

Florakartering Naardermeer 2018

Florakartering Naardermeer 2018

Kartering van SNL-soorten, Rode Lijstsoorten en typische
habitatsoorten

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Natuurmonumenten

Versie	Datum
Concept	1 december 2018
Eindrapport	19 februari 2019

Gecontroleerd door: A.A. Dijkstra

Status uitgave: Definitief

Rapport nr.: 2018-113

Datum uitgave: 19 februari 2019

Titel: Florakartering Naardermeer 2018

Subtitel: Kartering van SNL-soorten, Rode Lijstsoorten en typische habitatsoorten

Samenstellers: M. Langbroek
P. Pepping
P. Slingerland

Projectleider: D. van der Goes MSc.

Naam en adres opdrachtgever: Natuurmonumenten
Postbus 9955, 1243 ZS 's-Graveland

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Van der Goes en Groot

Paraaf:

© Natuurmonumenten

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is door Certiked gecertificeerd overeenkomstig de eisen van ISO 9001:2008, op basis van het Certiked Model 2009.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

Hazenkoog 35-A

2295 RV Kwintsheul

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Karteringsgebied.....	7
1.2	Doel van de florakartering.....	7
1.3	Gebiedsbeschrijving.....	7
1.3.1	Geschiedenis	7
1.3.2	Bodem	8
1.3.3	Hydrologie	9
1.3.4	Natuurwaarden en Natura 2000	10
2	Materiaal en methoden	11
2.1	Keuze van soorten	11
2.2	Uitvoering veldwerk	11
2.3	Presentatie gegevens.....	12
2.4	Betrouwbaarheid	12
2.5	Specificatie van de methode voor dit karteergebied	13
2.5.1	Basisgegevens.....	13
2.5.2	Periode uitvoering veldwerk	13
2.5.3	Projectteam	14
3	Resultaten kartering	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Beschrijving terreindelen.....	16
3.2.1	N05.01 Moeras	16
3.2.2	N05.02 Gemaaid rietland	17
3.2.3	N06.01 Veenmosrietland en moerasheide	18
3.2.4	N06.02 Trilveen	19
3.2.5	N06.05 Zwakgebufferd ven	19
3.2.6	N10.01 Nat schraalland	19
3.2.7	N10.02 Vochtig hooiland	19
3.2.8	N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland.....	20
3.2.9	N14.02 Hoog- en laagveenbos	21
3.2.10	N14.03 Haagbeuken- en essenbos	21
3.2.11	N17.01 Vochtig hakhout en middenbos.....	22
3.2.12	H3130 Zwakgebufferde vennen	22

3.2.13H3140	Kranswierwateren	22
3.2.14H3150	Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden	22
3.2.15H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied).....	23
3.2.16H6410	Blauwgraslanden	23
3.2.17H6430A	Ruigten en zomen (Moerasspirea).....	24
3.2.18H6430B	Ruigten en zomen (Harig wilgenroosje).....	24
3.2.19H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen).....	24
3.2.20H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	25
3.2.21H91D0	*Hoogveenbossen	25
3.3	Beschrijving resultaten per deelgebied	26
3.3.1	Bufferzone Naardermeer.....	27
3.3.2	Laegieskamp	29
3.3.3	Naardermeer	31
3.3.4	Stadzicht	34
3.3.5	Wateren Naardermeer	36
4	Vergelijking met eerdere karteringen	39
5	Foutendiscussie	42
5.1	Algemeen	42
5.2	Veldwerk	42
5.3	Digitale verwerking	44
6	Conclusies en aanbevelingen	45
6.1	Inleiding.....	45
6.2	Soortsamenstelling en standplaatsfactoren	45
6.3	Toekomst en beheer	49
7	Literatuur	51
8	Bijlagen	53

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 geeft de doelstellingen weer van de florakartering en een gebiedsbeschrijving.

Hoofdstuk 2 beschrijft de gevolgde methodiek in algemene termen (§ 2.1 t/m § 2.4) en specifiek voor de hier gepresenteerde kartering (§ 2.5).

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de resultaten.

Hoofdstuk 4 bevat de vergelijking met de eerder uitgevoerde karteringen van 2005, 2009, 2011 en 2014.

Hoofdstuk 5 geeft de foutendiscussie weer.

Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen.

Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van de gebruikte literatuur.

1 Inleiding

1.1 Karteringsgebied

In 2018 verstrekten Natuurmonumenten aan Van der Goes en Groot de opdracht tot het uitvoeren van een florakartering in object Naardermeer. Het betreft ca. 1145 ha.

Enkele delen van het object werd eerder in opdracht van Natuurmonumenten gekarteerd in 2005 (alle soorten maar niet gebiedsdekkend), 2009 (veenmossen), 2011 (waterplanten) en 2014 (deelgebied Laegieskamp).

Gelijktijdig met de florakartering heeft een vegetatiekartering plaatsgevonden. De resultaten van de vegetatiekartering worden beschreven in een ander rapport (VAN DER GOES EN GROOT, 2018).

1.2 Doel van de florakartering

Het doel van de kartering was het verkrijgen van een gebiedsdekkende kartering van de aanwezige flora (Rode lijst 2016, SNL-kwalificerende, N2000-typische en indien aangetroffen invasieve soorten) in het kader van het Stelsel Natuur en Landschap (SNL), Natura 2000 en de eigen beheerevaluatie.

1.3 Gebiedsbeschrijving

Het Naardermeer ligt in de provincie Noord-Holland en wordt omgeven door de gemeenten Weesp, Gooise Meren en Hilversum. Hieronder wordt verder ingezoomd op de geschiedenis en ontstaan, bodemkunde en hydrologie. Tevens worden enkele woorden gewijd aan de status als beschermd natuurgebied (Natura 2000).

1.3.1 Geschiedenis

Het Naardermeer is één van de oudste meren van Nederland. Uit historische gegevens blijkt dat er rond 4000 jaar geleden al open wateren aanwezig waren. De meren zijn in het verleden ontstaan door de meanderende loop van de Vecht richting de Zuiderzee. Wanneer de Vecht buiten haar oevers trad, of wanneer de Zuiderzee bij hoog water het land op stroomde, kwamen grote delen van het gebied onder water te staan en ontstonden door langdurige erosie meren. Het Naardermeer is dus een erosiemeer, dat wil zeggen dat het meer op een natuurlijke wijze is ontstaan, in tegenstelling tot een groot deel van de grote zoetwaterplassen in Noord-Holland en Zuid-Holland (Nieuwkoopse plassen, Vinkeveense plassen, Ankeveense plassen, etc.). Het gebied ligt aan de rand van de Gooise stuwwal en wordt vanuit het oosten gevoed met schoon grondwater. Daarnaast wordt mineraalrijk water in het gebied gelaten wanneer meren dreigen droog te vallen (bijvoorbeeld tijdens langdurige droge

zomerse perioden). Door deze verschillen in waterhuishouding zijn in het gebied bijzondere en zeer verschillende watervegetaties aanwezig. In de meer voedselarme milieus komen goed ontwikkelde kranswiervegetaties voor. Daarnaast is in de meer voedselrijke wateren een welige fonteinkruidvegetatie aanwezig. Het voorkomen van Groot nimfkruid doet vermoeden dat er nog steeds brakke invloeden in de meren aanwezig zijn.

In het verleden is meermaals geprobeerd het gebied leeg te malen, om zo het beschikbare land te gebruiken voor bijvoorbeeld de landbouw of de veeteelt. Doordat bleek dat de bodem vrijwel ongeschikt was, is het gebied niet verder drooggelegd en verkaveld en werd het gebied in de huidige vorm behouden.

In 1904 werd door de gemeente Amsterdam een poging gedaan om het Naardermeer te gebruiken als vuilstortplaats, maar door tussenkomst van een aantal natuurvrienden, onder leiding van Jac. P. Thijssse, werd dit ternaauwernood voorkomen. In 1906 werd het Naardermeer opgekocht door Natuurmonumenten en is daarmee het eerste natuurgebied in eigendom van bovengenoemde beheerorganisatie. Zo werd het gebied gered van de ondergang en is het gebied heden ten dage nog steeds een zeer bijzonder waardevol, maar ook kwetsbaar natuurgebied.

1.3.2 Bodem

Het Naardermeer is gelegen op de grens van een klei-, laagveen- en zandgebied, waardoor grote verschillen naar voren komen. Langs de westkant bestaat de ondergrond uit klei met daarop veen en aan de oostkant uit zand (soms ook lemig fijn zand). Aan de oostkant kan regenwater snel infiltreren, maar in met name de west- en noordkant van het gebied zijn stagnerende kleilagen aanwezig, waardoor veenontwikkeling heeft plaatsgevonden.

De westkant van het gebied bestaat uit moerige eerdgronden met een moerige bovengrond of moerige tussenlaag op niet gerijpte zavel of klei. Daarnaast zijn hier ook kalkarme drechtgronden op klei aan te treffen. De zuid(west)rand van het gebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van waardveen- en koopveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of broekveen. De bodemprofielen in het oosten vallen onder de vlakvaaggronden op leemarm en zwak fijn lemig zand. Aan de noord- en noordostrand van het Naardermeer zijn de volgende bodemprofielen aanwezig: waardveengronden op veenmosveen, waardveengronden op zand, veldpodzolgronden op leemarm en zwak lemig zand en kalkarme poldervaaggronden op pleistoceen zand.

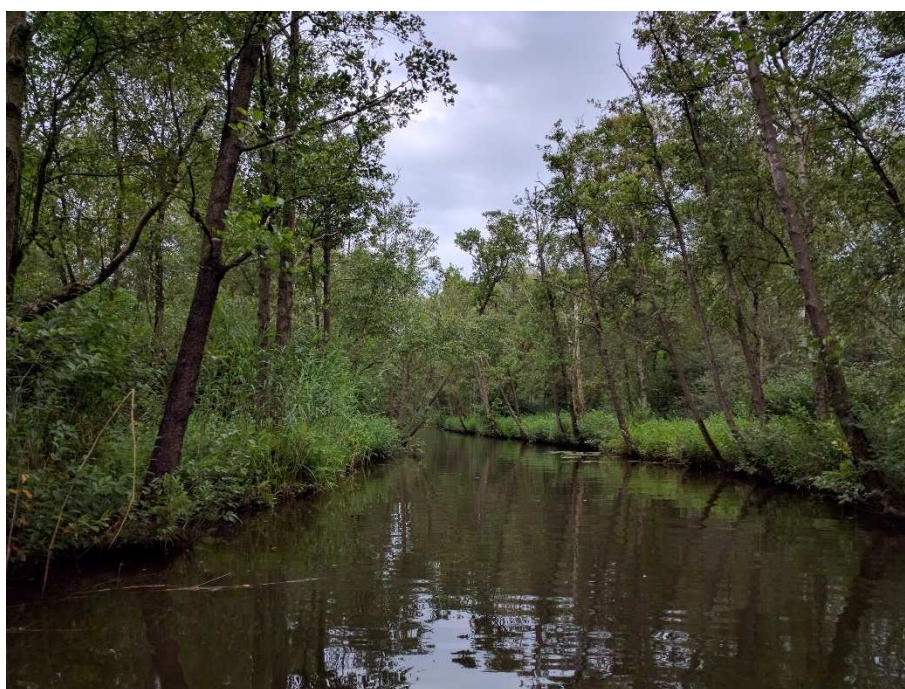
Het gebied kan dus grofweg in twee delen worden gezien, het noordoostelijke deel (veen op zand of fijne leemarme zandbodems) en het zuidwestelijke deel (dunnere lagen veen op klei of dikke lagen

veengrond). De meren zijn over het algemeen gelegen op zandige bodems. De bossen in het Naardermeer bevinden zich zowel op veen- als zand en/of kleigronden.

Het Naardermeer is in de loop der jaren steeds meer verland geraakt, waardoor het gebied heden ten dage een afwisseling kent van open wateren, rietmoerassen, veenmosrietlanden en berken- en elzenbroekbossen. Deze verlanding ontstaat in eerste instantie uit onder andere Krabbenscheervegetaties, waardoor sloten steeds verder dichtgroeien. Daarnaast wordt de verlanding voor een groot deel bewerkstelligd door Moerasvaren, die de percelen steeds verder naar buiten doet groeien. Het climax-stadium van de veenmosrietlanden is berkenbroekbos, het climax-stadium van verlandingen zonder veenmos geeft elzenbroekbossen.

1.3.3 Hydrologie

De waterhuishouding in de meren is van groot belang voor de huidige soortensamenstelling. Daarom is het belangrijk dat de omliggende terreinen geen negatieve effecten op de wateren in het Naardermeer uitoefenen. In het kader van deze ontwikkeling is een groot deel van het boerenland rond het Naardermeer opgekocht, omdat door inpoldering en ontwatering grote delen van de gebieden waren verdroogd. Natuurmonumenten hoopt door de percelen te vernatten een sterke bufferzone te hebben gecreëerd rondom het Naardermeer, zodat de omliggende landbouw- en veeteeltgronden weinig tot geen effect meer zullen hebben op de waterstand en (chemische en ecologische) waterhuishouding van de meren in het Naardermeer. Uit onderzoek is gebleken dat door de vernatting van de omliggende graslanden de wegzijging uit het Naardermeer wordt beperkt, al vindt er zeker nog wel wegzijging plaats.

Elzenbossen in het Naardermeer.

Van nature zijn rond het Naardermeer over het algemeen de grondwatertrappen II en III aanwezig. Dit houdt in dat bij grondwatertrap II de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) zich dan minder dan 40 cm onder het maaiveld bevindt. De gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) van het grondwater ligt bij grondwatertrap II gemiddeld tussen de 50 en 80 cm onder het maaiveld. Voor grondwatertrap III geldt een GHG van <40 cm. en een GLG van 80-120 cm onder het maaiveld. Lokaal in het zuiden en noordoosten komt grondwatertrap IV voor, met een GHG van 40-80 cm en een GLG van meer dan 120 cm onder het maaiveld.

1.3.4 Natuurwaarden en Natura 2000

Het Naardermeer is sinds juni 2013 definitief aangewezen als Natura 2000 gebied voor een groot aantal habitattypen, met daarbij ook enkele habitatsoorten en broedvogelsoorten. Kenmerkende habitatsoorten zijn Gestreepte waterroofkever, Zeggekorfslak, Groenknolorchis en Platte schijfhoren. Een aantal soorten broedvogels waarvoor het gebied van grote waarde is zijn: Purperreiger, Zwarte stern en Snor. Het Naardermeer is aangewezen voor Natura 2000 landschap Meren en Moerassen, waarbinnen enkele landelijk gezien zeldzame habitattypen voorkomen als Kranswierwater (H3140) en Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) (H7140A + B).

Een kaart met de ligging van het geïnventariseerde gebied is te vinden in Bijlage 1. Op deze kaart zijn ook de in dit rapport gebruikte gebiedsaanduidingen (toponiemen) aangegeven. Hieronder worden kort de verschillende gebieden van het onderzoeksgebied Naardermeer beschreven.

Heidekartelblad bloeit al vroeg in het jaar. Deze foto is genomen in het vroege voorjaar in deelgebied Laegieskamp.

2 Materiaal en methoden

2.1 Keuze van soorten

De karteersoortenlijst is vastgesteld op grond van de al bekende gegevens en de volgende criteria:

1. Alle Rode Lijstsoorten (2016);
2. Kwalificerende soorten van het SNL voor de typen N04.01, N04.02, N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N06.05, N10.01, N10.02, N12.02, N14.02, N14.03, N17.01 en N17.04;
3. Kwalificerende soorten van habitattypen H3130, H3140, H3150, H4010B, H6410, H6430A, H6430B, H7140A, H7140B en H91D0.

In Bijlage 3 zijn alle gekarteerde soorten weergegeven met de eventuele status op de Rode Lijst en de relevante SNL-beheertypen waarvoor deze kwalificeren. Soorten van de te karteren lijst die niet zijn aangetroffen in het gebied staan niet op deze lijst vermeld.

2.2 Uitvoering veldwerk

De soortkartering is uitgevoerd door André Aptroot, Thijs Damen, Dirk van der Goes, Maarten Langbroek, Bernard Oosterbaan, Pieter Pepping, Rozemarijn Sikkes, Paul Slingerland, Jan-Jaap Spaargaren en Tim van de Vondervoort. Vanuit Natuurmonumenten zijn enkele extra waarnemingen aangeleverd van Max Simmelink en Kim Lotterman.

Er is digitaal gewerkt op een tablet met een gps-nauwkeurigheid tot 2 meter in het open veld. Op de tablet is de eigen locatie weergegeven op een achtergrond van een luchtfoto van het gebied, met hier overheen een 50-metergrid. Het doel van de soortkartering was het voorkomen van de karteersoorten in het centrum van de groeiplaats vast te leggen. Algemene soorten werden tenminste 1 keer per kwarthectarevlak vastgelegd. De methode aangaande de waterplantenkartering wordt toegelicht in §2.5.

De aantalscodering van FLORON is gebruikt om het voorkomen van de soorten vast te leggen (Tabel 1).

Tabel 1.
Gebruikte Floron-abundantieschaal bij de florakartering.

Code	Aantal exemplaren
A	1
B	2-5
C	6-25
D	26-50
E	51-500
F	501-5000
G	> 5000

2.3 Presentatie gegevens

In hoofdstuk 3 wordt in de vorm van tekstuele beschrijvingen een overzicht van de resultaten gegeven. Per beheertype en habitatype worden de aangetroffen kwalificerende soorten beschreven. Verder wordt een paragraaf gewijd aan de verspreiding van soorten in drie deelgebieden. deze deelgebieden zijn: Naardermeer, Bufferzone Naardermeer en Laegieskamp.

In Bijlage 4 worden de verspreidingskaarten getoond, met daarop de status van de soort op de Rode Lijst en voor welke van de in het onderzoeksgebied aanwezige SNL-beheertypen de soort kwalificeert. Op de verspreidingskaarten wordt een vergelijking gemaakt met de eerder uitgevoerde florakarteringen in 2005, 2009, 2011 en 2014 (*gegevens aangeleverd door Natuurmonumenten*). Tijdens de kartering in 2005 zijn alle soorten gekarteerd in een beperkt deel van het gebied. In 2009 werden met name veenmossen gekarteerd. In 2011 vond een waterplantenkartering plaats. In 2014 werd een florakartering uitgevoerd in deelgebied Laegieskamp.

Bij de verspreidingskaarten is een stukje geschreven over de aantalsontwikkelingen in het gebied en de ecologie van de soort op basis van de ecologische beschrijving in de Nederlandse Oecologische Flora (WEEDA ET AL., 1985-1994) en eigen bevindingen in het karteringsgebied. Verspreidingskaarten zijn niet gemaakt voor enkele ad hoc in 2018 genoteerde soorten. Deze soorten zijn wel opgenomen in de tabellen en het opgeleverde databestand.

2.4 Betrouwbaarheid

Omdat de kartering in meerdere ronden is gedaan en zeer systematisch is uitgevoerd is de trefkans voor de meeste karteersoorten hoog geweest. Er is van eind april tot eind september naar soorten gezocht, waardoor gekarteerd is in de bloeiperiode van vrijwel alle te karteren soorten. Niettemin kunnen vindplaatsen van soorten gemist zijn. Waar relevant, wordt dat in de soortbeschrijving besproken.

De zomer van 2018 was heel droog. Hierdoor is het mogelijk dat bepaalde soorten minder goed tot ontwikkeling zijn gekomen of in dit jaar zelfs niet bovengronds zijn verschenen. Dit kan van invloed zijn op de vergelijking van soorten en op de verspreidingskaarten.

Enkele soorten zijn lastig te herkennen, waardoor fouten in determinaties zouden kunnen ontstaan. Bij twijfel zijn foto's gemaakt en is de determinatie door collega's gecontroleerd, al dan niet tijdens een extra veldbezoek.

2.5 Specificatie van de methode voor dit karteergebied

In deze paragraaf worden kengetallen, methodische aspecten en andere onderwerpen behandeld, die specifiek voor dit gebied gelden.

2.5.1 Basisgegevens

Het gekarteerde oppervlak van het Naardermeer bedraagt in totaal ca. 1200 ha.

De gebruikte luchtfoto's (true-colour) zijn beschikbaar gesteld door de provincies van Nederland.

Informatie van eerdere vegetatie- en soortkarteringen komen uit de Natuurmonumenten-Natuurdatabank en de NDFF.

In principe zou voor de naamgeving van soorten gebruik gemaakt moeten worden van VAN DER MEIJDEN *ET AL.*, 2005 (hogere planten), SIEBEL & DURING, 2006 (mossen), APTROOT *ET AL.*, 2004 (korstmossen), VAN RAAM, 2003 (kranswieren).

2.5.2 Periode uitvoering veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd in meerdere ronden. Er is een voorjaarsronde gelopen vanaf eind mei. Daarna is de hoofdronde uitgevoerd, waarin de groeiplaatsen van zoveel mogelijk karteersoorten zijn vastgelegd. Ook heeft een waterplantenkartering plaatsgevonden in alle open wateren. Deze methode is erop gericht om de waterplanten indien mogelijk op zicht te inventariseren. In veel gevallen is het echter zo dat het doorzicht niet optimaal is, waardoor het werk met een hark of dreg is uitgevoerd. Dit gebeurt ook omdat men bedacht moet zijn op kranswieren die tussen de overige waterplanten aanwezig kunnen zijn. Per monsterpunt is een lijst gemaakt met de aanwezige soorten met de bijbehorende abundantie (1 = weinig, 2 = veel en 3 = zeer veel). De monsterpunten worden in open wateren per kwart hectare neergelegd. In lijnvormige wateren wordt per 50 tot 100 meter een monster bekeken / genomen.

Het veldwerk voor de kartering is uitgevoerd in de weken 17 t/m 22, de weken 25 t/m 40 en tijdens enkele dagen in de weken 43 t/m 44.

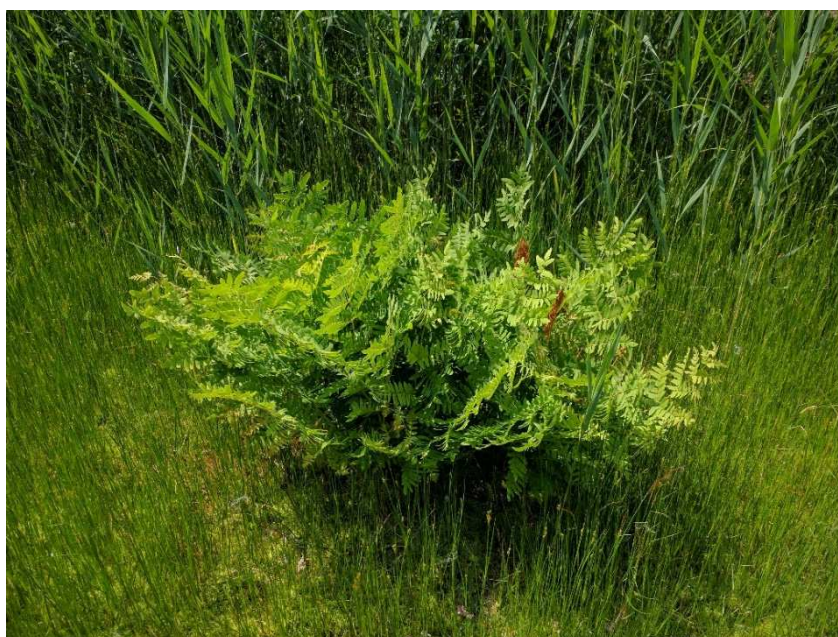
Tijdens de najaarsronde zijn sommige delen nogmaals bezocht, omdat hier tijdens de hoofdronde niet alle verwachte soorten waren aangetroffen. Aan het einde van het seizoen, in september, is een groot deel van de moerasbossen, hoogveenbossen en rietmoerassen gekarteerd. Dit heeft gunstig uitgepakt voor de inventarisatie van veenmossoorten. Tijdens de warme en droge zomer waren deze sterk verdroogd, wat de determinatie in het veld bemoeilijkte. In september speelde dit probleem veel minder.

2.5.3 Projectteam

Projectleider voor deze florakartering was Dirk van der Goes. Hij onderhield contact met de opdrachtgever, Luc Hoogenstein. Hij zag toe op de correcte uitvoering tijdens de verwerking van de gegevens en bij het samenstellen van de eindrapportage.

Het feitelijke karterwerk werd verricht door André Aptroot, Thijs Damen, Dirk van der Goes, Maarten Langbroek, Bernard Oosterbaan, Pieter Pepping, Rozemarijn Sikkes, Paul Slingerland, Jan-Jaap Spaargaren en Tim van de Vondervoort. Het gros van de verzamelde gegevens is gedigitaliseerd en verwerkt door Dirk van der Goes en Pieter Pepping. De kranswieren zijn (na)gedetermineerd door Jan-Jaap Spaargaren. De determinatie van moeilijk te determineren mossen en korstmossen is gecontroleerd door André Aptroot.

In het de verspreidingskaarten zijn ter volledigheid enkele extra waarnemingen voor Groenknolorchis, Vleeskleurige orchis, Moeraswespenorchis, Borstelbies en Kleine zonnedaauw toegevoegd van Max Simmelink en Kim Lotterman.

Koningsvaren is verspreid in het gebied aanwezig, met name in veenmosrietlanden, broekbossen en trilvenen.

3 Resultaten kartering

3.1 Inleiding

Bij deze kartering zijn 154 soorten consequent gekarteerd, waarvan 50 Rode Lijstsoorten. Daarnaast zijn in totaal 6 plaagsoorten gekarteerd. Ook zijn 22 extra soorten aan de dataset toegevoegd, die niet consequent gekarteerd zijn. Dit betreft onder andere 13 mossoorten en één soort zoetwaterspons. In Bijlage 3 bevindt zich een overzicht van alle gekarteerde soorten. De soorten zijn verdeeld over 3 tabellen: (a) een tabel met een overzicht van de aangetroffen karteersoorten, (b) een tabel met niet systematisch gekarteerde extra soorten en (c) een tabel met een overzicht van de aangetroffen plaagsoorten. De invasieve plaagsoort Appelbes is uiteindelijk als toevoeging op vlak gekarteerd bij de vegetatiekartering en niet niet-systematisch als soortwaarneming in kaart gebracht (VAN DER GOES EN GROOT, 2018). De soortstippen geven dus slechts een gedeeltelijk beeld van de verspreiding van deze soort. De vlakken waarvoor deze soort als toevoeging is gekarteerd geven wel een volledig beeld van de vlakken waar de soort meer dan 1% bedekt.

In §3.2 worden de verschillende beheer- en habitattypen besproken, met een aantal daarin aangetroffen kwalificerende soorten. In §3.3 wordt per deelgebied een beschrijving gegeven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen. Het verspreidingspatroon van een selectie van karteersoorten is weergegeven in Bijlage 4. Hierbij wordt de ecologie van de verschillende soorten beknopt beschreven en wordt er een korte vergelijking gemaakt met eerder uitgevoerde florakarteringen van 2005, 2009, 2011 en 2014 (BOUMAN, 2005, BOUMAN, 2009, BOUMAN, 2011 EN APTROOT, 2014). De waarnemingen van de waterplantenkartering zijn weergegeven in blauw, omdat hier aparte abundanties van afhangen. Een toelichting op de abundanties wordt gegeven in Bijlage 4.

3.2 Beschrijving terreindelen

In deze paragraaf wordt een globale schets van de verspreiding van de kwalificerende soorten over het gekarteerde gebied gegeven. Dit gebeurt op basis van het beheer- of habitatype (vanaf §3.2.1). Vaak wordt gebruik gemaakt van de opdeling in drie deelgebieden. Deze drie deelgebieden zijn gebruikt als basis voor de beschrijvingen per deelgebied in §3.3). Verder zijn een groot aantal toponiemen gebruikt, die op de kaart in Bijlage 1 worden weergegeven. Deze toponiemen komen grotendeels uit de vegetatierapporten van de eerdere vegetatiekarteringen in 2004 en 2006.

Voor een aantal beheer- of habitatypen geldt dat de kwalificerende en typerende soorten niet zijn aangetroffen, of dat er voor het betreffende habitatype geen planten en mossen zijn aangewezen. De volgende typen zijn niet meegenomen in de beschrijving: N04.01 Kranswierwater (wordt beschreven in 3.2.13 Kranswierwateren), N04.02 Zoete plas en N17.04 Eendenkooi.

3.2.1 N05.01 Moeras

Van beheertype Moeras zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen. Deze soorten zijn Doorgroeid fonteinkruid, Draadzegge, Gevleugeld hertshooi, Gewone dotterbloem, Klein blaasjeskruid, Kleine valeriaan, Krabbenscheer, Lidsteng, Moeraskartelblad, Moeraslathyrus, Moerasmelkdistel, Moerasvaren, Poelruit, Rietorchis, Ruwe bies, Slangenwortel, Vleeskleurige orchis, Waterdrieblad, Waterscheerling en Zomerklokje.

Draadzegge is op enkele plaatsen aangetroffen, met name in de bossen rond de Verlengde Boomtocht en Drie Elssloot. Gewone dotterbloemen zijn verspreid in het gehele gebied aangetroffen, waarvan de hoogste dichtheden zich bevinden in het trilveen De Laan en langs de gehele westelijke Meerkade. De soort is schaars aanwezig in de Bufferzone Naardermeer. Klein blaasjeskruid is vrij algemeen rond Bovenste Blik, in het zuidelijk deel van Laegieskamp en ten zuiden van Thijsse's Bos. Kleine valeriaan is vrij algemeen in het zuidelijk deel van Laegieskamp, in het westen langs de Meerkade en in het gebied ten zuiden van de Westtocht. Hier komt tevens veel Moeraskartelblad voor. Moerasvaren is verreweg de meest gekarteerde soort, verspreid over het gehele karteringsgebied. De hoogste dichtheden bevinden zich in het deelgebied Naardermeer; daarbuiten is de soort op enkele plaatsen algemeen, zoals het zuidelijk deel van Laegieskamp, in het rietland bij Fort Uitermeer en op enkele plaatsen in de bufferzone rond het Naardermeer. De Vleeskleurige orchis is alleen aangetroffen in De Laan en is hier vrij algemeen. Het Zomerklokje is alleen aangetroffen in het rietland bij Fort Uitermeer.

3.2.2 N05.02 Gemaaid rietland

Van beheertype Gemaaid rietland zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Blauwe knoop, Doorgroeid fonteinkruid, Draadzegge, Gevleugeld hertshooi, Gewone dotterbloem, Groenknolorchis, Grote boterbloem, Kamvaren, Kleine valeriaan, Krabbenscheer, Lidsteng, Moeraskartelblad, Moeraslathyrus, Moerasmelkdistel, Moerasvaren, Poelruit, Rietorchis, Ronde zegge, Ruwe bies, Slangenwortel, Waterdrieblad, Waterscheerling en Zomerklokje.

Blauwe knoop is vrij algemeen in het zuiden van Laegieskamp; verder is de soort aangetroffen in deelgebied Stadzigt en aan de oostrand van de Bufferzone Naardermeer. De Grote boterbloem is vrij schaars en is alleen aangetroffen bij de Visserij en langs de Meerkade ten zuidoosten van het Naardermeer. Voor Kamvaren geldt dat de soort zowel ten noorden als ten zuiden van de spoorlijn voorkomt. De hoogste dichtheden bevinden zich in het noordoosten van het Naardermeer, ten zuiden van Thijsses' Bos en ten westen van Veertig Morgen. Moeraslathyrus is slechts tweemaal gekarteerd en daarmee een zeer zeldzame soort. Ruwe bies is vrij schaars en vooral aangetroffen in de deelgebieden Laegieskamp en Stadzigt. Waterdrieblad is slechts op een enkele plaats aangetroffen. De soort is relatief algemeen in het zuidoosten van Laegieskamp en aan de zuidrand van het Naardermeer, langs de Meerkade. In het Naardermeer is de soort op twee plaatsen langs de Hoofdtocht aangetroffen.

Kleine valeriaan is een vrij zeldzame soort van bijzondere vegetaties in het Naardermeer.

3.2.3 N06.01 Veenmosrietland en moerasheide

Van beheertype Veenmosrietland en moerasheide zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Blauwe knoop, Elzenmos, Geelgroene zegge, Gevleugeld hertshooi, Gewone dophei, Glanzend veenmos, Groenknolorchis, Hoogveenveenmos, Kamvaren, Kleine valeriaan, Klokjesgentiaan, Koningsvaren, Moeraskartelblad, Rietorchis, Rode bosbes, Ronde zonnedaauw, Ruwe bies, Sterzegge, Struikhei, Vleeskleurige orchis, Waterdrieblad, Welriekende nachtorchis en Wilde gagel.

Geelgroene zegge is een vrij algemene soort, die met name op geplagde plekken opduikt, zoals in deelgebied Stadzigt en Laegieskamp. Verder is de soort aangetroffen op de plagplaatsen ten zuiden van de Westtocht en in het trilveen De Laan. Groenknolorchis is vrij algemeen in het trilveen De Laan en in het gebied ten zuiden van de Westtocht. De Klokjesgentiaan is alleen aangetroffen in het zuiden van Laegieskamp. Ronde zonnedaauw komt voor in vrijwel ieder veenmosrietland, mits de omstandigheden voldoen aan de eisen van de soort. Verder is de soort zeer algemeen in Stadzigt en Laegieskamp. Sterzegge is vrij algemeen op enkele kades en in trilveen De Laan; vaak is de soort ook veel te vinden waar plagwerkzaamheden zijn uitgevoerd, zoals in Laegieskamp en Stadzigt. De Welriekende nachtorchis is op slechts twee plaatsen aangetroffen ten zuiden van Thijsse's Bos.

Veenmosrietland met veel Moerasviooltje, Moerasrolklaver en Ronde zonnedaauw.

3.2.4 N06.02 Trilveen

Van beheertype Trilveen zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Draadzegge, Groenknolorchis, Klein blaasjeskruid, Kleine valeriaan, Moeraskartelblad, Moeraswespenorchis, Ronde zegge, Ruw kransblad, Spaanse ruiter, Vleeskleurige orchis en Waterdrieblad.

De Moeraswespenorchis is aangetroffen in het trilveen De Laan en eenmaal in het gebied ten zuiden van de Westtocht. In het trilveen De Laan is ook veel Ronde zegge aangetroffen. Ronde zegge komt ook voor in Laegieskamp en op een perceel ten oosten van de Visserij. Spaanse ruiter komt alleen voor in de blauwgrasland-vegetaties op het Laegieskamp, met name in het noordelijk deel.

3.2.5 N06.05 Zwakgebufferd ven

Van beheertype Zwakgebufferd ven zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Doorschijnend glanswier, Draadzegge, Moerashertshooi, Pilvaren, Veelstengelige waterbies, Vlottende bies en Waterpostelein.

Dit beheertype komt alleen voor in deelgebied Laegieskamp. De soorten zijn allen kenmerkend voor venoevervegetaties. Moerashertshooi en Pilvaren zijn zeer algemeen in het zuidelijk deel van Laegieskamp. Veelstengelige waterbies en Vlottende bies zijn schaarser maar komen ook verspreid in het zuidelijk deel van Laegieskamp voor. Waterpostelein is naast het Laegieskamp ook aangetroffen op enkele plaatsen in de bufferzone. In het Noordwestelijk deel is de soort veel gevonden in typische pioniervegetaties, samen met onder andere Naaldwaterbies.

3.2.6 N10.01 Nat schraalland

Van beheertype Nat schraalland zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Bevertjes, Blauwe knoop, Brede orchis, Draadzegge, Groenknolorchis, Heidekartelblad, Kleine valeriaan, Klokjesgentiaan, Moeraskartelblad, Moeraswespenorchis, Rietorchis, Ronde zegge, Schildereprijs, Vleeskleurige orchis, Waterdrieblad en Welriekende nachtorchis.

Blauwe knoop is vrij algemeen in het Laegieskamp en op enkele plaatsen in de graslanden bij Stadzigt. Bevertjes is alleen aangetroffen in het zuidwestelijk deel van het Laegieskamp. Tevens is hier ook Heidekartelblad aanwezig, alleen in het zuidelijke deel. Schildereprijs is alleen gevonden in de geplagde stukken ten zuiden van de Driehoek, grenzend aan de Meerkade.

3.2.7 N10.02 Vochtig hooiland

Van beheertype Vochtig hooiland zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Bevertjes, Brede orchis,

Gevleugeld hertshooi, Gewone dotterbloem, Kleine valerian, Moeraskartelblad, Rietorchis, Vleeskleurige orchis, Waterkruiskruid en Welriekende nachtorchis.

Brede orchis is alleen aangetroffen in Laegieskamp en de rietzone ten noorden van Fort Uitermeer. Gevleugeld hertshooi is vrij schaars en alleen aangetroffen op enkele plaatsen langs de Meerkade, waarvan de hoogste dichtheden zich bevinden ten zuiden van de spoorlijn. Tevens is de soort aangetroffen in de graslanden bij Stadzicht, in het Laegieskamp en in sporadisch in het Naardermeer. Rietorchis is een vrij algemeen soort in het Laegieskamp en rond Stadzicht. Verder is de soort veel gekarteerd in De Laan en langs de Meerkade ten noorden van de spoorlijn. Waterkruiskruid is met name aangetroffen in de zuidoosthoek van deelgebied Bufferzone Naardermeer.

3.2.8 N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland

Van beheertype Kruiden- en faunarijk grasland zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Echte koekoeksbloem, Gewone brunel, Grote ratelaar, Kamgras, Knoopkruid, Moerasstruisgras, Waterkruiskruid en Zwarte zegge.

Echte koekoeksbloem is een vrij algemene soort die vooral langs de Meerkade voorkomt. De soort is ook veel aanwezig aan de oostrand van de bufferzone. Gewone brunel is sporadisch aangetroffen op enkele plaatsen langs de Meerkade. Grote ratelaar is zeer algemeen bij Stadzicht en langs de Meerkade ten noorden van de spoorlijn. Kamgras is zelden gekarteerd. Alleen in de zuidoosthoek van de bufferzone is de soort op meerdere plaatsen bij elkaar aangetroffen. Knoopkruid is alleen gekarteerd in Stadzicht en het zuidwestelijk deel van de Meerkade. Moerasstruisgras en Zwarte zegge zijn verspreid in de bufferzone gekarteerd. Moerasstruisgras is zeer algemeen in Stadzicht en langs de Meerkade ten zuiden van de spoorlijn.

3.2.9 N14.02 Hoog- en laagveenbos

Van beheertype Hoog- en laagveenbos zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Draadzegge, Eenarig wollegras, Glanzend veenmos, Hoogveenveenmos, Kamvaren, Koningsvaren, Moeraslathyrus, Poelruit, Sterzegge, Stijf veenmos, Violet veenmos, Wateraardbei, Waterdrieblad, Waterviolier en Wilde gagel.

Eenarig wollegras is op enkele plaatsen in de bossen van het Naardermeer aangetroffen, met name ten noordwesten van Stadzigt en ten zuiden van de spoorlijn. Glanzend veenmos is vooral aan de oostrand van het Naardermeer algemeen. Hoogveenveenmos is met name aangetroffen in de berkenbroekbossen ten zuiden van de spoorlijn. Tevens is de soort ten noordwesten van Stadzigt en ten zuiden van de Visserij aangetroffen. Koningsvaren is zeer algemeen in onder andere Stadzigt en het zuiden van Laegieskamp. Verder is de soort veel gekarteerd in berkenbroekbossen en veenmosrietlanden in het Naardermeer. Violet veenmos is alleen aangetroffen in het Naardermeer, met name ten zuiden van de spoorlijn en ten noordwesten van Stadzigt. De soort is ook gevonden op de Punt.

3.2.10 N14.03 Haagbeuken- en essenbos

Van beheertype Haagbeuken- en essenbos zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Bosdravik, Daslook en Tongvaren.

Bosdravik is éénmaal aangetroffen in deelgebied Laegieskamp. Daslook werd waargenomen aan de Meerkade aan de noordoostkant van het Naardermeer. Tongvaren werd alleen aangetroffen in Laegieskamp.

Pollen Eenarig wollegras in het berkenbroekbos ten noordwesten van Stadzigt.

3.2.11 N17.01 Vochtig hakhout en middenbos

Van beheertype Vochtig hakhout en middenbos zijn een aantal voor dit beheertype kwalificerende soorten aangetroffen: Gewone dotterbloem, Moeraslathyrus, Moerasviooltje, Ruige veldbies en Waterdrieblad.

Moerasviooltje is een algemeen soort van enkele veenmosrietlanden, met name langs de Meerkade ten noorden van de spoorlijn. De Ruige veldbies is alleen aangetroffen in Laegieskamp.

3.2.12 H3130 Zwakgebufferde vennen

Van habitatype Zwakgebufferde vennen zijn een aantal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Moerashertshooi, Pilvaren, Veelstengelige waterbies en Vlottende bies.

Moerashertshooi en Pilvaren zijn zeer algemeen in het zuidelijk deel van Laegieskamp. Veelstengelige waterbies en Vlottende bies zijn schaarser maar komen ook verspreid in het zuidelijk deel van Laegieskamp voor.

3.2.13 H3140 Kranswierwateren

Van habitatype Kranswierwateren zijn een aantal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Buigzaam glanswier, Doorschijnend glanswier, Gebogen kransblad, Klein glanswier en Ruw kransblad.

Buigzaam glanswier is alleen aangetroffen in het zuidelijk deel van de Westtocht. Doorschijnend glanswier is alleen aangetroffen in het Laegieskamp. Gebogen kransblad en Ruw kransblad zijn zeer algemeen in het Grote Meer, met name aan de noordoostkant van de Oosttocht. Klein glanswier is een zeer zeldzame soort die slechts op drie plaatsen in het Grote Meer is aangetroffen.

3.2.14 H3150 Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden

Binnen de grenzen van habitatype Meren met Krabbenscheer en fonteinkruiden zijn een aantal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Doorgroeid fonteinkruid, Glanzig fonteinkruid, Groot blaasjeskruid en Krabbenscheer.

Doorgroeid fonteinkruid is sporadisch aangetroffen in het Grote Meer. Glanzig fonteinkruid is een algemene soort in veel sloten in de bufferzone, maar ook in Veertig Morgen en het Zandgat. Groot blaasjeskruid is algemeen in het zuiden van Laegieskamp en sporadisch in de bufferzone en het Naardermeer. Krabbenscheer is met name aanwezig in sloten. Rond de verlengde boomtocht is de soort zeer algemeen. Verder is de soort aangetroffen in het

Spookgat, Binnenzij, het noordwestelijk deel van Veertig Morgen en in de Welsloot ten zuiden van Bovenste Blik.

3.2.15 H4010B Vochtige heiden (laagveengebied)

Van habitattype Vochtige heiden (laagveengebied) is slechts één voor dit type kwalificerende soort aangetroffen: Ronde zonnedauw.

Ronde zonnedauw komt voor in vrijwel ieder veenmosrietland, mits de omstandigheden voldoen aan de eisen van de soort. Verder is de soort zeer algemeen in Stadzigt en Laegieskamp.

3.2.16 H6410 Blauwgraslanden

Van habitattype Blauwgraslanden zijn een aantal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Blauwe knoop, Blauwe zegge, Kleine valeriaan en Spaanse ruiter.

Blauwe knoop is vrij algemeen in het Laegieskamp en op enkele plaatsen in de graslanden bij Stadzigt. Blauwe zegge is zeer algemeen in het Laegieskamp en komt verder veel voor langs het noordwestelijke deel van de Meerkade. Kleine valeriaan is vrij algemeen in het zuidelijk deel van Laegieskamp en in het westen langs de Meerkade. Spaanse ruiter komt alleen voor in de blauwgraslandvegetaties op het Laegieskamp, met name in het noordelijk deel.

*Waterdrieblad in het
zwakgebufferde ven in
deelgebied
Laegieskamp.*

3.2.17 H6430A Ruigten en zomen (Moerasspirea)

Van habitatype Ruigten en zomen (Moerasspirea) is een tweetal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Moerasspirea en Poelruit.

Moerasspirea is verspreid in het gebied aangetroffen, zowel in de bufferzone als het Naardermeer. Tevens is de soort in het Laegieskamp aangetroffen. Poelruit is een stuk schaarser, maar is wel verspreid in het gehele object aangetroffen. De hoogste dichtheden bevinden zich in De Laan en langs de westelijke Meerkade.

3.2.18 H6430B Ruigten en zomen (Harig wilgenroosje)

Van habitatype Ruigten en zomen (Harig wilgenroosje) is een tweetal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Moerasmelkdistel en Zomerklokje.

Moerasmelkdistel is een vrij algemene soort in het centrale deel van de Keverdijksche Polder. Zomerklokje is alleen aangetroffen in het rietland te noorden van Fort Uitermeer.

3.2.19 H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen)

Van habitatype Overgangs- en trilvenen (trilvenen) is slechts één voor dit type kwalificerende soort aangetroffen: Ronde zegge.

Ronde zegge komt ook voor in Laegieskamp en op een perceel ten oosten van de Visserij. Het zwaartepunt van de verspreiding bevindt zich in het trilveen van De Laan.

*Ronde zegge in trilveen
De Laan.*

3.2.20 H7140B Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)

Van habitatype Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) zijn een aantal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Elzenmos, Glanzend veenmos, Kamvaren en Ronde zonnedauw.

Elzenmos is verspreid in het gebied aangetroffen. De overige soorten zijn talrijker aanwezig. Met name Ronde zonnedauw is een zeer algemene soort van de veenmosrietlanden, Laegieskamp en Stadzigt.

3.2.21 H91D0 *Hoogveenbossen

Van habitatype Hoogveenbossen is een tweetal voor dit type kwalificerende soorten aangetroffen: Smalbladig veenmos en Violet veenmos.

Smalbladig veenmos is op slechts één groeiplaats aangetroffen, en wel in het berkenbroekbos ten noorden van Stadzigt. Violet veenmos is een stuk talrijker en met name ten zuiden van de spoorlijn lokaal zeer algemeen. De soort is ook gevonden in een veenmosrietland langs de Westtocht.

Violet veenmos tussen het Gewoon veenmos in berkenbroekbossen in deelgebied Drie Elssloot.

3.3 Beschrijving resultaten per deelgebied

Het karteergebied Naardermeer wordt, ten behoeve van een duidelijke beschrijving, opgedeeld in drie deelgebieden. Dit betreft het Naardermeer (alles binnen de Meerkade, zonder het open water), Bufferzone Naardermeer (alle kruiden- en faunarijke graslanden, moerassen en overige graslanden buiten de Meerkade), Laegieskamp, Stadzigt (graslanden rondom het bezoekerscentrum) en de open wateren in het Naardermeer (Wateren Naardermeer). Dit laatste deelgebied wordt gebruikt om de soorten die tijdens de waterplantenkartering zijn verzameld weer te geven en te vergelijken met de oude waterplantenkartering.

Om de verspreiding van soorten nog duidelijker aan te geven is gebruik gemaakt van verschillende toponiemen, welke op de kaart in Bijlage 1 worden aangegeven. Per deelgebied worden de resultaten van de kartering besproken.

De verspreidingskaarten van de gekarteerde soorten zijn te vinden in Bijlage 4.

3.3.1 Bufferzone Naardermeer

In Tabel 2 worden de gekarteerde soorten van deelgebied Bufferzone Naardermeer weergegeven.

Tabel 2. *Tabel gekarteerde soorten Bufferzone Naardermeer.*

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1544	Agrostis canina	Moerasstruisgras	33
1965	Aronia x prunifolia	Appelbes	5
178	Calla palustris	Slangenwortel	1
182	Callitriche obtusangula	Stomphoekig sterrenkroos	21
187	Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem	181
211	Carex acuta	Scherpe zegge	1
219	Carex curta	Zompzegge	3
228	Carex echinata	Sterzegge	7
244	Carex nigra	Zwarte zegge	172
220	Carex oederi subsp. oedocarpa	Geelgroene zegge	8
248	Carex panicea	Blauwe zegge	2
260	Carex rostrata	Snavelzegge	9
1766	Centaurea jacea	Knoopkruid	1
2147	Chara vulgaris	Gewoon kransblad	35
326	Cicuta virosa	Waterscheerling	69
346	Comarum palustre	Wateraardbei	7
1760	Cotula coronopifolia	Goudknopje	13
386	Cynosurus cristatus	Kamgras	5
886	Dactylorhiza majalis subsp. majalis	Brede orchis	1
890	Dactylorhiza majalis subsp. praetermissa	Rietorchis	3
1199	Danthonia decumbens	Tandjesgras	1
418	Drosera rotundifolia	Ronde zonnedaauw	5
435	Eleocharis acicularis	Naaldwaterbies	21
441	Elodea canadensis	Brede waterpest	43
456	Epilobium palustre	Moerasbasterdwederik	18
463	Equisetum fluviatile	Holpijp	619
526	Filipendula ulmaria	Moerasspirea	54
606	Heracleum mantegazzianum	Reuzenberenklauw	1
626	Hierochloa odorata	Veenreukgras	1
630	Hippuris vulgaris	Lidsteng	38
638	Hottonia palustris	Waterviolier	73
640	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	400
651	Hypericum tetrapterum	Gevleugeld hertshooi	14
1862	Impatiens glandulifera	Reuzenbalsemien	13
1183	Jacobaea aquatica	Waterkruiskruid	22
670	Juncus acutiflorus	Veldrus	386
2343	Juncus bulbosus	Knolrus	1
734	Leucojum aestivum	Zomerklokje	1
925	Lythrum portula	Waterpostelein	24
842	Myosotis discolor	Veelkleurig vergeet-mij-nietje	7
848	Myosurus minimus	Muizenstaart	2
852	Myriophyllum verticillatum	Kransvederkruid	1
867	Nymphoides peltata	Watergentiaan	148
896	Ornithogalum umbellatum	Gewone vogelmelk	2
908	Osmunda regalis	Koningsvaren	16
1717	Parentucellia viscosa	Kleverige ogentroost	1
923	Pedicularis palustris	Moeraskartelblad	32
2866	Philonotis fontana	Beekstaartjesmos	3
985	Potamogeton acutifolius	Spits fonteinkruid	2

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
989	Potamogeton compressus	Plat fonteinkruid	17
994	Potamogeton lucens	Glanzig fonteinkruid	137
995	Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid	32
997	Potamogeton obtusifolius	Stomp fonteinkruid	2
1017	Prunella vulgaris	Gewone brunel	2
1020	Prunus serotina	Amerikaanse vogelkers	3
1046	Ranunculus circinatus	Stijve waterranonkel	3
1051	Ranunculus lingua	Grote boterbloem	20
1066	Rhinanthus angustifolius	Grote ratelaar	4
1161	Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	17
772	Silene flos-cuculi	Echte koekoeksbloem	76
1221	Solidago gigantea	Late guldenroede	11
1226	Sonchus palustris	Moerasmelkdistel	179
1255	Stratiotes aloides	Krabbenscheer	39
1184	Tephrosia palustris	Moerasandijvie	14
1275	Thalictrum flavum	Poelruit	24
427	Thelypteris palustris	Moerasvaren	195
1327	Utricularia vulgaris	Groot blaasjeskruid	9
1332	Valeriana dioica	Kleine valeriaan	1
1350	Veronica catenata	Rode waterereprijs	1
1385	Viola palustris	Moerasviooltje	1
Eindtotaal			3313

In deelgebied Bufferzone Naardermeer zijn 70 soorten gekarteerd, waarvan 14 Rode Lijstsoorten. Holpijp is de meest algemene soort, op de voet gevolgd door Kikkerbeet en Veldrus.

Een groot deel van de bufferzone bestaat uit relatief soortenarme overstromings- of witbolgraslanden. Hierin zijn weinig karteersoorten aangetroffen. Op enkele plaatsen, met name in de Keverdijksche Polder, zijn pioniervegetaties met Naaldwaterbies, Waterpostelein, Goudknopje en andere pioniersoorten aanwezig. Tevens zijn rond de spoorlijn veel groeiplaatsen van Moerasmelkdistel aangetroffen in de uitgestrekte rietvegetaties. In het noordelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent zijn soorten als Moerasstruisgras, Zwart zegge en Moerasvaren aangetroffen. In het zuidoostelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent is op enkele plaatsen Kamgras aangetroffen en worden in de Pitrusvegetaties nog weleens Moerasbasterdwederik en Gevleugeld hertshooi aangetroffen. Langs de zuidooststrand van de Hilversumse Bovenmeent is op enkele plaatsen Geelgroene zegge en Ronde zonnedauw aangetroffen. In het noordoosten van de Keverdijksche Polder komt veel Lidrus voor, evenals Gewoon kransblad in de poldersloten. Het noordelijk deel langs de Keverdijk wordt gekenmerkt door het voorkomen van Grote boterbloem, met name ten noorden van de Visserij. Tevens zijn hier verschillende fonteinkruiden aanwezig, zoals Glanzig en Plat fonteinkruid. Holpijp is verspreid in de gehele bufferzone aanwezig en wijst op kwelverschijnselen.

3.3.2 Laegieskamp

In Tabel 3 worden de gekarteerde soorten van deelgebied Laegieskamp weergegeven.

Tabel 3. *Tabel gekarteerde soorten Laegieskamp.*

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1544	<i>Agrostis canina</i>	Moerasstruisgras	1
934	<i>Asplenium scolopendrium</i>	Tongvaren	1
151	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Boskortsteel	13
153	<i>Briza media</i>	Bevertjes	2
155	<i>Bromopsis ramosa</i> subsp. <i>benekenii</i>	Bosdravik	1
178	<i>Calla palustris</i>	Slangenwortel	1
186	<i>Calluna vulgaris</i>	Struikhei	26
187	<i>Caltha palustris</i> subsp. <i>palustris</i>	Gewone dotterbloem	11
221	<i>Carex diandra</i>	Ronde zegge	12
228	<i>Carex echinata</i>	Sterzegge	16
244	<i>Carex nigra</i>	Zwarte zegge	1
220	<i>Carex oederi</i> subsp. <i>oedocarpa</i>	Geelgroene zegge	33
248	<i>Carex panicea</i>	Blauwe zegge	63
260	<i>Carex rostrata</i>	Snavelzegge	3
2118	<i>Chara virgata</i>	Teer kransblad	4
2147	<i>Chara vulgaris</i>	Gewoon kransblad	3
326	<i>Cicuta virosa</i>	Waterscheerling	6
332	<i>Cirsium dissectum</i>	Spaanse ruiter	11
346	<i>Comarum palustre</i>	Wateraardbei	6
349	<i>Convallaria majalis</i>	Lelietje-van-dalen	2
5307	<i>Crassula helmsii</i>	Watercrassula	3
884	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Vleeskleurige orchis	3
886	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>	Brede orchis	20
890	<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>	Rietorchis	32
1199	<i>Danthonia decumbens</i>	Tandjesgras	15
417	<i>Drosera intermedia</i>	Kleine zonnedauw	2
418	<i>Drosera rotundifolia</i>	Ronde zonnedauw	54
436	<i>Eleocharis multicaulis</i>	Veelstengelige waterbies	8
1154	<i>Eleogiton fluitans</i>	Vlottende bies	11
441	<i>Elodea canadensis</i>	Brede waterpest	2
461	<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis	1
463	<i>Equisetum fluviatile</i>	Holpijp	10
473	<i>Erica tetralix</i>	Gewone dophei	37
2316	<i>Euphrasia stricta</i> s.l.	Stijve ogentroost s.l.	25
526	<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea	9
558	<i>Genista anglica</i>	Stekelbrem	14
568	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	Klokjesgentiaan	1
644	<i>Hypericum elodes</i>	Moerashertshooi	34
651	<i>Hypericum tetrapterum</i>	Gevleugeld hertshooi	11
1862	<i>Impatiens glandulifera</i>	Reuzenbalsemien	2
1159	<i>Isolepis setacea</i>	Borstelbies	2
670	<i>Juncus acutiflorus</i>	Veldrus	92
2343	<i>Juncus bulbosus</i>	Knolrus	27
770	<i>Luzula pilosa</i>	Ruige veldbies	1
771	<i>Luzula sylvatica</i>	Grote veldbies	1
777	<i>Lycopodiella inundata</i>	Moeraswolfsklauw	21
925	<i>Lythrum portula</i>	Waterpostelein	7
821	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Waterdrieblad	8

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
849	<i>Myrica gale</i>	Wilde gagel	1
2155	<i>Nitella flexilis</i>	Buigzaam glanswier	1
2119	<i>Nitella translucens</i>	Doorschijnend glanswier	8
908	<i>Osmunda regalis</i>	Koningsvaren	58
1717	<i>Parentucellia viscosa</i>	Kleverige ogentroost	22
923	<i>Pedicularis palustris</i>	Moeraskartelblad	65
924	<i>Pedicularis sylvatica</i>	Heidekartelblad	8
939	<i>Pilularia globulifera</i>	Pilvaren	25
1008	<i>Potentilla erecta</i>	Tormentil	7
1020	<i>Prunus serotina</i>	Amerikaanse vogelkers	14
1067	<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar	13
1124	<i>Salix repens</i>	Kruipwilg	56
1161	<i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	Ruwe bies	7
3024	<i>Sphagnum subnitens</i>	Glanzend veenmos	14
1258	<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop	45
427	<i>Thelypteris palustris</i>	Moerasvaren	24
1324	<i>Utricularia minor</i>	Klein blaasjeskruid	5
1327	<i>Utricularia vulgaris</i>	Groot blaasjeskruid	8
Eindtotaal			1047

In deelgebied Laegieskamp zijn 66 soorten gekarteerd, waarvan 23 Rode Lijstsoorten. Veldrus is de meest gekarteerde soort, gevolgd door Blauwe zegge, Moeraskartelblad, Koningsvaren, Kruipwilg en Blauwe knoop.

Deelgebied Laegieskamp wordt gekenmerkt door soorten van zwakgebufferde vennen en blauwgraslanden. Alleen in dit deelgebied zijn Bevertjes, Veelstengelige waterbies, Vlottende bies, Pilvaren, Kleine zonnedaauw en Moerashertshooi relatief veel aanwezig. Tevens zijn Blauwe zegge en Brede orchis hier vrij algemeen ten opzichte van de overige deelgebieden. In de watertjes komt op enkele plaatsen Doorschijnend glanswier voor. Aan de randen van de zwakgebufferde vennen groeien Moeraswolfsklauw en Klein blaasjeskruid. Op het eiland in het ven is Stekelbrem aangetroffen en in het zuidelijk deel van het gebied zijn twee groeiplaatsen van Klokjesgentiaan ontdekt. Overige soorten die alleen in Laegieskamp zijn gevonden zijn Heidekartelblad en Kleine ratelaar.

In de bossen van het Laegieskamp zijn enkele zeldzame soorten aangetroffen, zoals Boskortsteel, Bosdravik, Ruige veldbies en Tongvaren.

Langs de waterkanten is op enkele plaatsen de invasieve exoot *Watercrassula* aangetroffen. Deze soort kan sterk dominant op pionierplaatsen in natuurgebieden aanwezig zijn. Het is daarom zaak deze soort te verwijderen en de voormalige groeiplaatsen te blijven monitoren.

3.3.3 Naardermeer

In Tabel 4 worden de gekarteerde soorten van deelgebied Naardermeer weergegeven.

Tabel 4. Tabel gekarteerde soorten Naardermeer.

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1544	Agrostis canina	Moerasstruisgras	124
34	Allium ursinum	Daslook	1
1965	Aronia x prunifolia	Appelbes	539
2603	Bryum pseudotriquetrum	Veenknikmos	1
2620	Calliergonella cuspidata	Gewoon puntmos	4
187	Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem	214
3321	Calypogeia fissa	Moerasbuidelmos	1
219	Carex curta	Zompzegge	18
221	Carex diandra	Ronde zegge	60
228	Carex echinata	Sterzegge	194
229	Carex elongata	Elzenzegge	33
239	Carex lasiocarpa	Draadzegge	11
244	Carex nigra	Zwarte zegge	163
220	Carex oederi subsp. oedocarpa	Geelgroene zegge	70
248	Carex panicea	Blauwe zegge	55
260	Carex rostrata	Snavelzegge	155
1556	Carex x elytroides (act x nig)	Zegge (zwarte x gewone)	3
1766	Centaurea jacea	Knoopkruid	6
2143	Chara connivens	Gebogen kransblad	1
2145	Chara globularis	Breekbaar kransblad s.l.	12
2118	Chara virgata	Teer kransblad	1
2147	Chara vulgaris	Gewoon kransblad	4
326	Cicuta virosa	Waterscheerling	82
346	Comarum palustre	Wateraardbei	349
884	Dactylorhiza incarnata	Vleeskleurige orchis	114
890	Dactylorhiza majalis subsp. praetermissa	Rietorchis	162
1199	Danthonia decumbens	Tandjesgras	37
2673	Dicranum bonjeanii	Moerasgaffeltandmos	4
2628	Drepanocladus polygamus	Goudsikkelmos	3
418	Drosera rotundifolia	Ronde zonnedaauw	469
420	Dryopteris cristata	Kamvaren	67
441	Elodea canadensis	Brede waterpest	2
456	Epilobium palustre	Moerasbasterdwederik	141
461	Epipactis palustris	Moeraswespenorchis	29
463	Equisetum fluviatile	Holpijp	36
473	Erica tetralix	Gewone dophei	24
479	Eriophorum vaginatum	Eenarig wollegras	30
2316	Euphrasia stricta s.l.	Stijve ogentroost s.l.	1
526	Filipendula ulmaria	Moeraspirea	155
606	Heracleum mantegazzianum	Reuzenberenklauw	2
626	Hierochloa odorata	Veenreukgras	101
638	Hottonia palustris	Waterviolier	12
640	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	210
651	Hypericum tetrapterum	Gevleugeld hertshooi	46
1862	Impatiens glandulifera	Reuzenbalsemien	4
1183	Jacobaea aquatica	Waterkruiskruid	9
670	Juncus acutiflorus	Veldrus	172
2343	Juncus bulbosus	Knolrus	46

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
714	Lathyrus palustris	Moeraslathyrus	2
3382	Lepidozia reptans	Neptunusmos	1
2810	Leucobryum glaucum	Kussentjesmos	6
748	Liparis loeselii	Groenknolorchis	32
925	Lythrum portula	Waterpostelein	1
821	Menyanthes trifoliata	Waterdrieblad	12
842	Myosotis discolor	Veelkleurig vergeet-mij-nietje	2
852	Myriophyllum verticillatum	Kransvederkruid	5
857	Nardus stricta	Borstelgras	1
2156	Nitella mucronata	Puntdragend glanswier	3
2160	Nitellopsis obtusa	Sterglanswier	5
908	Osmunda regalis	Koningsvaren	136
3428	Pallavicinia lyellii	Elzenmos	20
1717	Parentucellia viscosa	Kleverige ogentroost	1
923	Pedicularis palustris	Moeraskartelblad	182
3142	Plagiomnium affine	Rond boogsterrenmos	1
950	Platanthera bifolia	Welriekende nachtorchis	2
989	Potamogeton compressus	Plat fonteinkruid	6
994	Potamogeton lucens	Glanzig fonteinkruid	5
995	Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid	36
999	Potamogeton perfoliatus	Doorgroeid fonteinkruid	1
1017	Prunella vulgaris	Gewone brunel	8
1020	Prunus serotina	Amerikaanse vogelkers	111
1022	Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren	13
1046	Ranunculus circinatus	Stijve waterranonkel	1
1051	Ranunculus lingua	Grote boterbloem	30
1066	Rhinanthus angustifolius	Grote ratelaar	21
1124	Salix repens	Kruipwilg	29
1161	Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	6
1172	Scrophularia vernalis	Voorjaarshelmkruid	1
772	Silene flos-cuculi	Echte koekoeksbloem	157
1226	Sonchus palustris	Moerasmelkdistel	14
1231	Sparganium emersum	Kleine egelskop	1
3170	Sphagnum angustifolium	Smalbladig veenmos	1
3172	Sphagnum capillifolium	Stijf veenmos	14
2996	Sphagnum denticulatum	Geoord veenmos	20
3005	Sphagnum fallax	Fraai veenmos	3
3006	Sphagnum fimbriatum	Gewimperd veenmos	1
3169	Sphagnum flexuosum	Slank veenmos	1
3008	Sphagnum fuscum	Bruin veenmos	1
3009	Sphagnum girgensohnii	Gerafeld veenmos	5
3011	Sphagnum magellanicum	Hoogveenveenmos	77
3021	Sphagnum riparium	Uitgebeten veenmos	2
3022	Sphagnum russowii	Violet veenmos	166
3024	Sphagnum subnitens	Glanzend veenmos	39
2623	Straminergon stramineum	Sliertmos	161
1255	Stratiotes aloides	Krabbenscheer	91
1258	Succisa pratensis	Blauwe knoop	2
1262	Taraxacum celticum*	Schraallandpaardenbloem*	14
1275	Thalictrum flavum	Poelruit	45
427	Thelypteris palustris	Moerasvaren	1969
1311	Triglochin palustris	Moeraszoutgras	18
1324	Utricularia minor	Klein blaasjeskruid	60
1327	Utricularia vulgaris	Groot blaasjeskruid	5
5155	Vaccinium corymbosum	Trosbosbes	5
1331	Vaccinium vitis-idaea	Rode bosbes	6

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1332	Valeriana dioica	Kleine valeriaan	35
1344	Verbena officinalis	IJzerhard	1
1362	Veronica scutellata	Schildereprijs	1
1385	Viola palustris	Moerasviooltje	57
2705	Warnstorfia fluitans	Vensikkelmos	4
Eindtotaal			7626

In deelgebied Naardermeer zijn 109 soorten gekarteerd, waarvan 36 Rode Lijstsoorten. Moerasvaren is de meest gekarteerde soort.

De rietlanden aan de oevers bestaan uit door Moerasvaren gedomineerde verlandingsvegetaties, met hier en daar soorten als Wateraardbei, Waterscheerling, Ruwe bies en Gewone dotterbloem. Op enkele plaatsen is ook Grote boterbloem gekarteerd.

Het Veenmosrietland wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van Ronde zonnedauw en Kamvaren, te midden van veel veenmossen. verder zijn rijkere vormen aanwezig met Sterzegge, Rietorchis, Moeraskartelblad, Kleine valeriaan en Moerasviooltje. Op plaatsen waar de vegetatie steviger wordt is ook Moerasbasterdwederik aangetroffen. Moeraszoutgras en Klein blaasjeskruid komen voor op plaatsen waar het veenmosrietland in het verleden of recent is geplagd. In het trilveen De Laan zijn de kenmerkende soorten Ronde zegge en Groenknolorchis veel aanwezig. Daarnaast zijn hier soorten als Vleeskleurige orchis, Moeraswespenorchis en Kleine valeriaan gekarteerd.

De berkenbroekbossen worden gekenmerkt door het dominante voorkomen van veenmossen en hier en daar ook zeggesoorten als Zompzegge en Snavelzegge. Op enkele plaatsen is Eenarig wollegras gekarteerd. De zeldzame veenmossen Bruin veenmos, Stijf veenmos, Gerafeld veenmos, Hoogveenveenmos en Violet veenmos zijn alle aangetroffen in relatief goed ontwikkeld berkenbroek. Op enkele plaatsen is Draadzegge gekarteerd, onder andere langs de Verlengde Boomtocht. In de elzenbroekbossen ten zuidwesten van Drie Elssloot is veel Elzenzegge gekarteerd. Verder komt in de bossen Moerasvaren voor. Appelbes is een invasieve exoot die in bepaalde delen van het Naardermeer zeer algemeen en dominant kan voorkomen.

3.3.4 Stadzigt

In Tabel 5 worden de gekarteerde soorten van deelgebied Stadzigt weergegeven.

Tabel 5. *Tabel gekarteerde soorten Stadzigt.*

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1544	Agrostis canina	Moerasstruisgras	39
1965	Aronia x prunifolia	Appelbes	1
146	Blechnum spicant	Dubbelloof	1
186	Calluna vulgaris	Struikhei	6
228	Carex echinata	Sterzegge	35
244	Carex nigra	Zwarte zegge	33
220	Carex oederi subsp. oedocarpa	Geelgroene zegge	21
248	Carex panicea	Blauwe zegge	5
1556	Carex x elytroides (act x nig)	Zegge (zwarte x gewone)	3
1766	Centaurea jacea	Knoopkruid	2
3330	Cephalozia connivens	Glanzend maanmos	1
2147	Chara vulgaris	Gewoon kransblad	2
326	Cicuta virosa	Waterscheerling	1
346	Comarum palustre	Wateraardbei	1
386	Cynosurus cristatus	Kamgras	1
890	Dactylorhiza majalis subsp. praetermissa	Rietorchis	43
418	Drosera rotundifolia	Ronde zonnedaauw	68
456	Epilobium palustre	Moerasbasterdwederik	3
463	Equisetum fluviatile	Holpijp	33
473	Erica tetralix	Gewone dophei	9
2316	Euphrasia stricta s.l.	Stijve ogentroost s.l.	80
606	Heracleum mantegazzianum	Reuzenberenklauw	2
1151	Hyacinthoides non-scripta	Wilde hyacint	1
640	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	18
651	Hypericum tetrapterum	Gevleugeld hertshooi	26
1159	Isolepis setacea	Borstelbies	3
670	Juncus acutiflorus	Veldrus	123
2343	Juncus bulbosus	Knolrus	2
2810	Leucobryum glaucum	Kussentjesmos	1
777	Lycopodiella inundata	Moeraswolfsklauw	5
925	Lythrum portula	Waterpostelein	6
908	Osmunda regalis	Koningsvaren	57
1717	Parentucellia viscosa	Kleverige ogentroost	77
923	Pedicularis palustris	Moeraskartelblad	36
3430	Pellia endiviifolia	Gekroesd plakkaatmos	1
994	Potamogeton lucens	Glanzig fonteinkruid	1
1017	Prunella vulgaris	Gewone brunel	1
1020	Prunus serotina	Amerikaanse vogelkers	2
1066	Rhinanthus angustifolius	Grote ratelaar	89
1117	Salix aurita	Geoorde wilg	9
1124	Salix repens	Kruipwilg	29
1135	Samolus valerandi	Waterpunge	5
1161	Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	15
772	Silene flos-cuculi	Echte koekoeksbloem	10
3172	Sphagnum capillifolium	Stijf veenmos	1
3024	Sphagnum subnitens	Glanzend veenmos	2
2623	Straminergon stramineum	Sliertmos	6

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
1258	Succisa pratensis	Blauwe knoop	6
427	Thelypteris palustris	Moerasvaren	2
1324	Utricularia minor	Klein blaasjeskruid	1
Eindtotaal			925

In deelgebied Stadzigt zijn 50 soorten gekarteerd, waarvan 14 Rode Lijstsoorten. Veldrus is de meest algemene soort.

In de graslanden bij Stadzigt zijn enkele laagten aanwezig, waar onder andere Klein blaasjeskruid en Moeraswolfsklauw is aangetroffen. Geelgroene zegge, Sterzegge en Ronde zonnedaauw zijn veel gekarteerd. Tevens zijn Rietorchis en Moeraskartelblad vrij algemeen. Op de meer zure en droge plaatsen komt Struikhei voor. Op vergelijkbare vochtiger plaatsen komen onder andere Blauwe zegge en Gewone dophei voor. Overige algemene soorten zijn Stijve ogentroost en Kleverige ogentroost.

De brede tocht van Stadzigt naar het Zandgat en het Grote Meer.

3.3.5 Wateren Naardermeer

In Tabel 6 worden de gekarteerde soorten van deelgebied Wateren Naardermeer weergegeven.

Tabel 6. Tabel gekarteerde soorten Wateren Naardermeer.

Soortnr.	Wetenschappelijke naam	Nederlandse Naam	Aantal
182	Callitriche obtusangula	Stomphoekig sterrenkroos	1
187	Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem	5
299	Ceratophyllum demersum	Grof hoornblad	22
2141	Chara aspera	Ruw kransblad	120
2143	Chara connivens	Gebogen kransblad	90
2145	Chara globularis	Breekbaar kransblad s.l.	89
2118	Chara virgata	Teer kransblad	38
2147	Chara vulgaris	Gewoon kransblad	8
326	Cicuta virosa	Waterscheerling	1
346	Comarum palustre	Wateraardbei	1
441	Elodea canadensis	Brede waterpest	65
442	Elodea nuttallii	Smalle waterpest	57
2132	Enteromorpha spec.	Darmwier	7
463	Equisetum fluviatile	Holpijp	1
526	Filipendula ulmaria	Moerasspirea	2
2750	Fontinalis antipyretica	Gewoon bronmos	81
640	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	57
651	Hypericum tetrapterum	Gevleugeld hertshooi	4
851	Myriophyllum spicatum	Aarvederkruid	20
854	Najas marina	Groot nimfkruid	79
2155	Nitella flexilis	Buigzaam glanswier	7
2199	Nitella flexilis + opaca	Buigzaam + Donker glanswier	18
2195	Nitella hyalina	Klein glanswier	3
2156	Nitella mucronata	Puntdragend glanswier	4
2160	Nitellopsis obtusa	Sterglanswier	84
865	Nuphar lutea	Gele plomp	249
866	Nymphaea alba	Witte waterlelie	265
967	Persicaria amphibia	Veenwortel	7
989	Potamogeton compressus	Plat fonteinkruid	36
990	Potamogeton crispus	Gekroesd fonteinkruid	15
994	Potamogeton lucens	Glanzig fonteinkruid	46
992	Potamogeton mucronatus	Puntig fonteinkruid	83
995	Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid	8
998	Potamogeton pectinatus	Schedefonteinkruid	193
999	Potamogeton perfoliatus	Doorgroeid fonteinkruid	4
1002	Potamogeton pusillus	Tenger fonteinkruid	137
1046	Ranunculus circinatus	Stijve waterranonkel	22
0	Spongilla lacustris	Vertakte zoetwaterspons	1
1255	Stratiotes aloides	Krabbenscheer	127
2162	Tolypella intricata	Vertakt boomglanswier	2
1327	Utricularia vulgaris	Groot blaasjeskruid	3
1396	Zannichellia palustris subsp. palustris	Zittende zannichellia	14
2131	Zygmales spec.	Draadwier (Flap)	261
Totaal			2337

In deelgebied Wateren Naardermeer zijn 43 soorten gekarteerd, waarvan 4 Rode Lijstsoorten. Witte waterlelie is de meest algemene soort, op de voet gevolgd door Draadwier en Gele plomp.

In het Grote Meer komen kenmerkende soorten als Ruw en Gebogen kransblad veelvuldig voor. Daarnaast is Breekbaar kransblad vrijwel overal aangetroffen. Het voorkomen van Groot nimfkruid en Schedefonteinkruid geven een indicatie van de nog brakke invloeden; deze soorten zijn verspreid in het Grote Meer aanwezig. De zeldzame soort Klein glanswier is op drie plaatsen in het Grote Meer aangetroffen. Sterglanswier is met uitzondering van Bovenste Blik overal aangetroffen. Vertakt boomglanswier is alleen aangetroffen in Veertig Morgen. Puntig fonteinkruid is de meest algemene van de smalbladige fonteinkruiden. Glanzig fonteinkruid is met name te vinden in de tochten, langs de randen van de grote meren en in sloten in het buitengebied. Stijve waterranonkel komt met name voor in de kleinere meren zoals het Spookgat, Binnenzij en Veertig Morgen.

Witte waterlelie en Gele plomp zijn in het gehele Naardermeer zeer algemeen, met uitzondering van het Grote Meer en de Bovenste Blik. De mooiste velden zijn te vinden in onder andere het Spookgat en Veertig Morgen.

Krabbenscheer is verspreid in het gebied gekarteerd en is met name te vinden in sloten en langs de randen van de open wateren. Gewoon bronmos is alleen gevonden in de grotere open wateren.

4

Vergelijking met eerdere karteringen

Om iets te kunnen zeggen over een vooruitgang of achteruitgang in aantallen en verspreiding van specifieke soorten is getracht een vergelijking te maken met eerdere karteringen. Daarbij dienen de volgende kanttekeningen gemaakt te worden:

De karteringen van 2005, 2009, 2011 en 2014 zijn allen niet volledig uitgevoerd en omvatten slechts een klein deel van het totale karteergebied in 2018. Tijdens de kartering van 2005 is het gebied onderzocht op vaatplanten, niet geheel vlakdekkend. De kartering van 2008 bestaat uit een veenmoskartering. De kartering van 2011 betreft een waterplantenkartering, de kartering van 2014 bevat alleen inventarisatiegegevens van het Laegieskamp. Tevens zijn enkele soorten in 2018 voor het eerst gebiedsdekkend gekarteerd (o.a. Moerasvaren). Daardoor ontstaan problemen bij de vergelijking, omdat soms niet helemaal duidelijk is welke soorten in eerdere inventarisaties wel of niet consequent zijn gestipt. Ook is het mogelijk dat bij een soortkartering die gelijktijdig met een vegetatiekartering wordt uitgevoerd de aandacht wat minder bij de soortkartering ligt. Daarnaast zijn nu meer groeiplaatsen van soorten bekend en is er het voordeel van digitaal werken, zodat gericht en efficiënt kan worden gezocht naar oude groeiplaatsen. In onderstaande paragrafen worden kort de verschillen aangeduid. Dit gebeurt op basis van de vergelijkingskaarten uit Bijlage 4.

Bufferzone Naardermeer

De bufferzone rond het Naardermeer is nog nooit gebiedsdekkend op flora onderzocht. Daarom moet voor de bufferzone niet geprobeerd worden een vergelijking te maken. Op de kaarten is nu duidelijk welke soorten waar voorkomen en tijdens een volgende kartering kan de in 2018 uitgevoerde kartering goed gebruikt worden als vergelijkingsmateriaal.

Laegieskamp

Blonde zegge lijkt uit het Laegieskamp verdwenen. Van de soort werden in 2014 nog twee groeiplaatsen aangetroffen. Ook toen was al sprake van een afname en deze lijkt zich te hebben doorgezet. Een opvallende nieuwkomer is de Klokjesgentiaan. Deze soort werd nog niet eerder tijdens een florakartering in het Laegieskamp aangetroffen. Tevens werd Bosdravik aangetroffen in het bosgebied rond de parkeerplaats, wat een nieuwe vindplaats betreft van deze landelijk gezien zeer zeldzame soort. Klein blaasjeskruid werd aangetroffen langs de venoevers; mogelijk is deze soort tijdens de eerdere karteringen over het hoofd gezien of heeft het veldbezoek plaats gevonden in de tijd dat de soort niet in optima forma aanwezig is. Verder is ook Stekelbrem een nieuwe soort voor het Laegieskamp; in 2014 is de soort niet waargenomen. De Spaanse ruiter lijkt zich te handhaven, getuige de huidige verspreiding in vergelijking met die

van 2014. Brede orchis is in 2018 aangetroffen tijdens de vroege ronde; dit verklaart wellicht waarom de soort niet bekend is van de kartering in 2014, toen mogelijk alleen een zomerronde is uitgevoerd. Moeraswolfsklauw en Geelgroene zegge nemen sterk toe, wat een logisch gevolg is van de genomen natuurontwikkelingsmaatregelen. Beide soorten verschijnen na afschrapen/plaggen van rietlanden. Dit geldt ook voor Veelstengelige waterbies, die in 2014 niet werd aangetroffen. Doorschijnend glanswier is in 2018 op 8 plaatsen aangetroffen. Mogelijk is de soort in 2014 niet gekarteerd, of stonden de wateren in 2014 droog. Kleine zonnedauw is in 2018 voor het eerst in het Laegieskamp waargenomen. Helaas is in 2018 ook Watercrassula aangetroffen. De aanwezigheid van deze invasieve exoot kan gevaarlijk zijn voor de inheemse flora (en fauna).

Naardermeer

Groenknolorchis is aangetroffen in het trilveen De Laan. De soort is niet bekend uit de kartering van 2005, maar is in voorgaande jaren wel vrijwel jaarlijks gekarteerd. Daarom kan worden aangenomen dat de gegevens van 2018 niet teveel afwijken van de eerdere karteringen die de afgelopen jaren zijn uitgevoerd. De soort is in 2018 ook elders in het Naardermeer aangetroffen, ontdekt door een medewerker van Natuurmonumenten. Zo lijkt het huidige gevoerde beheer zijn vruchten af te werpen. Waterscheerling is niet eerder gekarteerd en blijkt een vrij algemene soort te zijn van waterkanten. Dit geldt ook voor Moerasbasterdwederik, die in het verleden niet eerder blijkt te zijn gekarteerd. Een opvallende nieuwkomer in het Naardermeer is Moeraslathyrus bij het Zandgat. De soort is daar aan beide oeverkanten aangetroffen. Voor de meeste veenmossen geldt dat de verspreiding en het aantal vindplaatsen in grote mate gelijk is gebleven, vooral van Violet veenmos en Gerafeld veenmos. Bruin veenmos en Stijf veenmos lijken iets te zijn afgenomen, maar mogelijk speelt de lastige determinatie hierbij een rol. Uitgebeten veenmos is nu op twee locaties aangetroffen ten opzichte van één bekende groeiplaats in het verleden.

Stadzicht

Als gevolg van de omvorming van de percelen bij Stadzicht zijn hier de laatste jaren veel interessante ontwikkelingen gaande. Bij de eerdere karteringen is dit gebied echter niet meegenomen. Toch kan er wel iets gezegd worden over enkele soorten die het hier goed doen. Moeraswolfsklauw en Geelgroene zegge nemen sterk toe, wat een logisch gevolg is van de genomen natuurontwikkelingsmaatregelen. Beide soorten verschijnen na afschrapen/plaggen van rietlanden. Dit geldt ook voor Ronde zonnedauw en Veldrus. De aanwezigheid van Stijve ogentroost en Kleverige ogentroost is ook een ontwikkeling van de laatste jaren.

Wateren Naardermeer

Brokkelig kransblad is in 2018 niet meer aangetroffen. Dit kan mogelijk te maken hebben met de lastige determinatie. Het is aannemelijk dat de soort nog wel in het Naardermeer aanwezig is. Voor Buigzaam glanswier geldt dat de soort gedeeltelijk is gekarteerd onder de verzamelnaam met Donker Glanswier. Wanneer de groeiplaatsen van zowel de verzamelsoort als Buigzaam glanswier worden opgeteld, is de soort in vergelijking met de oude kartering relatief gelijk gebleven.

Een groot deel van de waterplanten is niet eerder zo grondig gekarteerd, zoals Schedefonteinkruid, Tenger fonteinkruid en Grof hoornblad. Dit geldt ook voor Gele plomp, Witte waterlelie en Watergentiaan. Van de kranswieren zijn de meeste soorten in vergelijkbare aantallen terug gevonden, zoals Ruw kransblad, Gebogen kransblad, Breekbaar kransblad en Sterglanswier. Klein glanswier is sterk afgenomen van 19 naar 3 groeiplaatsen, maar mogelijk is dit beeld veroorzaakt door de bezoekdata (deze soort heeft zijn optimum in de voorzomer). Van Puntdragend glanswier zijn twee extra groeiplaatsen zijn gekarteerd.

*Velden Ruw kransblad
in het Grote Meer.*

5 Foutendiscussie

Tijdens een onderzoek als dit kunnen door verschillende factoren fouten ontstaan in de resultaten. In deze paragraaf zal worden aangegeven wat de mogelijke foutenbronnen zijn geweest en hoe hier mee is omgegaan.

5.1 Algemeen

De terreinomstandigheden van het Naardermeer zijn niet altijd ideaal om te karteren. Met name de natte elzenbossen en verlandingsvegetaties langs meren zijn door de dichte begroeiing en soms verraderlijke veenmospakketten of Moerasvarenverlandingen slecht toegankelijk. Toch is de inschatting dat weinig soorten gemist zijn, omdat met de boot vrijwel overal insteken zijn gemaakt en vrijwel ieder perceel is bezocht. Vaak waren alleen de randen van de percelen fragiel en werd verder op het perceel een meer stevige bodem aangetroffen (bijv. veenmosrietlanden of Riet met Hennegras). Rond oude, met Moerasvaren of Moeraszegge verlande sloten werden de meeste verraderlijke plaatsen aangetroffen.

5.2 Veldwerk

Aan het begin van het veldseizoen zijn meerdere gezamenlijke terreinbezoeken met alle veldmedewerkers geweest. Het doel was om alle soorten te zien en hierdoor beter te herkennen en zodoende de trefkans in het veld te verhogen. Naast de ervaringen van de veldwerkers speelt de groeivorm en de seizoensgebondenheid van planten een rol. Sommige soorten zijn nu eenmaal klein en moeilijk vindbaar, zoals bijvoorbeeld Klein blaasjeskruid. Andere soorten kunnen slechts in een korte periode optimaal worden gekarteerd, zoals Veenreukgras en Kleine valeriaan alleen vroeg in het seizoen. Hier is zoveel mogelijk rekening mee gehouden door in de juiste tijd specifieke habitats te bezoeken. 2018 was een zeer droog jaar. Dit bemoeilijkte de determinatie van (verdroogde) veenmossen. Speciaal hiervoor is een deel van de veenmosrijke bossen later in het seizoen gekarteerd.

Er is extra aandacht besteed aan veenmossen en overige mossen, hoewel deze tijdens een grootschalige kartering nooit volledig kunnen worden geïventariseerd. Tijdens het veldwerk zijn op veelbelovende percelen bij twijfel diverse (veen)mossen verzameld, die later met behulp van een microscoop zijn nagedetermineerd (door A. Aptroot). Tevens zijn reeds bekende groeiplaatsen van zeldzame soorten als bijvoorbeeld Gerafeld veenmos tezamen met een mossendeskundige bezocht. Alle overige waarnemingen zijn in het veld gedetermineerd. Vooral voor veenmossen geldt dat veldkenmerken niet 100% betrouwbaar zijn en dat de verschillende

soorten daardoor vaak moeilijk te onderscheiden zijn. Hoewel Wrattig veenmos wel kwalificeert voor het aanwezige beheertype N14.02 is niet getracht deze soort vlakdekkend in kaart te brengen, omdat de determinatie van deze soort in het veld zeer moeilijk is (de veldkenmerken komen sterk overeen met het zeer algemene Gewoon veenmos). Tijdens de startbespreking is afgesproken dat alleen de rode veenmossen (Smalbladig veenmos, Stijf veenmos, Bruin veenmos, Hoogveenveenmos, Rood veenmos, Violet veenmos en Glanzend veenmos) consequent gekarteerd worden. Naar andere veenmossen is niet gericht gezocht. Een aantal niet consequent gekarteerde veenmossen zijn enkele malen aangetroffen (Slang veenmos en Uitgebeten veenmos), terwijl Wrattig veenmos niet is waargenomen. Tot onze verbazing is deze soort ook verzameld in één van de opnamen voor na-determinatie.

Sommige mossen, zoals Elzenmos en Sliertmos zijn zoveel mogelijk geprobeerd mee te karteren, maar zullen zeker weleens gemist zijn. Ook hogere planten kunnen zijn gemist, maar omdat in vervolgrondes zeer systematisch is gezocht naar ontbrekende soorten, zal dit op hectare-niveau gering zijn. Voor controle- en aanvullende rondes is gebruik gemaakt van oude gegevens en hebben bijzondere soorten extra aandacht gekregen.

Tijdens een kartering lukt het niet altijd alle locaties voor alle soorten in de optimale tijd te bezoeken, hierdoor is bijvoorbeeld Kleine ratelaar in Laegieskamp iets minder gekarteerd dan dat deze soort hier voorkomt. Omdat de karteerders vooraf niet op de hoogte waren van de aanwezigheid van Groenknolorchis en Moeraswespenorchis in het gebied ten zuiden van de Westtocht, is dit gebied te vroeg in het jaar gekarteerd waardoor deze soorten hier gemist zijn. Gelukkig hebben we voor deze locaties soortwaarnemingen van Max Simmelink en Kim Lotterman aan de verspreidingskaartjes en tabellen kunnen toevoegen.

Omdat tijdens het veldwerk op een tablet met gps is gewerkt is het aantal fouten sterk beperkt vergeleken met het werken op papier. De locatie van de onderzoeker en de soort is altijd bekend en er zijn geen schrijffouten mogelijk. Interpretatiefouten zijn voorkomen, omdat met vaste afkortingen is gewerkt.

5.3 Digitale verwerking

Een aantal fouten is het gevolg van tikfouten bij het invoeren van de gegevens in een digitaal bestand. Door het gebruik van vaste procedures en de inzet van ervaren krachten zijn dergelijke fouten zoveel mogelijk voorkomen. Elke dag zijn de stippen ingelezen in een totaalbestand en zijn tegelijk controles uitgevoerd op afwijkende soorten of aantallen. Door het uitvoeren van een aantal specifieke '*queries*' in het digitale invoerbestand en door diverse controles uit te laten voeren door de veldwerker konden eventuele fouten in ingevoerde waarnemingen worden opgespoord en verbeterd.

Tijdens de uitwerking zijn diverse controles uitgevoerd met behulp van de voorlopige soortkaarten. Afwijkende verspreidingen en zeldzame soorten zijn nagevraagd bij de veldwerker.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Inleiding

Hieronder worden eerst conclusies verbonden aan de resultaten van de florakartering en de verspreiding van de gekarteerde soorten in relatie tot de standplaatsfactoren (§6.2). Vervolgens wordt in §6.3 aangegeven wat de kansen en bedreigingen zijn voor het gebied en of de huidige beheermaatregelen volstaan, of moeten worden verscherpt.

6.2 Soortsamenstelling en standplaatsfactoren

Bij deze kartering zijn 154 soorten consequent gekarteerd, waarvan 50 Rode Lijstsoorten. In totaal zijn 6 plaagsoorten gekarteerd. Daarnaast zijn 22 extra soorten aan de dataset toegevoegd, die niet consequent gekarteerd zijn.

Het Naardermeer is floristisch gezien een zeer waardevol natuurgebied en is niet voor niets vastgesteld als Natura 2000-gebied. De grote afwisseling in standplaatsfactoren en de aanwezige gradiënten zorgen voor een gevarieerde soortensamenstelling. Door de verschillen in bodem en hydrologie is het gebied van grote waarde voor een groot aantal typische en zeldzame plantensoorten. Omdat het gebied op de scheiding ligt van veen- en zandgrond zijn bijzondere overgangen aanwezig, waardoor kenmerkende, soms landelijk zeldzame soorten algemeen voorkomen.

Het omliggende agrarische gebied had in het verleden een sterk negatieve invloed op het Naardermeer. Het ontwaterde polderland trok water weg uit het Naardermeer wat een ongunstig effect had op de waterkwaliteit. Om de waterhuishouding van het Naardermeer te verbeteren, zijn omliggende graslandgebieden aangekocht en sterk vernat, zodat de wegzijging van het water uit de meren werd afgezwakt. Op deze manier werd het Naardermeer van verdroging gered en werd een groene bufferzone gecreëerd voor met name vogels, reptielen en insecten. De bufferzone is vergeleken met de overige terreinen vrij arm aan soorten, maar toch zijn ook hier enkele leuke soorten aanwezig. Op de laagten in de Keverdijksche Polder werden pioniervegetaties aangetroffen met Naaldwaterbies en Waterpostelein. In het oosten werd op relatief veel plaatsen Veldrus en Moerasvaren aangetroffen. Moerasstruisgras en Zwarte zegge zijn vrij algemeen, evenals Gewone dotterbloem, Holpijp en Watergentiaan. Ten noorden van de spoorlijn zijn uitgestrekte rietlanden aanwezig met op sommige plaatsen vrij veel Moerasmelkdistel. In de sloten komen op enkele plaatsen Gewoon kransblad en Stomphoekig sterrenkroos voor, met name in het noordwesten van de Keverdijksche Polder.

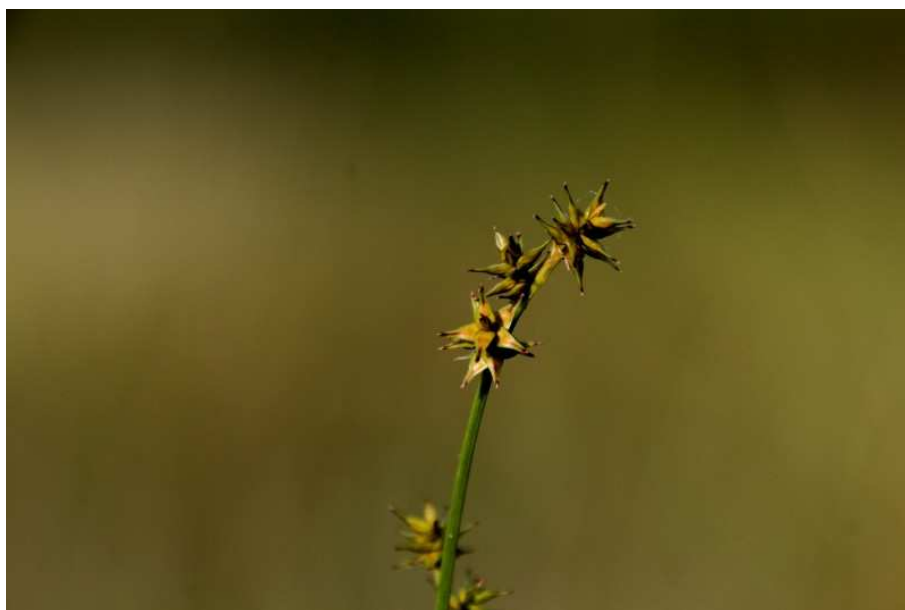
Het Laegieskamp bevindt zich op de scheiding van een zand- en veenbodem. Dit zorgt voor specifieke groeiplaatsen voor kenmerkende en bijzondere soorten. Rond de zwakgebufferde vennen komen kenmerkende soorten voor als Moerashertshooi, Veelstengelige waterbies en Pilvaren. In de hogere delen zijn Struikhei en Stekelbrem aanwezig. De vochtige heide wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van Gewone dophei en in 2018 werd hier voor het eerst Klokjesgentiaan aangetroffen. Ook Ronde zegge is in het zuidelijk deel van het Laegieskamp aangetroffen. De blauwgraslandvegetaties herbergen kenmerkende soorten als Spaanse ruiter en Blauwe knoop, waarvan de verspreiding redelijk stabiel lijkt te zijn. In de wateren werd Klein blaasjeskruid en Doorschijnend glanswier aangetroffen, typisch voor de wat zuurdere en voedselarme wateren. Aan de oever komen Moeraswolfsklauw en Geelgroene zegge veel voor, vooral op plaatsen waar plagwerkzaamheden zijn uitgevoerd. In de bossen zijn enkele kenmerkende soorten aangetroffen als Bosdravik, Ruige veldbies, Grote veldbies en Tongvaren.

Moeraswolfsklauw kan talrijk zijn op enkele afgegraven percelen in Stadzicht en Laegieskamp.

De rietlanden van het Naardermeer zijn op te delen in de vegetaties op stevige bodem met een strooisellaag en de verlandingsvegetaties. In de verlandingsvegetaties zijn vaak soorten als Moerasvaren, Moerasbasterdwederik en verschillende veenmossen aangetroffen. Op plaatsen waar de bodem stevig is komen typische soorten van natte strooiselruigten voor, zoals Moerasspirea, Moerasmelkdistel en Poelruit. De trilvenen worden gekenmerkt door de aanwezigheid van Groenknolorchis en Ronde zegge. In trilveen De Laan zijn naast deze soorten ook Moeraswespenorchis, Vleeskleurige orchis en Rietorchis aangetroffen. De veenmosrietlanden worden gekenmerkt door de aanwezigheid van Ronde zonnedauw en Kamvaren. In enkele gevallen werden hier ook meer soortenrijke vegetaties met Sterzegge, Geelgroene zegge, Moerasviooltje, Moeraskartelblad en Koningsvaren aangetroffen. Dit geldt voor de gemaaide rietlanden, waar de bodem niet geheel is verzuurd. De moerasbossen worden opgedeeld in elzen- en berkenbroekbossen. Vaak is de verspreiding van soorten gebonden aan de zuurgraad, het vochtgehalte en de voedselrijkdom van de bodem. In de elzenbroekbossen werd Moerasvaren veel aangetroffen; in de bossen bij Drie Elssloot werd ook Elzenzegge aangetroffen. In de zuurdere en voedselarmere berkenbroekbossen ten noordwesten van Stadzigt werd op een aantal plaatsen Eenarig wollegras aangetroffen. Snavelzegge en Violet veenmos werden voornamelijk gekarteerd in de berkenbroekbossen ten zuiden van de spoorlijn. Een aantal zeldzame veenmossen werd teruggevonden op reeds bekende vindplaatsen, zoals Bruin veenmos, Gerafeld veenmos en Uitgebeten veenmos. Hoogveenveenmos werd aangetroffen in de best ontwikkelde berkenbroekbossen, met name ten zuiden van de spoorlijn en ten noordwesten van Stadzigt.

Sterzegge is een algemene soort in het Naardermeer, met name op in het verleden geplagde percelen.

Doordat in de graslanden bij Stadzicht veel beheermaatregelen zijn uitgevoerd, wijkt de situatie sterk af van de rest van de bufferzone. In de graslanden bij Stadzicht zijn enkele laagten aanwezig, waar onder andere Klein blaasjeskruid en Moeraswolfsklauw is aangetroffen. Geelgroene zegge, Sterzegge en Ronde zonnedauw zijn veel gekarteerd. Tevens zijn Rietorchis en Moeraskartelblad vrij algemeen. Op de meer zure en droge plaatsen komt Struikhei voor. Op vergelijkbare maar meer vochtige plaatsen komen onder andere Blauwe zegge en Gewone dophei voor. Overige algemene soorten zijn Stijve ogentroost en Kleverige ogentroost.

Het Naardermeer bestaat voor het overgrote deel uit open wateren, die over het algemeen rijk zijn aan zowel ondergedoken als drijvende waterplanten. In de voedselrijkere wateren komen fonteinkruiden en overige vaatplanten voor, in de meer voedselarme wateren zijn veel kranswieren aanwezig.

In het Grote Meer komen kenmerkende soorten als Ruw en Gebogen kransblad veelvuldig voor. Daarnaast is Breekbaar kransblad vrijwel overal aangetroffen. Het voorkomen van Groot nimfkruid en Schedefonteinkruid geven een indicatie van nog aanwezige brakke invloeden; deze soorten zijn verspreid in het Grote Meer aanwezig. De zeldzame soort Klein glanswier is op drie plaatsen in het Grote Meer aangetroffen. Sterglanswier is met uitzondering van Bovenste Blik overal aangetroffen. Vertakt boomglanswier is alleen aangetroffen in Veertig Morgen. Puntig fonteinkruid is de meest algemene van de smalbladige fonteinkruiden. Glanzig fonteinkruid is met name te vinden in de tochten, langs de randen van de grote meren en in sloten in het buitengebied. Stijve waterranonkel komt met name voor in de relatief kleinere meren, zoals Spookgat, Binnenzij en Veertig Morgen.

Witte waterlelie en Gele plomp zijn in het gehele Naardermeer zeer algemeen, met uitzondering van het Grote Meer en Bovenste Blik. De mooiste velden zijn te vinden in onder andere Spookgat en Veertig Morgen. Krabbenscheer is verspreid in het gebied gekarteerd en is met name te vinden in sloten en langs de randen van de open wateren. Gewoon bronmos is alleen gevonden in de grotere open wateren.

6.3 Toekomst en beheer

Recent zijn een aantal verschillende beheermaatregelen uitgevoerd. In het Naardermeer worden veenmosrietlanden jaarlijks gemaaid en zijn op diverse locaties plagwerkzaamheden uitgevoerd. De bufferzone wordt extensief begraaasd met runderen en/of schapen. Verder vindt beheer plaats in de vorm van exotenbestrijding (Appelbes verwijderen, oevers van bossen openkappen etc.).

In het Laegieskamp blijkt dat de ingrepen hun vruchten afwerpen in de vorm van het verschijnen van enkele nieuwe soorten als Klokjesgentiaan en Veelstengelige waterbies. Moeraswolfsklauw en Geelgroene zegge zijn sterk toegenomen en ook is Klein blaasjeskruid aanwezig. Langs de oever van de zwakgebufferde vennen is Pilvaren en Moerashertshooi aanwezig. Een aanbeveling zou kunnen zijn om de huidige beheermaatregelen te handhaven en dit ook op enkele andere plaatsen toe te passen. Wel is het zo dat Watercrassula moet worden aangepakt. Dit kan door de soort geheel te verwijderen, waarbij men zeer secuur te werk moet gaan. Daarna is het van belang dat er monitoring plaatsvindt, om te bezien of de soort zich niet opnieuw vestigt. Bij de in de toekomst uit te voeren plagwerkzaamheden moet men er altijd op beducht zijn dat men door deze werkzaamheden ook geschikte groeiplaatsen creëert voor Watercrassula. Gebruikt materieel moet goed worden schoongemaakt omdat men anders onbedoeld bijdraagt aan de verspreiding van Watercrassula.

De verzuring van veenmosrietland is een natuurlijke stap in de successie. Te veel verzuring kan echter leiden tot een afname van karakteristieke soorten. Het is daarom zaak om de kragge in verbinding te laten blijven met het grondwater en niet alleen afhankelijk te laten zijn van het regenwater.

Verdroging in veenmosrietland wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van Gewoon haarmos en soms ook van een strooisellaag. Het verdrogen van veenmosrietland is gevaarlijk voor het voortbestaan van typische soorten en vaak zullen deze rietlanden zich ontwikkelen tot soortenarme rietruigten met een strooisellaag. Het is zaak om de rietlanden te blijven maaien, inclusief het verwijderen van opslag wat vanuit de aangrenzende bossen de percelen binnen loopt. Het huidige maaibeheer voldoet in veel gevallen wel. Achterstallig maaibeheer is vaak niet meer te herstellen, omdat zich op deze percelen elzen- of berkenbos heeft ontwikkeld. Hier zou omvormingsbeheer kunnen worden uitgevoerd, maar dan wel alleen op potentieel kansrijke plaatsen. Ditzelfde geldt voor soortenarme rietruigten, waar plagwerkzaamheden de oorspronkelijke vegetatie zouden kunnen herstellen.

In het Naardermeer is Appelbes een algemene soort die in bepaalde delen van het bos zeer dominant aanwezig is. De soort is gekarteerd

als toevoeging tijdens de vegetatiekartering. Met name de berkenbroekbossen met veenmossen zijn kwetsbaar voor deze soort, en daarom zou een aanbeveling kunnen zijn om de soort bij voorkeur in de in relatief goede staat verkerende berkenbroekbossen te verwijderen. Daarbij moet men rekening houden met de kwetsbare veenmosbegroeiingen; dit houdt in dat de ingrepen kleinschalig en met beleid dienen te worden uitgevoerd. In enkele elzen- of berkenbroekbossen is de soort zo dominant aanwezig, dat de gehele verdere ondergroei is verdwenen (inclusief de veenmossen). Appelbes hier verwijderen levert dan vrijwel niets op, waardoor het beter is om de potentiële berkenbroekbossen met voorrang te behandelen. Amerikaanse vogelkers is met name in het oostelijk deel van de bossen aanwezig. Deze soort is nog lang niet zo prominent aanwezig als Appelbes, maar moet toch zeker in de gaten worden gehouden.

Reuzenberenklauw, Reuzenbalsemien en Late guldenroede zijn allen in beperkte mate aanwezig en maken nog geen grootschalige beheeringrepen noodzakelijk. Een aanbeveling is wel om de ontwikkeling van deze soorten te blijven monitoren.

De huidige waterkwaliteit van de wateren in het Naardermeer dient met de huidige discipline en zorg te worden behouden. Alleen bij de huidige, relatief goede waterkwaliteit zullen de kenmerkende water- en kranswiervegetaties behouden blijven. De watergangen rond de aalscholverkolonies zullen moeten worden blijven afgeschermd van de kranswierwateren, om zo verdere verrijking met voedingsstoffen te voorkomen. De bufferzone rond het Naardermeer kan, indien mogelijk, worden uitgebreid of verbeterd, zodat de antropogene invloeden zo minimaal mogelijk blijven.

Zeer natte graslanden in de bufferzone, met op de achtergrond rietvegetaties, gefotografeerd tijdens de voorjaarsronde.

7

Literatuur

- APTROOT, A., C.M. VAN HERK, L.B. SPARRIUS & J.L. SPIER, 2004. *Checklist van de Nederlandse korstmossen en korstmosparasieten*. Buxbaumiella 68: 17-55.
- BOUMAN, A.C., 2004. *Moerasbossen in het Naardermeer*. Vereniging Natuurmonumenten 's Graveland.
- BOUMAN, A.C., 2006. *Vegetatiekartering Naardermeer*. Vereniging Natuurmonumenten 's Graveland.
- BOUMAN, A.C., 2005. *Waterplanten in het Naardermeer*. Vereniging Natuurmonumenten 's Graveland.
- DIJKSMA, S.A.M., 2015. *Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant 15 oktober 2015. Ministerie van Economische Zaken, 's-Gravenhage.
- FLORON, 2006. *HANDLEIDING INVENTARISATIEPROJECTEN FLORON*. FLORON, LEIDEN.
- HELD, J.J. DEN & A.J. DEN HELD 1979. *Beknopte handleiding voor vegetatiekundig onderzoek*. Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. nr. 97. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver., Hoogwoud.
- HENNEKENS, S.M., N.A.C. SMITS & J.H.J. SCHAMINÉE, 2010. *SynBioSys Nederland versie 2*. Alterra, Wageningen UR.
- LEYS, H.N., 1980. *Handleiding ten behoeve van vegetatiekarteringen*. Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. nr. 130, Amsterdam.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, B. ODÉ, C.L.G. GROEN, J.P.M. WITTE & D. BAL, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland: basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Gorteria 26: 85-208.
- RAAM, J.C. VAN 2003. *Standaardlijst der Nederlandse Characeae per februari 2003*. Nieuwsbrief Kranswieren 7 (12): 23.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & E.J. WEEDA, 1996. *De vegetatie van Nederland. Deel 3: Plantengemeenschappen van graslanden, zomen en droge heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., A.H.F. STORTELDER & V. WESTHOFF, 1995A. *De vegetatie van Nederland. Deel 1: Grondslagen, methoden en toepassingen*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.
- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1995B. *De vegetatie van Nederland. Deel 2: Plantengemeenschappen van wateren, moerassen en natte heiden*. Opulus Press, Uppsala/Leiden.

- SCHAMINÉE, J.H.J., E.J. WEEDA & V. WESTHOFF, 1998. *De vegetatie van Nederland. Deel 4: Plantengemeenschappen van de kust en van binnenlandse pioniermilieus*. Opulus Press, Uppsala/ Leiden.
- SCHAMINÉE J.H.J, R. HAVEMAN, P.W.F.M. HOMMEL, J.A.M. JANSSEN, I. DE RONDE, P.C. SCHIPPER, E.J. WEEDA, K.W. VAN DORT & D. BAL, 2017. *Revisie Vegetatie van Nederland*. Stratiotes 50/51. Plantensociologische Kring Nederland. Uitgeverij Westerlaan-Publisher, Lichtenvoorde.
- SCHIPPER, P.C. & B.W.A.F.H. VAN DEN BOOM, 2005. *Aanbestedingsdocument; eisen en voorwaarden voor de uitvoering van vegetatiekarteringen voor Staatsbosbeheer*. Intern rapport Staatsbosbeheer Driebergen.
- SCHIPPER, P.C., 2002. *Catalogi Vegetatietypen en Terreincondities*. In: Staatsbosbeheer, 2005. Catalogi Bedrijfssturing, versie 5. Staatsbosbeheer, Driebergen.
- SIEBEL, H.N. & H.J. DURING, 2006. *Beknopte mosflora van Nederland en België*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- SLINGERLAND, P, M. LANGBROEK & P. PEPPING, 2018. *Vegetatiekartering Naardermeer 2018*. G&G-rapport 2018-114. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- STAATSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, 2015. *Besluit houdende vaststelling van geactualiseerde rode lijsten flora en fauna*. Staatscourant 2015, 36471.
- STORTELDER, A.H.F., SCHAMINÉE, J.H.J. & P.W.F.M. HOMMEL, 1999. *De vegetatie van Nederland. Deel 5: Plantengemeenschappen van ruigten, struwelen en bossen*. Opulus Press, Uppsala/ Leiden.
- TONGEREN, O.F.R. VAN, 1995. *Programma Associa, Gebruikershandleiding en voorwaarden*. Data-Analyse Ecologie, Arnhem/Diever, NL.
- WEEDA, E.J., 1985, 1987, 1988, 1991, 1994. *Nederlandse oecologische flora: Wilde planten en hun relaties. Deel 1, 2, 3, 4 en 5*. IVN, VARA en VEWIN, Amsterdam.
- WERF, S. VAN DER, 1991. *BOSGEMEENSCHAPPEN. NATUURBEHEER IN NEDERLAND 5*. PUDOC, WAGENINGEN.
- WESTHOFF V. & A.J DEN HELD, 1969. *Plantengemeenschappen in Nederland*. Thieme, Zutphen.
- [HTTPS://WWW.KNNV.NL/NAARDERMEER](https://www.knnv.nl/naardermeer)
- [WWW.SYNBIOSYS.ALTERRA.NL/NATURA2000](http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000)
- [WWW.SYNBIOSYS.ALTERRA.NL/SBBCATALOGUS](http://www.synbiosys.alterra.nl/sbbcatalogus)

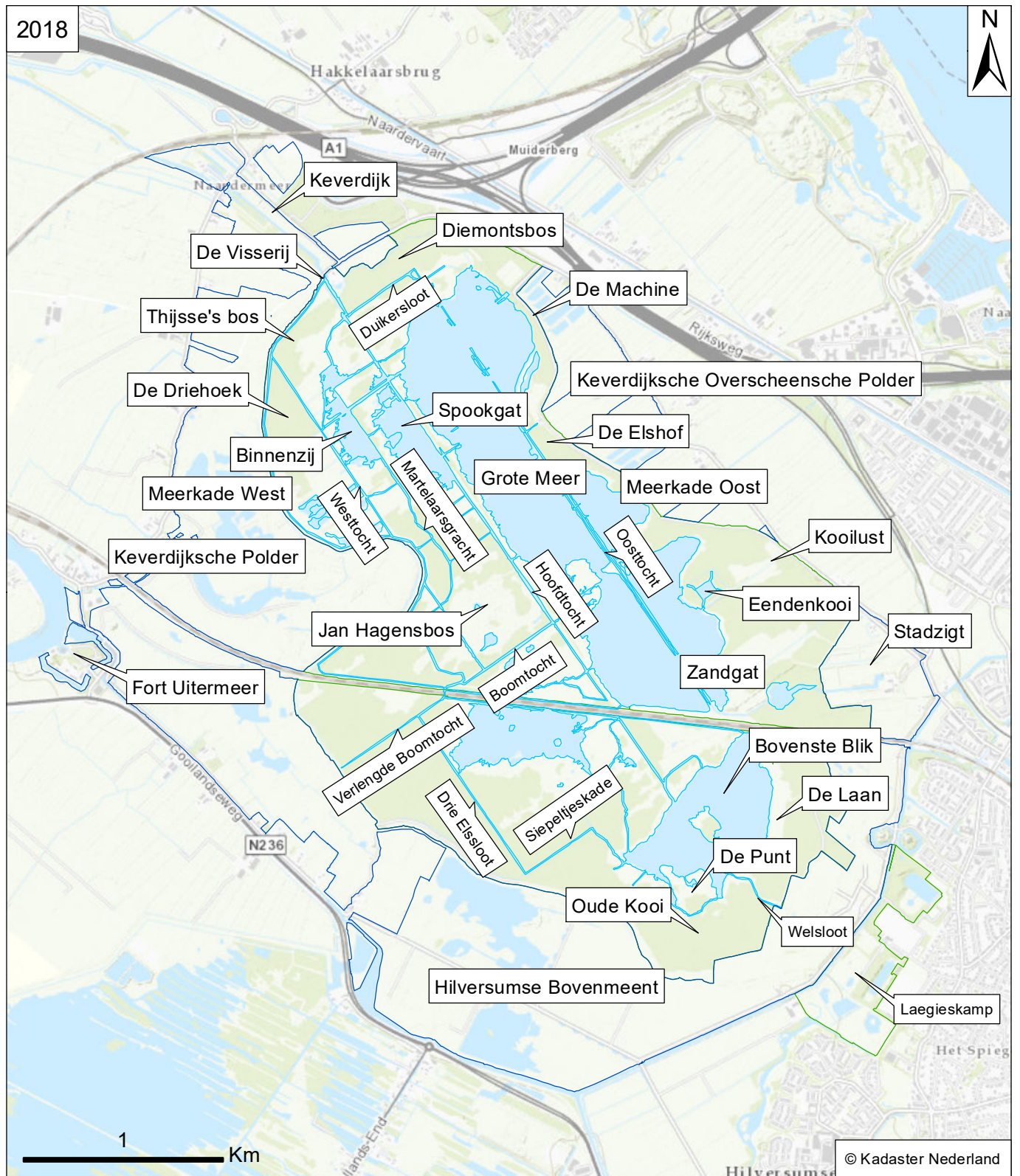

8 Bijlagen

Bijlage 1	Kaart karteringsgebied en toponiemen
Bijlage 2	Kaart SNL-beheertypen
Bijlage 3	Tabel met gekarteerde soorten Naardermeer 2018
Bijlage 4	Soortkaarten

Bijlage 1 Kaart karteringsgebied en toponiemen

Toponiemenkaart

Naardermeer

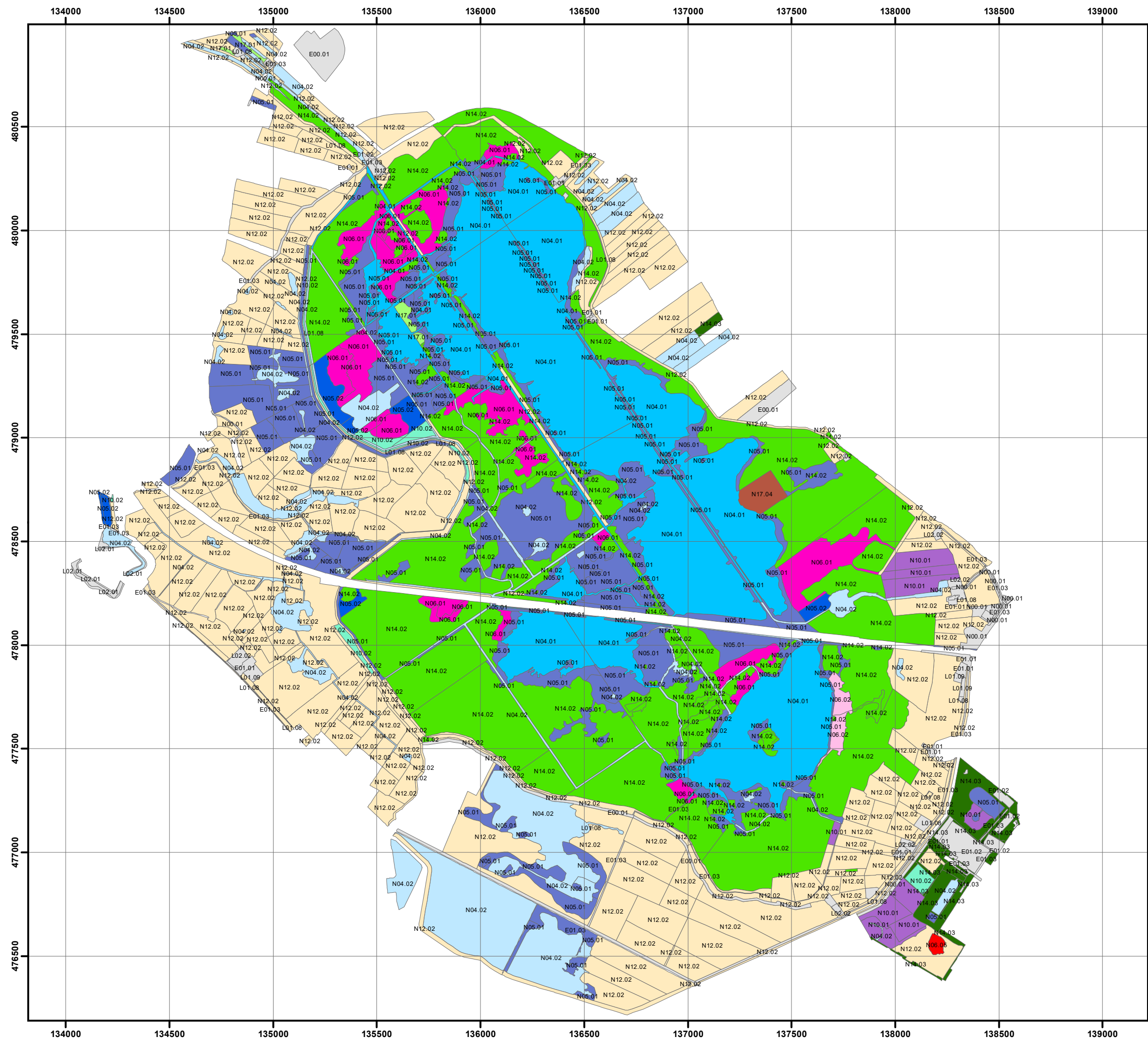
Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Natuurmonumenten

Bijlage 2 Kaart SNL-beheertypen

Beheertypen

- E00.01 Onbekend
- E01.01 Overig gebouw en erf
- E01.02 Recreatieterrein en -gebouw
- E01.03 Weg en parkeerterrein
- L01.01 Poel en klein historisch water
- L01.08 Knotboom
- L01.09 Hoogstamboomgaard
- L02.01 Fortterrein
- L02.02 Historisch bouwwerk en erf
- N00.01 Nog om te vormen naar natuur
- N04.01 Kranswierwater
- N04.02 Zoete plas
- N05.01 Moeras
- N05.02 Gemaaid rietland
- N06.01 Veenmosrietland en moerasheide
- N06.02 Trilveen
- N06.05 Zwakgebufferd ven
- N10.01 Nat schraalland
- N10.02 Vochtig hooiland
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N14.02 Hoog- en laagveenbos
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N17.01 Vochtig hakhout en middenbos
- N17.04 Eendenkooi

Naardermeer 2018

 Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

 Natuurmonumenten

© Kadaster Nederland

0 500 m

N

Bijlage 3 Tabel met gekarteerde soorten Naardermeer 2018

Bijlage 3.1 Karteersoorten

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal karteringen		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
1544	Agrostis canina	Moerasstruisgras	2	197	-	N12.02, A02.01	-	X
34	Allium ursinum	Daslook	0	1	-	N14.01, N14.03	H9160A, H9160B	X
934	Asplenium scolopendrium	Tongvaren	0	1	-	N14.03, N15.01	-	X
146	Blechnum spicant	Dubbelloof	0	1	GE	N15.01, N15.02	-	X
151	Brachypodium sylvaticum	Boskortsteel	4	13	-	-	-	X
153	Briza media	Beventjes	1	2	KW	N10.01, N10.02, N11.01, N12.01, N12.03, A02.01	-	X
155	Bromopsis ramosa subsp. benekenii	Bosdravik	0	1	BE	N14.03	H9160B	X
178	Calla palustris	Slangenwortel	0	2	-	N05.01, N05.02, N06.03, N06.06	-	X
2621	Calliergon giganteum	Reuzenpuntmos	1	0	BE	-	-	
182	Callitriche obtusangula	Stomphoeig sterrenkroos	x	22	-	N04.02	-	X
186	Calluna vulgaris	Struikhei	x	32	-	N06.01	-	X
187	Caltha palustris subsp. palustris	Gewone dotterbloem	227	411	-	N03.01, N05.01, N05.02, N10.02, N17.01, A02.01	-	X
221	Carex diandra	Ronde zegge	23	72	BE	N05.02, N06.02, N10.01	H7140A	X
228	Carex echinata	Sterzegge	84	252	-	N06.01, N06.03, N08.03, N10.01, N14.02	-	X
229	Carex elongata	Elzenzegge	x	33	-	-	-	X
236	Carex hostiana	Blonde zegge	2	0	BE	N06.02, N10.01	H6410	
239	Carex lasiocarpa	Draadzegge	1	11	KW	N05.01, N05.02, N06.02, N06.03, N06.05, N06.06, N10.01, N14.02	-	X
244	Carex nigra	Zwarte zegge	2	369	-	N12.02, A02.01	-	X
220	Carex oederi subsp. oedocarpa	Geelgroene zegge	30	132	-	N06.01, N06.04	-	X
248	Carex panicea	Blauwe zegge	54	125	-	-	H6410	X
260	Carex rostrata	Snavelzegge	11	167	-	-	-	X
1556	Carex x elytroides (act x nig)	Zegge (zwarte x gewone)	x	6	-	-	-	
1766	Centaurea jacea	Knoopkruid	7	9	-	N12.02, A02.01	-	X
299	Ceratophyllum demersum	Grof hoornblad	x	22	-	-	-	X
2141	Chara aspera	Ruw kransblad	87	120	-	N01.02, N01.03, N04.01, N06.02, N08.03	H3140	X
2143	Chara connivens	Gebogen kransblad	137	91	-	N01.02, N01.03, N04.01, N08.03	H3140	X
2144	Chara contraria	Brokkelig kransblad	17	0	-	N01.02, N01.03, N04.01, N08.03	H3140	
2145	Chara globularis	Breekbaar kransblad s.l.	56	101	-	N01.02	H3140	X
2118	Chara virgata	Teer kransblad	0	43	-	N01.02, N04.01	-	X
2147	Chara vulgaris	Gewoon kransblad	4	52	-	N01.02	-	X
326	Cicuta virosa	Waterscheerling	0	159	KW	N05.01, N05.02	-	X
332	Cirsium dissectum	Spaanse ruiter	9	11	KW	N06.02, N06.04, N10.01	H6410	X
346	Comarum palustre	Wateraardbei	3	364	-	N06.04, N14.02	-	X
349	Convallaria majalis	Lelietje-van-dalen	2	2	-	N15.01, N15.02	H9120	X
386	Cynosurus cristatus	Kamgras	6	6	GE	N12.02, A02.01	-	X
884	Dactylorhiza incarnata	Vleeskleurige orchis	15	117	KW	N05.01, N06.01, N06.02, N08.03, N10.01, N10.02, A02.01	H2190B	X
886	Dactylorhiza majalis subsp. majalis	Brede orchis	0	21	KW	N10.01, N10.02, A02.01	-	X
890	Dactylorhiza majalis subsp. praetermissa	Rietorchis	74	240	-	N05.01, N05.02, N06.01, N10.01, N10.02, A02.01	-	X
1199	Danthonia decumbens	Tandjesgras	25	53	-	N07.02	-	X
417	Drosera intermedia	Kleine zonnedauw	0	2	-	N06.03, N06.04, N08.04	H7150	X
418	Drosera rotundifolia	Ronde zonnedauw	197	596	GE	N06.01, N06.04, N08.04	H4010B, H7140B	X
420	Dryopteris cristata	Kamvaren	59	67	-	N05.02, N06.01, N14.02	H7140B	X
435	Eleocharis acicularis	Naaldwaterbies	11	21	-	N02.01A, N02.01B, N03.01	-	X
436	Eleocharis multicaulis	Veelstengelige waterbies	0	8	-	N06.04, N06.05	H3130	X
1154	Eleogiton fluitans	Vlottende bies	17	11	KW	N03.01, N06.05	H3130	X
441	Elodea canadensis	Brede waterpest	90	112	GE	N04.02, N04.04A	-	X
442	Elodea nuttallii	Smalle waterpest	x	57	-	-	-	X

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal kartering		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
2132	Enteromorpha spec.	Darmwier	x	7	-	-	-	X
456	Epilobium palustre	Moerasbasterdwederik	x	162	GE	-	-	X
461	Epipactis palustris	Moeraswespenorchis	6	30	KW	N06.02, N08.03, N08.04, N10.01	H2190B	X
463	Equisetum fluviatile	Holpijp	35	699	-	N02.01B	-	X
473	Erica tetralix	Gewone dophei	7	70	-	N06.01	-	X
479	Eriophorum vaginatum	Eenarig wollegras	5	30	KW	N06.03, N06.04, N14.02	H7110A, H7110B	X
2316	Euphrasia stricta s.l.	Stijve ogentroost s.l.	4	106	GE	N06.04, N07.01, N09.01	-	X
526	Filipendula ulmaria	Moerasspirea	x	220	-	-	H6430A	X
2750	Fontinalis antipyretica	Gewoon bronmos	x	81	-	-	-	X
558	Genista anglica	Stekelbrem	0	14	GE	N06.04, N07.01, N08.04	H2310, H4030	X
568	Gentiana pneumonanthe	Klokjesgentiaan	0	1	GE	N06.01, N06.04, N07.01, N10.01	H4010A	X
626	Hierochloe odorata	Veenreukgras	69	102	KW	N10.01, N10.02, A02.01	-	X
630	Hippuris vulgaris	Lidsteng	x	38	-	N02.01B, N05.01, N05.02, N12.04	-	X
638	Hottonia palustris	Waterviolier	3	85	-	N02.01B, N03.01, N04.02, N14.02	-	X
1151	Hyacinthoides non-scripta	Wilde hyacint	0	1	-	N15.01	H2180C	X
640	Hydrocharis morsus-ranae	Kikkerbeet	167	685	-	N04.02	-	X
644	Hypericum elodes	Moerashertshooi	13	34	KW	N06.05	H3130	X
651	Hypericum tetrapterum	Gevleugeld hertshooi	49	101	-	N05.01, N05.02, N06.01, N10.02, A02.01	-	X
1159	Isolepis setacea	Borstelbies	10	5	-	-	-	X
1183	Jacobaea aquatica	Waterkruiskruid	x	31	-	N10.02, N12.02, A02.01	-	X
670	Juncus acutiflorus	Veldrus	57	773	-	-	-	X
2343	Juncus bulbosus	Knolrus	x	76	-	-	-	X
714	Lathyrus palustris	Moeraslathyrus	0	2	KW	N05.01, N05.02, N14.02, N17.01	-	X
3382	Lepidozia reptans	Neptunusmos	x	1	-	-	-	X
2810	Leucobryum glaucum	Kussentjesmos	x	7	-	N07.01	H9190	X
734	Leucojum aestivum	Zomerklokje	x	1	KW	N05.01, N05.02, N14.01	H6430B	X
748	Liparis loeselii	Groenknolorchis	x	32	BE	N01.02, N01.03, N01.04, N05.02, N06.01, N06.02, N08.03, N10.01	H2190B	X
770	Luzula pilosa	Ruige veldbies	0	1	-	N15.01, N15.02, N17.01	-	X
771	Luzula sylvatica	Grote veldbies	1	1	-	N15.02	H9110	X
777	Lycopodiella inundata	Moeraswolfsklauw	1	26	-	N06.04	H7150	X
925	Lythrum portula	Waterpostelein	2	38	-	N06.05	-	X
821	Menyanthes trifoliata	Waterdrieblad	3	20	GE	N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N10.01, N14.02, N17.01	-	X
842	Myosotis discolor	Veelkleurig vergeet-mij-nietje	x	9	-	N12.05, A02.02z	-	X
848	Myosurus minimus	Muizenstaart	x	2	-	A02.02r	-	X
849	Myrica gale	Wilde gagel	1	1	GE	N06.01, N06.04, N08.03, N14.02	-	X
851	Myriophyllum spicatum	Aarvederkruid	x	20	-	N04.03	-	X
852	Myriophyllum verticillatum	Kransvederkruid	1	6	-	N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A	-	X
854	Najas marina	Groot nimfkruid	177	79	-	N04.02, N04.03, N04.04A	-	X
857	Nardus stricta	Borstelgras	2	1	GE	N07.01	H6230	X
2155	Nitella flexilis	Buigzaam glanswier	19	8	-	-	H3140	X
2199	Nitella flexilis + opaca	Buigzaam + Donker glanswier	x	18	-	-	-	X
2195	Nitella hyalina	Klein glanswier	19	3	-	N04.01	H3140	X
2156	Nitella mucronata	Puntdragend glanswier	5	7	-	N04.01	-	X
2119	Nitella translucens	Doorschijnend glanswier	x	8	-	N04.01, N06.05	H3140	X
2160	Nitellopsis obtusa	Sterglanswier	115	89	-	N01.03, N04.01	H3140	X
865	Nuphar lutea	Gele plomp	x	249	-	-	-	X
866	Nymphaea alba	Witte waterlelie	x	265	-	-	-	X
867	Nymphoides peltata	Watergentiaan	x	148	-	N02.01A, N02.01B, N04.02	-	X
3425	Odontoschisma sphagni	Veendubbeltjesmos	1	0	KW	-	-	

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal kartering		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
896	Ornithogalum umbellatum	Gewone vogelmelk	0	2	-	N12.03, N12.05, N14.01, A02.01, A02.02z	-	X
908	Osmunda regalis	Koningsvaren	17	267	-	N06.01, N14.02, N15.02	-	X
1717	Parentucellia viscosa	Kleverige ogentroost	30	101	-	-	-	X
923	Pedicularis palustris	Moeraskartelblad	90	315	KW	N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N08.03, N08.04, N10.01, N10.02, A02.01	-	X
924	Pedicularis sylvatica	Heidekartelblad	8	8	KW	N06.04, N10.01	H6230	X
967	Persicaria amphibia	Veenwortel	x	7	-	-	-	X
2866	Philonotis fontana	Beekstaartjesmos	x	3	-	-	-	X
939	Pilularia globulifera	Pilvaren	13	25	-	N06.05	H3130	X
950	Platanthera bifolia	Welriekende nachtorchis	1	2	BE	N06.01, N06.04, N08.03, N10.01, N10.02, A02.01	H6230	X
985	Potamogeton acutifolius	Spits fonteinkruid	9	2	KW	N04.02	-	X
989	Potamogeton compressus	Plat fonteinkruid	102	59	KW	N02.01A, N03.01, N04.02, N04.04A	-	X
990	Potamogeton crispus	Gekroesd fonteinkruid	x	15	-	-	-	X
994	Potamogeton lucens	Glanzig fonteinkruid	35	189	-	N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A	H3150	X
992	Potamogeton mucronatus	Puntig fonteinkruid	115	83	-	N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A	-	X
995	Potamogeton natans	Drijvend fonteinkruid	38	76	-	N04.02	-	X
997	Potamogeton obtusifolius	Stomp fonteinkruid	0	2	KW	N04.02, N04.04A	-	X
998	Potamogeton pectinatus	Schedefonteinkruid	x	193	-	-	-	X
999	Potamogeton perfoliatus	Doorgroeid fonteinkruid	9	5	-	N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A, N05.01, N05.02	H3150	X
1002	Potamogeton pusillus	Tenger fonteinkruid	x	137	-	-	-	X
1017	Prunella vulgaris	Gewone brunel	28	11	-	N12.02, A02.01	-	X
1022	Pteridium aquilinum	Adelaarsvaren	x	13	-	-	-	X
1046	Ranunculus circinatus	Stijve watterranonkel	31	26	-	N02.01A, N02.01B, N04.02, N04.04A	-	X
1051	Ranunculus lingua	Grote boterbloem	16	50	-	N05.02, N08.03	-	X
1066	Rhinanthus angustifolius	Grote ratelaar	133	114	-	N12.02, A02.01	-	X
1067	Rhinanthus minor	Kleine ratelaar	20	13	GE	N12.01, N12.03, A02.01	-	X
1124	Salix repens	Kruipwilg	x	114	-	N06.04, N07.01	-	X
1135	Samolus valerandi	Waterpunge	1	5	-	N08.03	H2190A	X
1161	Schoenoplectus tabernaemontani	Ruwe bies	x	45	-	N05.01, N05.02, N06.01	-	X
1172	Scrophularia vernalis	Voorjaarshelmkruid	0	1	-	N15.01	H2180B	X
772	Silene flos-cuculi	Echte koekoeksbloem	270	243	-	N12.02, A02.01	-	X
1226	Sonchus palustris	Moerasmelkdistel	x	193	-	N05.01, N05.02	H6430B	X
1231	Sparganium emersum	Kleine egelskop	70	1	-	-	-	X
3170	Sphagnum angustifolium	Smalbladig veenmos	1	1	GE	-	H91D0	X
3172	Sphagnum capillifolium	Stijf veenmos	29	15	KW	N14.02	-	X
2996	Sphagnum denticulatum	Geoord veenmos	x	20	-	-	H3160	X
3008	Sphagnum fuscum	Bruin veenmos	2	1	GE	N06.03	-	X
3009	Sphagnum girgensohnii	Gerafeld veenmos	4	5	GE	-	-	X
3011	Sphagnum magellanicum	Hoogveenveenmos	61	77	KW	N06.01, N06.03, N06.06, N14.02	H7120, H7110A, H7110B	X
3021	Sphagnum riparium	Uitgebeten veenmos	1	2	GE	-	-	X
3022	Sphagnum russowii	Violet veenmos	219	166	-	N14.02	H91D0	X
3024	Sphagnum subnitens	Glanzend veenmos	6	55	KW	N06.01, N14.02	H7140B	X
1255	Stratiotes aloides	Krabbenscheer	261	257	GE	N02.01B, N04.02, N05.01, N05.02	H3150	X
1258	Succisa pratensis	Blauwe knoop	14	53	GE	N05.02, N06.01, N06.04, N07.01, N10.01	H6410	X
1262	Taraxacum celticum*	Schraallandpaardenbloem*	3	14	-	N10.01, N10.02, N12.04	-	X
1275	Thalictrum flavum	Poelruit	x	69	-	N05.01, N05.02, N14.02	H6430A	X
427	Thelypteris palustris	Moerasvaren	6	2190	-	N05.01, N05.02	-	X
2162	Tolypella intricata	Vertakt boomglanswier	1	2	-	N01.03, N04.01	-	X
1311	Triglochin palustris	Moeraszoutgras	31	18	-	N05.01, N06.01, N10.02, N12.04, A02.01	-	X
1324	Utricularia minor	Klein blaasjeskruid	0	66	KW	N05.01, N06.02, N06.06	-	X

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal karteringen		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
1327	Utricularia vulgaris	Groot blaasjeskruid	5	25	-	N02.01B, N03.01, N04.02	H3150	X
5155	Vaccinium corymbosum	Trosbosbes	0	5	-	-	-	X
1331	Vaccinium vitis-idaea	Rode bosbes	x	6	-	N06.01	-	X
1332	Valeriana dioica	Kleine valeriaan	8	36	KW	N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N10.01, N10.02, A02.01	H6410	X
1344	Verbena officinalis	IJzerhard	0	1	-	N12.01	-	X
1362	Veronica scutellata	Schildereprijs	0	1	-	N10.01	-	X
1385	Viola palustris	Moerasviooltje	50	58	-	N17.01	-	X
1396	Zannichellia palustris subsp. palustris	Zittende zannichellia	1	14	-	N04.02, N04.04A	-	X
2131	Zygmales spec.	Draadwier (Flap)	x	261	-	-	-	X
			3769	14266				

x = Niet eerder gekarteerd in vergelijkingsjaren. Er zijn enkele waarnemingen van Vleeskleurige orchis, Kleine zonnedauw, Moeraswespenorchis, Borstelbies en Groenknolorchis van Max Simmelink en Kim Lotterman aan dit overzicht toegevoegd.

Bijlage 3.2 Extra soorten (niet systematisch)

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal kartering		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
1965	Aronia x prunifolia	Appelbes	-	545	-	-	-	
2603	Bryum pseudotriquetrum	Veenknikmos	-	1	-	-	-	
2620	Calliergonella cuspidata	Gewoon puntmos	-	4	-	-	-	
3321	Calypogeia fissa	Moerasbuidelmos	-	1	-	-	-	
211	Carex acuta	Scherpe zegge	-	1	-	-	-	
219	Carex curta	Zompzegge	-	21	-	-	-	
3330	Cephalozia connivens	Glanzend maanmos	-	1	KW	-	-	
1760	Cotula coronopifolia	Goudknopje	-	13	-	-	-	
2673	Dicranum bonjeanii	Moerasgaffeltandmos	-	4	BE	N06.01	-	
2628	Drepanocladus polygamus	Goudsikkelmos	13	3	KW	-	-	
3428	Pallavicinia lyellii	Elzenmos	-	20	KW	N06.01	H7140B	
3430	Pellia endiviifolia	Gekroesd plakkaatmos	-	1	-	-	-	
3142	Plagiomnium affine	Rond boogsterrenmos	-	1	-	-	-	
1008	Potentilla erecta	Tormentil	-	7	-	-	-	
1117	Salix aurita	Geoorde wilg	-	9	-	-	-	
3005	Sphagnum fallax	Fraai veenmos	0	3	-	-	-	
3006	Sphagnum fimbriatum	Gewimperd veenmos	0	1	-	-	-	
3169	Sphagnum flexuosum	Slank veenmos	0	1	KW	-	-	
	Spongilla lacustris	Vertakte zoetwaterspons	-	1	-	-	-	
2623	Straminergon stramineum	Sliertmos	-	167	KW	-	-	
1184	Tephroseris palustris	Moerasandijvie	-	14	-	-	-	
1350	Veronica catenata	Rode waterereprijs	-	1	-	N12.04	-	
2705	Warnstorfia fluitans	Vensikkelmos	-	4	-	-	-	
			13	824				

Bijlage 3.3 Plaagsoorten

CBScode	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Aantal karteringen		RL	SNL-Type	Habitatype	Kaart
			2005 / 2009/ 2011 / 2014	2018				
5307	Crassula helmsii	Watercrassula	-	3	-	-	-	X
606	Heracleum mantegazzianum	Reuzenberenklauw	-	5	-	-	-	X
1862	Impatiens glandulifera	Reuzenbalsemien	8	19	-	-	-	X
1020	Prunus serotina	Amerikaanse vogelkers	-	130	-	-	-	X
1221	Solidago gigantea	Late guldenroede	-	11	-	-	-	X
			8	168				

Bijlage 4 Soortkaarten

Elke soortkaart heeft dezelfde indeling en legenda.

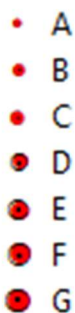
De gegevens van de florakartering 2018 zijn weergegeven in rood volgens de hieronder vermelde linker schaal.

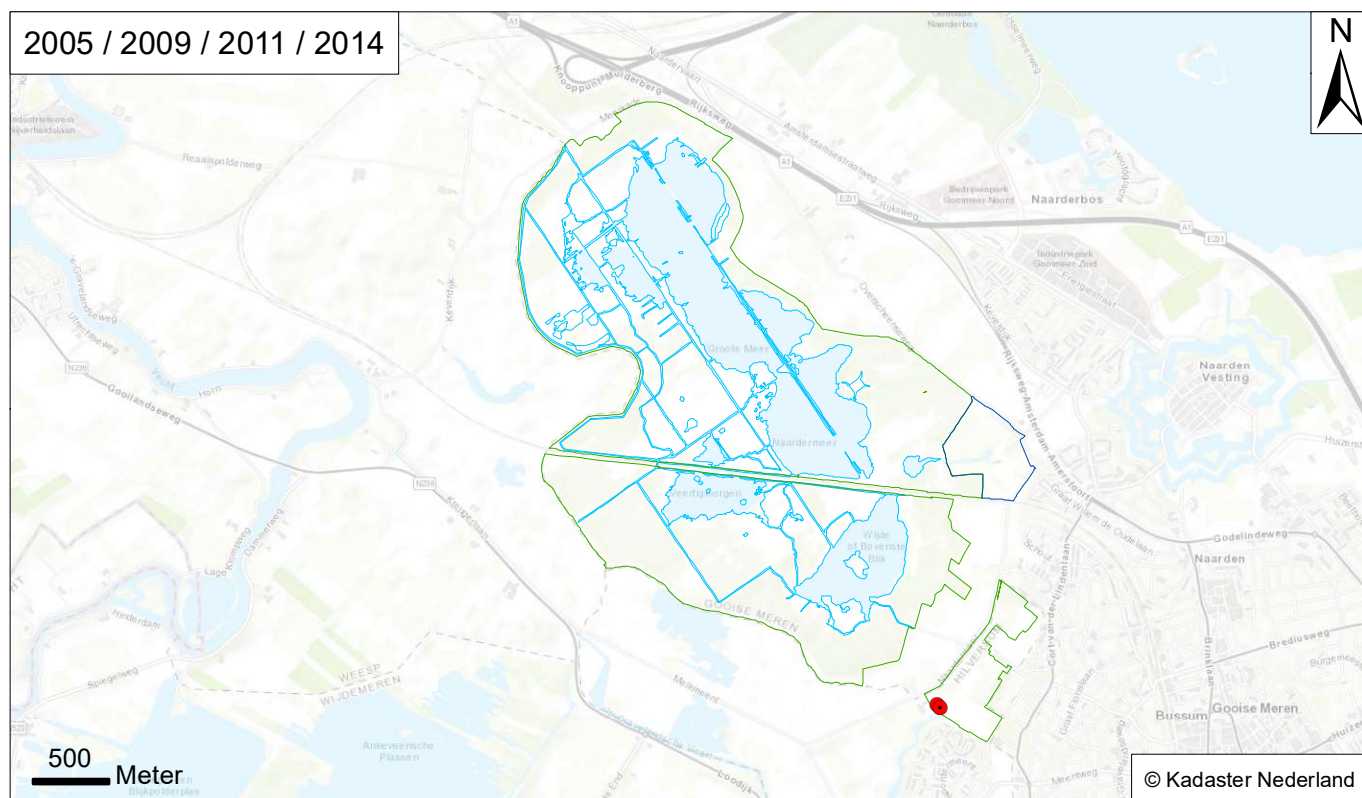
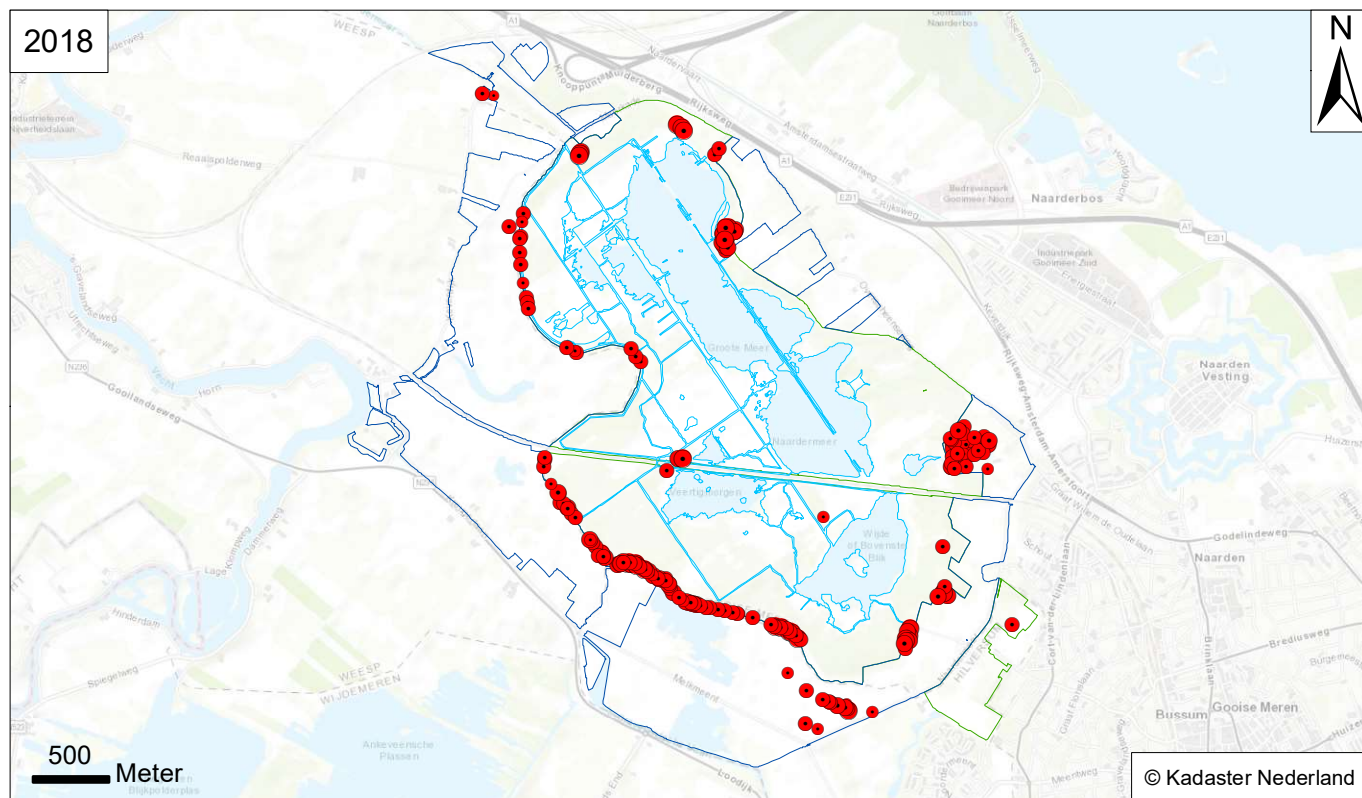
De gegevens van de waterplantenkartering 2018 zijn weergegeven in blauw volgens de hieronder vermelde linker schaal. wanneer geen waarnemingen zijn aangetroffen is een grote groene stip gebruikt.

De gegevens van de oude karteringen die gebruikt zijn voor de vergelijking zijn weergegeven in rood volgende de meest rechtse schaalverdeling.

2018

Oude karteringen

Moerasstruisgras (*Agrostis canina*)

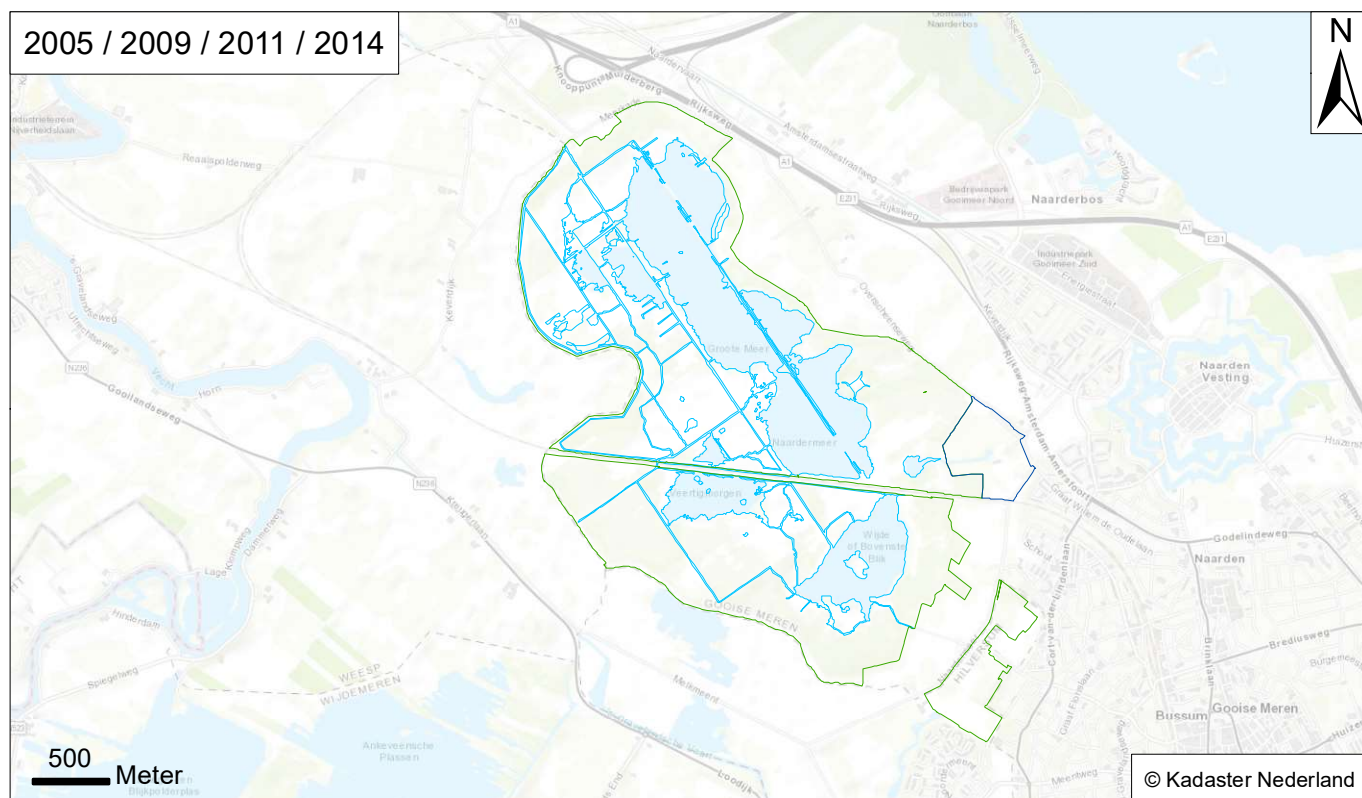
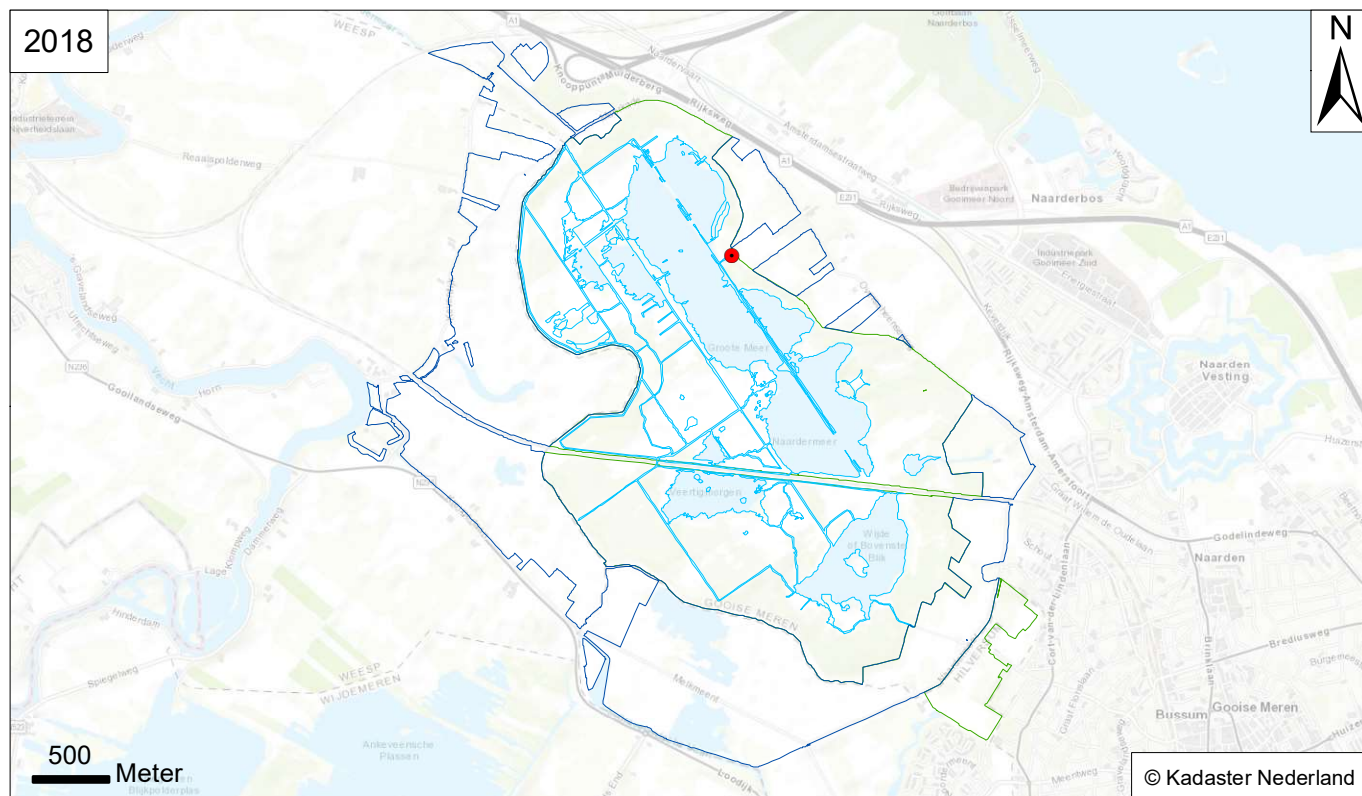
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: Moerasstruisgras is tijdens eerdere karteringen niet of nauwelijks gekarteerd. In 2018 is de soort alleen in beheertype N12.02 gekarteerd. De soort is met name in Stadzigt en langs de Meerkade ten zuiden van de spoorlijn aangetroffen. Tevens is de soort veel aangetroffen in het noordelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Moerasstruisgras groeit op natte, zure, kalkarme tot kalkloze, humeuze tot venige standplaatsen. In de winter en deels in de zomer inunderen de groeiplaatsen. De soort staat vaak op plaatsen waar de invloed van regenwater veel groter is dan die van het grondwater.

Daslook (*Allium ursinum*)

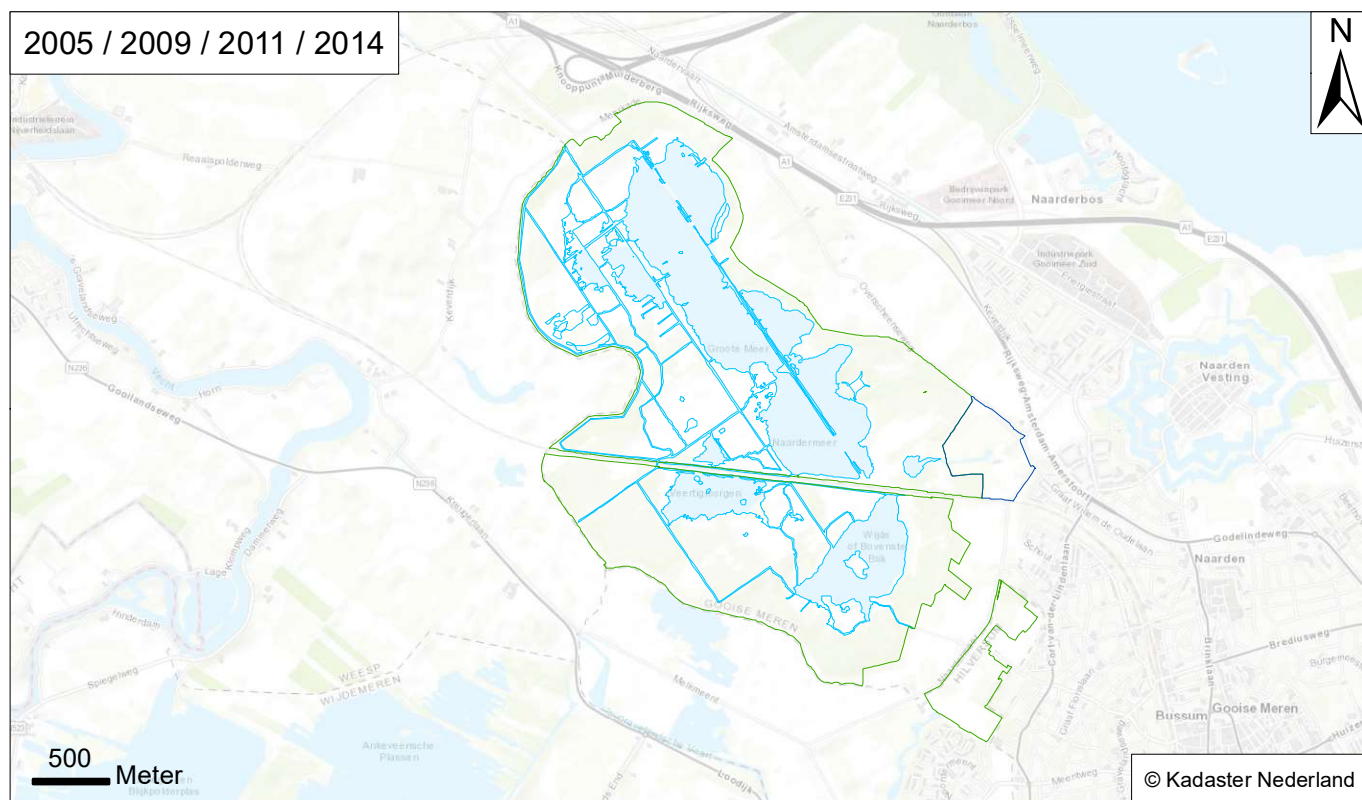
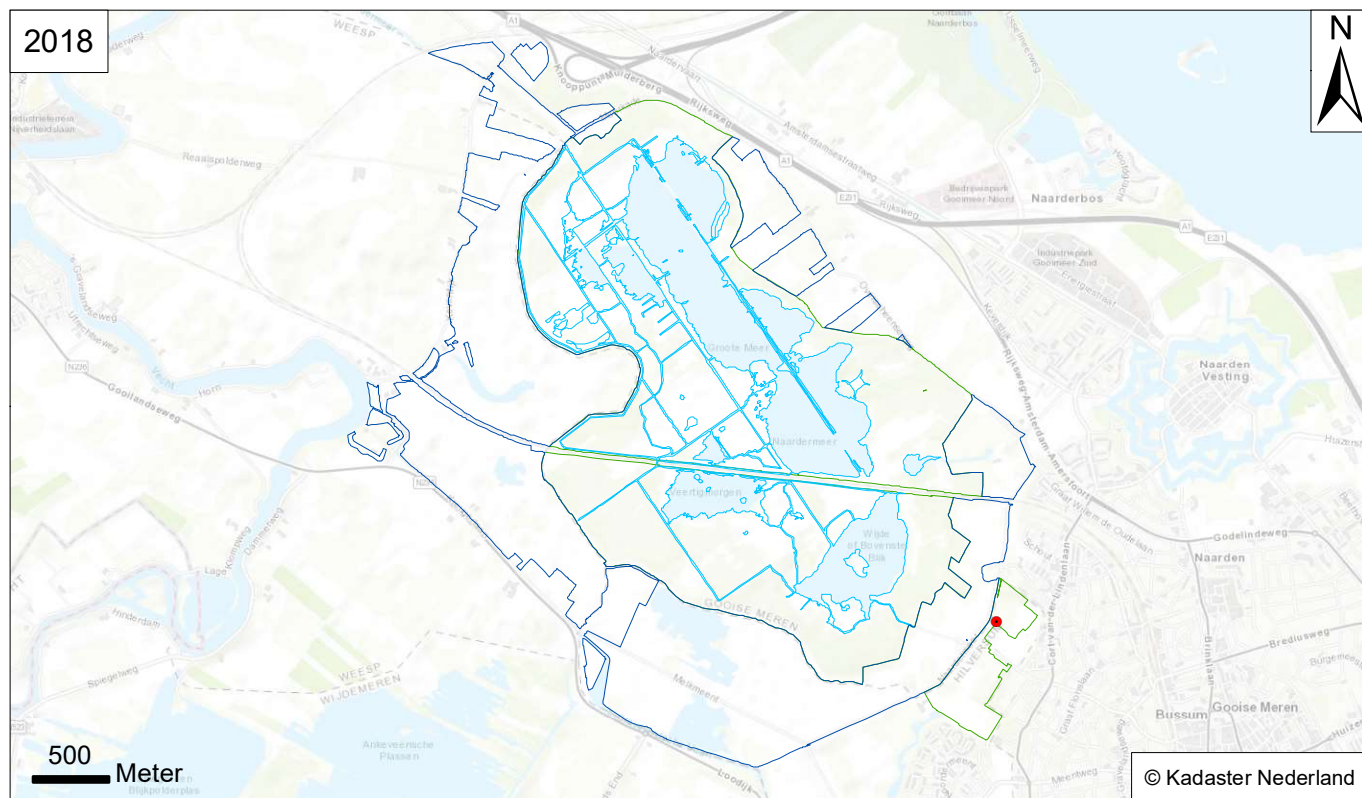
Rode Lijst: -

SNL-type: N14.01, N14.03

Habitattype: H9160_A, H9160_B

Verspreiding: Daslook is eenmaal aangetroffen langs de Meerkade grenzend aan de Keverdijksche Overscheense Polder.

Ecologie: Daslook komt in Nederland oorspronkelijk voor in Zuid-Limburg en de duinrand. In de rest van Nederland komt ze voornamelijk voor als stinzeplant. Deze bosplant groeit in vochtige, voedsel- en humusrijke grond, die vaak kalkhoudend is.

Tongvaren (*Asplenium scolopendrium*)

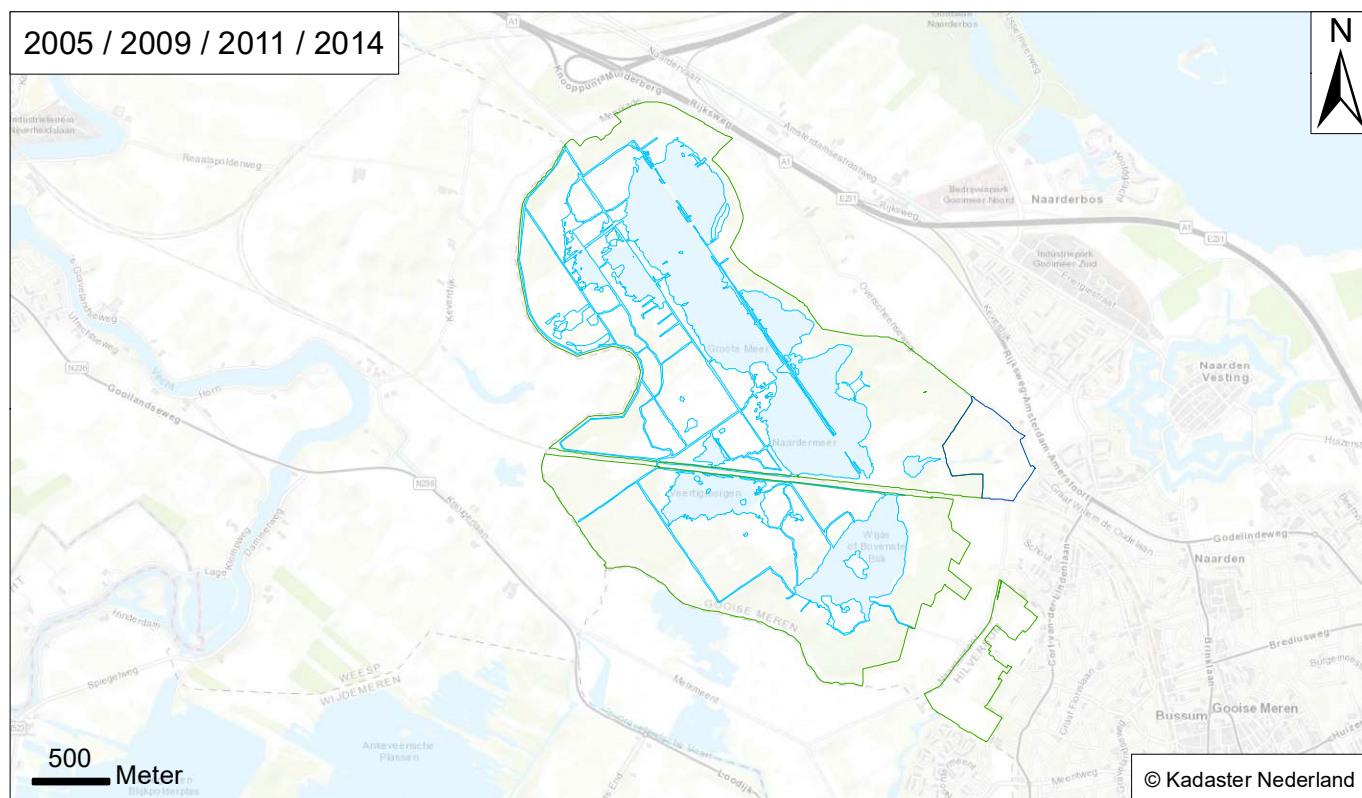
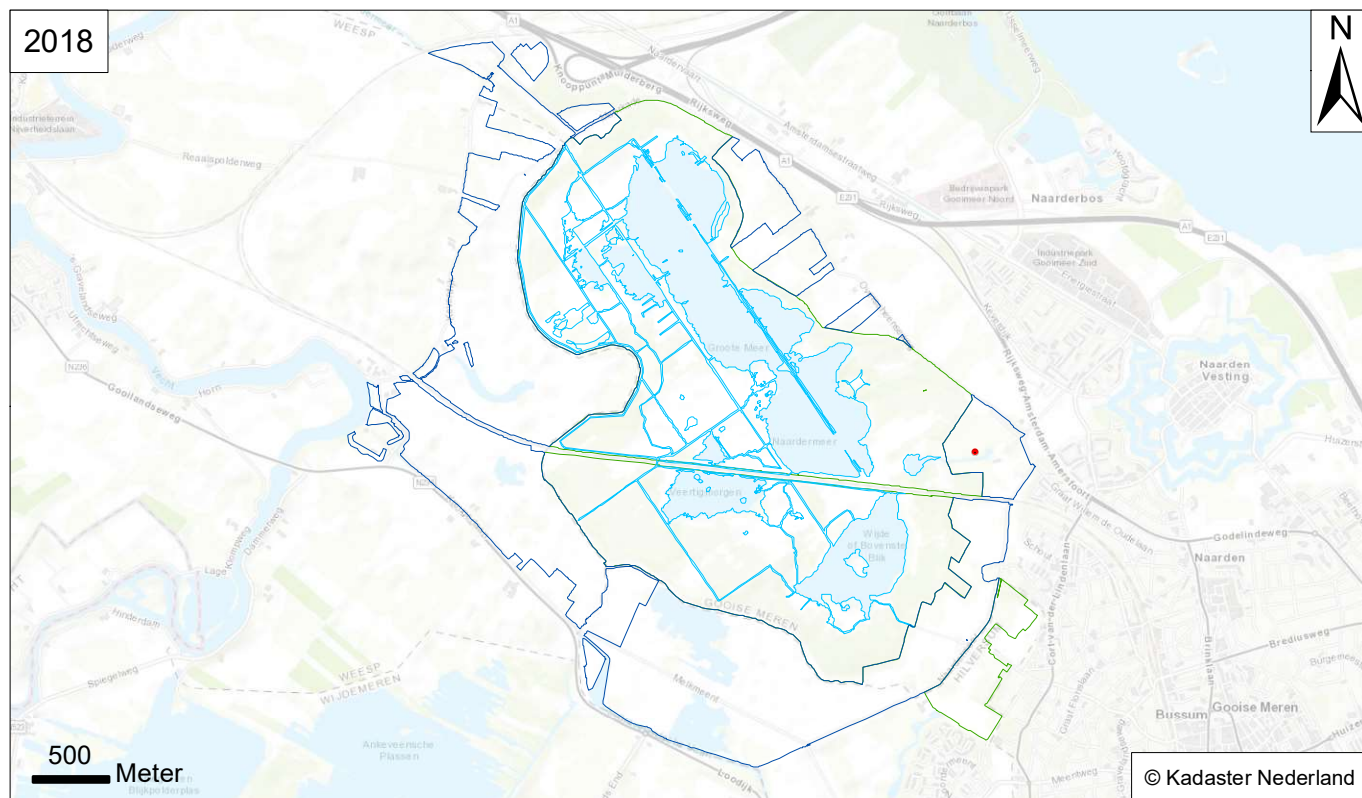
Rode Lijst: -

SNL-type: N14.03, N15.01

Habitatype: -

Verspreiding: De enige groeiplaats is aangetroffen in het bosgebied van deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: Tongvaren is een soort van vochtige tot natte beschaduwde plaatsen op basaltglooiingen en muren. Ook in greppels en op boomstammen in vochtige bossen en struwelen wordt de soort soms aangetroffen.

Dubbelloof (*Blechnum spicant*)

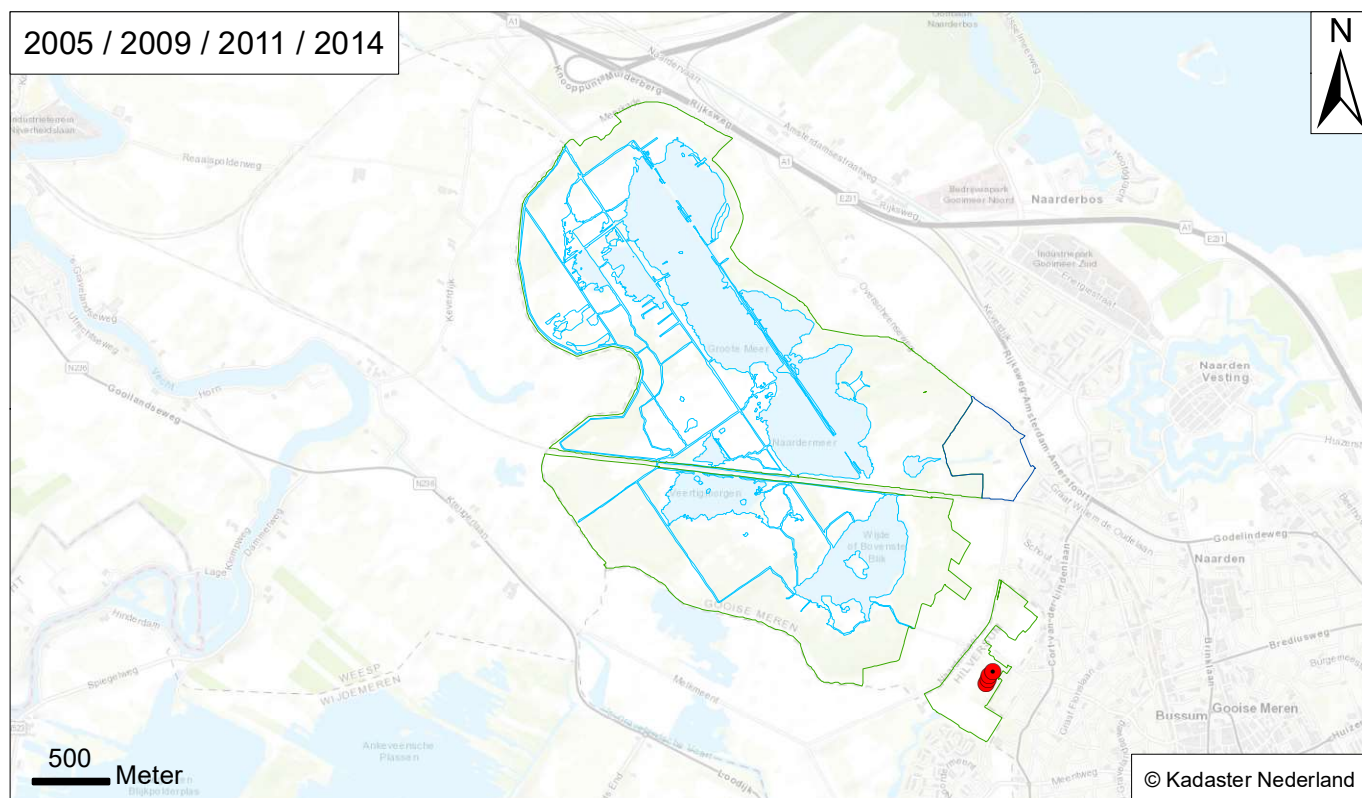
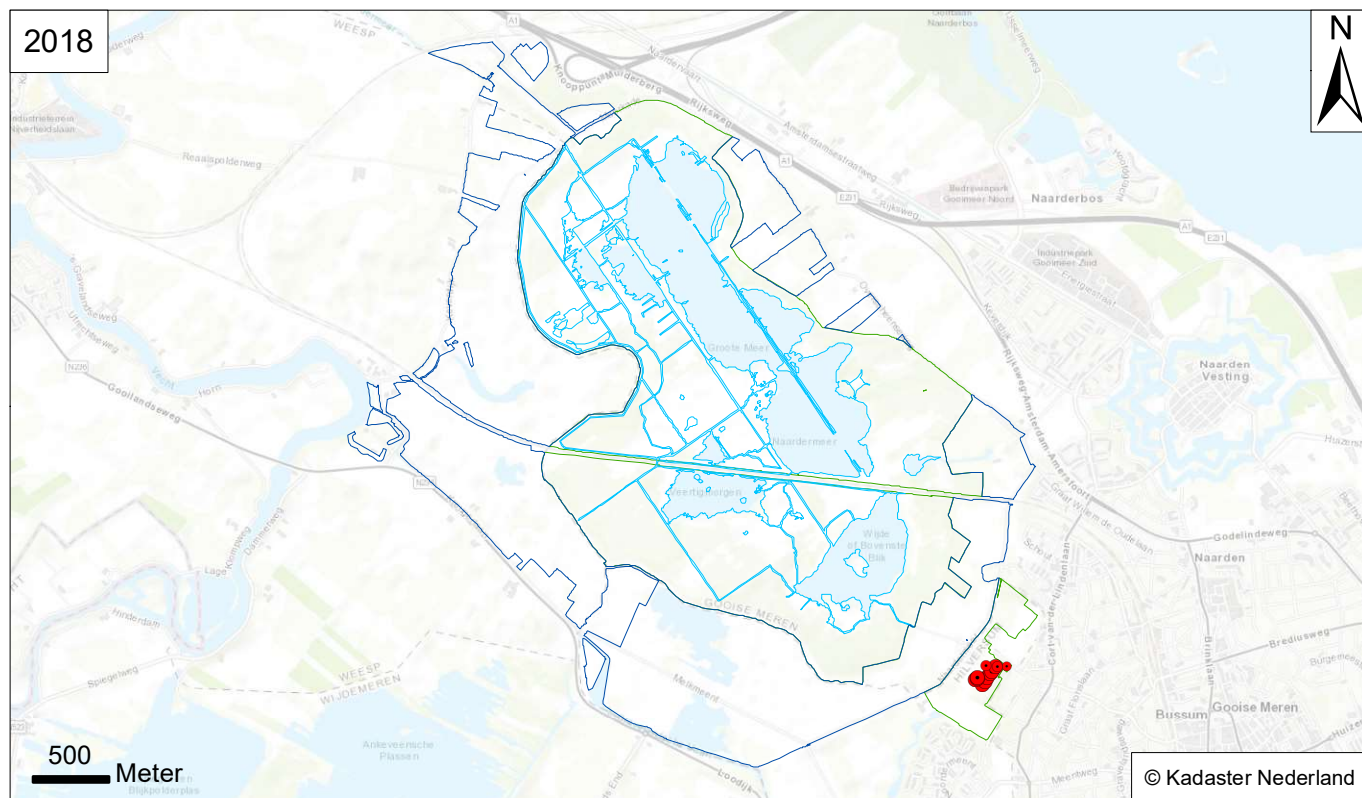
Rode Lijst: GE

SNL-type: N15.01, N15.02

Habitatype: -

Verspreiding: Dubbelloof werd eenmaal aangetroffen in een open, heideachtige vegetatie in de graslanden bij Stadzigt.

Ecologie: Dubbelloof groeit op vrij droge tot vochtige grond, welke voedsel- en stikstofarm, zuur en humusrijk is. De zand- of leembodem is zeer kalkarm. Vaak hebben de standplaatsen een hoge luchtvochtigheid.

Boskortsteel (*Brachypodium sylvaticum*)

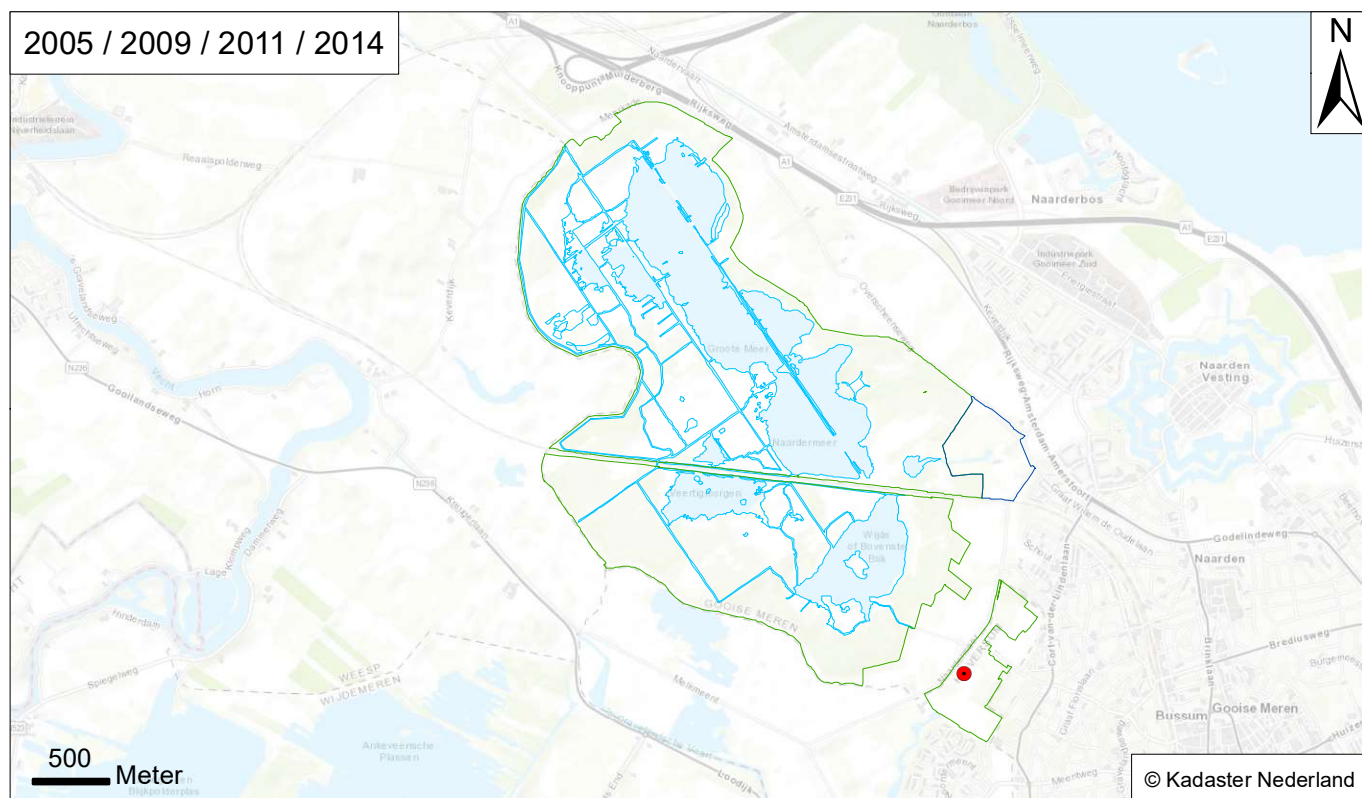
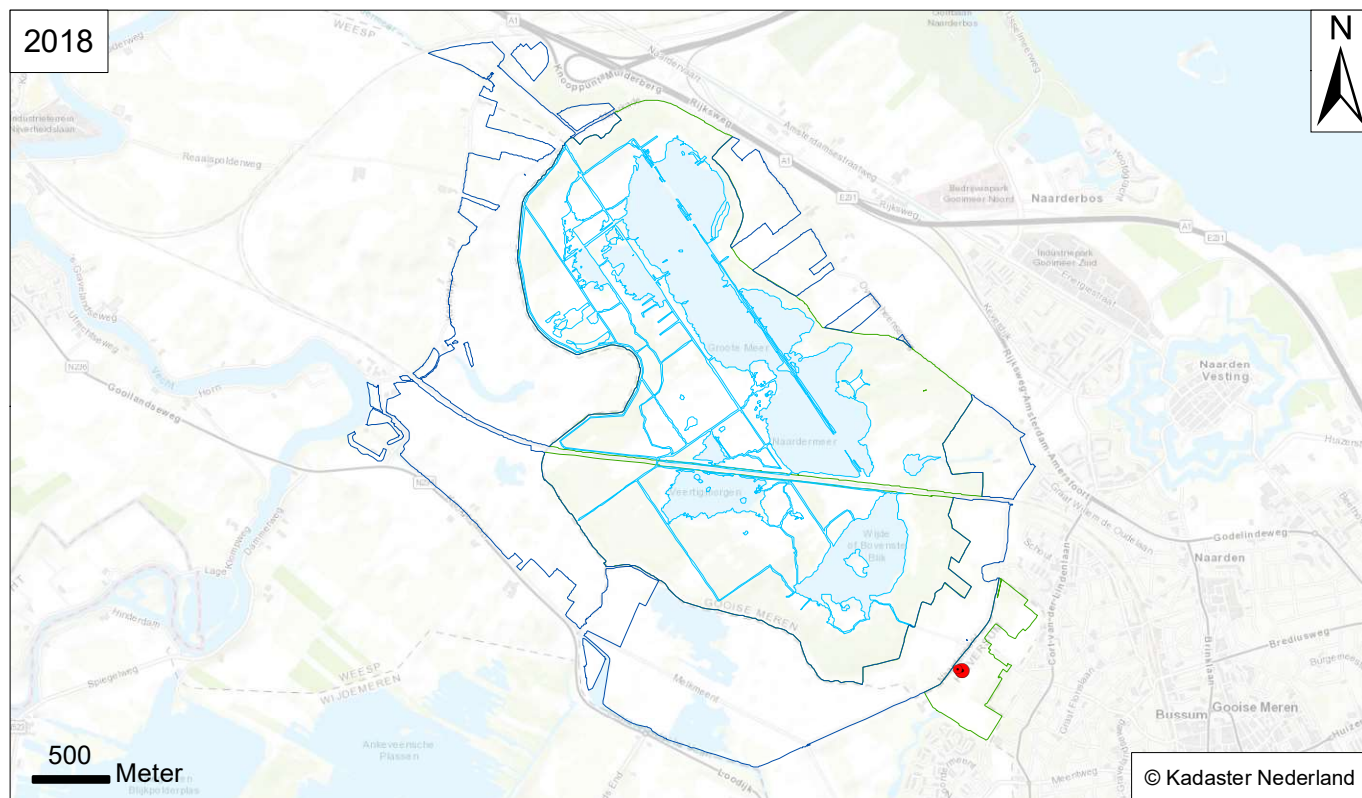
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Boskortsteel is aangetroffen in het bosgebied in Laegieskamp. De verspreiding lijkt ten opzichte van de kartering van 2014 gelijk gebleven.

Ecologie: Boskortsteel is een soort van vochthoudende, humeuze, iets stikstofrijke, vaak kalkhoudende lichte en minerale grond. Ze staat vaak in halfschaduw.

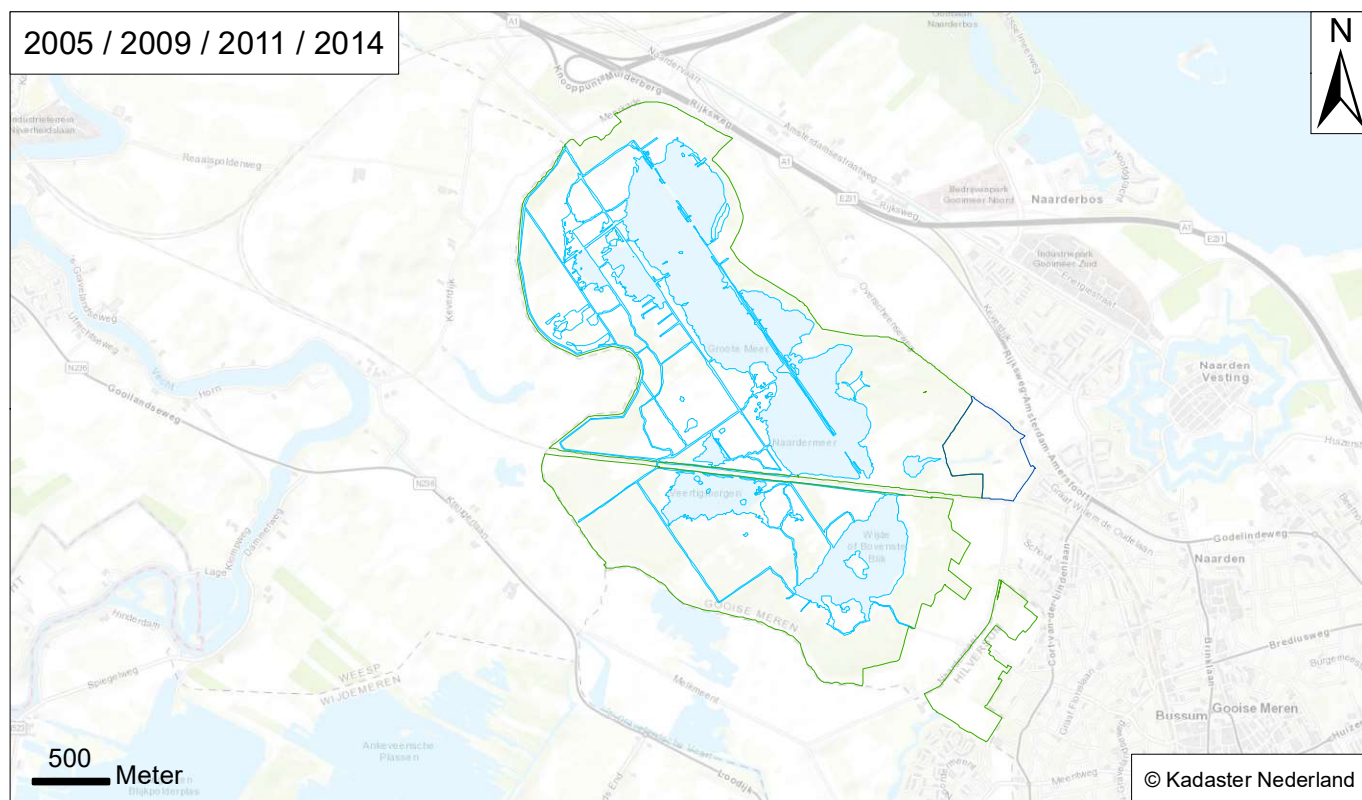
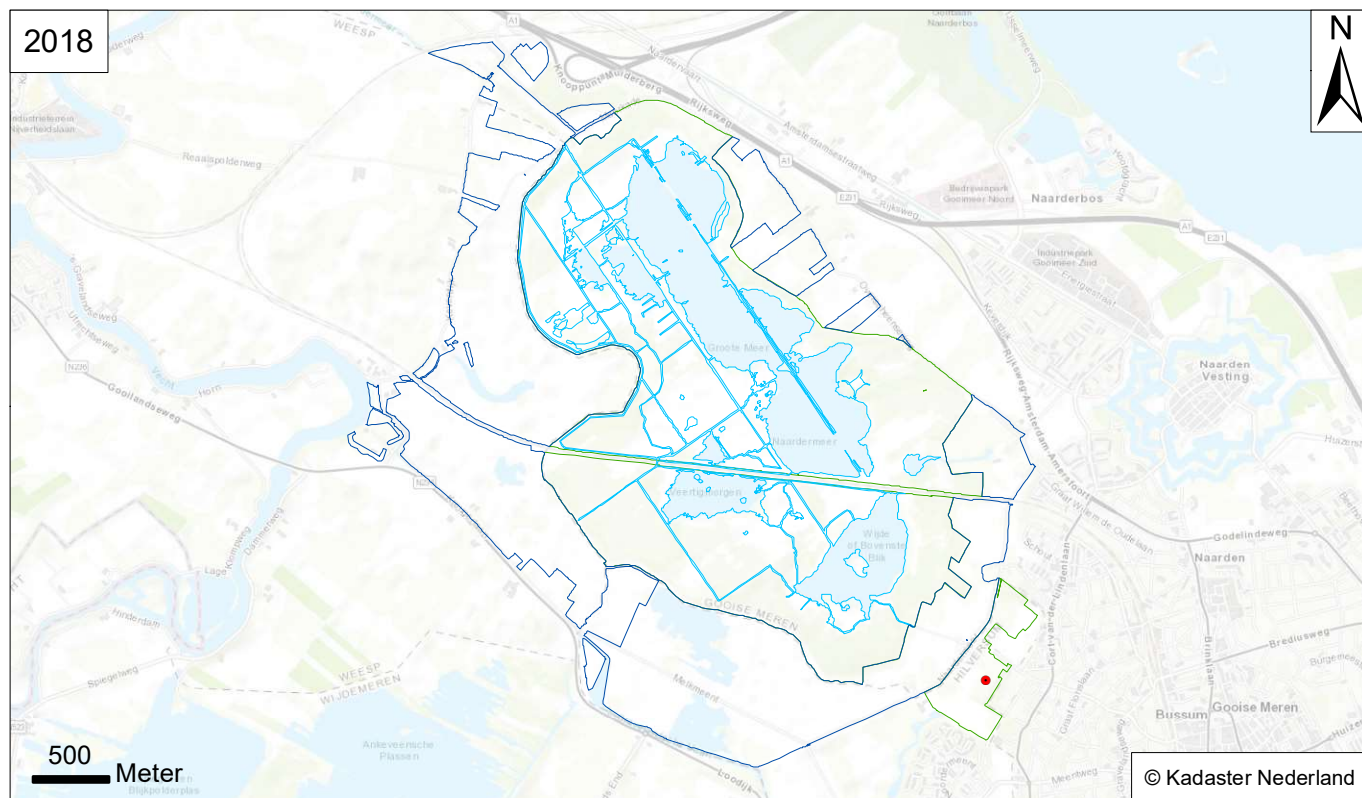

Bevertjes (*Briza media*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N10.01, N10.02, N11.01, N12.01, N12.03, A02.01 Habitattype: -

Verspreiding: Bevertjes is op slechts twee plaatsen aangetroffen in deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: Bevertjes is een soort van oudere, bloemrijke graslanden en oeverwallen. De soort groeit in korte, open vegetatie op basenrijke zandige tot kleiige bodem. Bevertjes is gevoelig voor bemesting.

Bosdravik (*Bromopsis ramosa* subsp. *benekenii*)

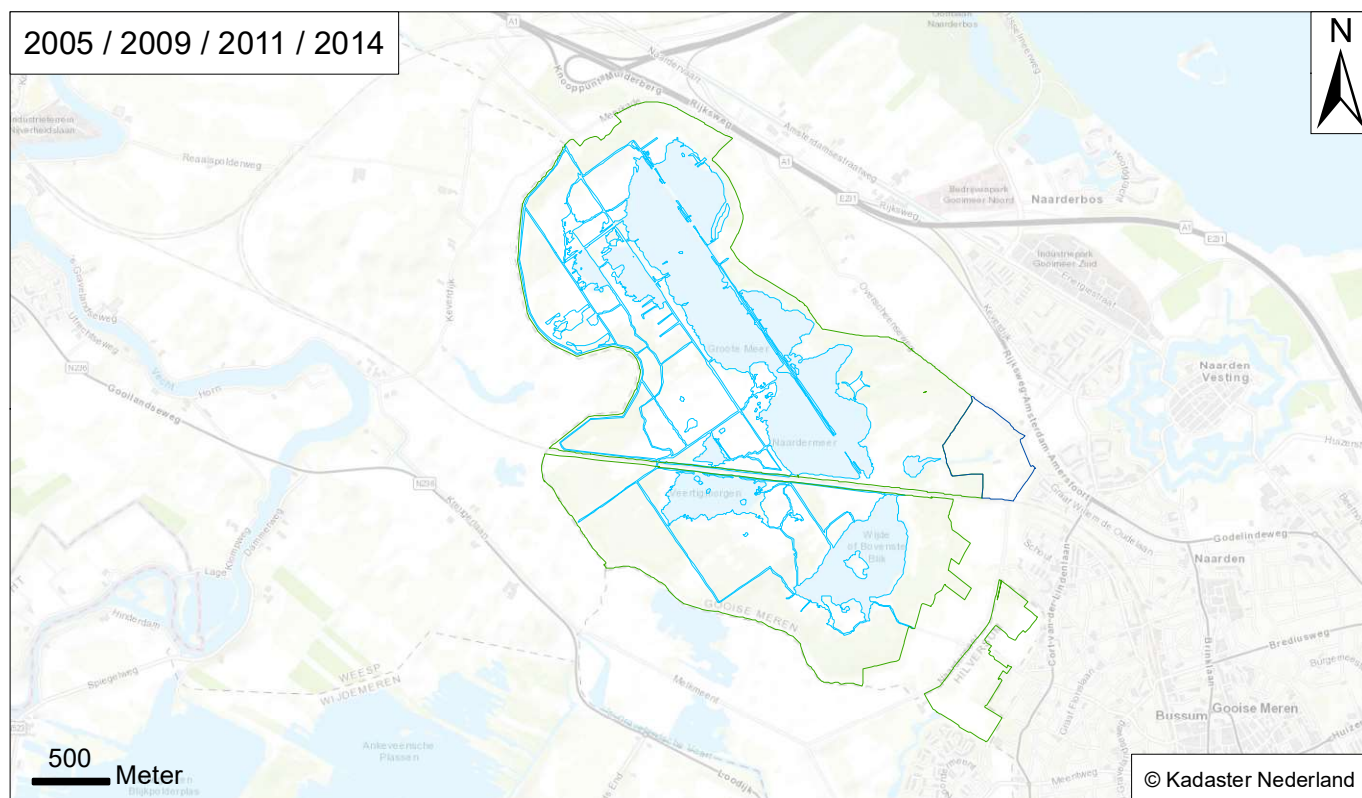
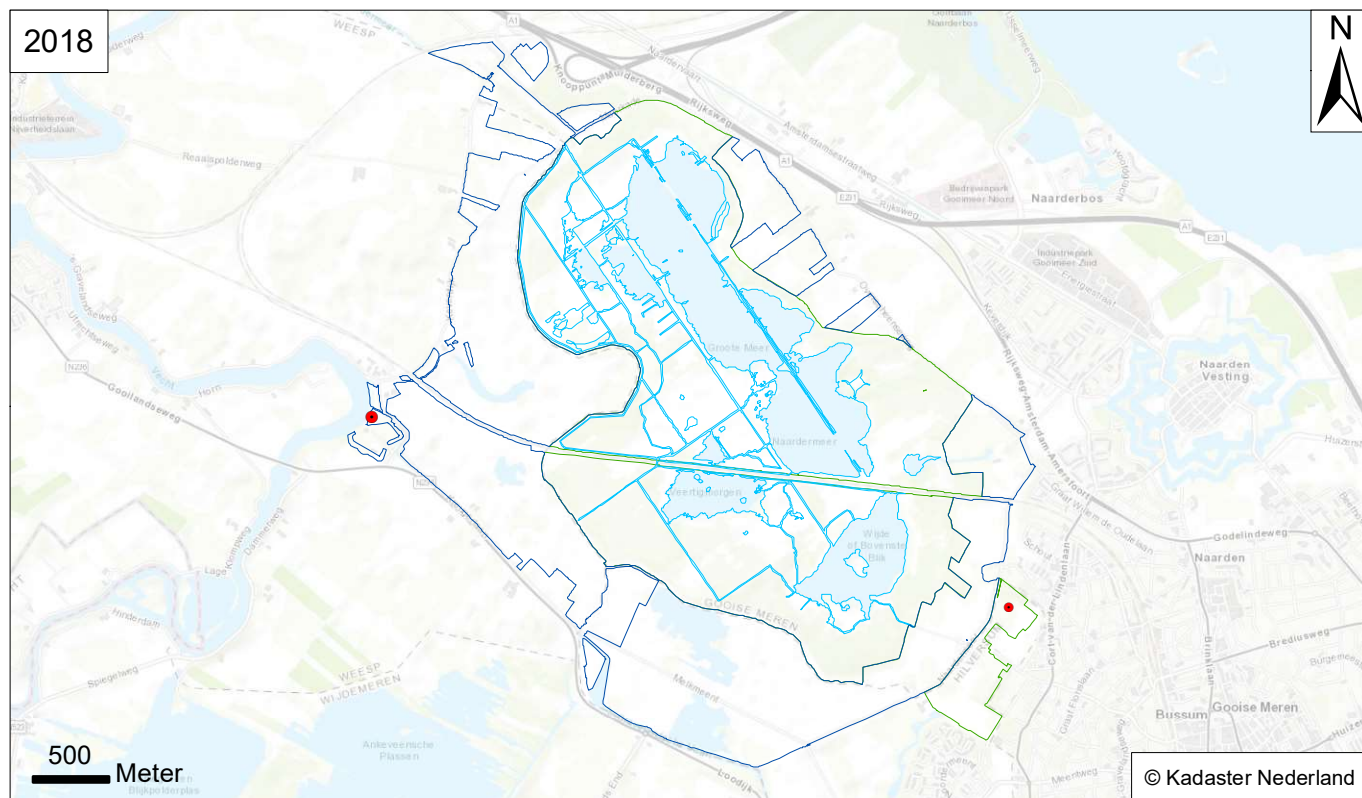
Rode Lijst: BE

SNL-type: N14.03

Habitattype: H9160_B

Verspreiding: In het bosgebied in deelgebied Laegieskamp is een vondst gedaan van deze zeldzame soort die vrijwel alleen in Zuid-Limburg voorkomt.

Ecologie: Bosdravik is een soort van humeuze, kalk- en vochthoudende, voedselrijke grond. Ze groeit op lichte plekken in hellingbossen.

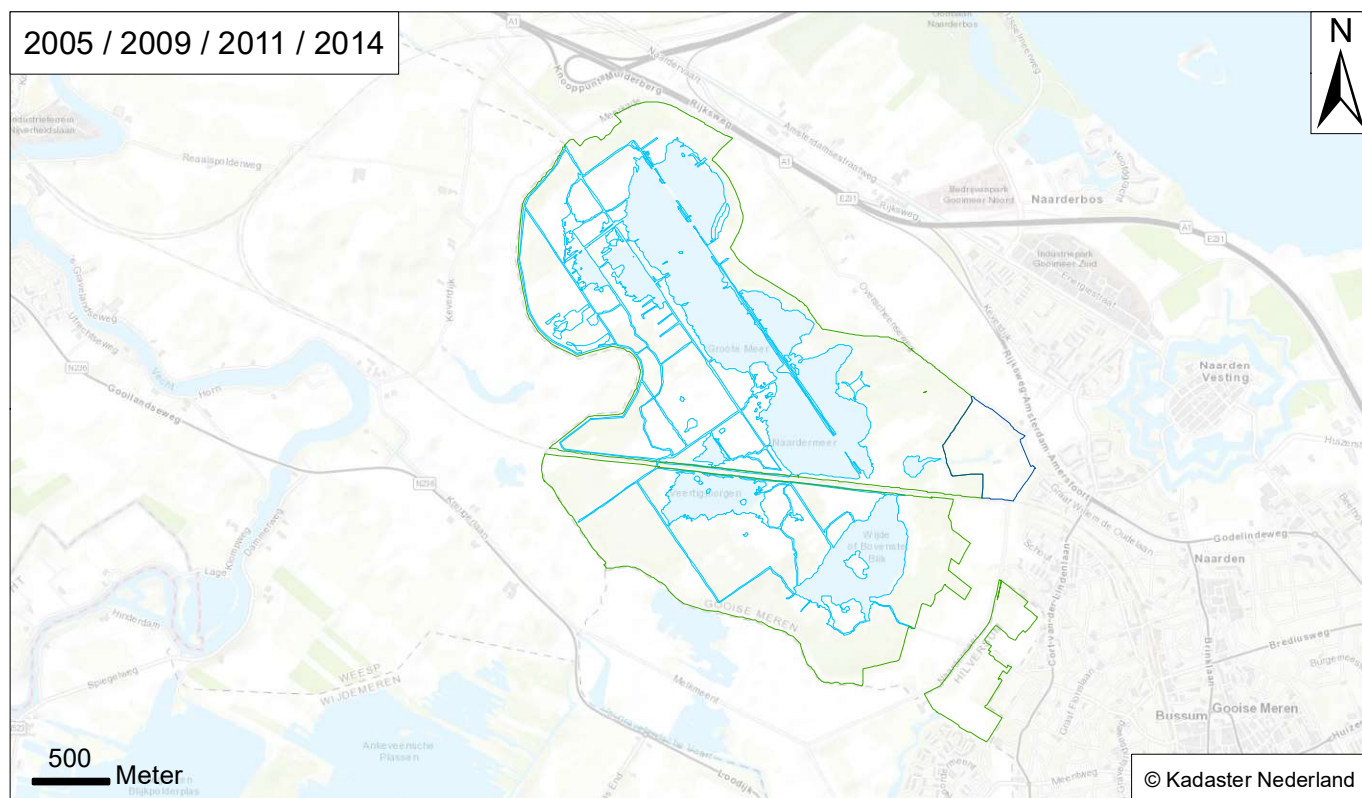
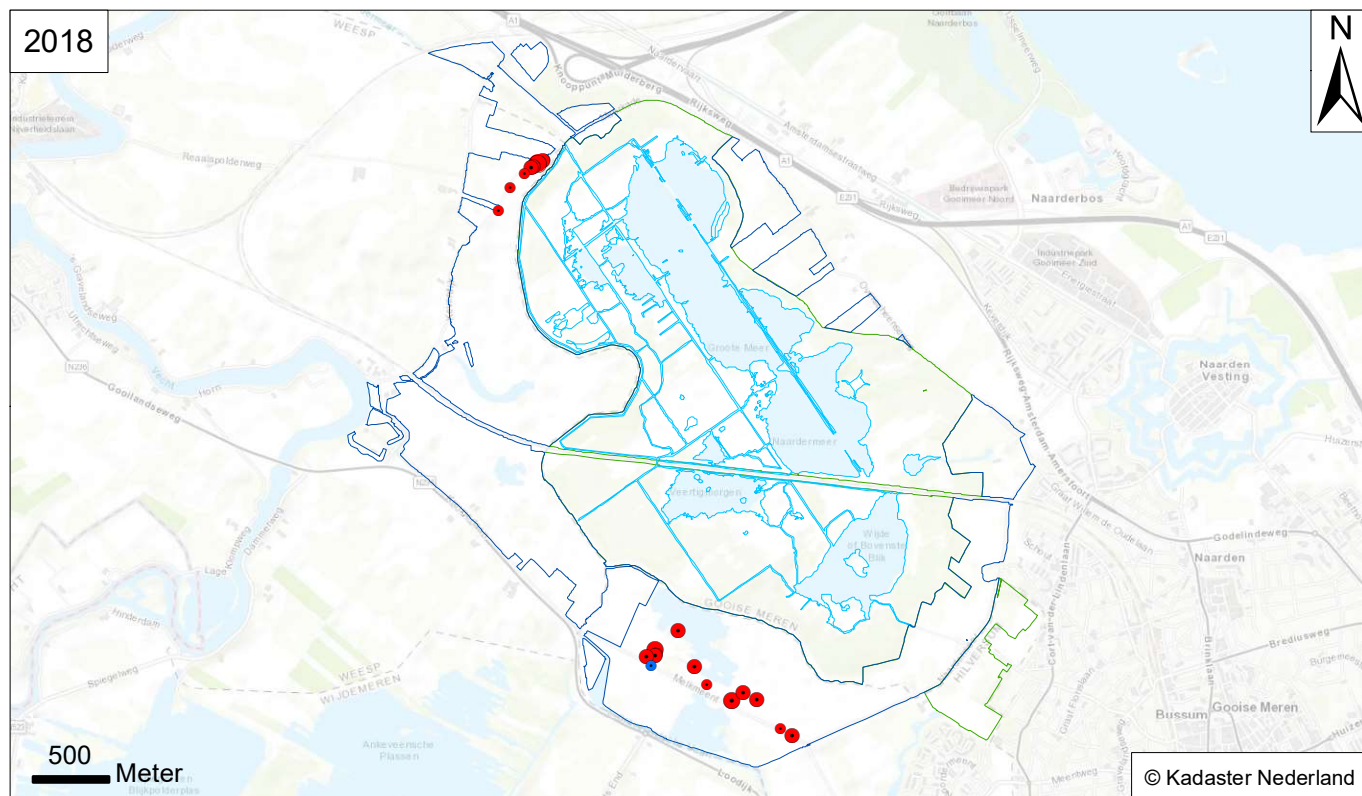

Slangenwortel (*Calla palustris*)

Rode Lijst: - SNL-type: N05.01, N05.02, N06.03, N06.06 Habitattype: -

Verspreiding: Slangenwortel is aangetroffen in het rietland bij Fort Uitermeer en in het noorden van Laegieskamp.

Ecologie: Slangenwortel is een soort van zonnige tot licht beschaduwde en beschutte plaatsen langs of in ondiep zuurstofarm water. Ze groeit in moerassen en kleine laagveenplassen.

Stomphoekig sterrenkroos (*Callitriche obtusangula*)

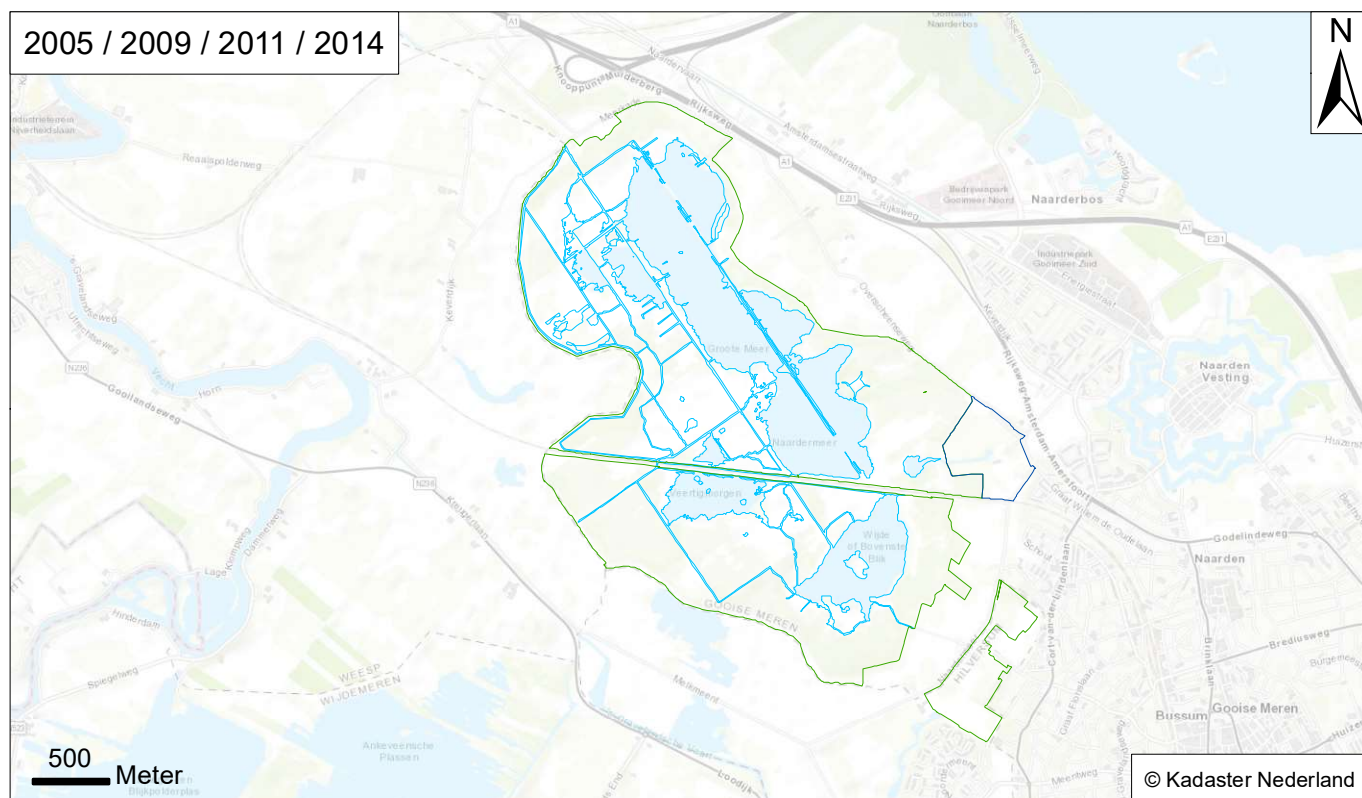
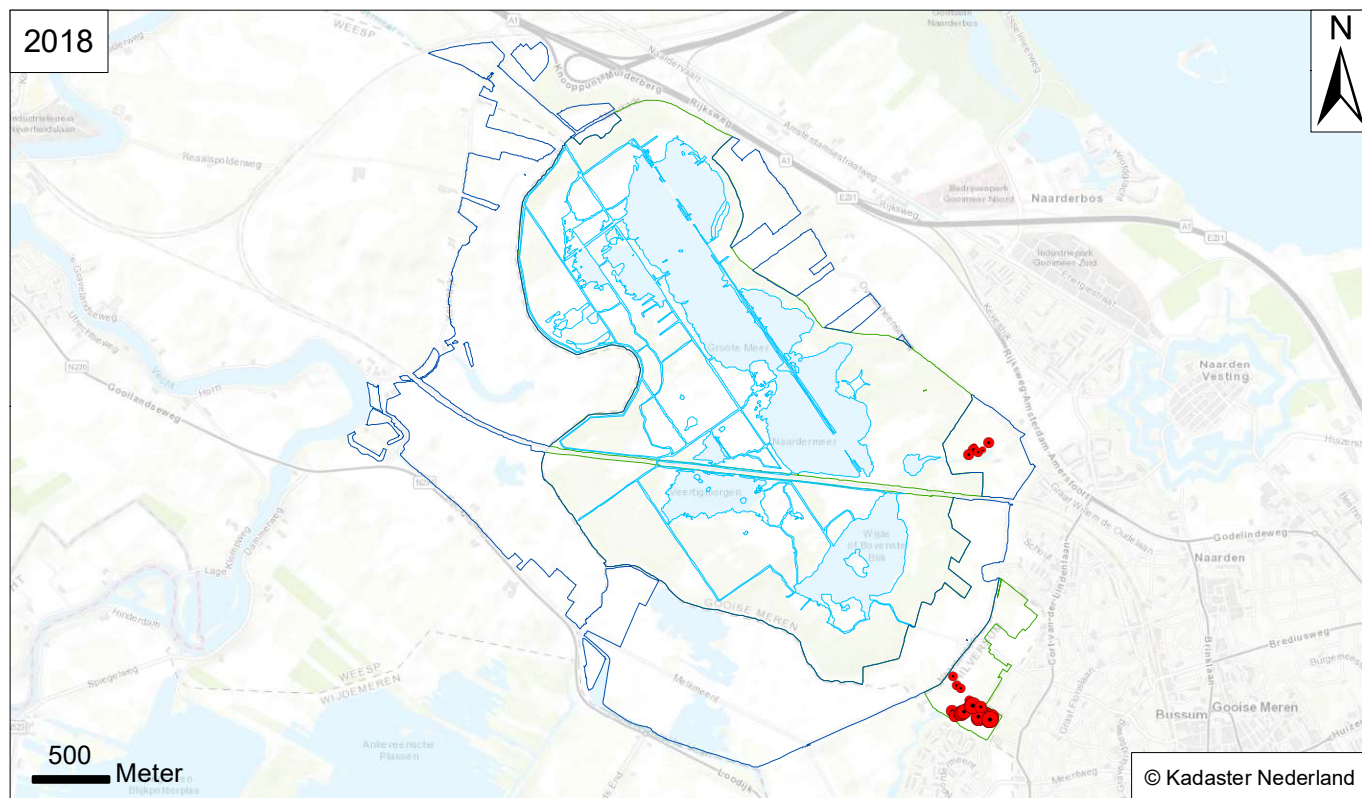
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.02

Habitatype: -

Verspreiding: Stomphoekig sterrenkroos is aangetroffen in enkele watergangen in het noorden van de Keverdijksche Polder. Verder is de soort waargenomen in de Hilversumse Bovermeent.

Ecologie: Stomphoekig sterrenkroos is een soort van voedselrijke wateren en kan eveneens in beken en kwelplaatsen worden aangetroffen. De soort is te vinden in zowel grote als kleine wateren.

Struikhei (*Calluna vulgaris*)

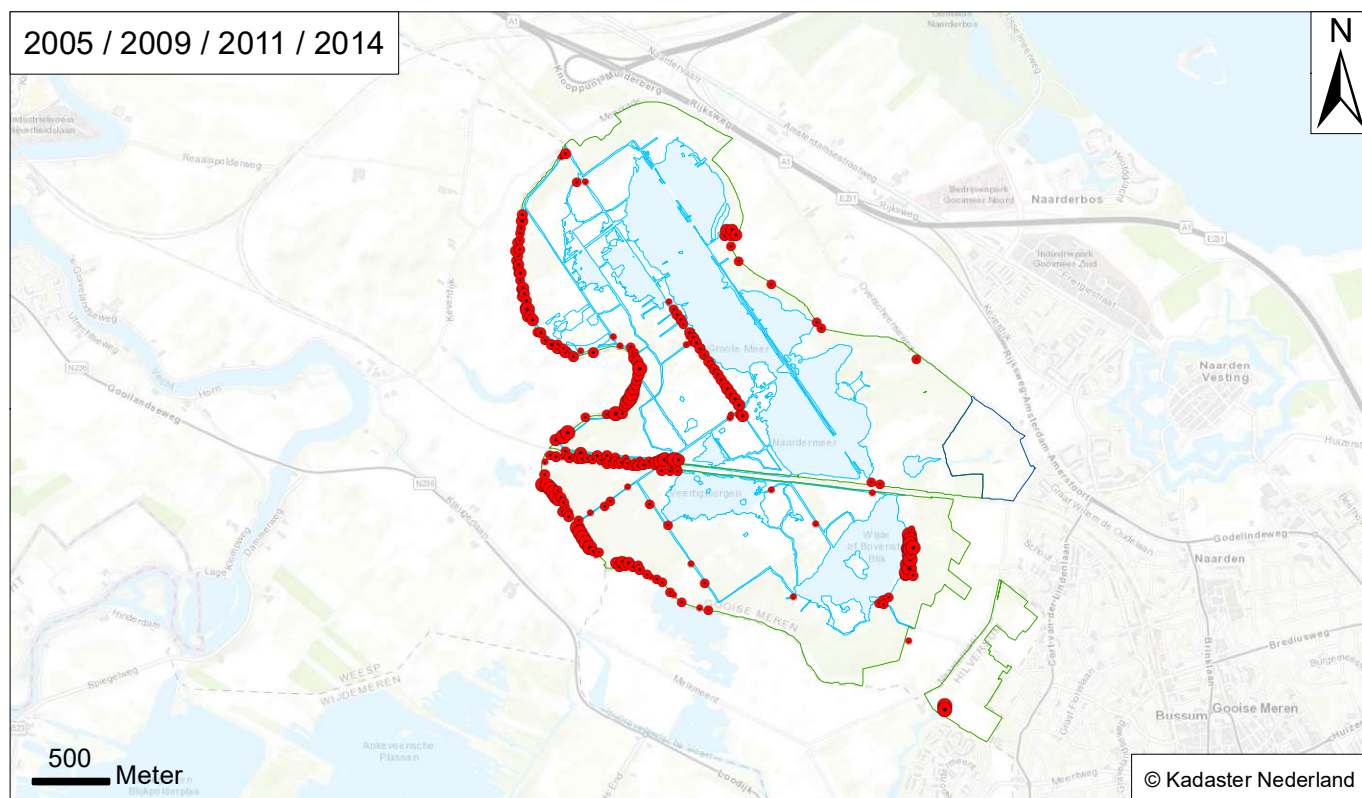
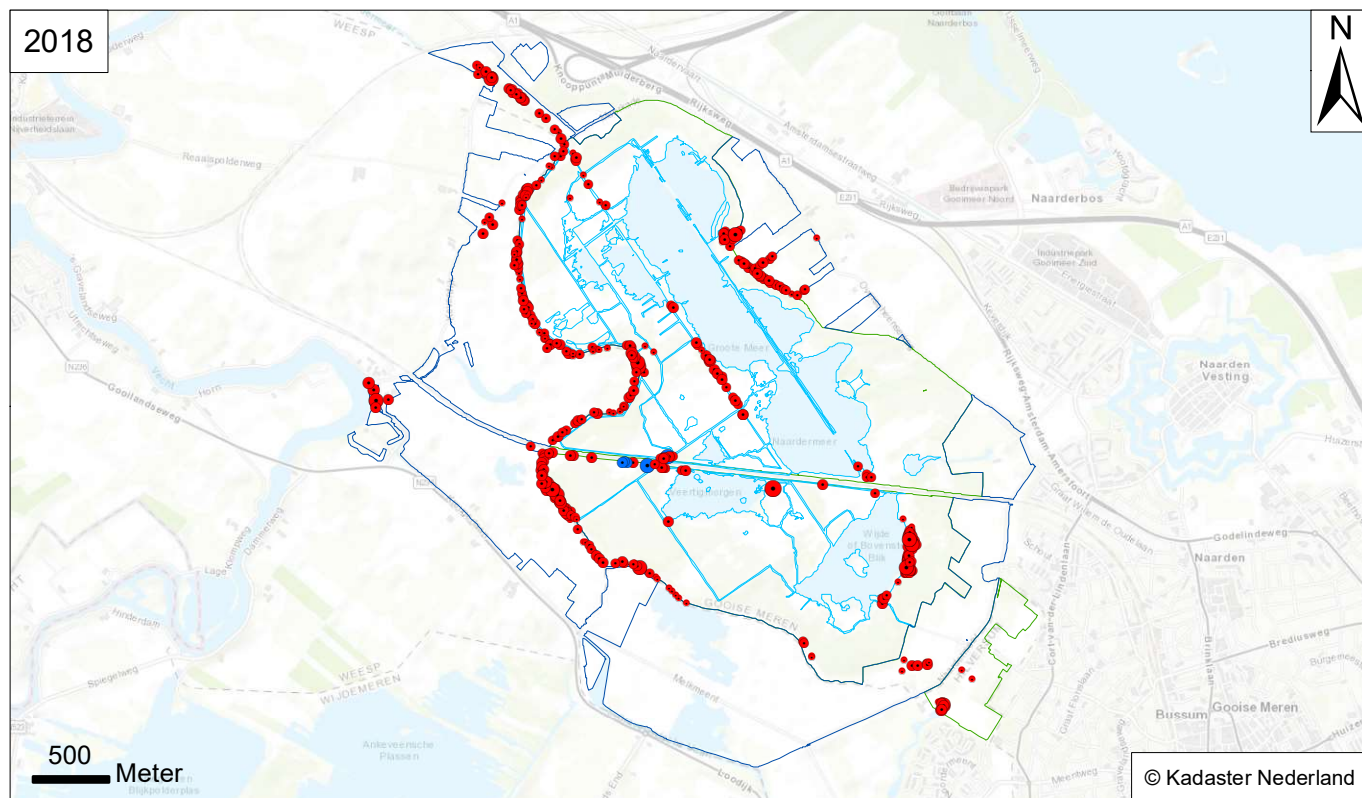
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.01

Habitattype: -

Verspreiding: Struikhei is aangetroffen op enkele plaatsen in Stadzigt en in het zuiden van deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: Struikhei is een soort van vochtige tot droge, zure zandgronden in het Pleistocene deel van Nederland.

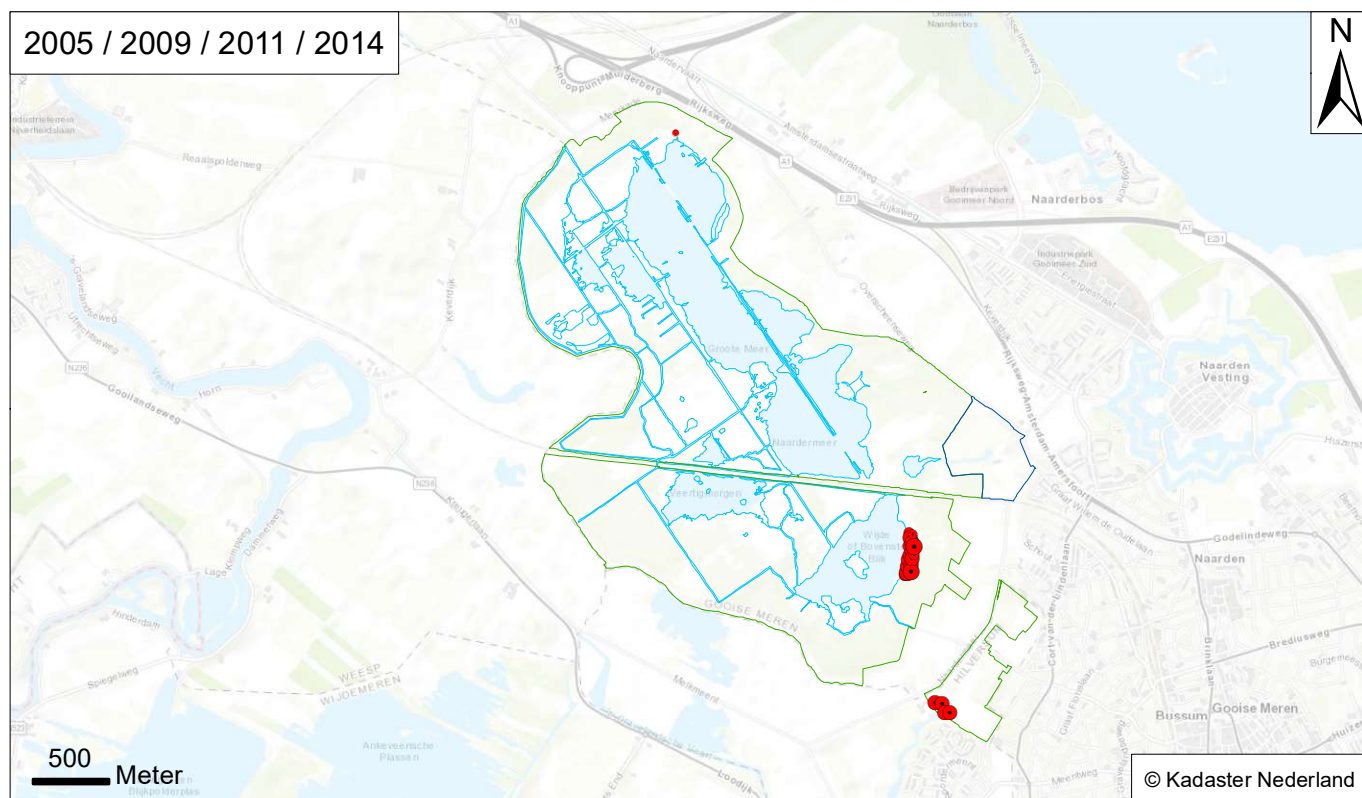
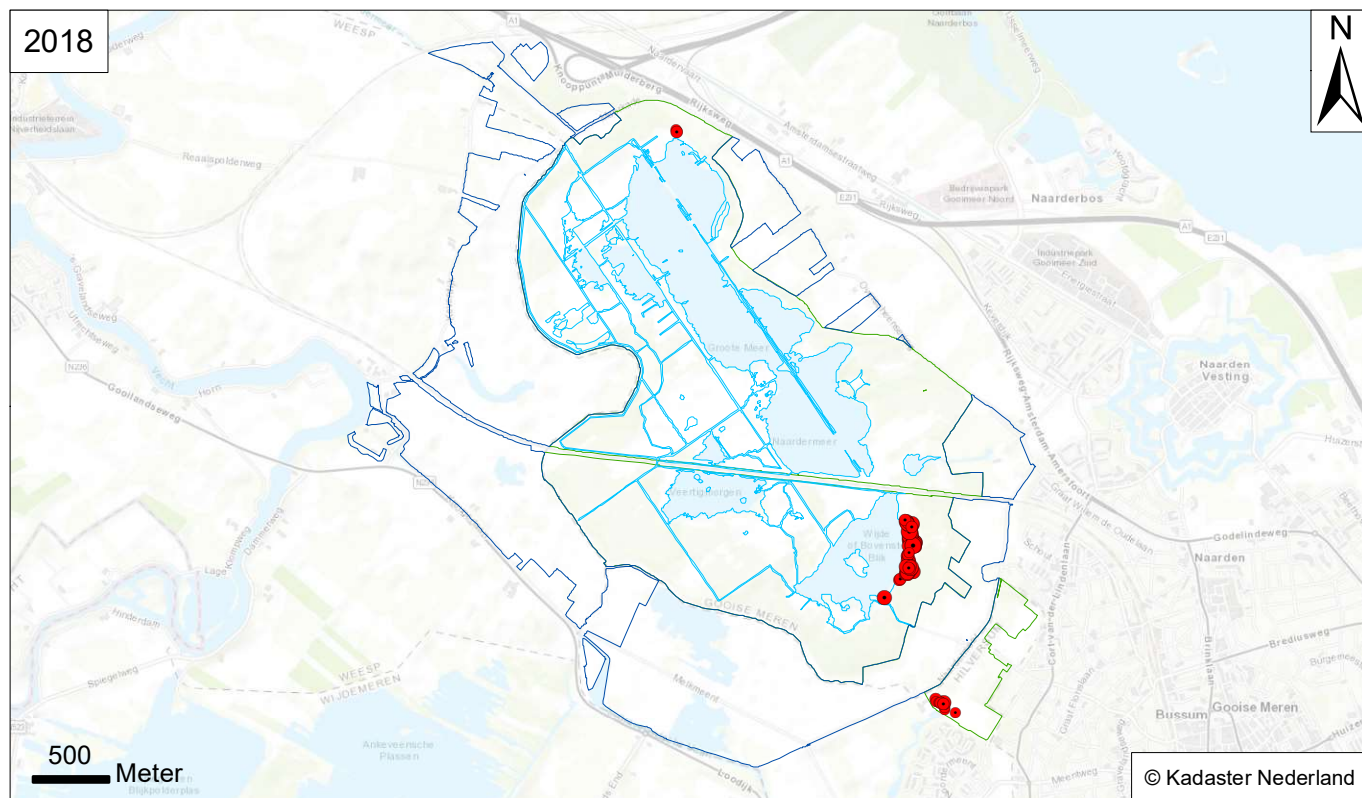

Gewone dotterbloem (*Caltha palustris* subsp. *palustris*)

Rode Lijst: - SNL-type: N03.01, N05.01, N05.02, N10.02, N17.01, A02.01 Habitattype: -

Verspreiding: De Gewone dotterbloem is verspreid in het gehele gebied aangetroffen. De soort is algemeen langs de Meerkade grenzend aan de Keverdijksche Polder en in trilveen De Laan. De soort is ook veel aanwezig langs de Keverdijk en in het rietland ten noorden van Fort Uitermeer.

Ecologie: Gewone dotterbloem groeit in zuurstofrijk water dat onder of net boven het bodemoppervlak staat, waar ze in iets voedselrijke grond groeit. Het (kwel)water is vaak ijzerhoudend.

Ronde zegge (*Carex diandra*)

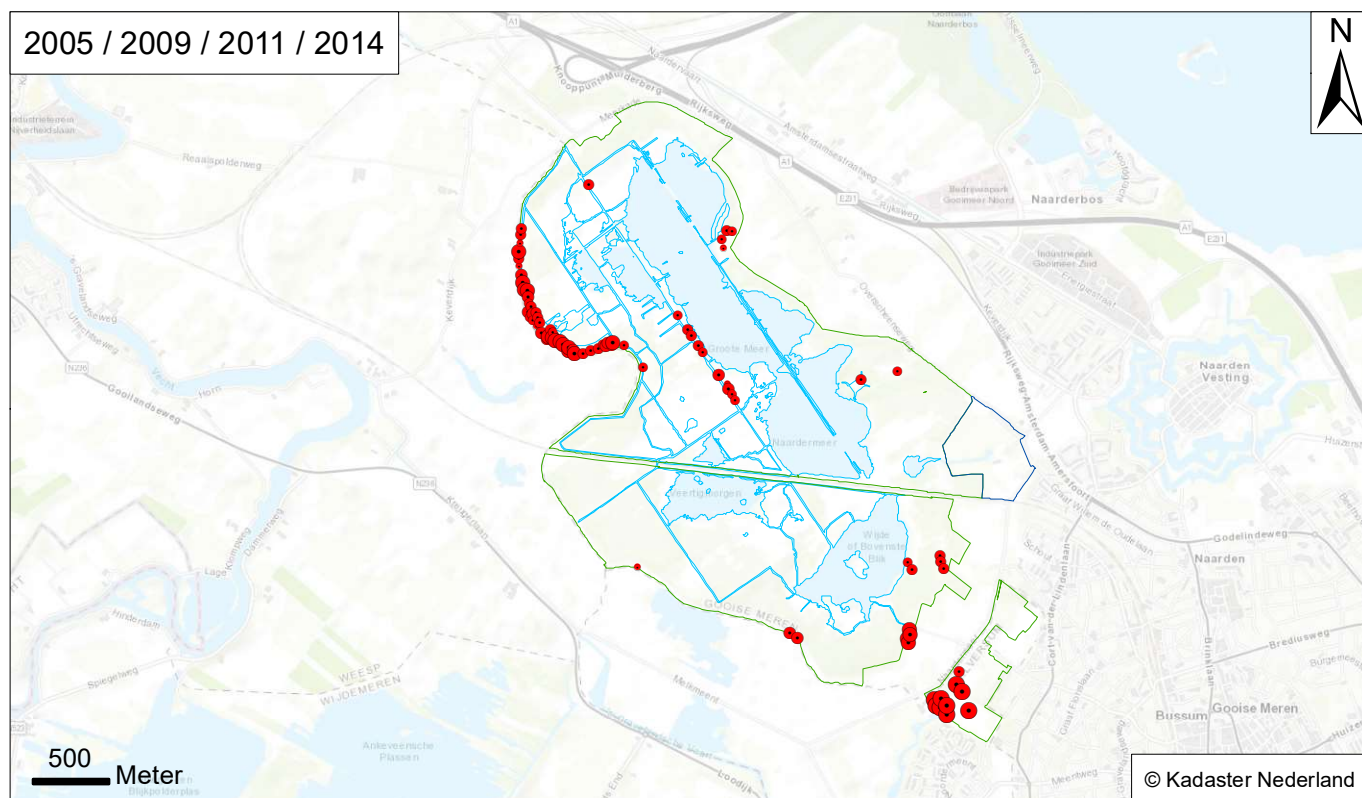
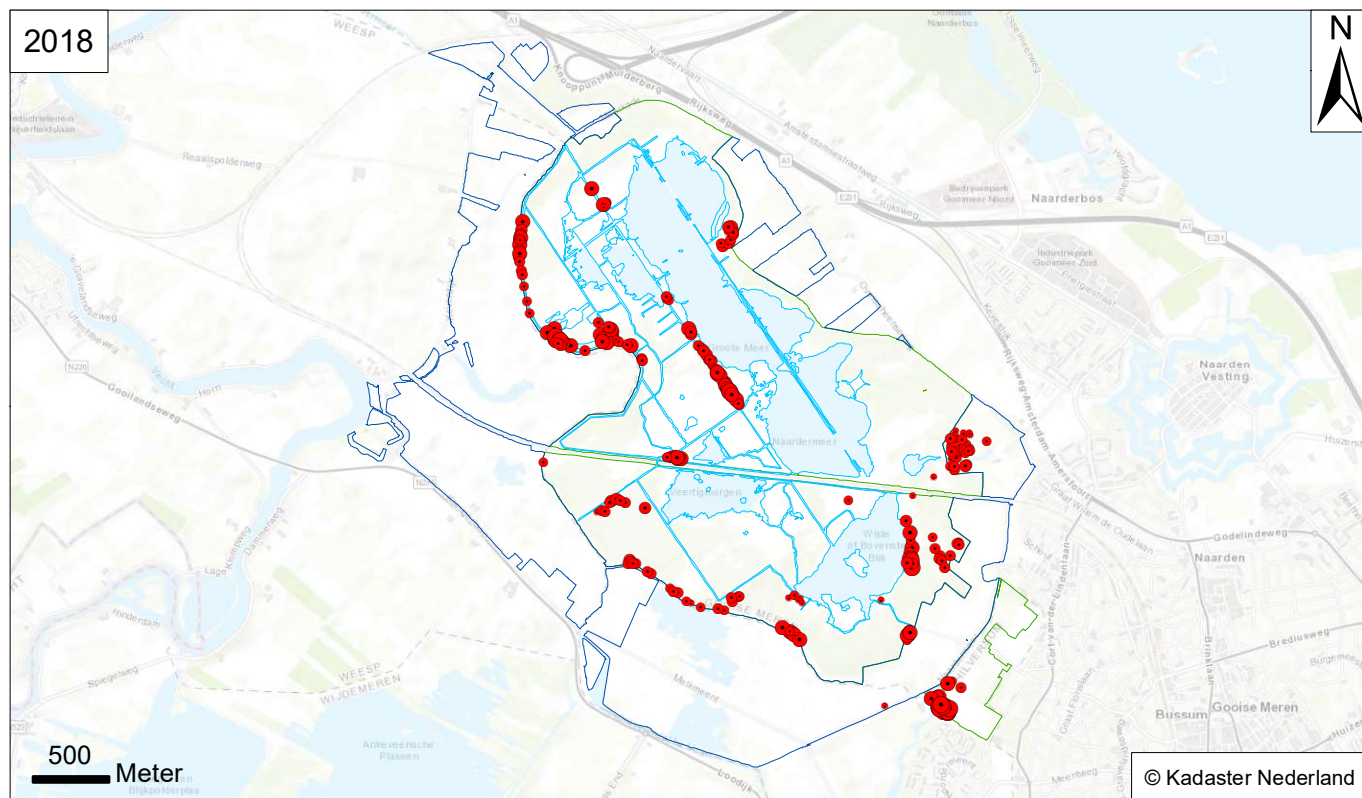
Rode Lijst: BE

SNL-type: N05.02, N06.02, N10.01

Habitattype: H7140_A

Verspreiding: De verspreiding van Ronde zegge is onveranderd. De soort is algemeen aanwezig in De Laan en aan de zuidrand van het Laegieskamp. Ook de groeiplaatsen ten zuiden van het Diemontsbos zijn teruggevonden.

Ecologie: Ronde zegge is een soort van verlandingsvegetaties. Ze staat in zwak zuur tot neutrale, basenrijke, vrij voedselarme, meestal zeer ondiep water in veen-, zand- en leemgrond. Ze is karakteristiek voor bijzondere, soortenrijke, maar zeer kwetsbare biotopen, waaronder trilvenen.

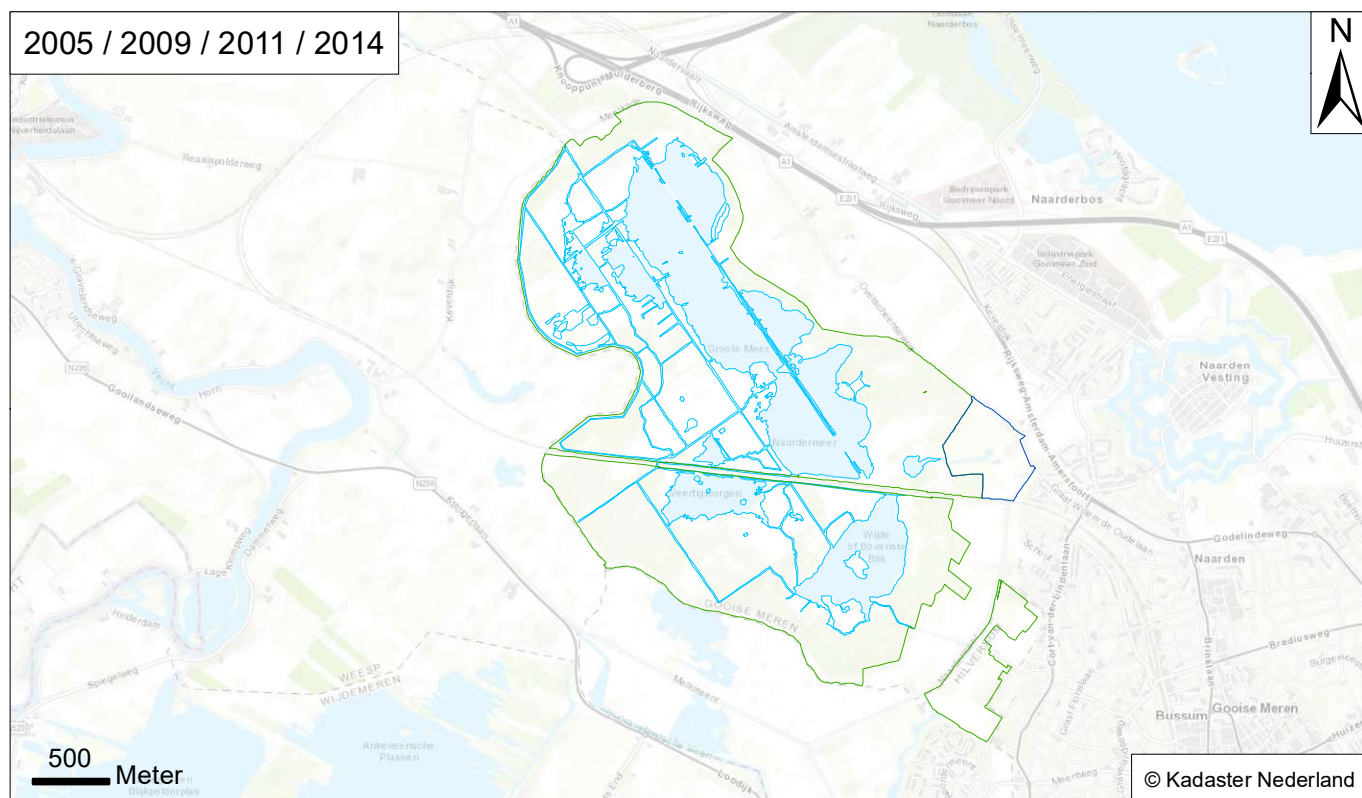
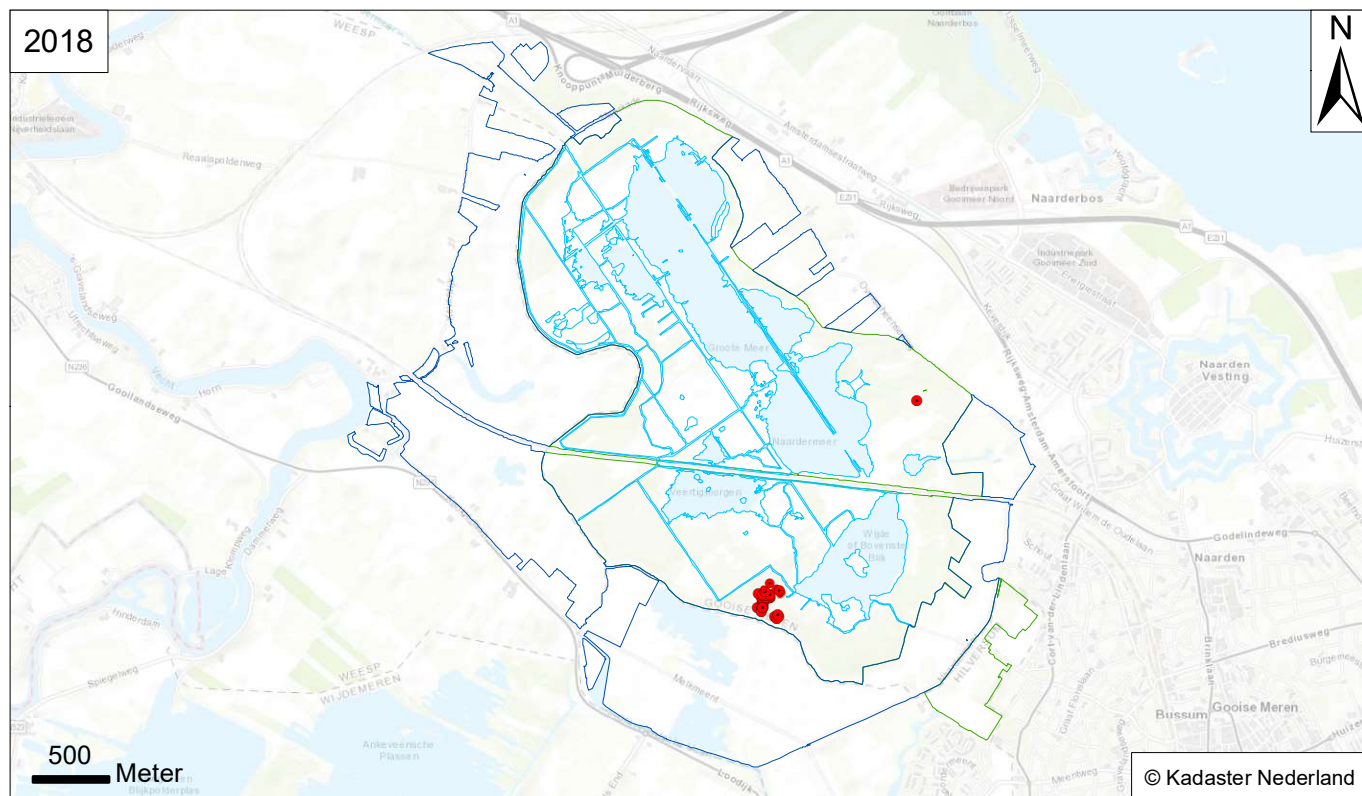

Sterzegge (*Carex echinata*)

Rode Lijst: - SNL-type: N06.01, N06.03, N08.03, N10.01, N14.02 Habitattype: -

Verspreiding: Sterzegge is ten opzichte van de oude karteringen opvallend veel gevonden in Stadzigt en langs de zuidrand van het Naardermeer. De soort is tevens veel aangetroffen in het zuidelijk deel van Laegieskamp, al lijkt de soort hier iets te zijn afgenomen. De soort is in vergelijking met de eerdere karteringen meer gevonden op de kade langs de Hoofdtocht.

Ecologie: Sterzegge is een soort van open, laag blijvende vegetaties in drassige, schrale hooilanden.

Elzenzegge (*Carex elongata*)

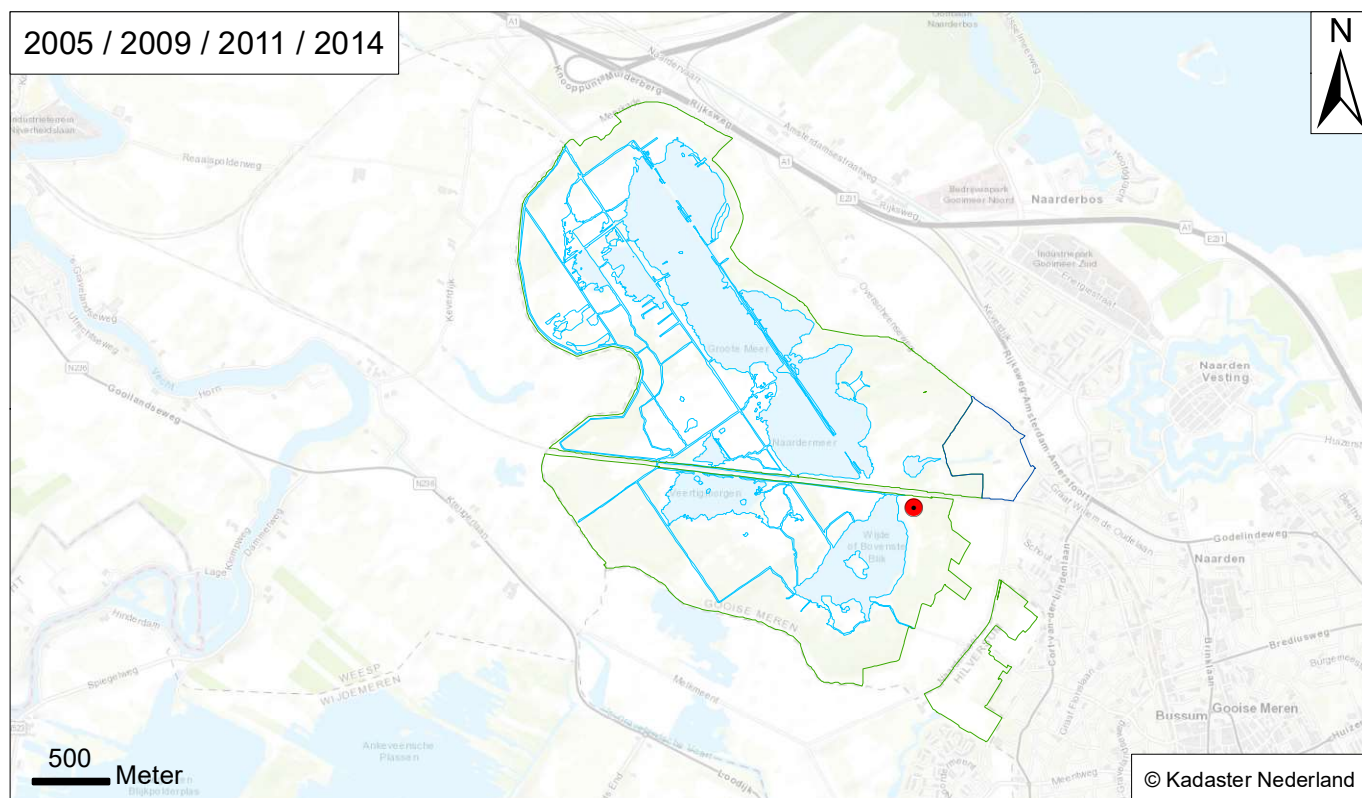
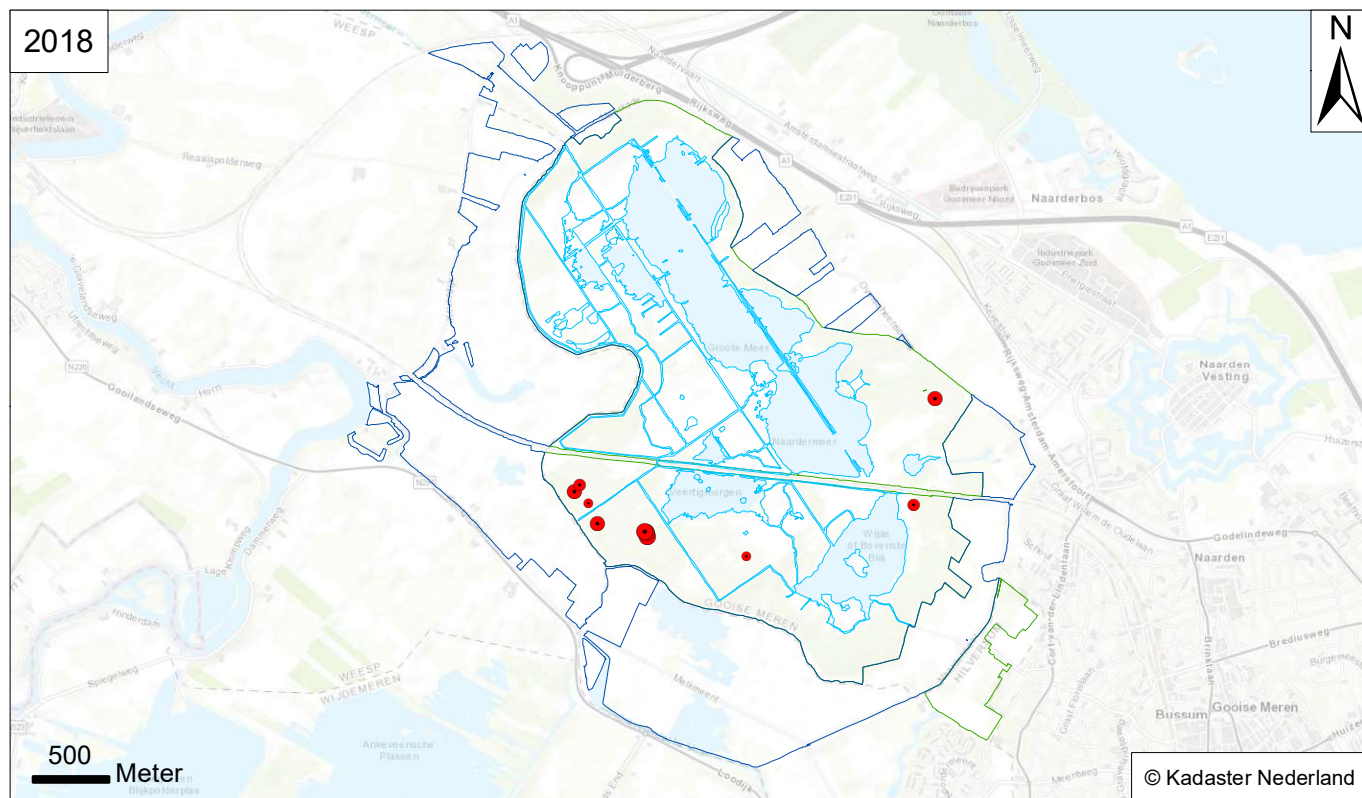
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Elzenzegge is aangetroffen in het noordoosten van de Oude Kooi. De soort is daar in het verleden al wel aangetroffen, maar niet tijdens de oude karteringen waarmee de vergelijking is uitgevoerd. Opvallend is ook de vondst in het bos ten noordwesten van Stadzigt.

Ecologie: Elzenzegge groeit op zwak tot matig zure, vrij voedsel- en basenrijke, humusrijke tot venige zand- en leemgrond. De standplaatsen zijn doorgaans beschaduwde en drassige.

Draadzegge (*Carex lasiocarpa*)

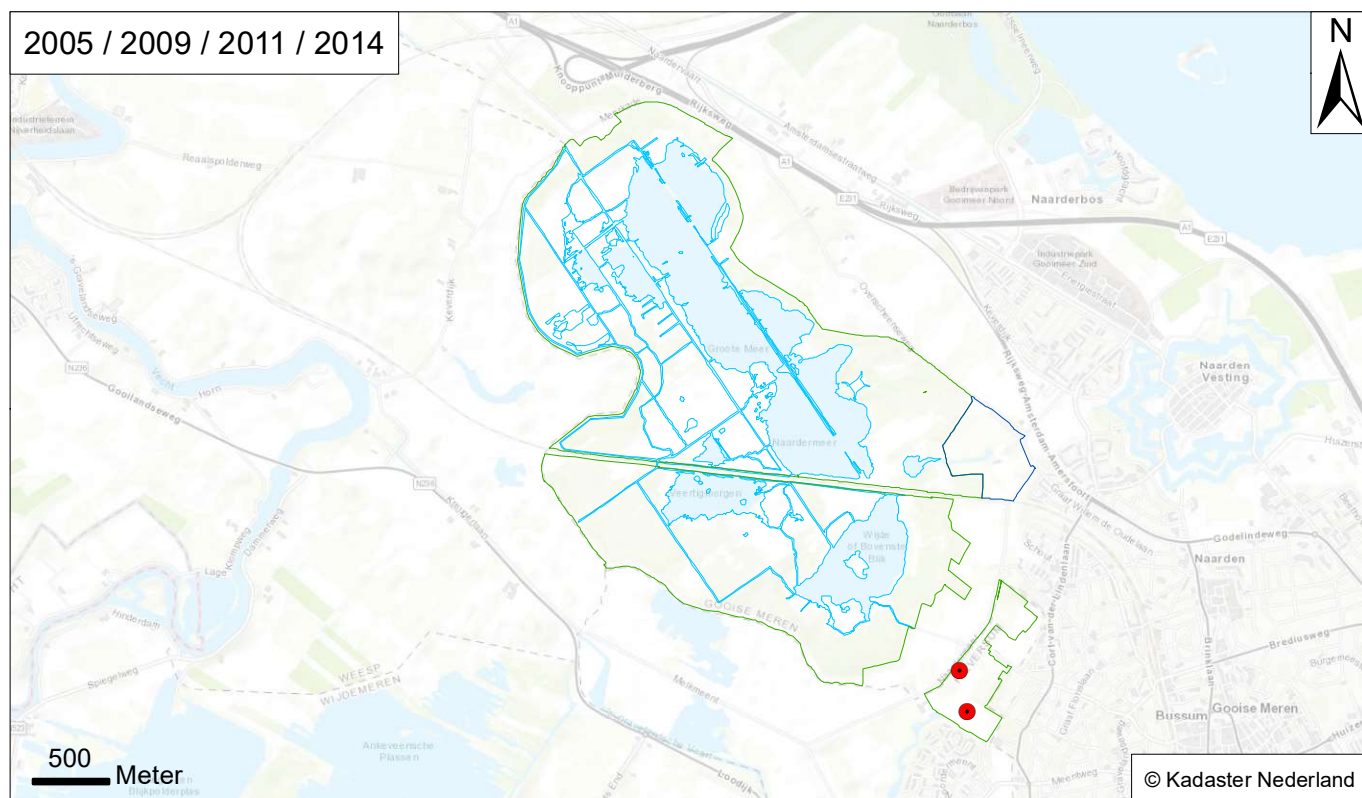
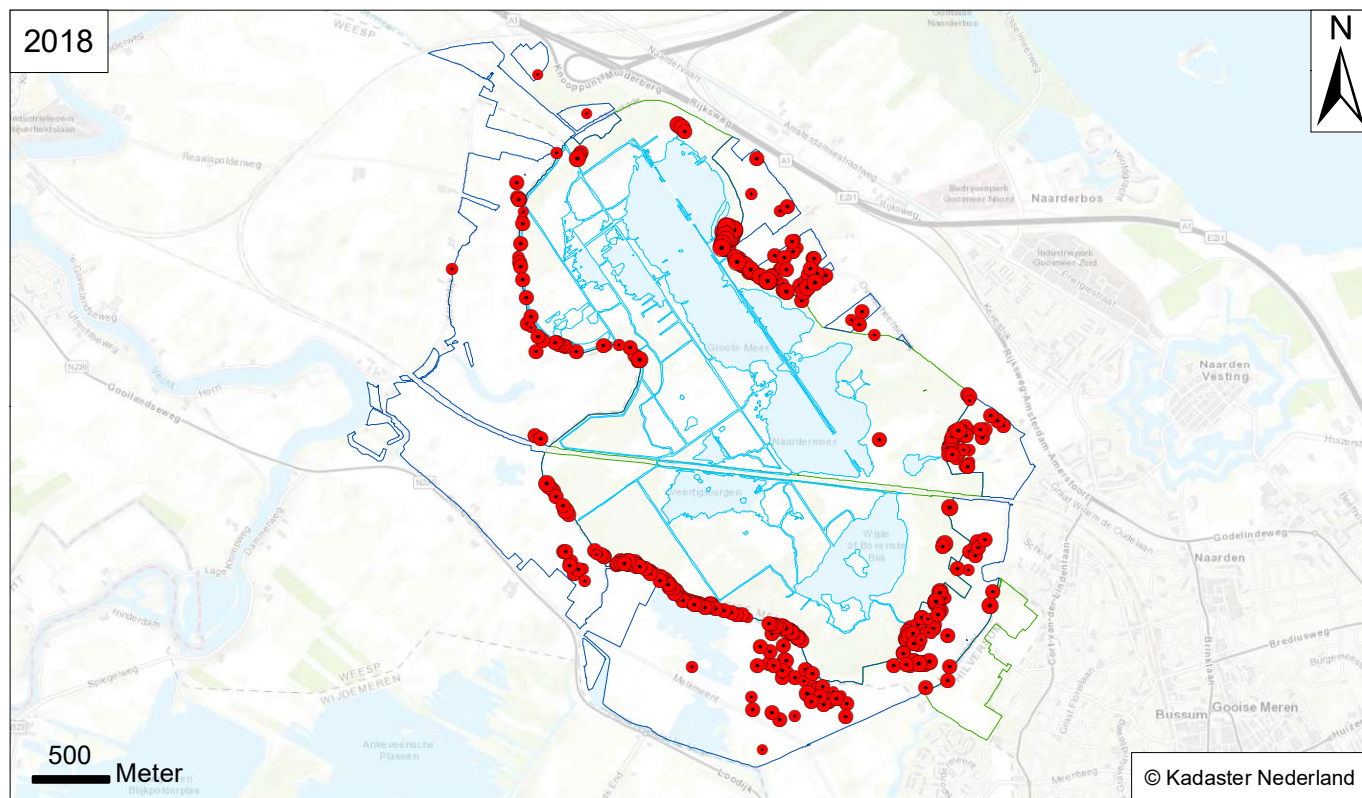
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N05.02, N06.02, N06.03, N06.05, N06.06, N10.01, N14.02

Habitatype: -

Verspreiding: Draadzegge is aangetroffen in enkele berkenbroekbossen ten zuiden van de spoorlijn. De hoogste dichtheden bevinden zich rond de Verlengde Boomtocht. De soort is ook aangetroffen ten noordwesten van Stadzigt.

Ecologie: Draadzegge is een soort van matig zure, tot neutrale, matig tot zeer voedselarme, vrij basenarm tot vrij basenrijk water in moerasmilieu's. De soort is kenmerkend voor overgangsmilieus tussen zuur (regen)water en basenrijk grond- of oppervlaktewater.

Zwarte zegge (*Carex nigra* en *Carex x elytroides* (act x nig))

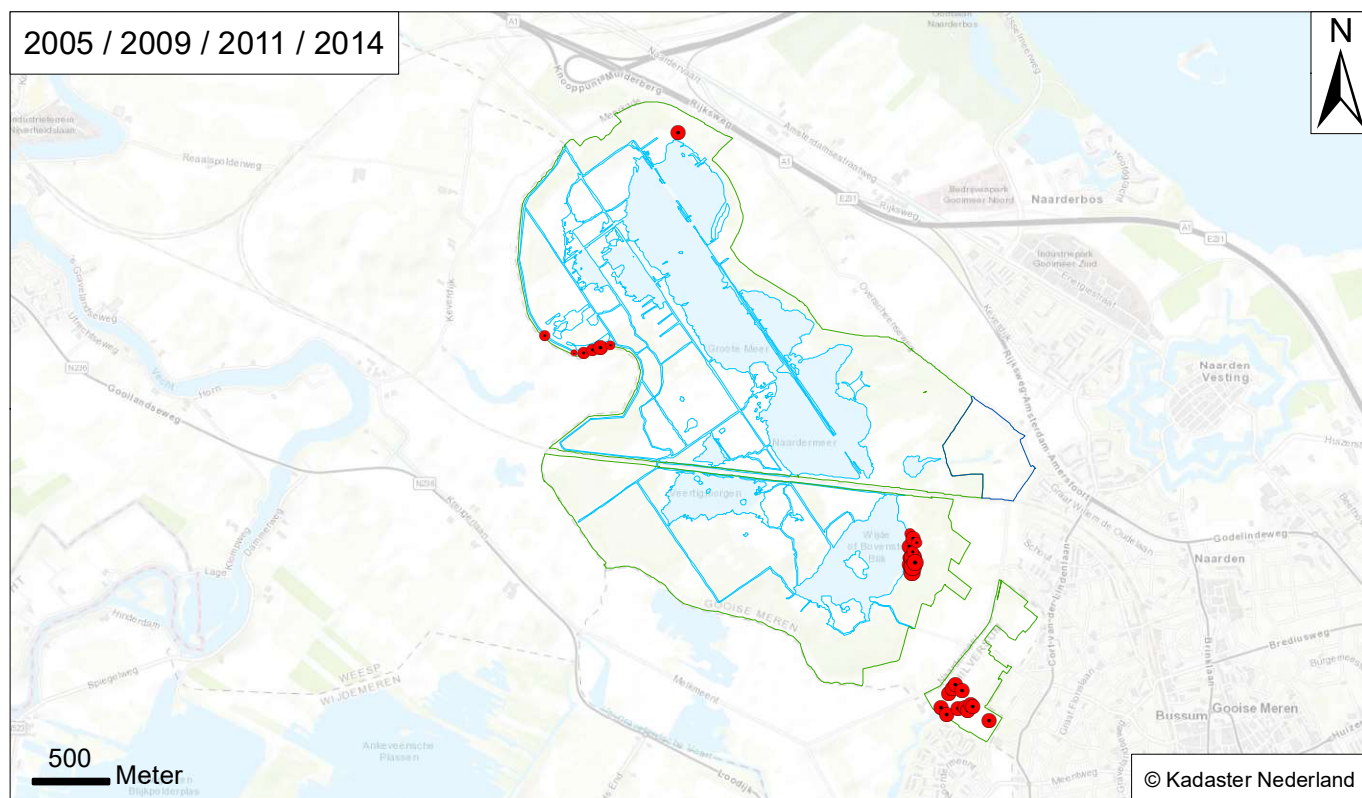
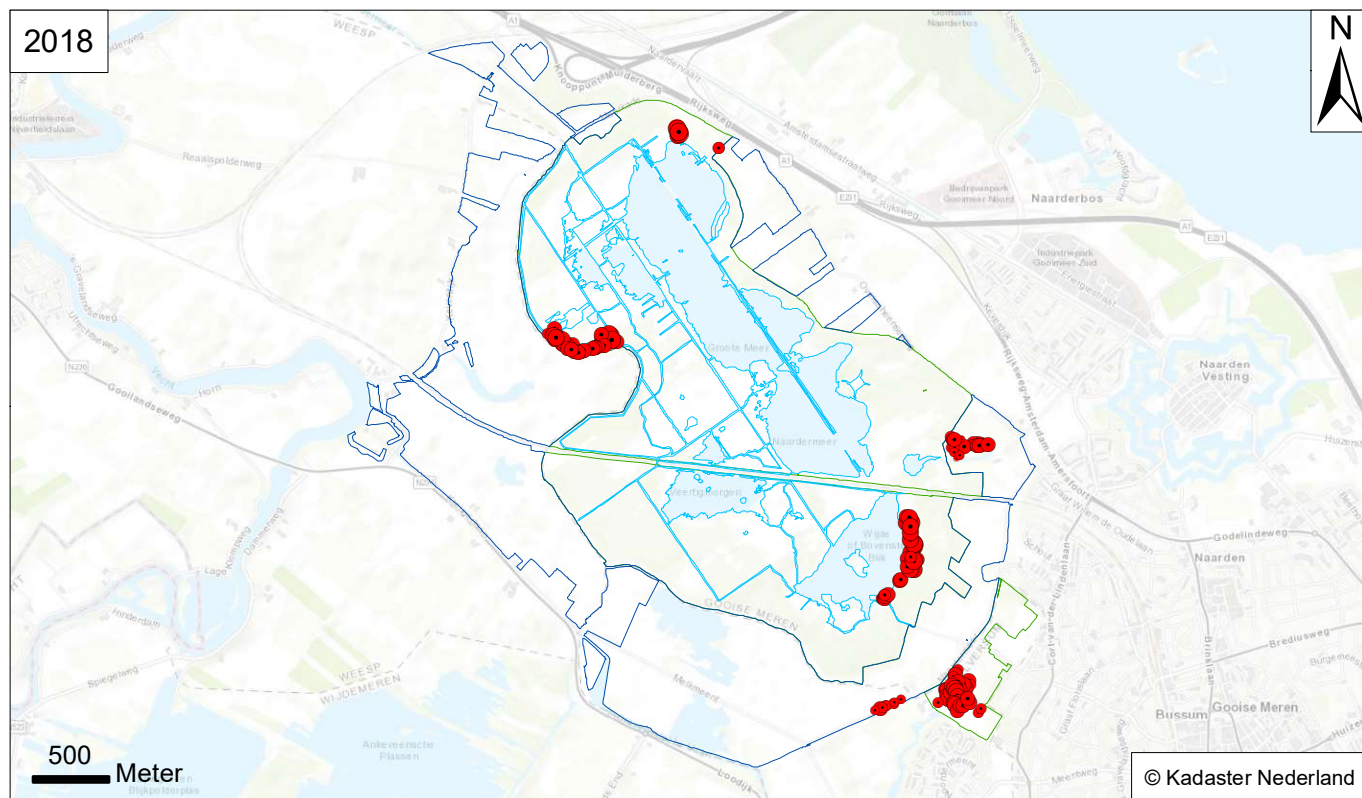
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: Zwarte zegge is niet eerder gekarteerd, met uitzondering van het Laegieskamp. De soort is verspreid in de bufferzone en langs de Meerkade aangetroffen.

Ecologie: Zwarte zegge staat op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen. Ze is voornamelijk te vinden in moerassige graslanden en gevorderde verlandingsvegetaties. De zure bodem is vochtig tot nat en matig voedselarm.

Geelgroene zegge (*Carex oederi* subsp. *oedocarpa*)

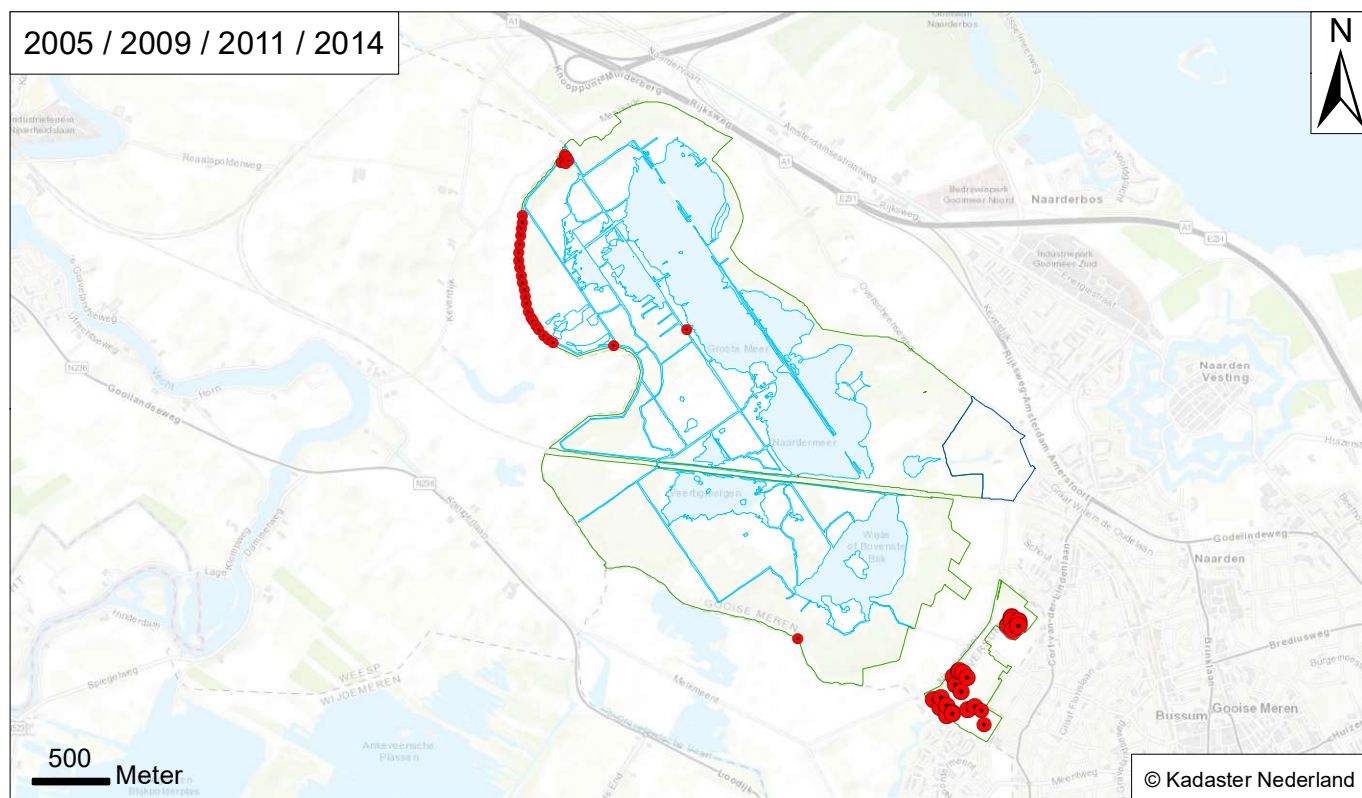
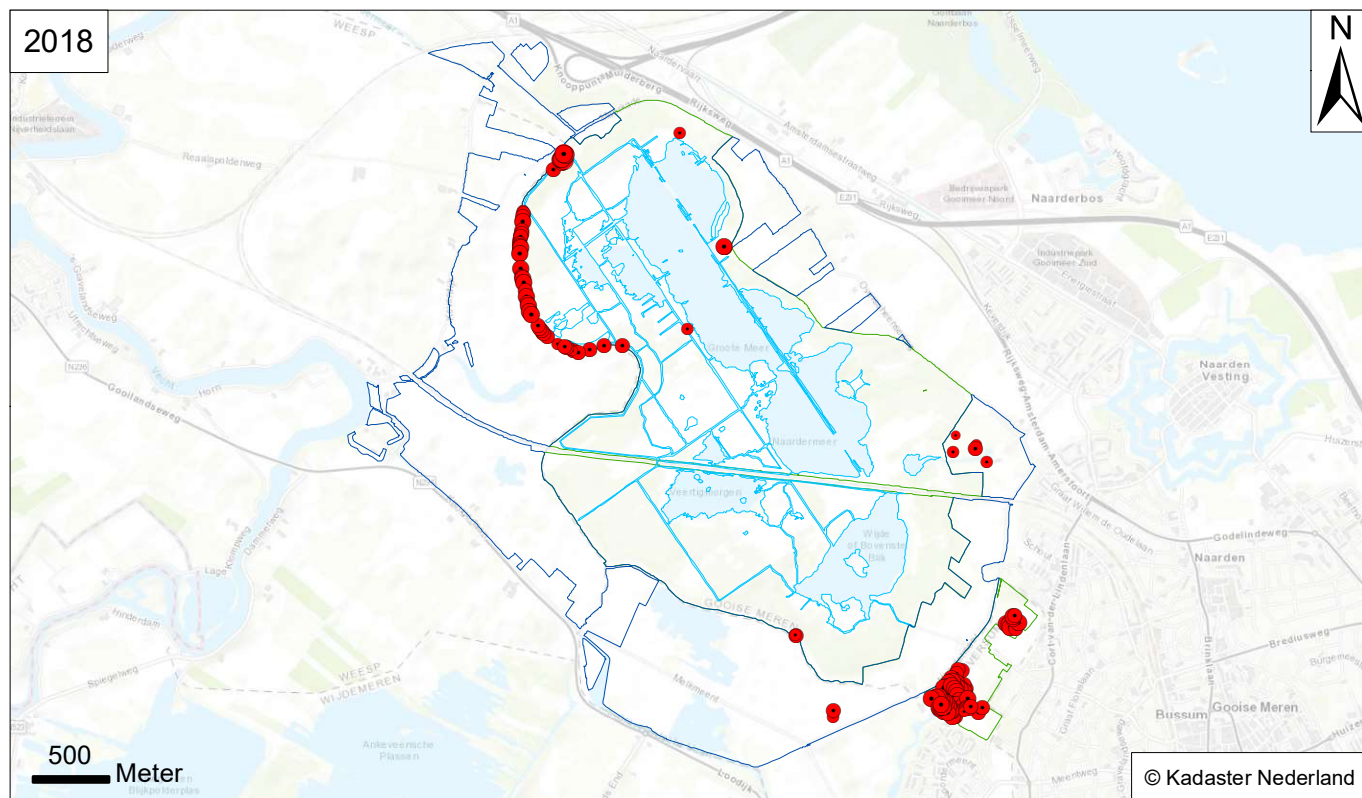
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.01, N06.04

Habitattype: -

Verspreiding: Geelgroene zegge is aangetroffen in De Laan en ten zuiden van de Westtocht. De soort is tevens algemeen aangetroffen in Stadzicht en Laegieskamp. Opvallend zijn de groeiplaatsen aan de oostkant van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Geelgroene zegge is een typische soort van voedselarme, vochtige graslanden zoals onbemeste hooilanden, blauwgraslanden en plagplekken in heide.

Blauwe zegge (*Carex panicea*)

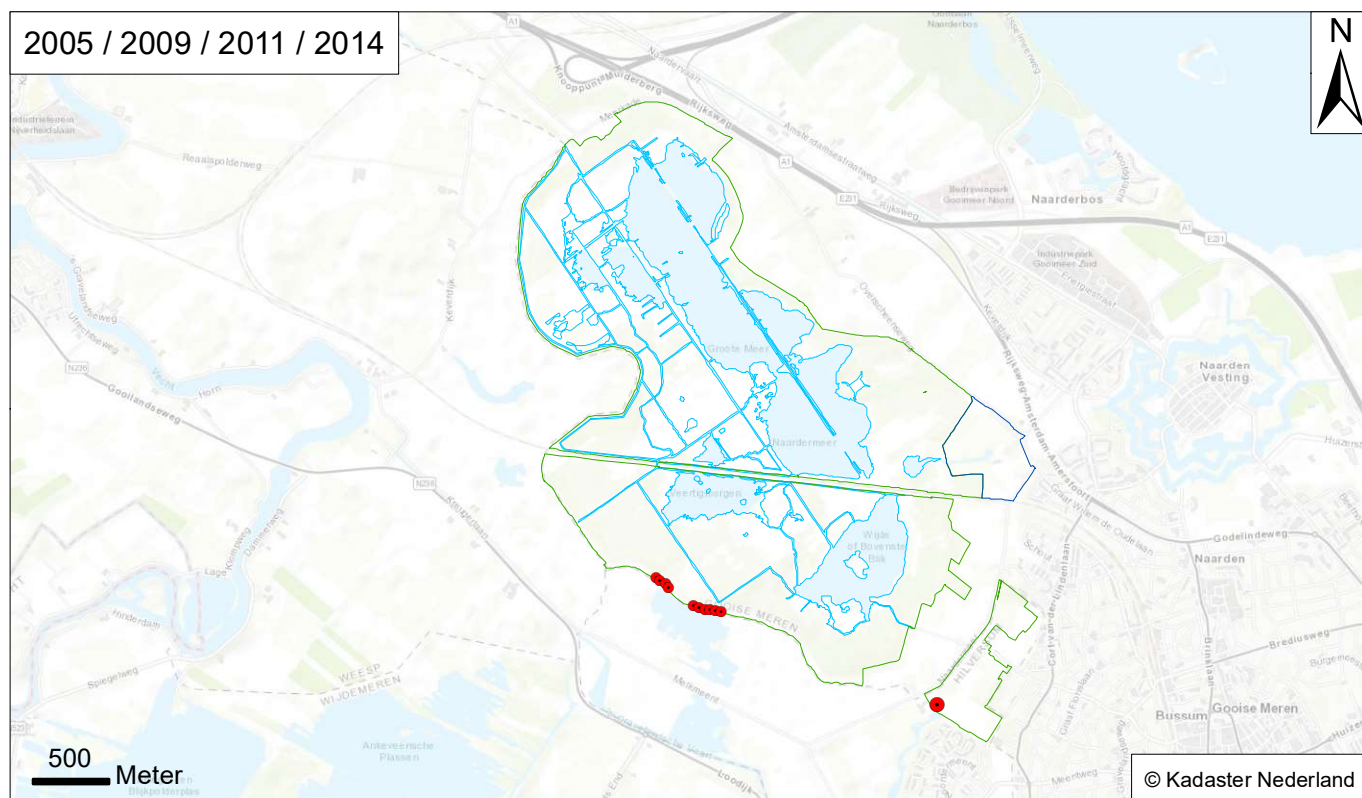
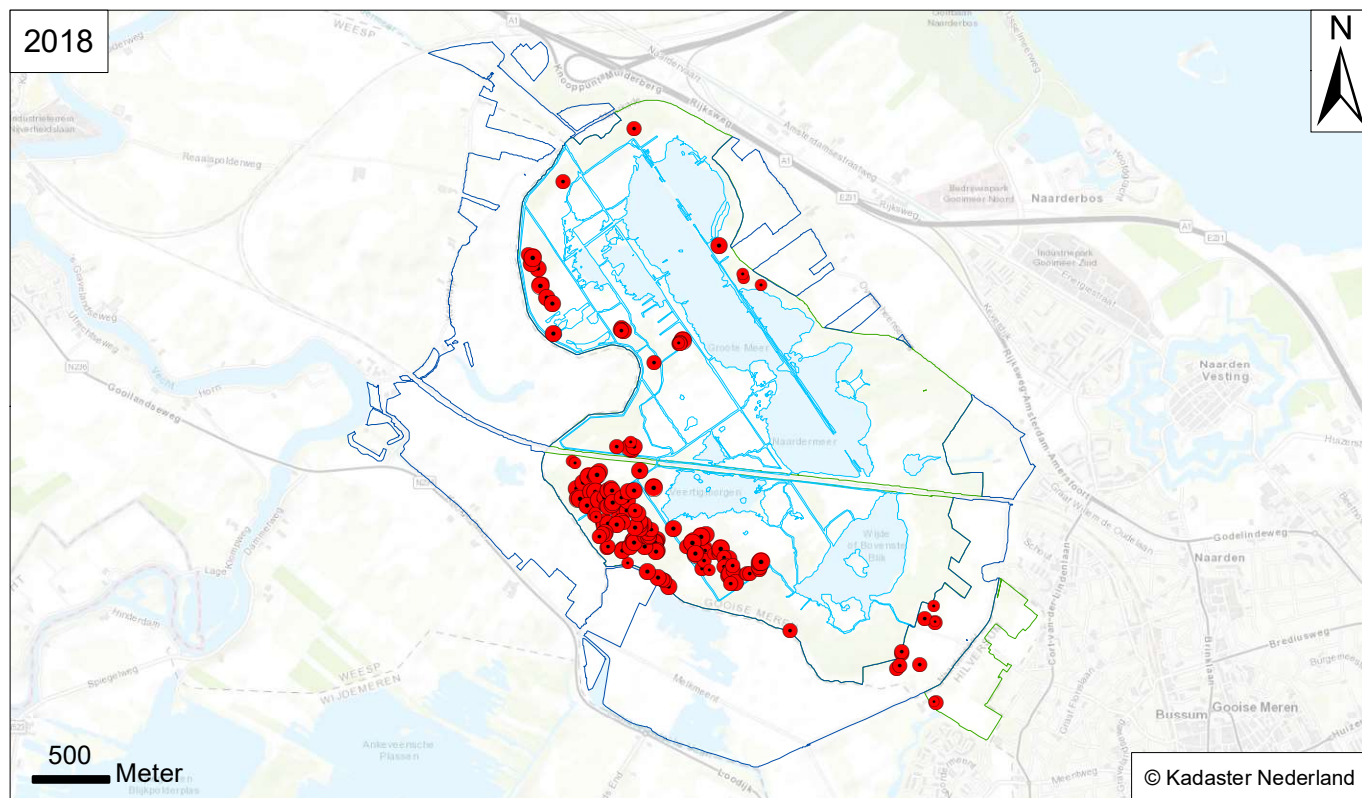
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitattype: H6410

Verspreiding: Blauwe zegge is zeer algemeen in het Laegieskamp en langs de Meerkade ten noorden van de spoorlijn, ter hoogte van de Keverdijsche Polder. Daarnaast is de soort aangetroffen bij Stadzicht en op een tweetal plaatsen in de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Blauwe zegge groeit in laagblijvende vegetaties, op zonnige plaatsen in hooiland en vochtige heide. Ze staat op vochtige, vrij voedselarme, fosfaatarme en humeuze grond van zand, leem of veen.

Snavelzegge (*Carex rostrata*)

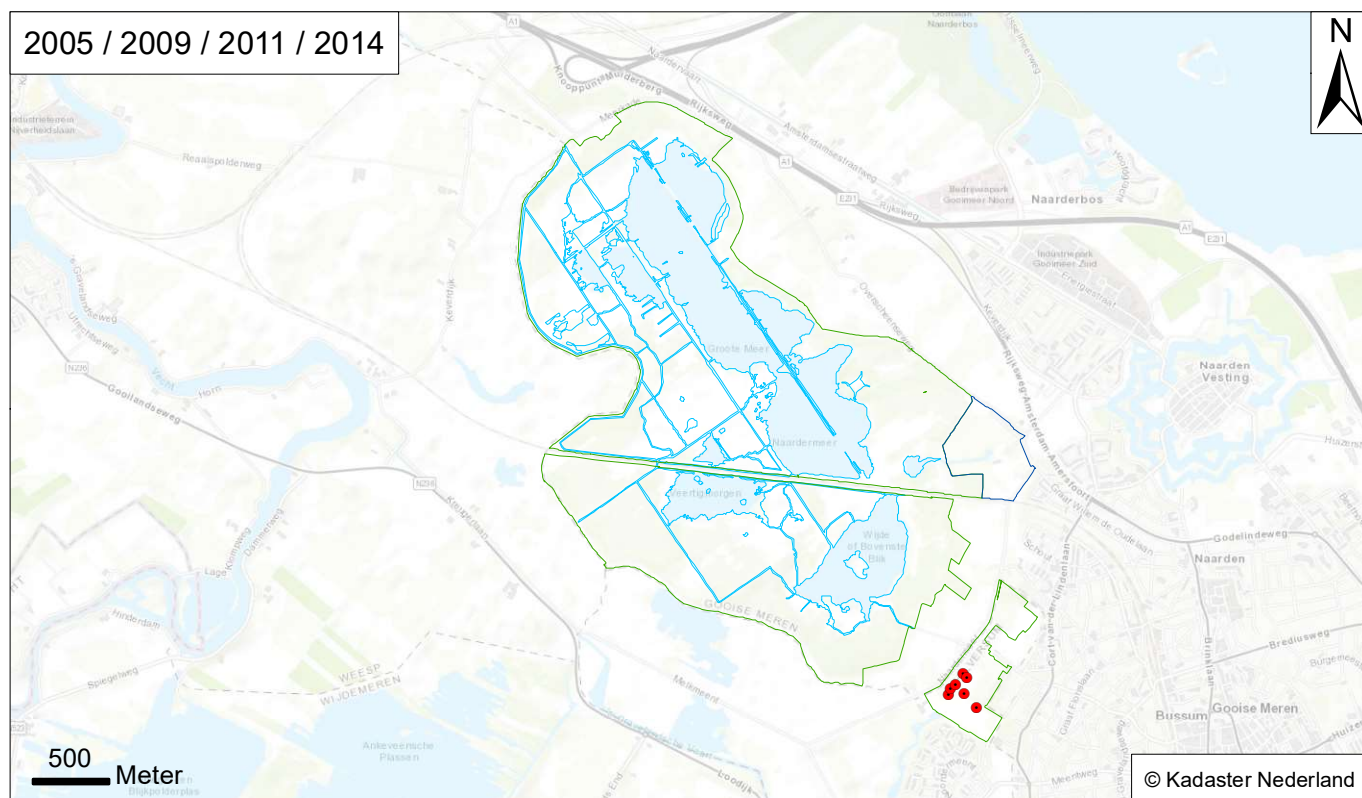
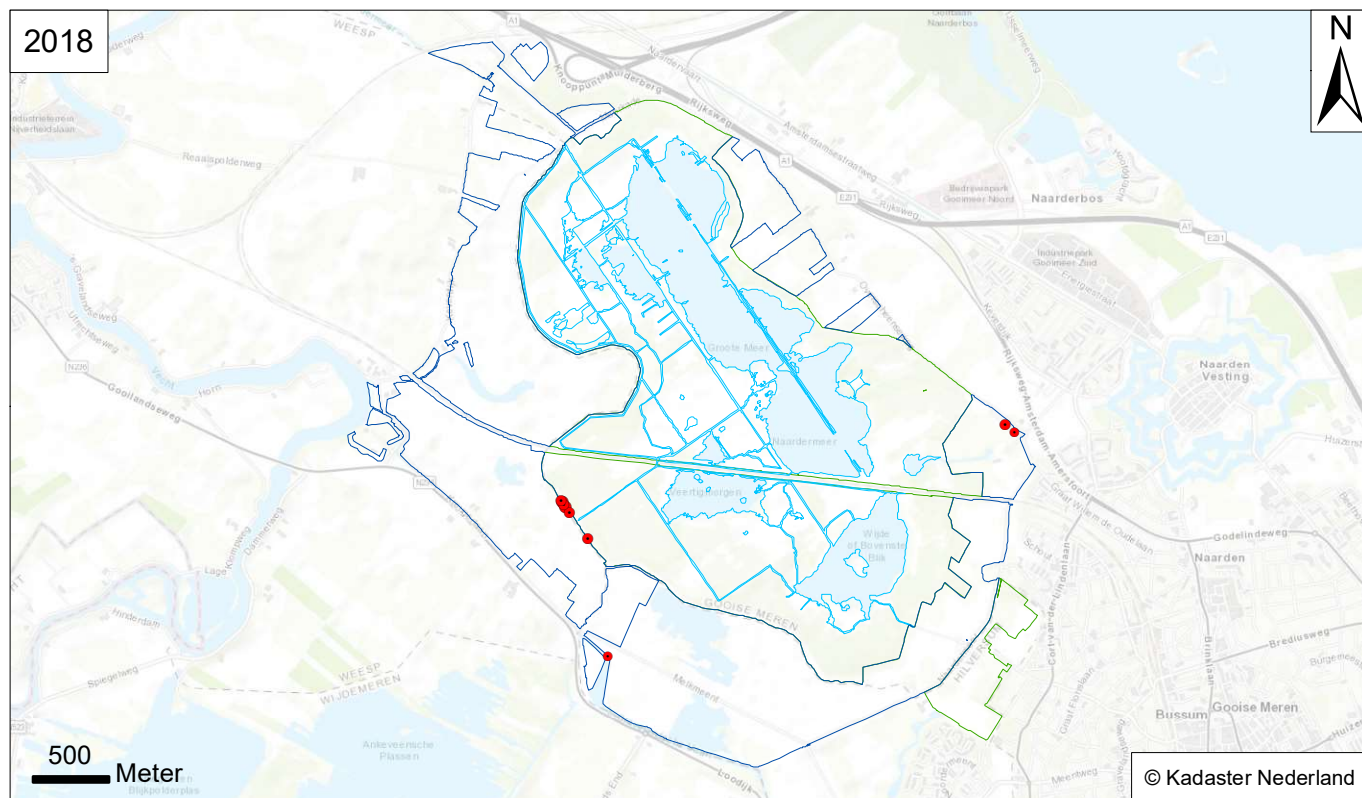
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Snavelzegge is voornamelijk aangetroffen in de bossen ten zuiden van de spoorlijn, in de bossen rond de Verlengde Boomtocht en Drie Elssloot. De soort is ook veel aangetroffen in de Driehoek en op enkele plaatsen rond de Martelaarsgracht. In de bufferzone is de soort alleen aangetroffen aan de noordoostkant van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Snavelzegge is een typische soort van zowel hoog- als laagveen. De soort is vaak te vinden op geplagde terreindelen op voedselarme, iet wat zure grond.

Knoopkruid (*Centaurea jacea*)

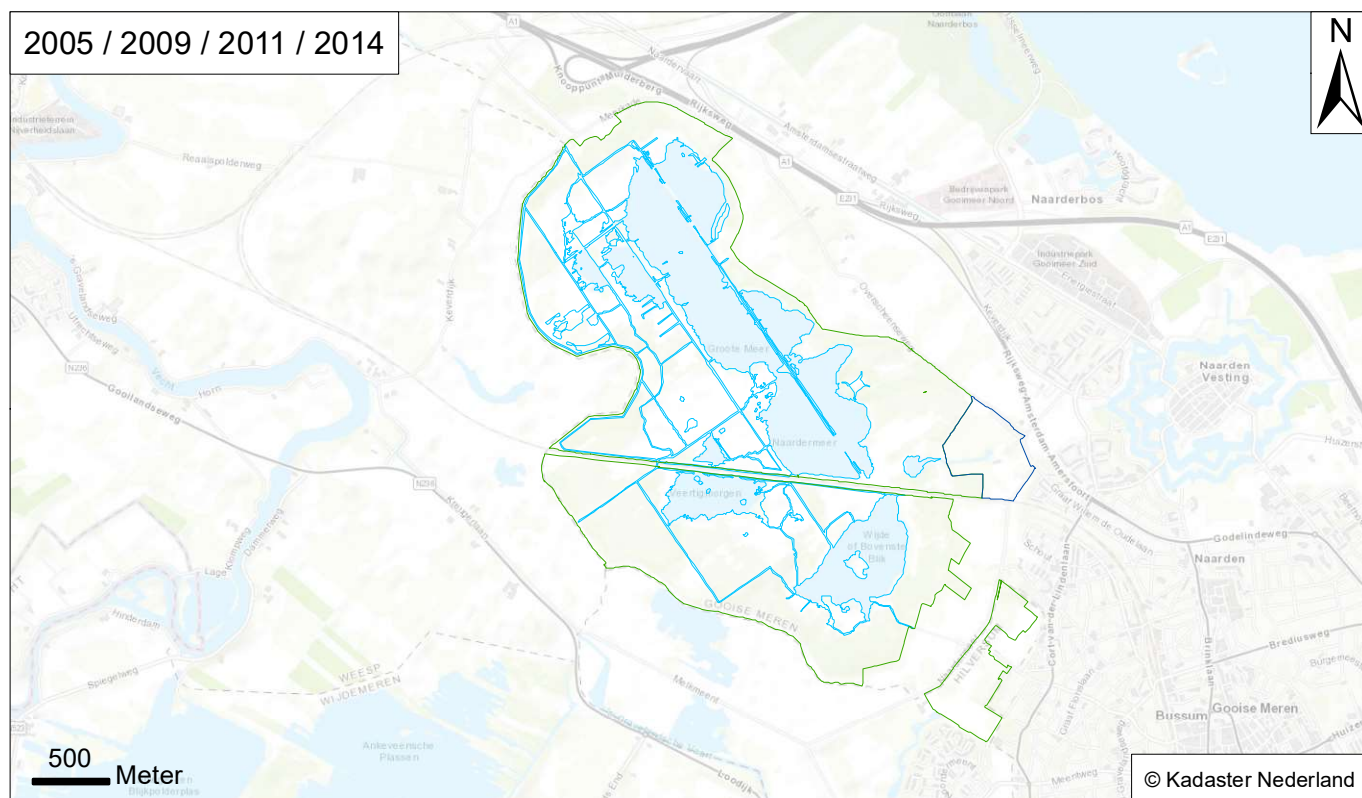
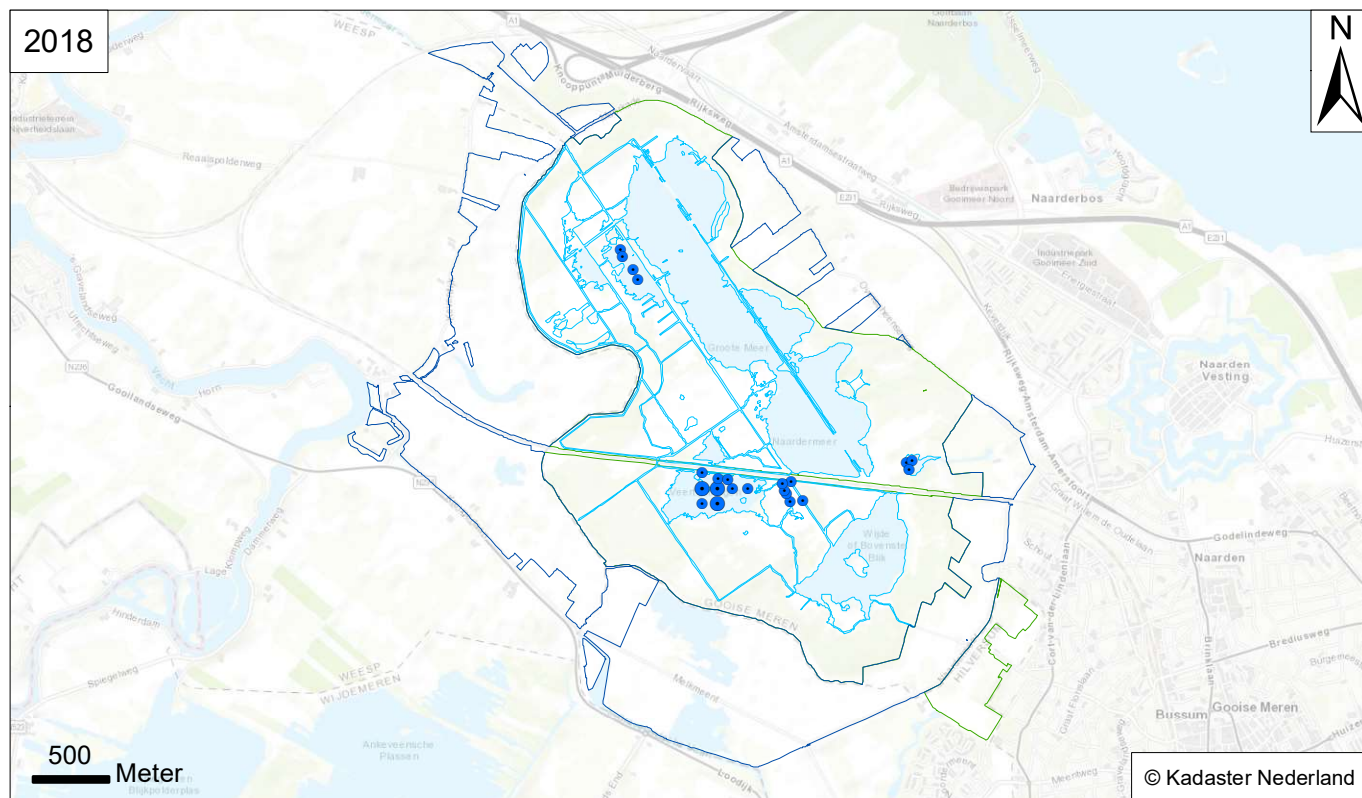
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitattype: -

Verspreiding: Knoopkruid is alleen gekarteerd in beheertype N12.02 en is derhalve niet in het Laegieskamp gekarteerd. De soort is aangetroffen in het zuidelijk deel van de Keverdijksche Polder en in het noordoosten van Stadzigt.

Ecologie: Knoopkruid is een soort van droge tot vrij vochtige, matig voedselrijke, grazige grond. In het onderzoeksgebied groeit zij op de hogere koppen in de percelen.

Grof hoornblad (*Ceratophyllum demersum*)

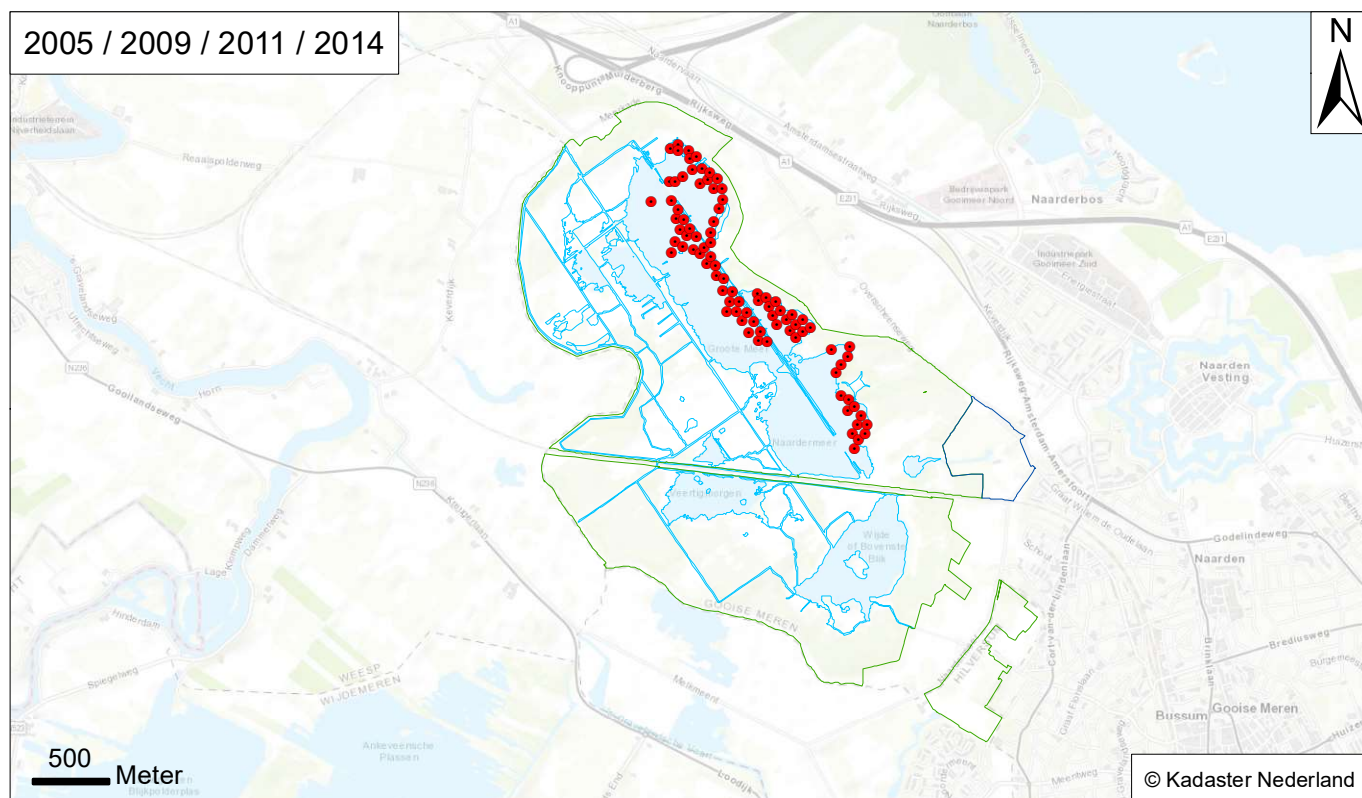
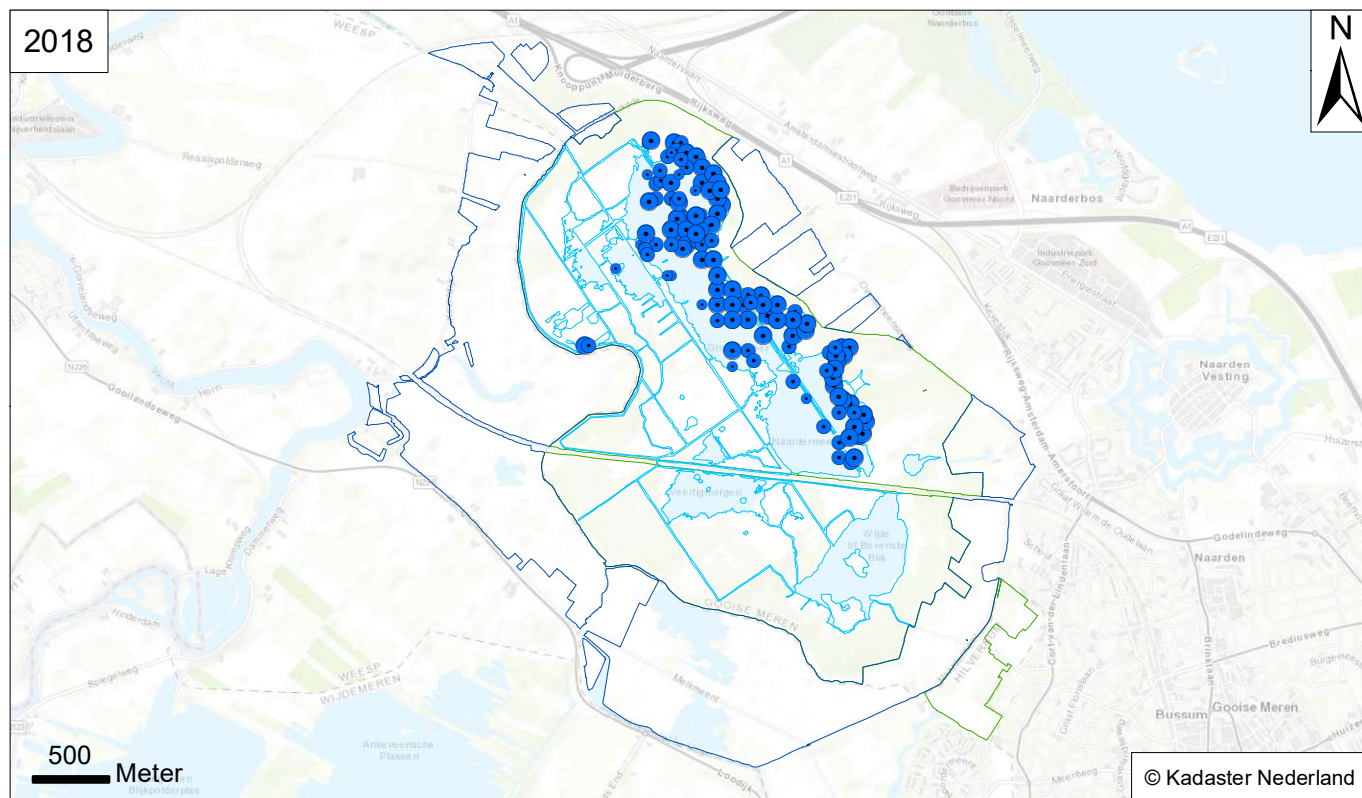
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Grof hoornblad is niet eerder gekarteerd en komt voor in het Spookgat, Veertig Morgen en het Zandgat.

Ecologie: Grof hoornblad komt voor in vrij diep tot ondiep, stilstaand of zwak stromend, zeer voedselrijk, zoet of brak water.

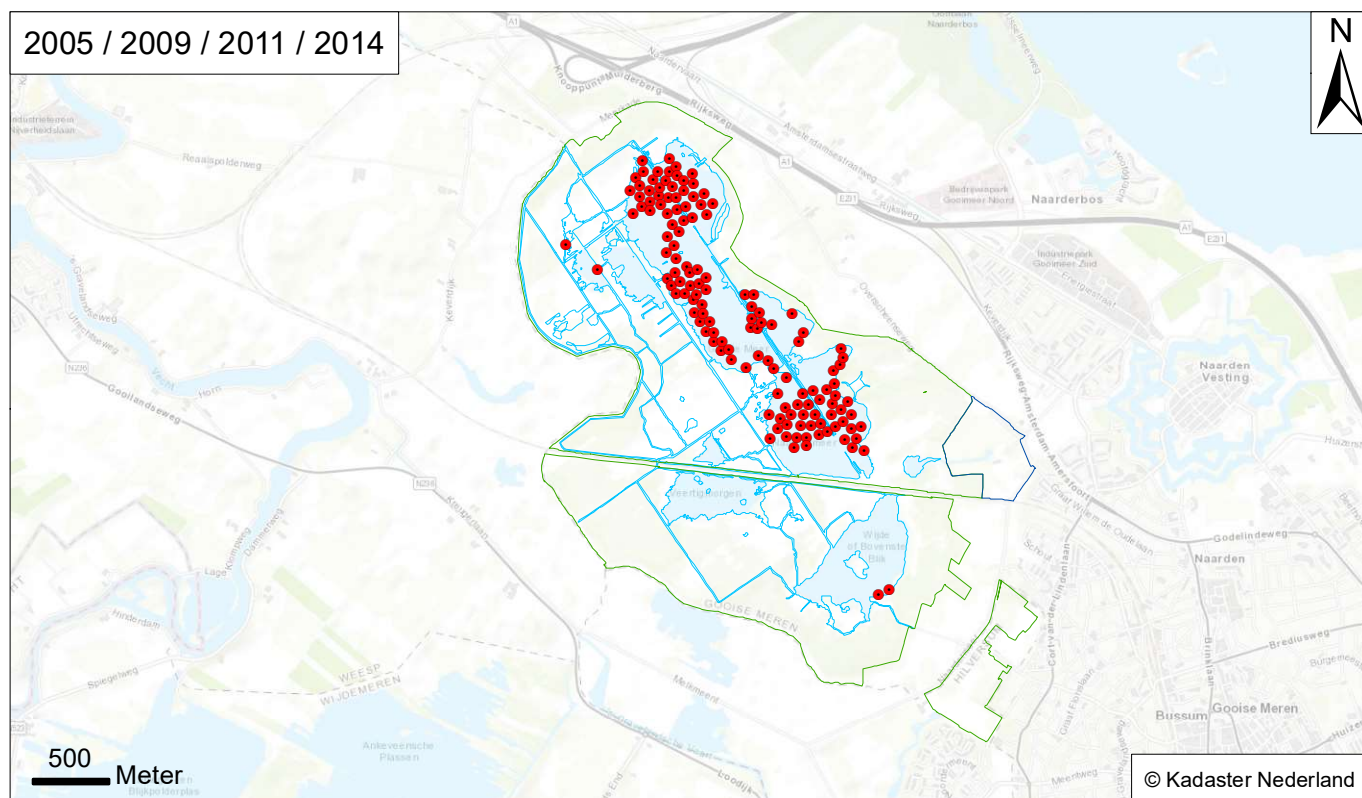
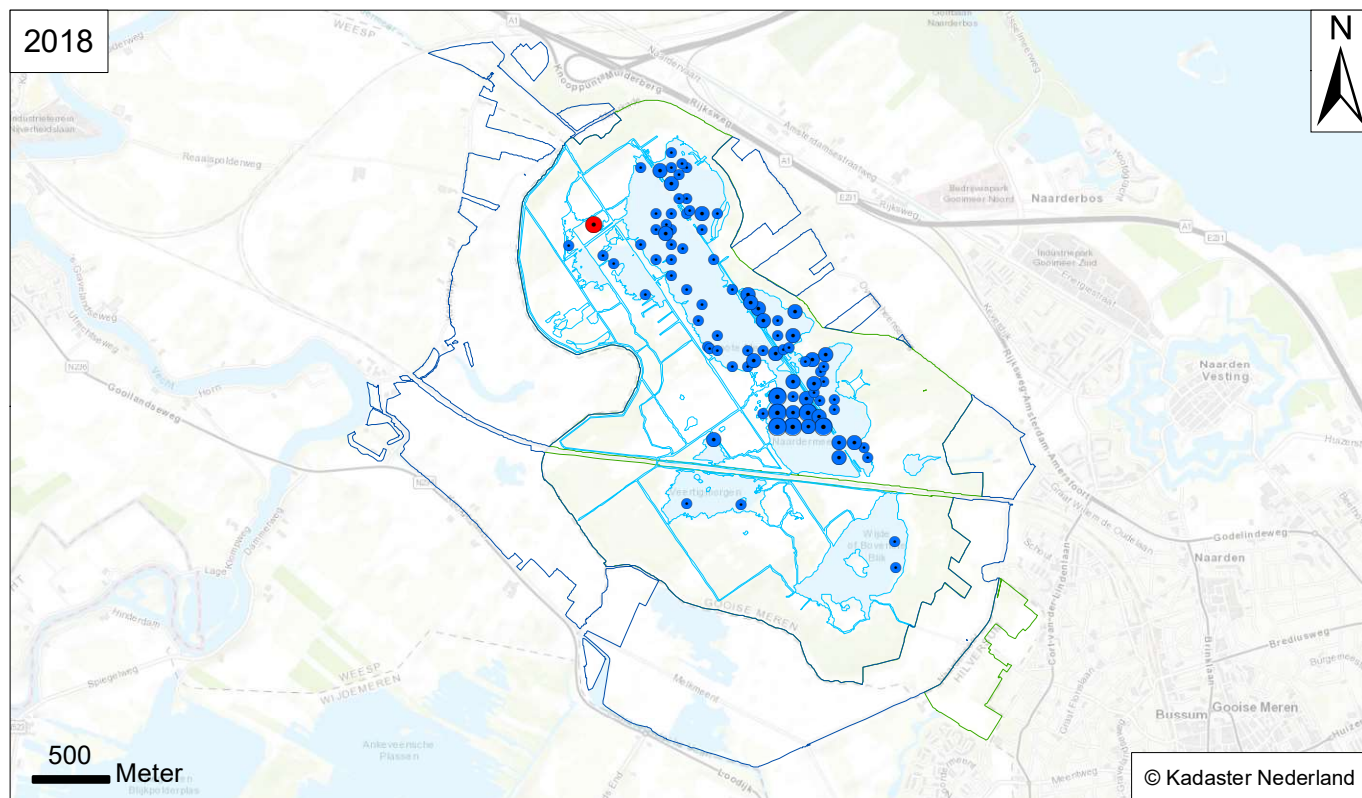

Ruw kransblad (*Chara aspera*)

Rode Lijst: - SNL-type: N01.02, N01.03, N04.01, N06.02, N08.03 Habitattype: H3140

Verspreiding: Ruw kransblad is aangetroffen in een groot deel van het Grote Meer, met name aan de noordostrand. De soort is sporadisch waargenomen rond de Westtocht.

Ecologie: Ruw kransblad groeit in helder, voedselarm, onbeschaduwde water. De soort komt voor in stilstaande, tot zwak stromende wateren die zoet tot brak zijn.

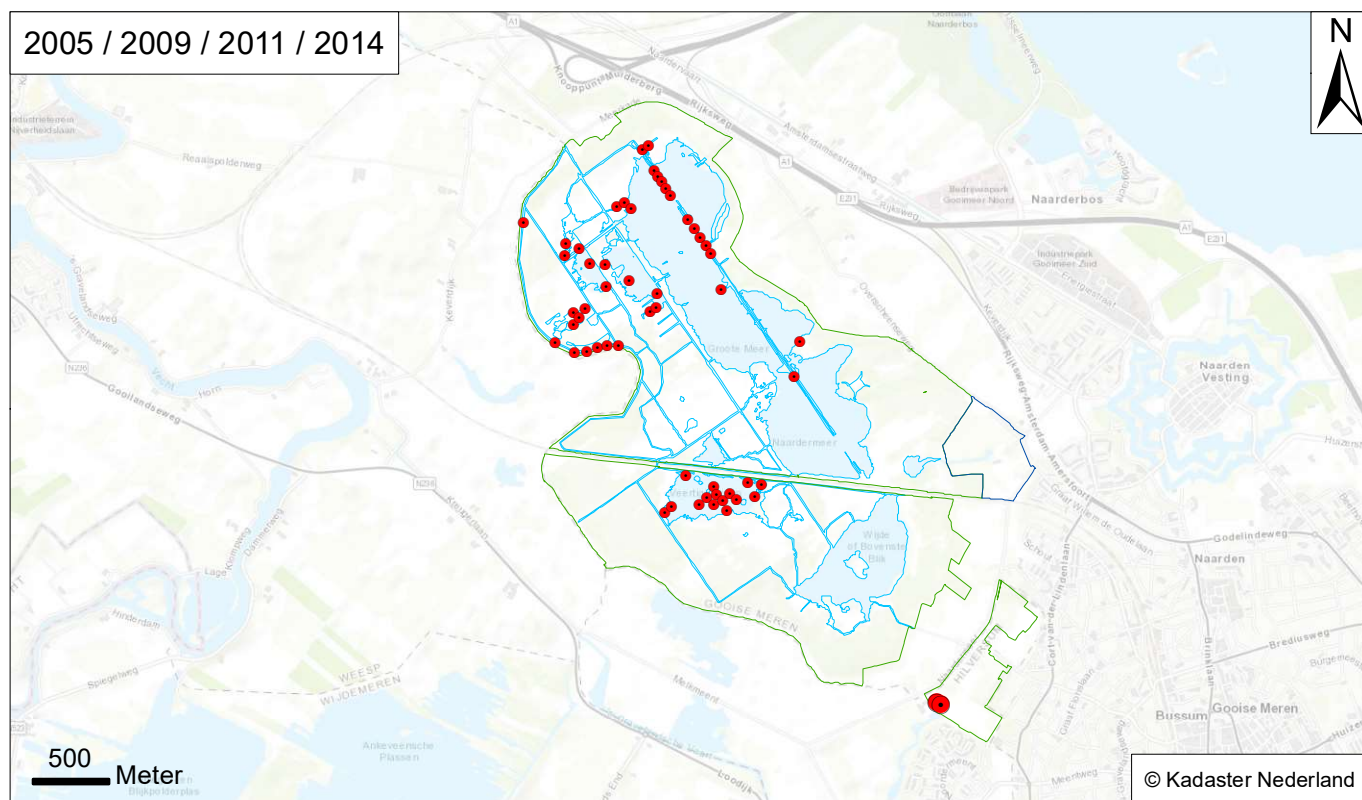
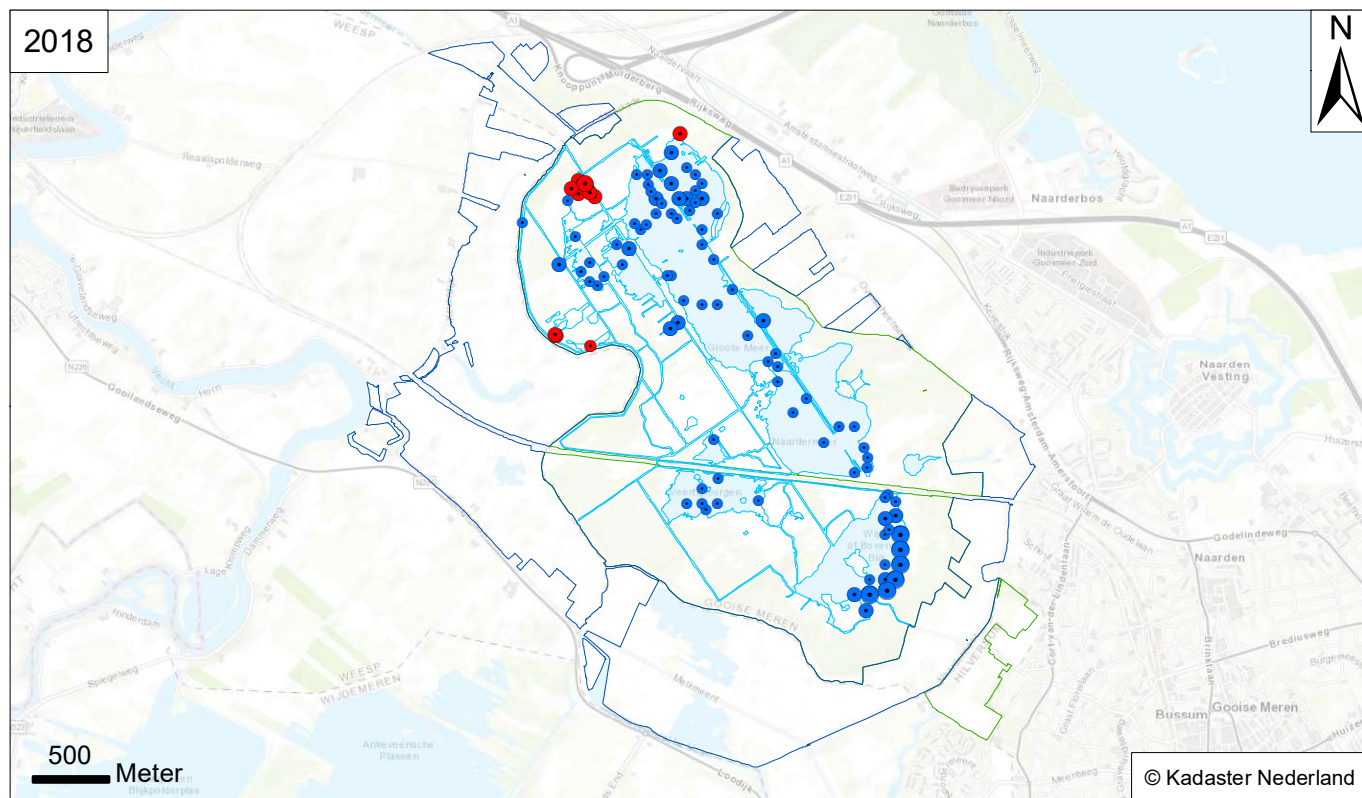

Gebogen kransblad (*Chara connivens*)

Rode Lijst: - SNL-type: N01.02, N01.03, N04.01, N08.03 Habitattype: H3140

Verspreiding: Gebogen kransblad is een algemene soort in de wateren ten noorden van de spoorlijn, met name in het Grote Meer en enkele plaatsen in het Spookgat. De soort is ten zuiden van de spoorlijn vrij schaars en alleen aangetroffen in Veertig Morgen en Bovenste Blik.

Ecologie: Gebogen kransblad komt voor in vrij voedselarm, zeer kalkrijk zoet of brak water op zandgronden. De soort wordt gevonden in meren, poelen, sloten en duinplassen.

Breekbaar kransblad s.l. (*Chara globularis*)

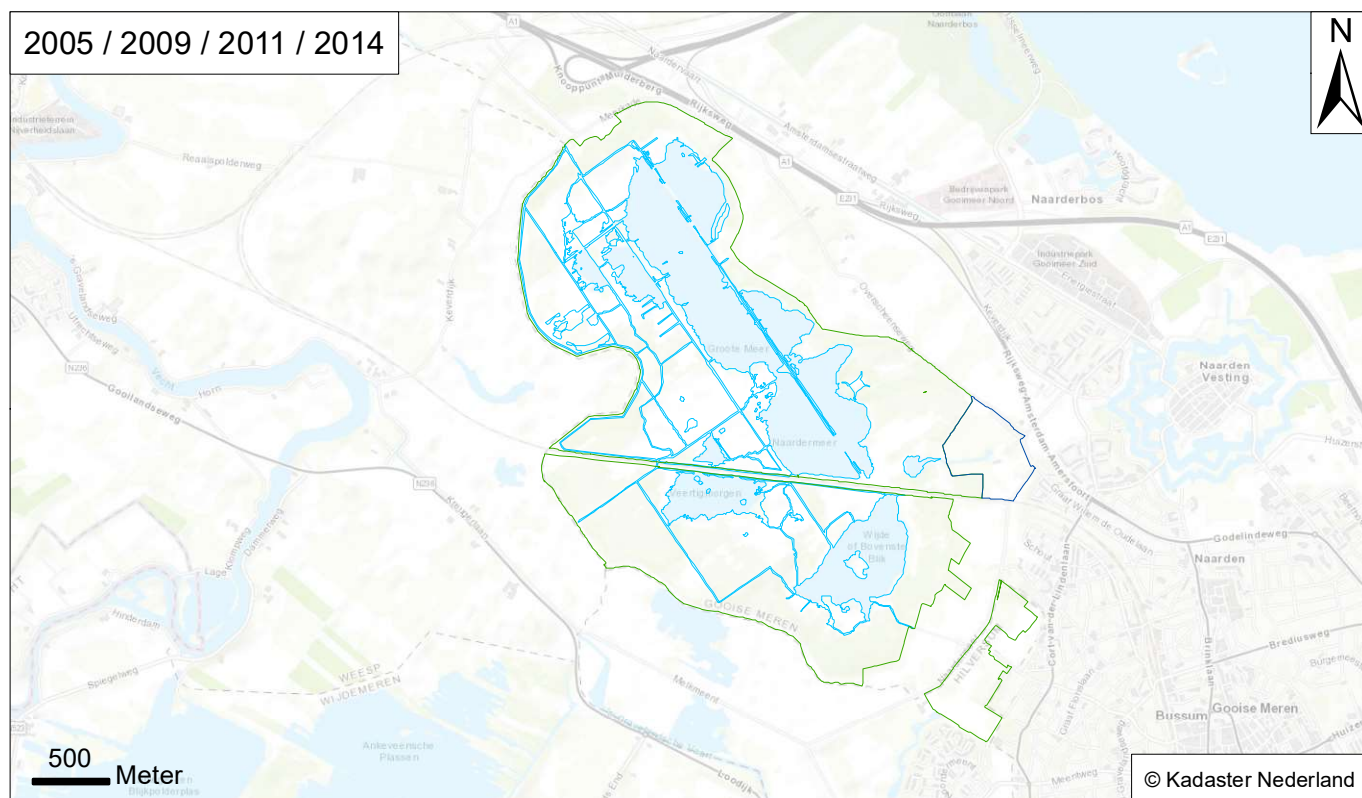
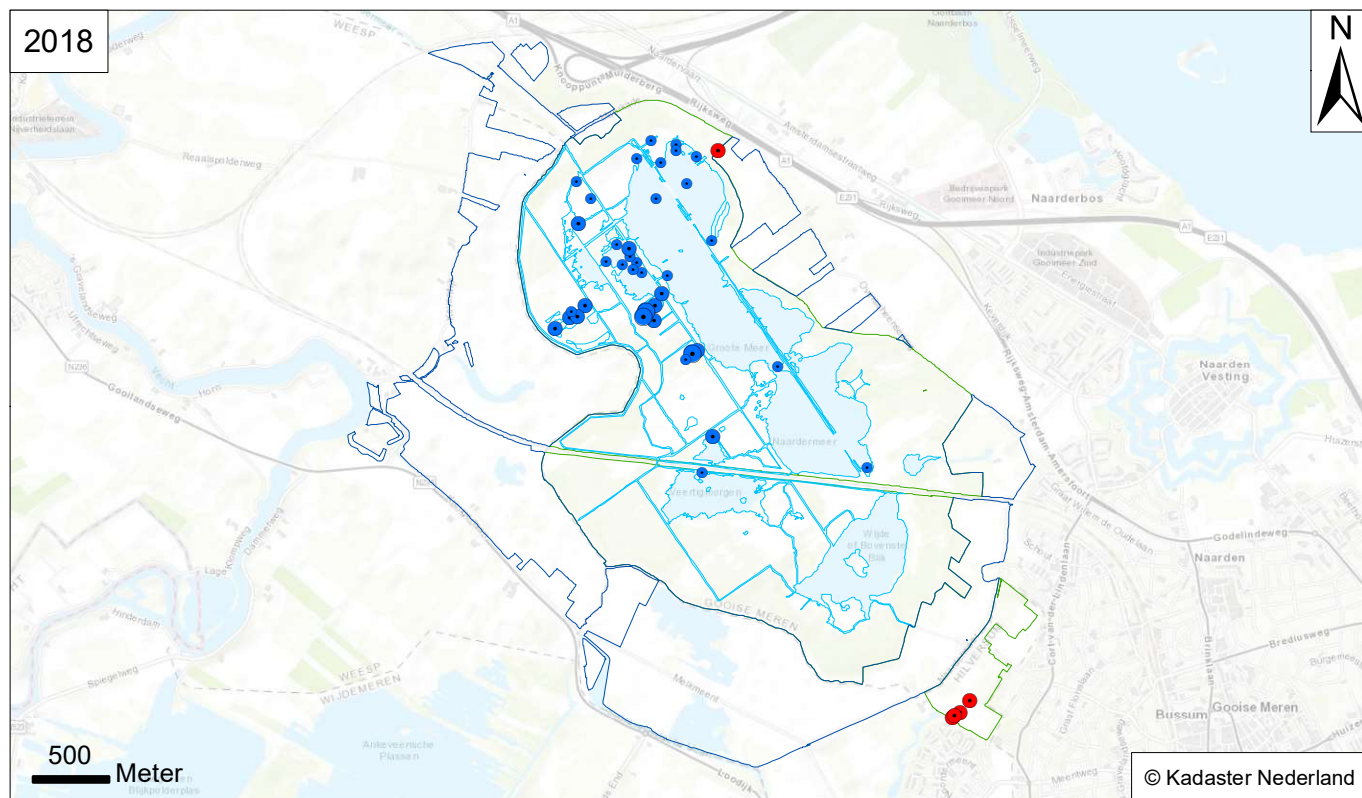
Rode Lijst: -

SNL-type: N01.02

Habitattype: H3140

Verspreiding: Breekbaar kransblad is verspreid in het gehele object aangetroffen, met name in het noordelijk deel van het Grote Meer en aan de oostzijde van Bovenste Blik. In het Laegieskamp is de soort niet meer teruggevonden.

Ecologie: Breekbaar kransblad is een algemene soort van sloten, poelen en meren. De soort groeit met name in matig voedselrijk, zoet tot zwak brak, helder water.

Teer kransblad (*Chara virgata*)

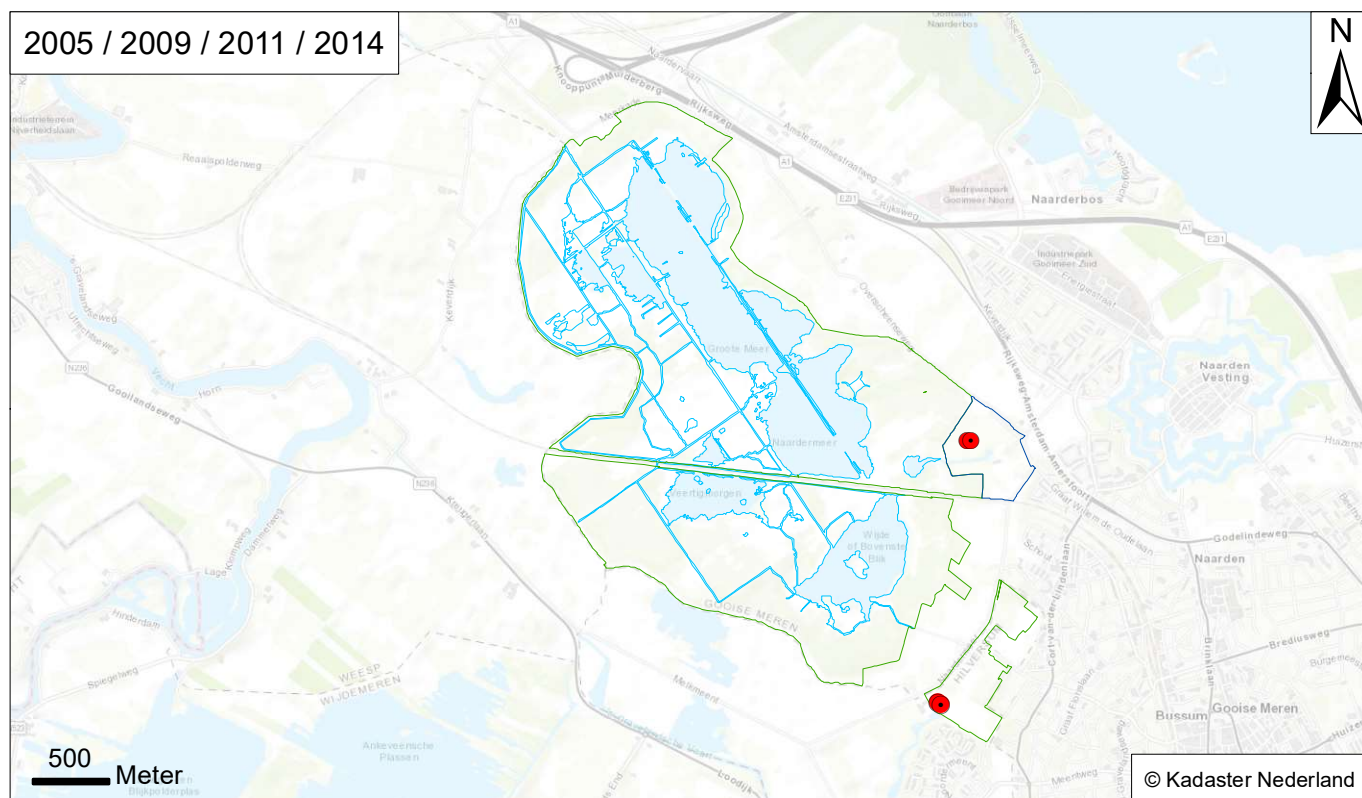
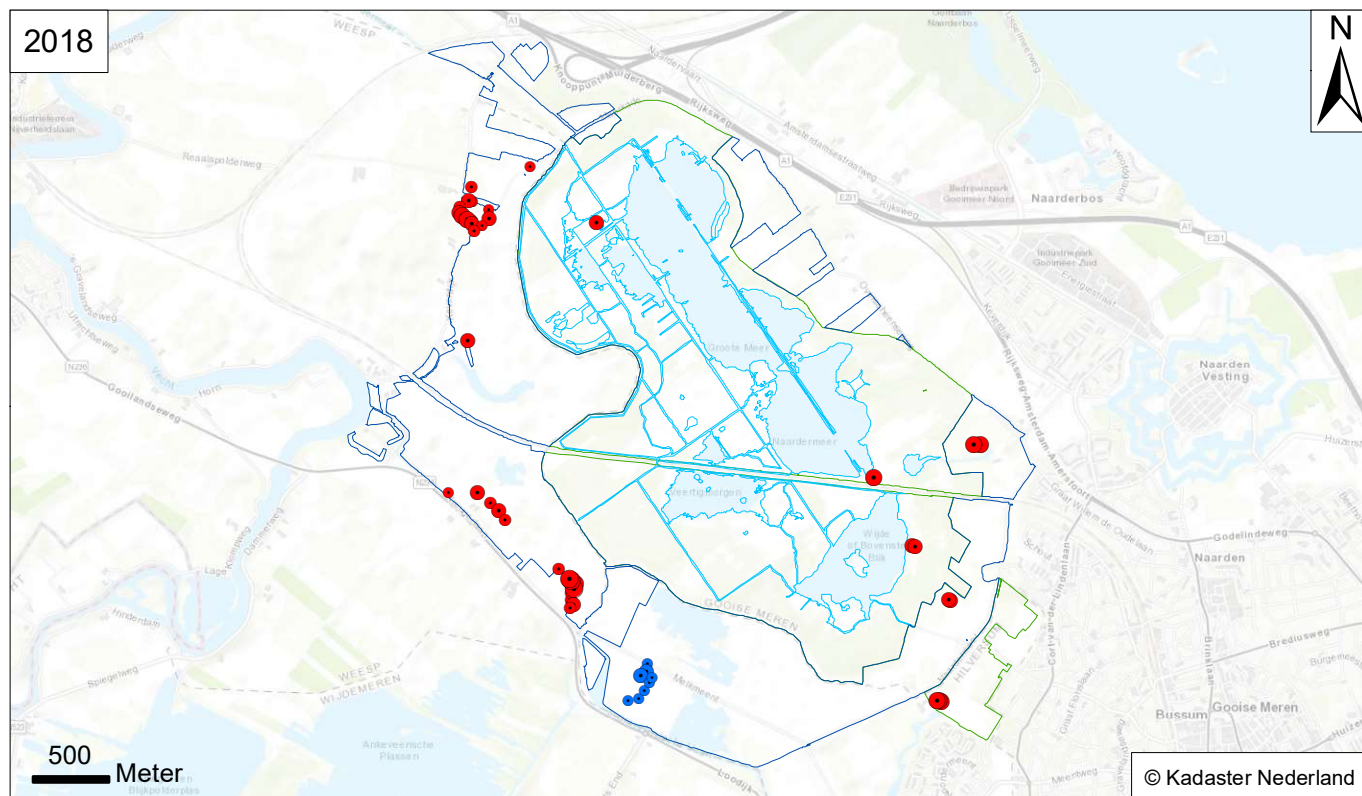
Rode Lijst: -

SNL-type: N01.02, N04.01

Habitatype: -

Verspreiding: Teer kransblad is aangetroffen in Laegieskamp en het Spookgat, rond de Westtocht en in het noordelijk deel van het Grote Meer.

Ecologie: Teer kransblad is een vrij algemene soort van redelijk schoon, matig voedselrijk tot voedselrijk water.

Gewoon kransblad (*Chara vulgaris*)

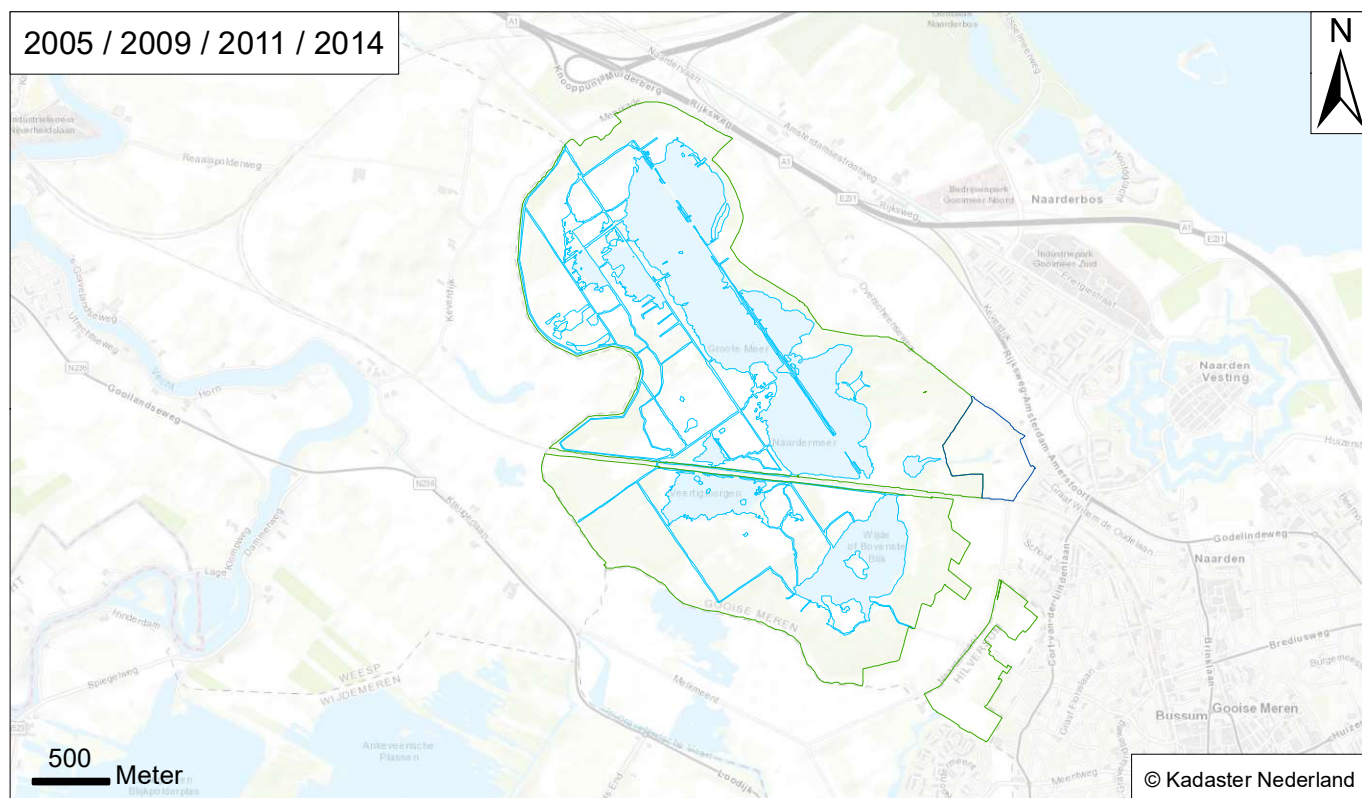
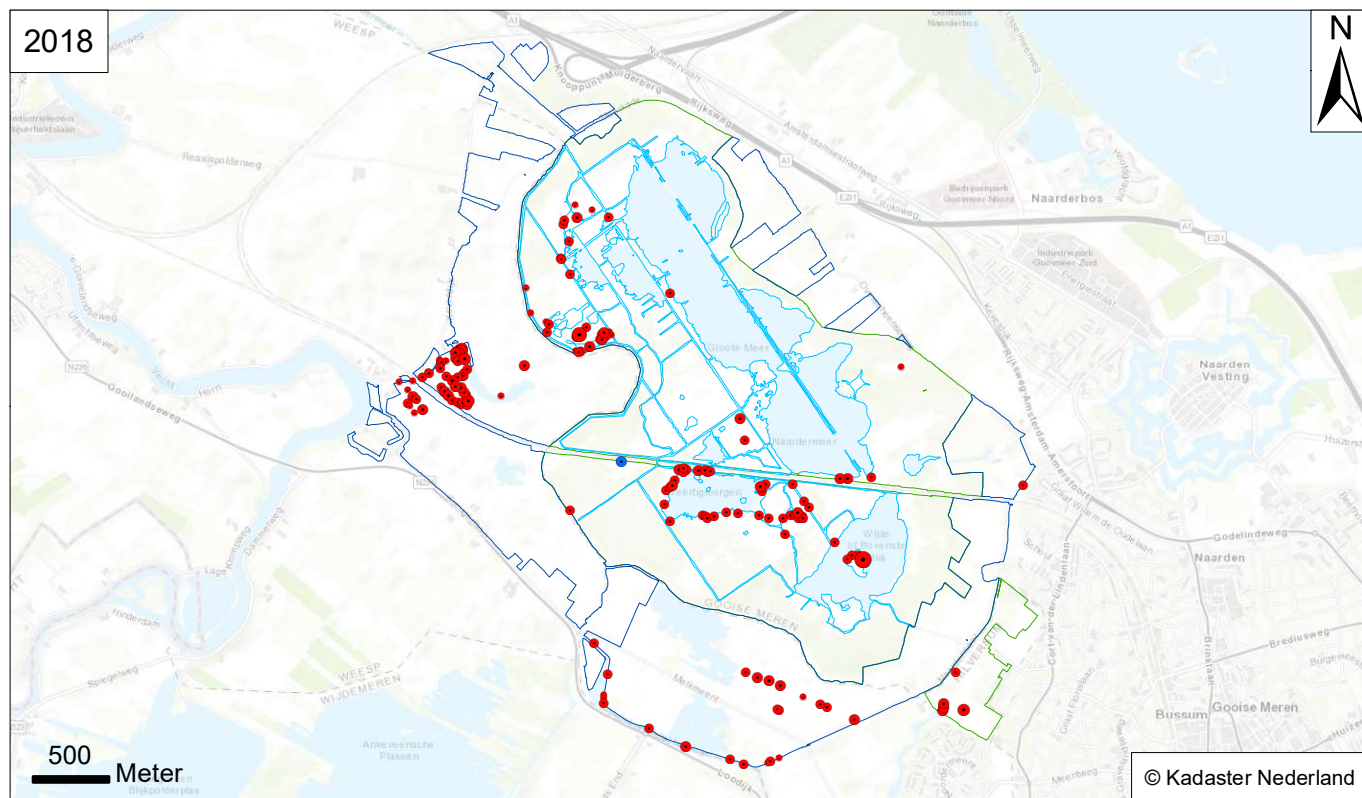
Rode Lijst: -

SNL-type: N01.02

Habitattype: -

Verspreiding: Gewoon kransblad is aangetroffen op enkele plaatsen in de bufferzone, met name in de Keverdijksche Polder en het zuidwestelijke deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Gewoon kransblad is een van de algemeenste kranwiersoorten van Nederland. De soort groeit in kleinere wateren zoals sloten en poelen. Gewoon kransblad verdraagt tamelijk voedselrijk water met een zoet tot zwak brak karakter.

Waterscheerling (*Cicuta virosa*)

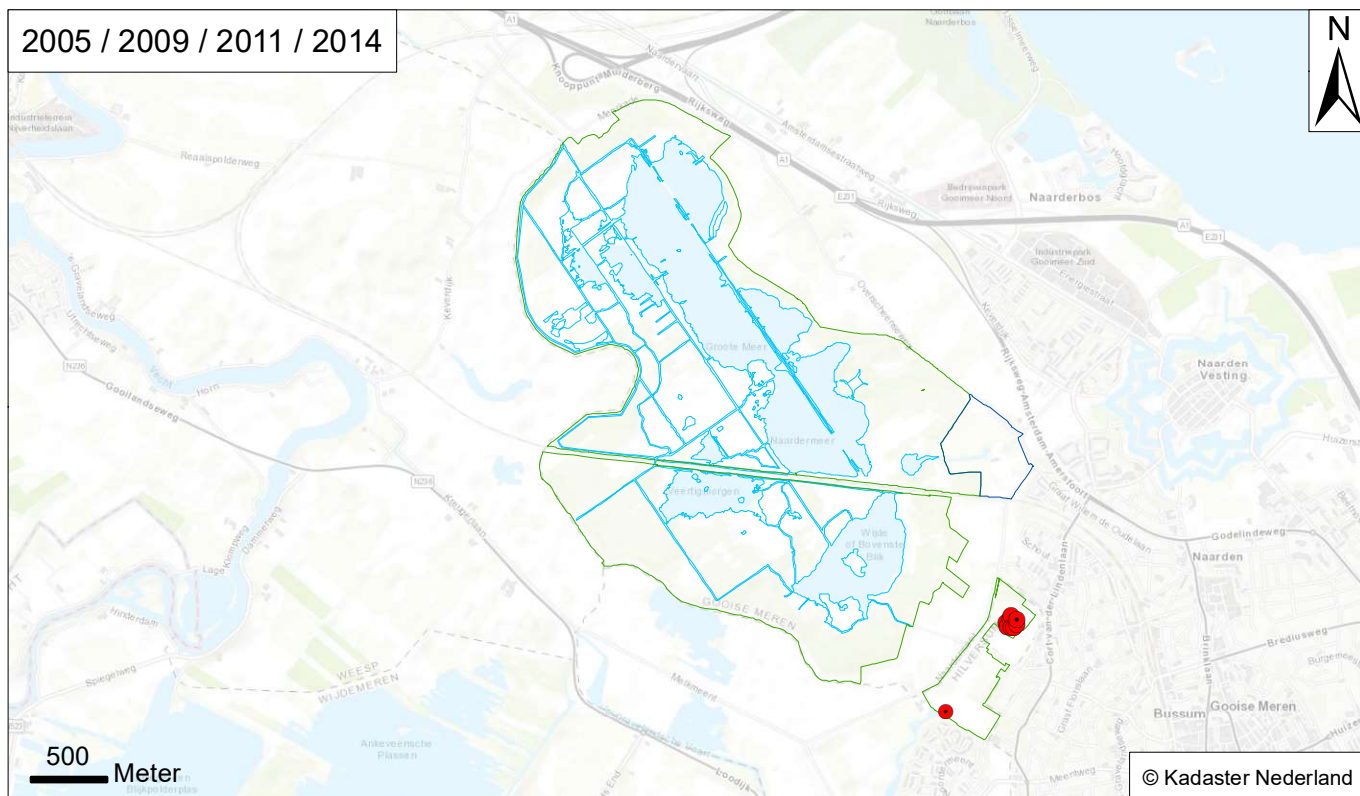
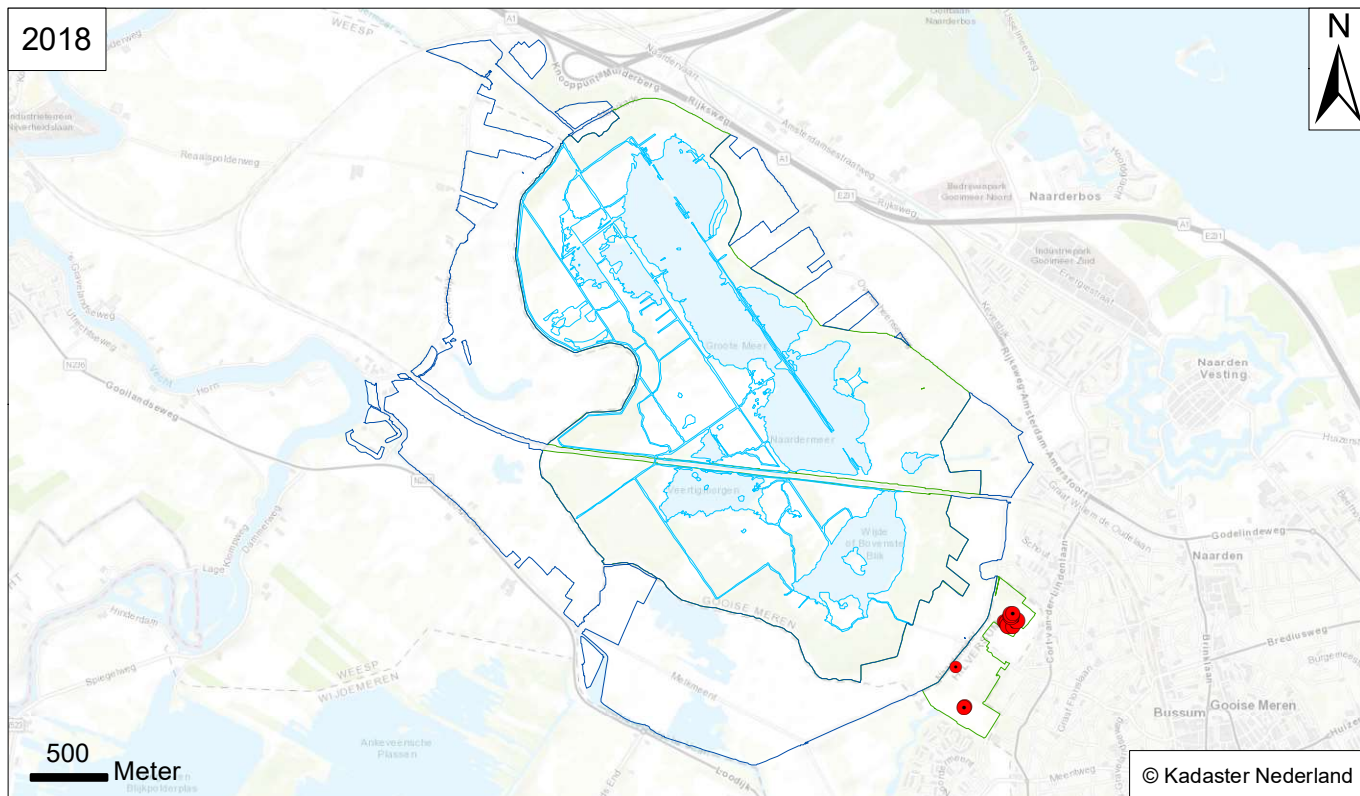
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N05.02

Habitatype: -

Verspreiding: Waterscheerling is verspreid in het gebied aangetroffen, met name in het centrale deel van de Keverdijksche Polder, rond het zuidelijk deel van de Westtocht, in de Hilversumse Bovenmeent en in Veertig Morgen.

Ecologie: Waterscheerling is een typische soort van waterkanten, drijftillen en open water (sloten, kanalen, plassen en moerassen). De soort komt voor op plaatsen waar het water matig voedselrijk, zwak zuur en ondiep is en zich bevindt op een zuurstofarme veenbodem.

Spaanse ruyter (*Cirsium dissectum*)

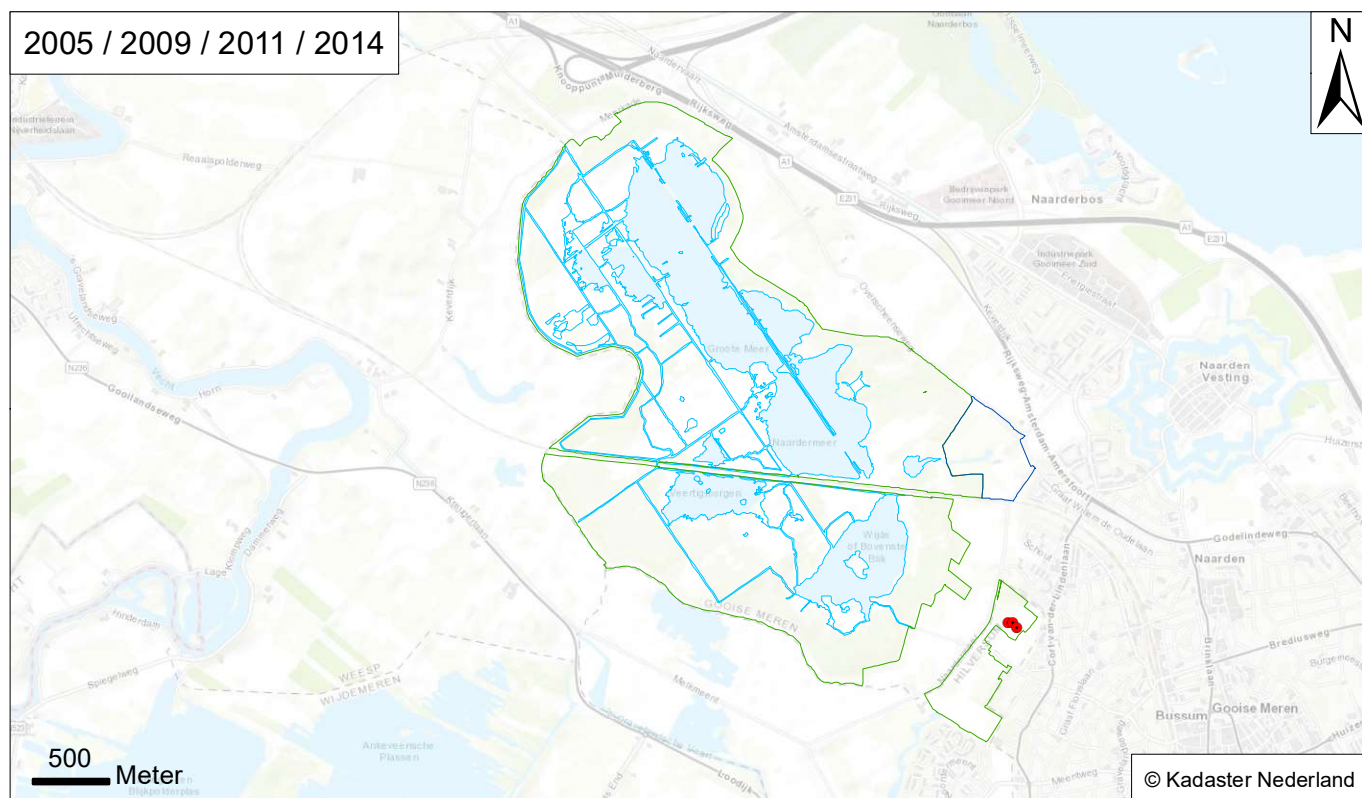
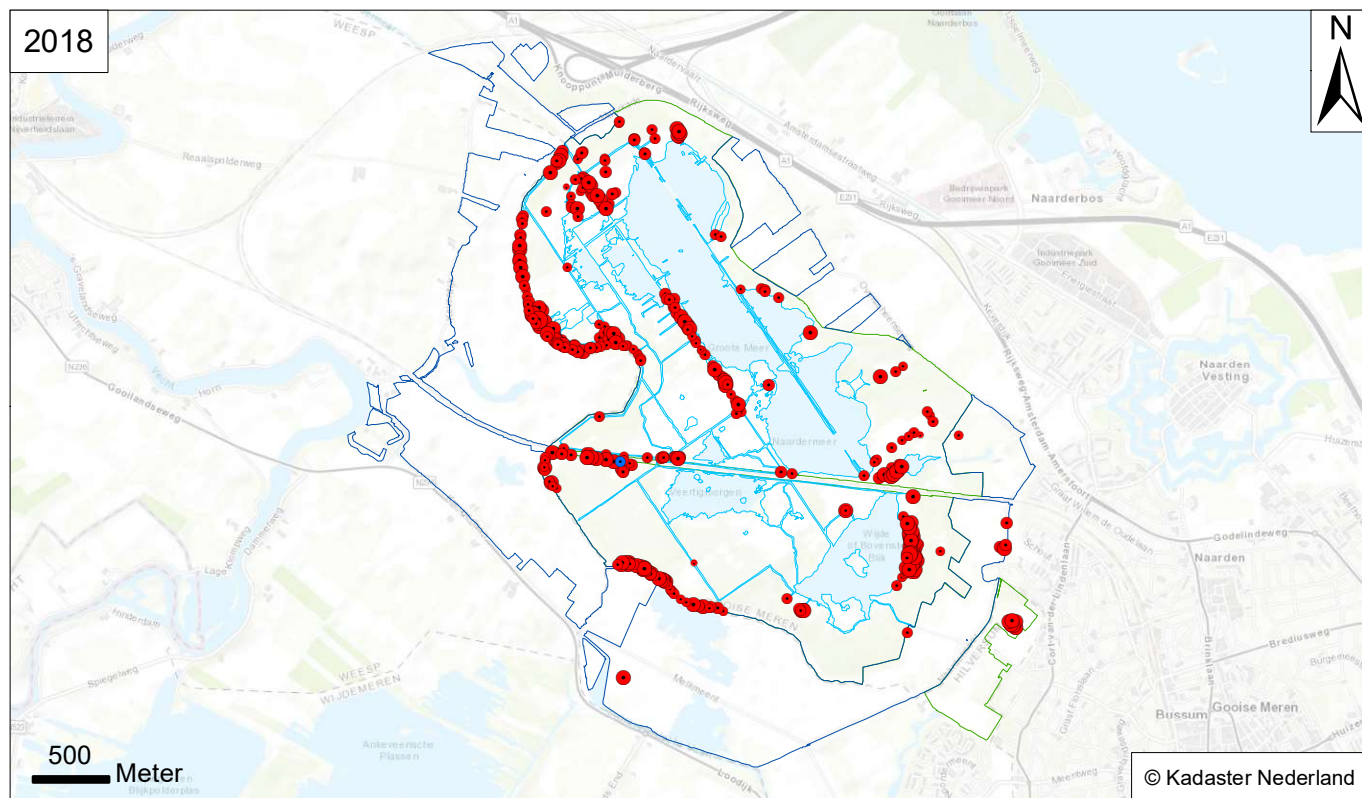
Rode Lijst: KW

SNL-type: N06.02, N06.04, N10.01

Habitattype: H6410

Verspreiding: Spaanse ruyter is alleen aangetroffen in Laegieskamp. De soort is met name aanwezig in het blauwgrasland in het noordelijk deel van het gebied. In het zuidelijk deel is één nieuwe groeiplaats verschenen.

Ecologie: Spaanse ruyter is een typische soort van schraal hooiland zoals blauwgrasland en moerassige heide. De soort staat op zonbeschenen plaatsen op vochtige tot vrij natte, matig voedselarme, zwak zure of kalkhoudende grond.

Wateraardbei (*Comarum palustre*)

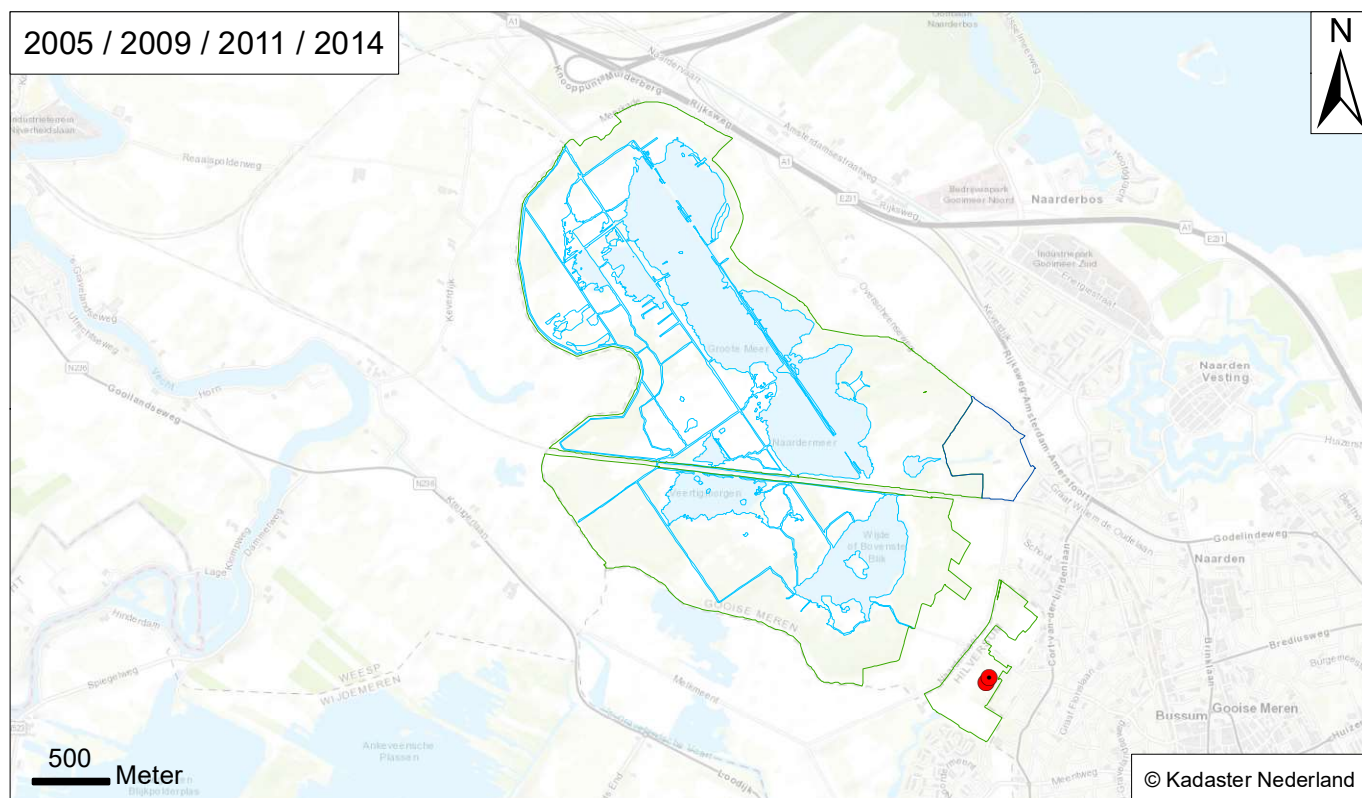
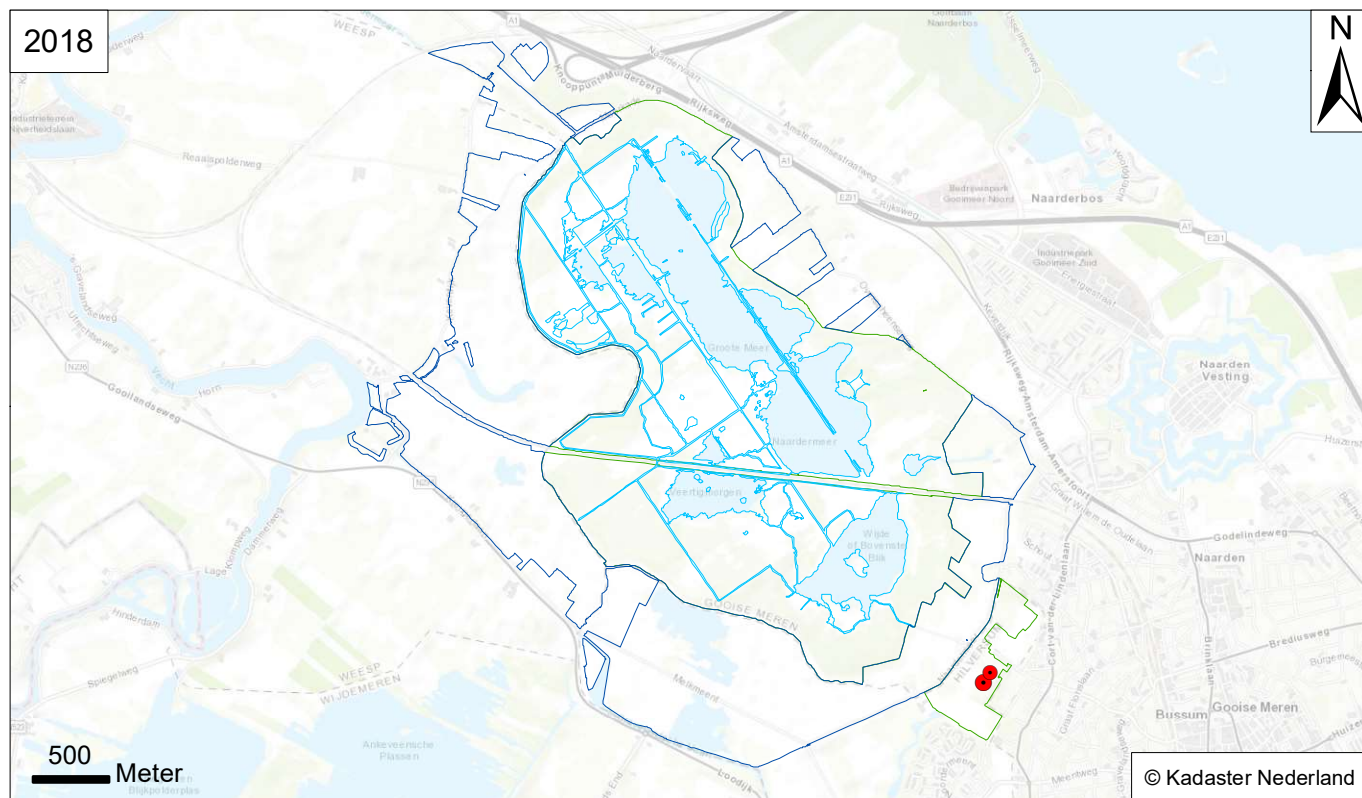
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.04, N14.02

Habitattype: -

Verspreiding: Wateraardbei is niet eerder gekarteerd, met uitzondering van deelgebied Laegieskamp. De soort is verspreid in het gehele gebied aangetroffen, waarvan de hoogste dichtheden zich bevinden in De Laan, langs de noordwestelijke Meerkade en rond het centrale deel van de Hoofdtocht.

Ecologie: Wateraardbei is een typische soort van waterkanten, open wateren en moerassen in matig voedselrijke, zwak zure grond en in ondiep water.

Lelietje-van-dalen (*Convallaria majalis*)

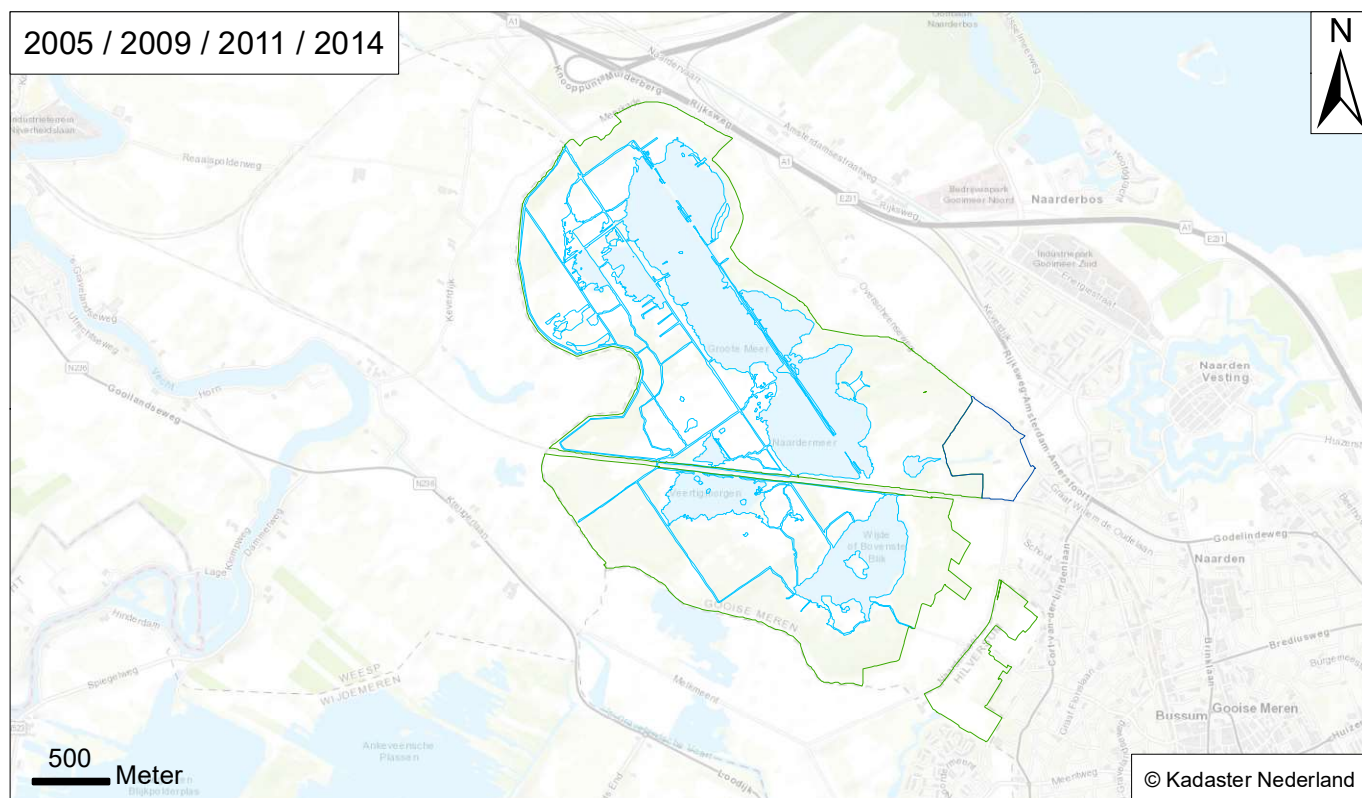
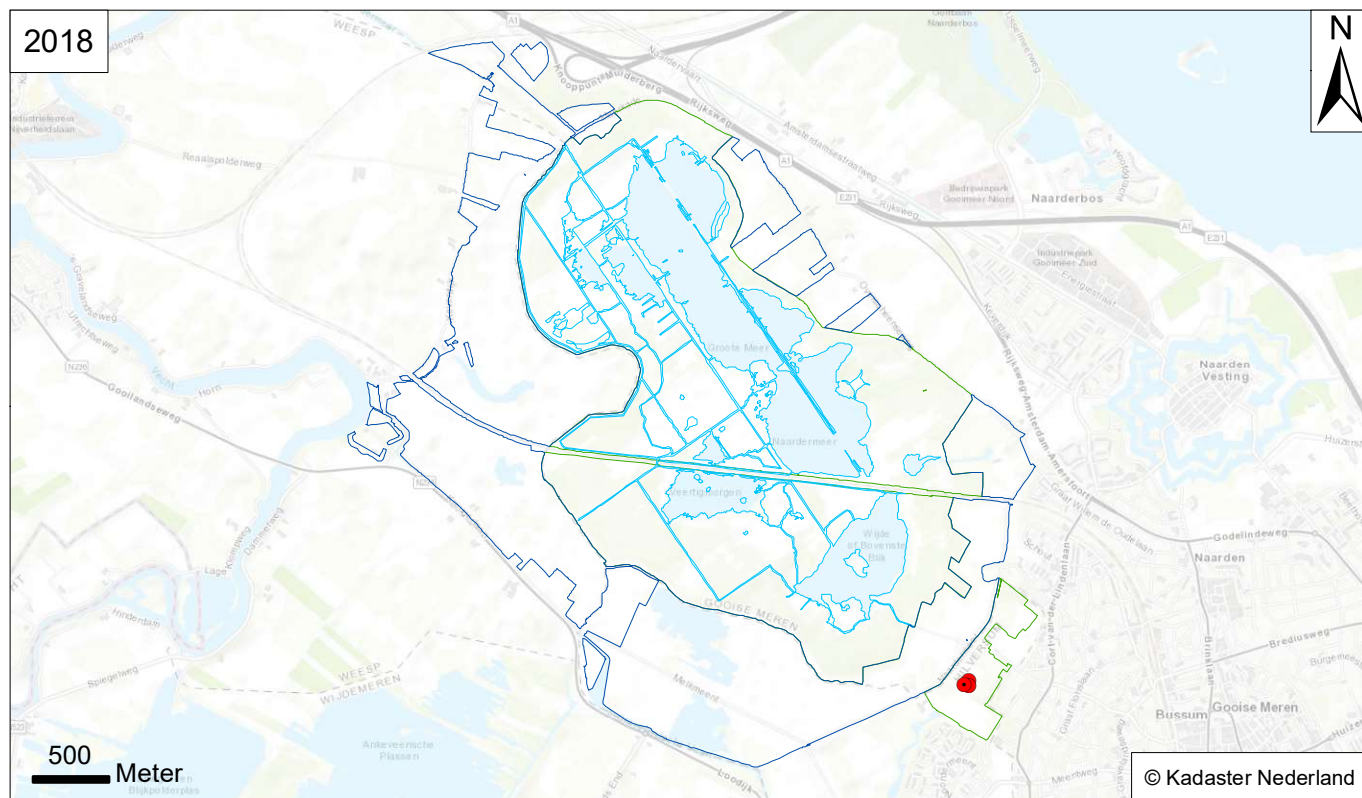
Rode Lijst: -

SNL-type: N15.01, N15.02

Habitattype: H9120

Verspreiding: Lelietje-van-dalen is alleen aangetroffen in Laegieskamp.

Ecologie: Lelietje-van-dalen is een soort van lichte loofbossen en beek- en rivierdalen. Het staat op droge tot vrij vochtige, voedselrijke en iets zure bodem.

Watercrassula (*Crassula helmsii*)

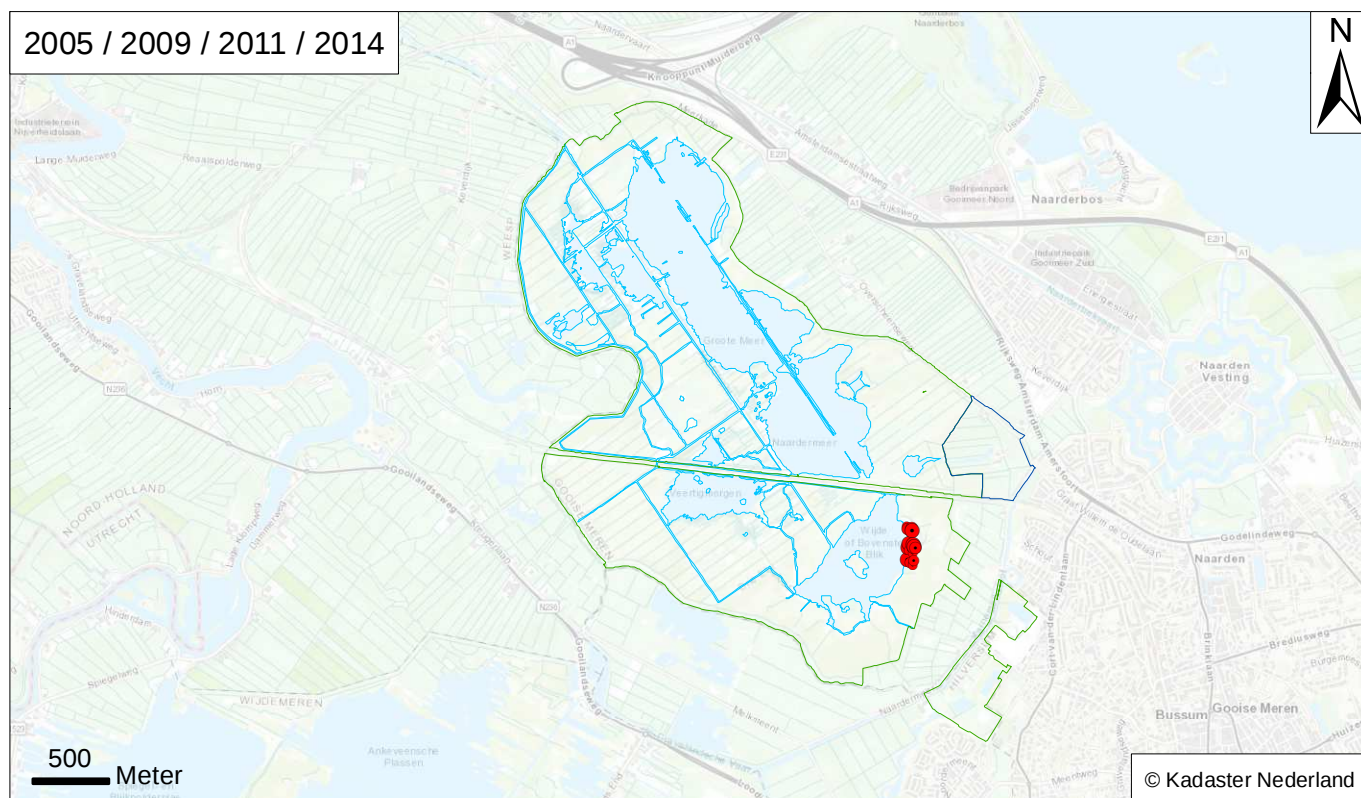
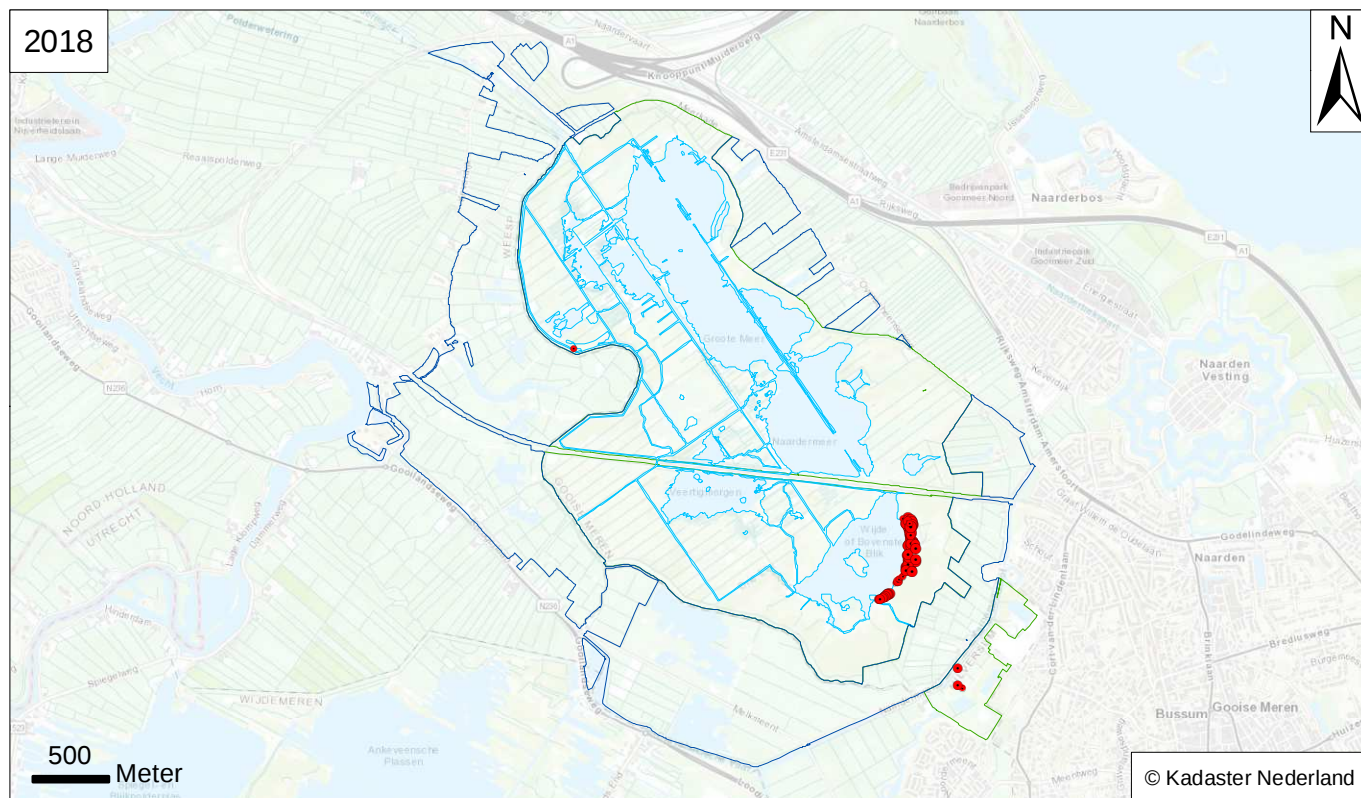
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Watercrassula is aangetroffen bij een ven in het Laegieskamp. De invasieve exoot is vooralsnog niet dominant aanwezig.

Ecologie: Watercrassula is een aquariumplant die sinds 1995 sterk inburgert in Nederland. Het komt in allerlei zoete wateren voor. Vanuit de oever groeit zij het water in. De soort kan in pioniersituaties gemakkelijk tot dominantie komen, waarbij andere planten worden verdrongen.

Vleeskleurige orchis (*Dactylorhiza incarnata*)

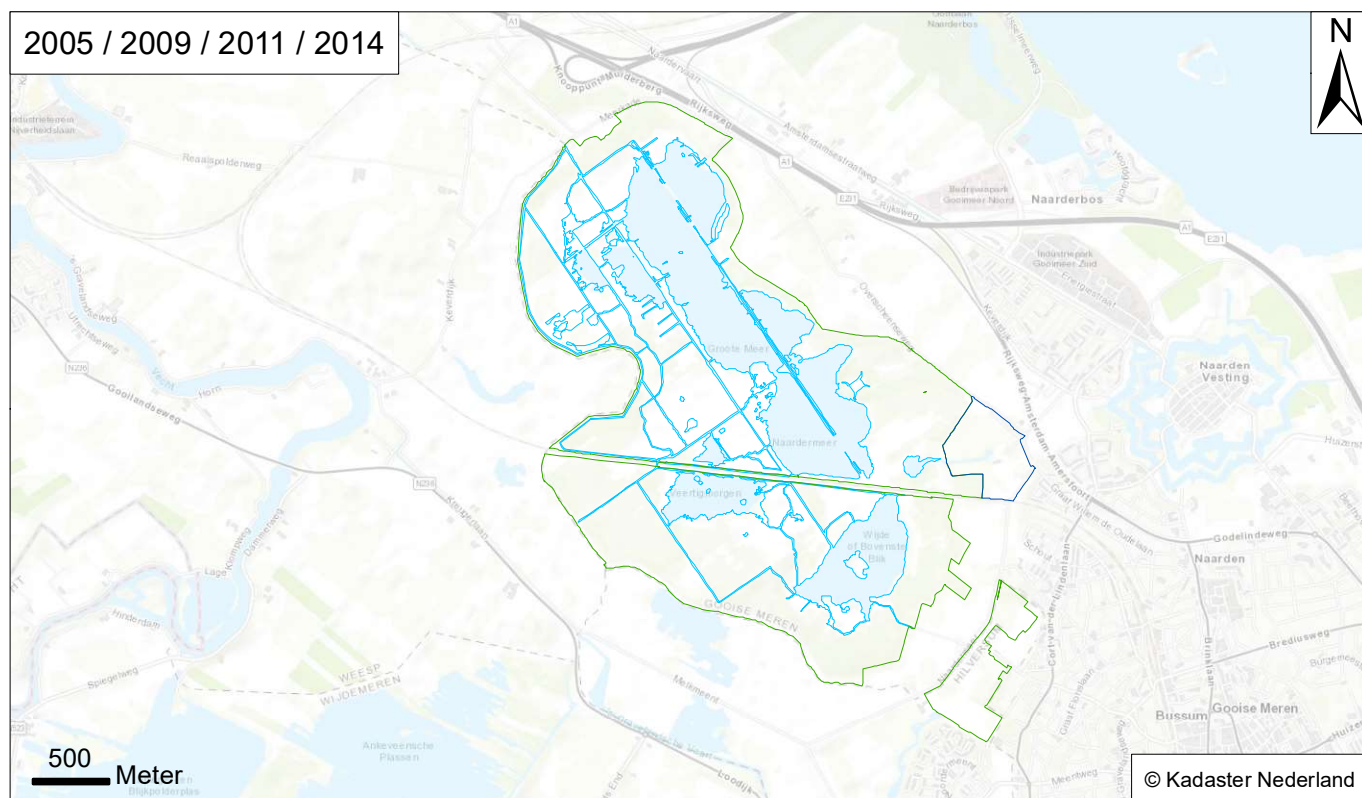
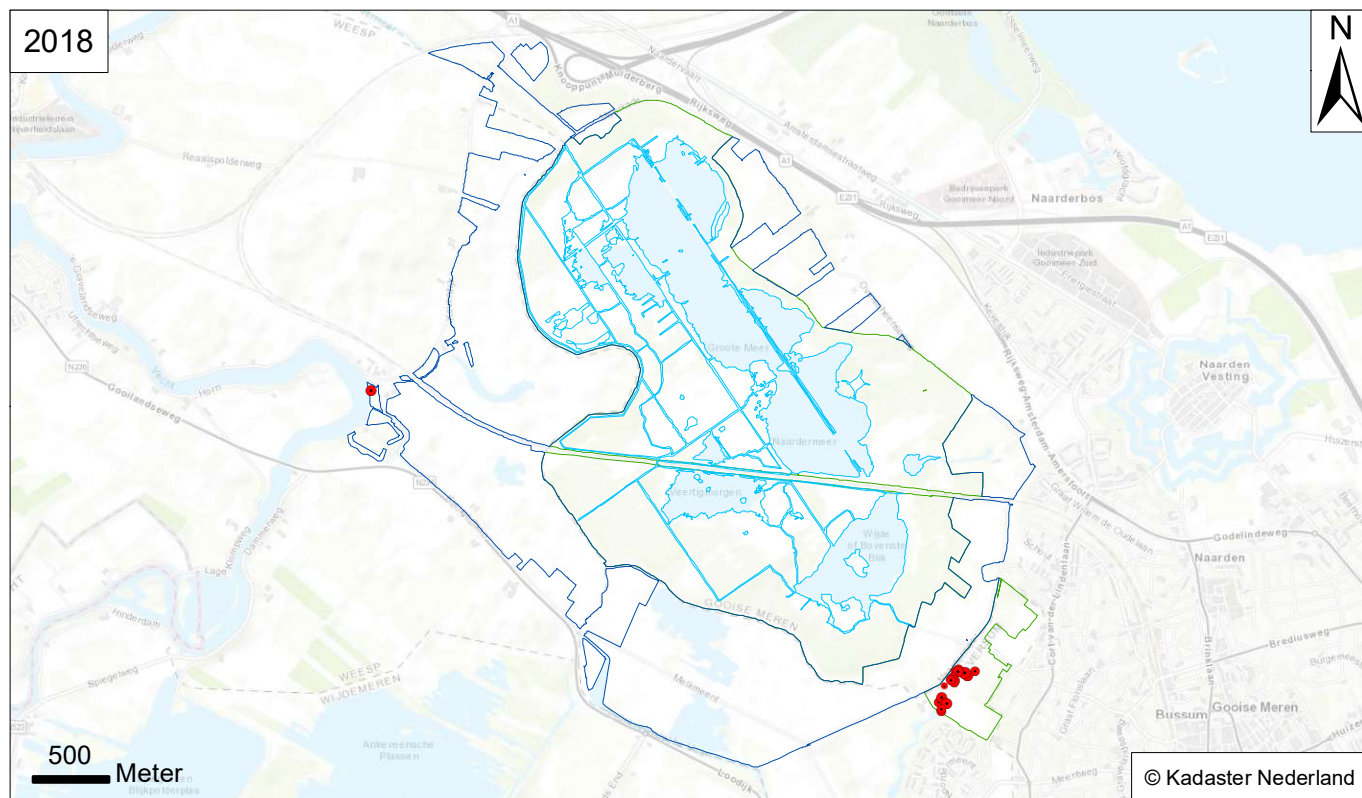
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N06.01, N06.02, N08.03, N10.01, N10.02, A02.01

Habitattype: H2190_B

Verspreiding: Vleeskleurige orchis lijkt zich te hebben uitgebreid. De soort is nu verspreid in het gehele trilveen De Laan aangetroffen. Daarnaast is Vleeskleurige orchis door Max Simmelink en Kim Lotterman enkele malen aangetroffen in Laegieskamp en het gebied ten zuiden van de Westtocht.

Ecologie: Vleeskleurige orchis is een plant van zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op vochtig tot nat, basisch tot zwak zuur, basenrijk, matig voedselarm tot matig voedselrijk substraat. De soort is slecht bestand tegen zomerse uitdroging. Vleeskleurige orchis kan groeien op licht zilte/ontziltende bodem en is het talrijkst in pioniersituaties.

Brede orchis (*Dactylorhiza majalis subsp. majalis*)

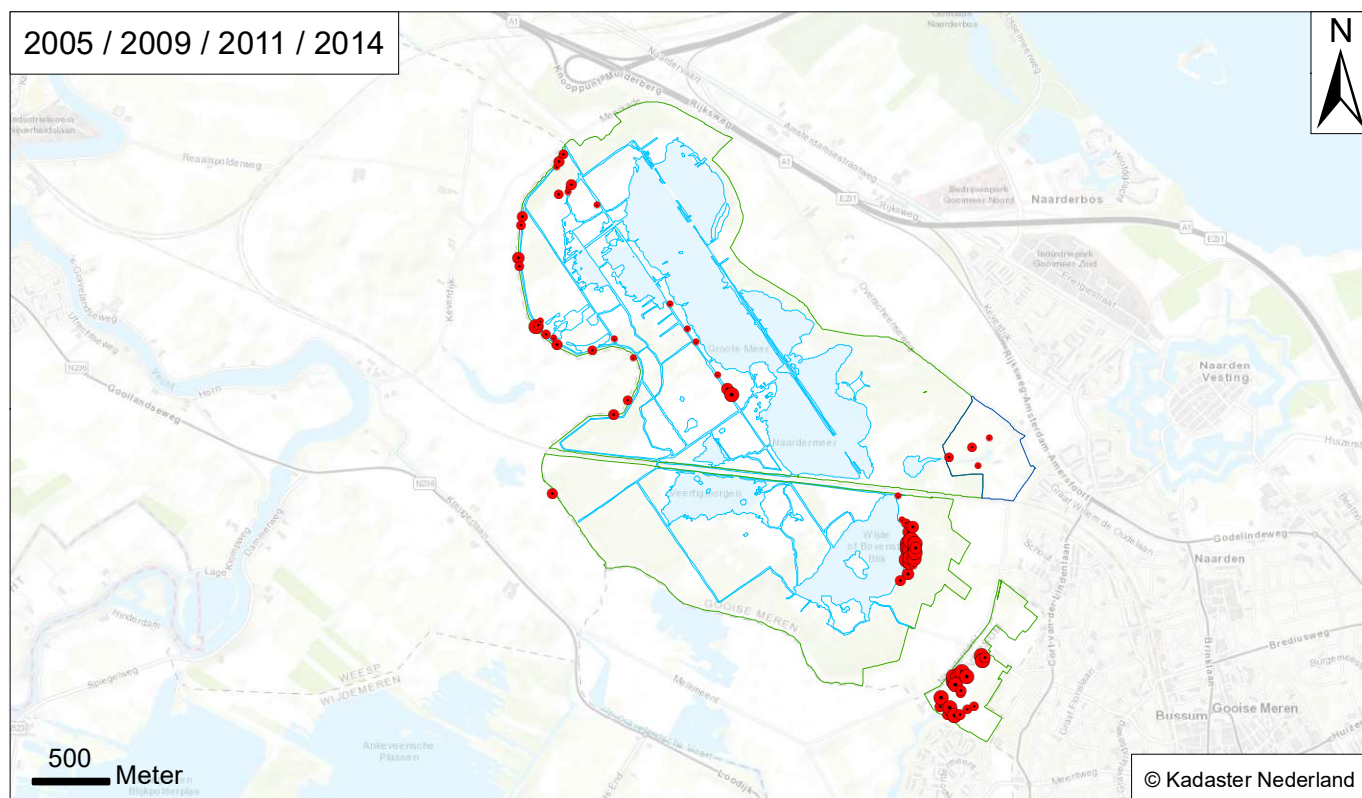
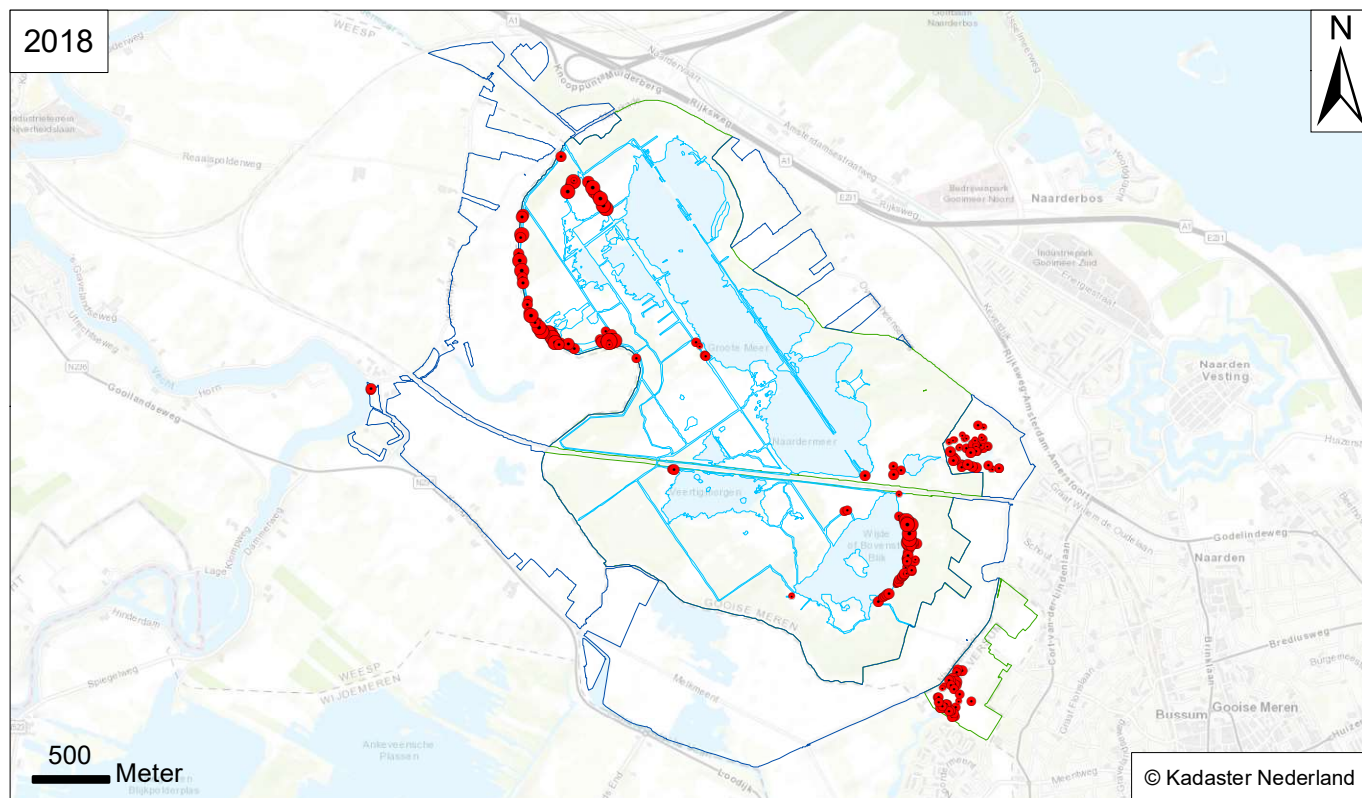
Rode Lijst: KW

SNL-type: N10.01, N10.02, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: De Brede orchis is aangetroffen in het Laegieskamp en in de rietzone ten noorden van Fort Uitermeer. De soort lijkt niet eerder te zijn gekarteerd.

Ecologie: Brede orchis is een soort van zonnige, grazige en vochtige hooilanden. Ze groeit op zwak zure tot zwak basische, humusrijke en matig voedselrijke grond. De soort is gevoelig voor bemesting en ontwatering.

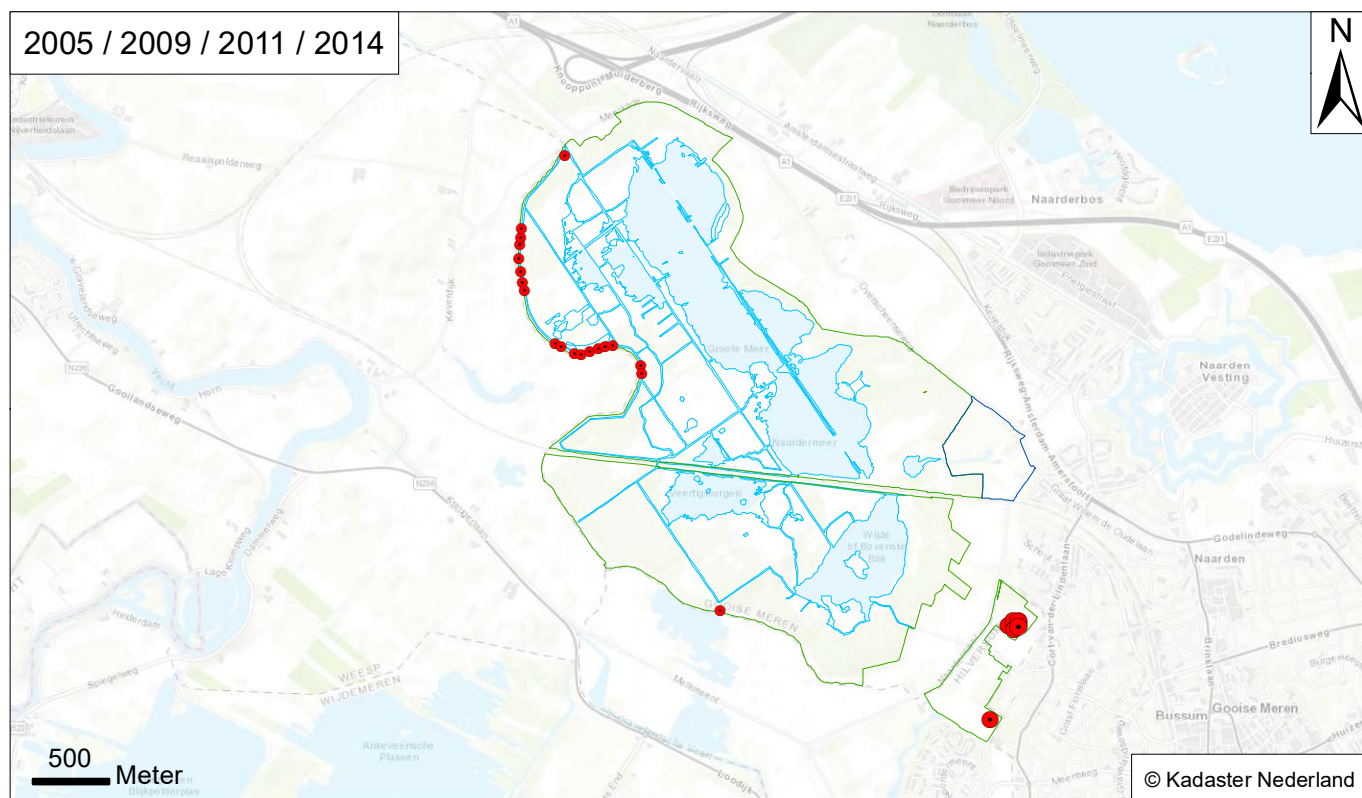
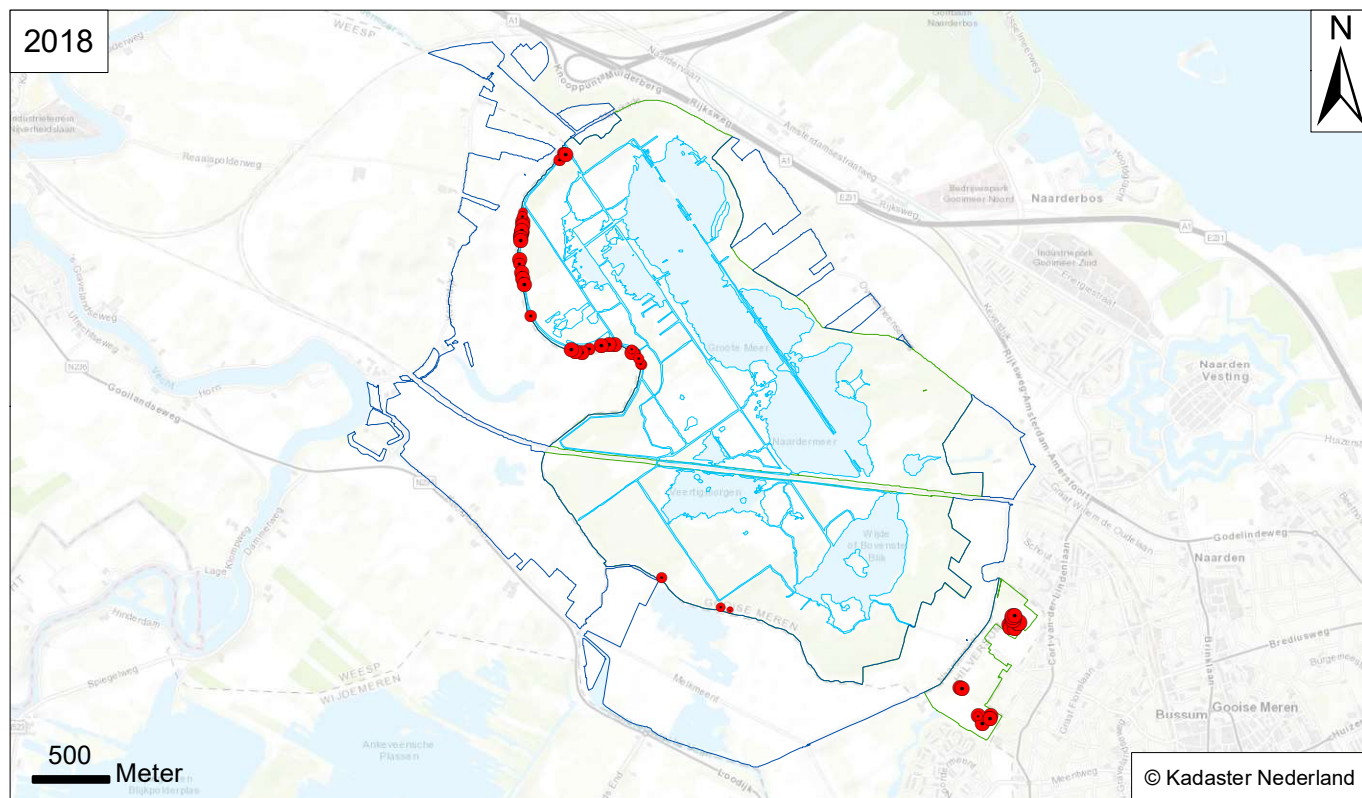

Rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*)

Rode Lijst: - SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01, N10.01, N10.02, A02.01 Habitattype: -

Verspreiding: De verspreiding van Rietorchis lijkt op sommige plaatsen iets te zijn toegenomen (Meerkade noordwest en De Laan). De soort is flink toegenomen in deelgebied Stadzigt. In het Laegieskamp lijkt de soort iets te zijn afgenomen.

Ecologie: Rietorchis is een plant van zonnige tot licht beschaduwde, vochtige tot natte, zomers hoogstens oppervlakkig uitdrogende, standplaatsen op min of meer basenrijke en vaak relatief voedselrijke, matig zure tot ongeveer neutrale veengrond en humeuze zand-, leem- en licht kleigrond. Toename van Rietorchis ten opzichte van andere orchideeën kan wijzen op verzuring. Rietorchis is bestand tegen enigszins brakke omstandigheden.

Tandjesgras (*Danthonia decumbens*)

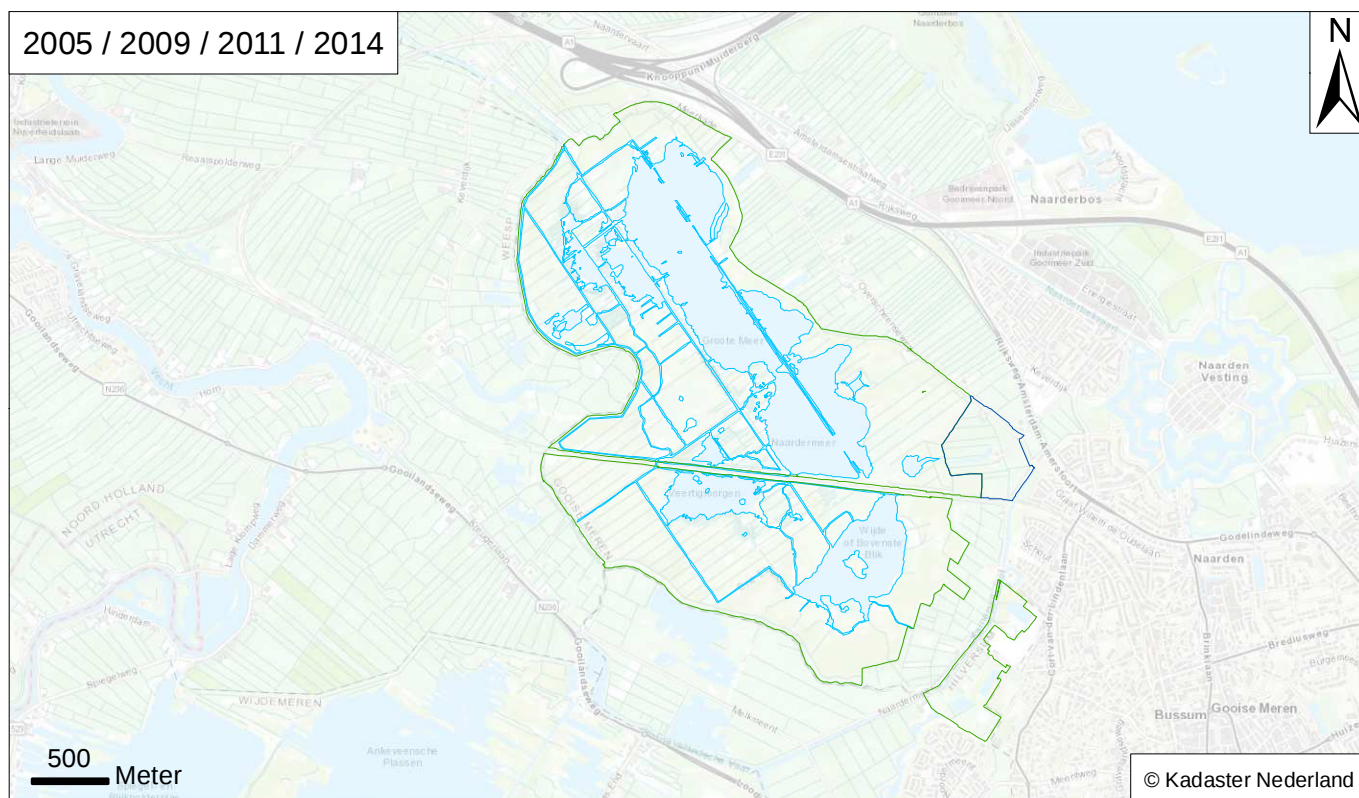
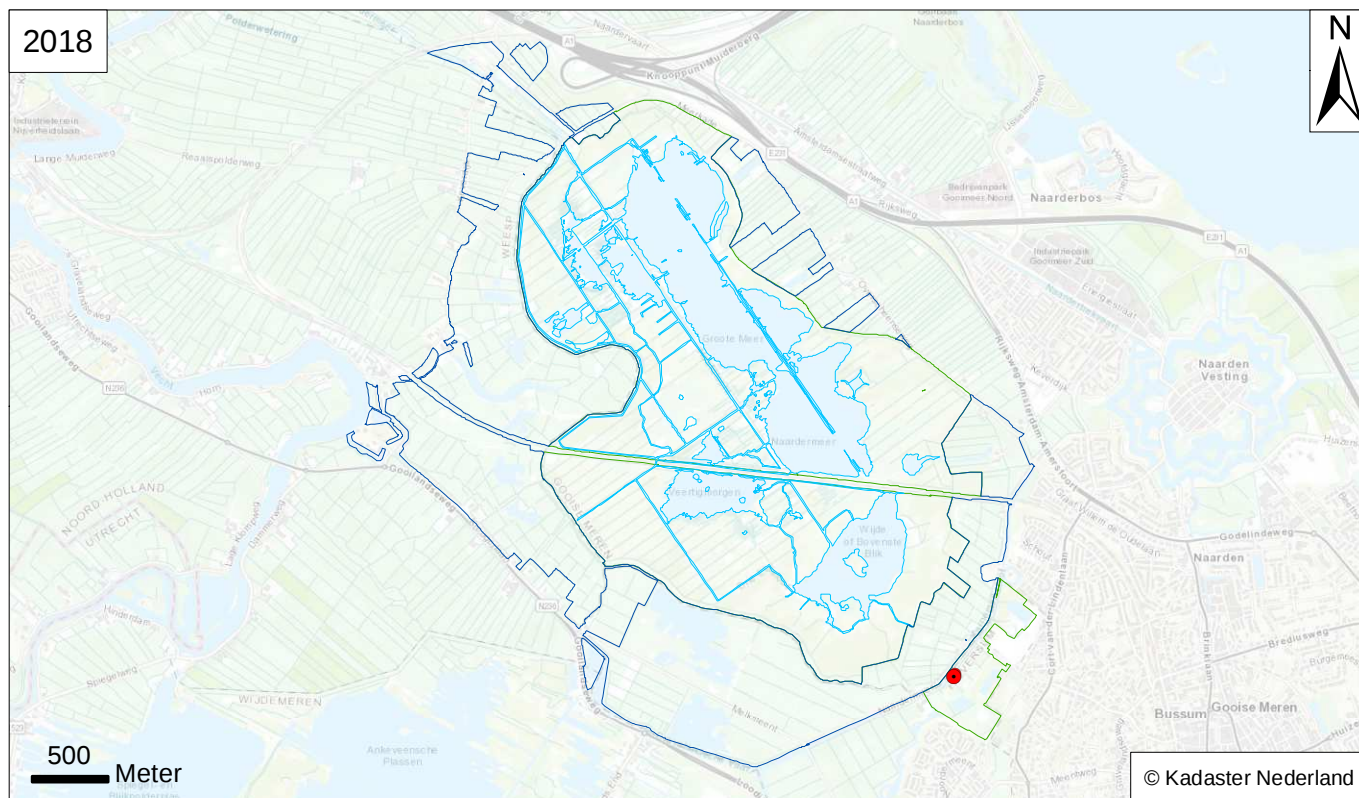
Rode Lijst: -

SNL-type: N07.02

Habitattype: -

Verspreiding: Tandjesgras is lokaal algemeen in het Laegieskamp en langs de noordwestkant van de Meerkade. De soort lijkt redelijk stabiel.

Ecologie: Tandjesgras is een typische soort van heischrale graslanden en paden in heiden. De soort is te vinden op droge tot vrij vochtige, vrij voedselarme, zure tot zwak zure, kalkarme, licht humushoudende bodems.

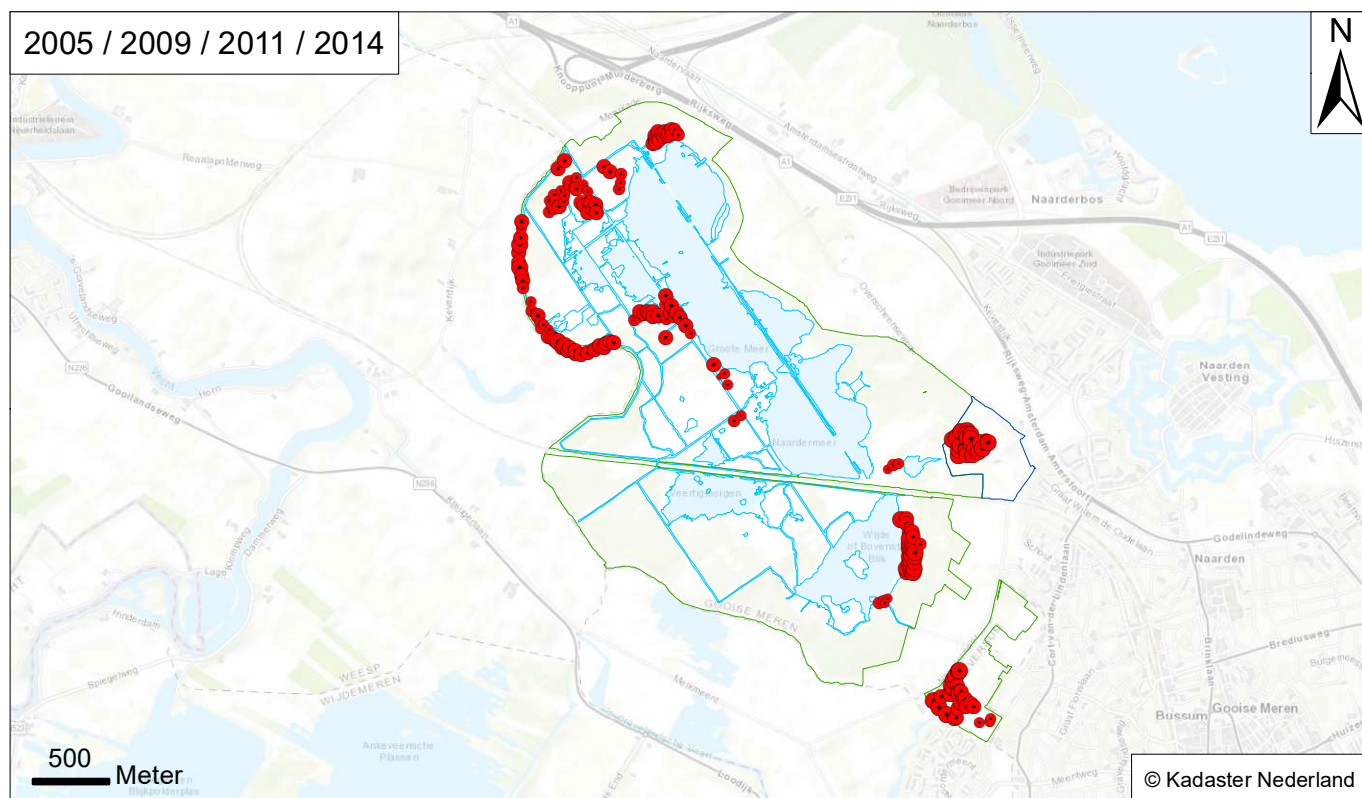
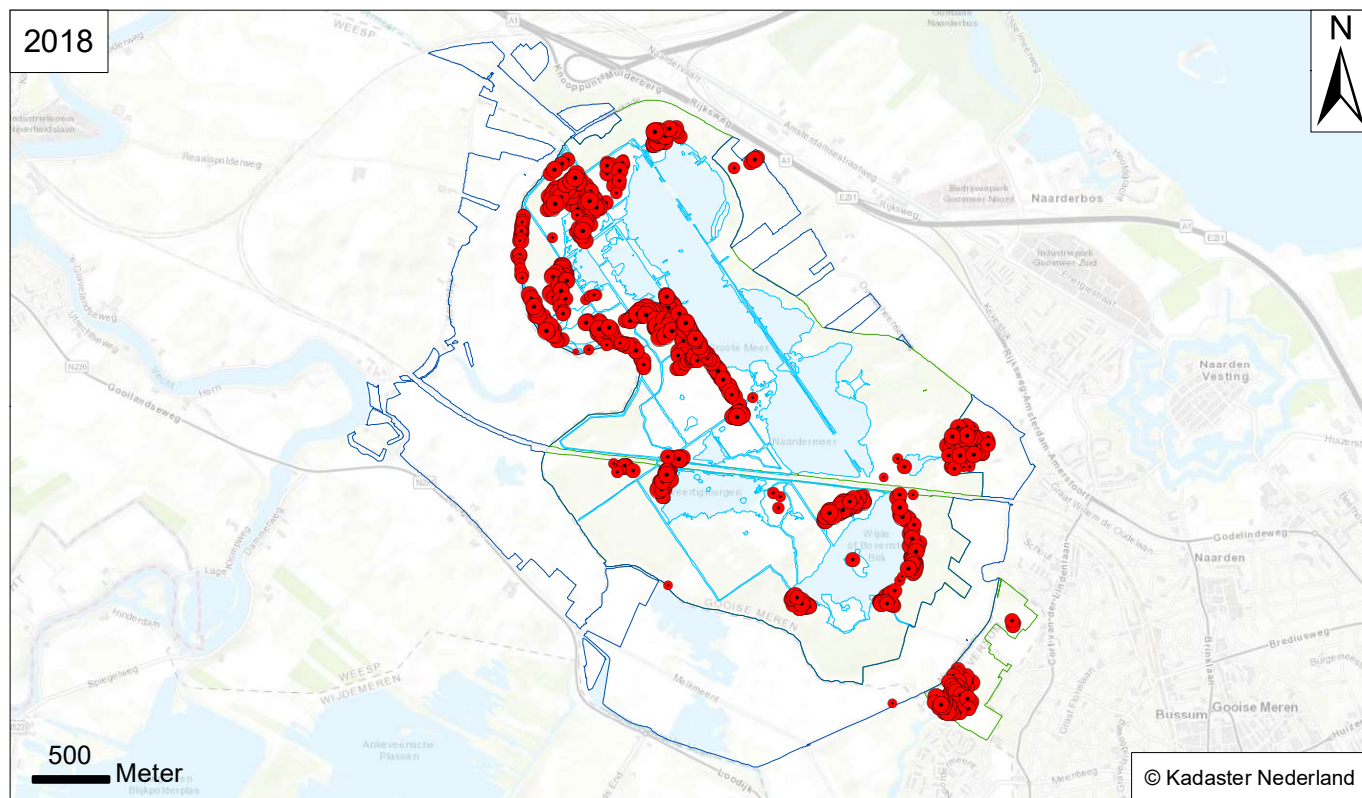

Kleine zonnedauw (*Drosera intermedia*)

Rode Lijst: - SNL-type: N06.03, N06.04, N08.04 Habitatype: H7150

Verspreiding: Kleine zonnedauw is op twee locaties in het Laegieskamp aangetroffen.

Ecologie: Kleine zonnedauw is een typische pioniersoort en groeit vooral op vochtige plaatsen op kale, natte (hoog-) veen- en heidegrond. De soort kan hier zowel op humusrijk nat zand als op veen groeien.

Ronde zonnedaau (*Drosera rotundifolia*)

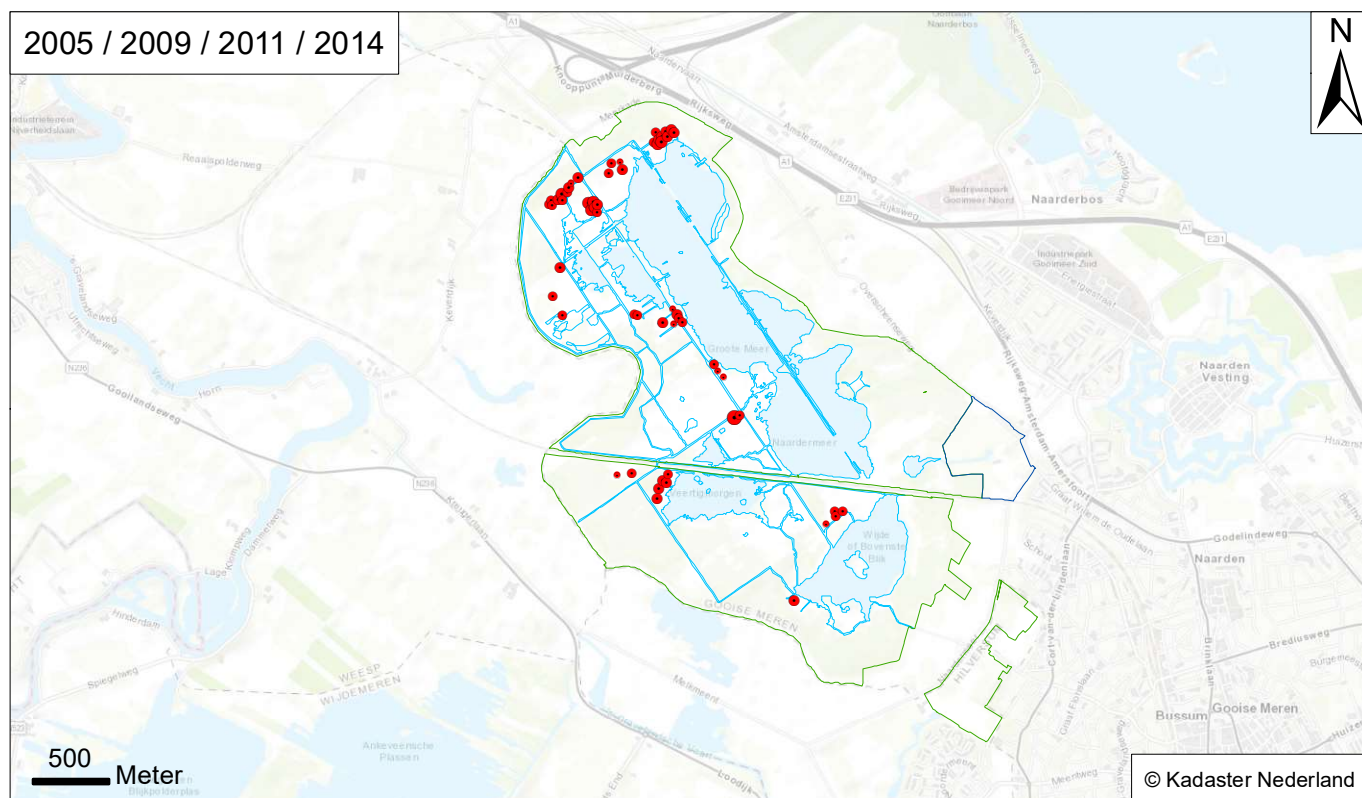
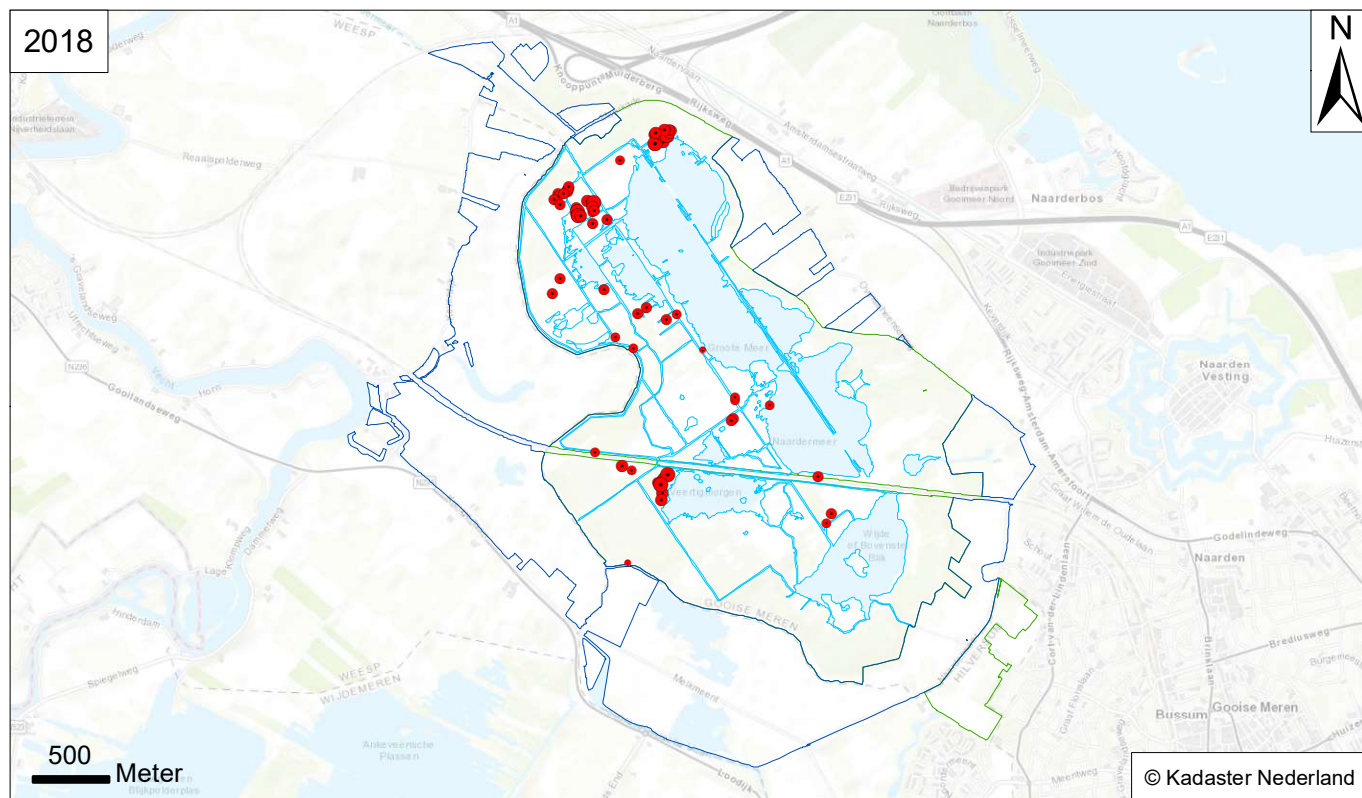
Rode Lijst: GE

SNL-type: N06.01, N06.04, N08.04

Habitattype: H4010_B, H7140_B

Verspreiding: Ronde zonnedaau is zeer algemeen in met name de noordwesthoek van het Naardermeer. De soort is veel gekarteerd in het stuk ten zuiden van de Visserij en ten noorden van het Jan Hagensbos. Daarnaast lijkt de soort flink toegenomen in De Laan en in Stadzigt. Opvallend zijn de vondsten in de Keverdijksche Overscheense Polder en de Hilversumse Bovenmeent

Ecologie: Ronde zonnedaau is gebonden aan natte heiden, moerassen, waterkanten en afgravingen. De soort groeit op open, natte, voedselarme en zure bodems, vaak in veenmosrietlanden.

Kamvaren (*Dryopteris cristata*)

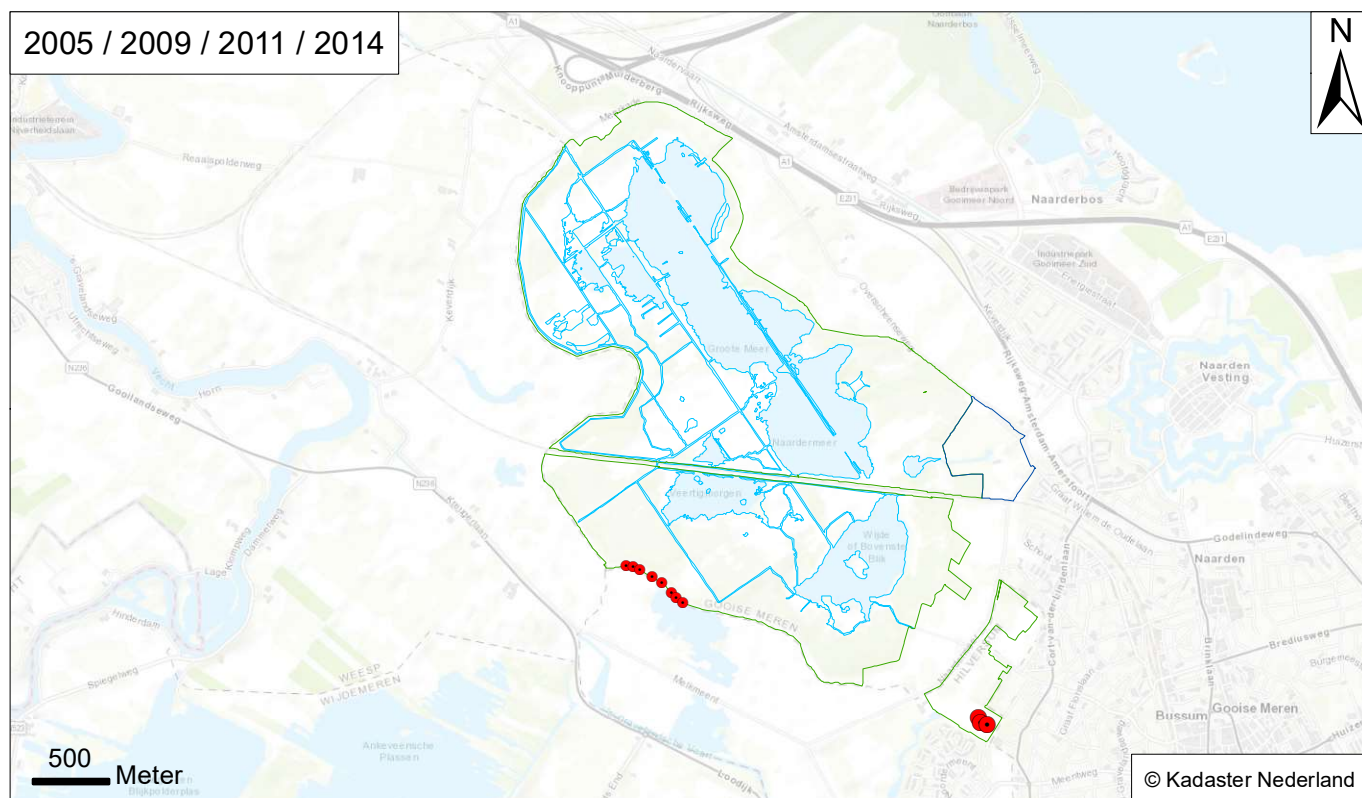
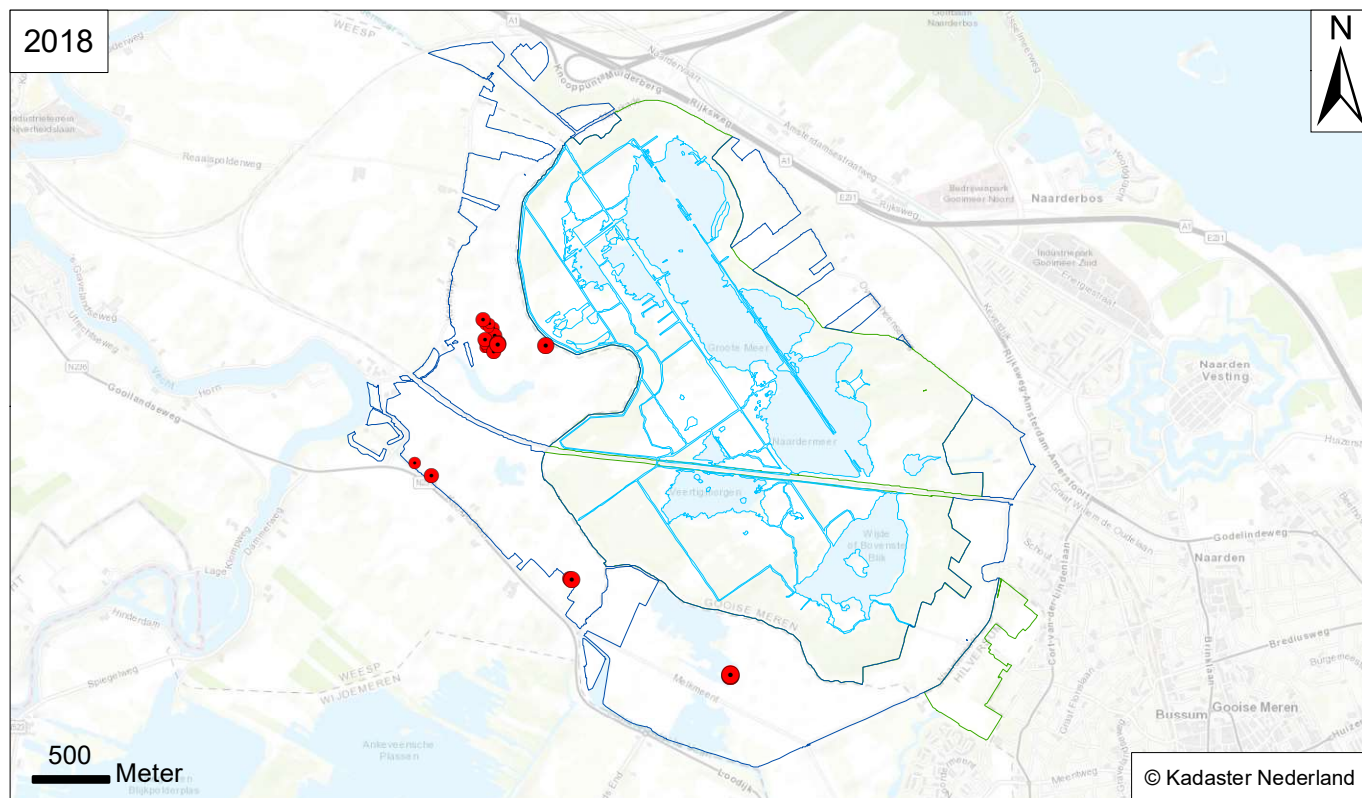
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.02, N06.01, N14.02

Habitattype: H7140_B

Verspreiding: De verspreiding van Kamvaren lijkt min of meer gelijk gebleven. De hoogste dichtheden bevinden zich ten zuiden van het Thijsses' Bos en het Diemontsbos.

Ecologie: De Kamvaren is een typische soort van natte, voedselarme tot matig voedselrijke zwak zure tot zure bodems in laagveengebieden.

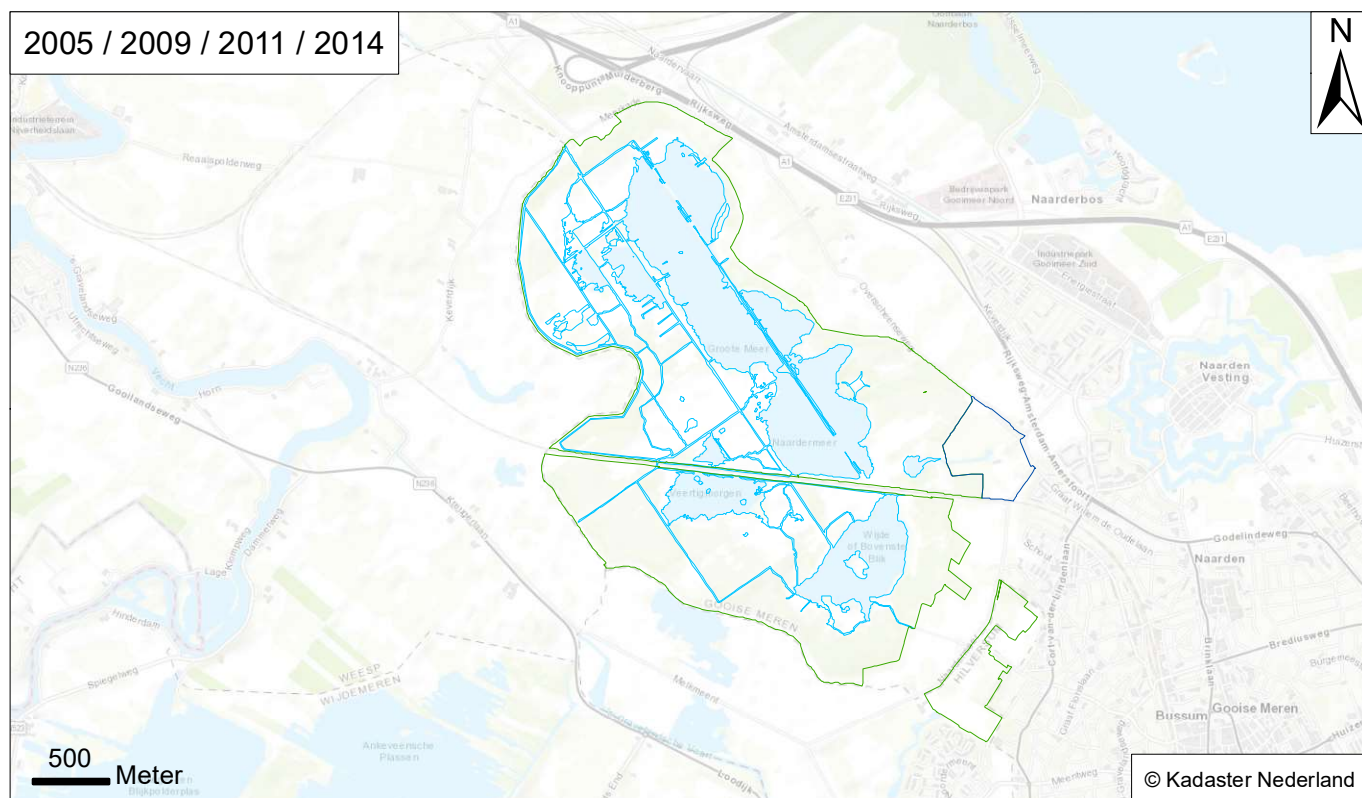
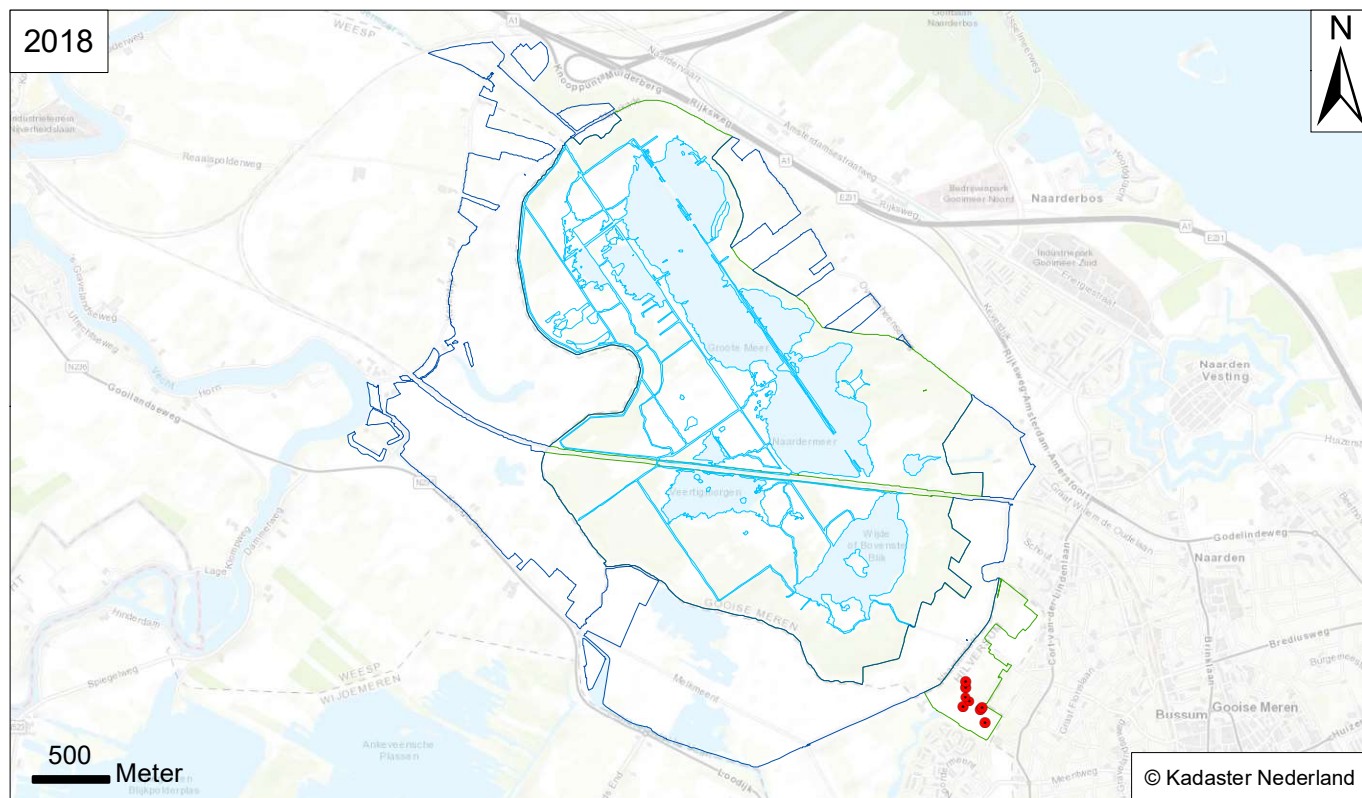

Naaldwaterbies (*Eleocharis acicularis*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N03.01 Habitattype: -

Verspreiding: Naaldwaterbies is niet meer teruggevonden in deelgebied Laegieskamp. De soort is wel aangetroffen in de Keverdijksche Polder en de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Naaldwaterbies is een soort van open, natte plaatsen op zand, veen en rivierklei. De soort is sterk gebonden aan droogvallende wateren, maar kan ook in tamelijk diep water voorkomen, dan zwevend en vaak niet bloeiend.

Veeltstengelige waterbies (*Eleocharis multicaulis*)

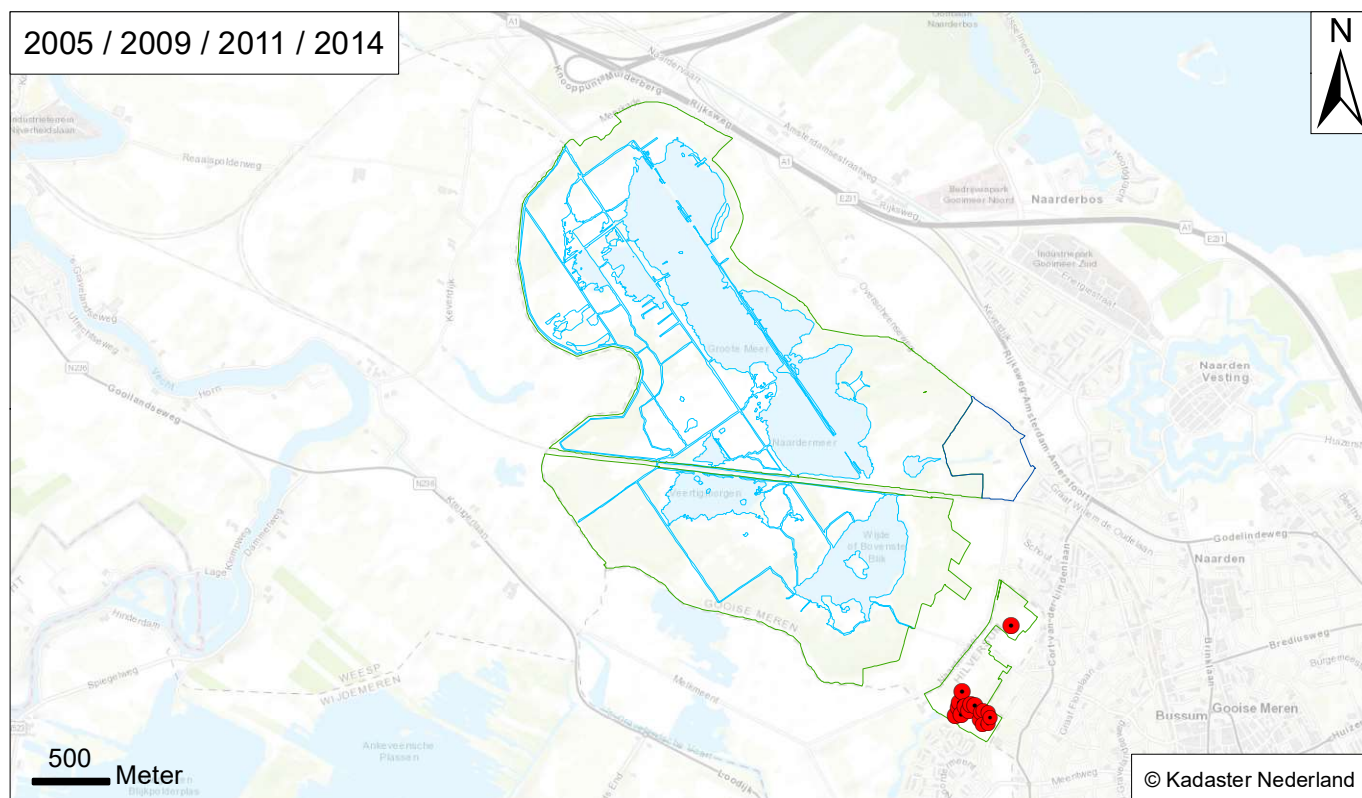
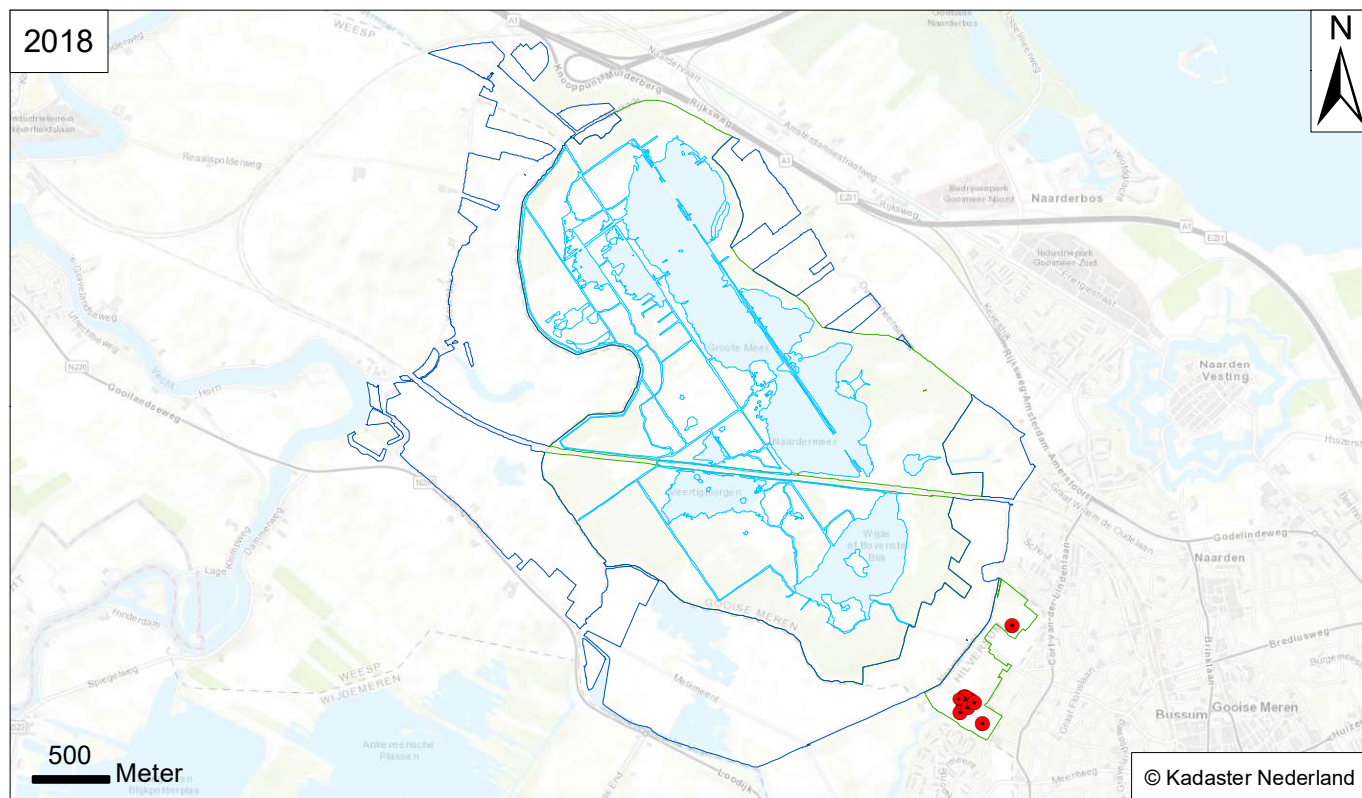
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.04, N06.05

Habitatype: H3130

Verspreiding: Deze soort is alleen aangetroffen in deelgebied Laegieskamp. De soort is in het verleden mogelijk niet gekarteerd.

Ecologie: Veeltstengelige waterbies is een typische soort van voedselarme, zure vennen, waar sprake is van enige buffering.

Vlottende bies (*Eleogiton fluitans*)

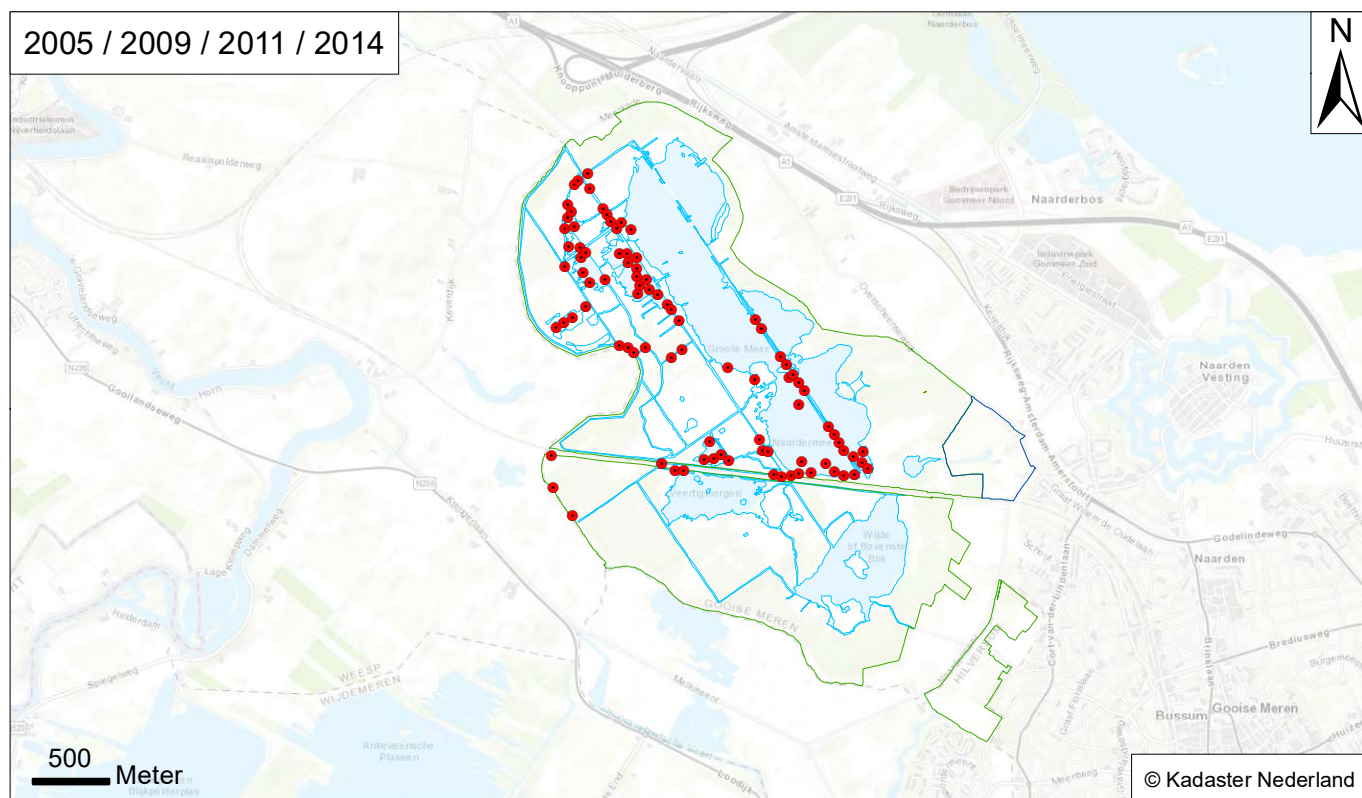
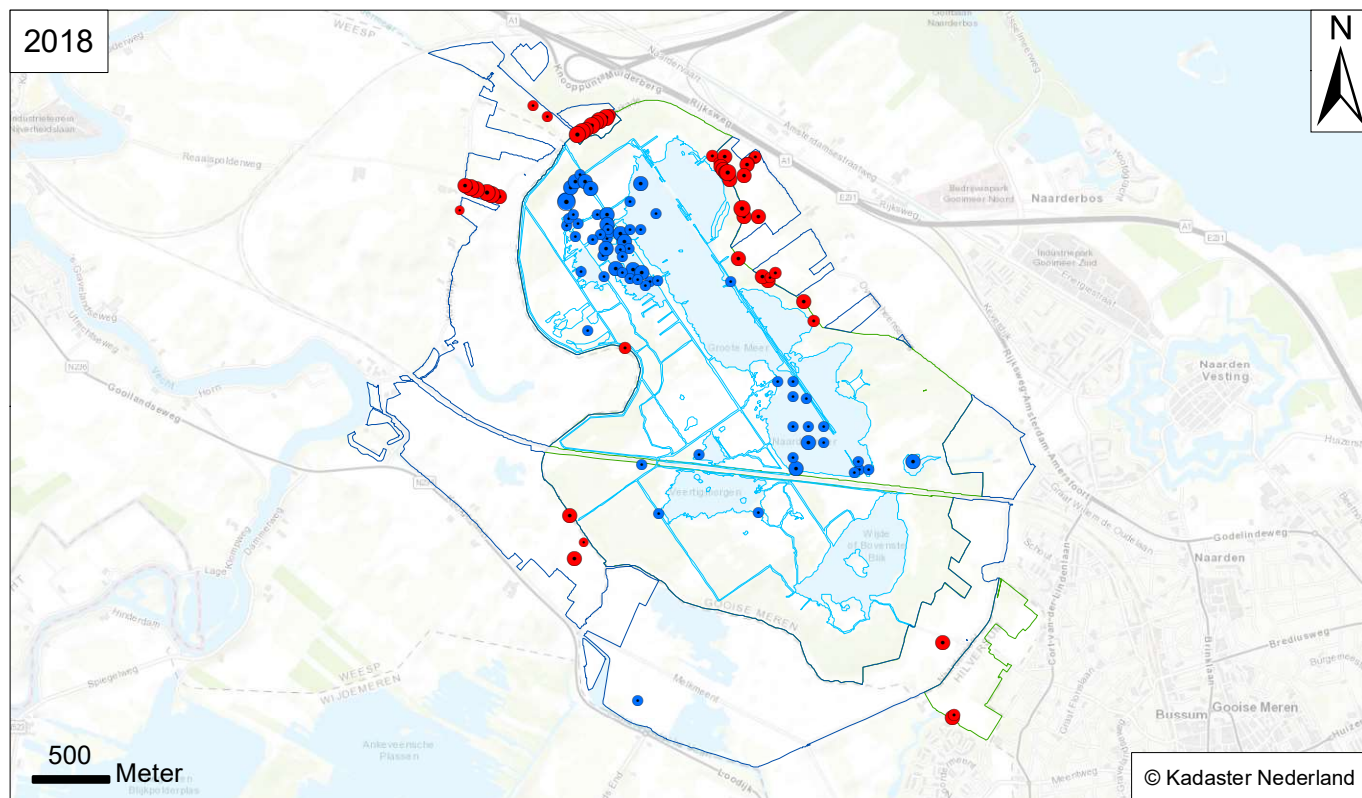
Rode Lijst: KW

SNL-type: N03.01, N06.05

Habitatype: H3130

Verspreiding: Vlottende bies is in aantal iets afgenomen ten opzichte van de vorige kartering. De verspreiding van de soort is wel hetzelfde gebleven.

Ecologie: Vlottende bies is een typische soort van ondiep, voedselarme tot matig voedselrijke, zure tot meer neutrale wateren, met vaak enige kwelinvloed.

Brede waterpest (*Elodea canadensis*)

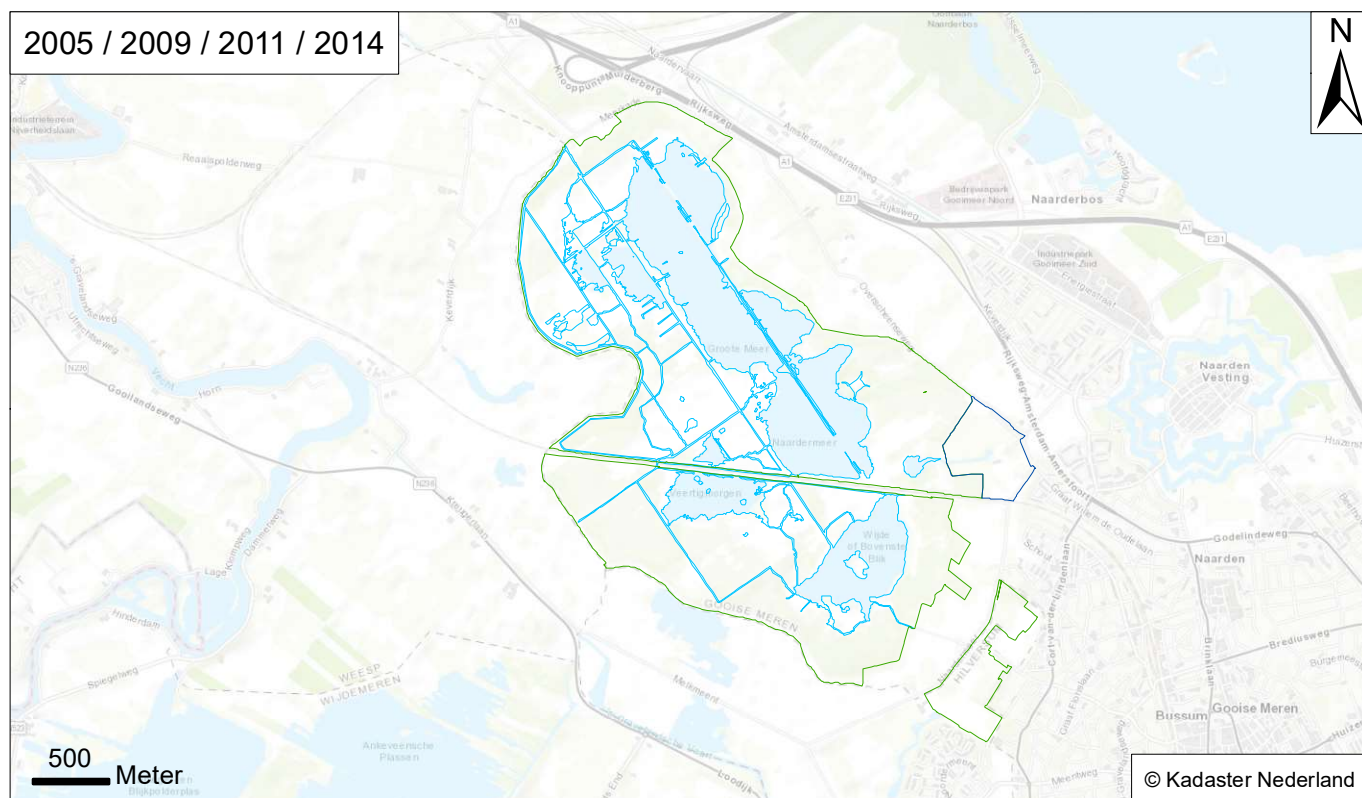
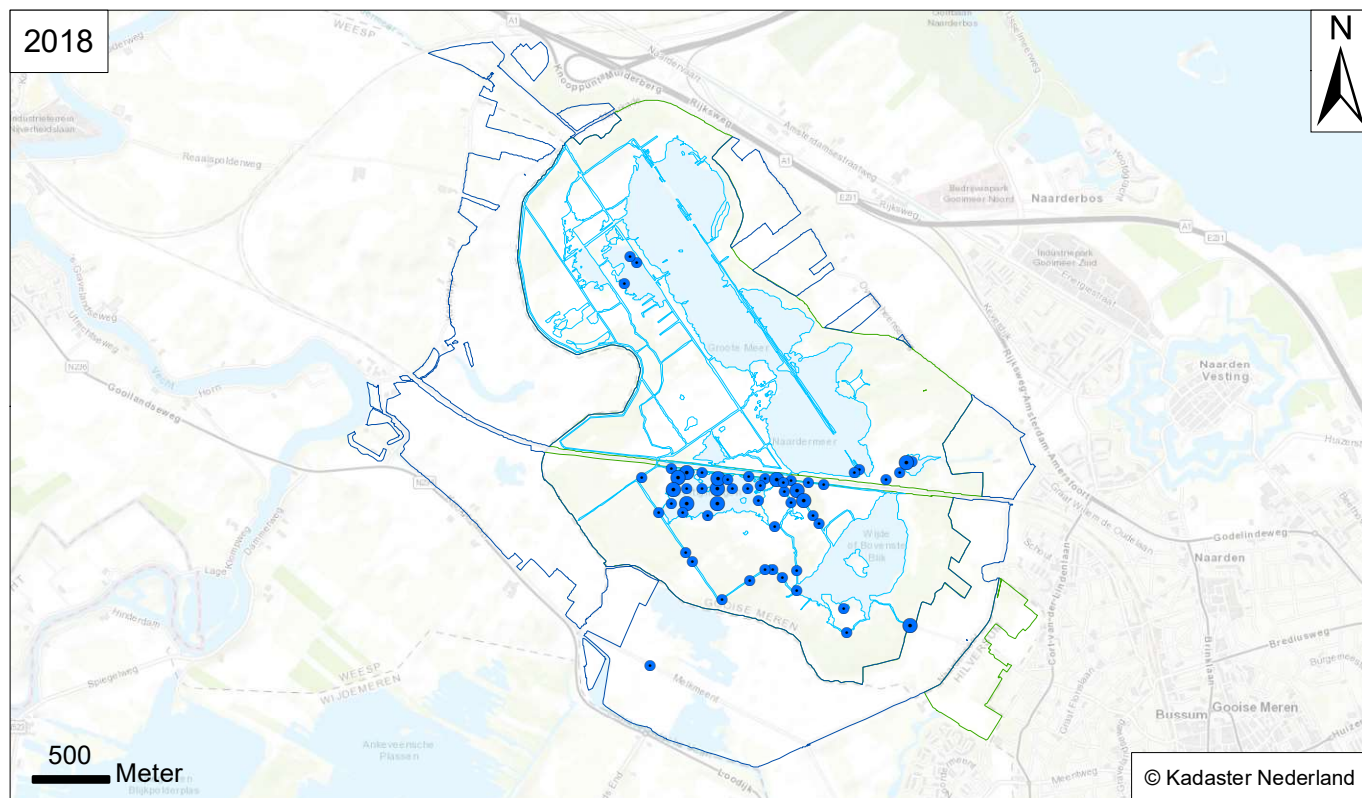
Rode Lijst: GE

SNL-type: N04.02, N04.04A

Habitatype: -

Verspreiding: Brede waterpest is veel aangetroffen in het Spookgat en Binnenzij. Daarnaast is de soort in het noordelijk deel van de bufferzone vrij talrijk, onder andere in het noordelijk deel van de Keverdijksche Polder, ten noorden van het Deimontsbos en bij De Machine.

Ecologie: Brede waterpest groeit in helder, ondiepe, stilstaande tot rustig stromende wateren. Het water is neutraal tot basisch, matig voedselarm tot voedselrijk. De soort is bestand tegen licht brakke omstandigheden.

Smalle waterpest (*Elodea nuttallii*)

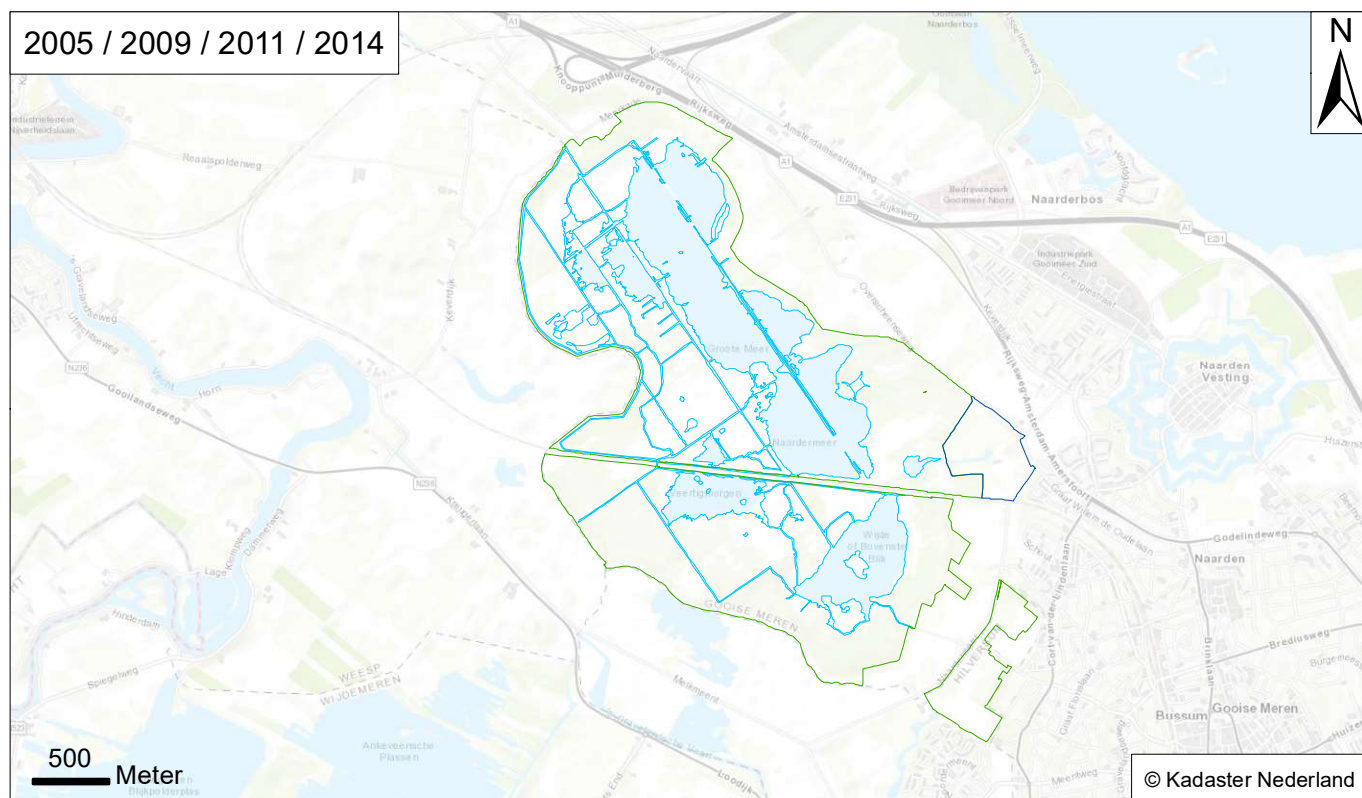
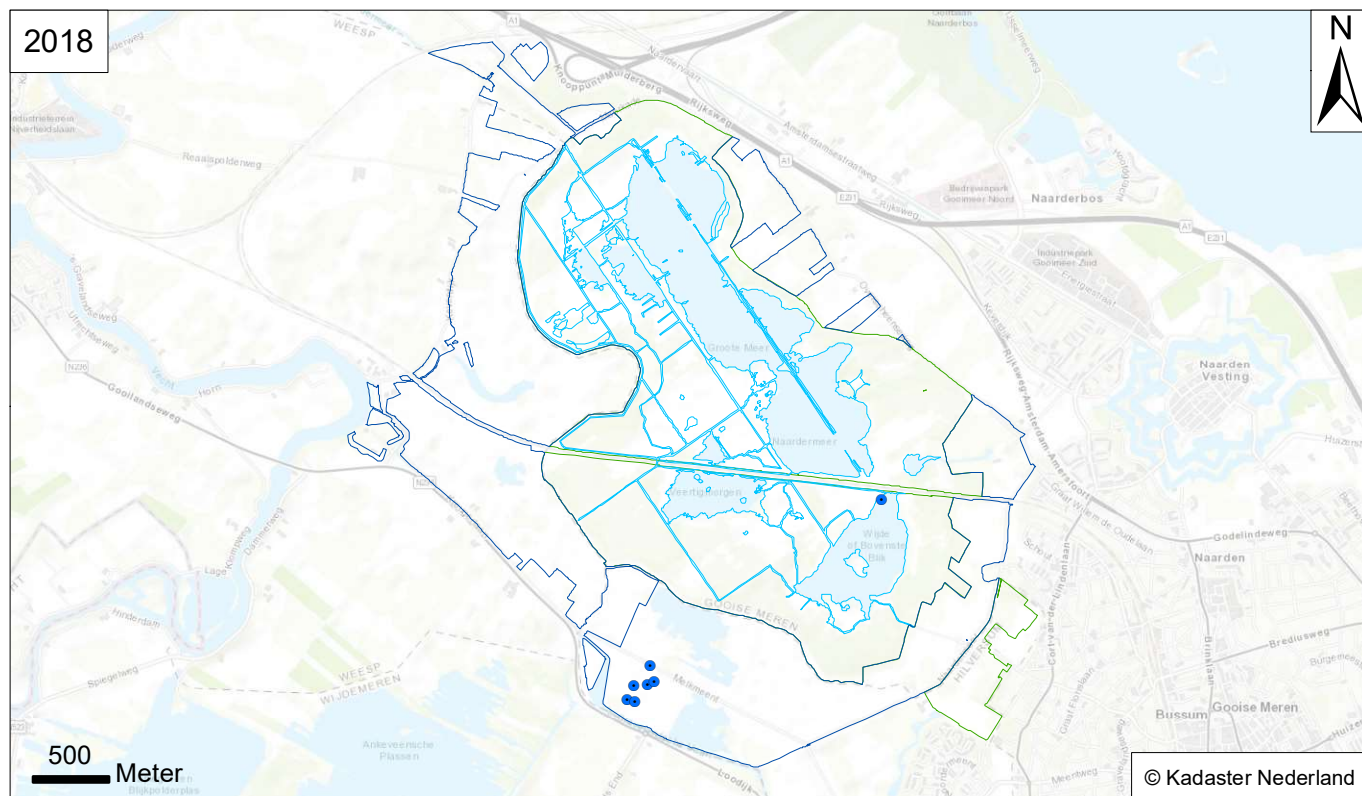
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Smalle waterpest is niet eerder gekarteerd. De soort is met name aanwezig in Veertig morgen en het Zandgat. Daarnaast zijn enkele waarnemingen gedaan in het Spookgat.

Ecologie: Deze soort komt voor in zeer voedselrijk, zoet water.

Darmwier (*Enteromorpha spec.*)

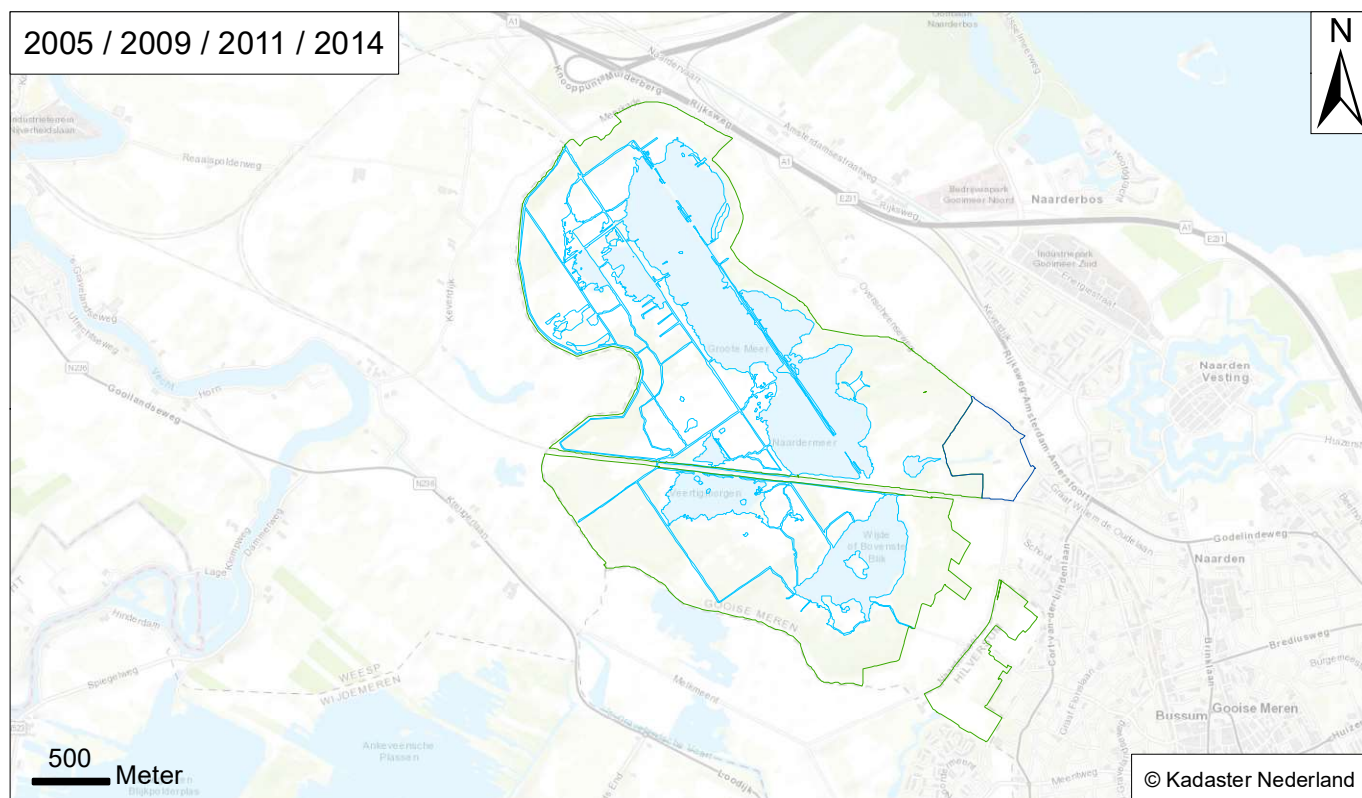
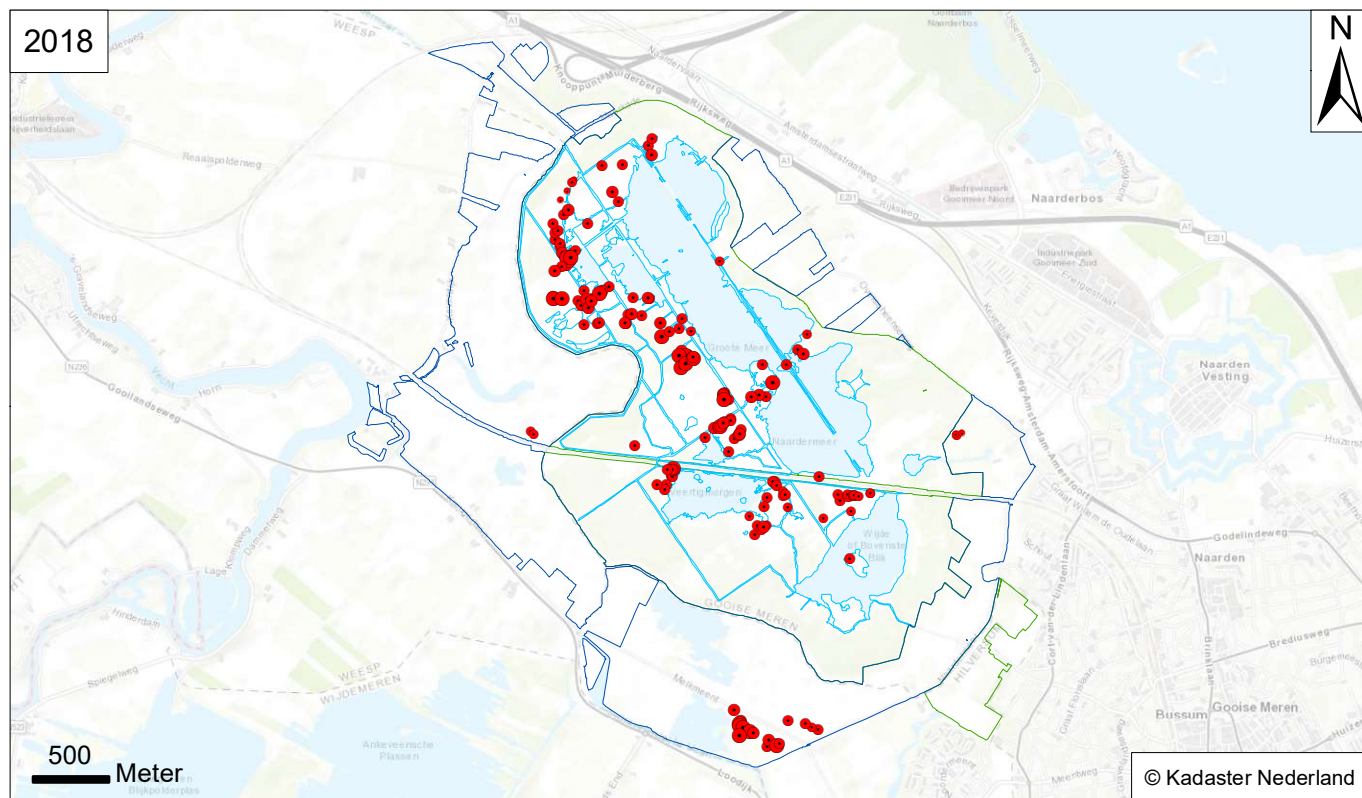
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Darmwier is met name aanwezig in het zuidelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Darmwier komt voor in allerlei watertypen, met name in de meer voedselrijke wateren.

Moerasbasterdwederik (*Epilobium palustre*)

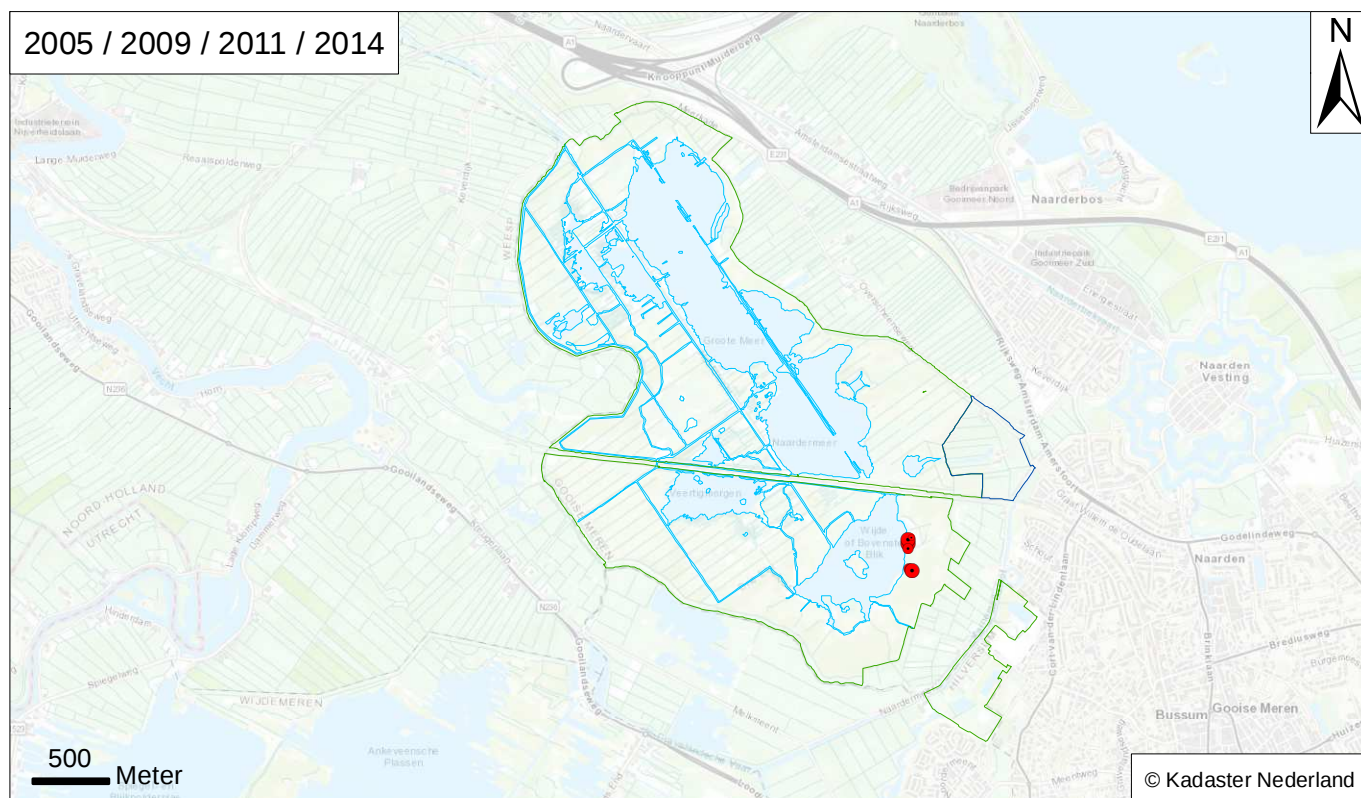
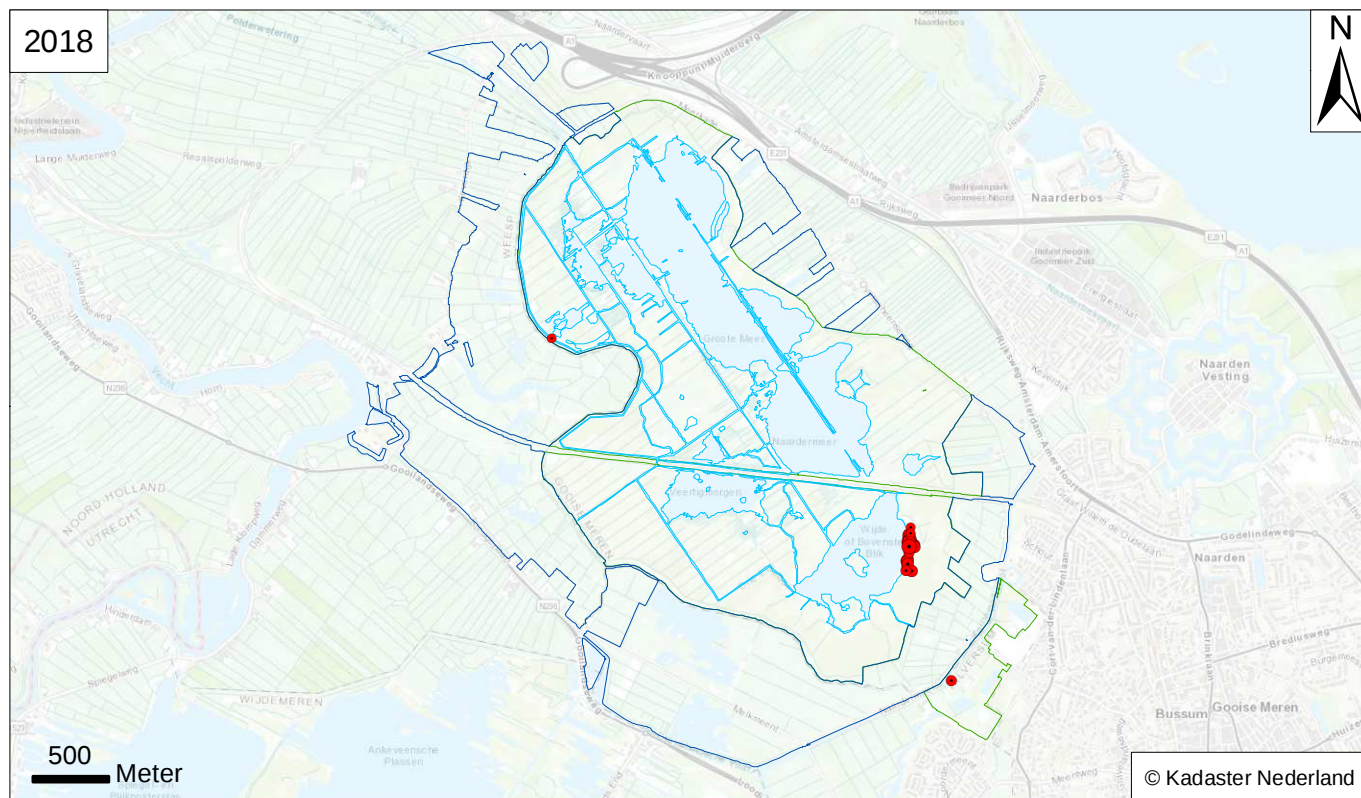
Rode Lijst: GE

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Moerasbasterdwederik is niet eerder in kaart gebracht. De soort is vrij algemeen in veenmosrietlanden in het Naardermeer en in het zuidoostelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Moerasbasterdwederik is een typische soort van zonnige plaatsen in vochtige tot natte plaatsen op matig voedselarme bodems.

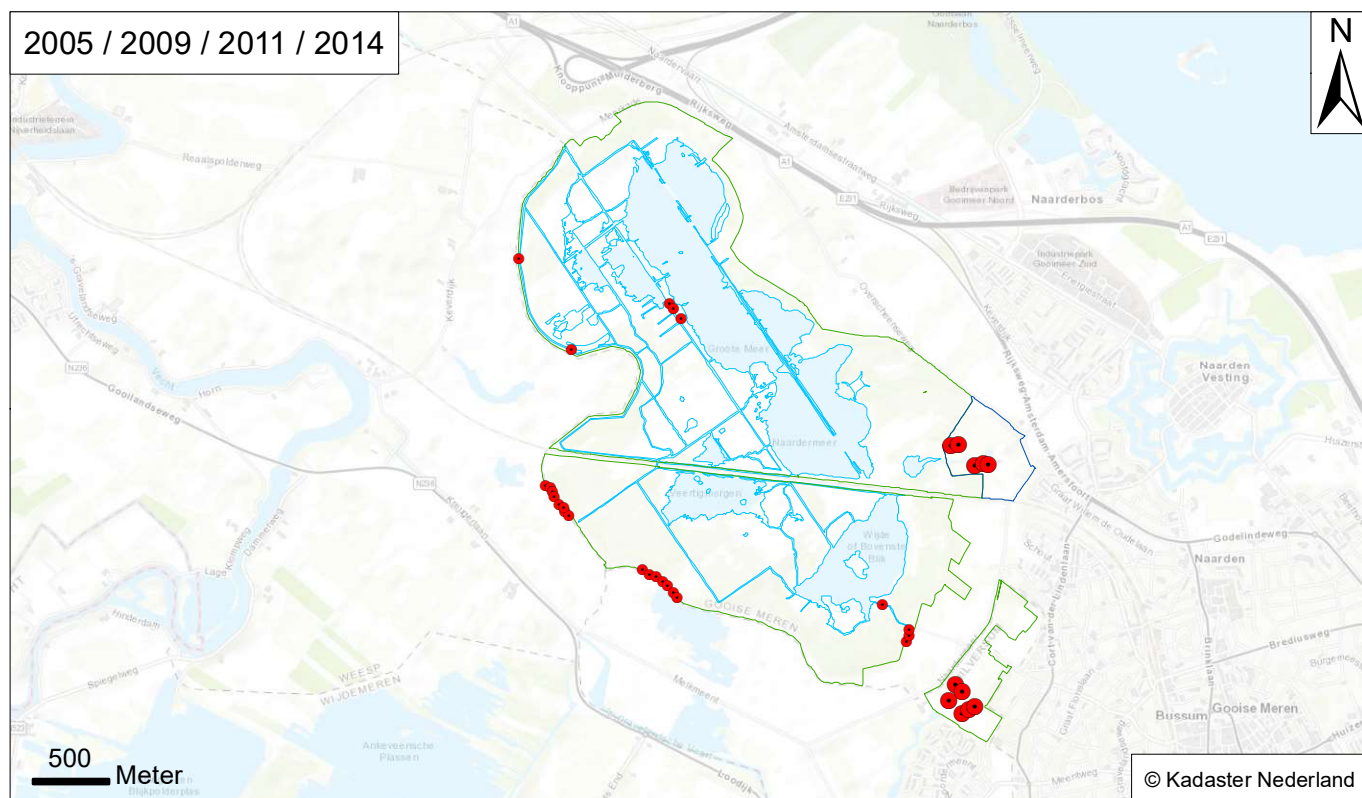
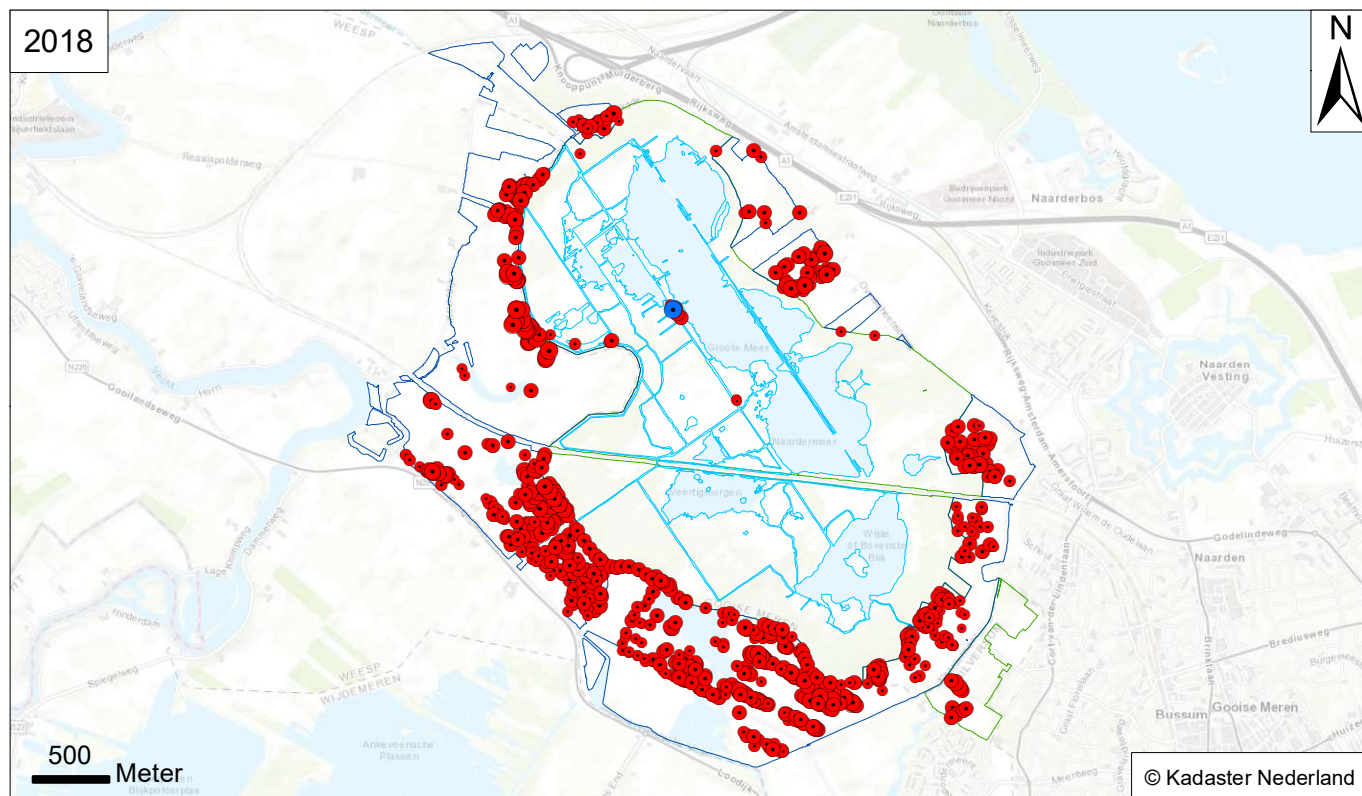

Moeraswespenorchis (*Epipactis palustris*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N06.02, N08.03, N08.04, N10.01 Habitattype: H2190_B

Verspreiding: De soort is op enkele plaatsen aangetroffen in het trilveen De Laan. Het aantal groeiplaatsen van Moeraswespenorchis lijkt iets te zijn toegenomen. Daarnaast is de soort door Max Simmelink en Kim Lotterman op een nieuwe groeiplaats waargenomen in het Laegieskamp en in het gebied ten zuiden van de Westtocht.

Ecologie: Moeraswespenorchis groeit op zonnige tot lichtbeschaduwde, vochtige plaatsen op humushoudend tot weinig, doorgaans basisch tot zwak zuur, matig voedselrijk substraat. De soort is niet bestand tegen sterke uitdroging en langdurige inundatie in de winter. De soort gedijt het beste op groeiplaatsen met een humuslaag, daar waar de vegetatie een meer open karakter heeft.

Holpijp (*Equisetum fluviatile*)

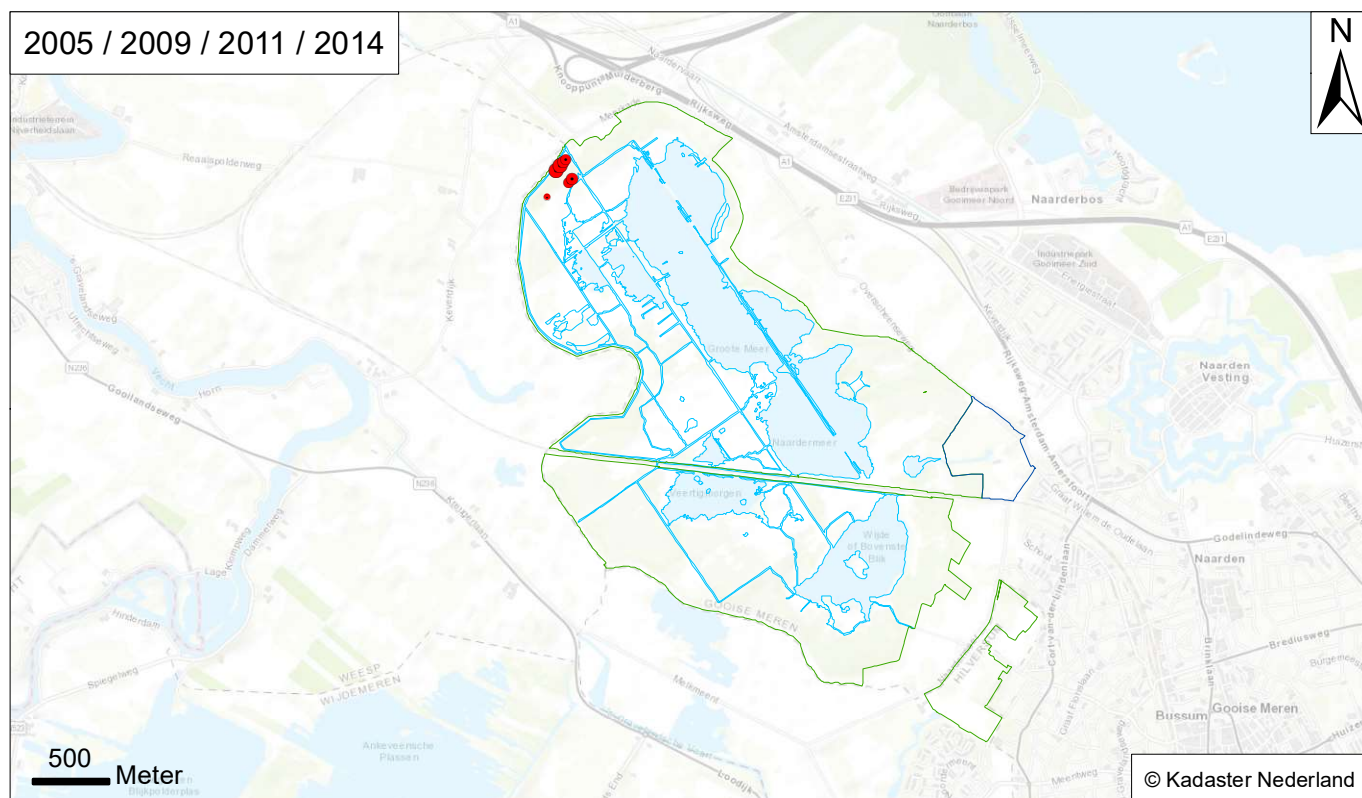
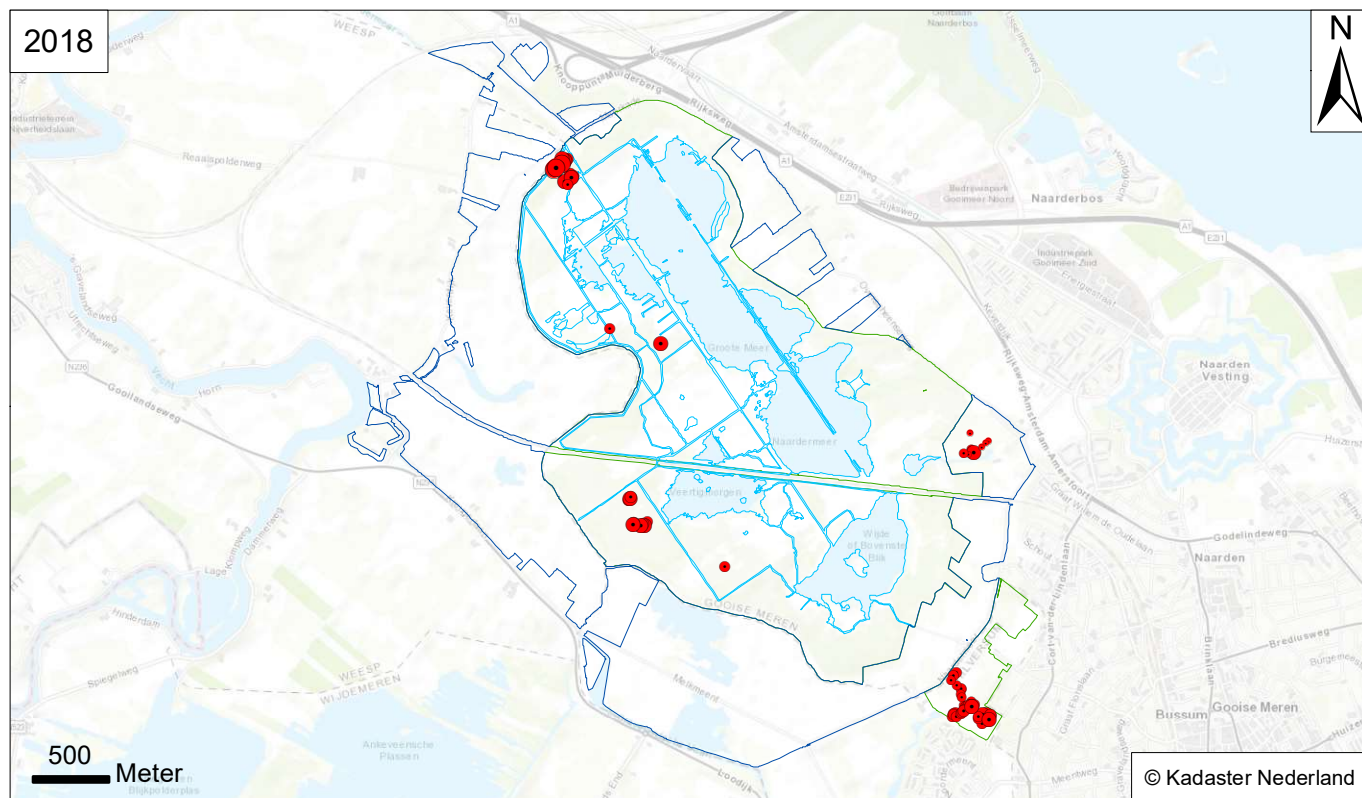
Rode Lijst: -

SNL-type: N02.01B

Habitattype: -

Verspreiding: Holpijp is zeer algemeen in de gehele bufferzone rondom het Naardermeer, met uitzondering van het zuidelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Holpijp komt voor in ondiep, matig voedselrijk zoet water, in sloten, moerassen en broekbossen, welke onder invloed staan van kwel.

Gewone dophei (*Erica tetralix*)

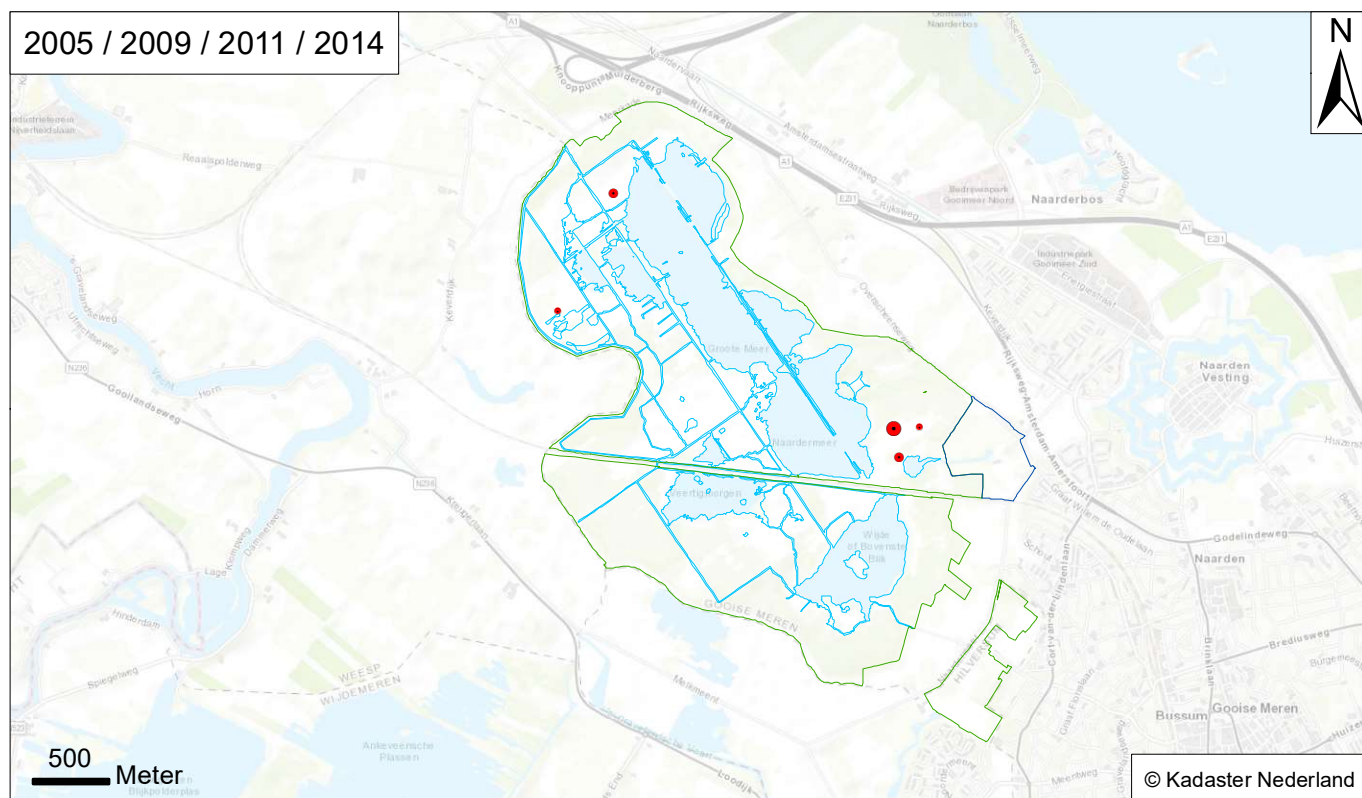
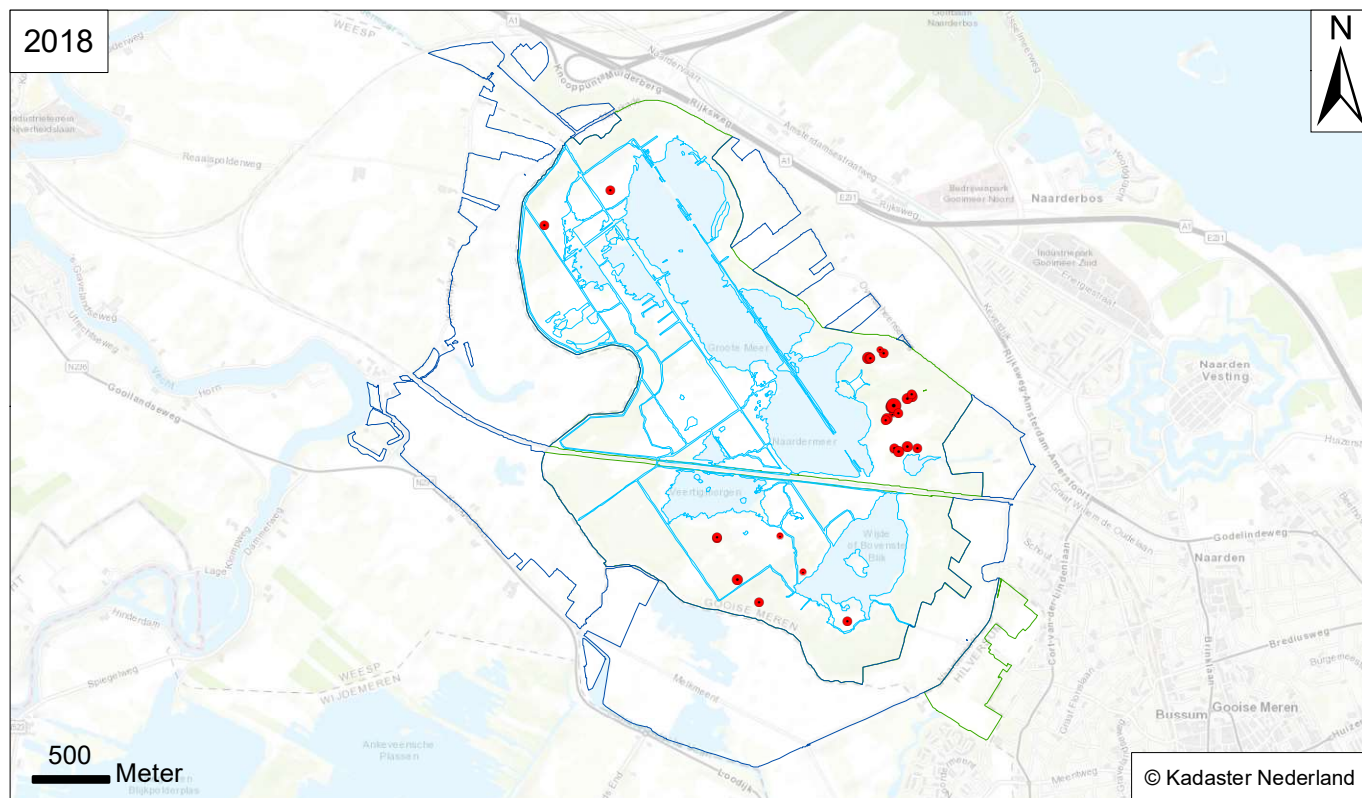
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.01

Habitattype: -

Verspreiding: Gewone dophei is op veel plaatsen niet eerder gekarteerd of is niet in de vergelijkingsjaren meegenomen. De soort is veel aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp en ten zuiden van Thijsses Bos.

Ecologie: Gewone dophei is een typische soort van voedselarme, ietwat vochtige tot natte, zure standplaatsen, op zowel zand als veen.

Eenarig wollegras (*Eriophorum vaginatum*)

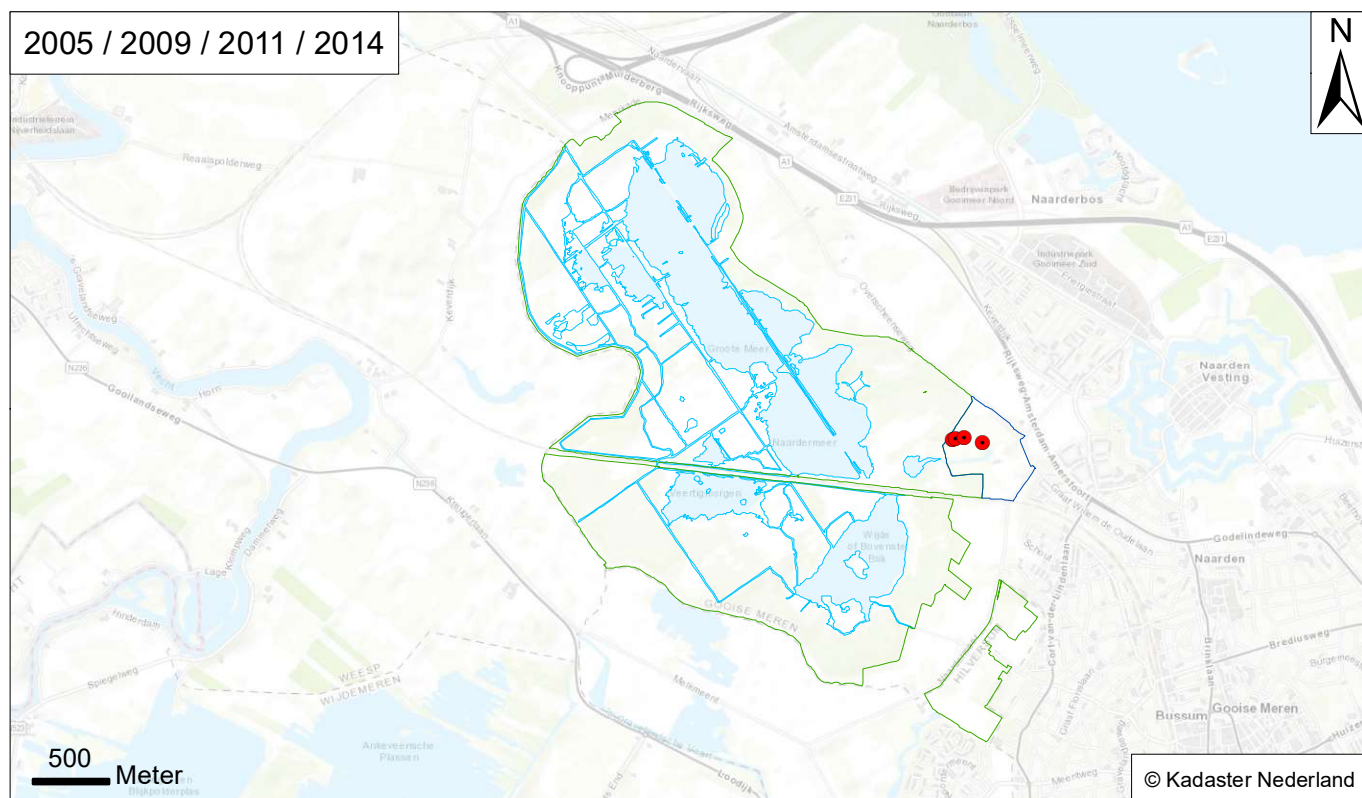
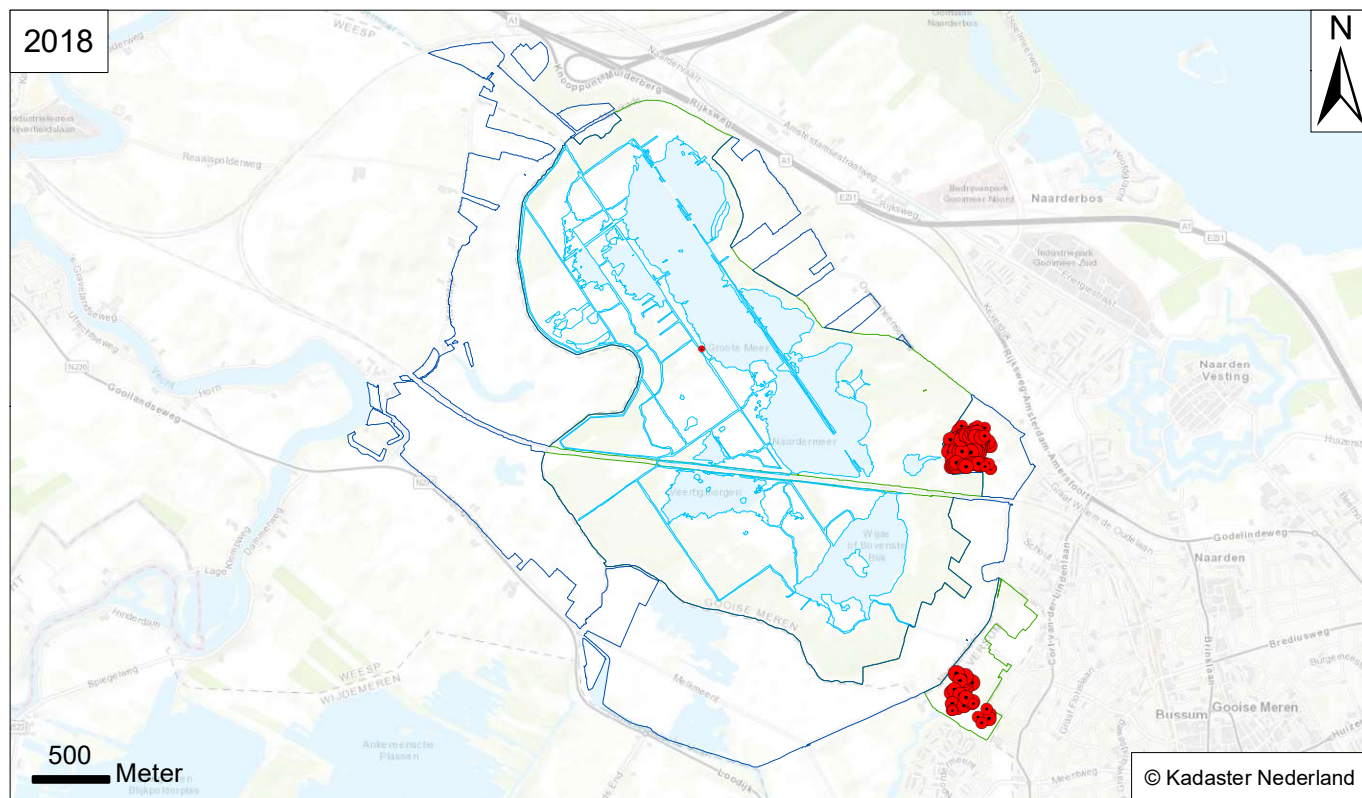
Rode Lijst: KW

SNL-type: N06.03, N06.04, N14.02

Habitattype: H7110_A, H7110_B

Verspreiding: Eenarig wollegras is verspreid in het karteringsgebied aangetroffen. De hoogste dichtheden bevinden zich in het berkenbroekbos ten noorden van Stadzicht. De oude verspreiding is niet compleet, omdat veel oude waarnemingen van voor 2005 komen. De soort lijkt in zijn totaliteit te zijn afgenomen ten opzichte van de volledige oude gegevensdataset.

Ecologie: Eenarig wollegras wordt aangetroffen op natte, voedselarme, zure gronden (hoogveen). De soort wordt af en toe gevonden in berkenbroekbossen.

Stijve ogentroost s.l. (*Euphrasia stricta* s.l.)

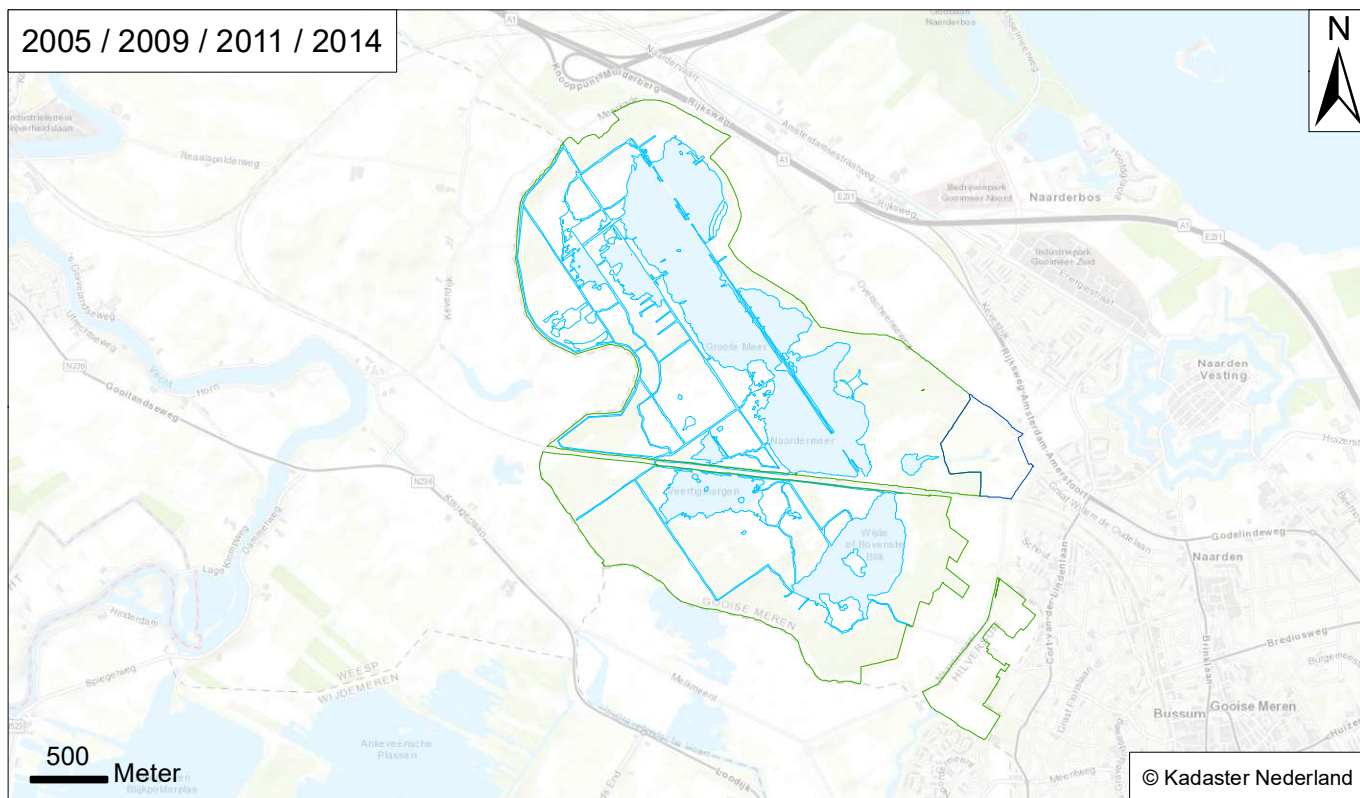
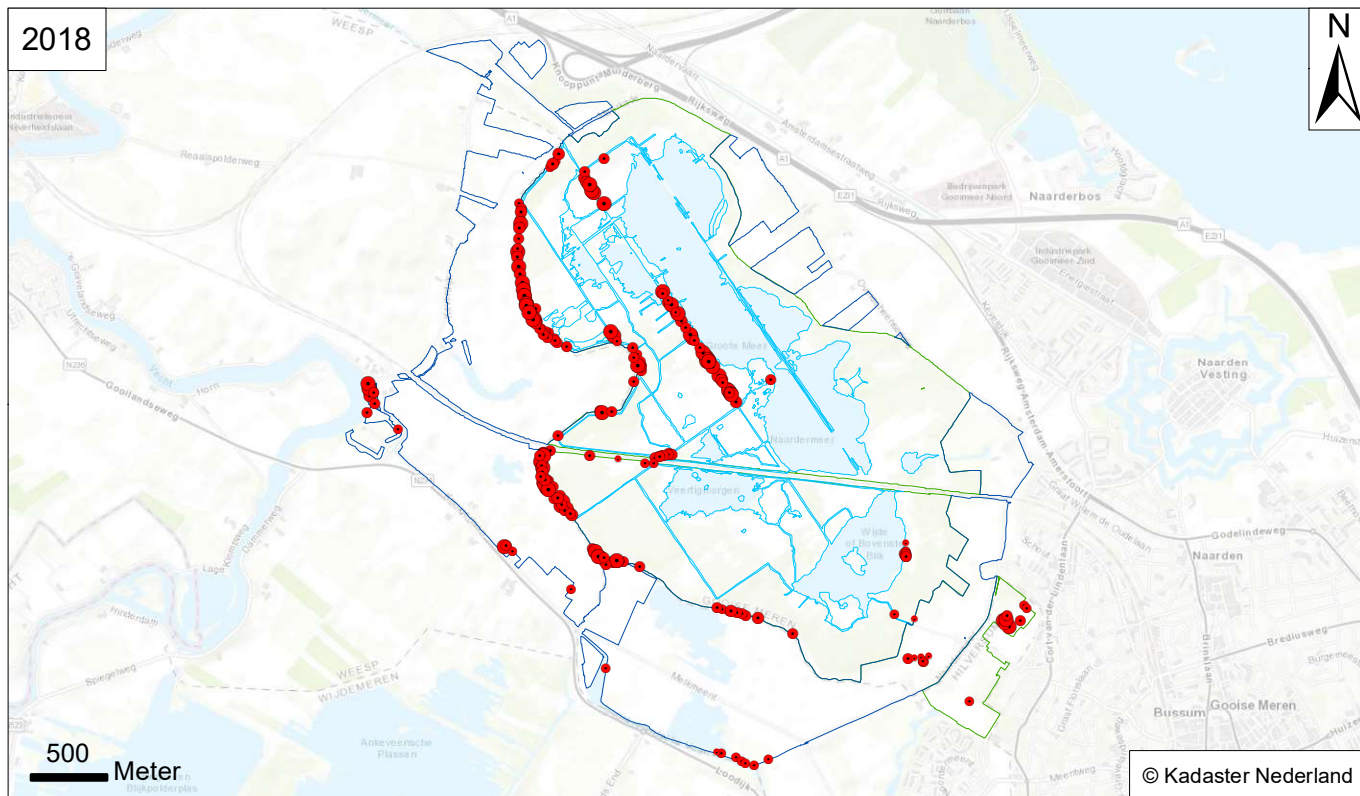
Rode Lijst: GE

SNL-type: N06.04, N07.01, N09.01

Habitatype: -

Verspreiding: Stijve ogentroost is bij Stadzicht sterk toegenomen. Tevens is de soort veel aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp.

Ecologie: Stijve ogentroost groeit als halfparasiet in schrale onbemeste, min of meer gesloten maar laag blijvende, beweede of gemaaide graslanden. De bodem is licht humeus en heeft een zwak zure tot neutrale zuurgraad. De plant staat vaak op de rand tussen relatief droge en natte milieus. Stijve ogentroost komt zowel op kalkrijke- als kalkarme standplaatsen voor. Bij toenemende verzuring verdwijnt de plant echter uit de vegetatie.

Moerasspirea (*Filipendula ulmaria*)

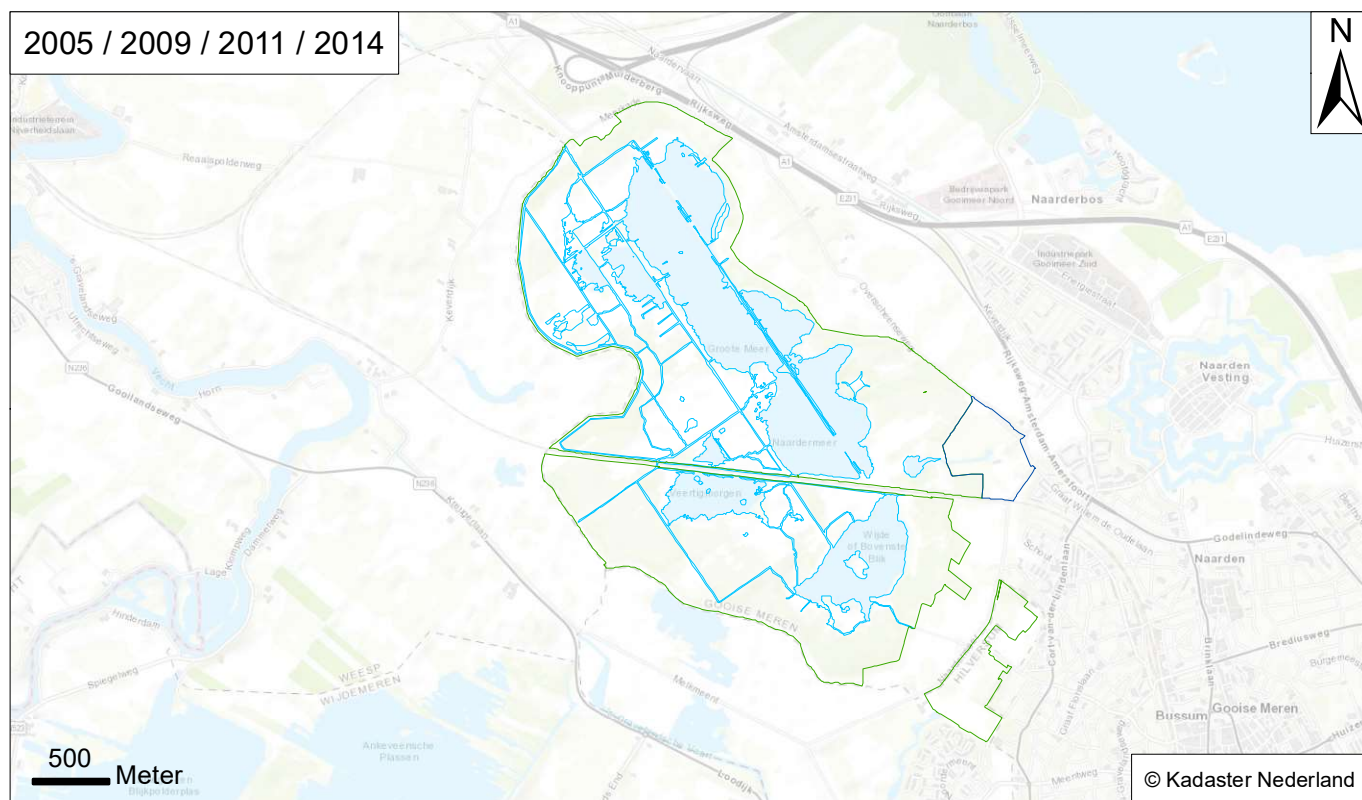
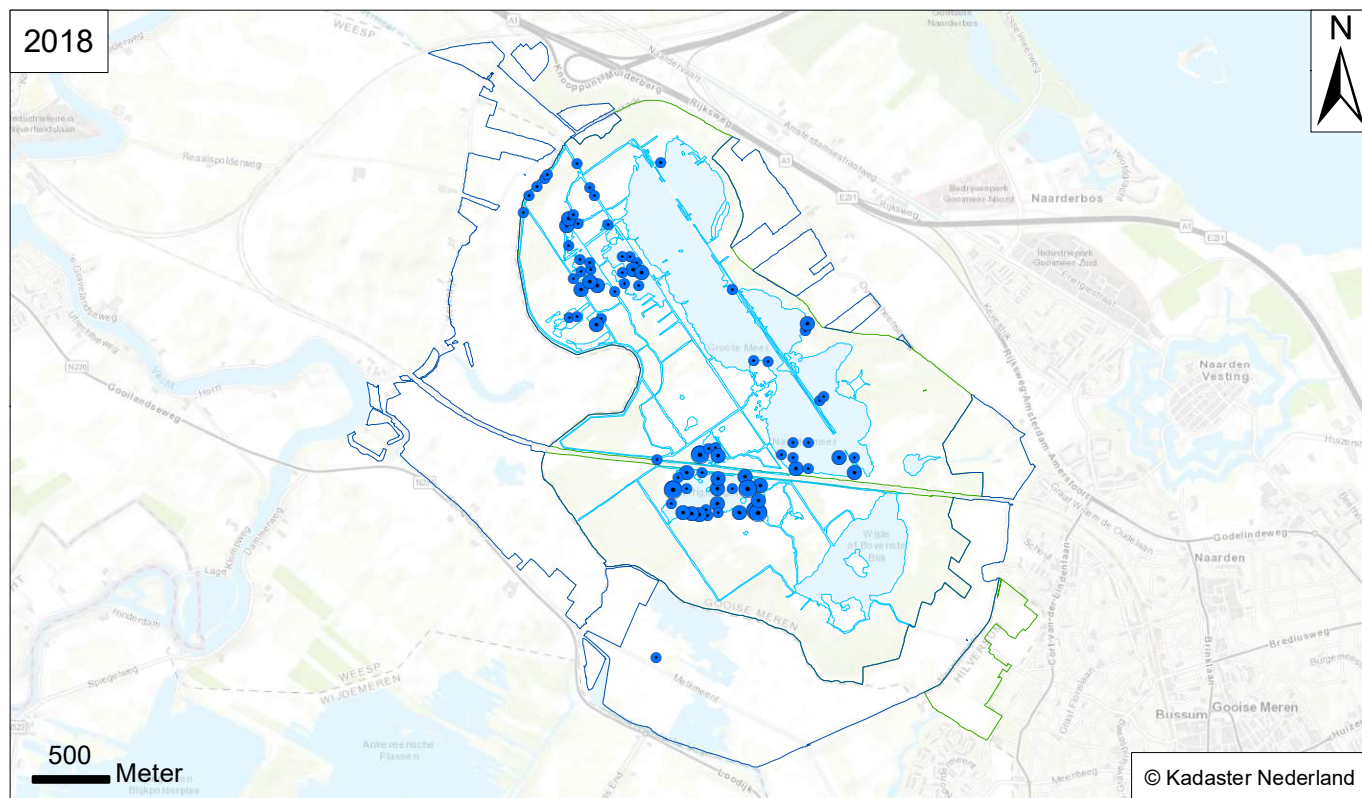
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitattype: H6430_A

Verspreiding: Moerasspirea is niet eerder in kaart gebracht. De soort is vrij algemeen langs met name het westelijk deel van de Meerkade en in het rietland ten noorden van Fort Uitermeer.

Ecologie: Moerasspirea komt voor op natte, voedselrijke gronden aan waterkanten, in hooilanden, lichte loofbossen en natte ruigten. De soort verdraagt oppervlakkige uitdroging in de zomermaanden.

Gewoon bronmos (*Fontinalis antipyretica*)

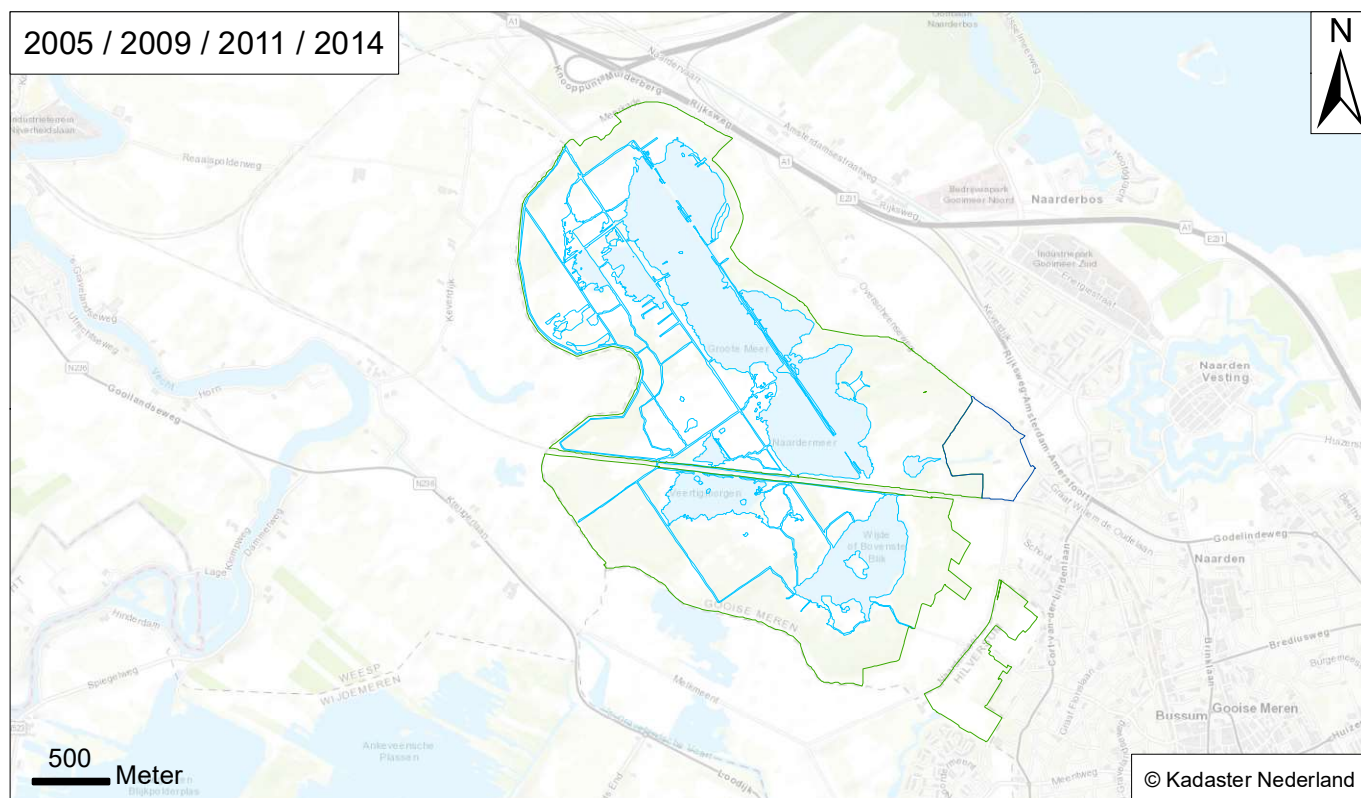
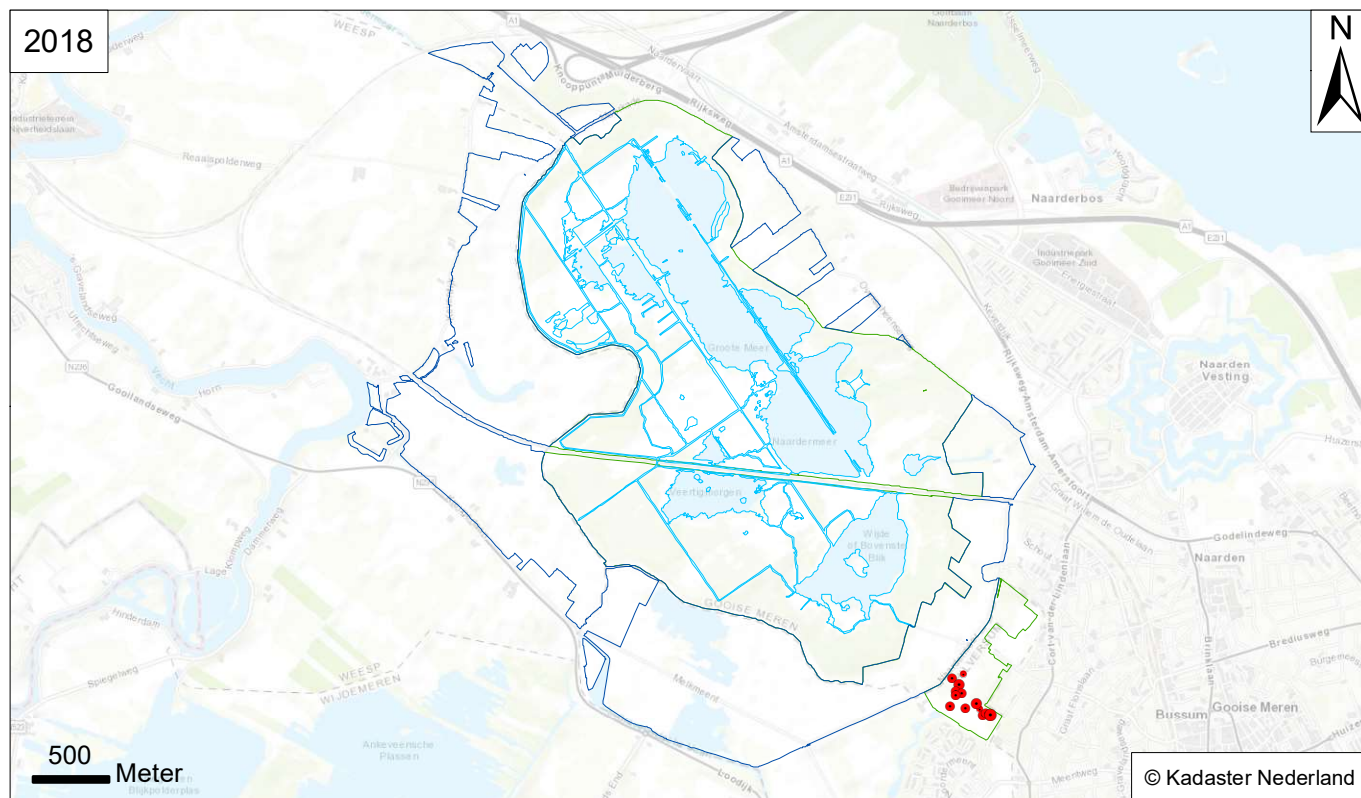
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Gewoon bronmos is veel voorkomend in met name Veertig Morgen en Binnenzij/ Spookgat.

Ecologie: Gewoon bronmos komt voor in diverse wateren, mits deze niet te voedselarm zijn. Het betreft zowel stillstaande- als stromende wateren.

Stelkbrem (*Genista anglica*)

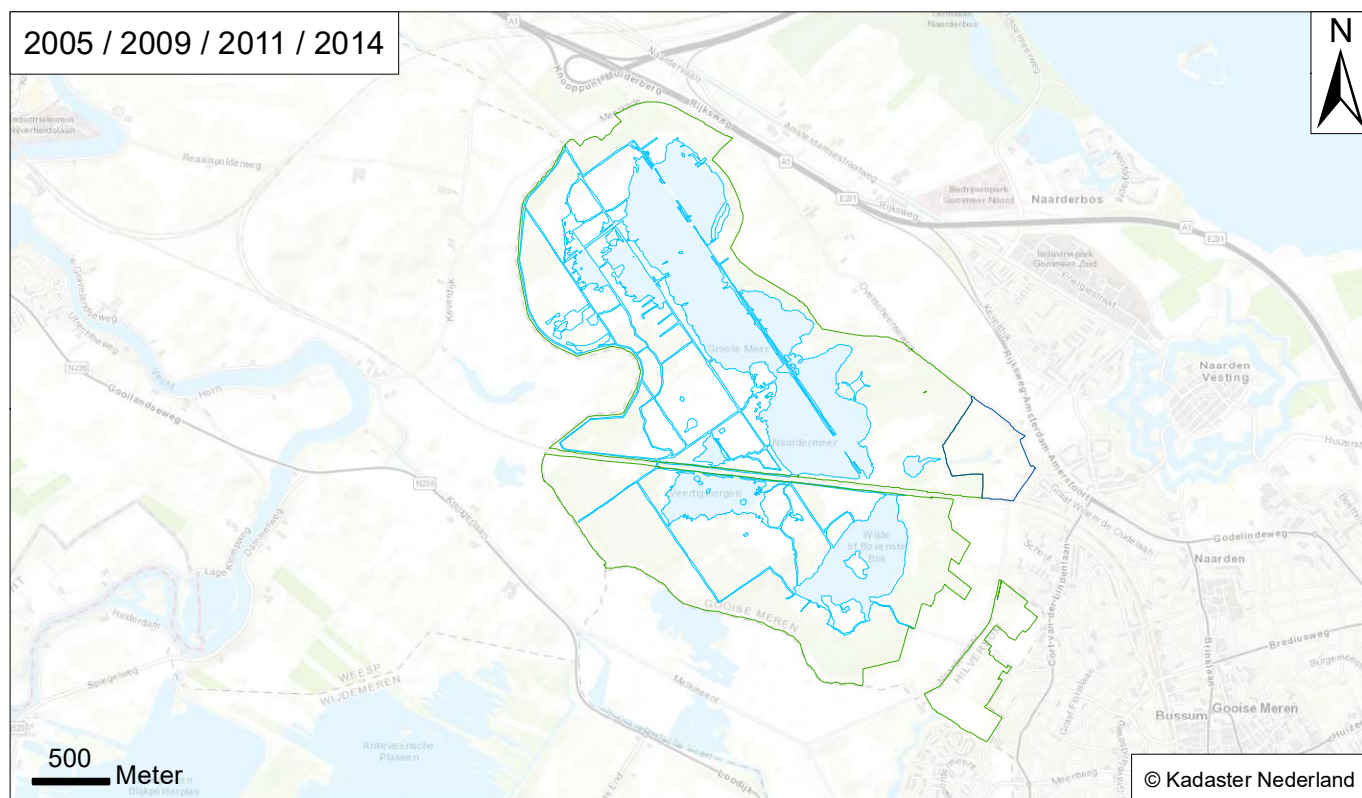
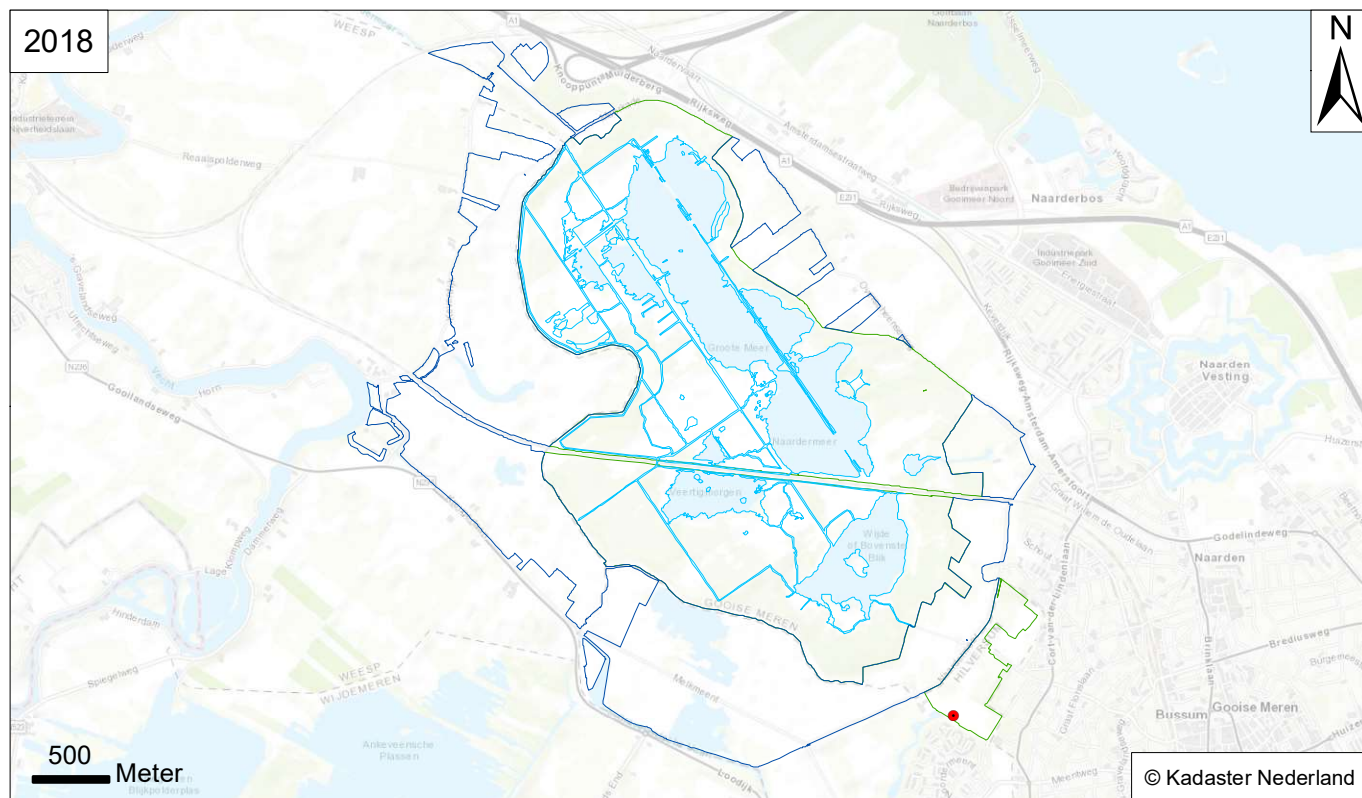
Rode Lijst: GE

SNL-type: N06.04, N07.01, N08.04

Habitatype: H2310, H4030

Verspreiding: Stelkbrem is veel aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp. De soort is niet eerder gekarteerd.

Ecologie: Stelkbrem is gebonden aan open, zonnige plaatsen op droge tot matig vochtige, zure- en voedselarme, lemige zandgronden.

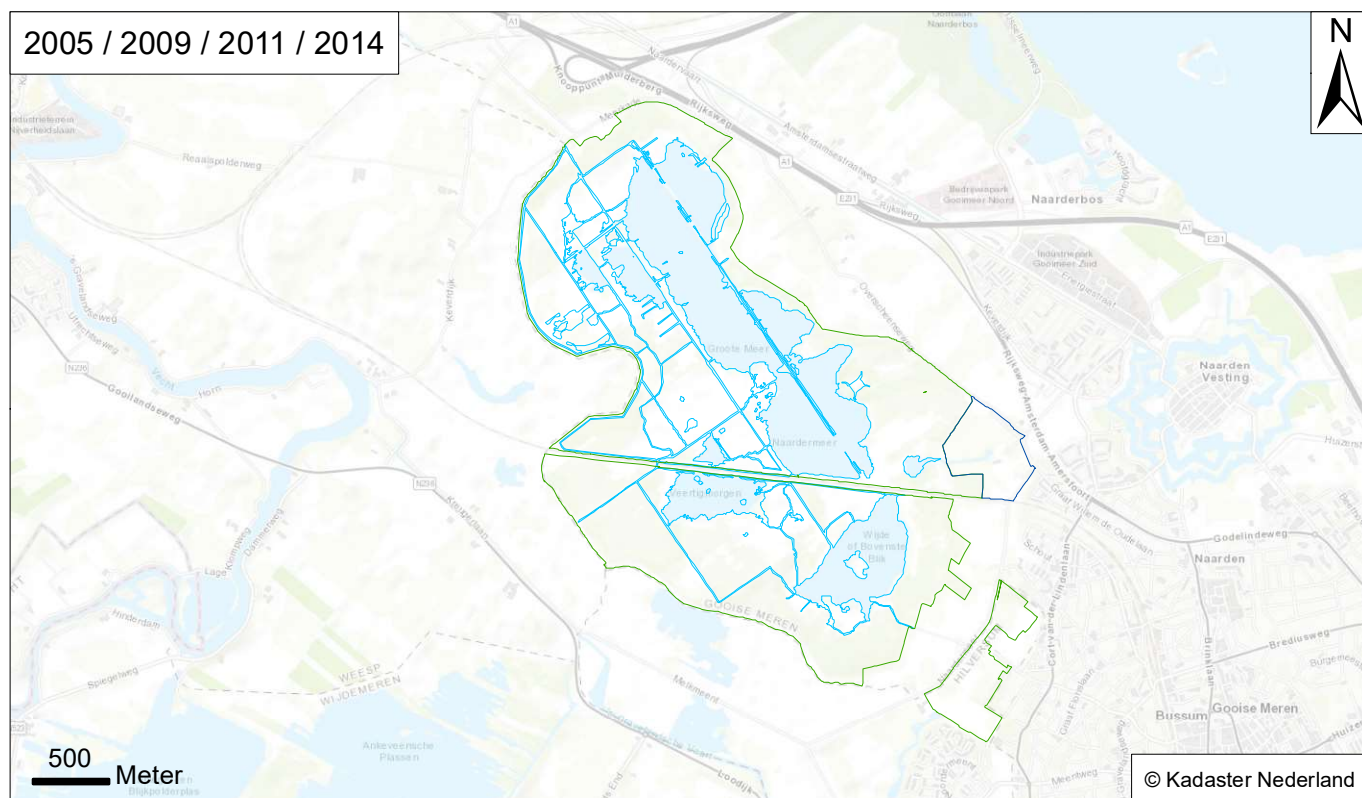
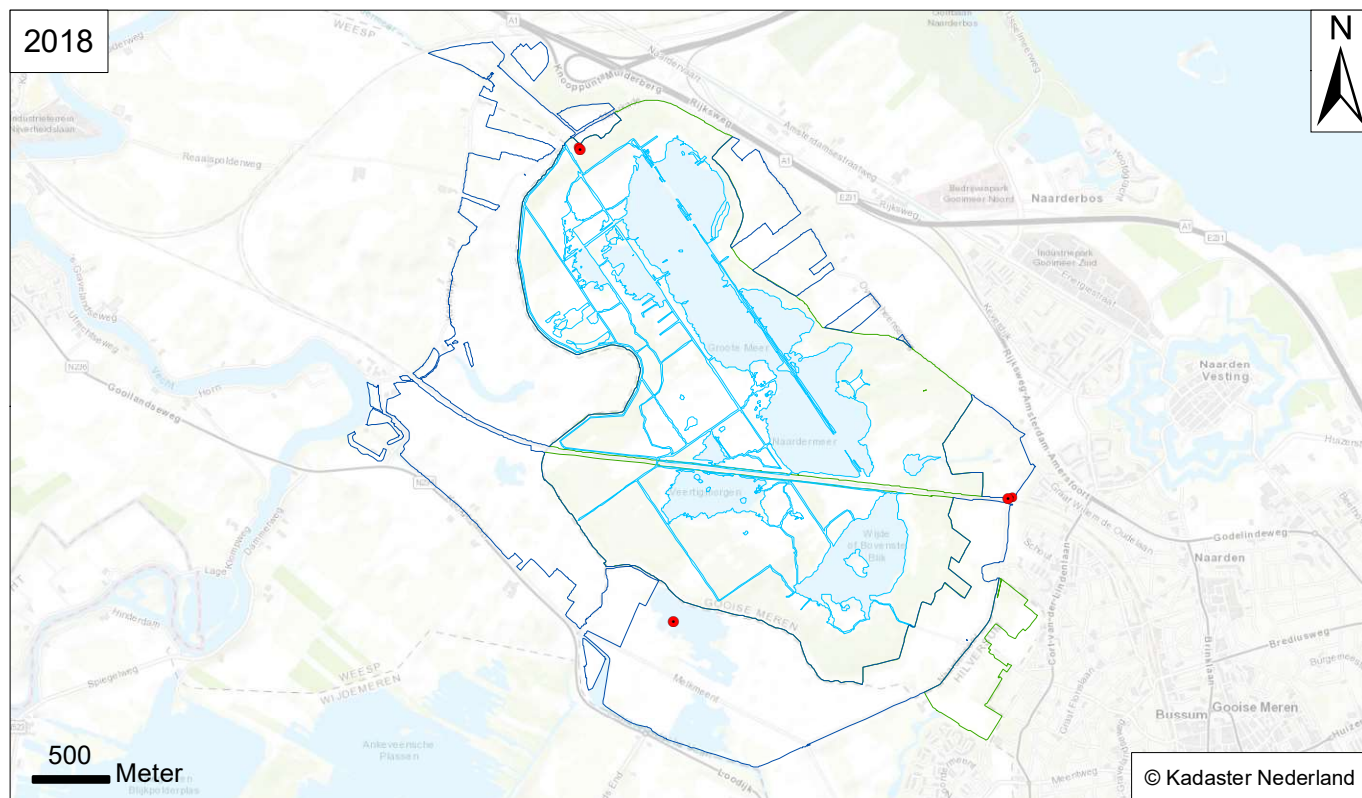

Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*)

Rode Lijst: GE SNL-type: N06.01, N06.04, N07.01, N10.01 Habitattype: H4010_A

Verspreiding: Klokjesgentiaan is nieuw ontdekt in deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: De Klokjesgentiaan is een typische soort van vochtige tot natte, voedselarme zwak zure bodems. De soort is met name te vinden in vochtige heidenen en in blauwgraslanden of schrale hooilanden.

Reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*)

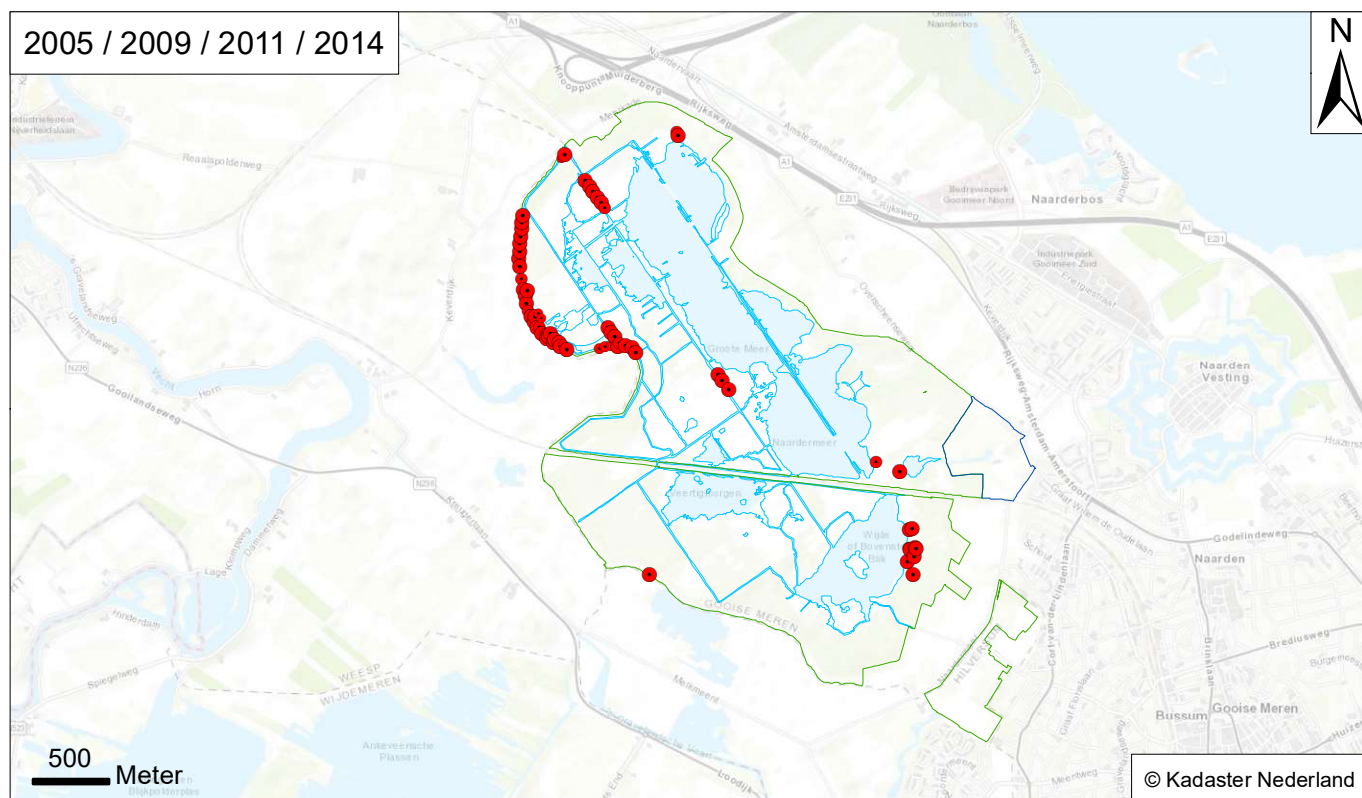
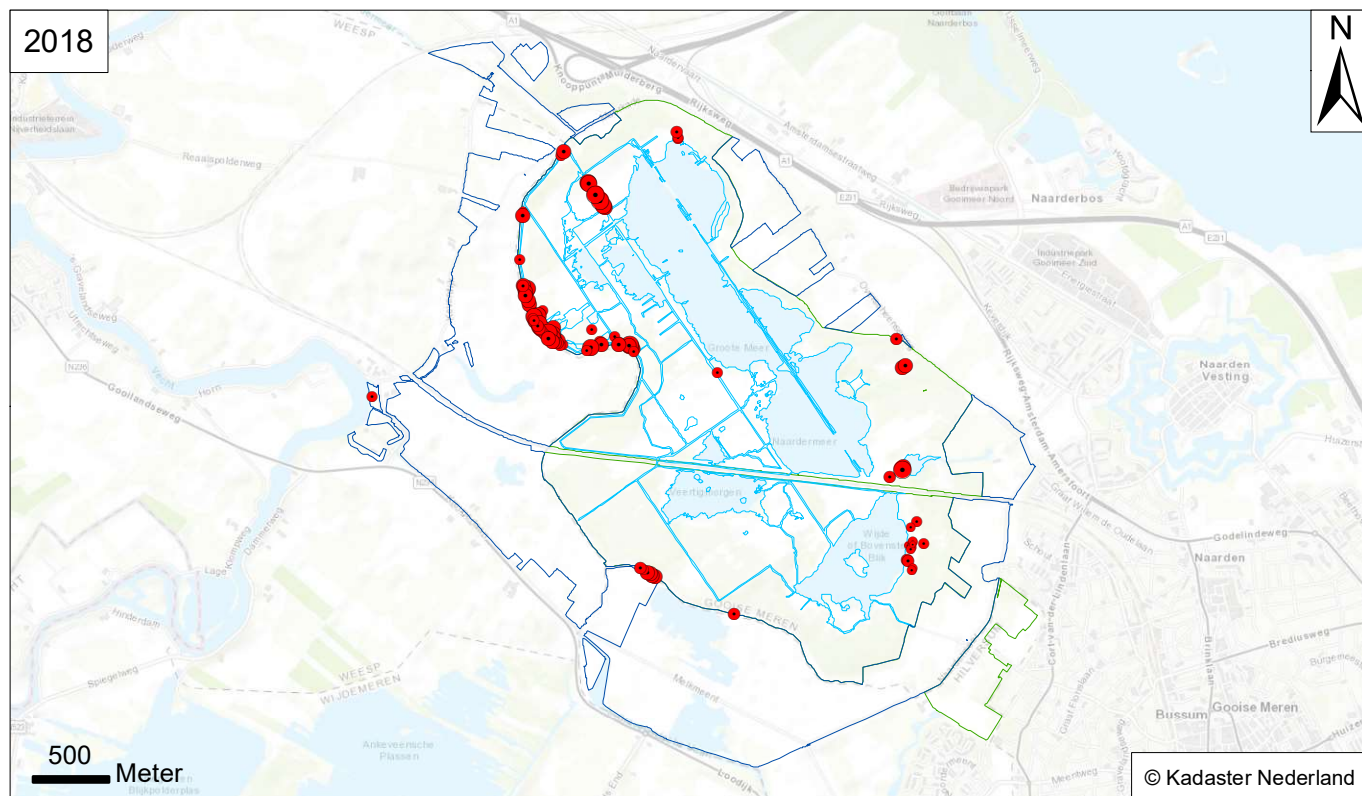
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Reuzenberenklauw is aangetroffen in het zuiden van Stadzigt en in de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Reuzenberenklauw is een plaagsoort van vochtige, voedselrijke grond. Het is een hardnekkige soort die dominant kan optreden in grazige vegetaties, zomen en lichte bossen.

Veenreukgras (*Hierochloe odorata*)

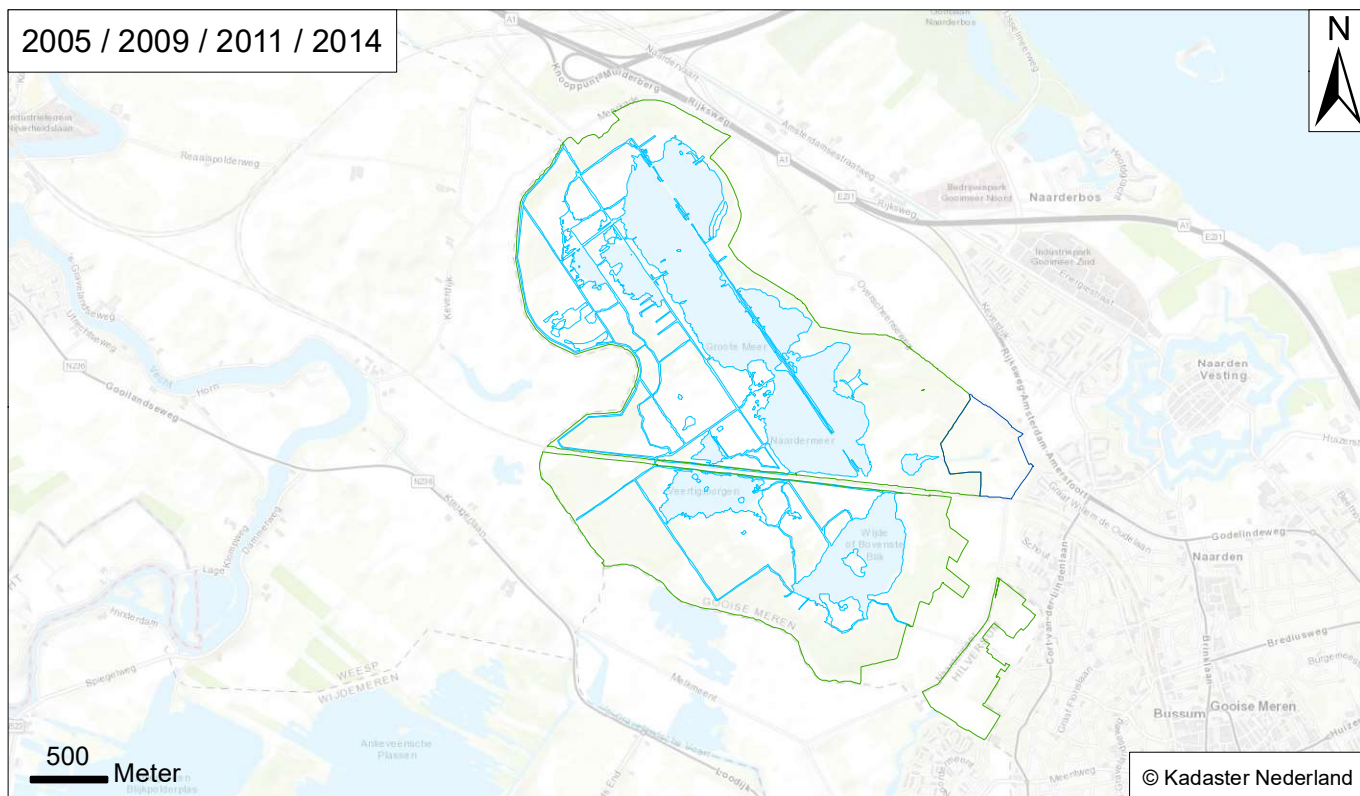
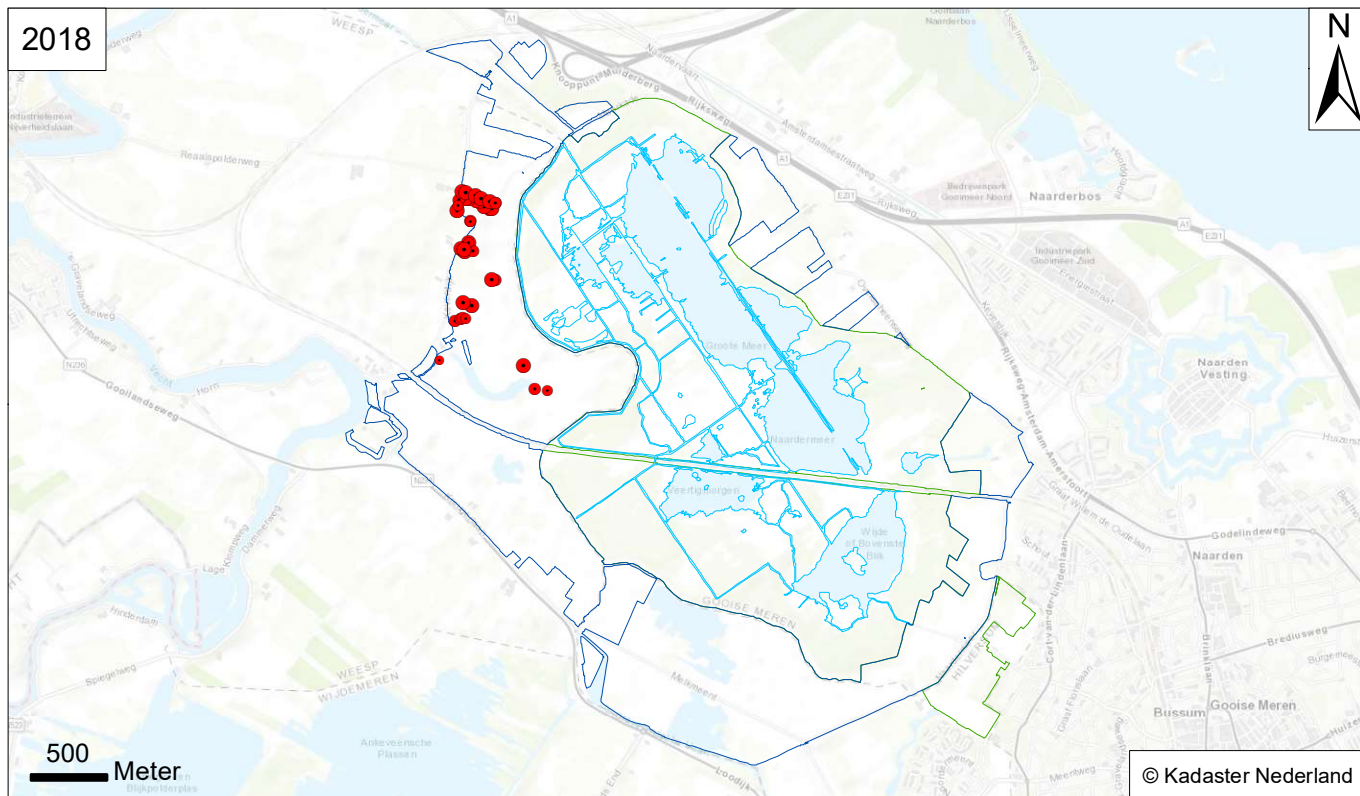
Rode Lijst: KW

SNL-type: N10.01, N10.02, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: Veenreukgras is verspreid in het gehele Naardermeer aangetroffen. De hoogste dichtheden bevinden zich aan de noordwestelijke Meerkade, langs de zuidkant van de Westtocht en in De Laan. De soort is ook ten noordoosten van de Eendenkooi aangetroffen.

Ecologie: Veenreukgras is een typische soort van graslanden en waterkanten en komt voor op plaatsen op vochtige tot natte, matig voedselrijke bodems.

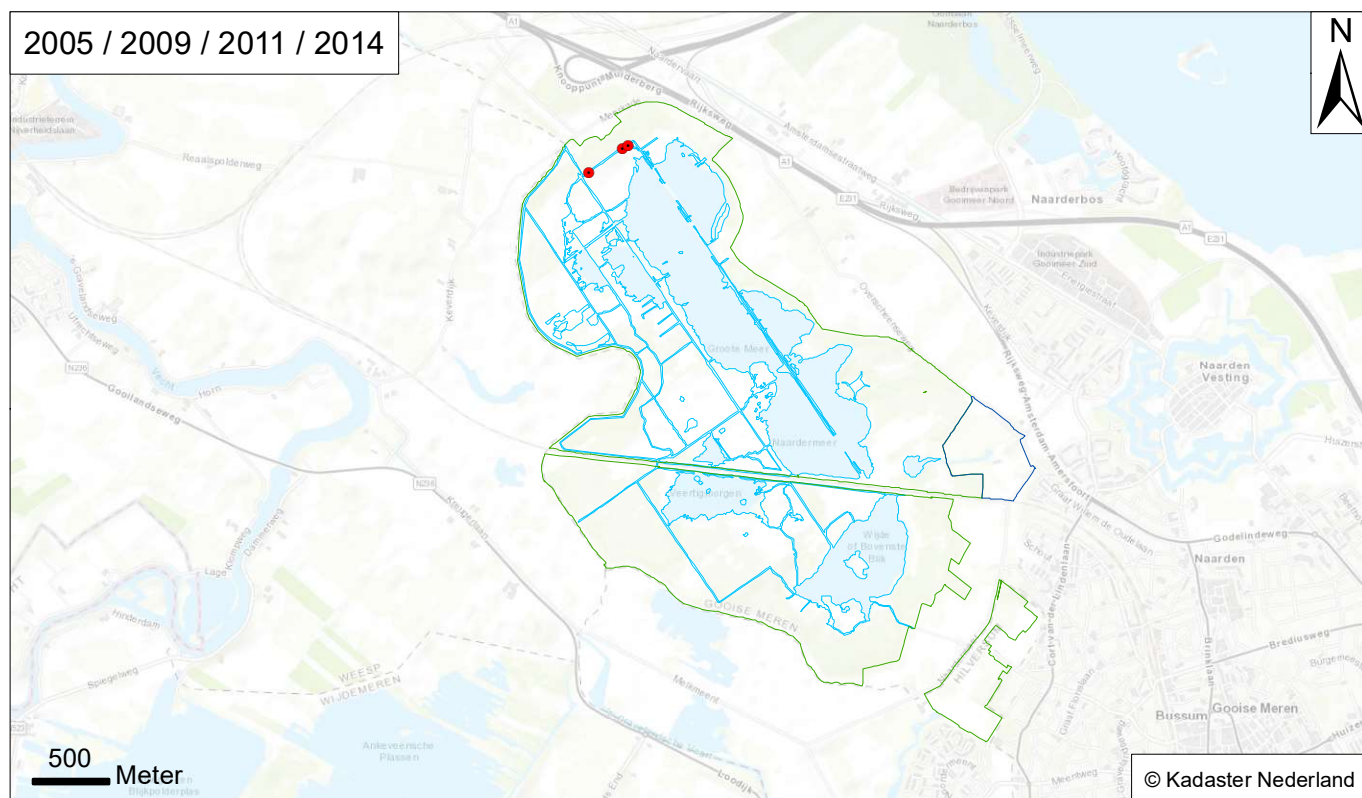
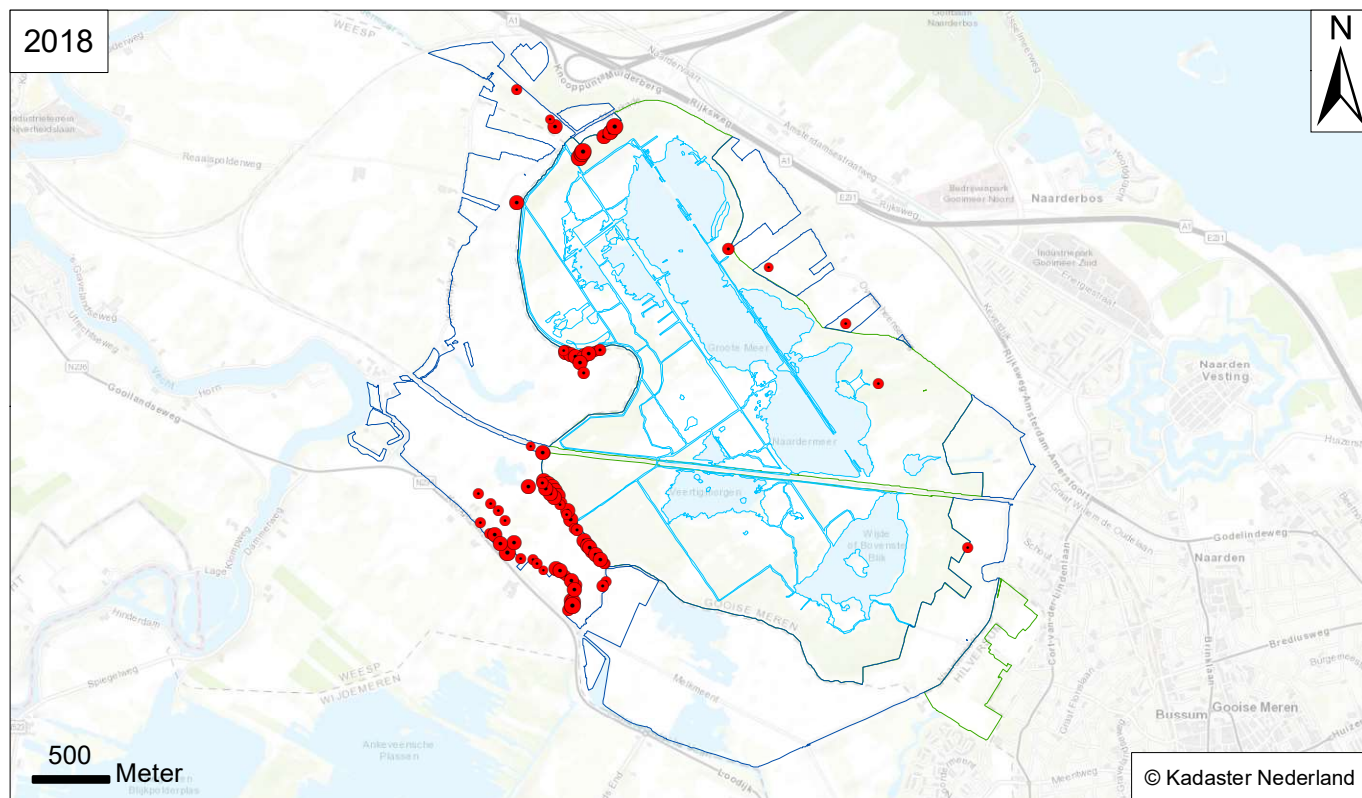

Lidsteng (*Hippuris vulgaris*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01B, N05.01, N05.02, N12.04 Habitattype: -

Verspreiding: Lidsteng is alleen aangetroffen in het noordelijk deel van de Kevedijksche Polder.

Ecologie: Lidsteng komt voor in stromend tot stilstaand, ondiep tot diep, zoet of zwak brak matig voedselrijk water in poelen en sloten, vooral op kleigrond en in duinmeertjes.

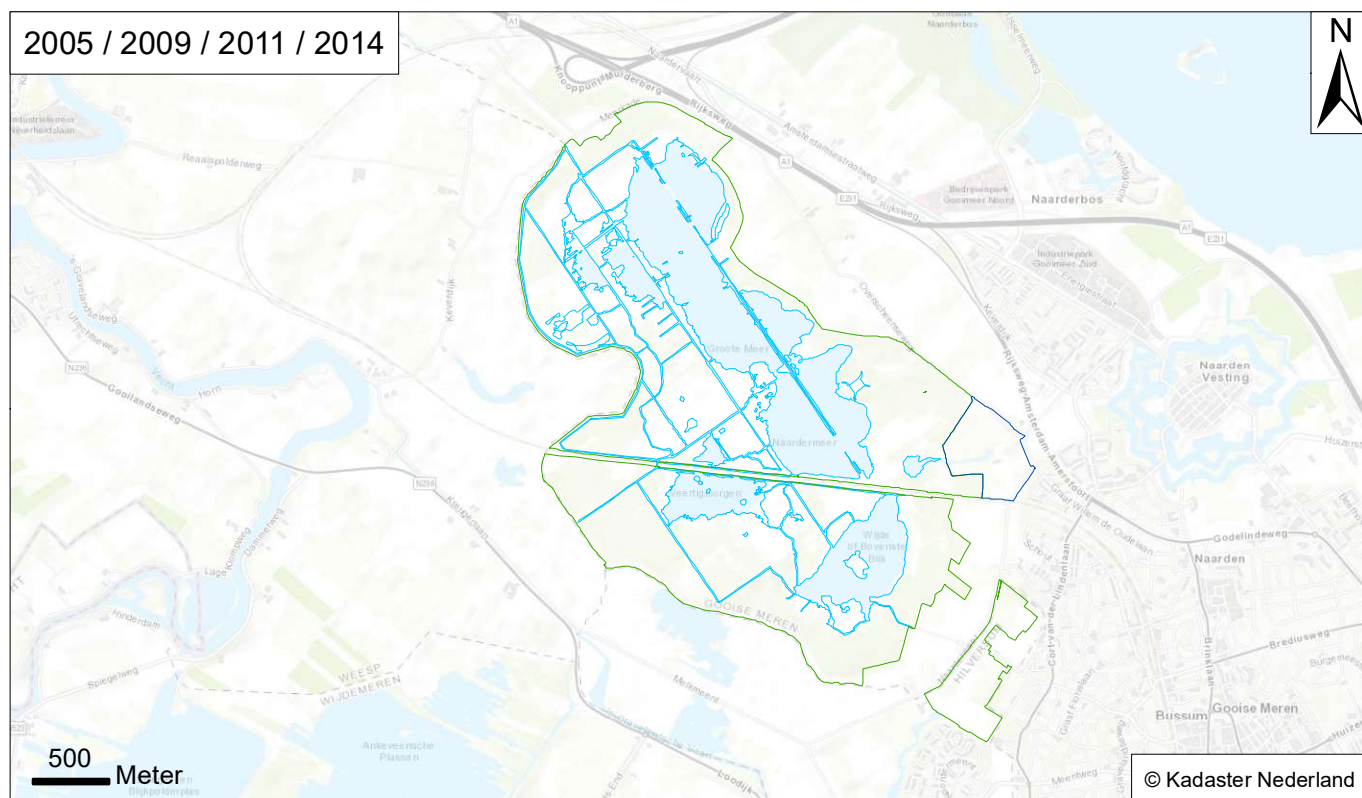
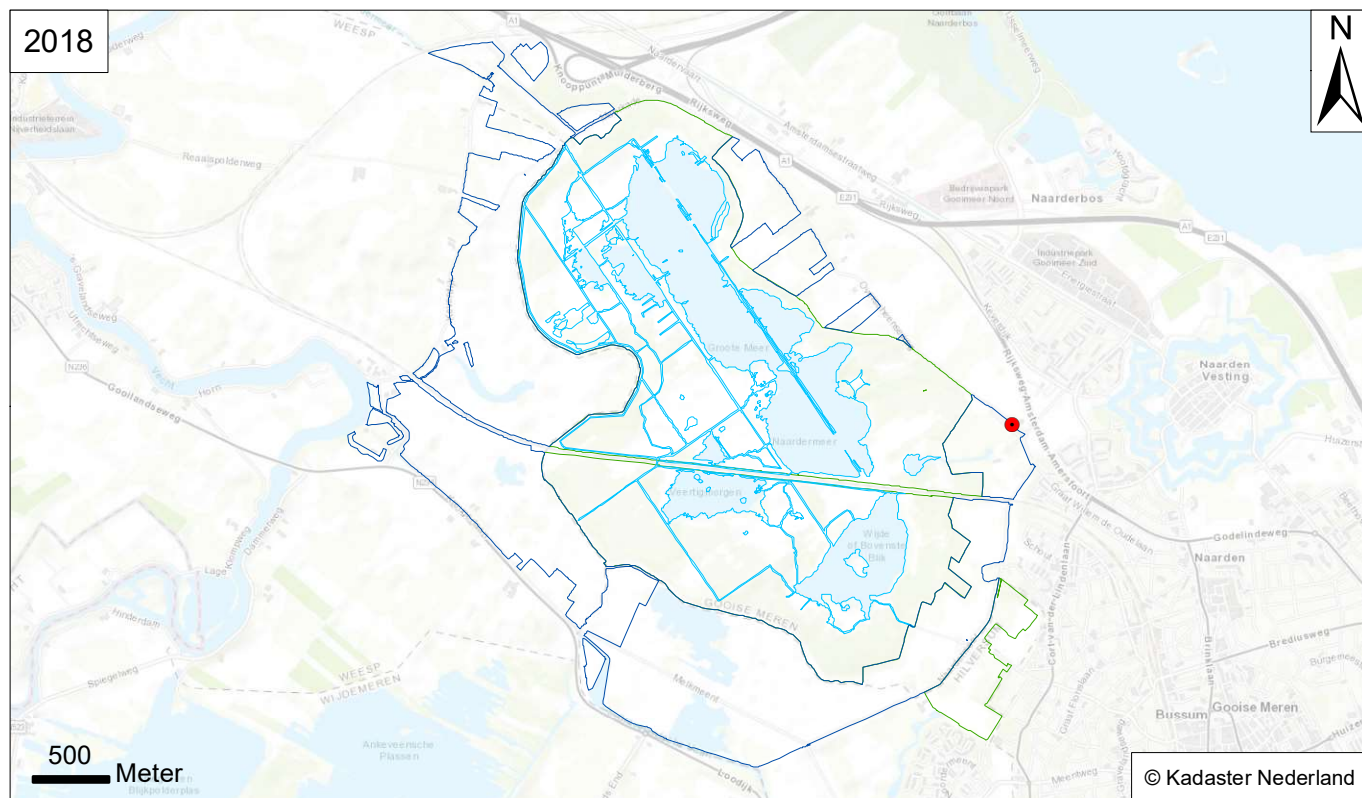

Waterviolier (*Hottonia palustris*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01B, N03.01, N04.02, N14.02 Habitattype: -

Verspreiding: Waterviolier is talrijk in het zuidelijk deel van de Keverdijksche Polder en langs de Meerkade ten zuiden van de spoorlijn. Verder is de soort verspreid op enkele plaatsen in het Naardermeer aangetroffen.

Ecologie: Waterviolier is een kenmerkende soort van ondiepe, meestal stilstaande of soms zwakstromende, matig voedselrijke wateren. Daarnaast komt de soort voor op droogvallende plaatsen, zoals in greppels.

Wilde hyacint (*Hyacinthoides non-scripta*)

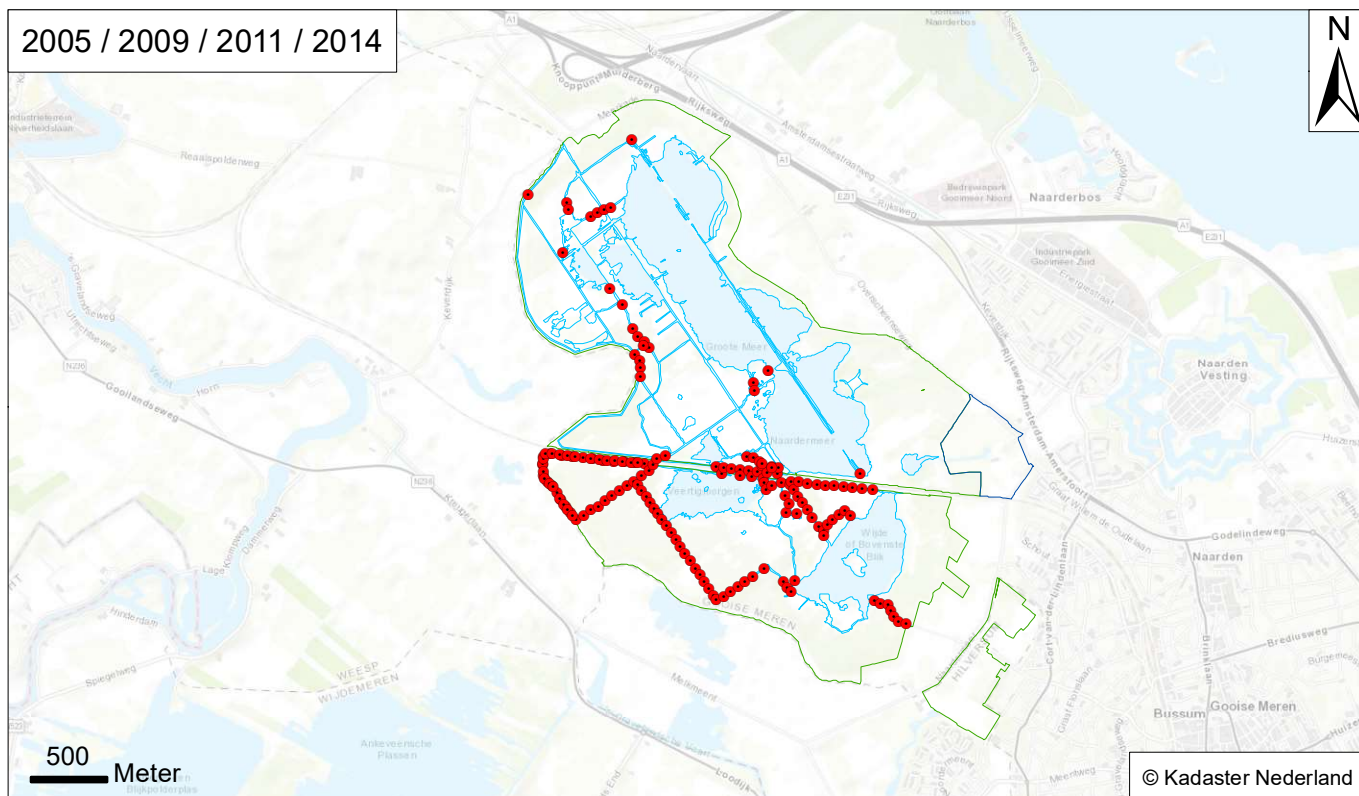
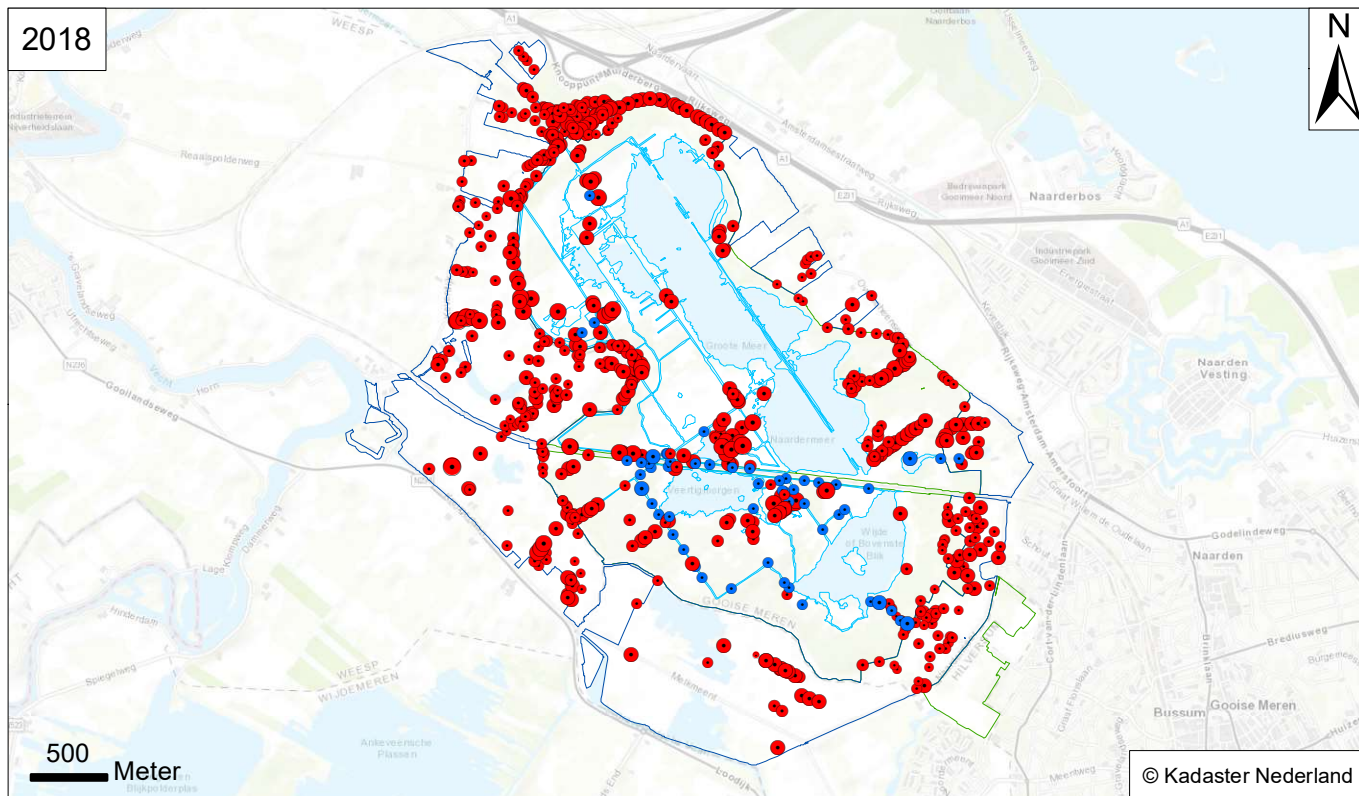
Rode Lijst: -

SNL-type: N15.01

Habitattype: H2180_C

Verspreiding: Wilde hyacint is sporadisch aangetroffen in het noordoosten van Stadzicht.

Ecologie: Wilde hyacint is een bosplant die groeit op vochthoudende, humeuze, min of meer neutrale- en voedselrijke bodem.

Kikkerbeet (*Hydrocharis morsus-ranae*)

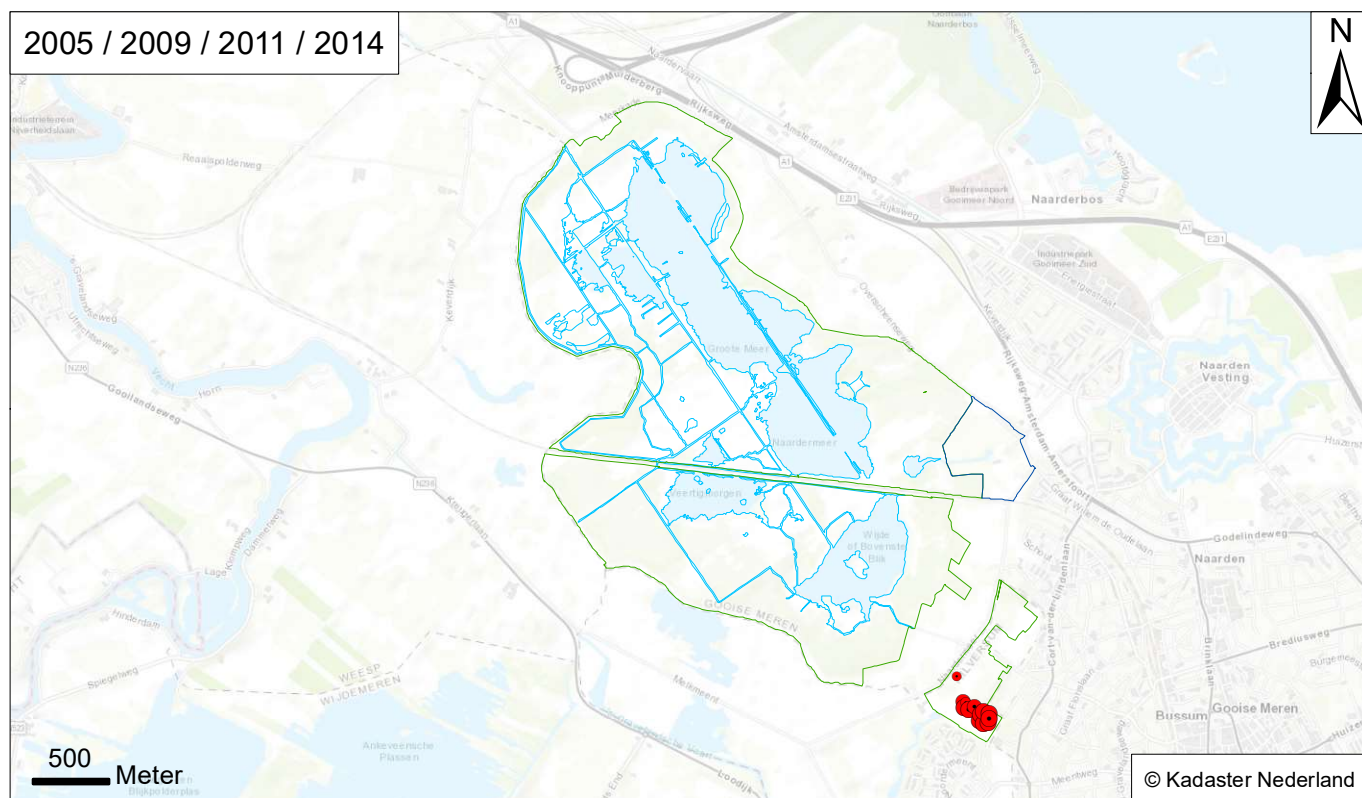
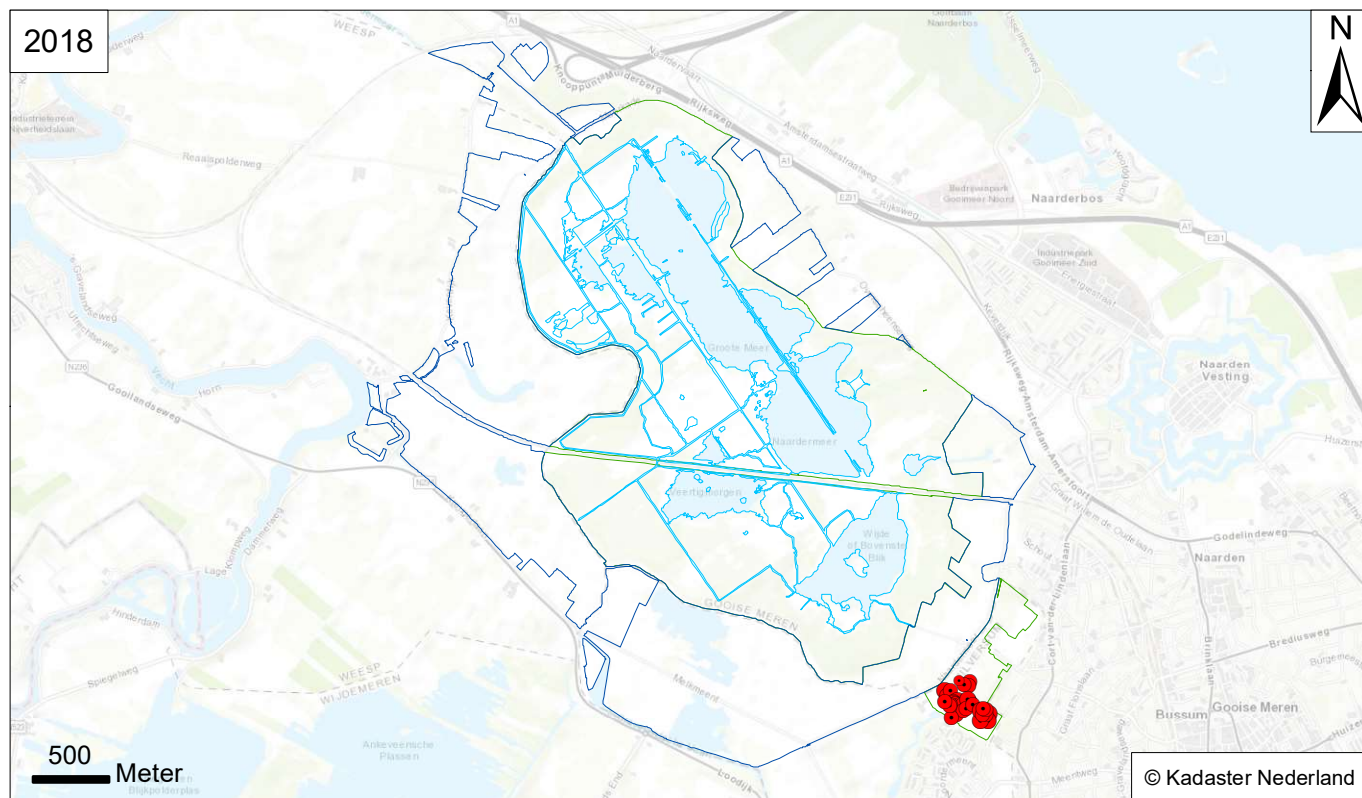
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.02

Habitattype: -

Verspreiding: Kikkerbeet is verspreid in het gehele object aangetroffen. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt rond de Visserij en de Keverdijk.

Ecologie: Kikkerbeet is een plant van min of meer voedselrijk, zwak zuur tot basisch, ondiep maar niet droogvallend, stilstaand tot licht stromend, beschut, zoet tot zwak brak water. Kikkerbeet gedijt op verschillende bodemsoorten, zoals veen, rivierklei, zand of leem, met meestal een aanzienlijk gehalte aan organische stof.

Moerashertshooi (*Hypericum elodes*)

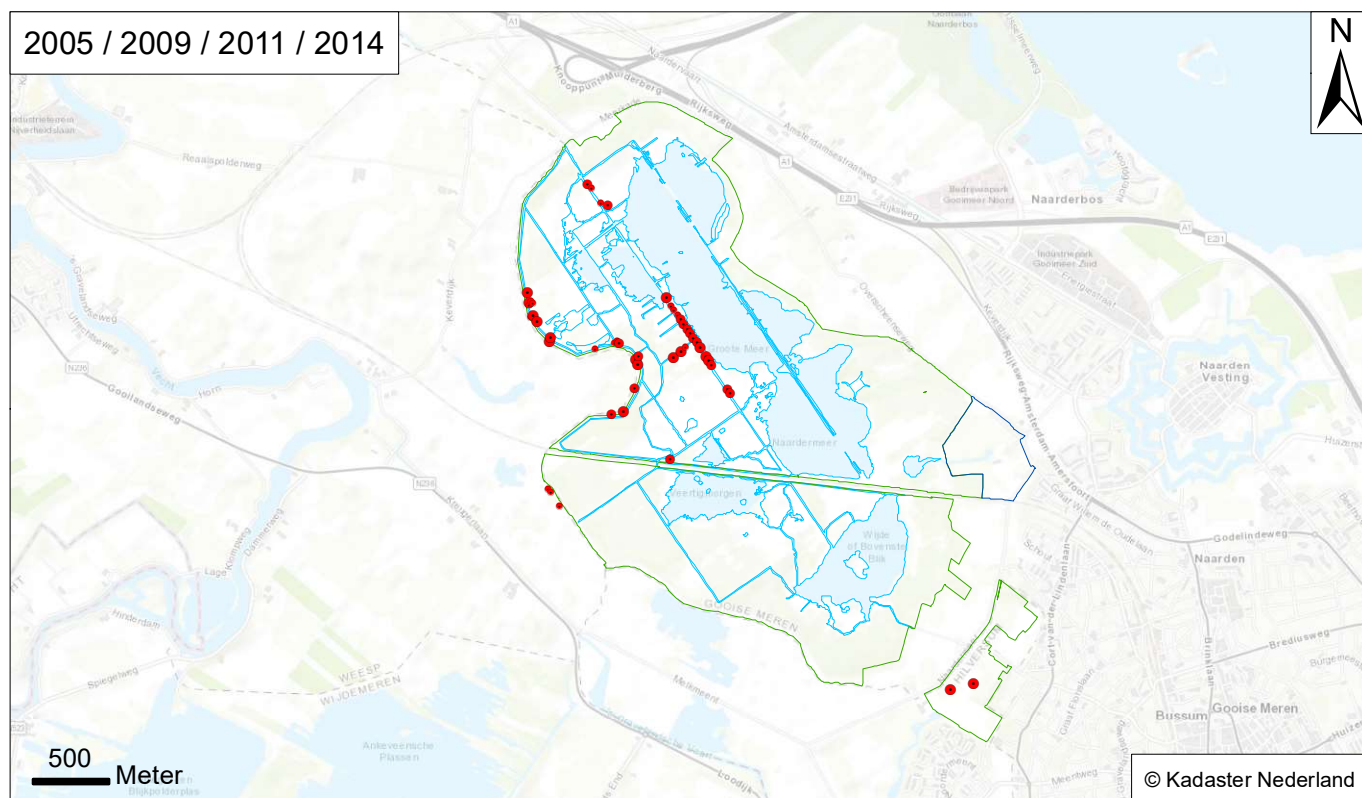
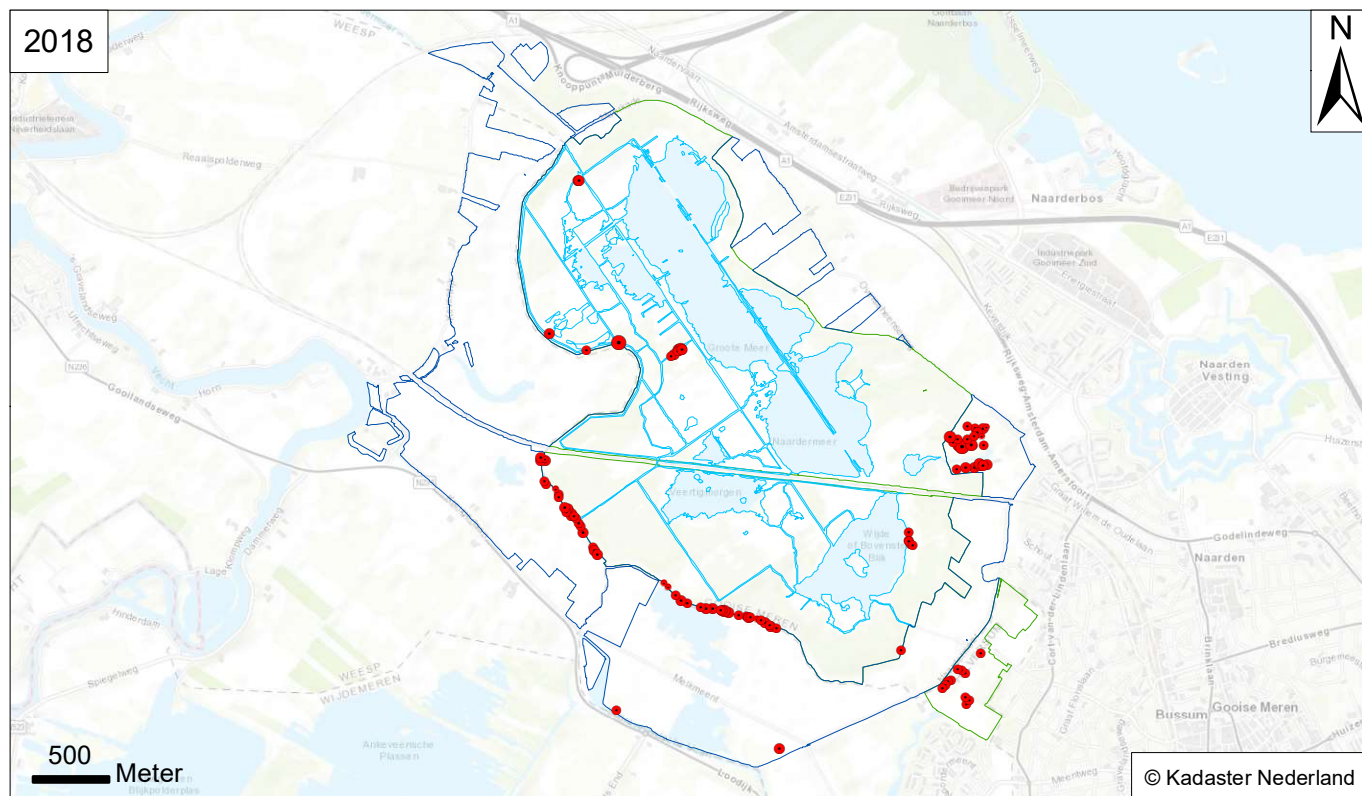
Rode Lijst: KW

SNL-type: N06.05

Habitatype: H3130

Verspreiding: Moerashertshooi is een algemene soort in het zuidelijke deel van het Laegieskamp.

Ecologie: Moerashertshooi is een typische soort van oevers langs zwakgebufferde wateren. De soort gedijt op zonnige open plaatsen in (matig) voedselarm, zwak zuur water en droogvallende bodems.

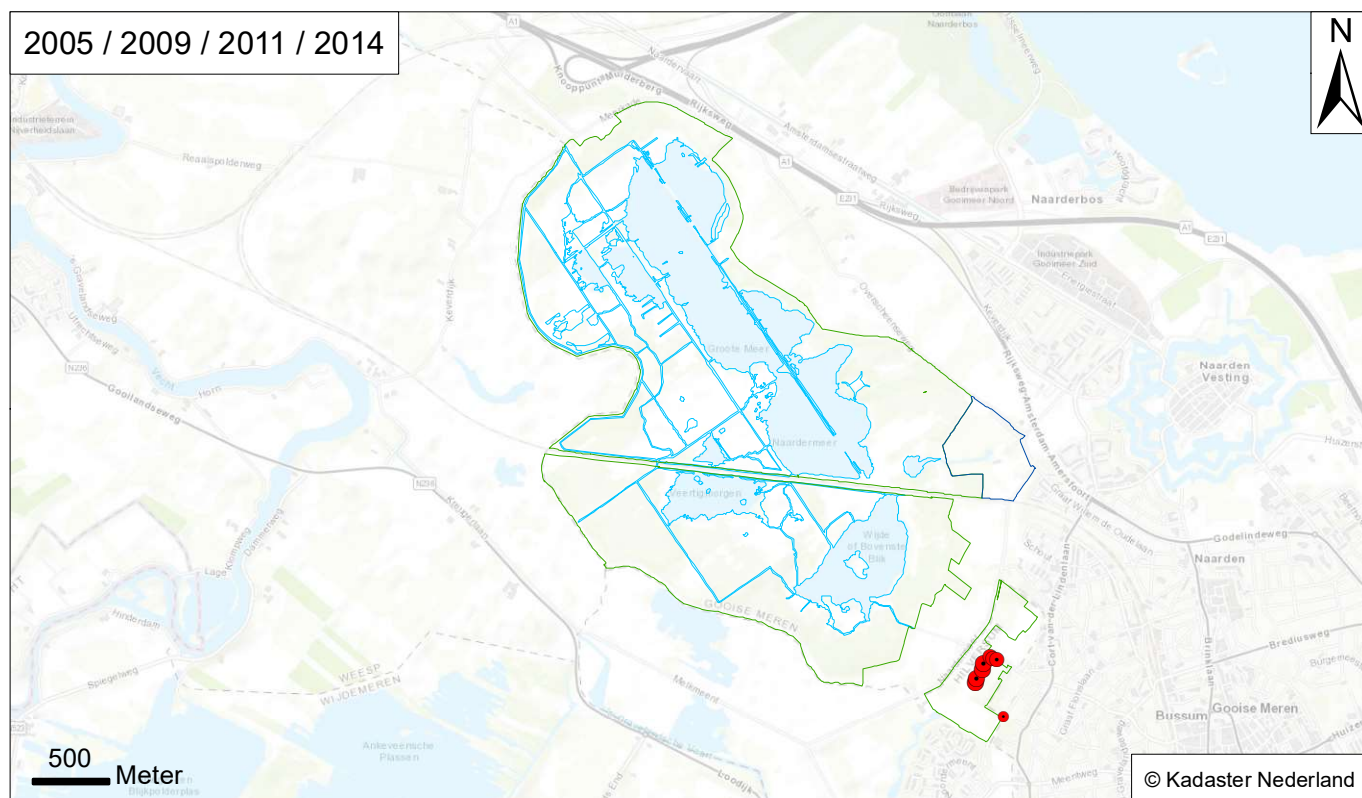
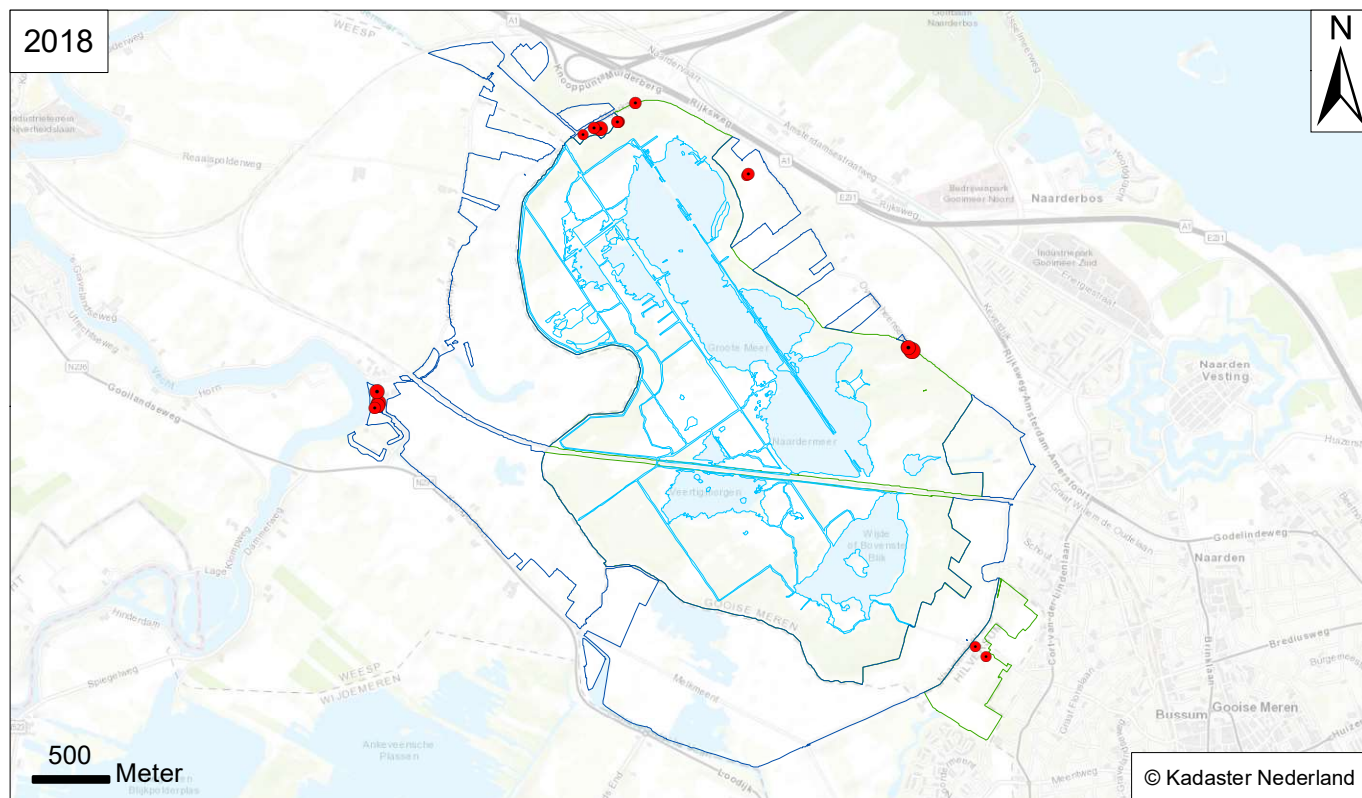

Gevleugeld hertshooi (*Hypericum tetrapterum*)

Rode Lijst: - SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01, N10.02, A02.01 Habitattype: -

Verspreiding: Gevleugeld hertshooi is regelmatig aangetroffen in het zuidelijke deel van de Meerkade, grenzend aan de Hilversumse Bovenmeent. Voorts is de soort veel aangetroffen in Stadzigt en in het Laegieskamp. De soort lijkt langs de Hoofdttocht achteruit te zijn gegaan.

Ecologie: Gevleugeld hertshooi is een plant van vochtige tot natte standplaatsen op allerlei, mits niet sterk zure bodemtypen. De soort verdraagt iets meer zout dan andere Hertshooisoorten. Gevleugeld hertshooi wordt het meest aangetroffen in weinig tot niet bemeste drassige hooilanden, veelal op de grens met ruigere oevervegetaties.

Reuzenbalsemien (*Impatiens glandulifera*)

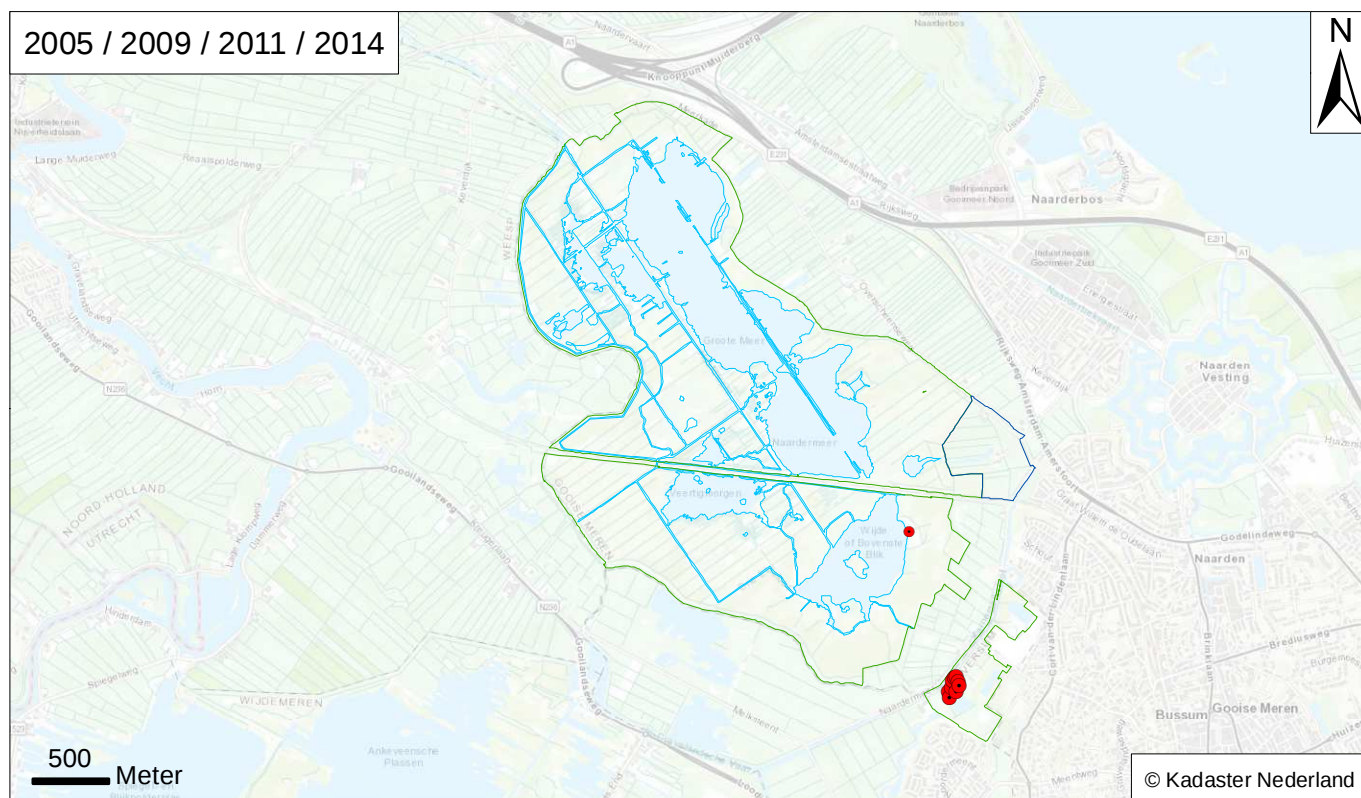
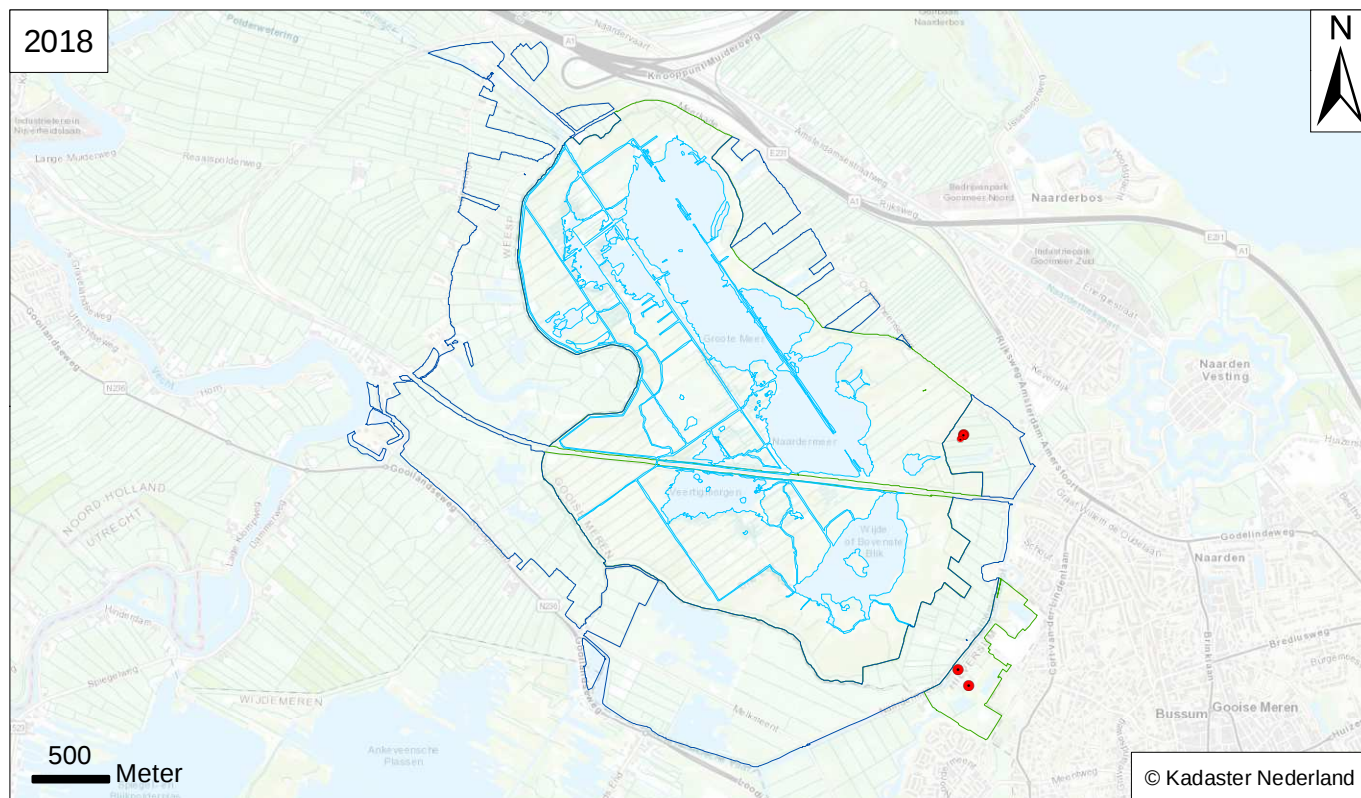
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitattype: -

Verspreiding: Reuzenbalsemien is aangetroffen in de rietzone ten noorden van Fort Uitermeer, ten noordoosten van de Eendenkooi en enkele plekken in het Laegieskamp. De soort lijkt op de laatstgenoemde plaats sterk te zijn afgenomen.

Ecologie: Deze soort, oorspronkelijk uit de Himalaya en India, is tussen 1900 en 1924 ingeburgerd in Nederland. De soort groeit aan waterkanten en op natte tot vrij vochtige, vaak beschaduwde plaatsen. De soort kan zich invasief gedragen.

Borstelbies (*Isoplepis setacea*)

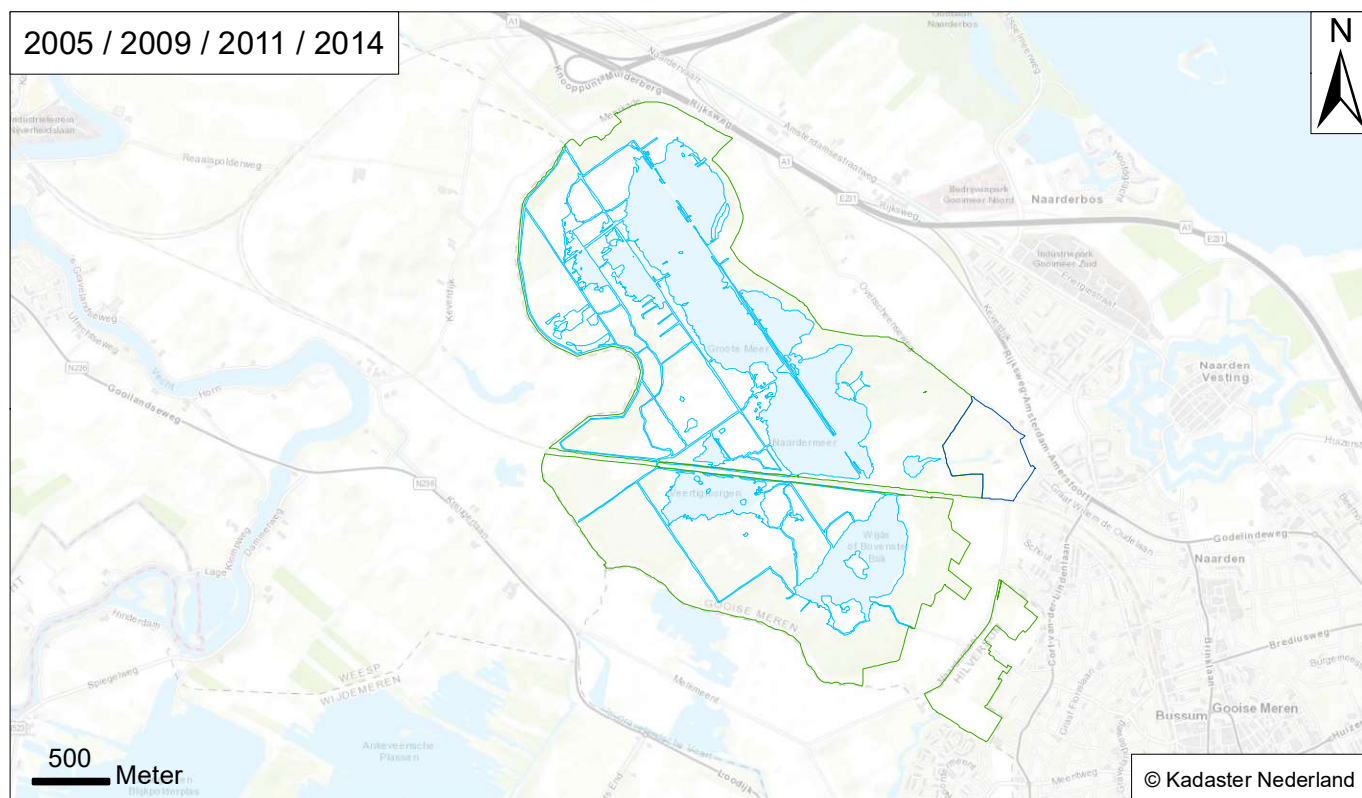
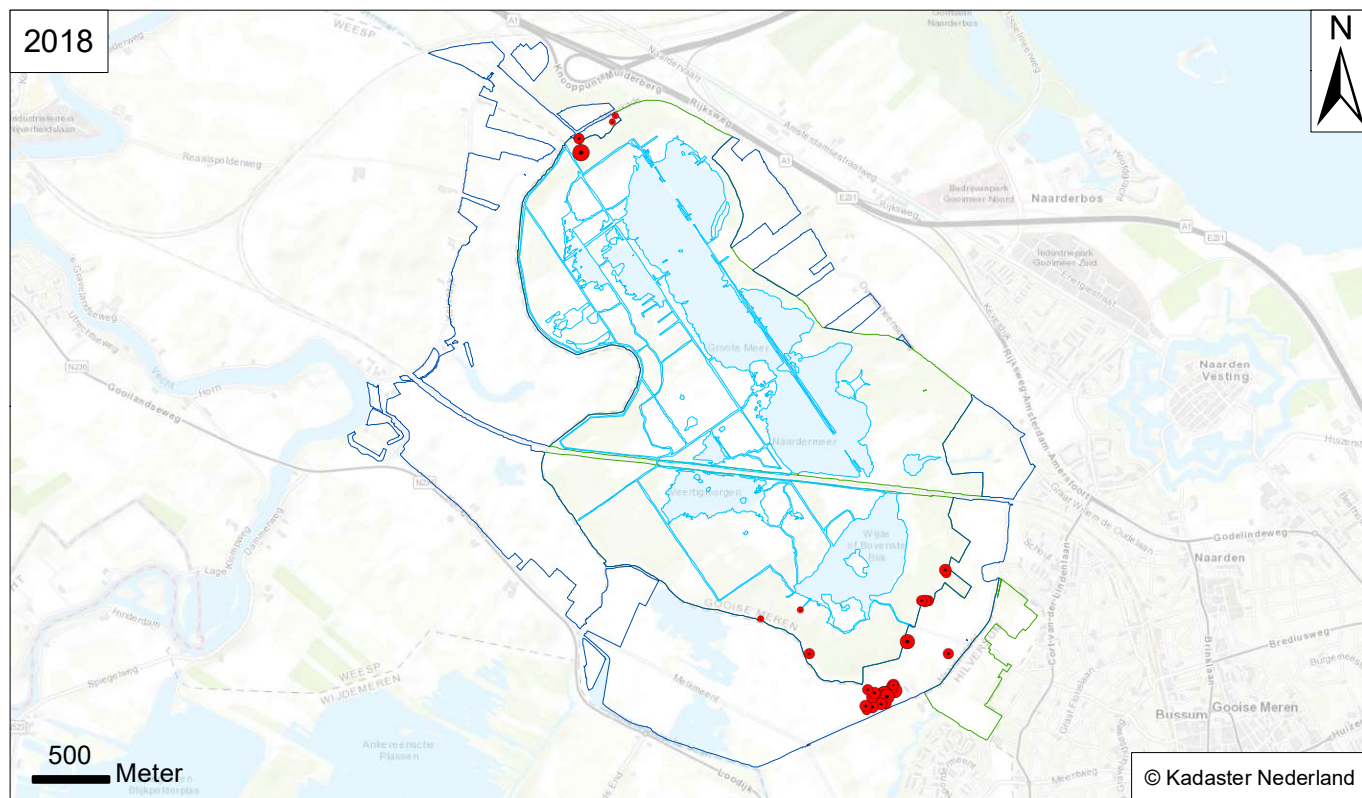
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Borstelbies is aangetroffen in deelgebied Stadzigt. In het Laegieskamp is de soort aangetroffen door Max Simmelink en Kim Lotterman.

Ecologie: Borstelbies is een kenmerkende soort van pioniervegetaties op open, vochtige tot natte, min of meer dichtgeslagen, zonnige tot licht beschaduwde enigszins humeuze zand- en leemgronden. De soort verdraagt inundatie in de winter en komt voor in licht tot onbemeste vegetaties. De aanwezigheid van Borstelbies blijft vaak tot het eerste stadium van de pionierfase beperkt.

Waterkruiskruid (*Jacobaea aquatica*)

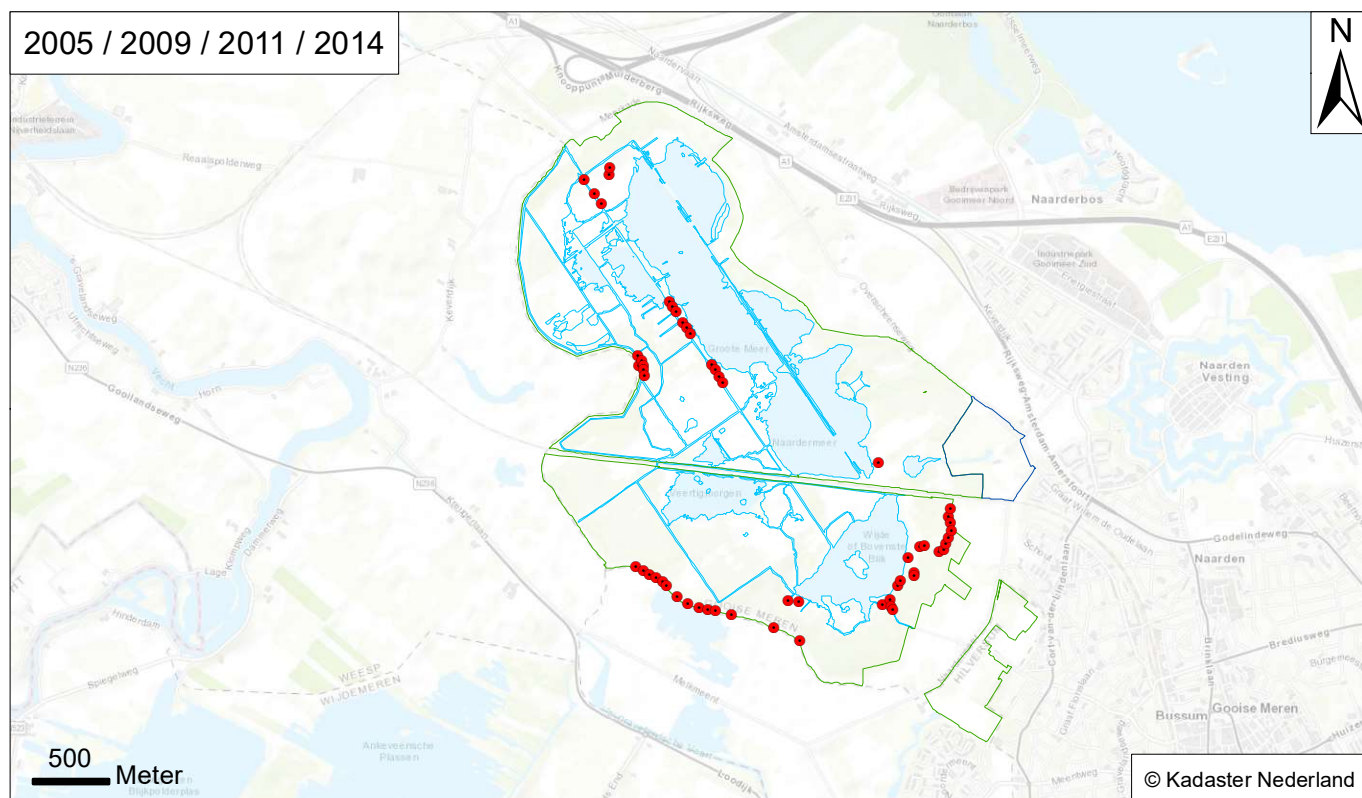
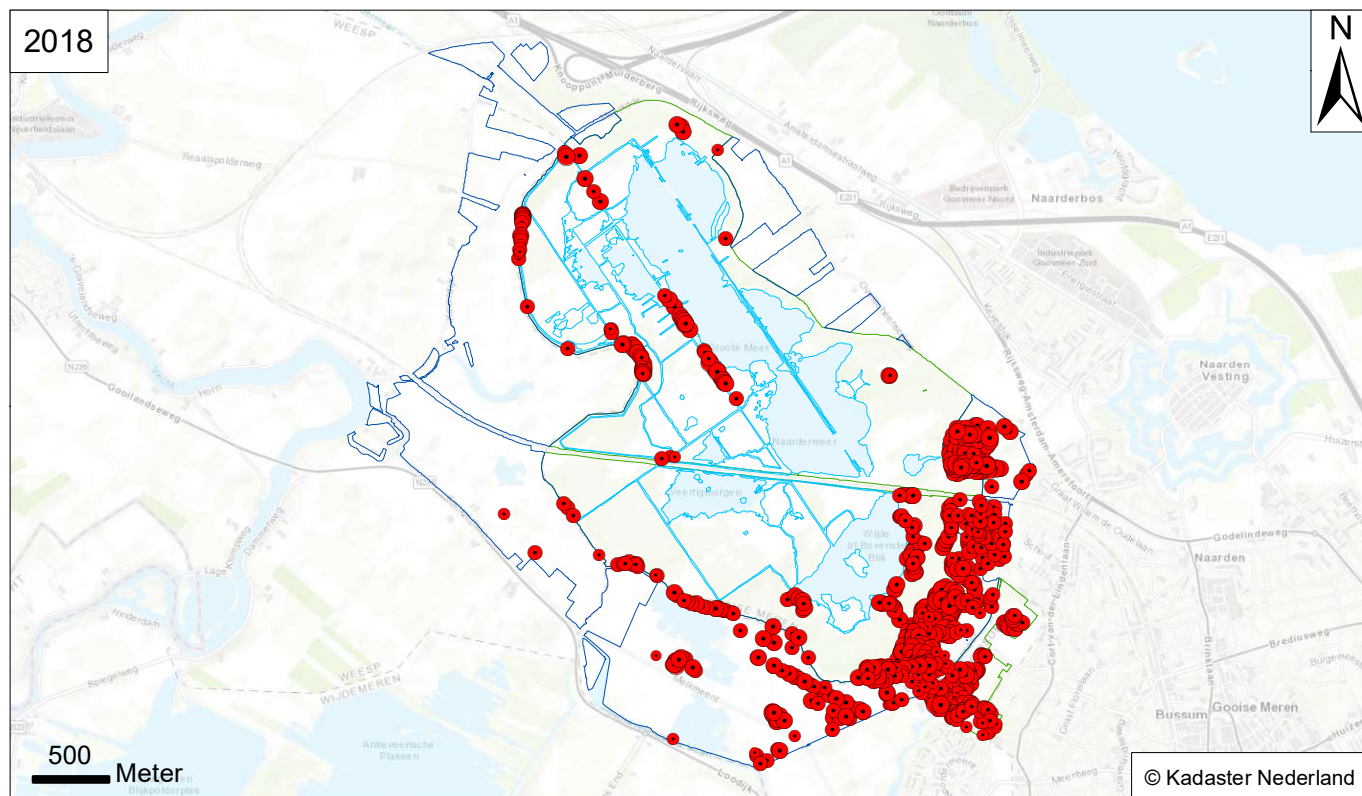
Rode Lijst: -

SNL-type: N10.02, N12.02, A02.01

Habitattype: -

Verspreiding: Waterkruiskruid is op enkele plekken aangetroffen in het zuidelijk deel van de Meerkade en in het oostelijke deel van de Hilversumse Bovenmeent. Tevens is de soort aanwezig rond de Visserij.

Ecologie: Waterkruiskruid is een soort van natte, matig voedselrijke grond in graslanden en langs waterkanten.

Veldrus (*Juncus acutiflorus*)

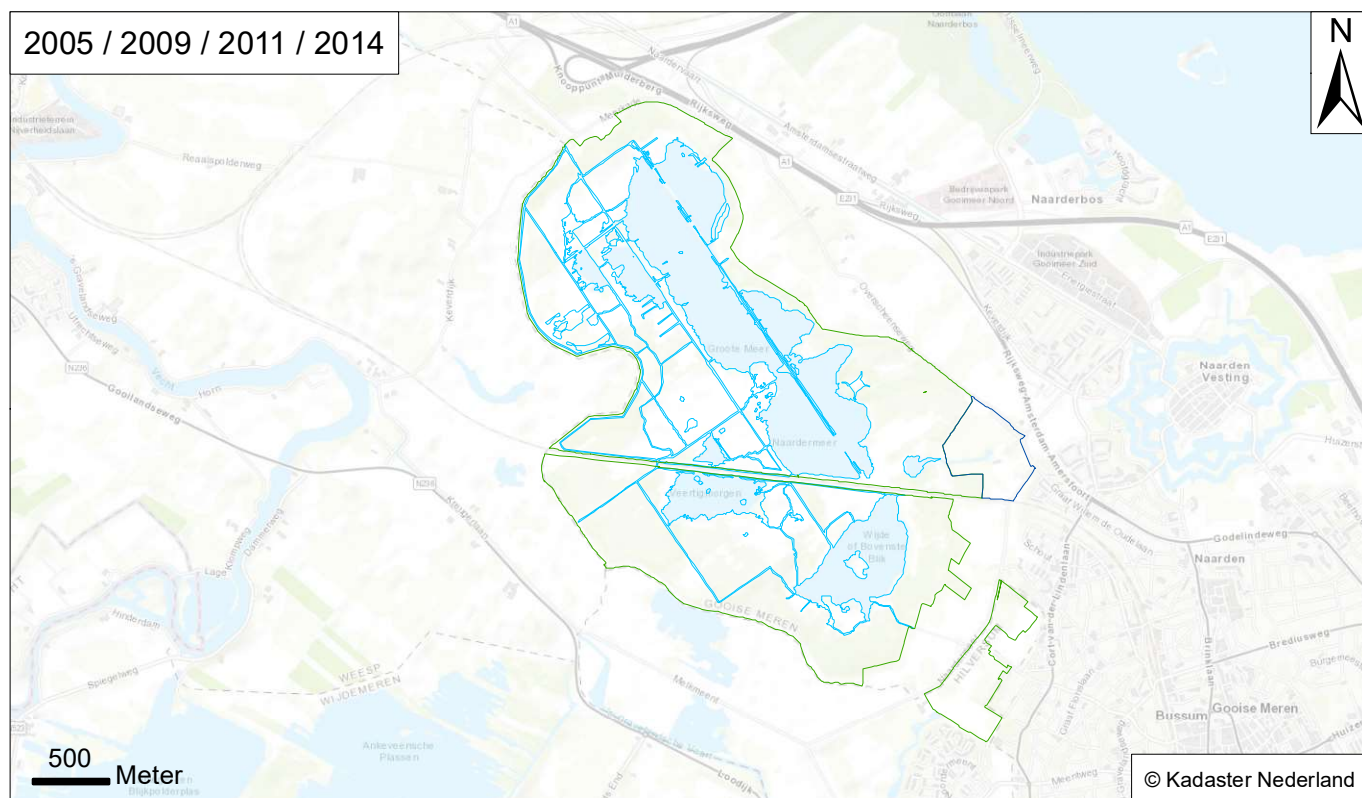
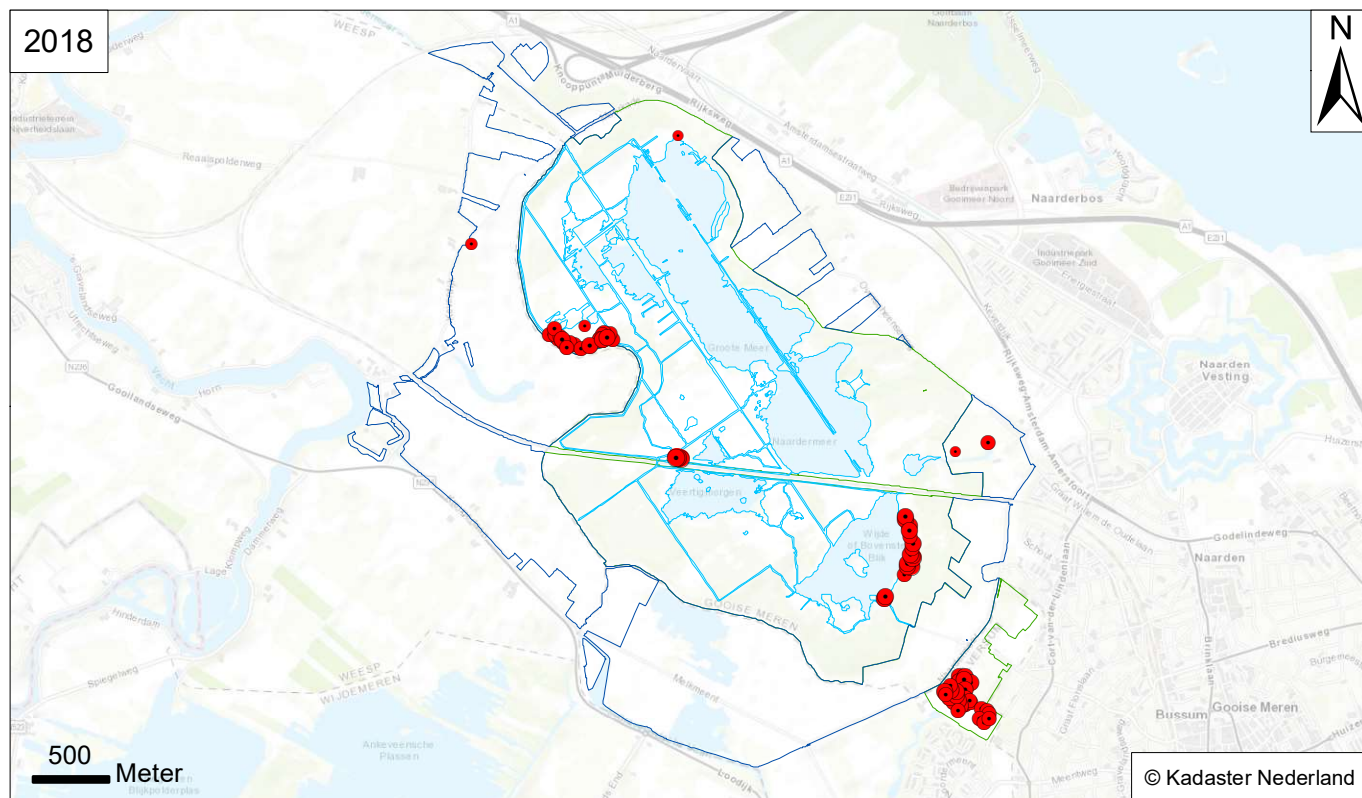
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Veldrus is een zeer algemene soort in het Laegieskamp, binnen het oostelijk deel van de bufferzone en Hilversumse Bovenmeent. Verder is de soort aanwezig langs enkele kaden langs de Hoofdtocht en langs de Meerkade.

Ecologie: Veldrus is een typische soort van zonbeschene, natte, matig voedselarme, zwak zure tot neutrale bodems.

Knolrus (*Juncus bulbosus*)

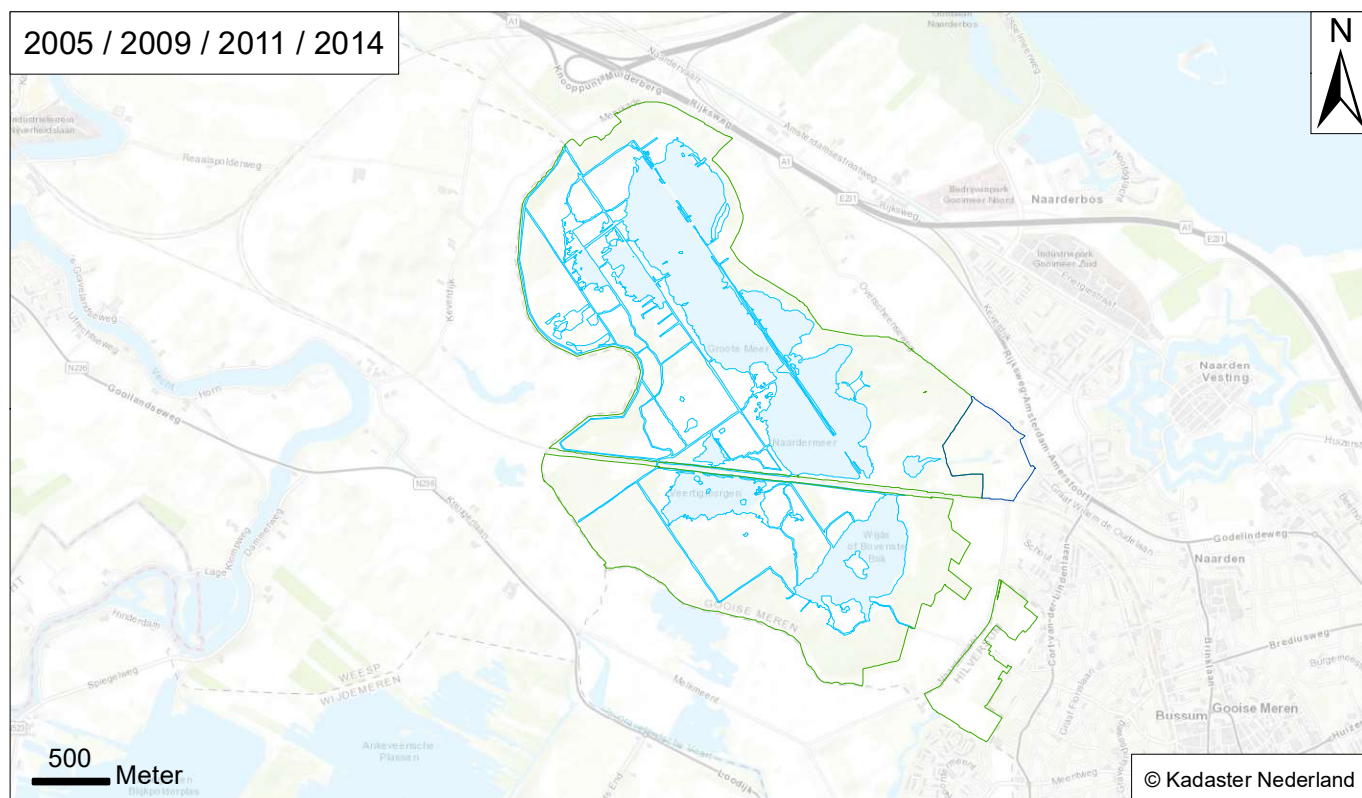
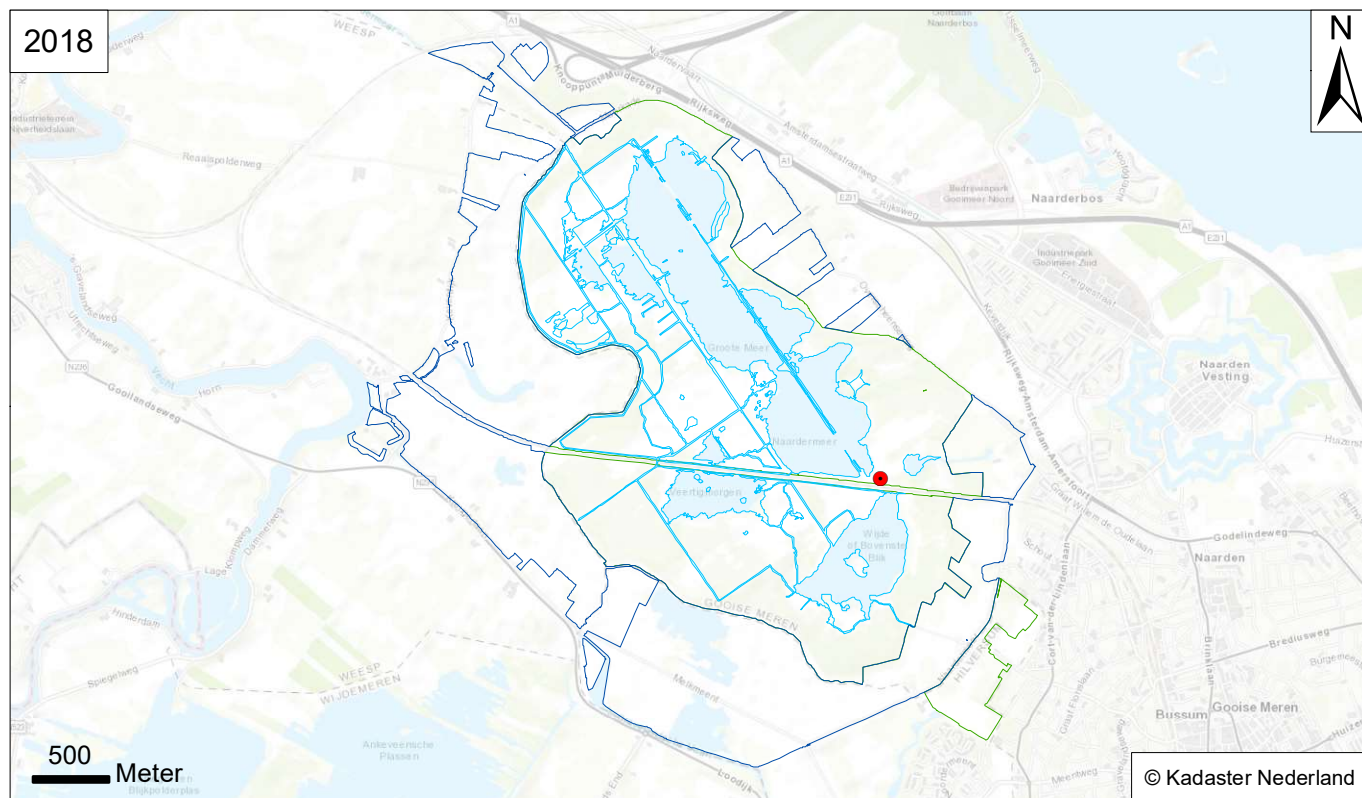
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Knolrus is vrij algemeen in het zuidelijk deel van Laegieskamp, in De Laan en langs het zuidelijk deel van de Westtocht. De soort is ook in Stadzigt aangetroffen. Knolrus is niet eerder in kaart gebracht.

Ecologie: Knolrus is een typische soort van zure- en stikstofarme omstandigheden, vaak in- en langs zure vennen.

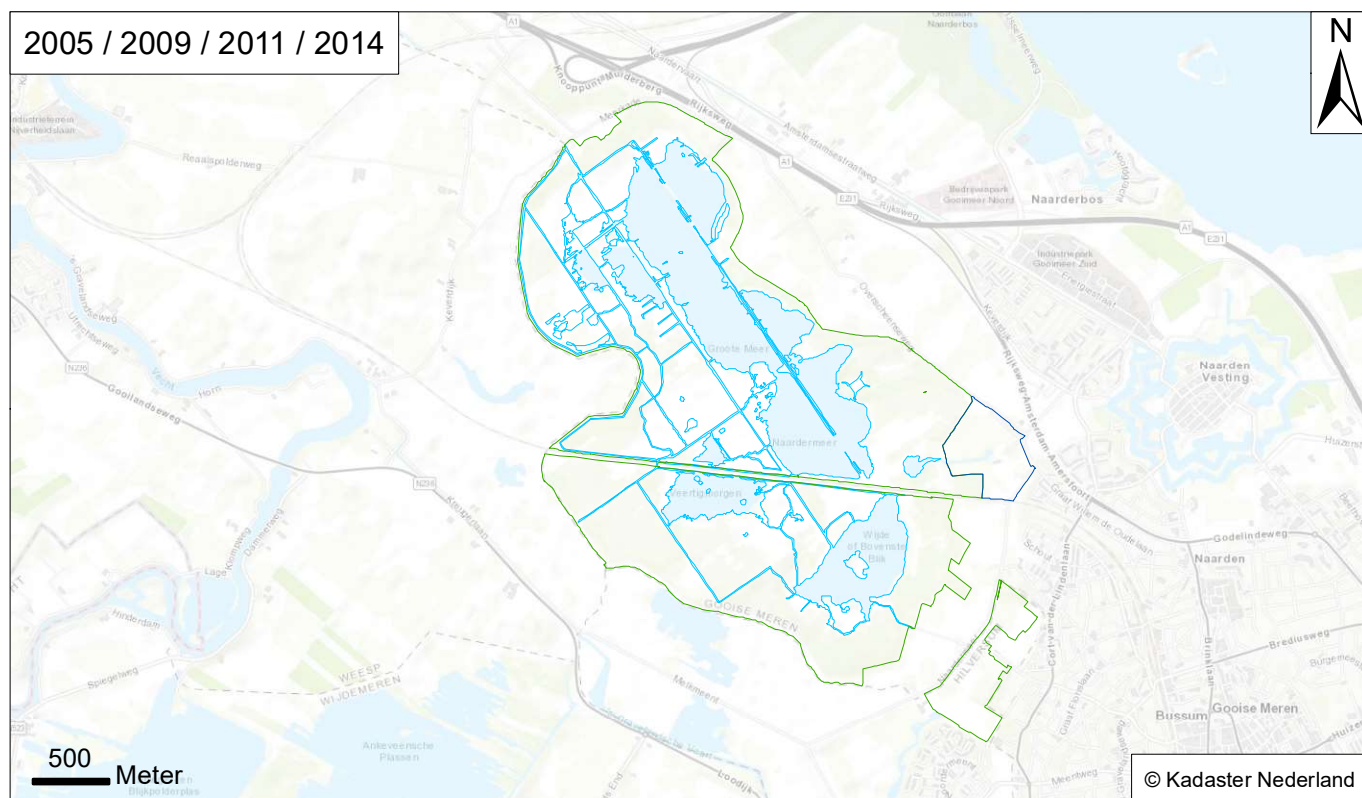
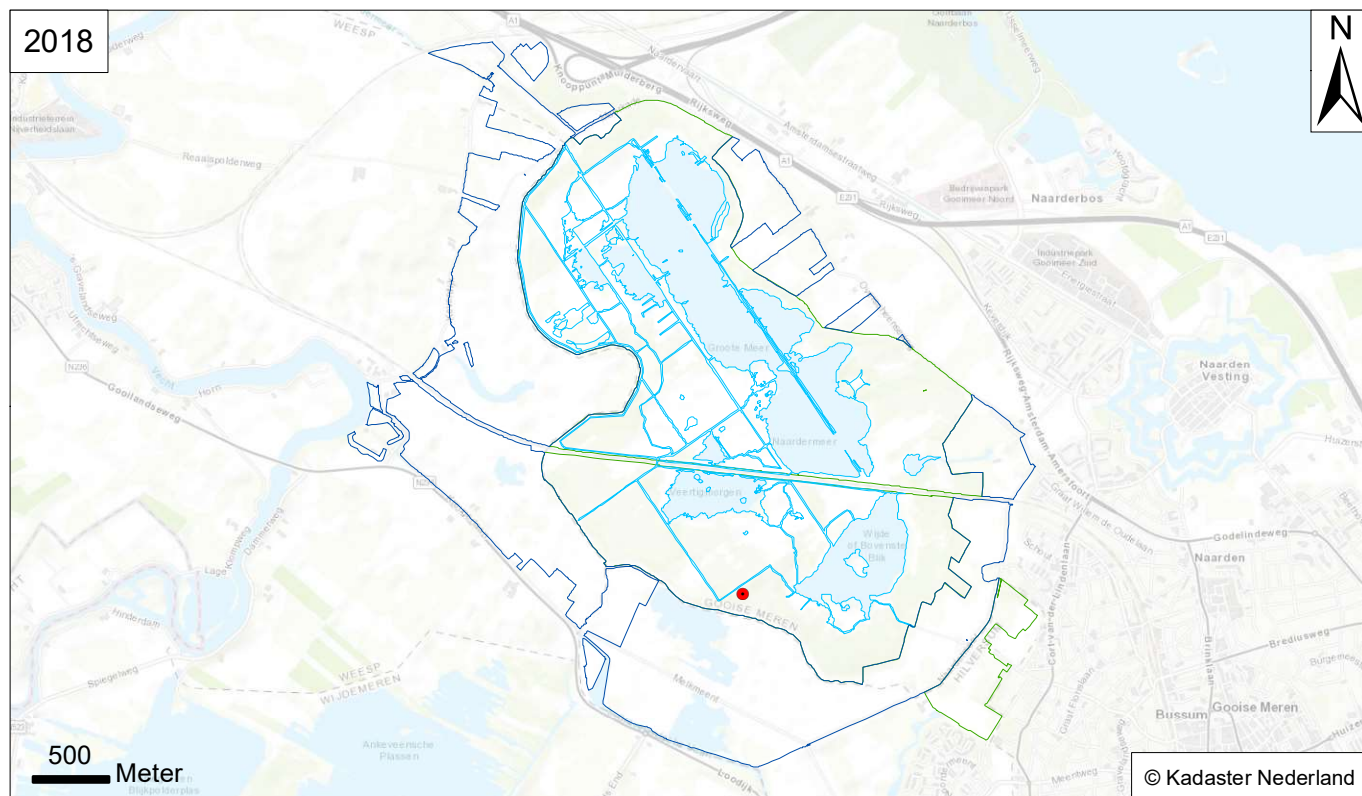

Moeraslathyrus (*Lathyrus palustris*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N05.01, N05.02, N14.02, N17.01 Habitattype: -

Verspreiding: Moeraslathyrus is binnen het Naardermeer een zeer zeldzame soort die slechts op twee plaatsen is aangetroffen ten zuidwesten van het Zandgat.

Ecologie: Moeraslathyrus is een kenmerkende soort van moerassige en licht bemeste hooi- en graslanden, vaak langs waterkanten. De soort is gebonden aan natte, stikstofarme, niet te zure bodems en komt vaak op kwelplekken voor.

Neptunusmos (*Lepidozia reptans*)

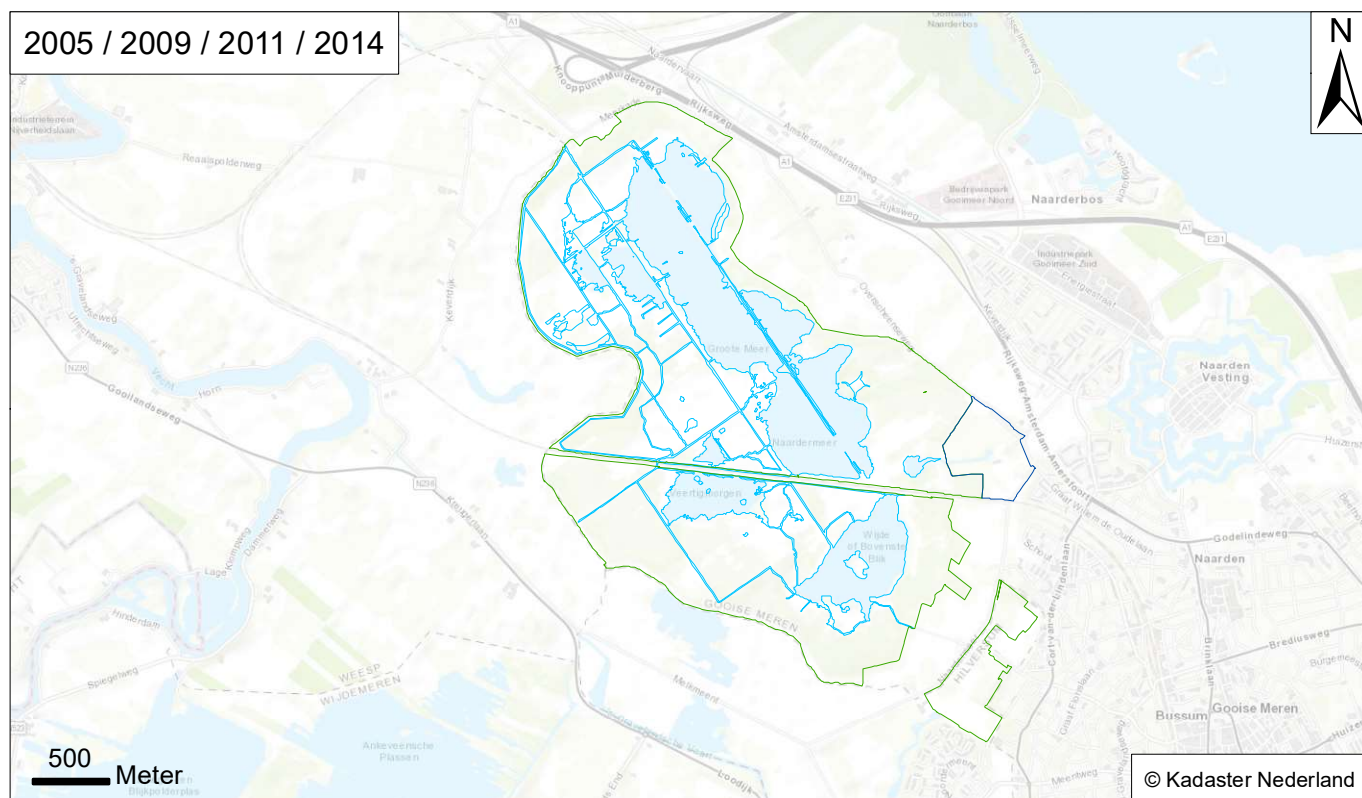
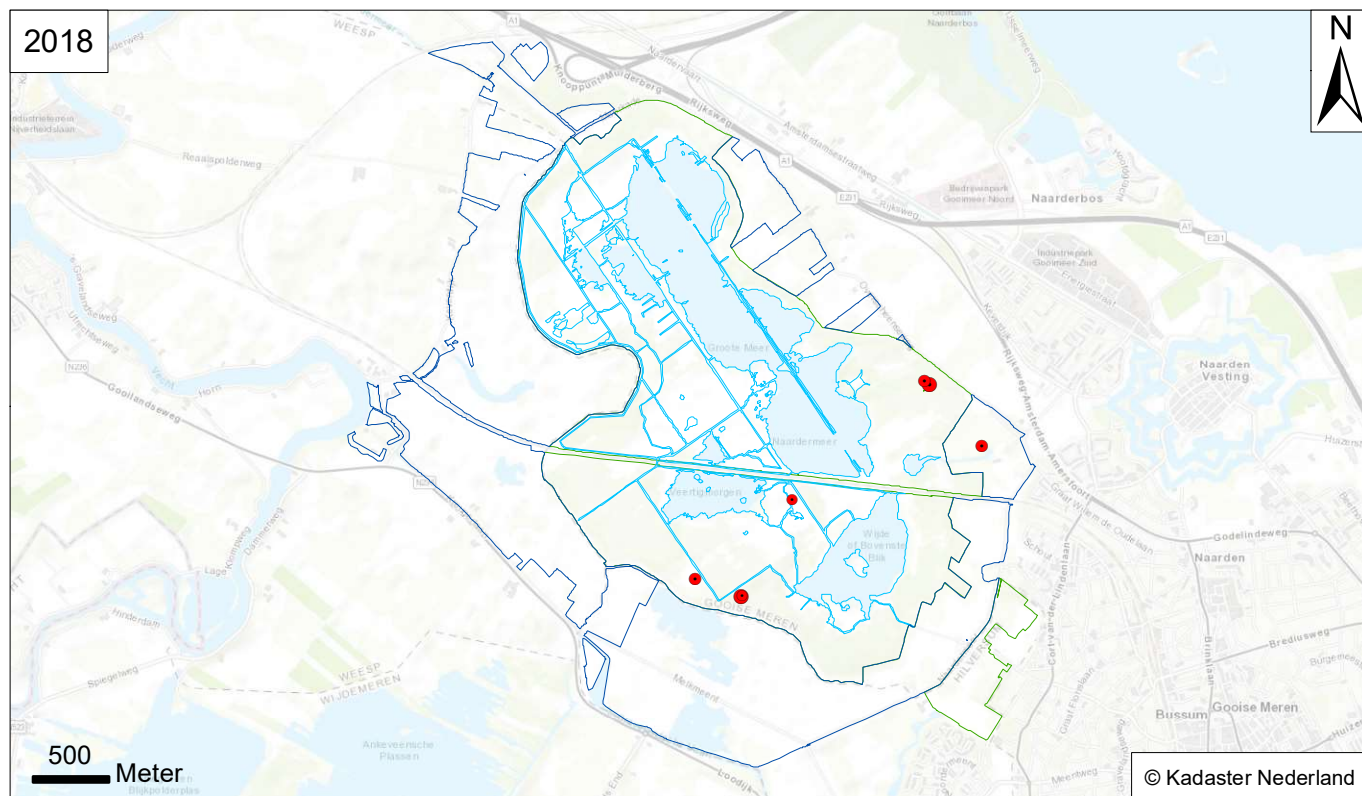
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Neptunusmos is aangetroffen in het bos ten zuidoosten van de Siepeltjeskade.

Ecologie: Neptunusmos is landelijk gezien een vrij zeldzame bossoort die hoofdzakelijk op de Pleistocene zandgronden voorkomt.

Kussentjesmos (*Leucobryum glaucum*)

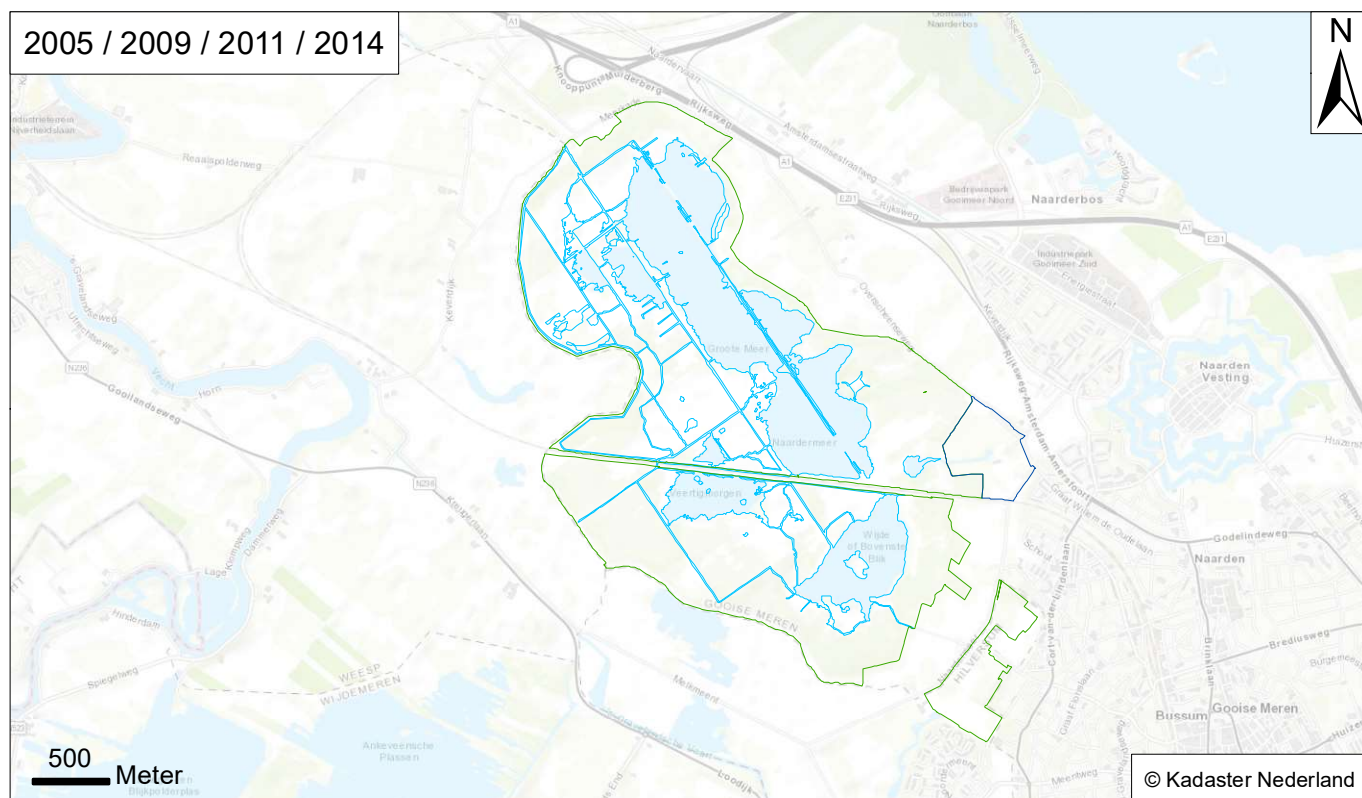
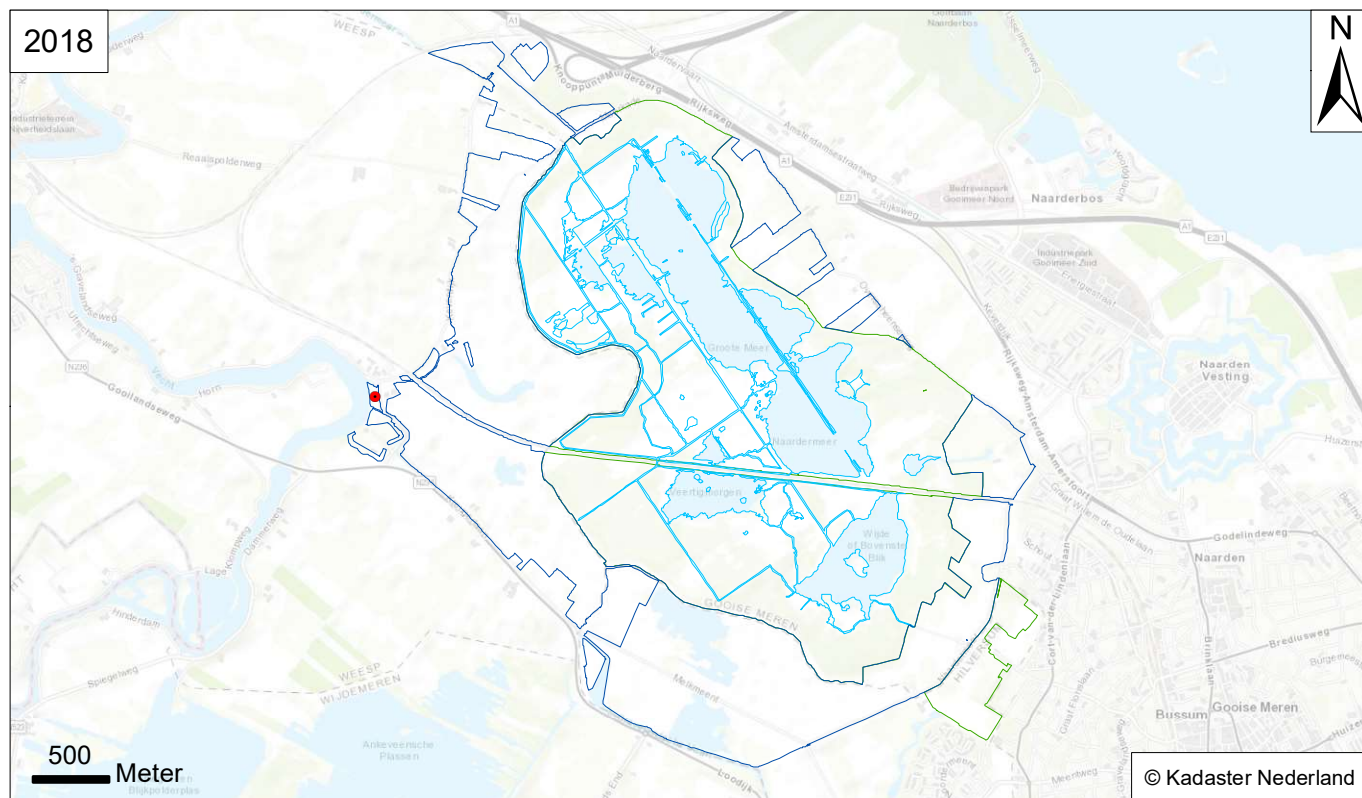
Rode Lijst: -

SNL-type: N07.01

Habitatype: H9190

Verspreiding: Kussentjesmos is verspreid in het Naardermeer aangetroffen. De soort is ook aangetroffen in Stadzigt.

Ecologie: Kussentjesmos is een typische soort van oude beukenbossen op lemige zandbodem. Daarnaast kan de soort tevens worden aangetroffen in vochtige, zure vegetaties zoals blauwgrasland en moerasheide.

Zomerkllokje (*Leucojum aestivum*)

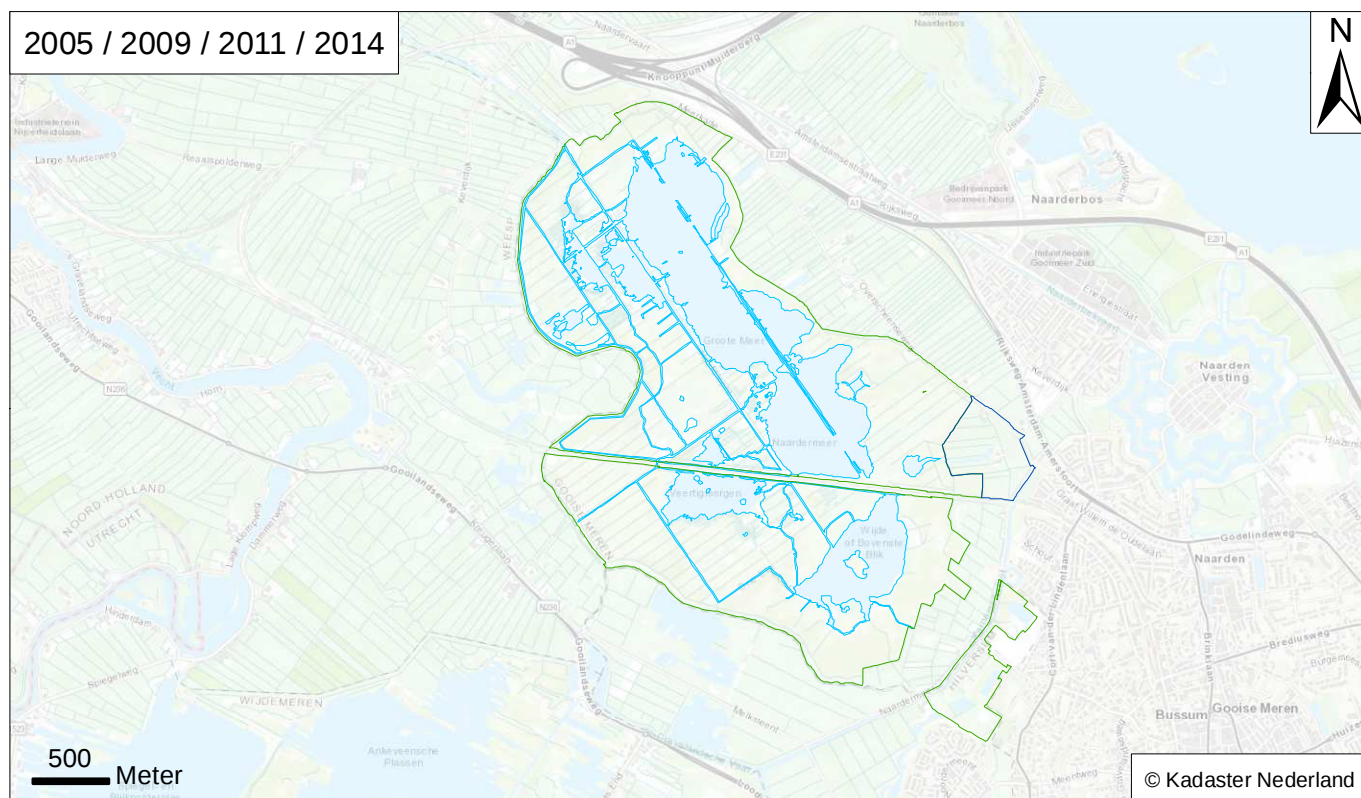
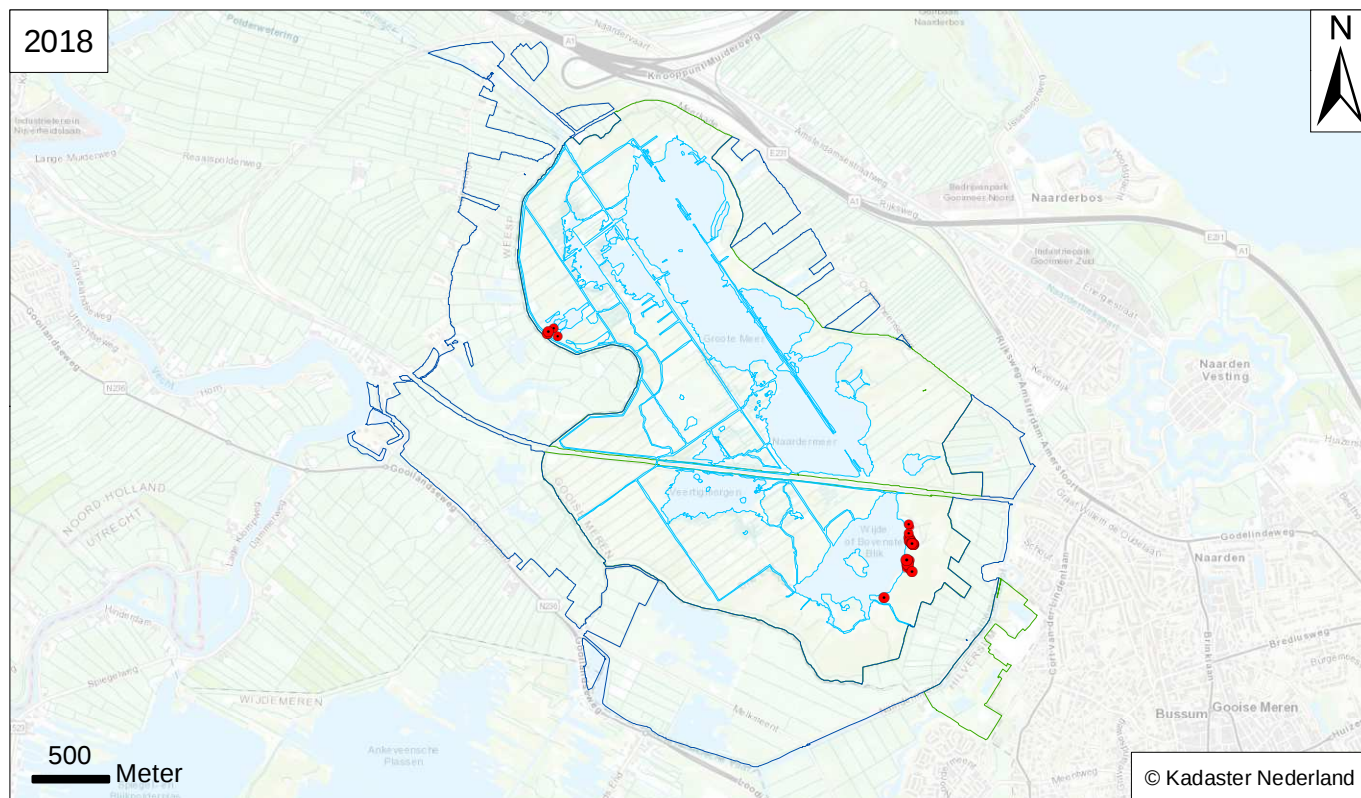
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N05.02, N14.01

Habitattype: H6430_B

Verspreiding: Zomerkllokje is alleen aangetroffen in het rietland te noorden van Fort Uitermeer.

Ecologie: Het Zomerkllokje komt voor in rietlanden en voedselrijke graslanden langs rivieren, meren en kanalen.

Groenknolorchis (*Liparis loeselii*)

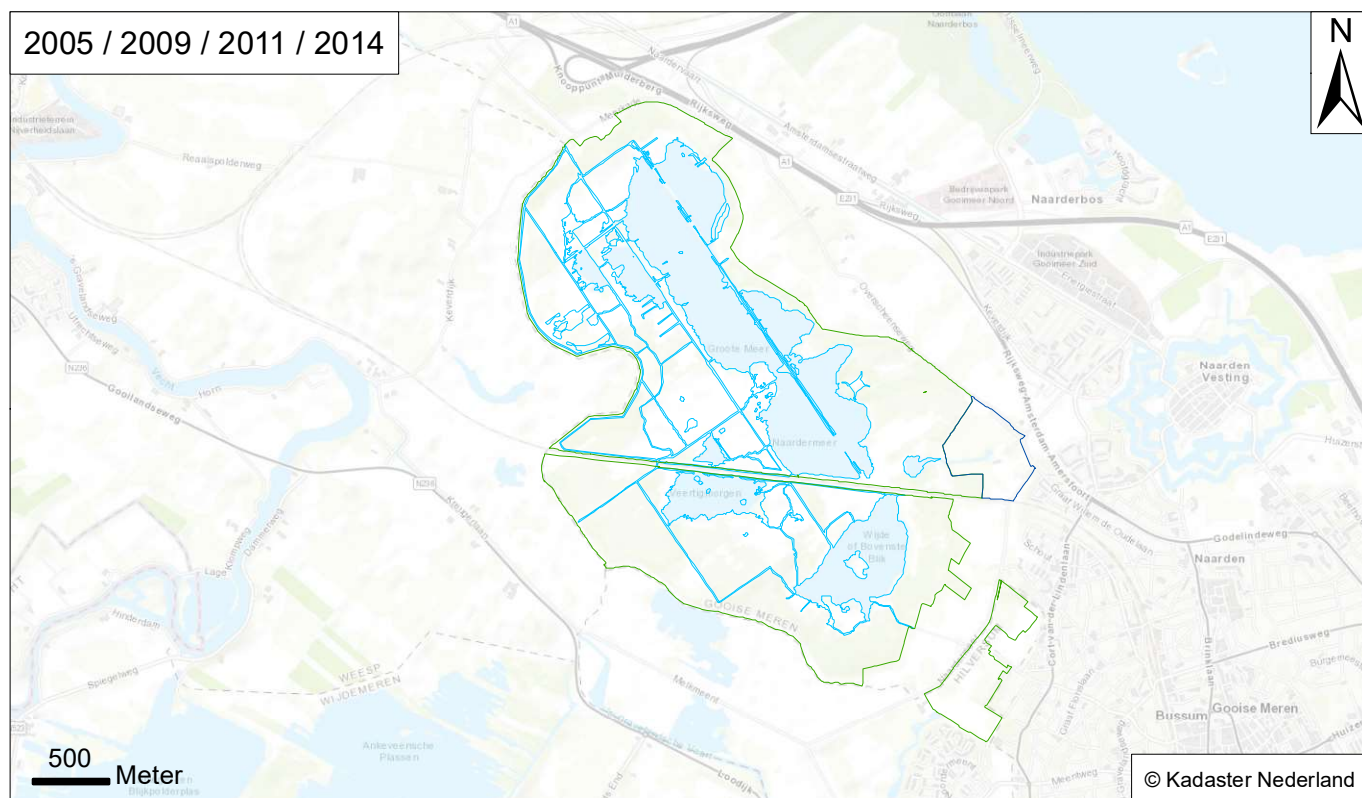
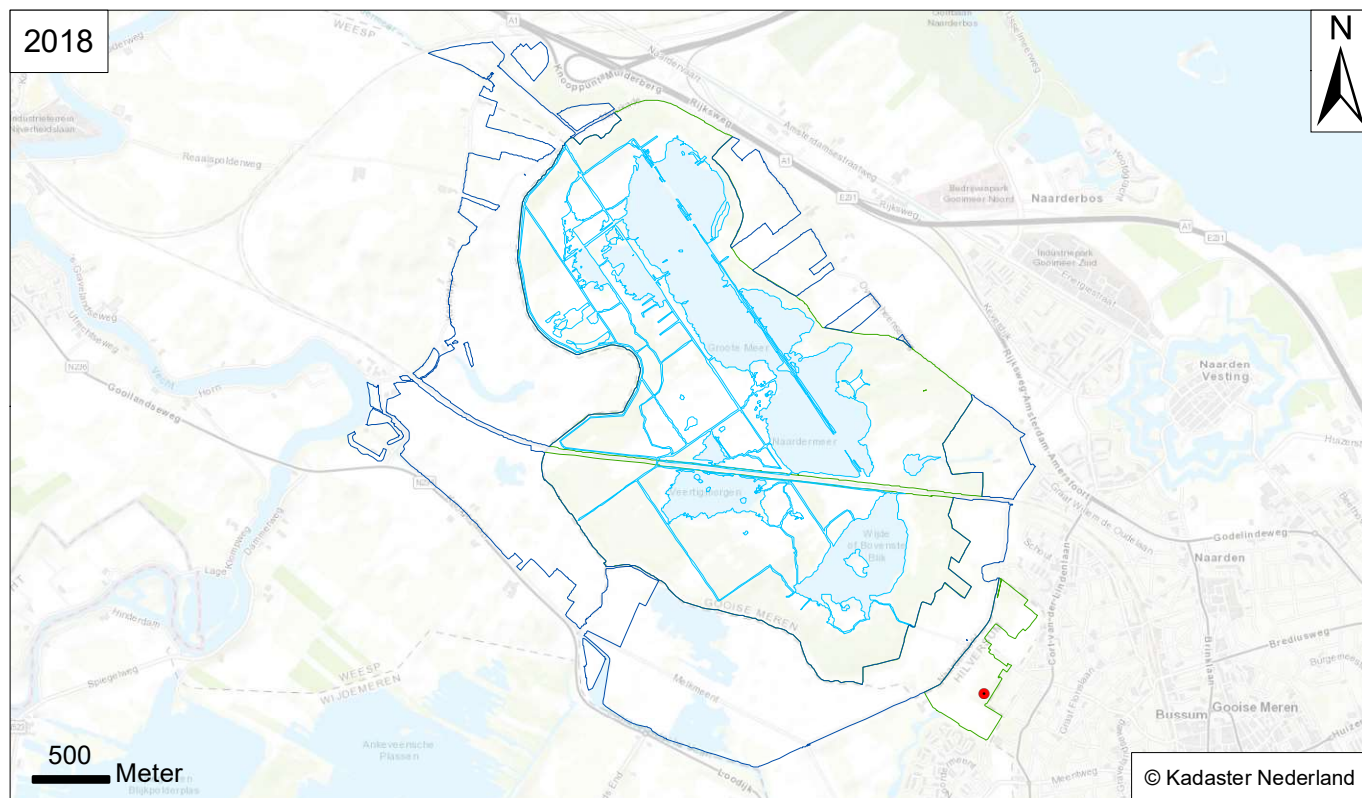
Rode Lijst: BE
H2190_B

SNL-type: N01.02, N01.03, N01.04, N05.02, N06.01, N06.02, N08.03, N10.01

Habitatype:

Verspreiding: Groenknolorchis is aangetroffen in het trilveen De Laan en in het gebied ten zuiden van de Westtocht. Op deze laatstgenoemde plek is de soort aangetroffen door Max Simmelink en Kim Lotterman.

Ecologie: Groenknolorchis is een kenmerkende soort van duinvalleien en trilvenen. Ze gedijt op zonnige, open en natte plaatsen, welke onder invloed staat van basenrijk grondwater.

Ruige veldbies (*Luzula pilosa*)

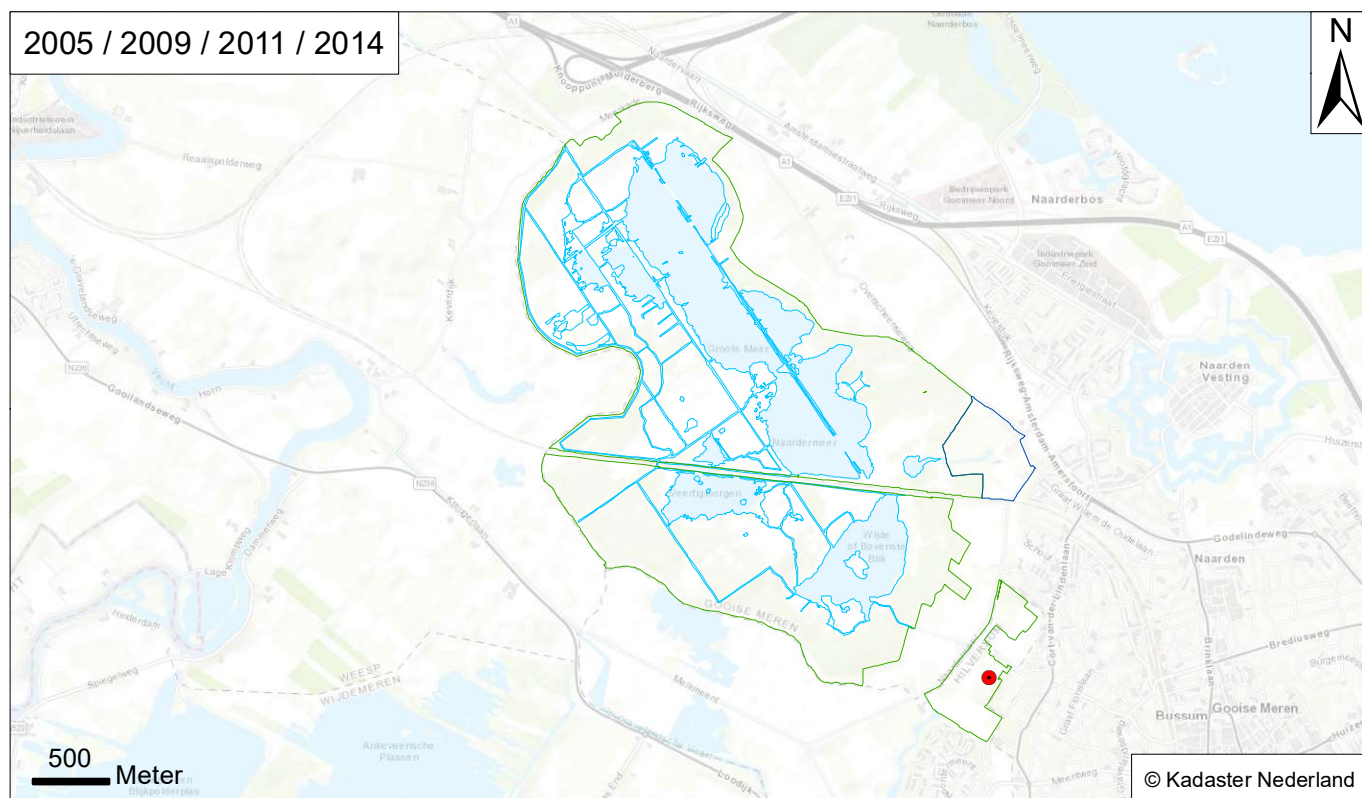
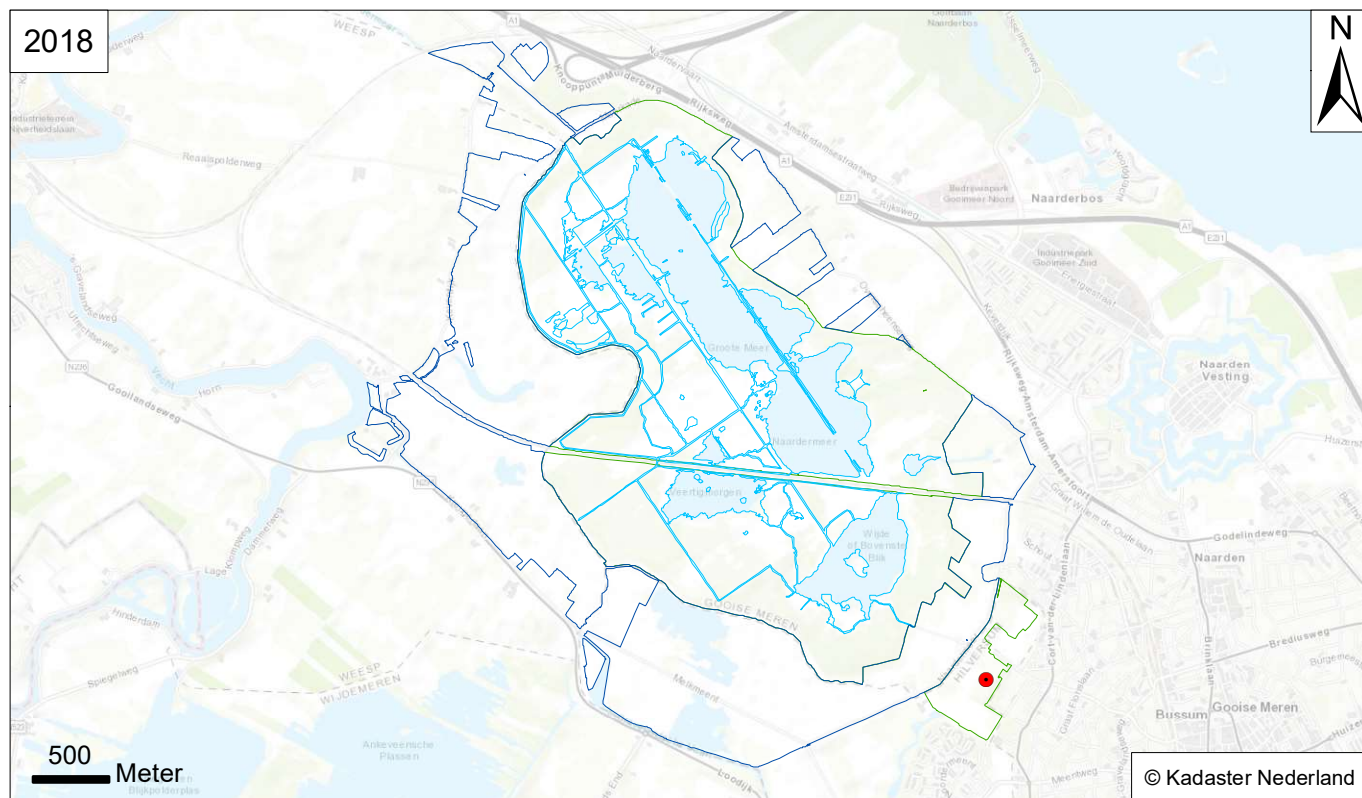
Rode Lijst: -

SNL-type: N15.01, N15.02, N17.01

Habitatype: -

Verspreiding: Ruige veldbies is alleen aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp.

Ecologie: Ruige veldbies is een typische soort van bossen op matig voedselrijke, lemige zandbodems met een goede strooiselvertering.

Grote veldbies (*Luzula sylvatica*)

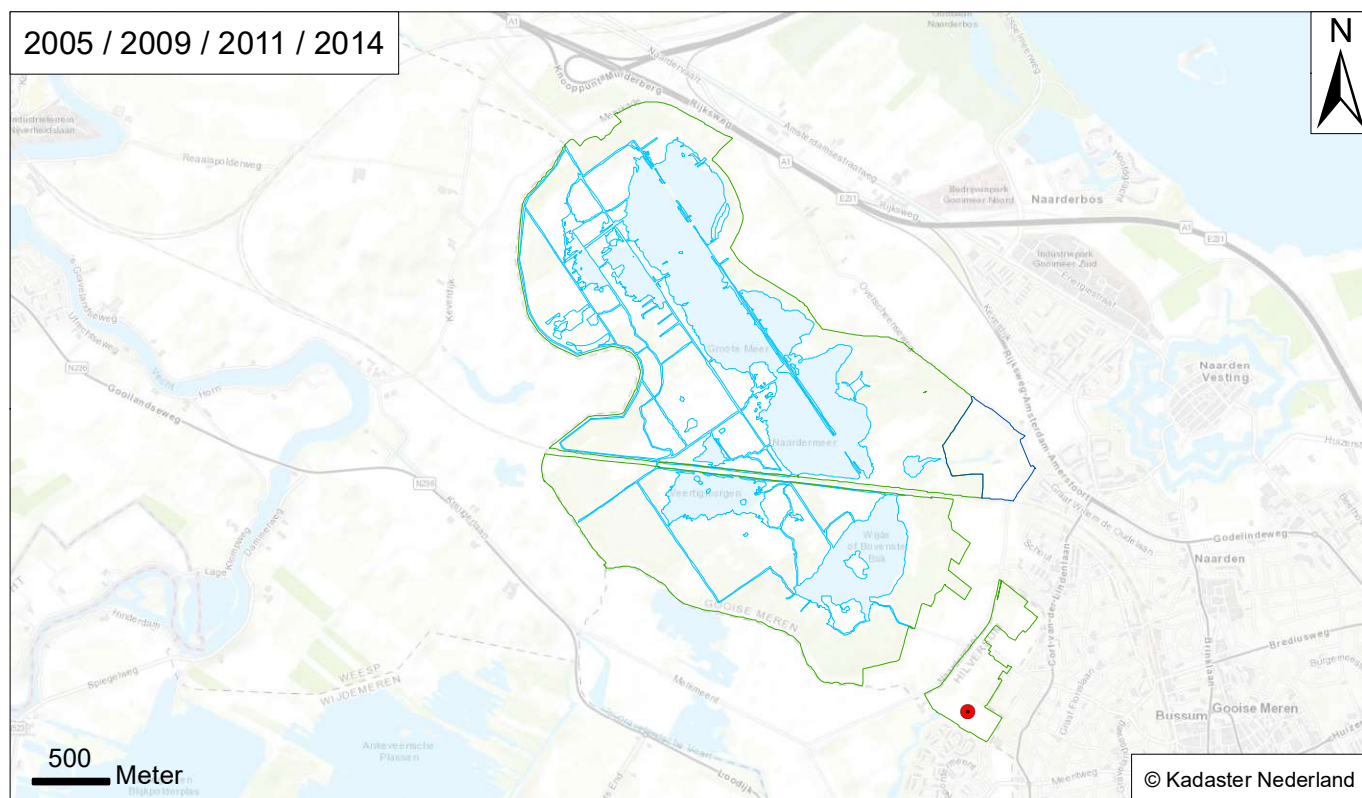
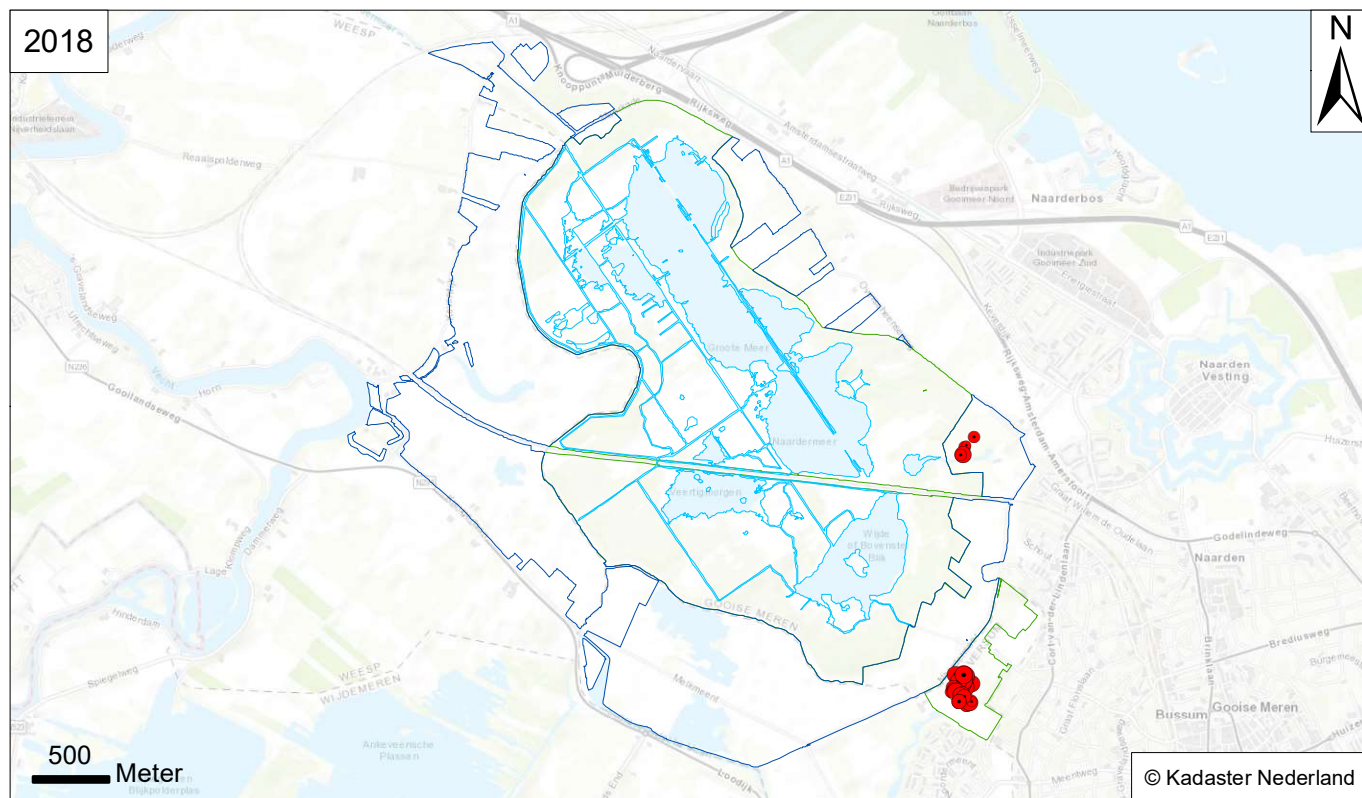
Rode Lijst: -

SNL-type: N15.02

Habitatype: H9110

Verspreiding: Grote veldbies is alleen aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp.

Ecologie: De Grote veldbies is een kenmerkende soort van vrij droge tot vochtige, zwak zure tot matig zure lemige zandgrond. De soort komt zowel in bossen als graslanden en heiden voor.

Moeraswolfsklauw (*Lycopodiella inundata*)

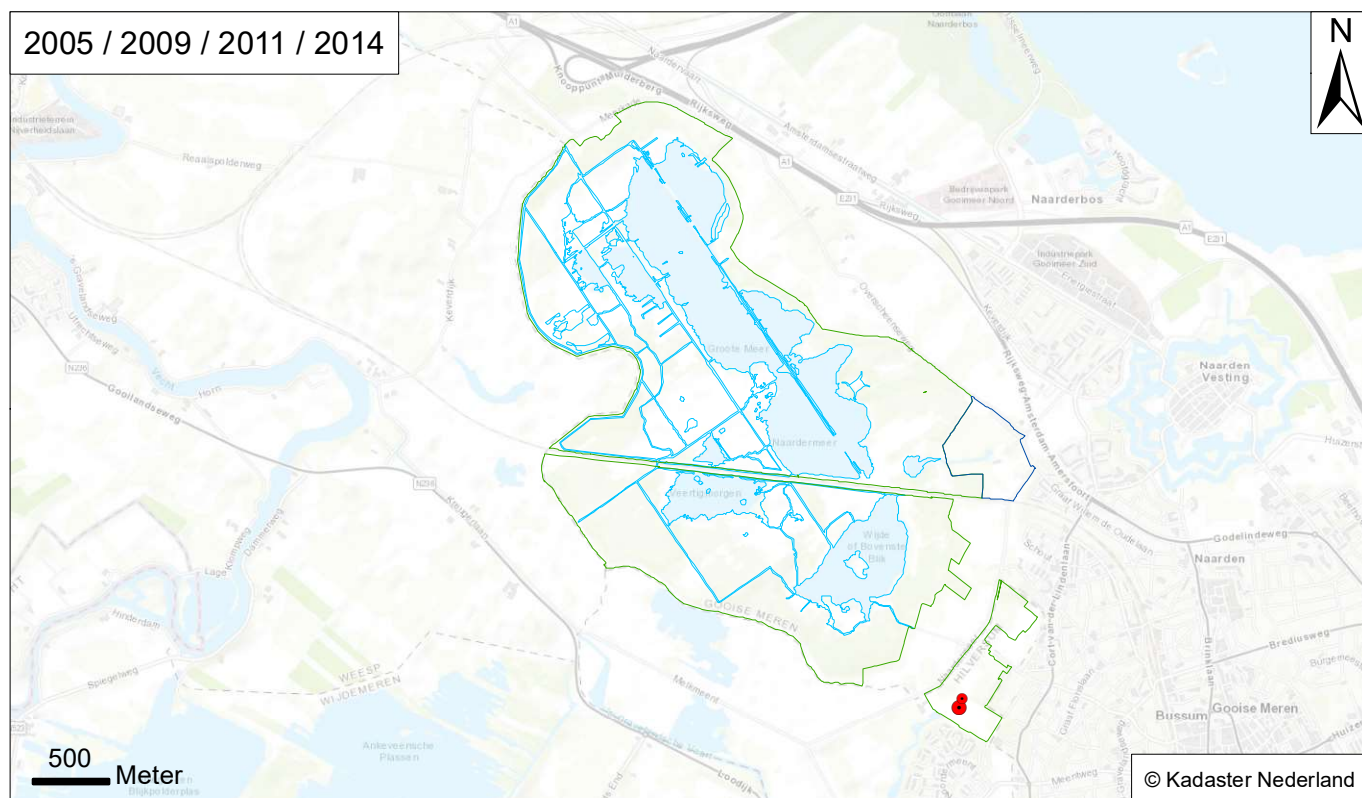
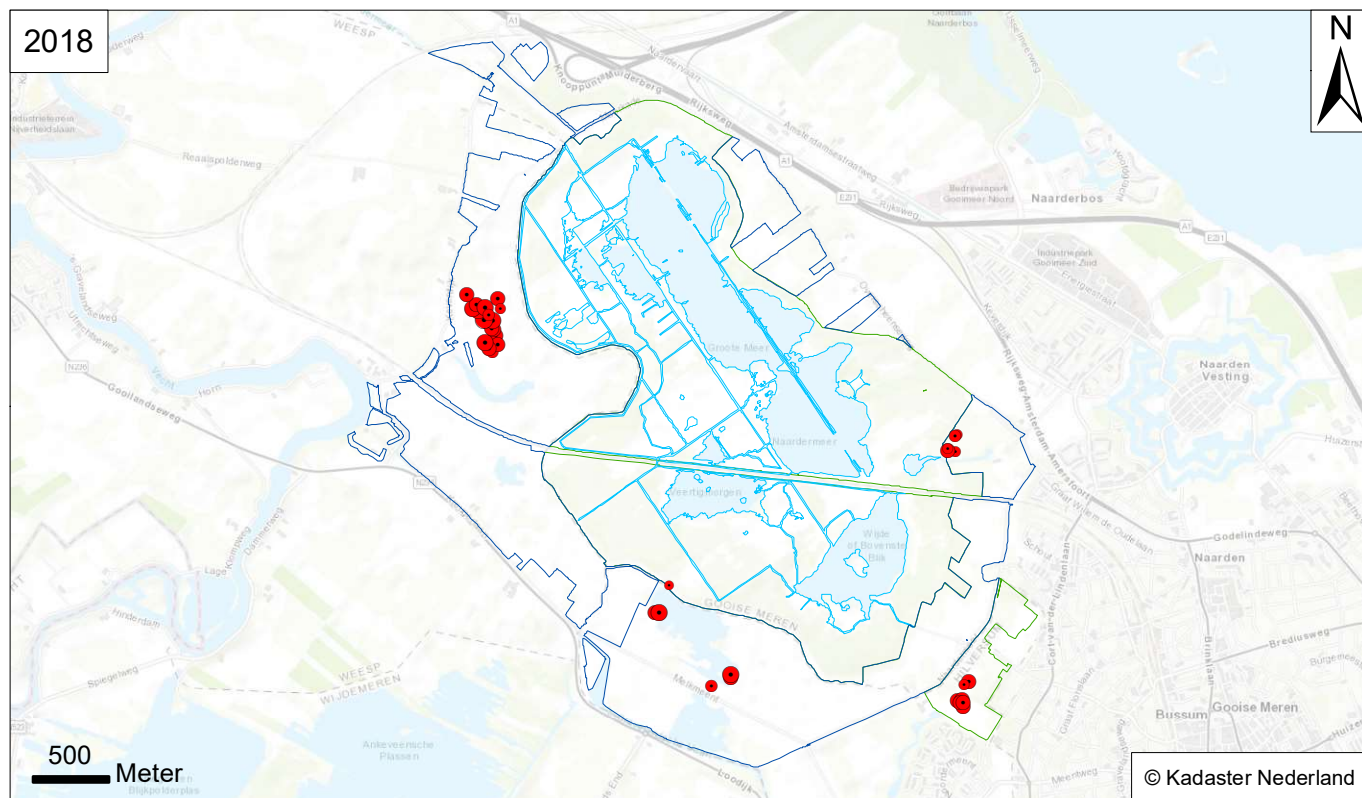
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.04

Habitattype: H7150

Verspreiding: Moeraswolfsklauw is veel aangetroffen in het zuidelijk deel van Laegieskamp en is lokaal talrijk in Stadzigt.

Ecologie: Moeraswolfsklauw is een typische soort van geplagde plaatsen op zure, voedselarme, vochtige tot natte bodems, met name op de Pleistocene zandgronden.

Waterpostelein (*Lythrum portula*)

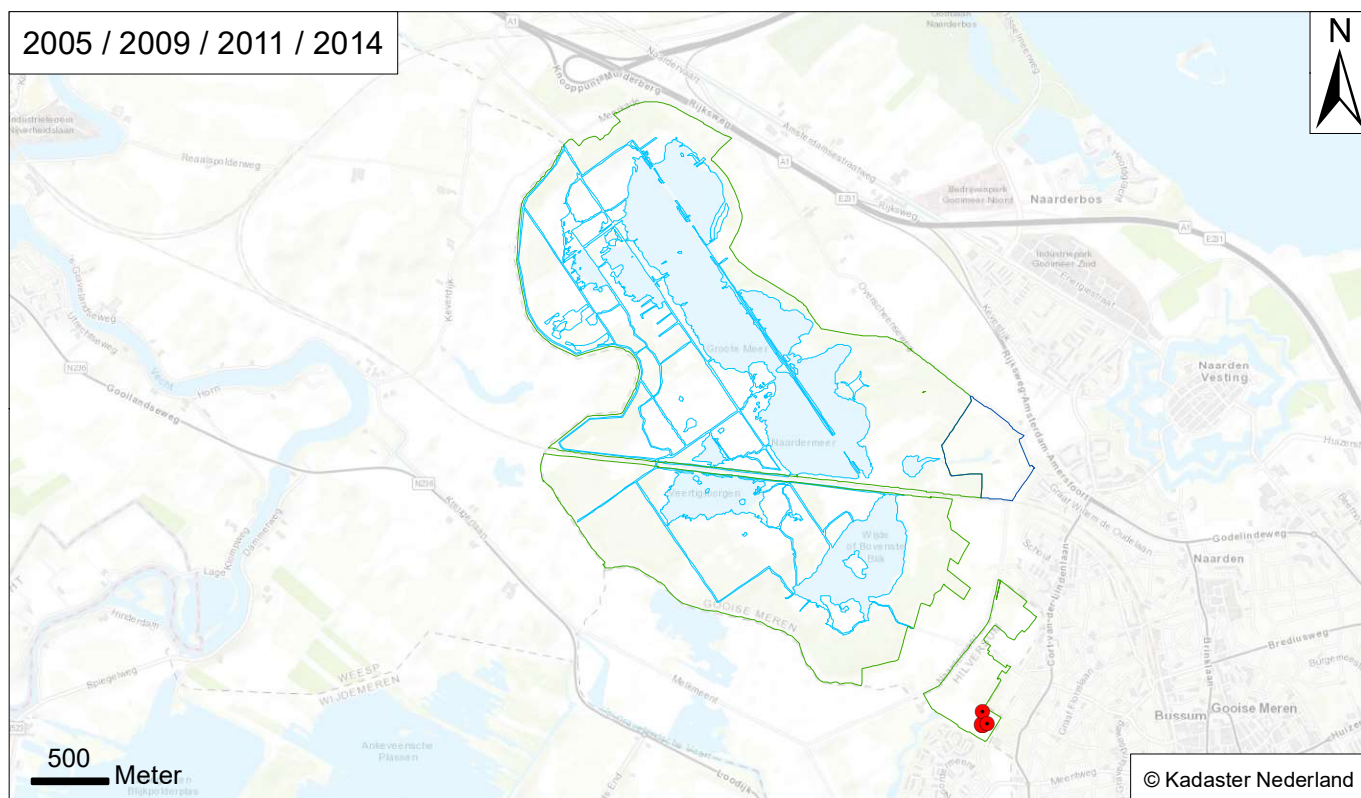
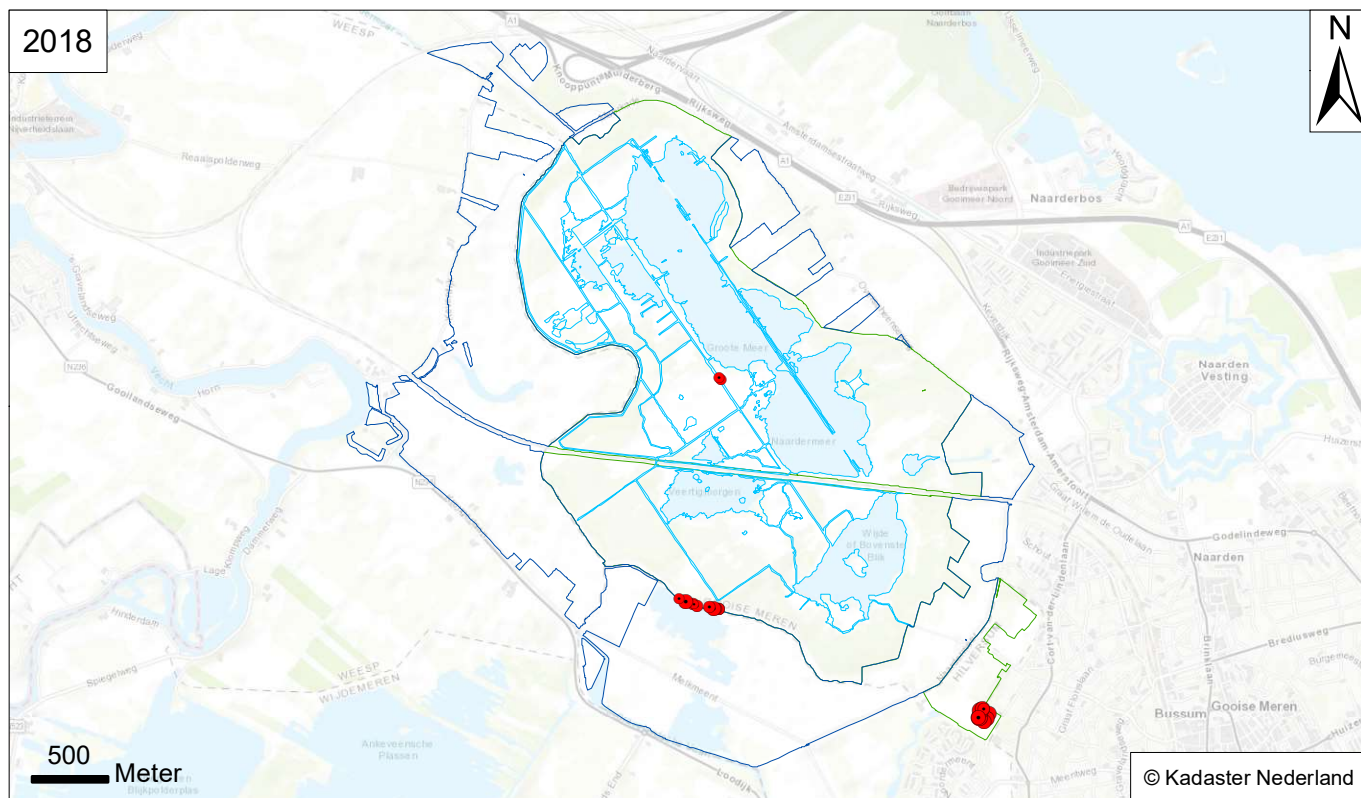
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.05

Habitattype: -

Verspreiding: waterpostelein is aangetroffen in het Laegieskamp en in de bufferzone. De soort is vrij algemeen in het centrale deel van de Keverdijksche Polder. De soort is ook aangetroffen in Stadzigt.

Ecologie: Waterpostelein groeit uitsluitend in chloride- en carbonaatarm, maar niet sterk zuur milieu en wel op pure tot enigszins venige zand- en leemgronden. Als waterplant kan hij zich slechts handhaven in zeer voedselarm water. Langs voedselrijker water is Waterpostelein tot droogvallende oevers beperkt.

Waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*)

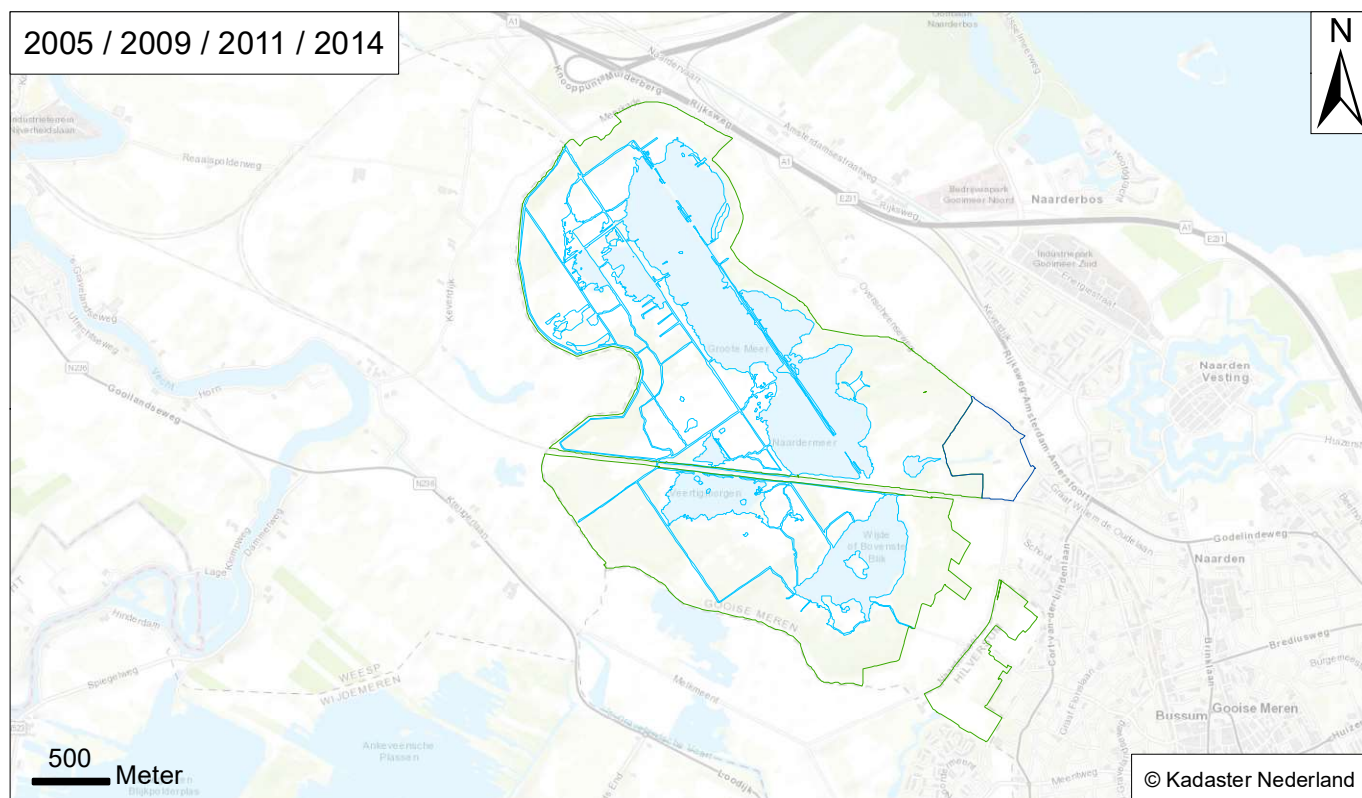
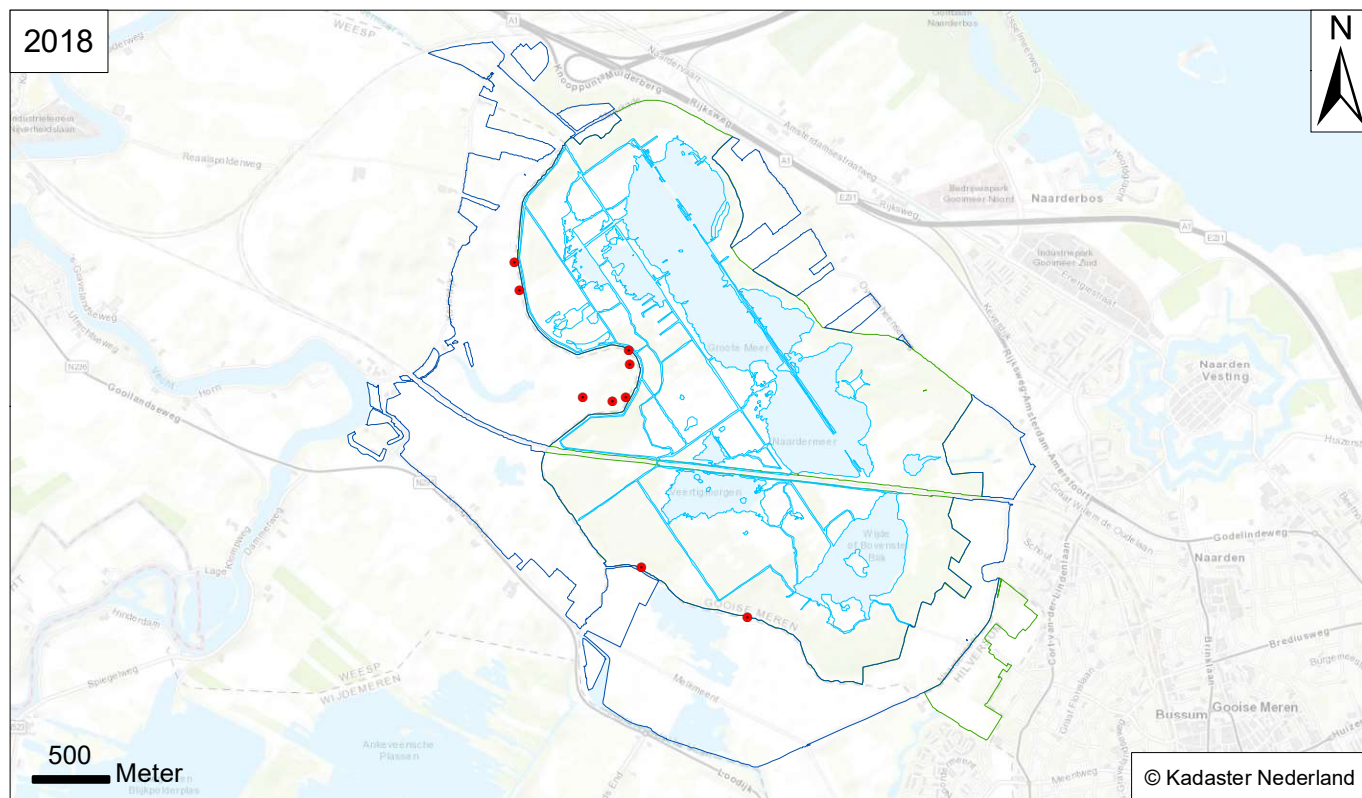
Rode Lijst: GE

SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N10.01, N14.02, N17.01

Habitatype: -

Verspreiding: Waterdrieblad is aangetroffen in het zuidoostelijk deel van het Laegieskamp, rond het zwakgebufferde ven. Verder is de soort gevonden aan de noordrand van de Hilversumse Bovenmeent en op een aantal plaatsen langs de Hoofdtocht.

Ecologie: Waterdrieblad is een kenmerkende soort van zonnige, soms half beschaduwde plaatsen in ondiepe, voedselarme tot matig voedselrijke, neutraal tot zwak zure wateren.

Veelkleurig vergeet-mij-nietje (*Myosotis discolor*)

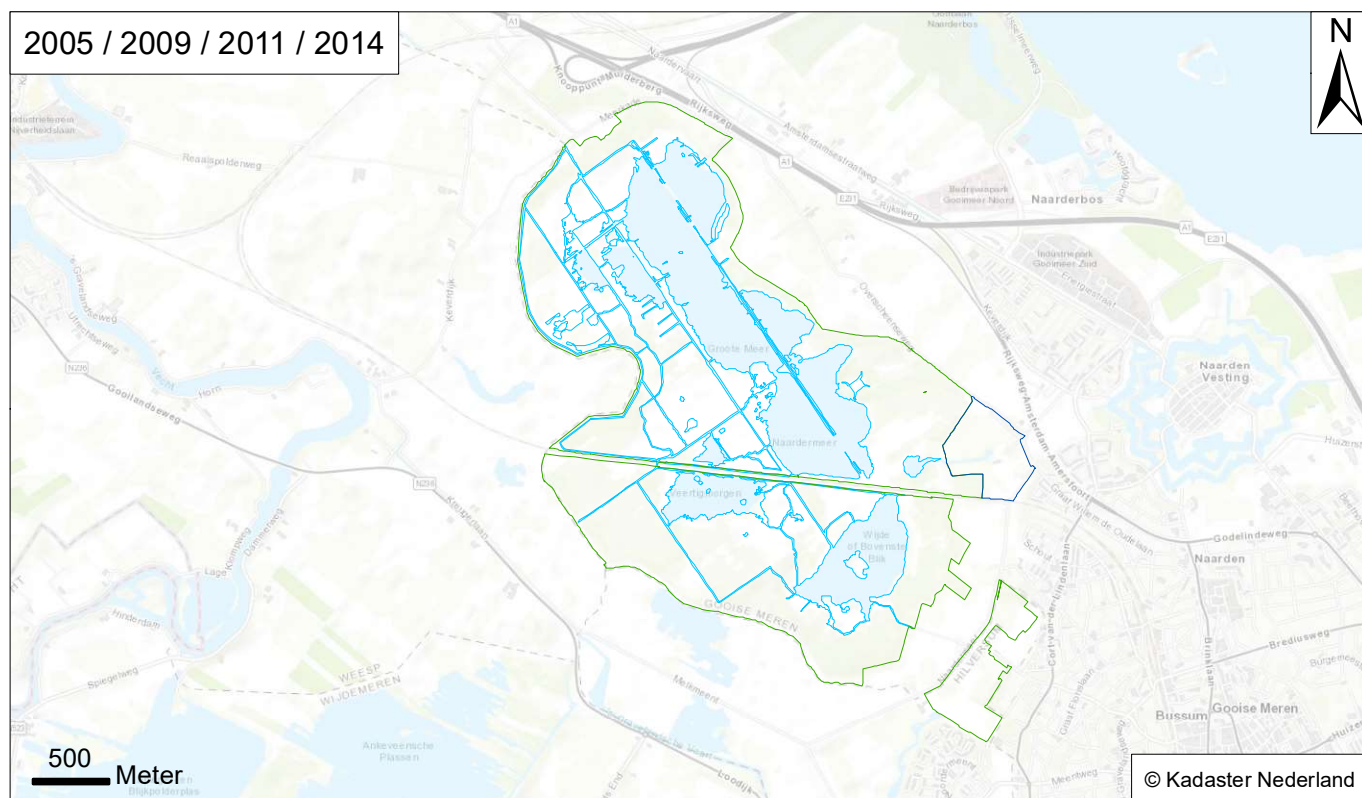
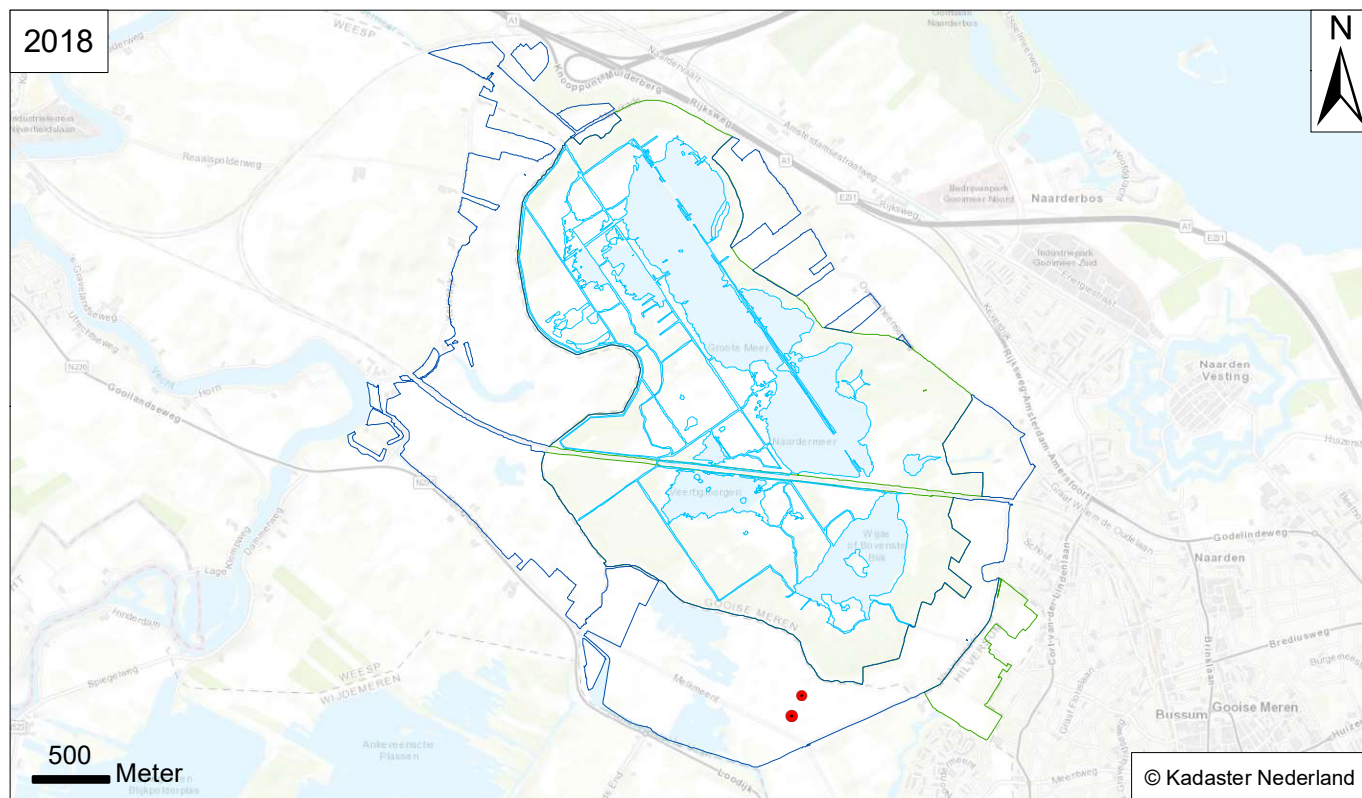
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.05, A02.02z

Habitattype: -

Verspreiding: Veelkleurig vergeet-mij-nietje is alleen aangetroffen in de Keverdijksche Polder en langs de zuidelijke Meerkade.

Ecologie: Deze soort gedijt op open plaatsen op zowel droge als natte bodems. Over het algemeen is de soort te vinden in akkers, graslanden en afgravingen.

Muizenstaart (*Myosurus minimus*)

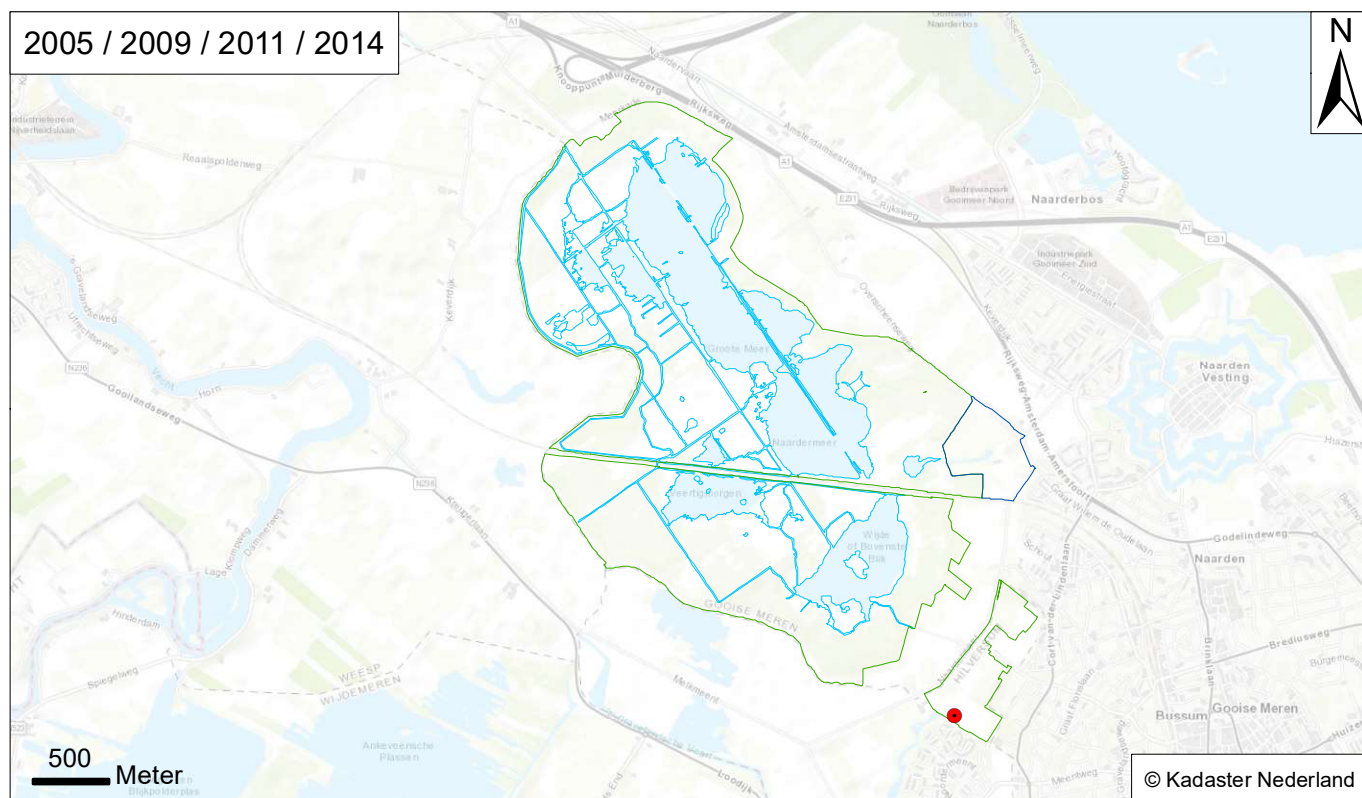
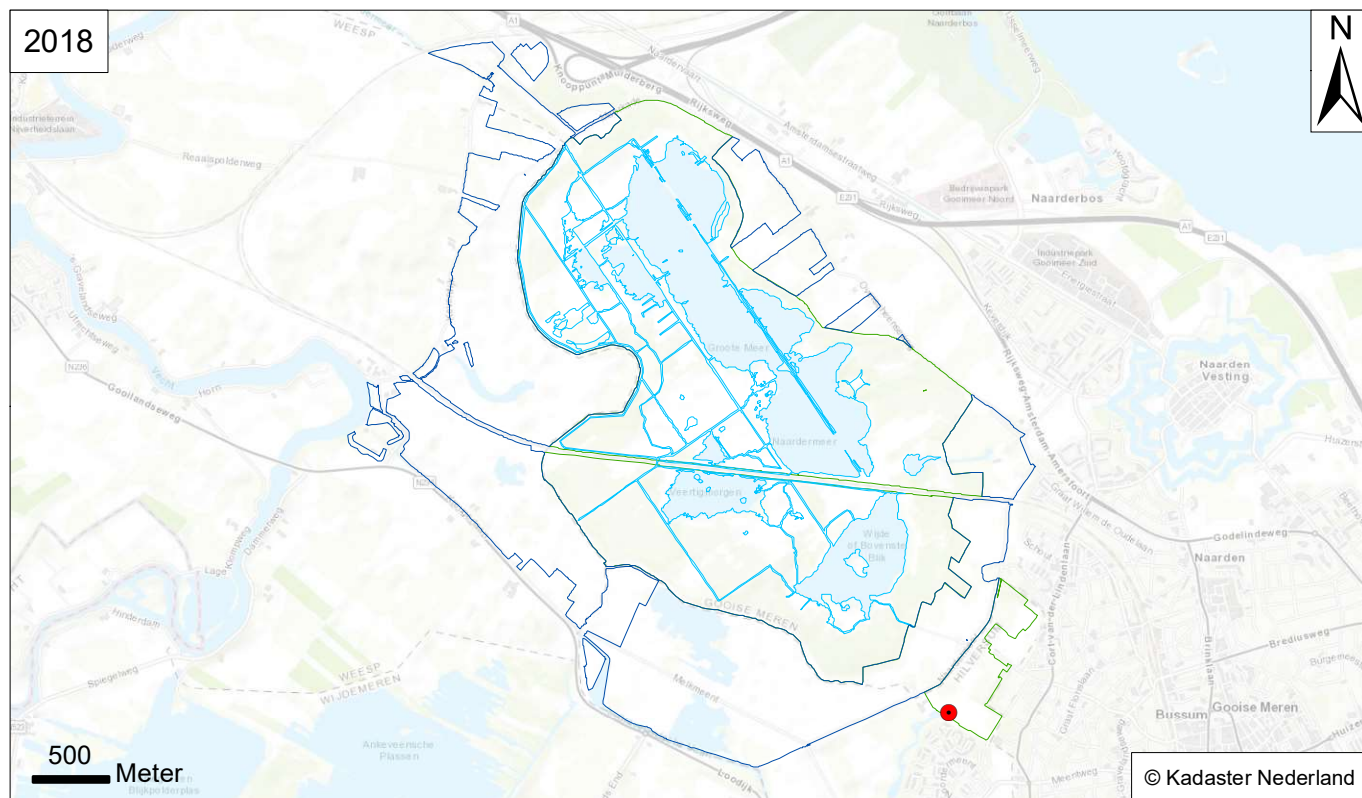
Rode Lijst: -

SNL-type: A02.02r

Habitattype: -

Verspreiding: Muizenstaart is alleen aangetroffen in het noordelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent, op sterk betreden plaatsen bij ingangen van graslanden.

Ecologie: Deze soort is met name te vinden op open, vochtige, sterk betreden plaatsen bij ingangen van weilanden.

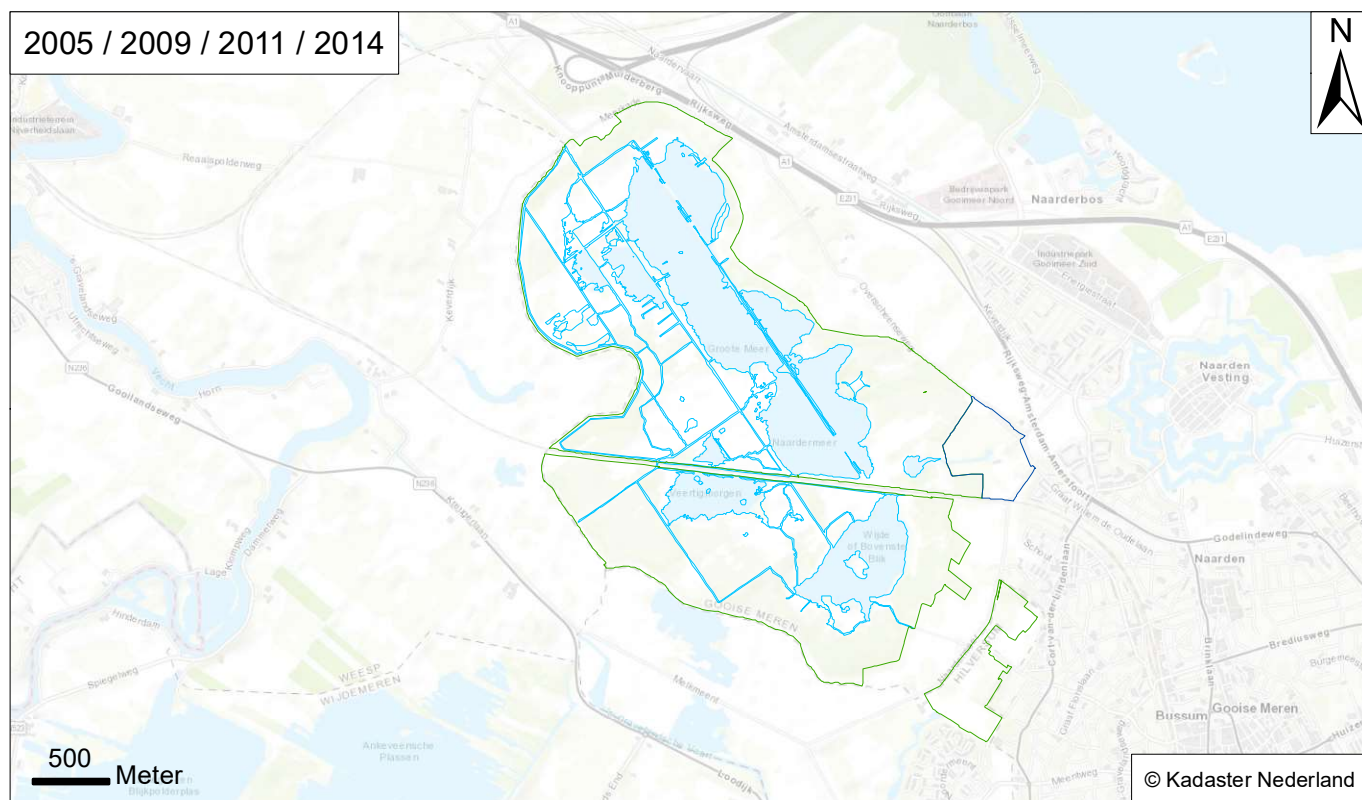
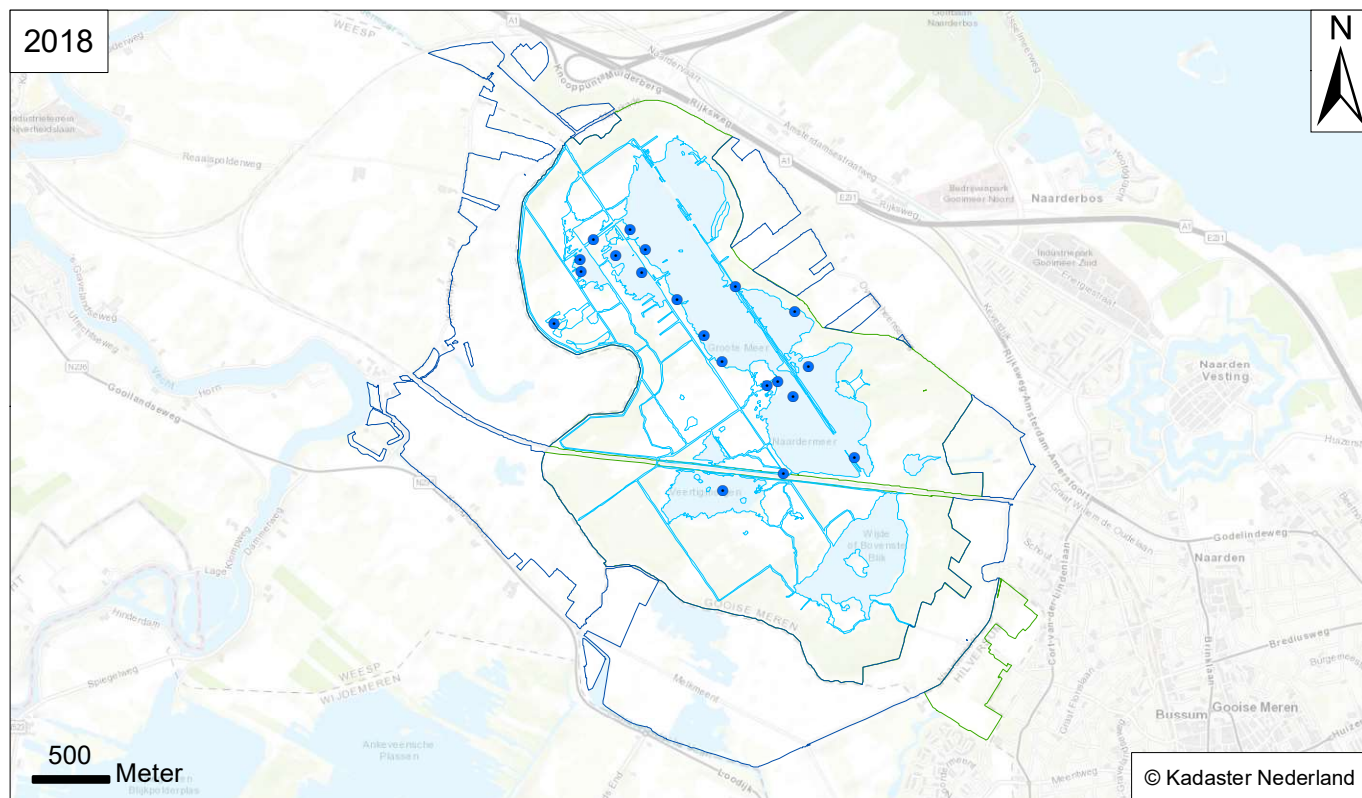

Wilde gale (*Myrica gale*)

Rode Lijst: GE SNL-type: N06.01, N06.04, N08.03, N14.02 Habitattype: -

Verspreiding: Wilde gale is alleen aangetroffen in het zuidelijk deel van deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: Wilde gale is een kenmerkende soort van matig voedselarme, zwak zure tot zure, venige bodems in zowel hoog- en laagvenen.

Aarvederkruid (*Myriophyllum spicatum*)

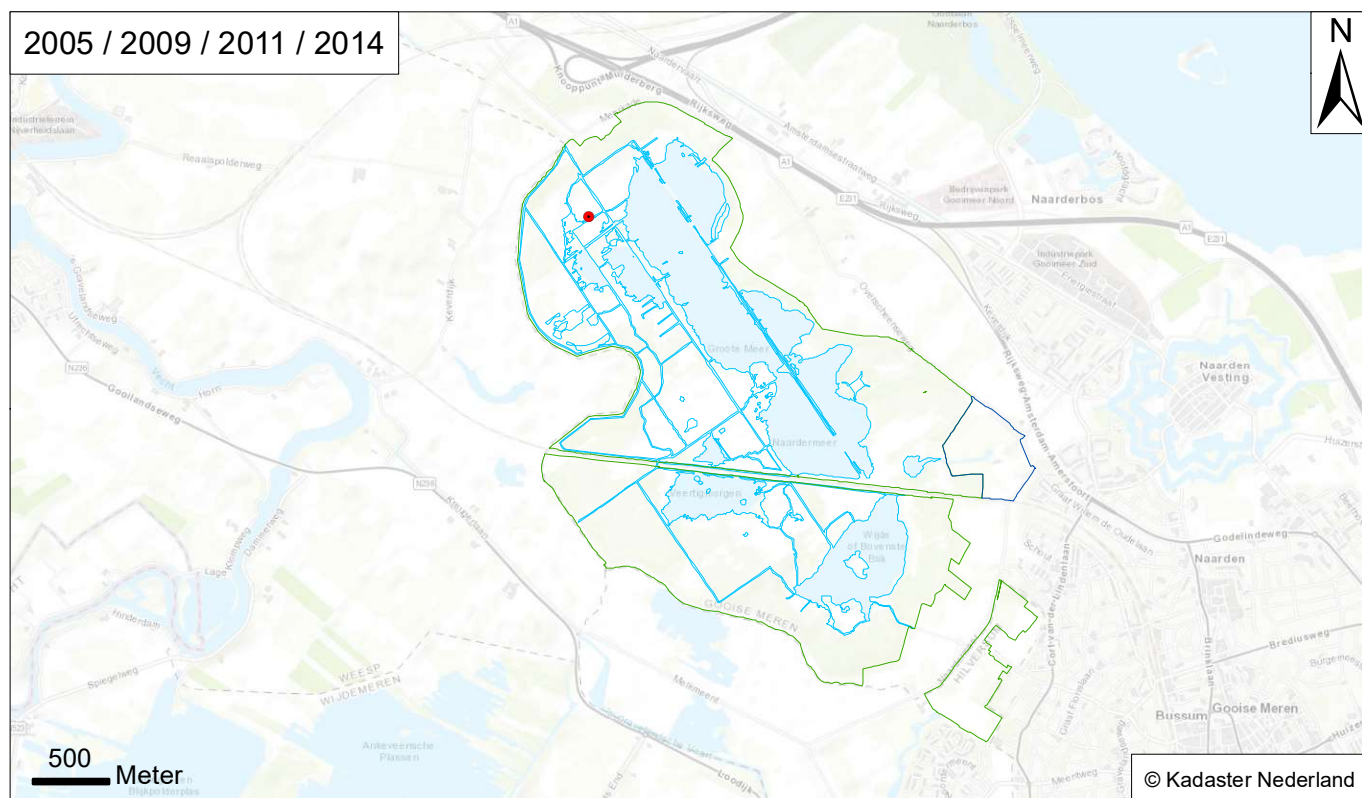
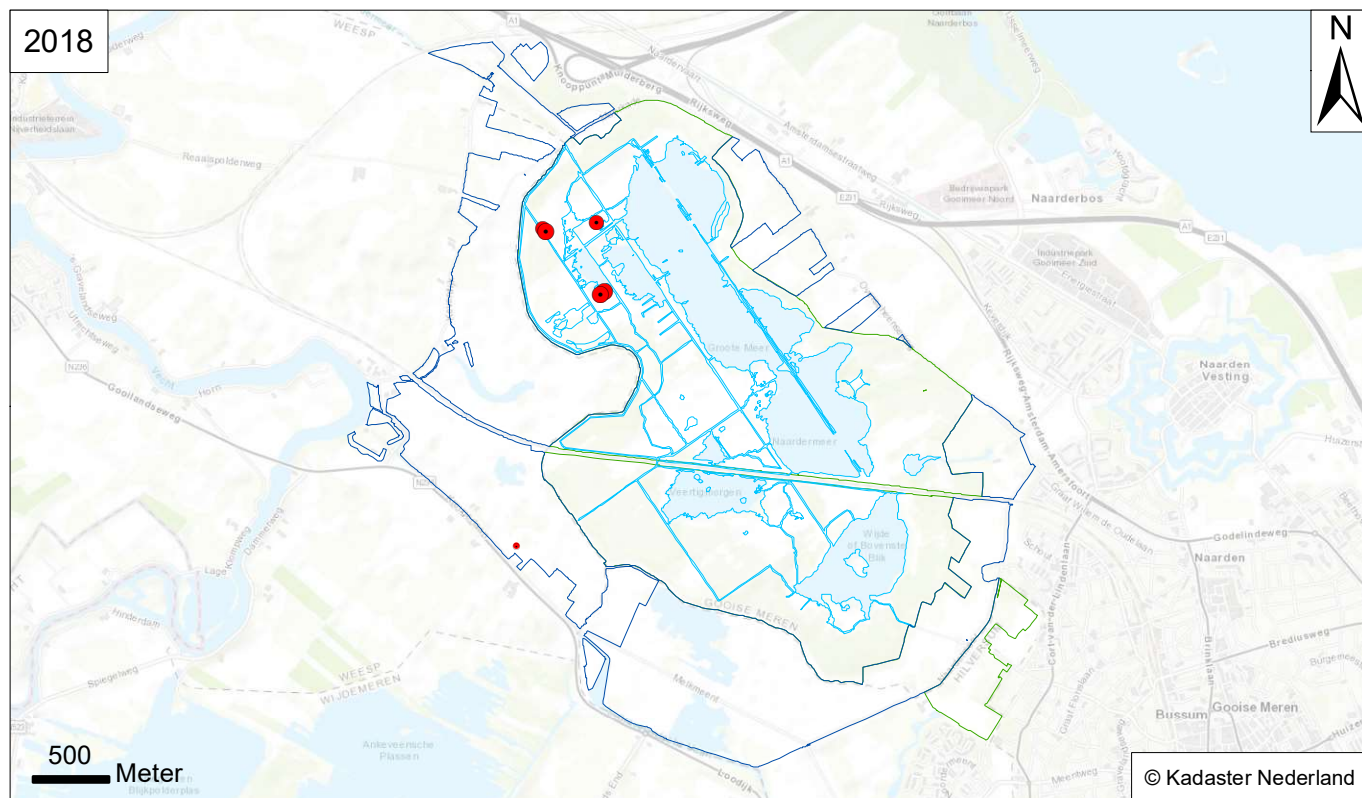
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.03

Habitatype: -

Verspreiding: Aarvederkruid is niet eerder gekarteerd. De soort is met name aangetroffen ten noorden van de spoorlijn.

Ecologie: Aarvederkruid komt voor in zoet en brak, voedselrijk, stilstaand of stromend water. Landvormen zijn zeer zeldzaam en komen niet tot bloei.

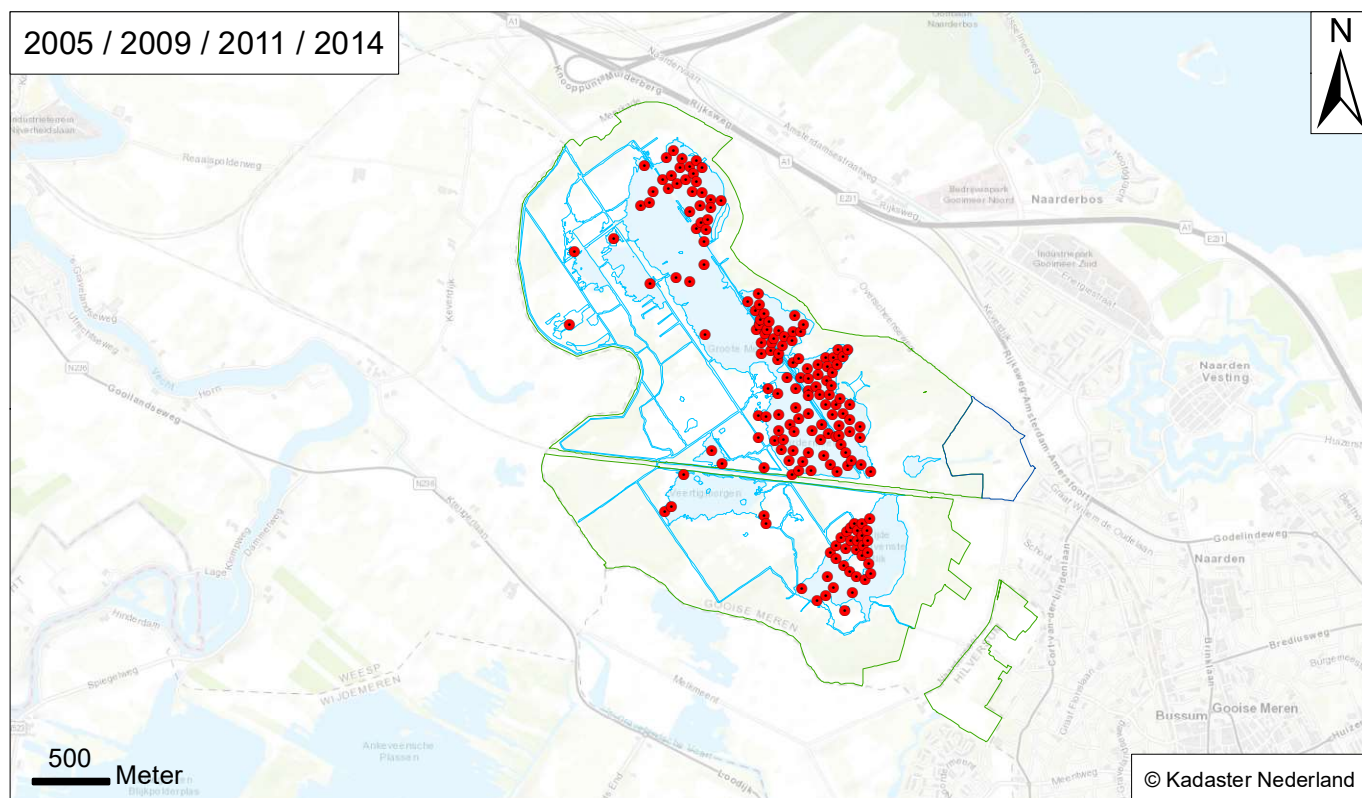
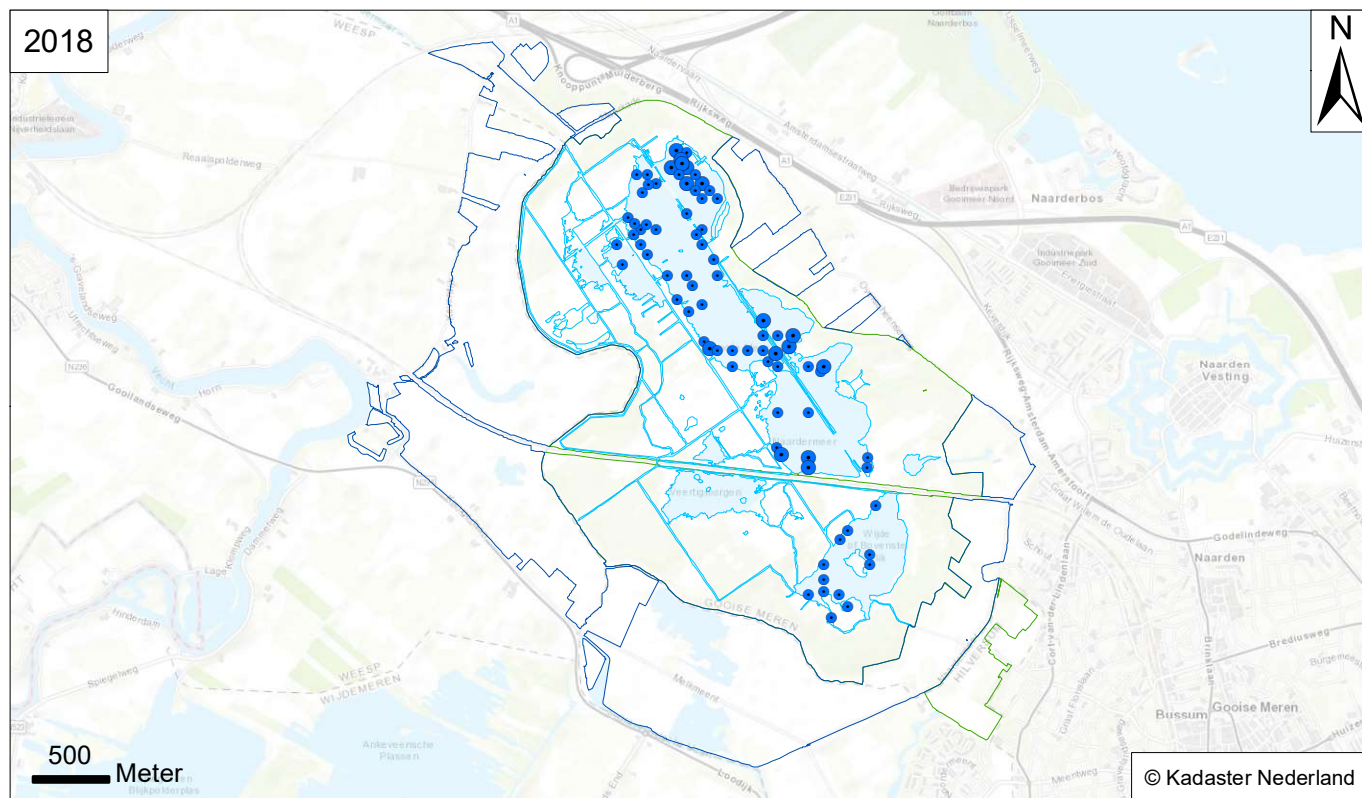

Kransvederkruid (*Myriophyllum verticillatum*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A Habitattype: -

Verspreiding: Kransvederkruid is alleen aangetroffen in het noordelijk deel van het Naardermeer. De soort is aangetroffen ten zuiden van Thijsses' Bos en in Binnenzij.

Ecologie: Kransvederkruid is een kenmerkende soort van stilstaande, ondiepe en voedselarme tot matig voedselrijke wateren.

Groot nimfkruid (*Najas marina*)

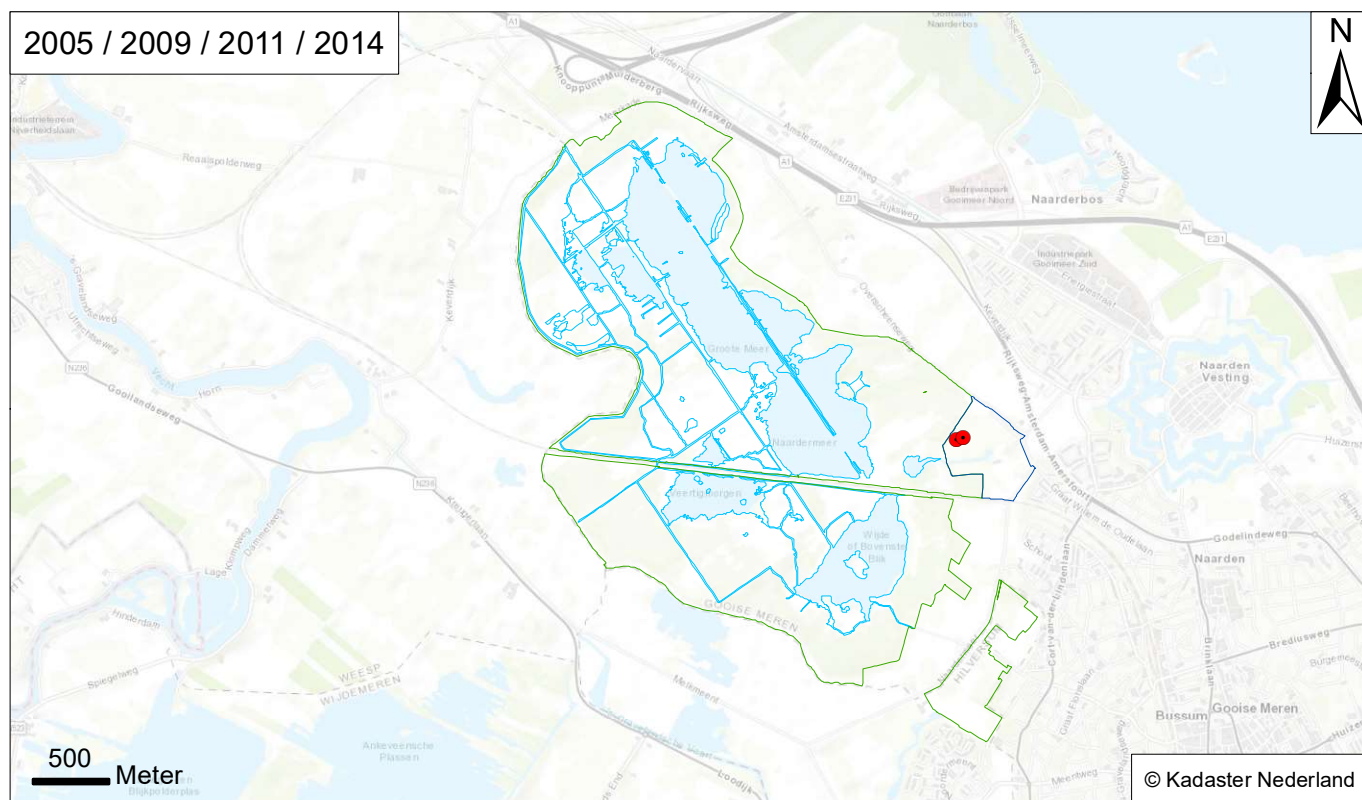
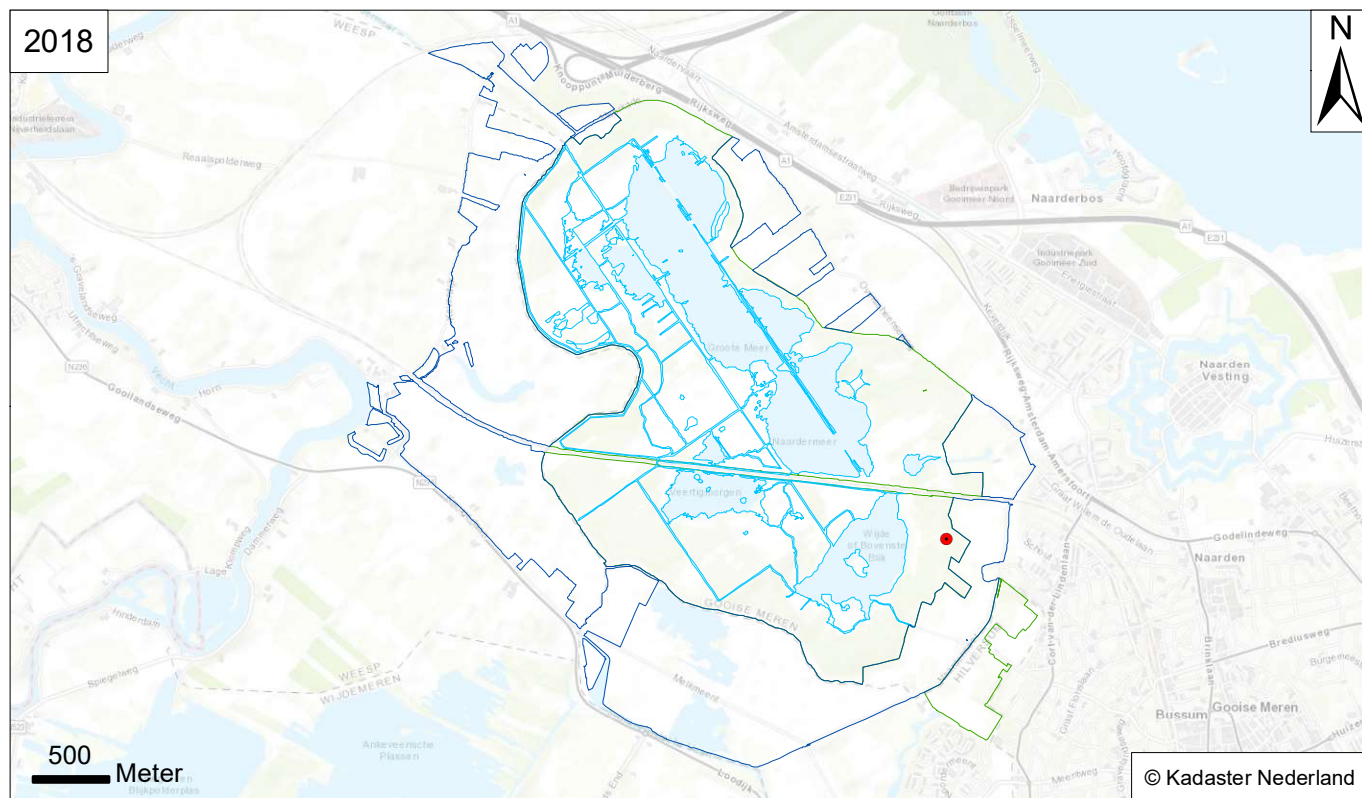
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.02, N04.03, N04.04A

Habitattype: -

Verspreiding: Groot nimfkruid is aangetroffen in met name het noordelijke deel van het Grote Meer en in deelgebied Bovenste Blik. In Bovenste Blik en het zuidelijke deel van het Grote Meer is de soort achteruit gegaan. De soort lijkt verdwenen uit Veertig Morgen.

Ecologie: Groot nimfkruid groeit in vrij diepe, heldere, min of meer voedselrijke, kalkrijke, zoete tot zwak brakke wateren.

Borstelgras (*Nardus stricta*)

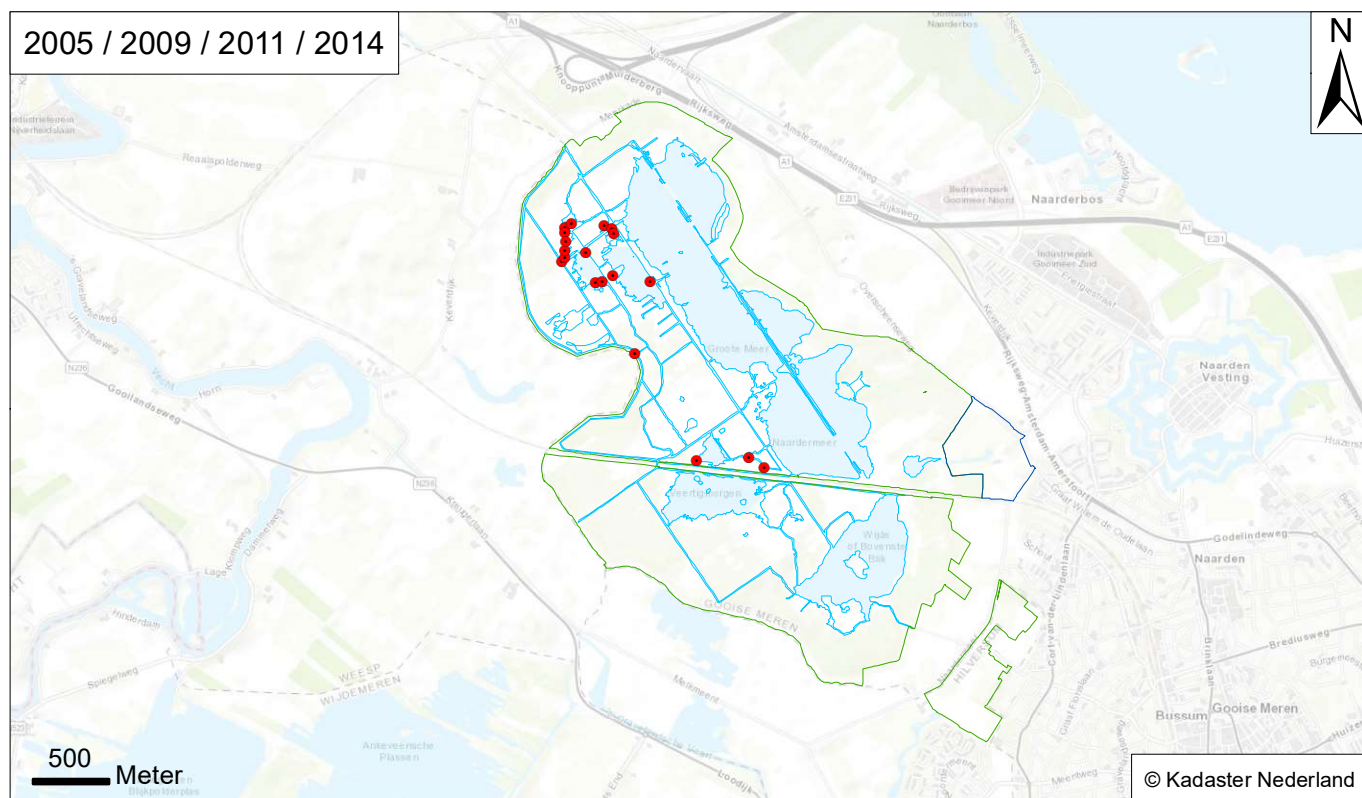
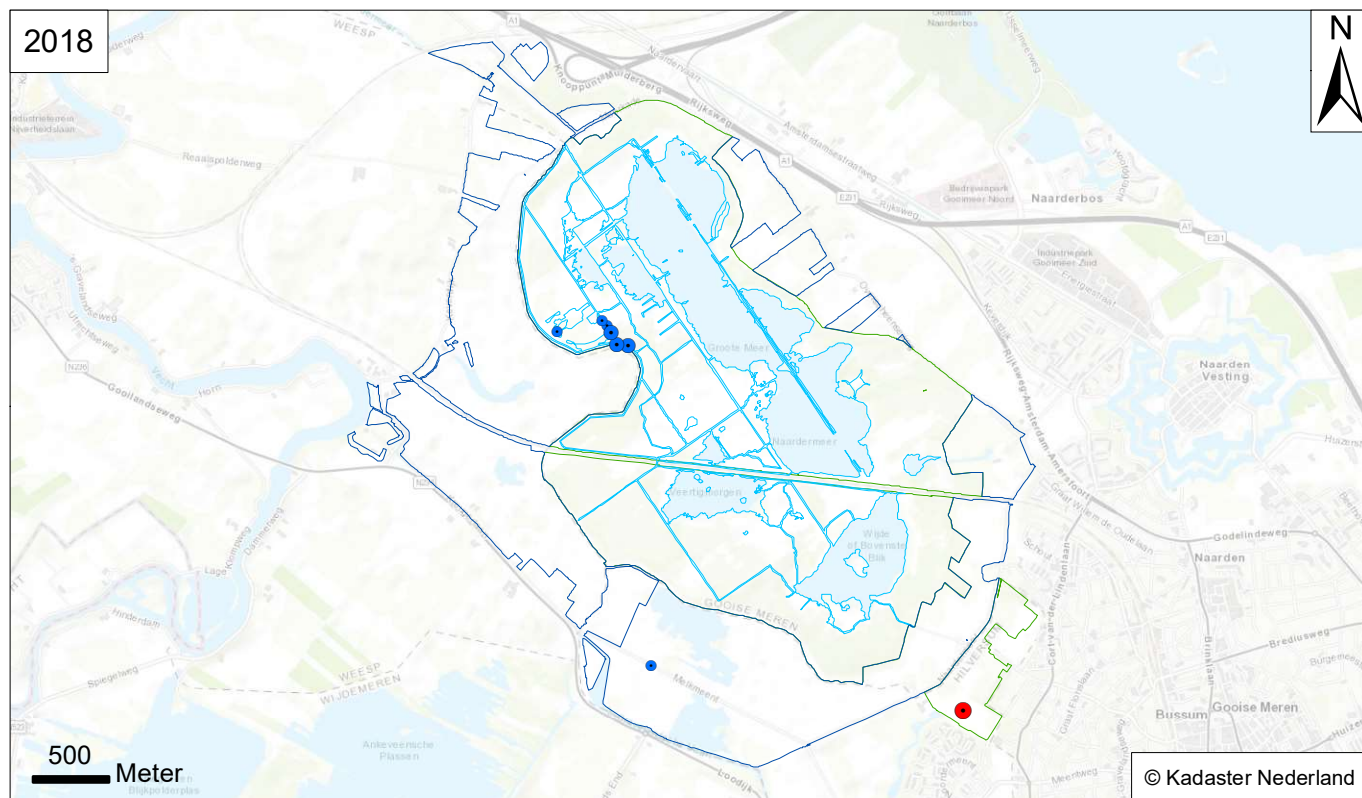
Rode Lijst: GE

SNL-type: N07.01

Habitattype: H6230

Verspreiding: Borstelgras is alleen aangetroffen ten oosten van Bovenste Blik. De soort is niet meer teruggevonden bij Stadzicht.

Ecologie: Borstelgras gedijt op vrij droge, voedselarme, zwak zure tot zure bodems. De soort is kenmerkend voor heischrale graslanden en kan daarnaast worden aangetroffen in blauwgraslanden en heiden, voornamelijk langs paden.

Buigzaam glanswier (*Nitella flexilis*)

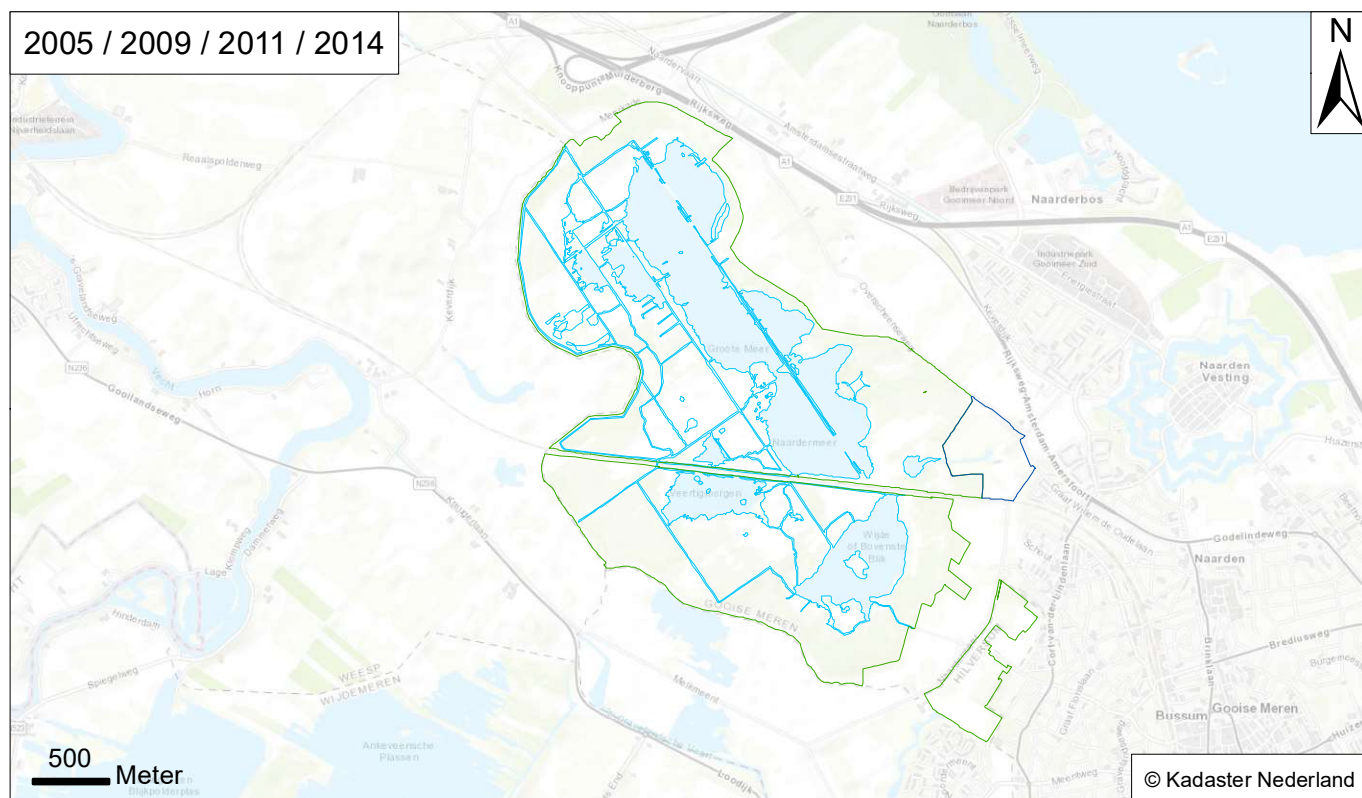
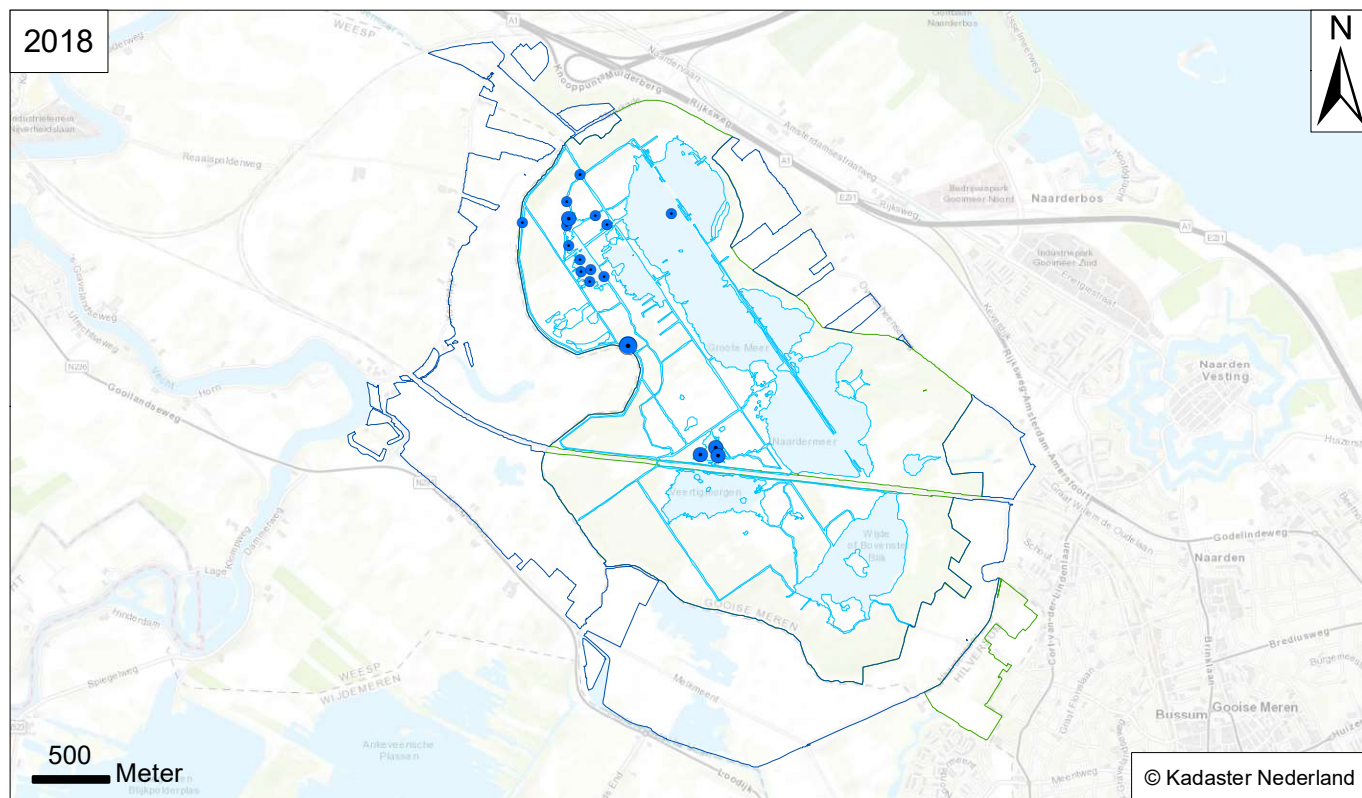
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: H3140

Verspreiding: Buigzaam glanswier is aangetroffen in het Naardermeer ten zuiden van de Westtocht. Verder is de soort gekarteerd in de Hilversumse Bovenmeent en het Laegieskamp.

Ecologie: Buigzaam glanswier is een kenmerkende soort van kalkarme tot matig kalkrijke, stilstaande of stromende zoete wateren op een zand-, veen- of kleigrond.

Buigzaam + Donker glanswier (*Nitella flexilis* + *opaca*)

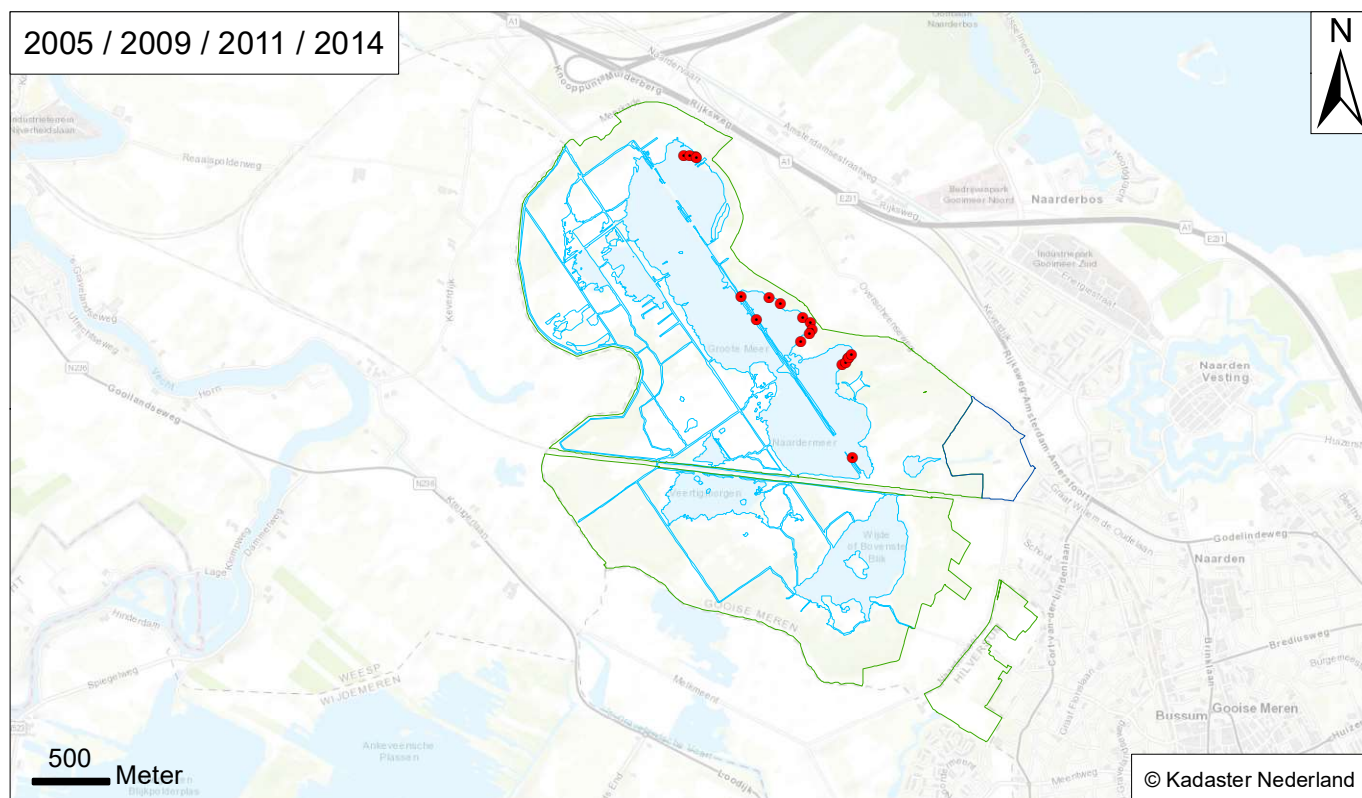
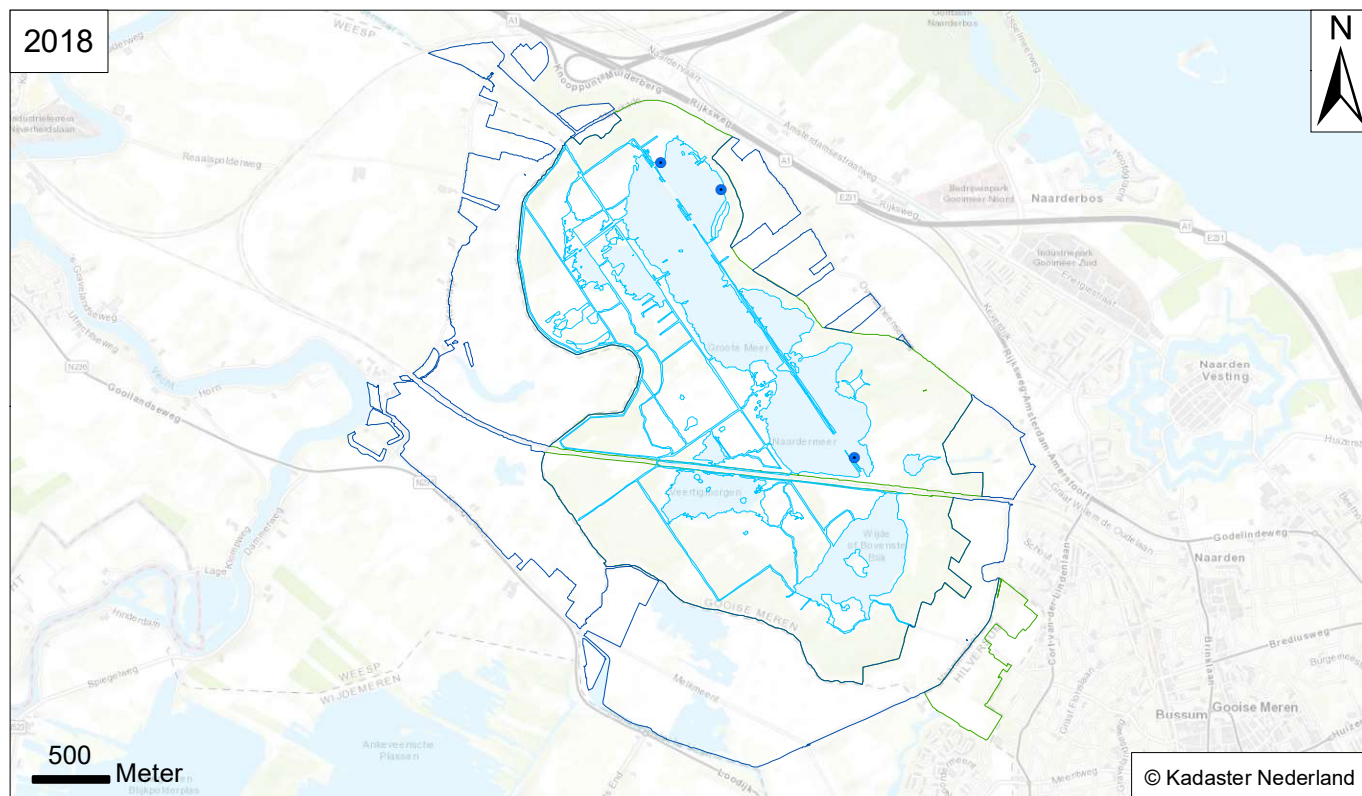
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Deze soort is aangetroffen in het deel ten noorden van de spoorlijn, in Binnenzij en ten zuiden van de Boomtocht.

Ecologie: Buigzaam- en Donker glanswier groeien in schaduwrijke, langzaam stromende en stilstaande wateren.

Klein glanswier (*Nitella hyalina*)

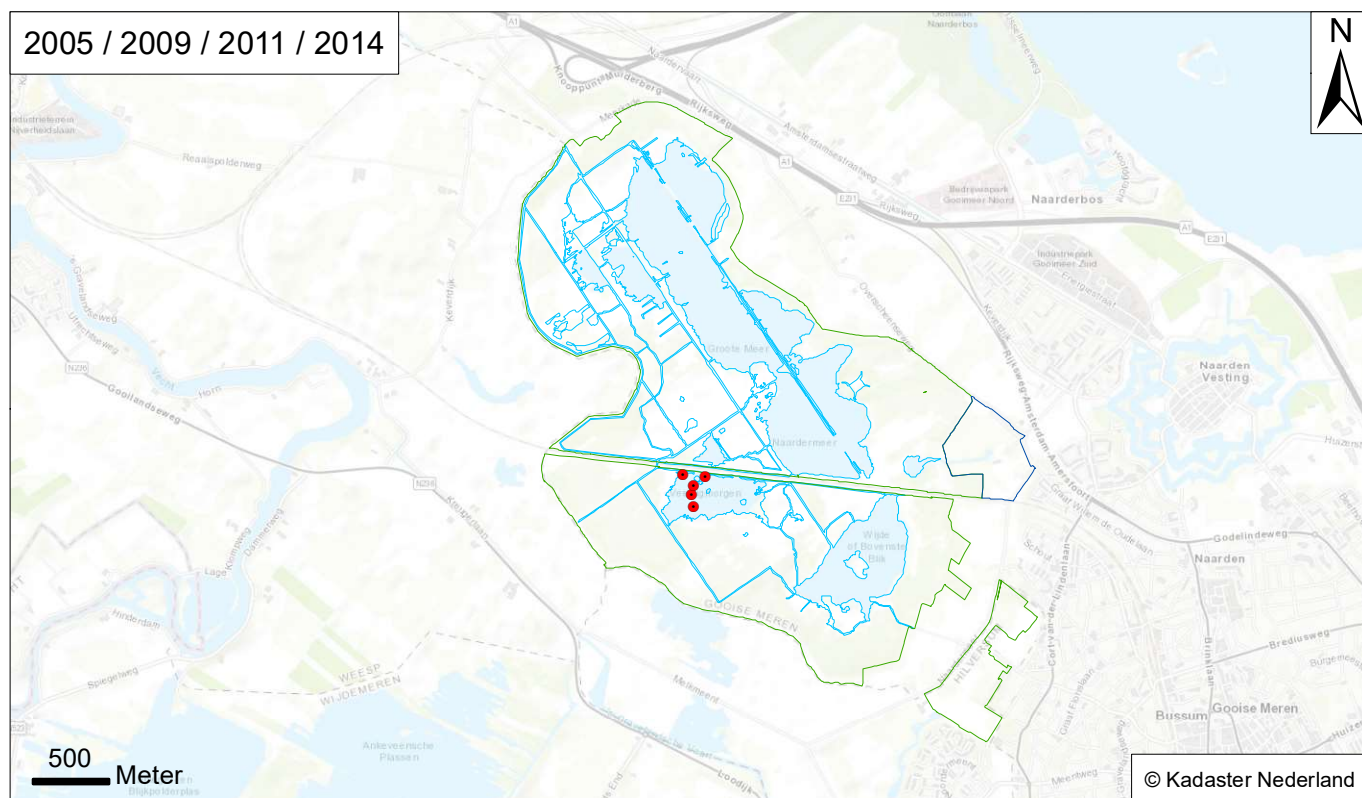
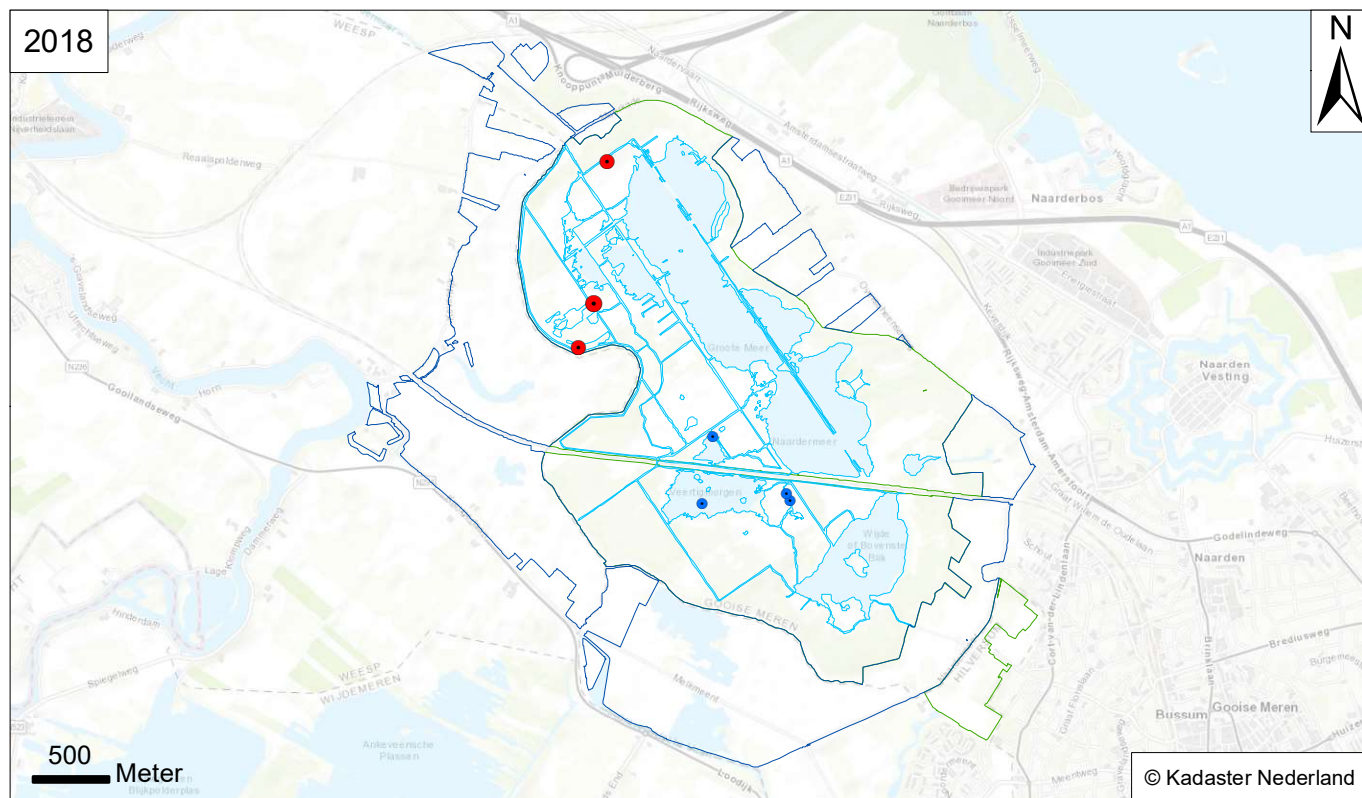
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.01

Habitattype: H3140

Verspreiding: Klein glanswier is aangetroffen op drie plaatsen in het Grote Meer. Deze soort lijkt door seizoenseffecten minder te zijn gevonden, of deze kleine soort is in enkele gevallen over het hoofd gezien.

Ecologie: Klein glanswier is een zeldzame soort die alleen voorkomt langs de zandige rand van meren en plassen met helder en kalkrijk zoet water.

Puntdragend glanswier (*Nitella mucronata*)

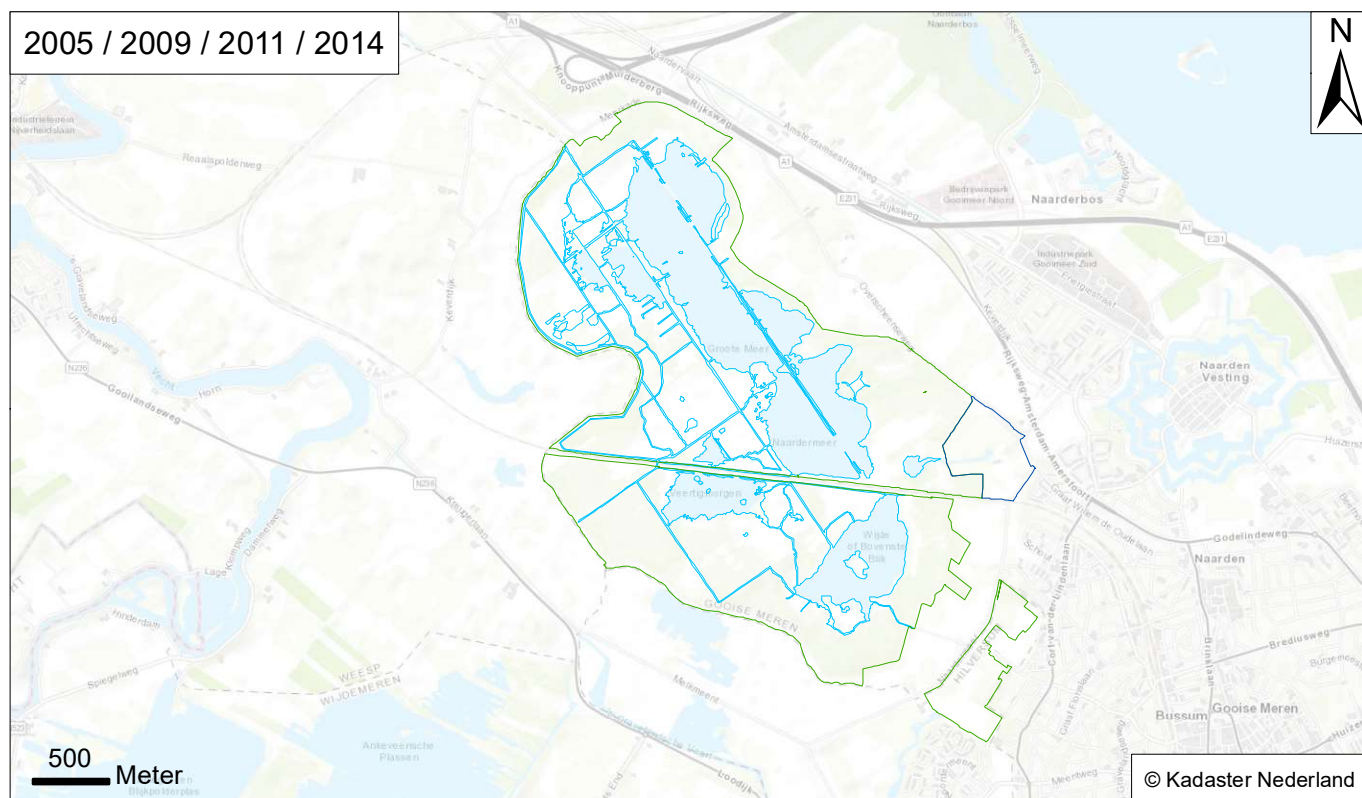
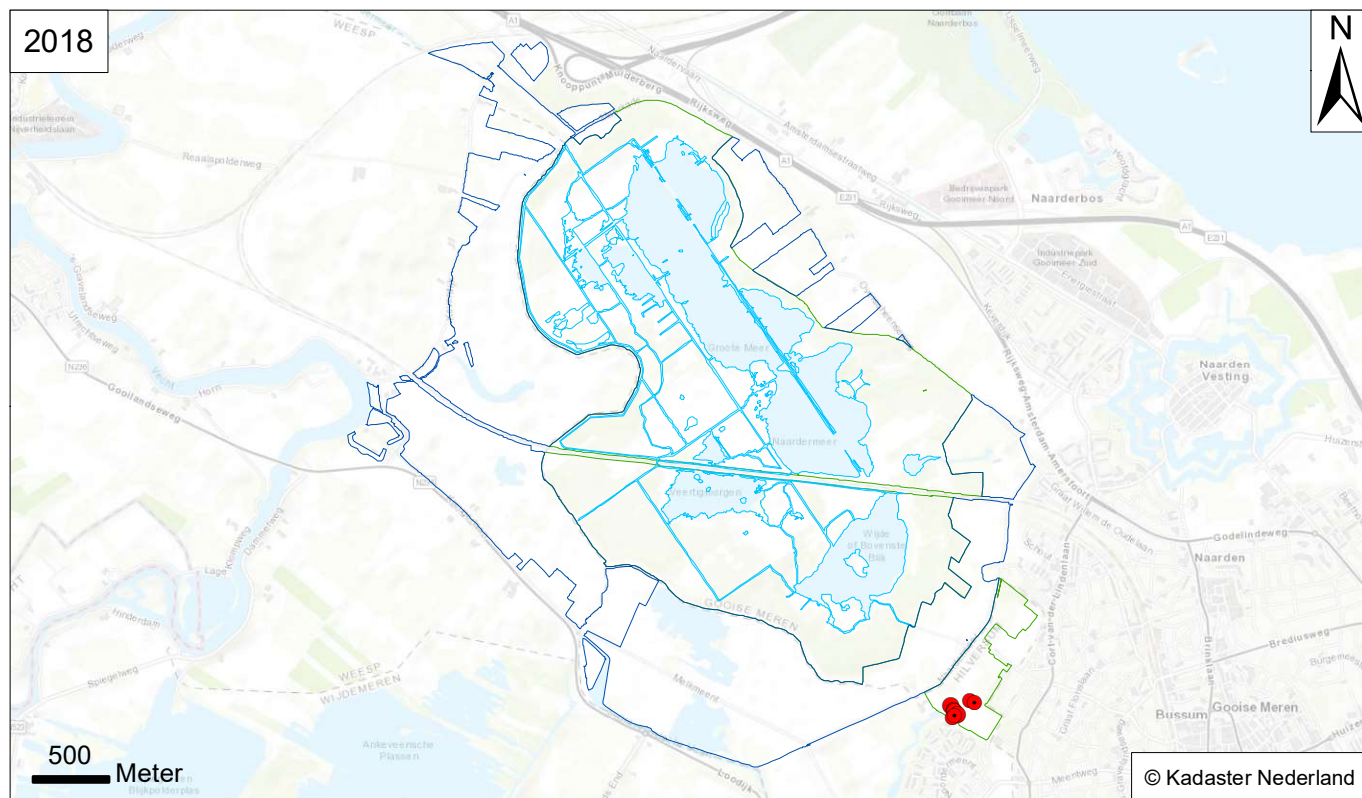
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.01

Habitattype: -

Verspreiding: Deze soort is onder andere aangetroffen in het noordwesten van het Naardermeer, met name rond de Westtocht en langs de Duikersloot. De overige waarnemingen komen van rond Veertig Morgen.

Ecologie: Puntdragend glanswier is een typische soort van allerlei wateren met helder, voedselrijk, basisch zoet water op een met name zand-, veen- en kleigrond.

Doorschijnend glanswier (*Nitella translucens*)

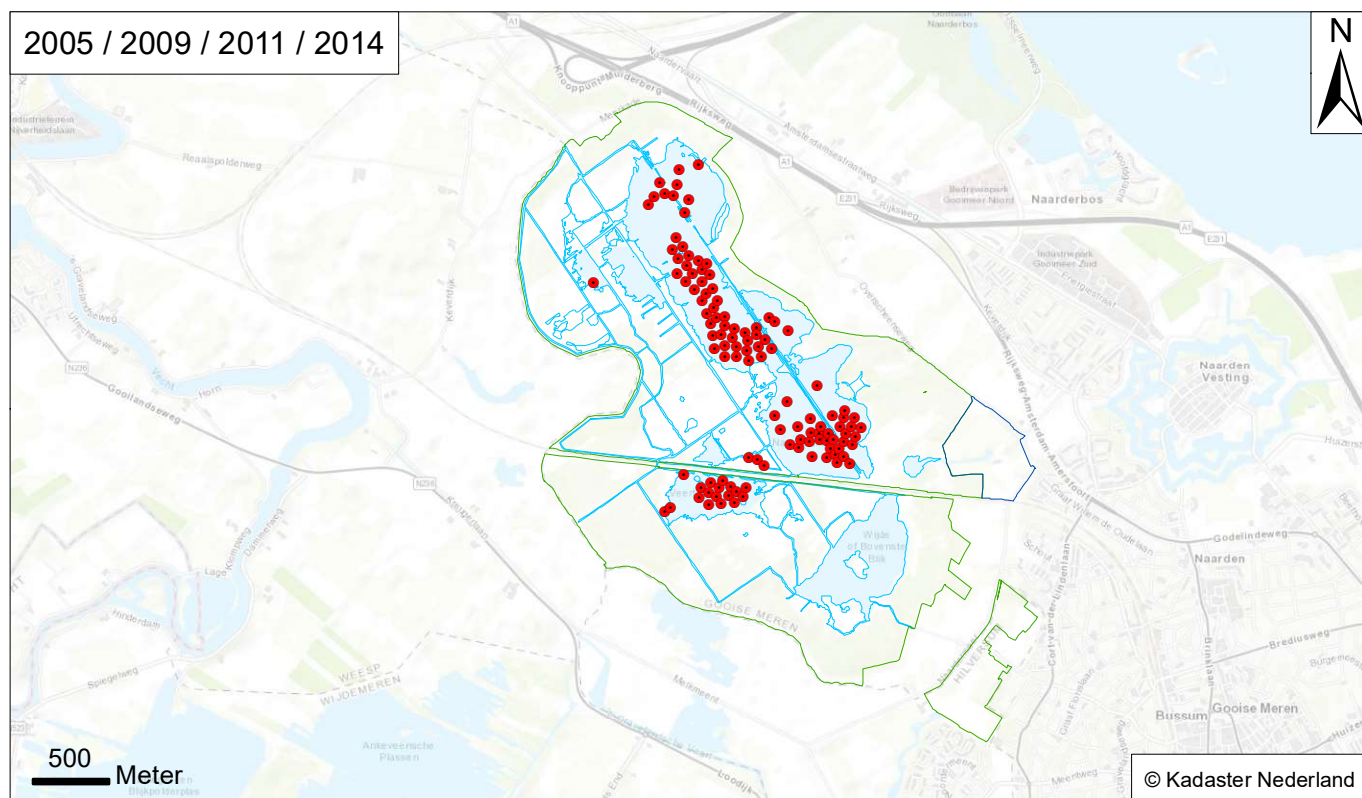
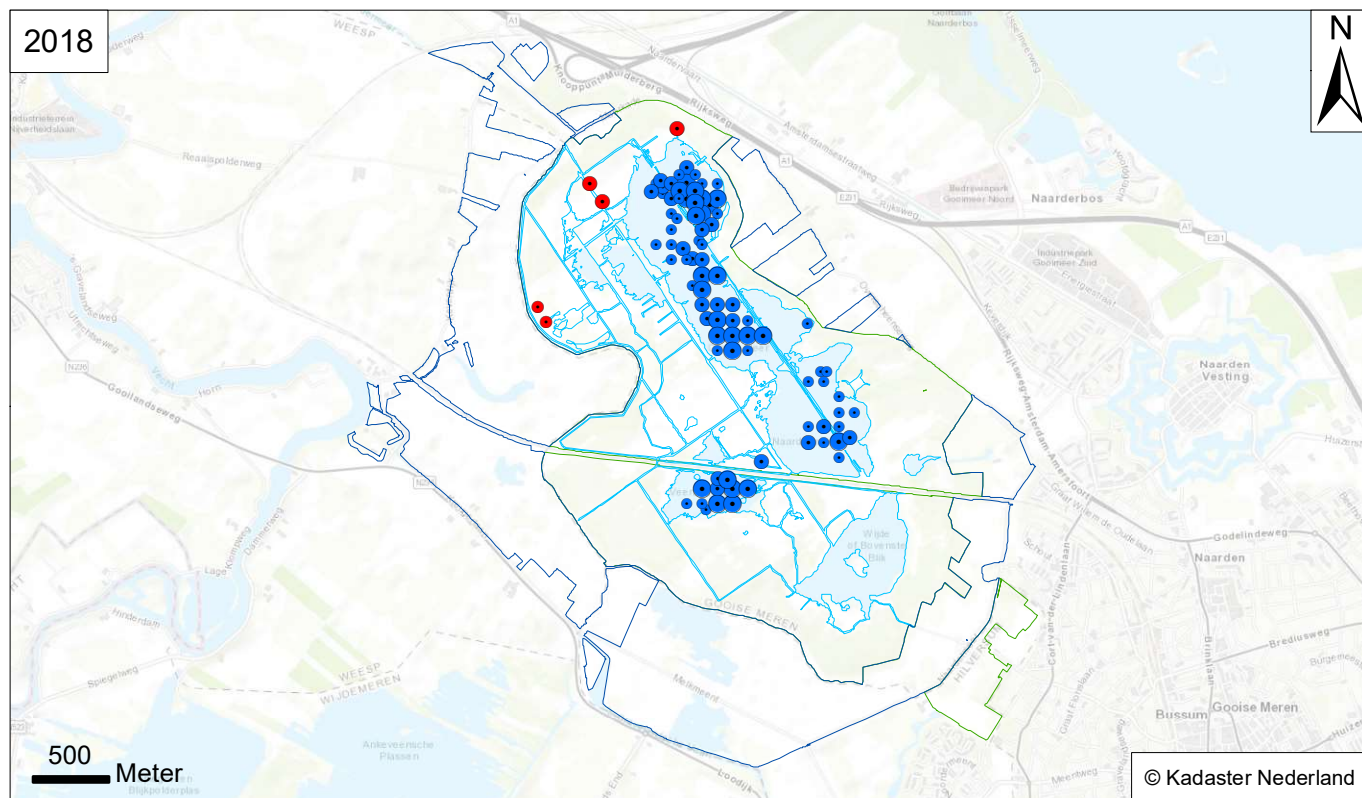
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.01, N06.05

Habitatype: H3140

Verspreiding: Doorschijnend glanswier is aangetroffen in het zuidelijk deel van deelgebied Laegieskamp.

Ecologie: Doorschijnend glanswier is een zeldzame soort van vennen en brede sloten, met zwak zuur tot neutraal, kalkarm en zoet water.

Sterglanswier (*Nitellopsis obtusa*)

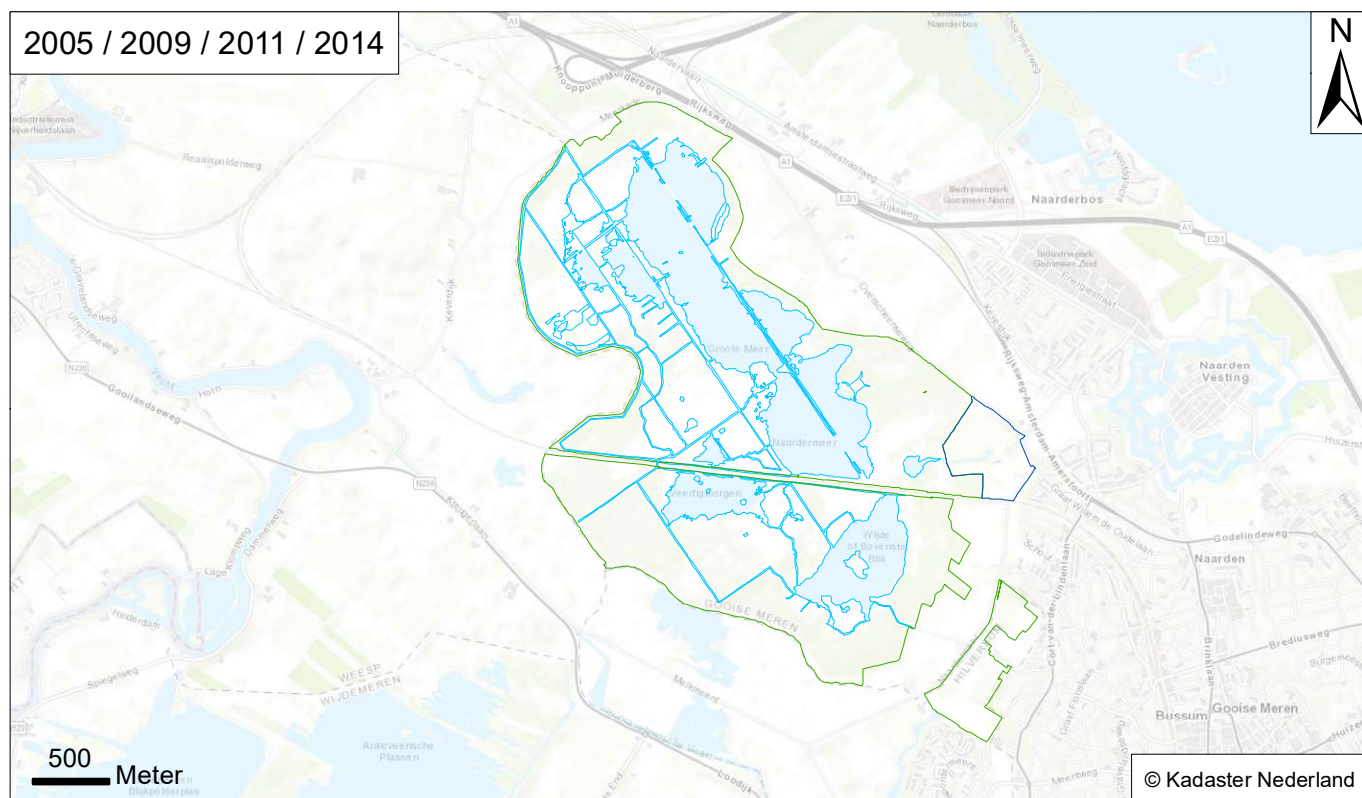
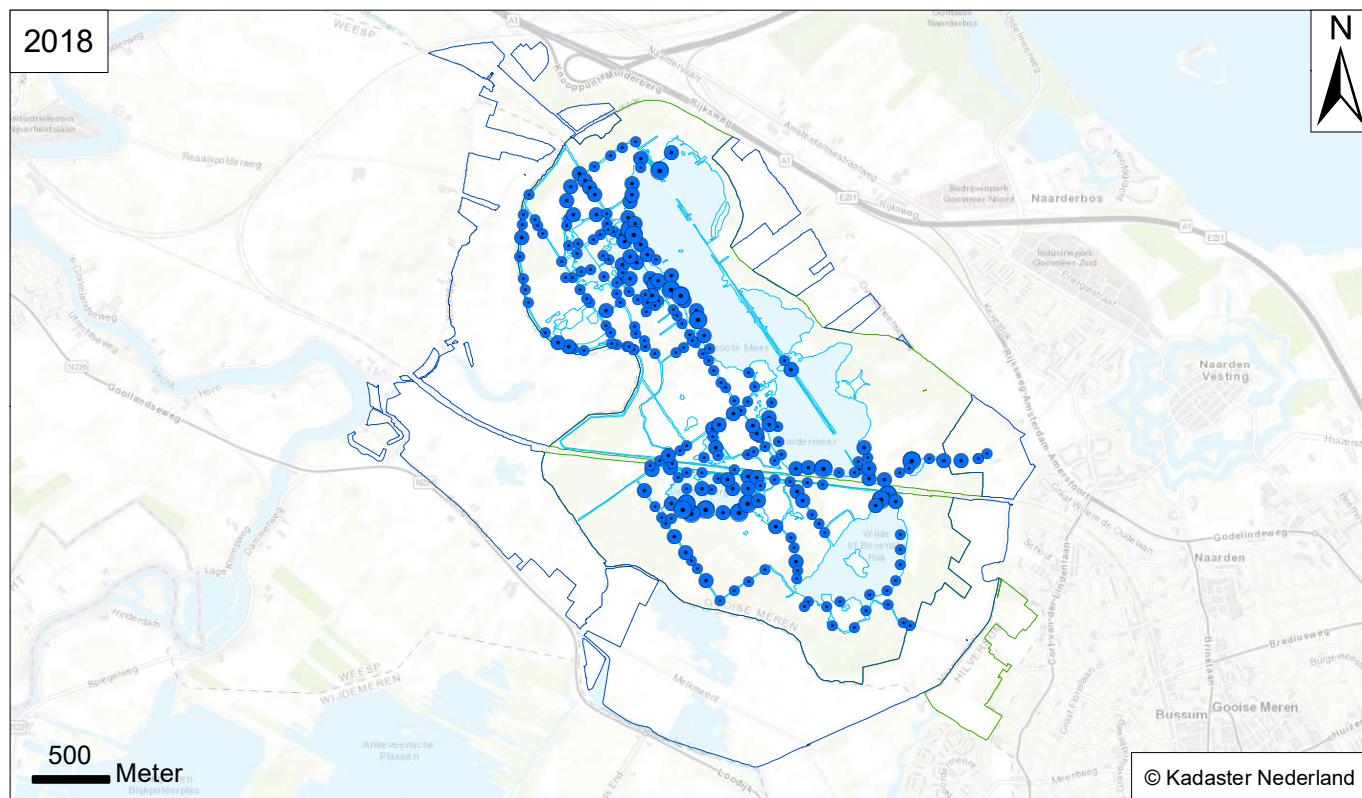
Rode Lijst: -

SNL-type: N01.03, N04.01

Habitatype: H3140

Verspreiding: Sterglanswier is verspreid in het object aangetroffen. De verspreiding is in grote lijnen hetzelfde gebleven. Ten zuiden van de spoorlijn is de soort alleen in Veertig Morgen aangetroffen.

Ecologie: Sterglanswier is vooral te vinden in grote plassen en petgaten met een zandbodem, in basisch, kalkrijk, zoet tot brak water.

Gele plomp (*Nuphar lutea*)

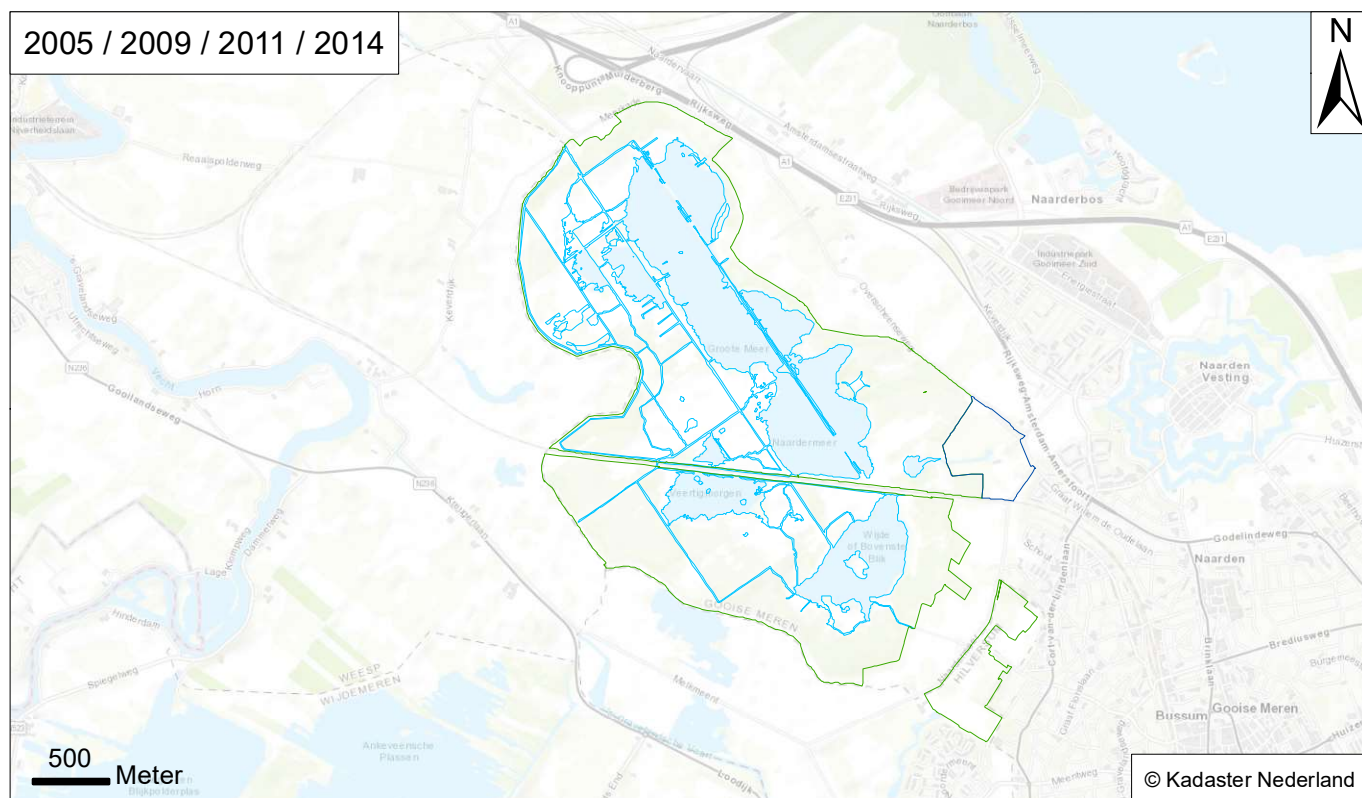
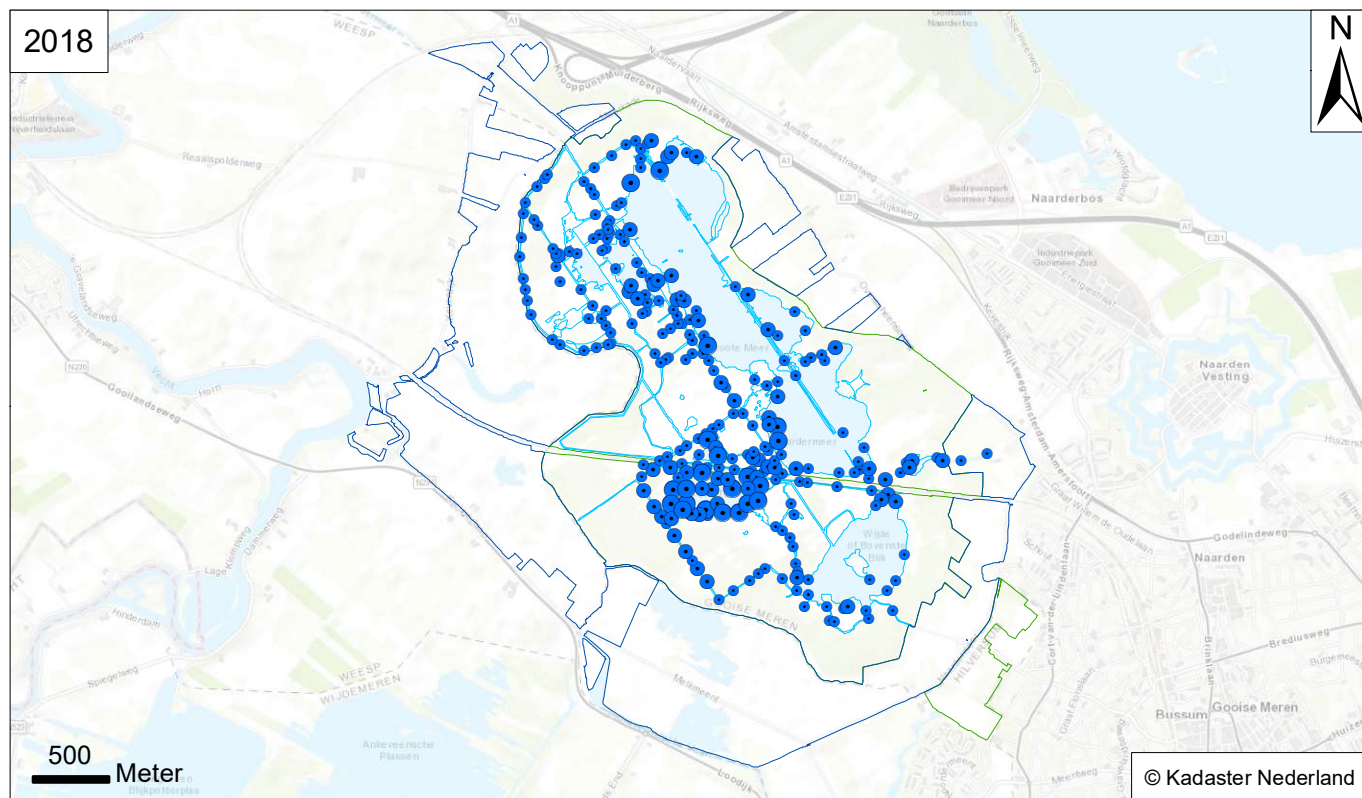
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Gele plomp is zeer algemeen in alle open wateren van het Naardermeer, met uitzondering van het Grote Meer. Het ontbreken van de soort in dit deelgebied is waarschijnlijk toe te schrijven aan relatief sterke golfslag.

Ecologie: Gele plomp is een zeer algemene waterplant die in tal van wateren voorkomt. De soort groeit in ondiepe tot vrij diepe, stilstaande tot zwakstromende wateren, in zowel meren en plassen als lijnvormige wateren.

Witte waterlelie (*Nymphaea alba*)

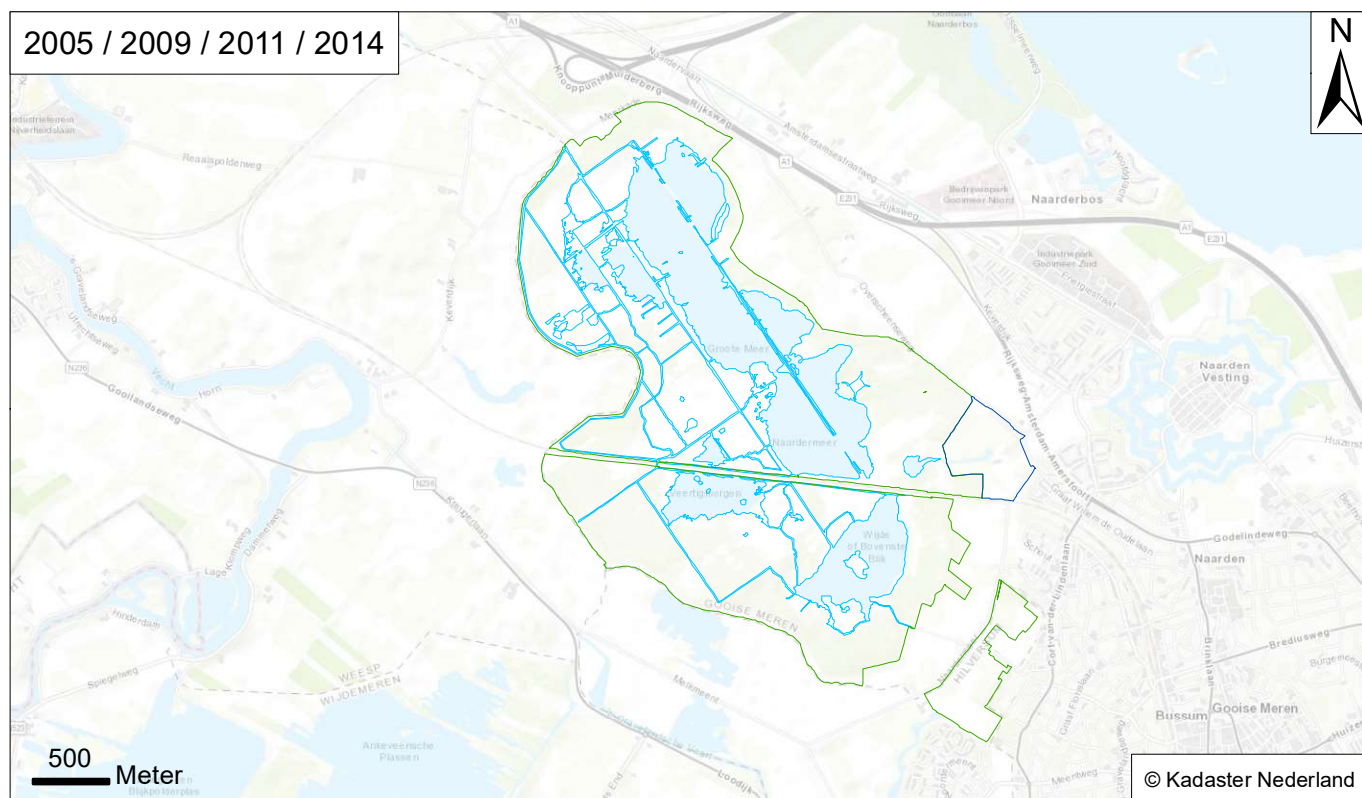
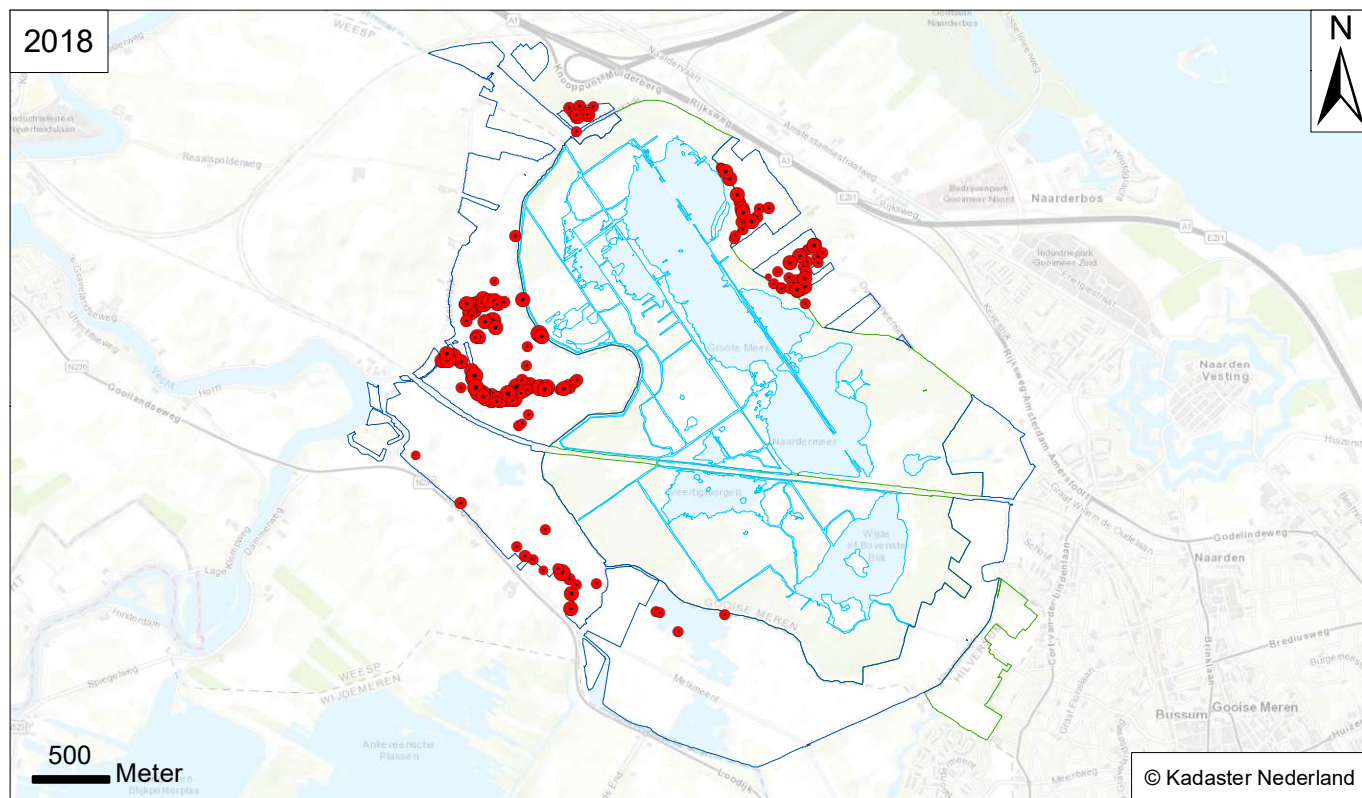
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Witte waterlelie is zeer algemeen in alle open wateren van het Naardermeer. In het Grote Meer ontbreekt de soort echter, waarschijnlijk als gevolg van sterke golfslag.

Ecologie: De Witte waterlelie staat op zonnige plaatsen in niet te ondiepe, stilstaande, heldere en matig voedselarme tot voedselrijke wateren met een modderbodem.

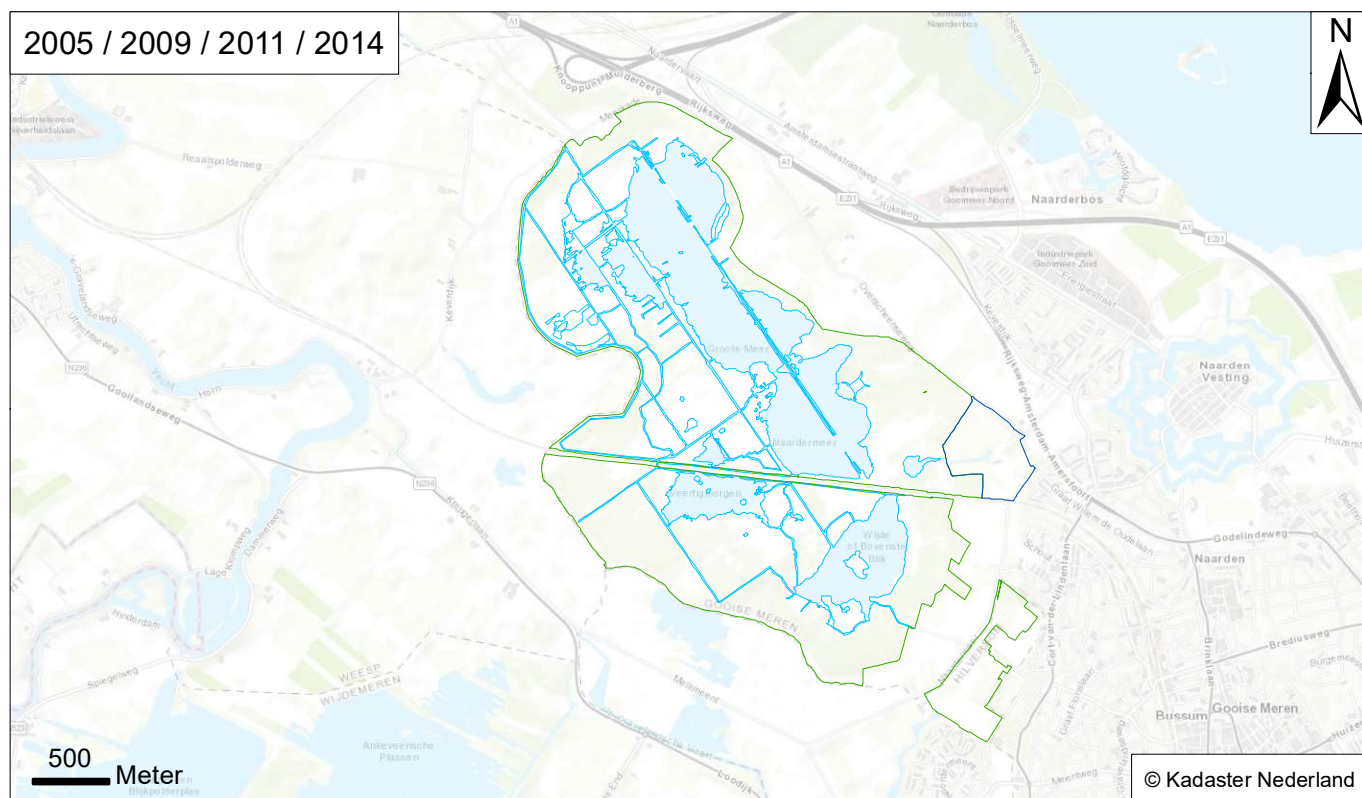
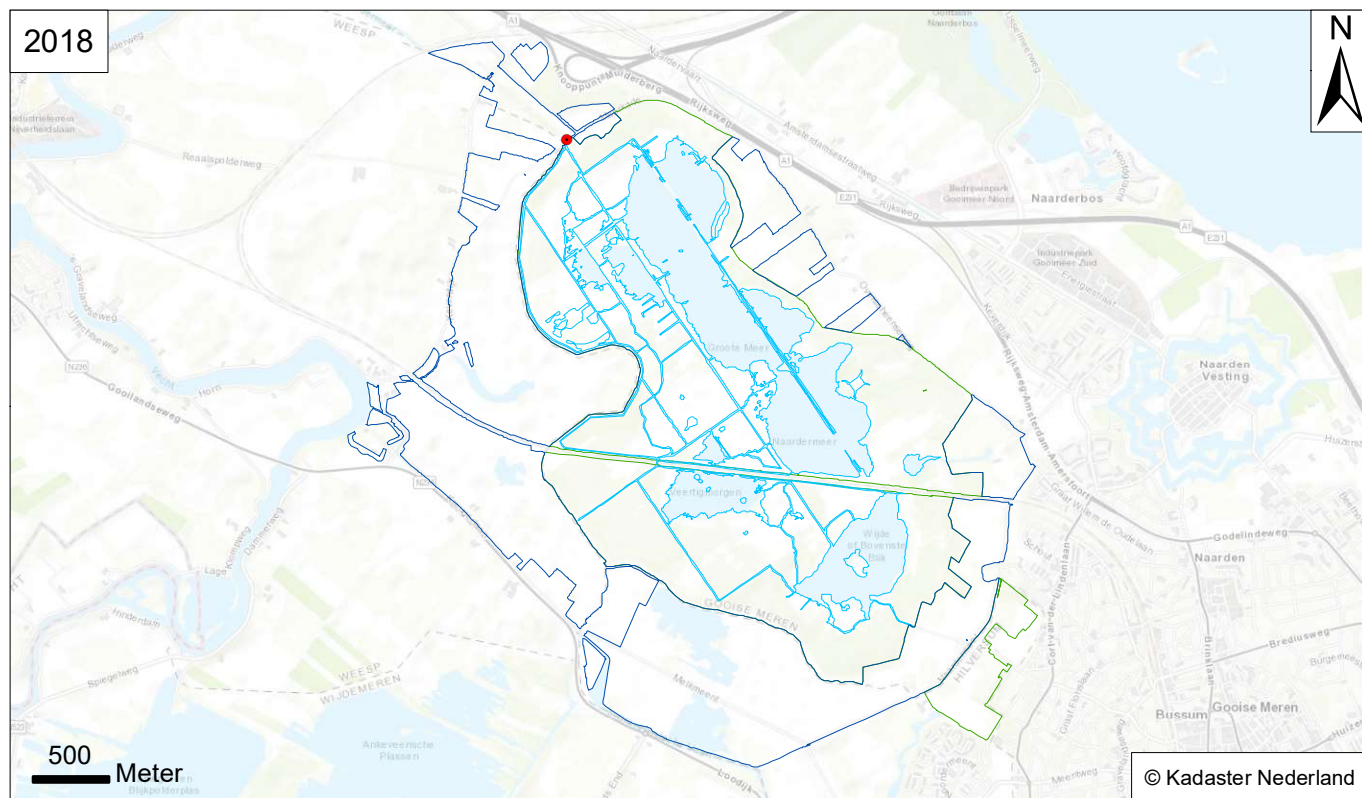

Watergentiaan (*Nymphoides peltata*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N04.02 Habitattype: -

Verspreiding: Watergentiaan is talrijk in met name de Keverdijksche Polder en de Keverdijksche Overscheense Polder. Daarnaast is de soort aangetroffen ten noorden van de Visserij en in het noordelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: De Watergentiaan gedijt in neutrale tot basische, zoete wateren, vooral op kleibodems. Het betreft zowel droogvallende als permanente, vrij diepe wateren.

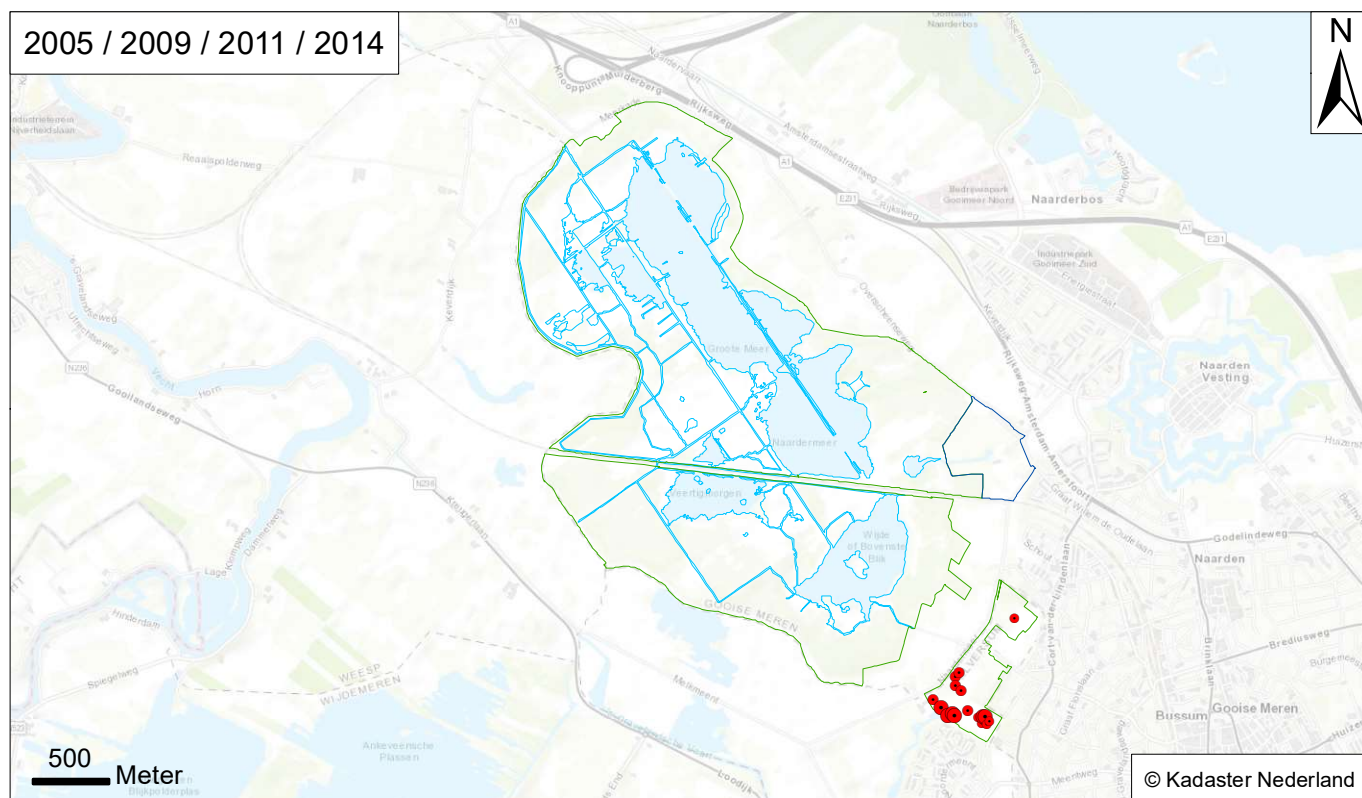
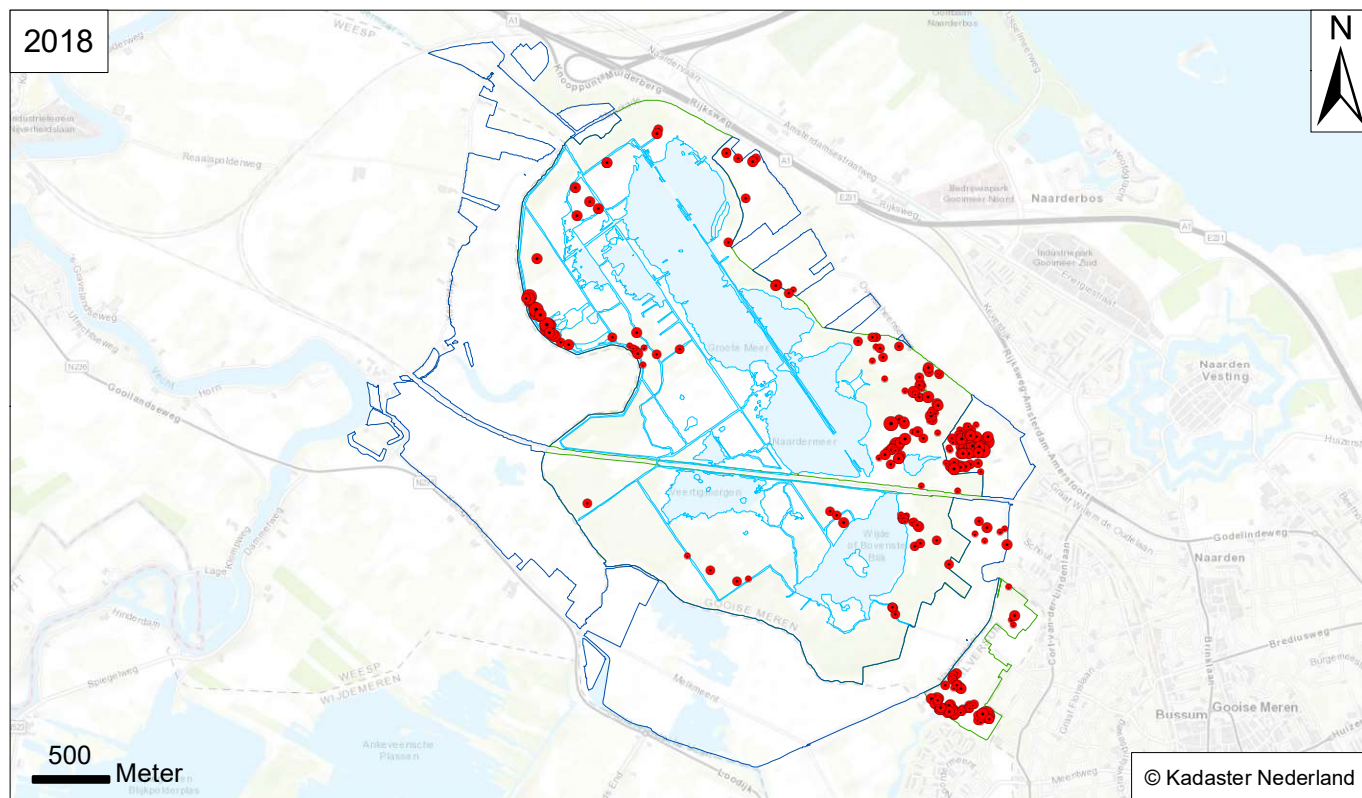

Gewone vogelmelk (*Ornithogalum umbellatum*)

Rode Lijst: - SNL-type: N12.03, N12.05, N14.01, A02.01, A02.02z Habitattype: -

Verspreiding: Gewone vogelmelk is eenmalig aangetroffen in deelgebied Visserij.

Ecologie: Gewone vogelmelk is een soort van loofbossen en graslanden op neutrale, vochtige en voedselrijke bodems.

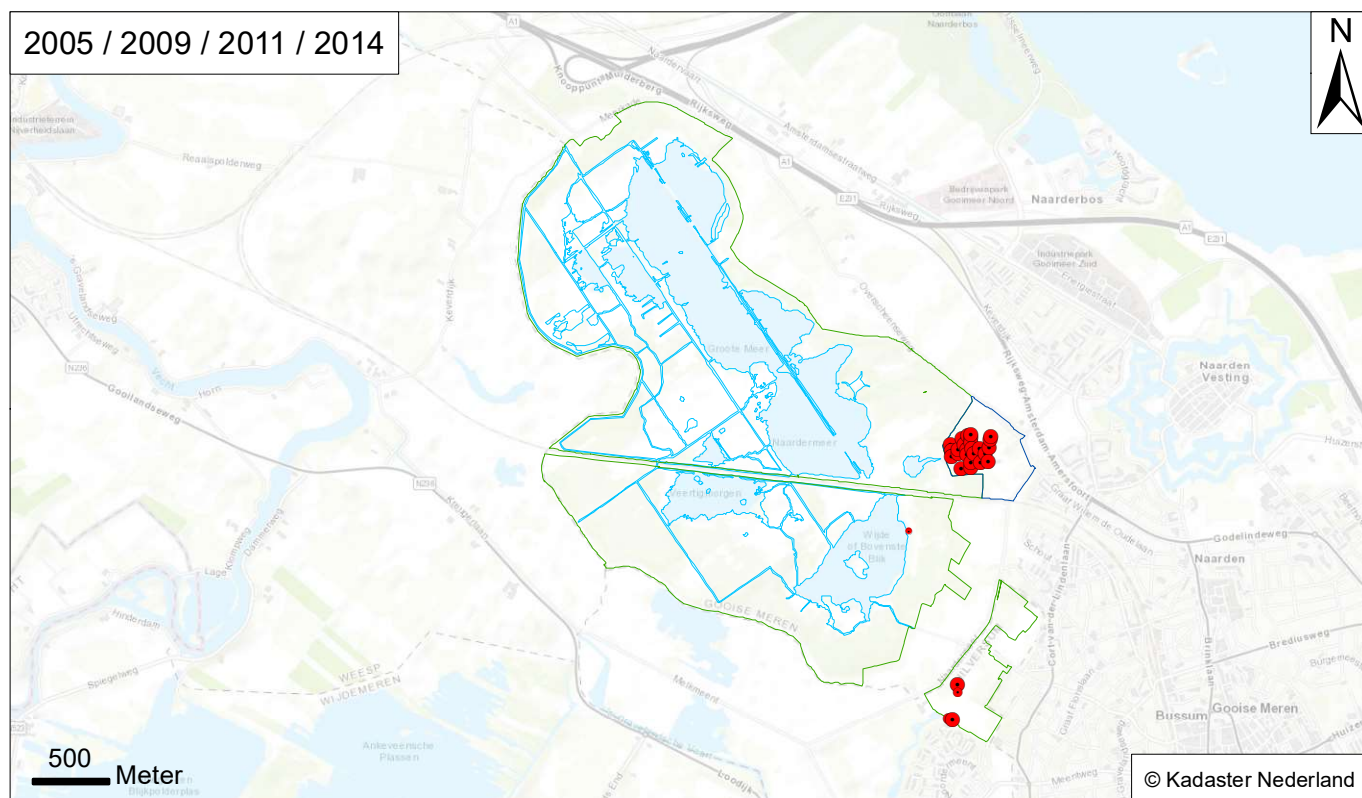
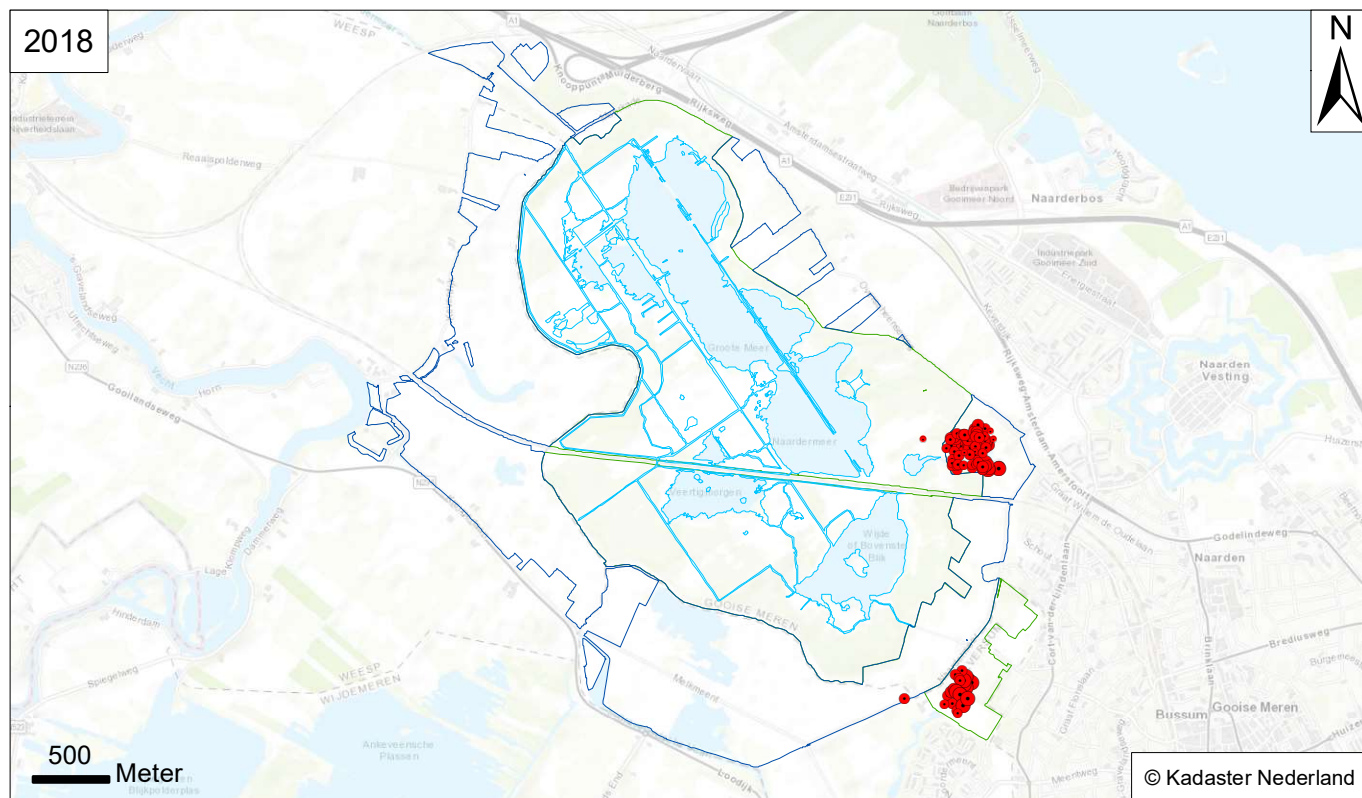
Koningsvaren (*Osmunda regalis*)

Rode Lijst: - SNL-type: N06.01, N14.02, N15.02

Habitattype: -

Verspreiding: Koningsvaren is niet eerder gekarteerd, met uitzondering van het Laegieskamp. De soort is veel aangetroffen in Stadzicht en ten westen van de Westtocht.

Ecologie: Koningsvaren gedijt op natte, iets zure bodem, langs greppels in loofbossen, in oevers en in veenmoerassen.

Kleverige ogentroost (*Parentucellia viscosa*)

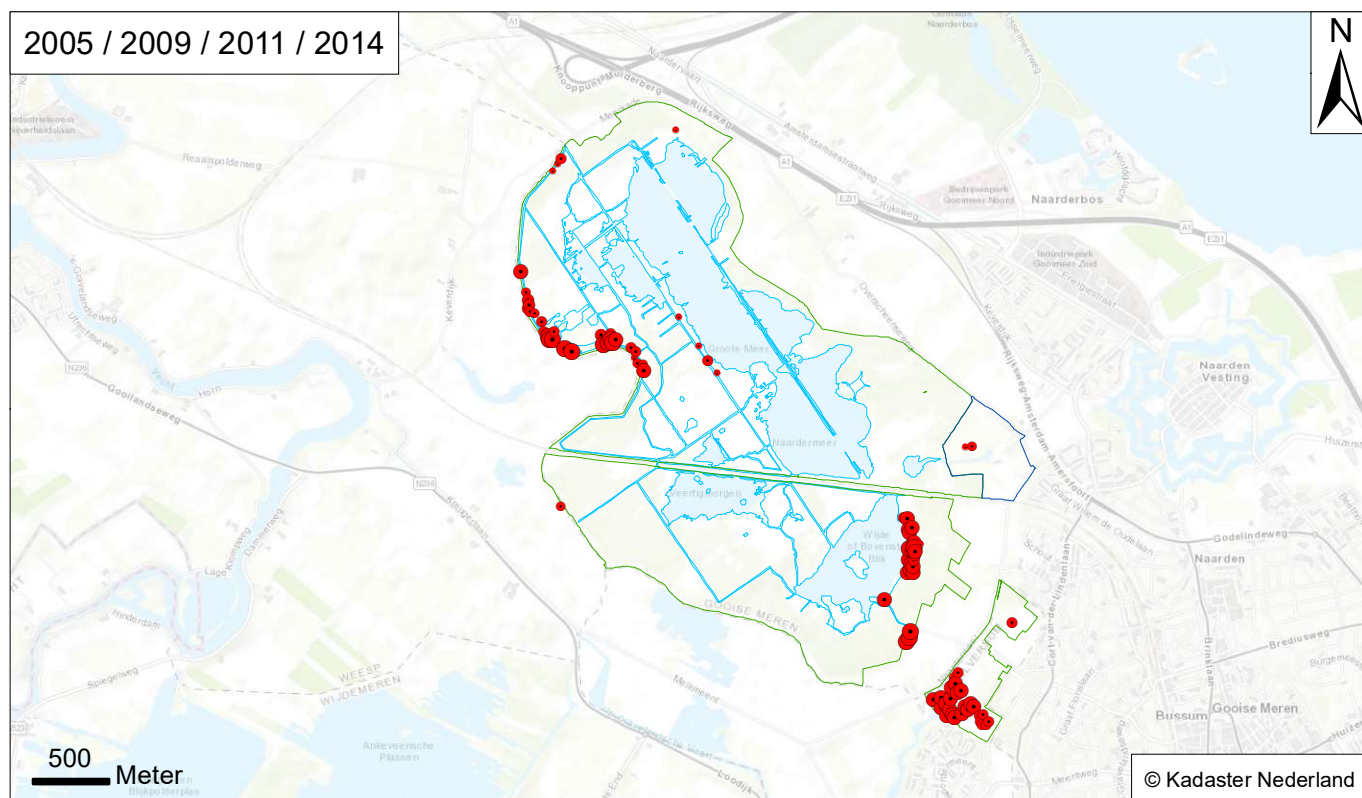
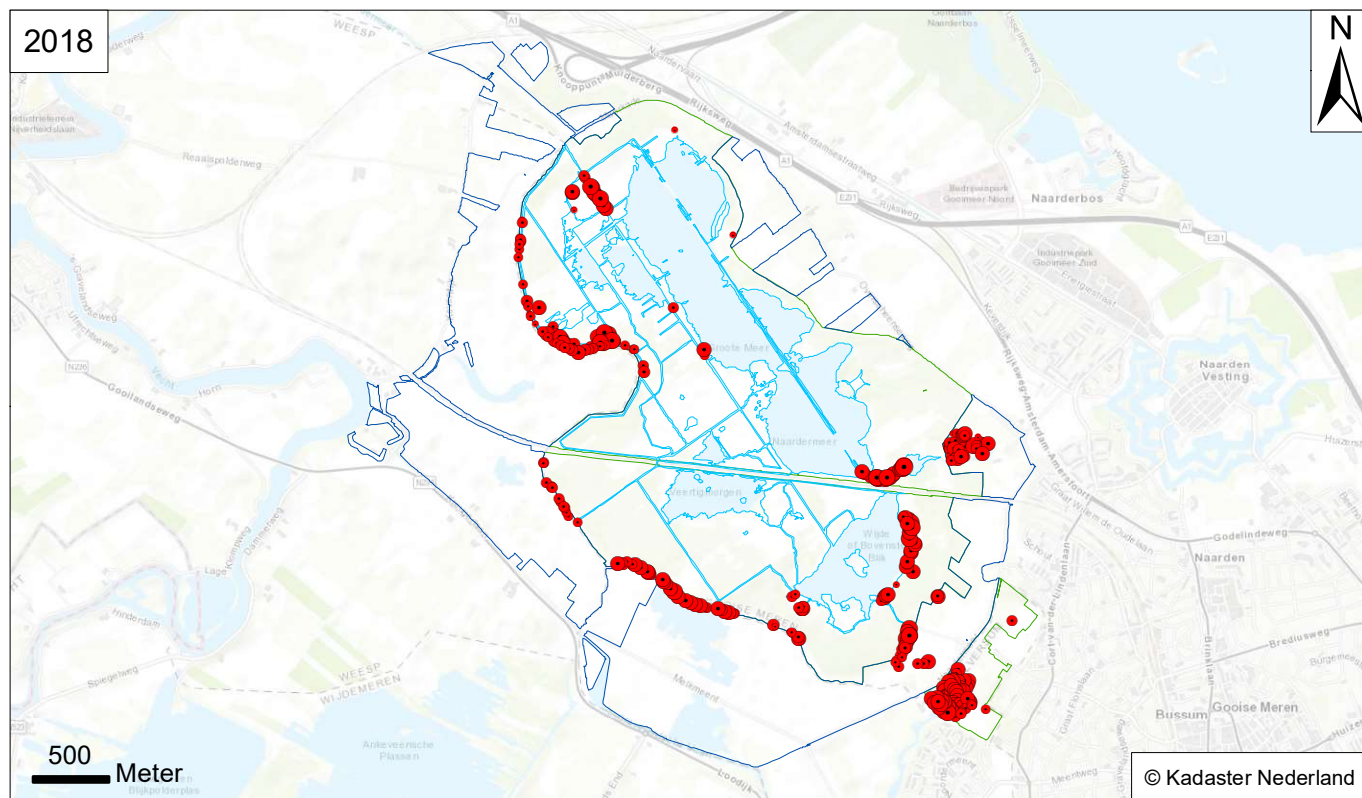
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Kleverige ogentroost is algemeen in het Laegieskamp (hier ook toegenomen ten opzichte van 2014) en in Stadzigt. Verder is de soort éénmaal gekarteerd in het noordwestelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Kleverige ogentroost is een halfparasiet van pioniervegetaties met een ijle grasmatt op kalkhoudende, vochtige, zandige, humusarme grond. Vaak is er sprake van een zoute voorgeschiedenis, waar door toedoen van de mens snelle verzoeting is opgetreden. Zo verschijnt Kleverige ogentroost op drooggevalen zandplaten in voormalige zeearmen. Naar mate de successie vordert en de vegetatie zich sluit, verdwijnt Kleverige ogentroost uit de vegetatie.

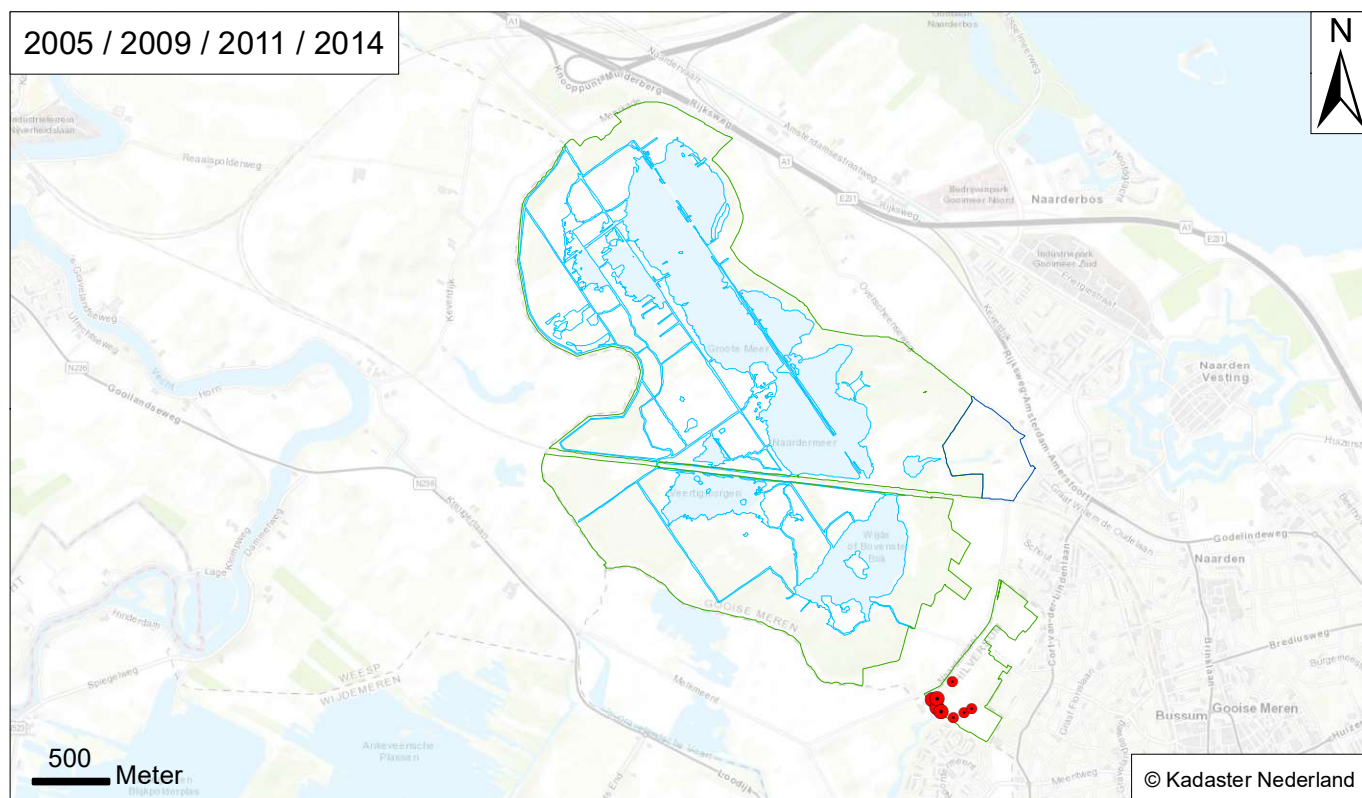
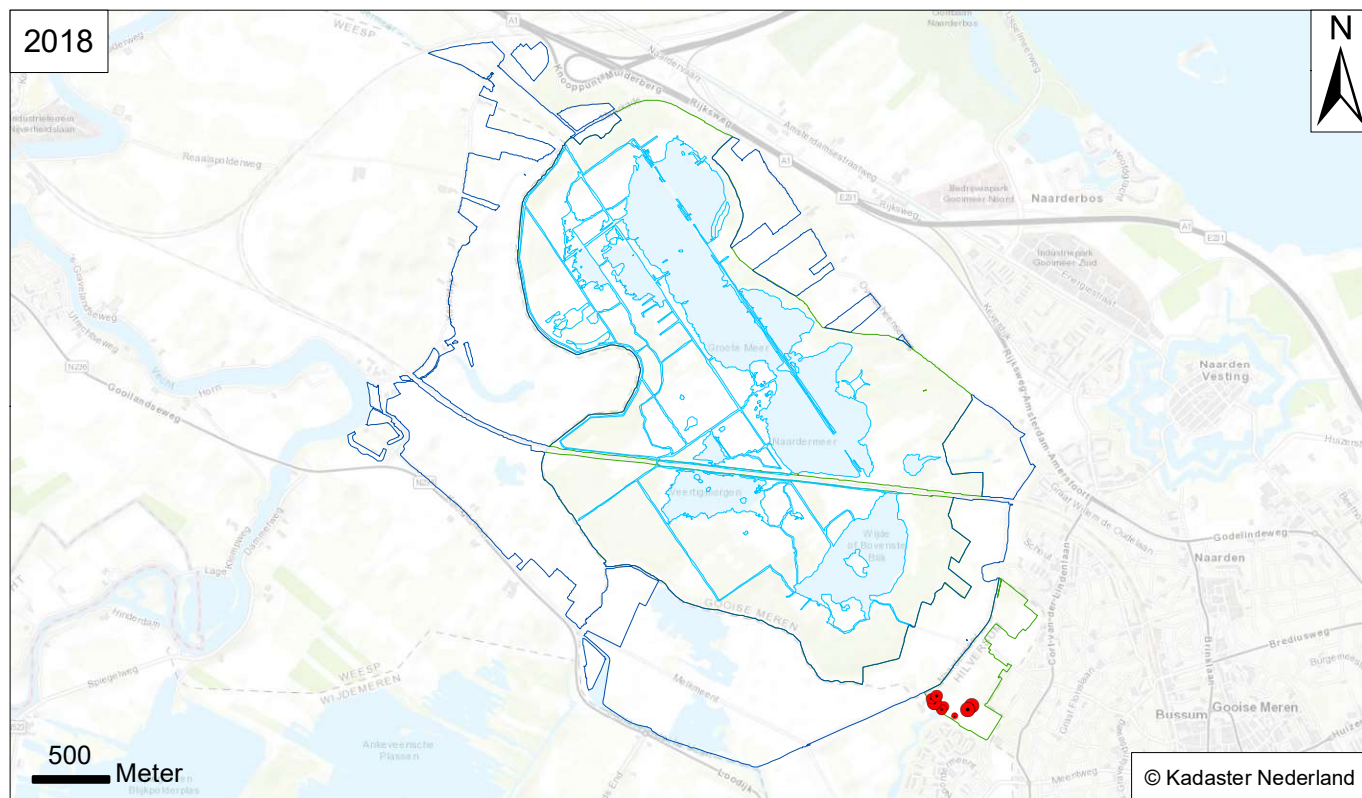

Moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N08.03, N08.04, N10.01, N10.02, A02.01
 Habitattype: -

Verspreiding: Moeraskartelblad is vrij talrijk binnen het trilveen en de schrale hooilanden. De hoogste dichtheden bevinden zich bij Stadzigt, de Visserij, De Laan en het Laegieskamp.

Ecologie: Moeraskartelblad is een soort van vrij open gras- en zeggevegetaties. De soort groeit op drassige, iets voedselrijke bodem van veen, zand of klei die 's winters inundeerd. Ze is gevoelig voor ontwatering.

Heidekartelblad (*Pedicularis sylvatica*)

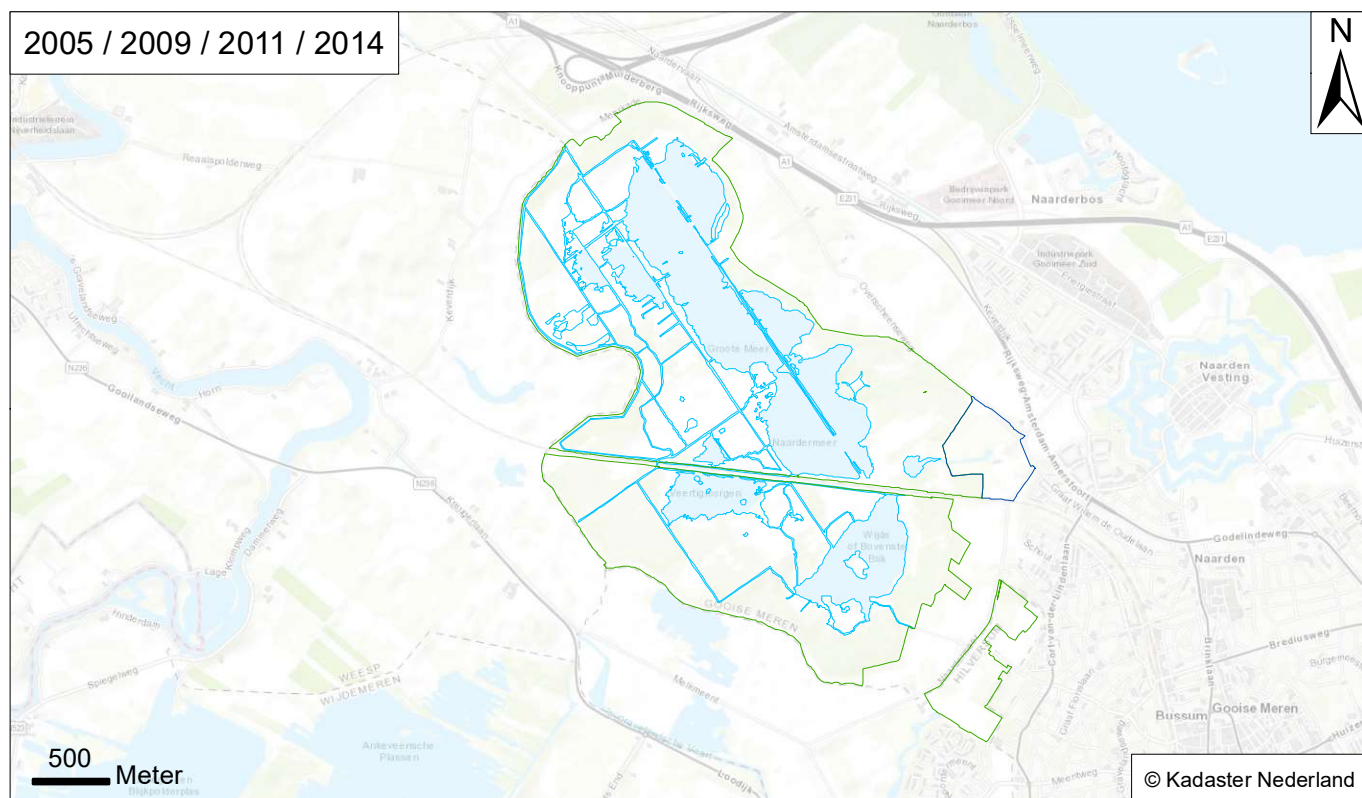
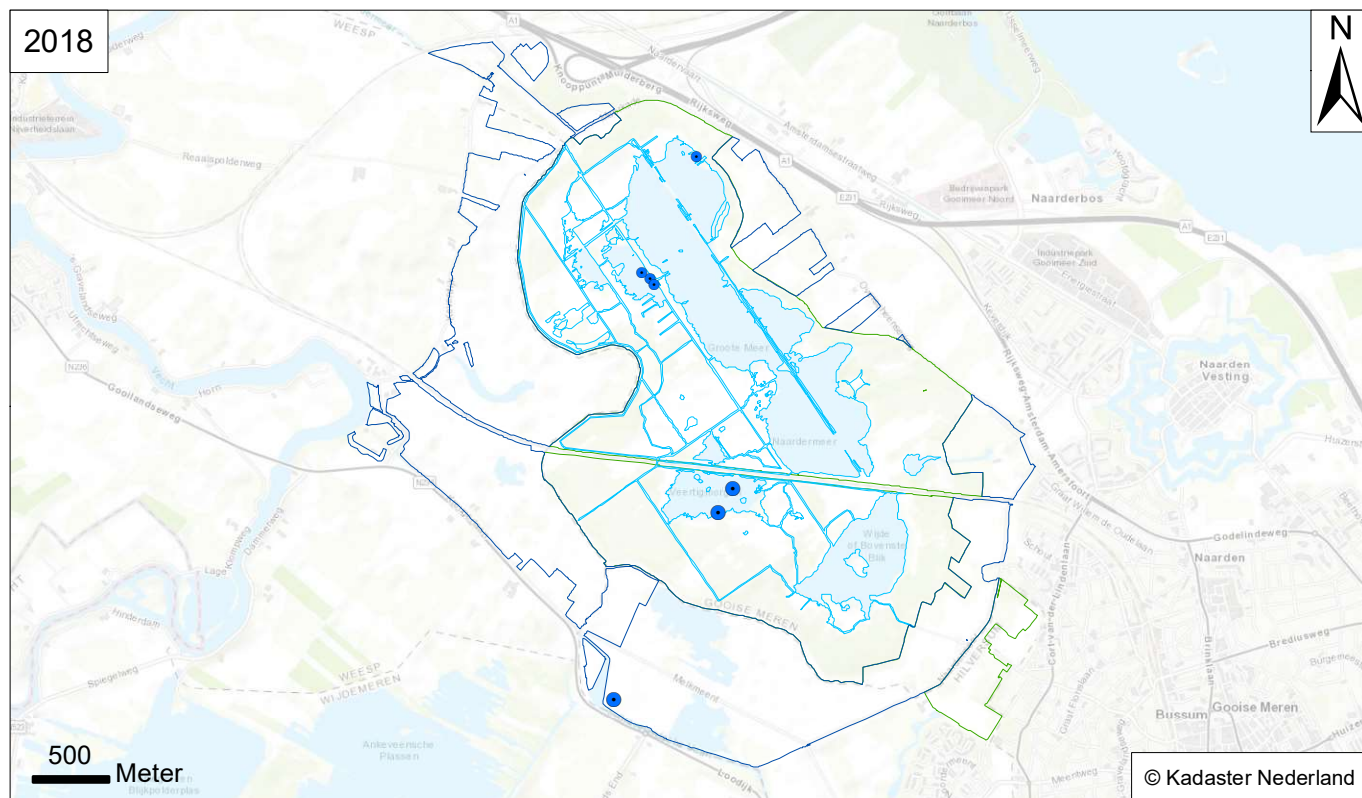
Rode Lijst: KW

SNL-type: N06.04, N10.01

Habitattype: H6230

Verspreiding: Heidekartelblad is alleen aangetroffen in het Laegieskamp. De verspreiding is min of meer stabiel gebleven.

Ecologie: Heidekartelblad is een zeldzame plantensoort van natte tot vochtige, voedselarme en kalkarme, zwak zure venige zand- en leemgronden. De soort gebonden aan vochtig, (hei)schraalgrasland, met name op de Pleistocene zandgronden en op de Waddeneilanden.

Veenwortel (*Persicaria amphibia*)

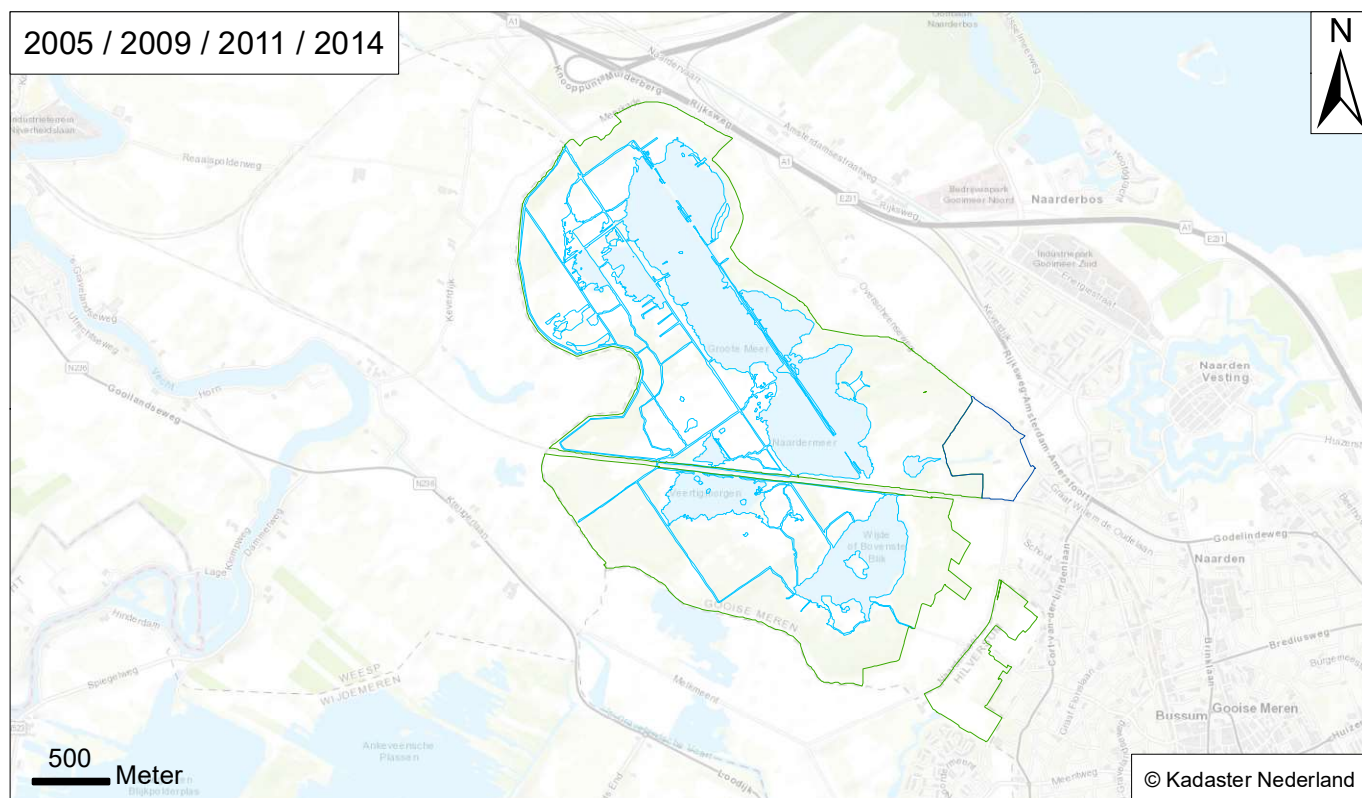
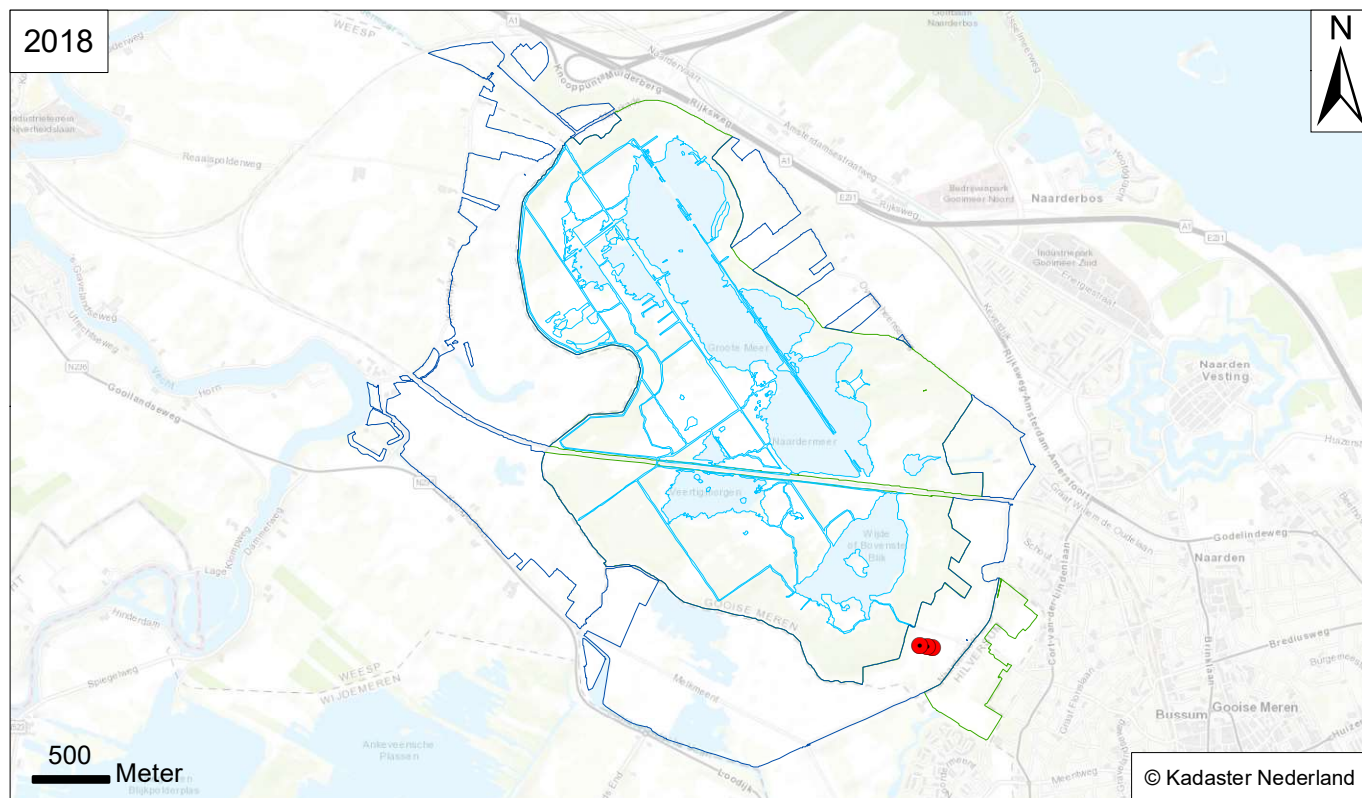
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Veenwortel is sporadisch in het gebied aangetroffen. De soort is ook waargenomen in het zuidwesten van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Veenwortel is een soort waarvan twee verschillende vormen bestaan, te weten een water- en een landvorm. Beide vormen groeien in tegenstelling tot de naam op minerale en niet op venige bodem. De watervorm is vaak talrijk aanwezig op 's winters geïnundeerde uiterwaarden en in strangen. De landvorm is te vinden op uiteenlopende standplaatsen: hetzij op plaatsen met een sterk wisselende waterstand, hetzij op omgewerkte grond of een combinatie van beide.

Beekstaartjesmos (*Philonotis fontana*)

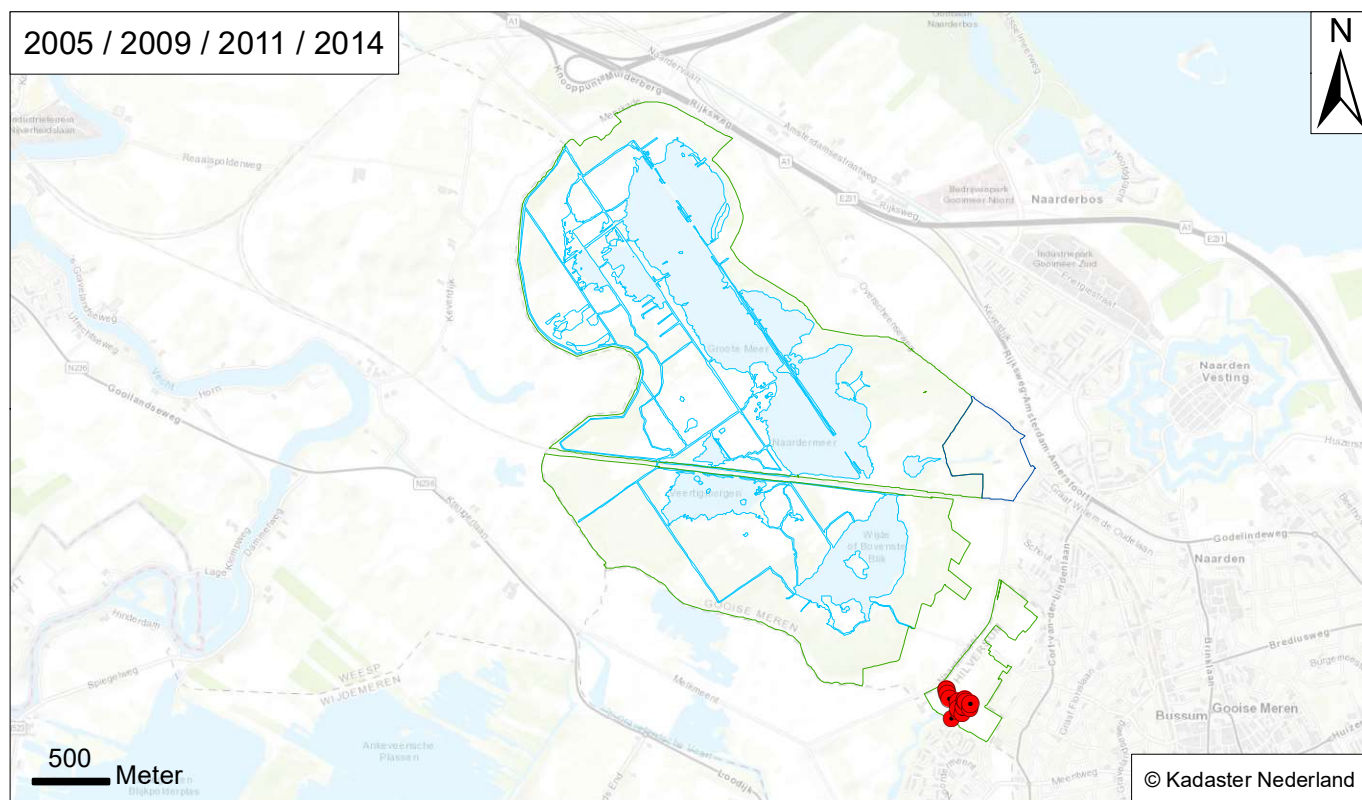
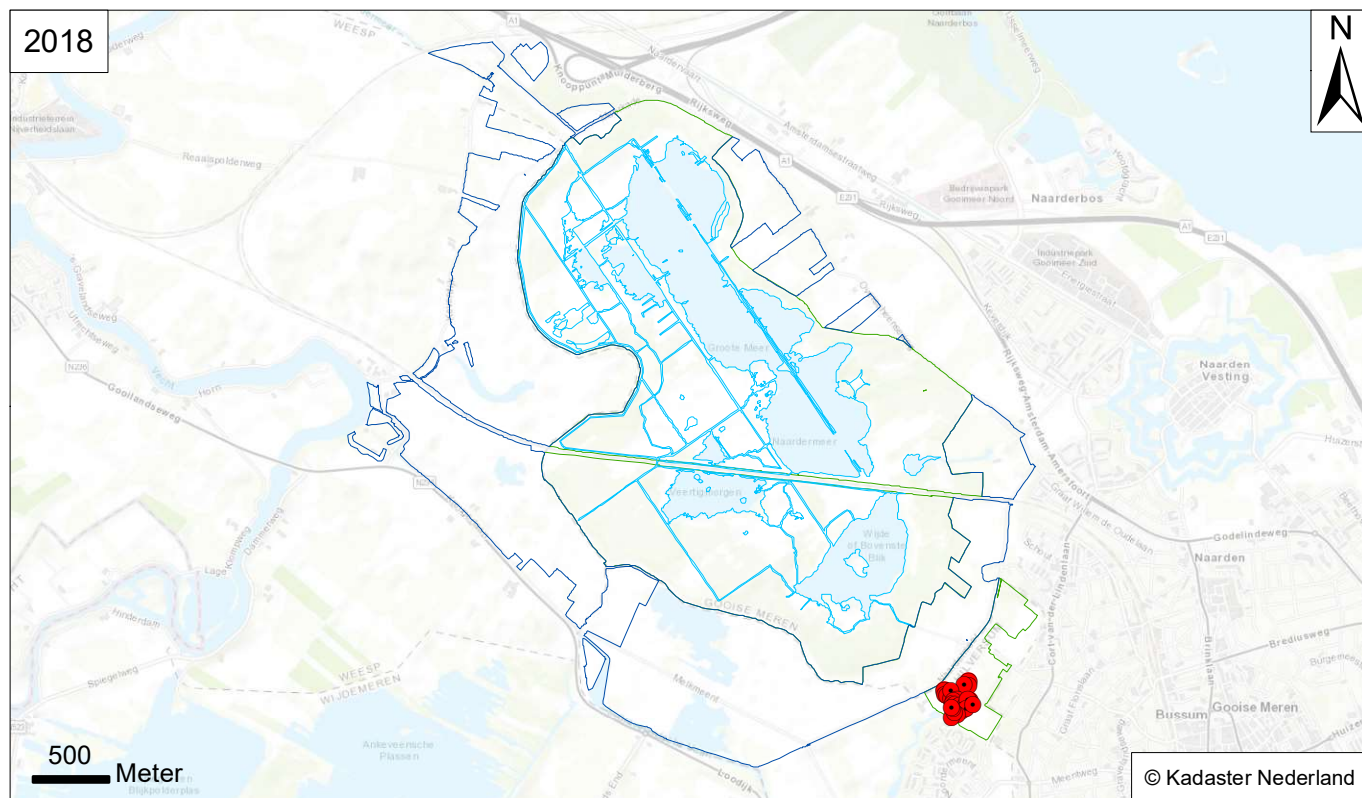
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Beekstaartjesmos is aangetroffen aan de oostkant van de Welsloot.

Ecologie: Beekstaartjesmos is een vrij schaarse soort die voorkomt op fijn zandige of lemige bodems, vaak op plekken waar kwelwater uittreedt.

Pilvaren (*Pilularia globulifera*)

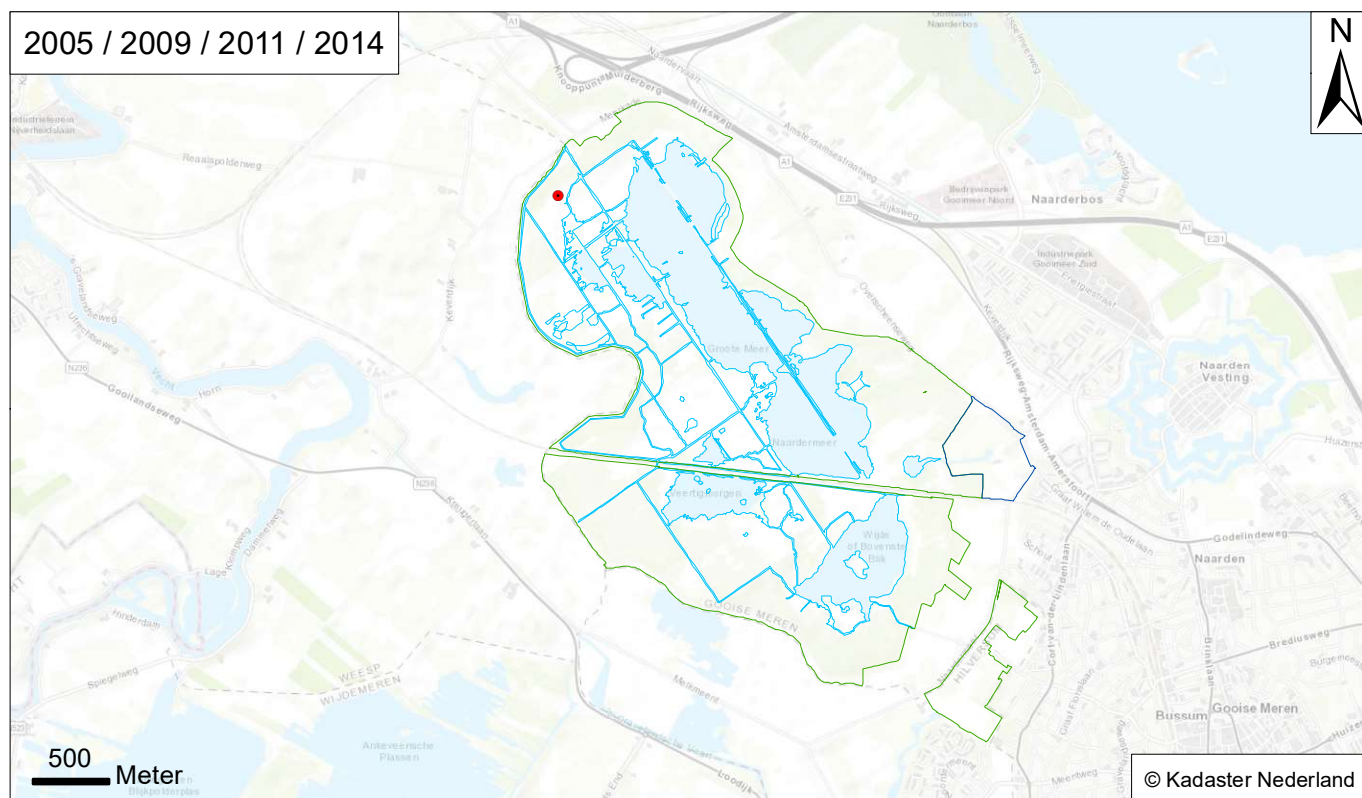
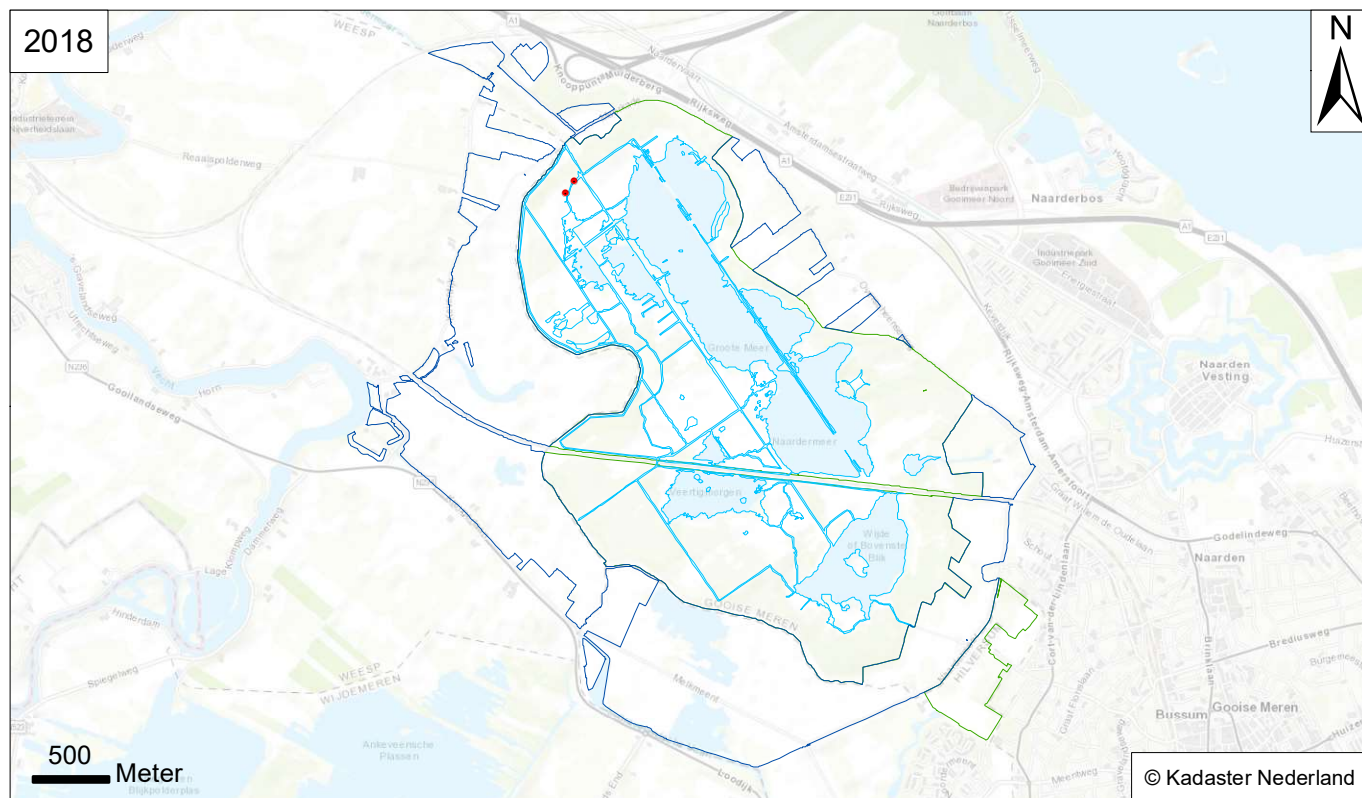
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.05

Habitattype: H3130

Verspreiding: Pilvaren is aangetroffen in het zuidelijk deel van Laegieskamp.

Ecologie: Pilvaren is een kenmerkende soort van venoevers, die 's zomers gedeeltelijk of geheel droogvallen. De soort komt over het algemeen voor op natte, voedselarme leembodems.

Welriekende nachtorchis (*Platanthera bifolia*)

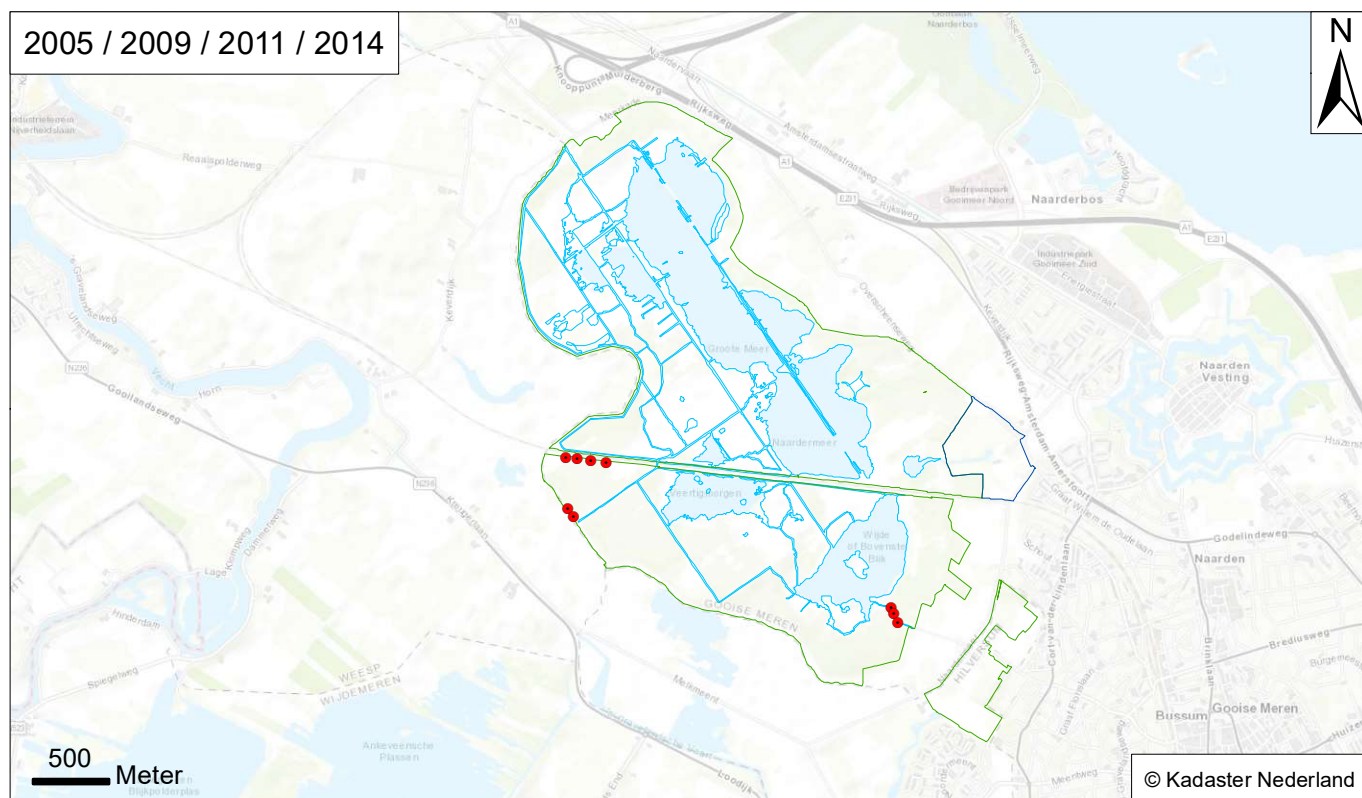
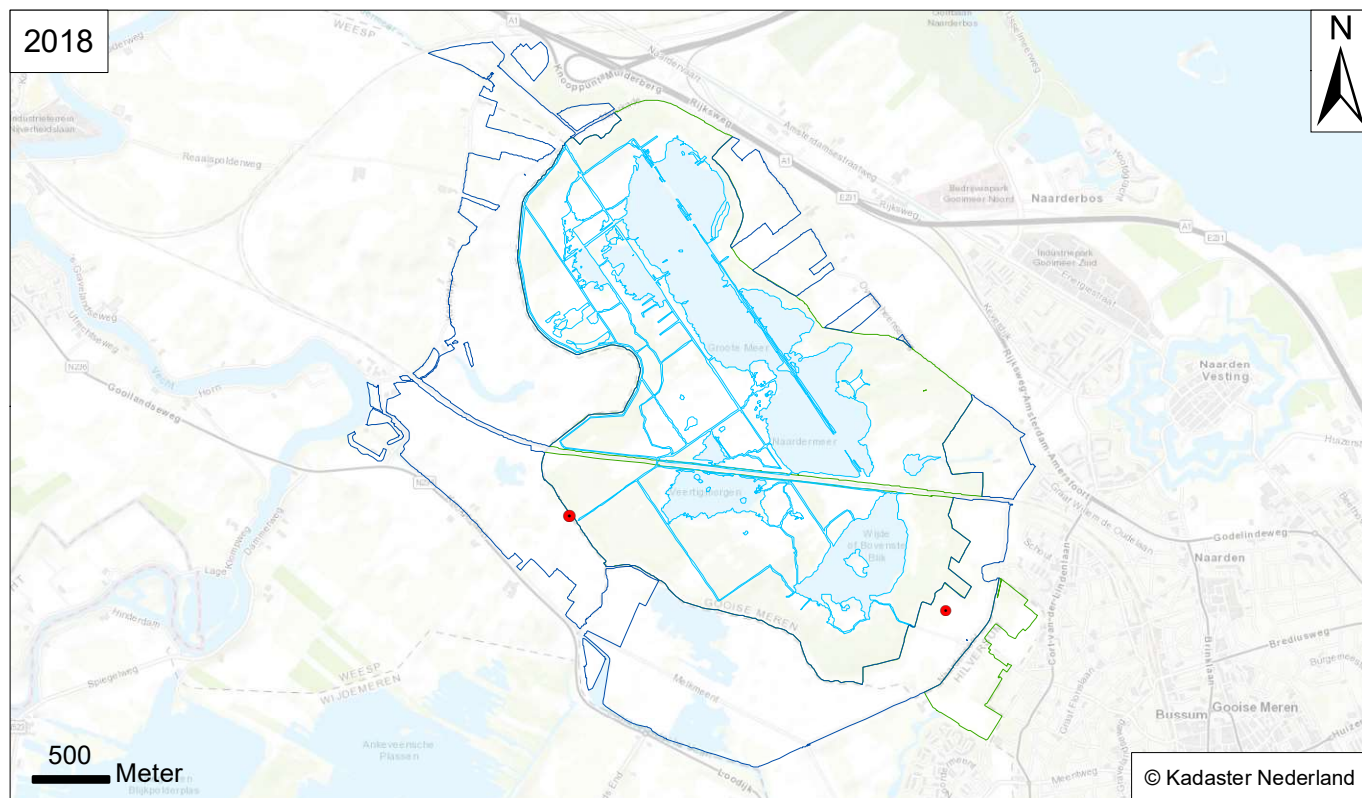
Rode Lijst: BE

SNL-type: N06.01, N06.04, N08.03, N10.01, N10.02, A02.01

Habitattype: H6230

Verspreiding: De Welriekende nachtorchis is aangetroffen in het noordelijk deel van het Naardermeer, ten zuiden van het Thijse's Bos.

Ecologie: De Welriekende nachtorchis is een zeldzame soort die voorkomt in vrij vochtige tot natte, matig voedselarme en onbemeste graslanden.

Spits fonteinkruid (*Potamogeton acutifolius*)

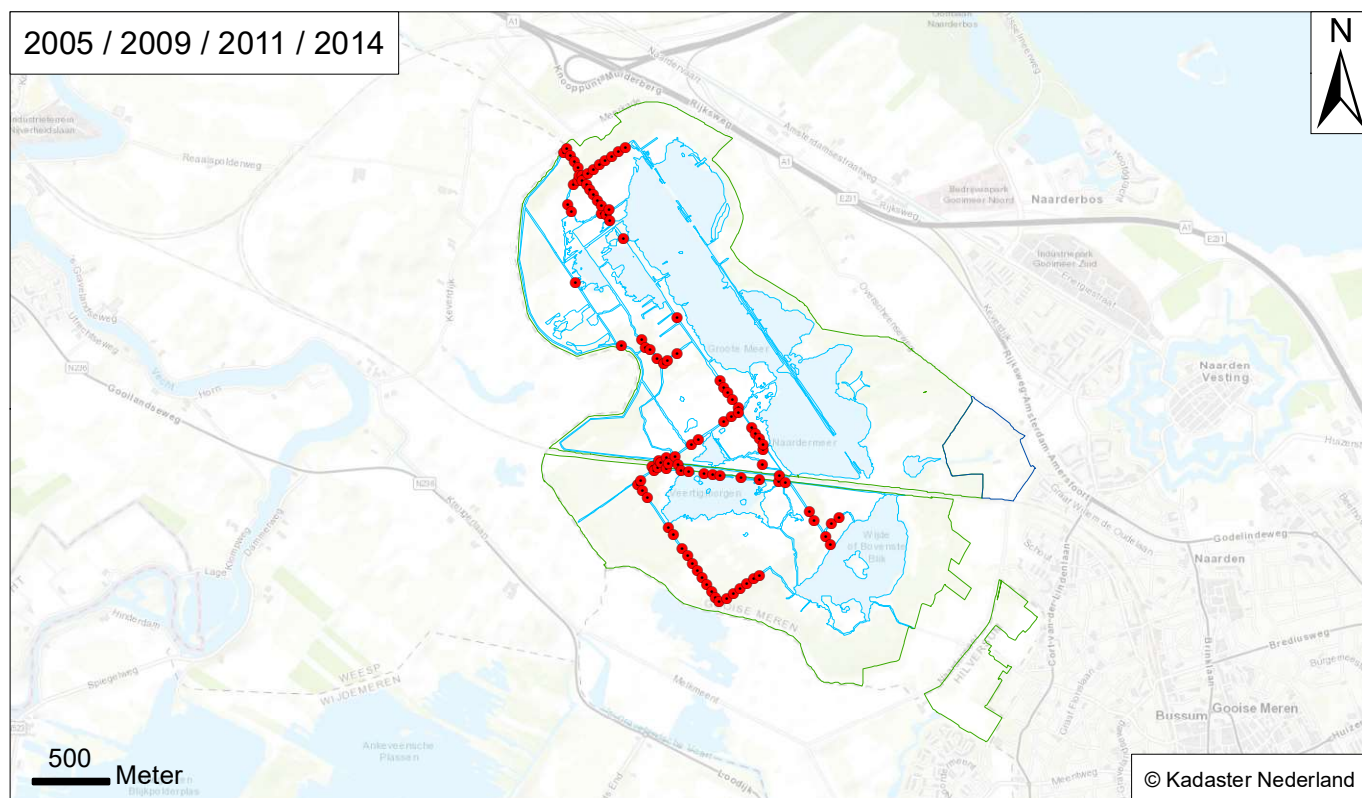
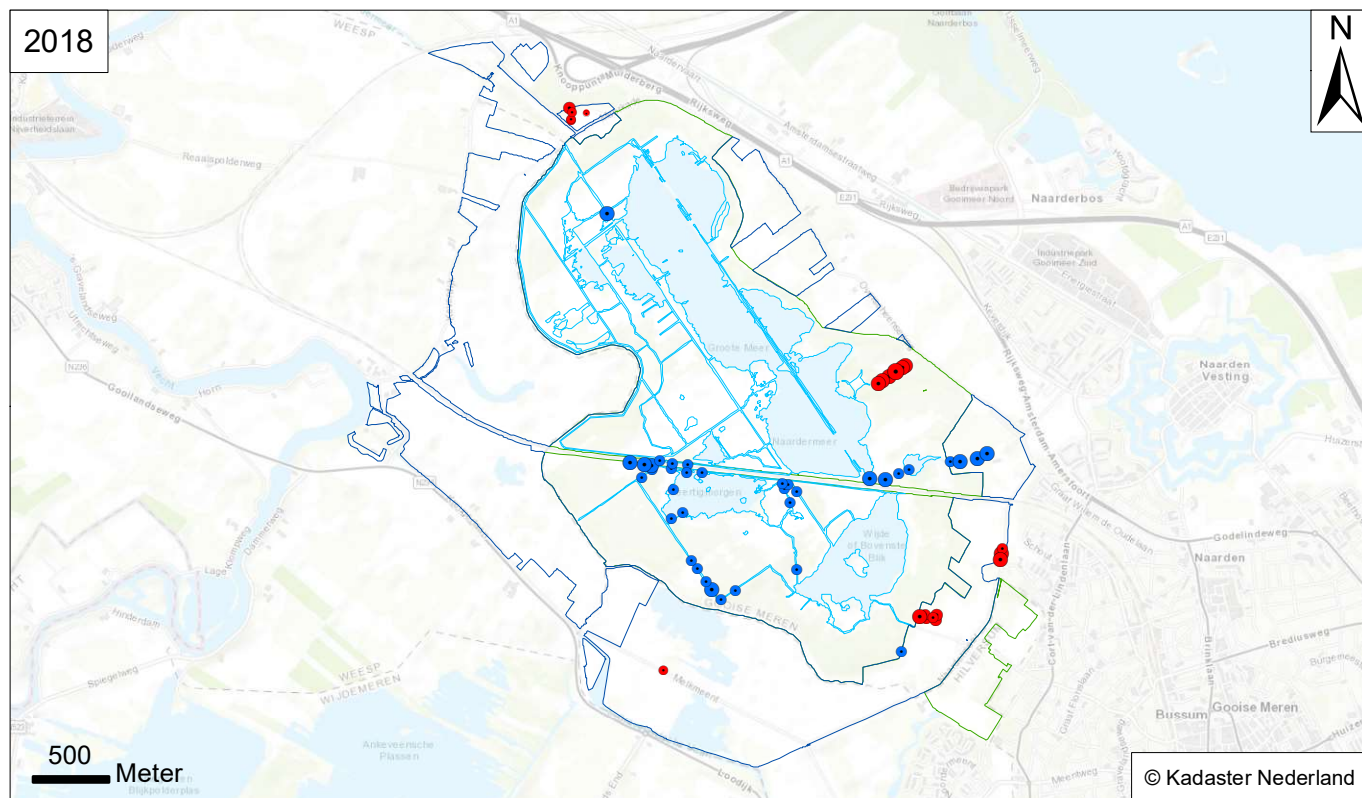
Rode Lijst: KW

SNL-type: N04.02

Habitatype: -

Verspreiding: Spits fonteinkruid is een schaarse soort die op enkele plaatsen in het object is aangetroffen. De soort is alleen ten zuiden van de spoorlijn aangetroffen.

Ecologie: Spits fonteinkruid is een kenmerkende soort van stilstaande tot zwak stromende, niet verontreinigde wateren.

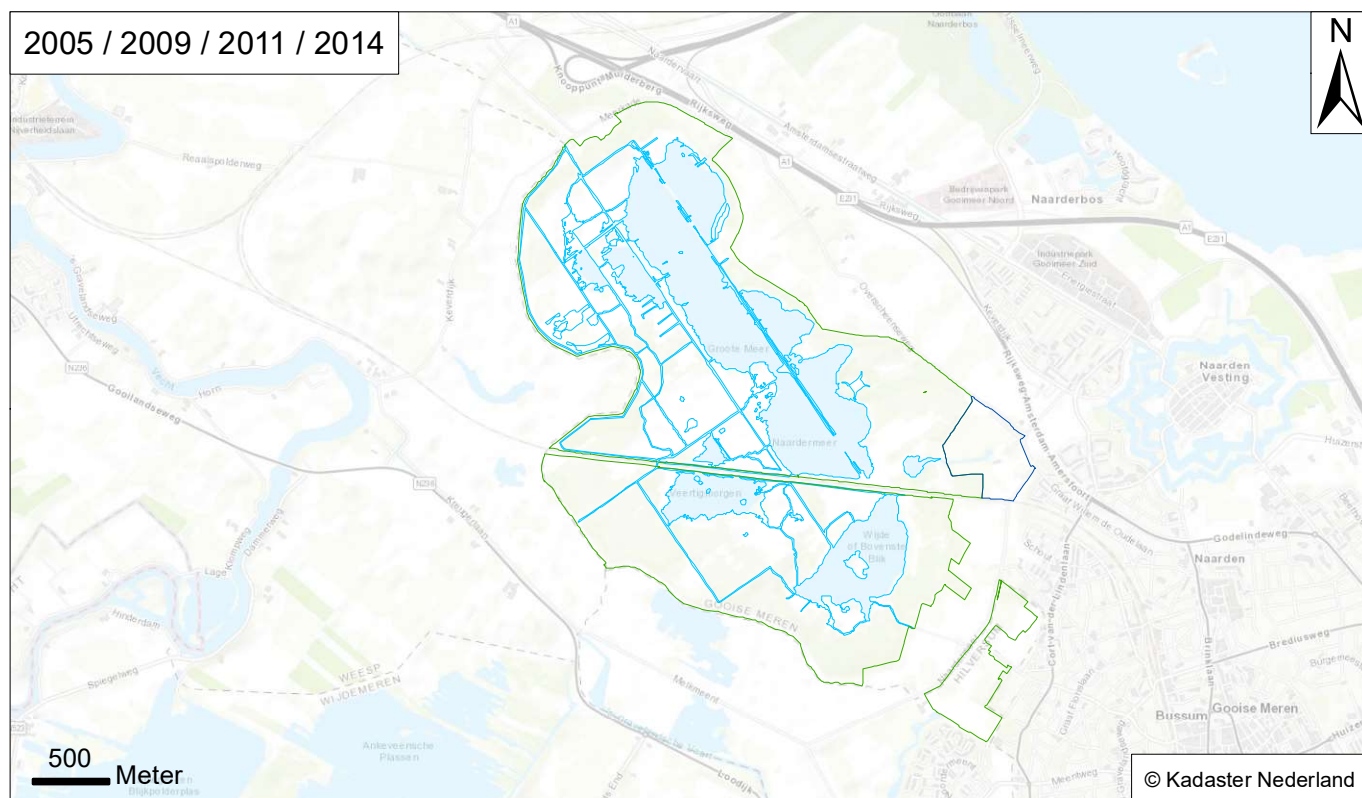
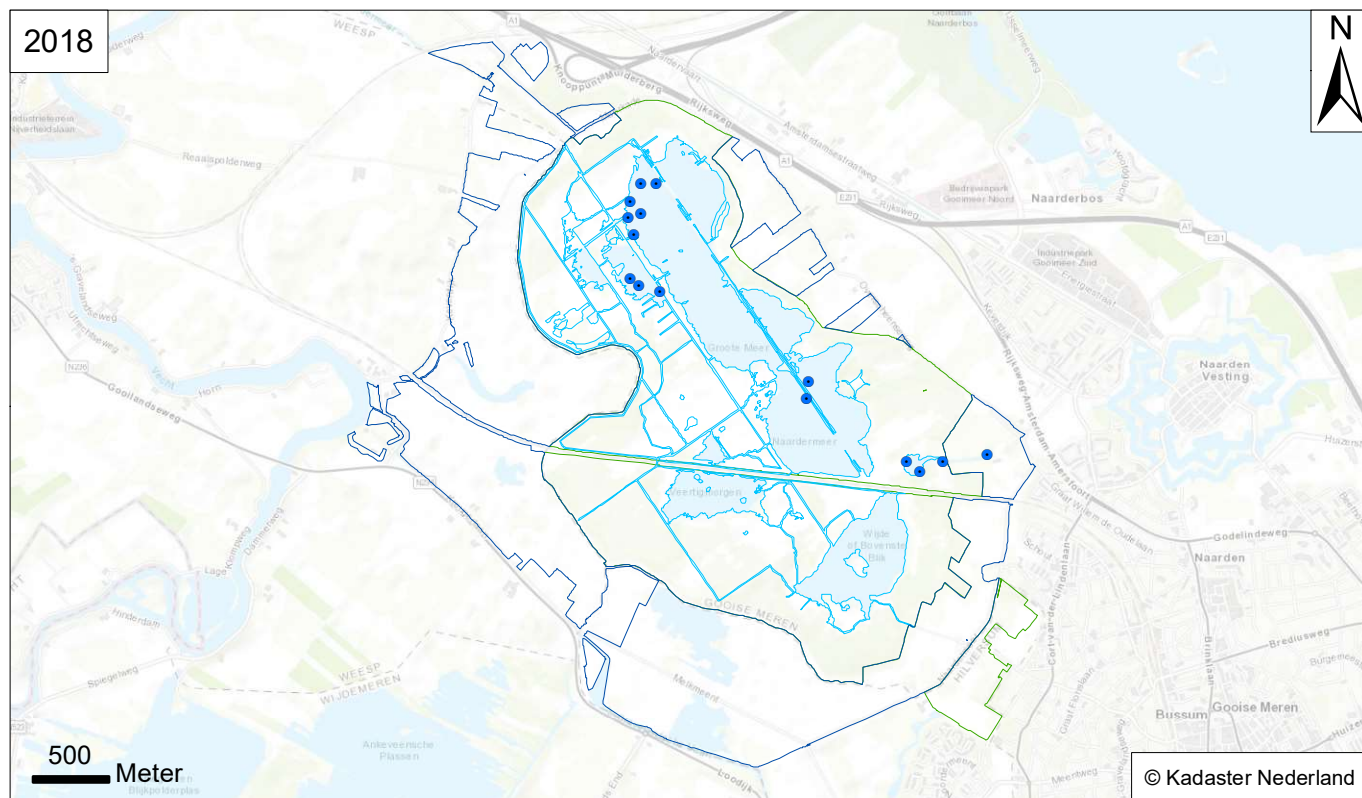

Plat fonteinkruid (*Potamogeton compressus*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N02.01A, N03.01, N04.02, N04.04A Habitattype: -

Verspreiding: Plat fonteinkruid is aangetroffen in met name de zone rond het spoor en in enkele sloten bij Stadzigt en de Siepeltjeskade. De soort is tevens aangetroffen in de percelen ten noorden van het Deimontsbos.

Ecologie: Plat fonteinkruid is een kenmerkende soort van zonnige plaatsen in ondiepe, meestal stilstaande, voedselrijke maar niet te vervuilde wateren, in laagveen of op zand.

Gekroesd fonteinkruid (*Potamogeton crispus*)

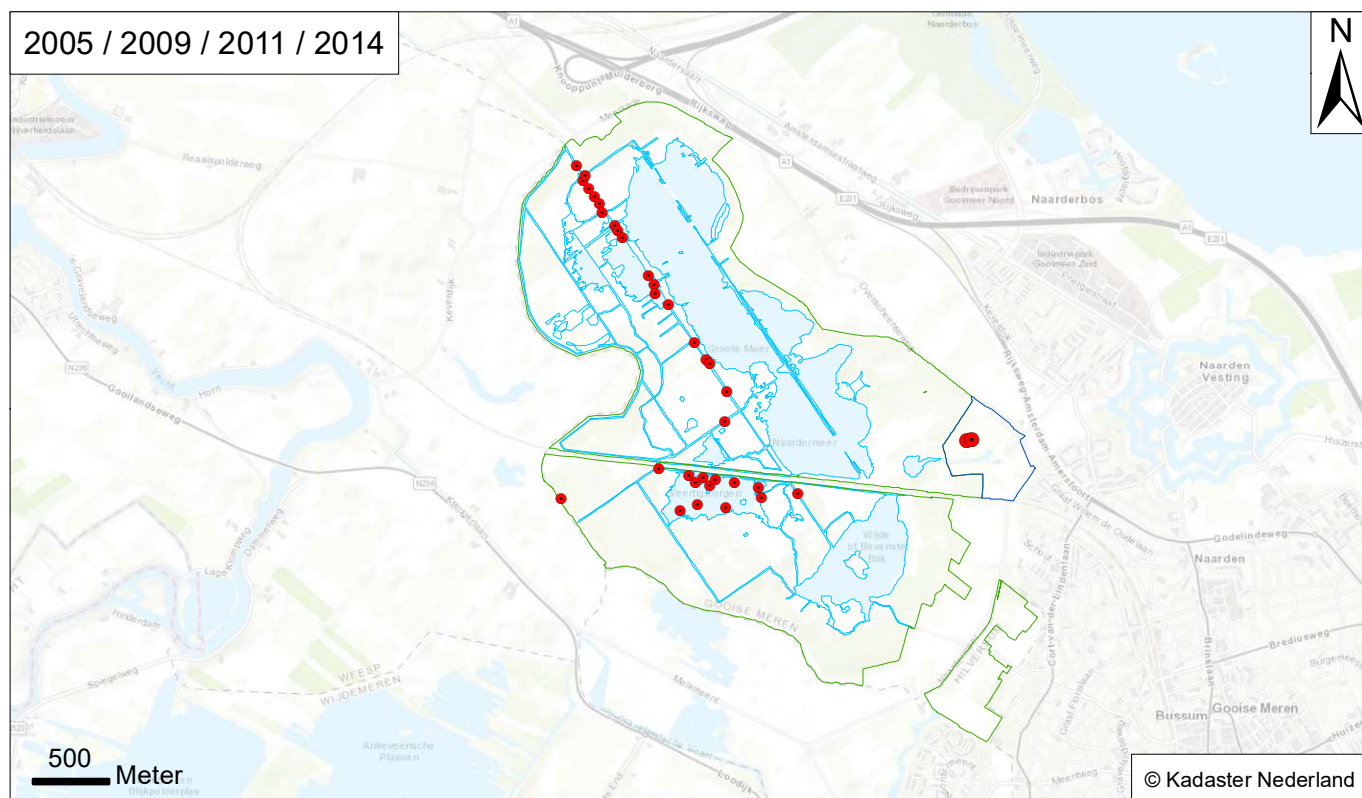
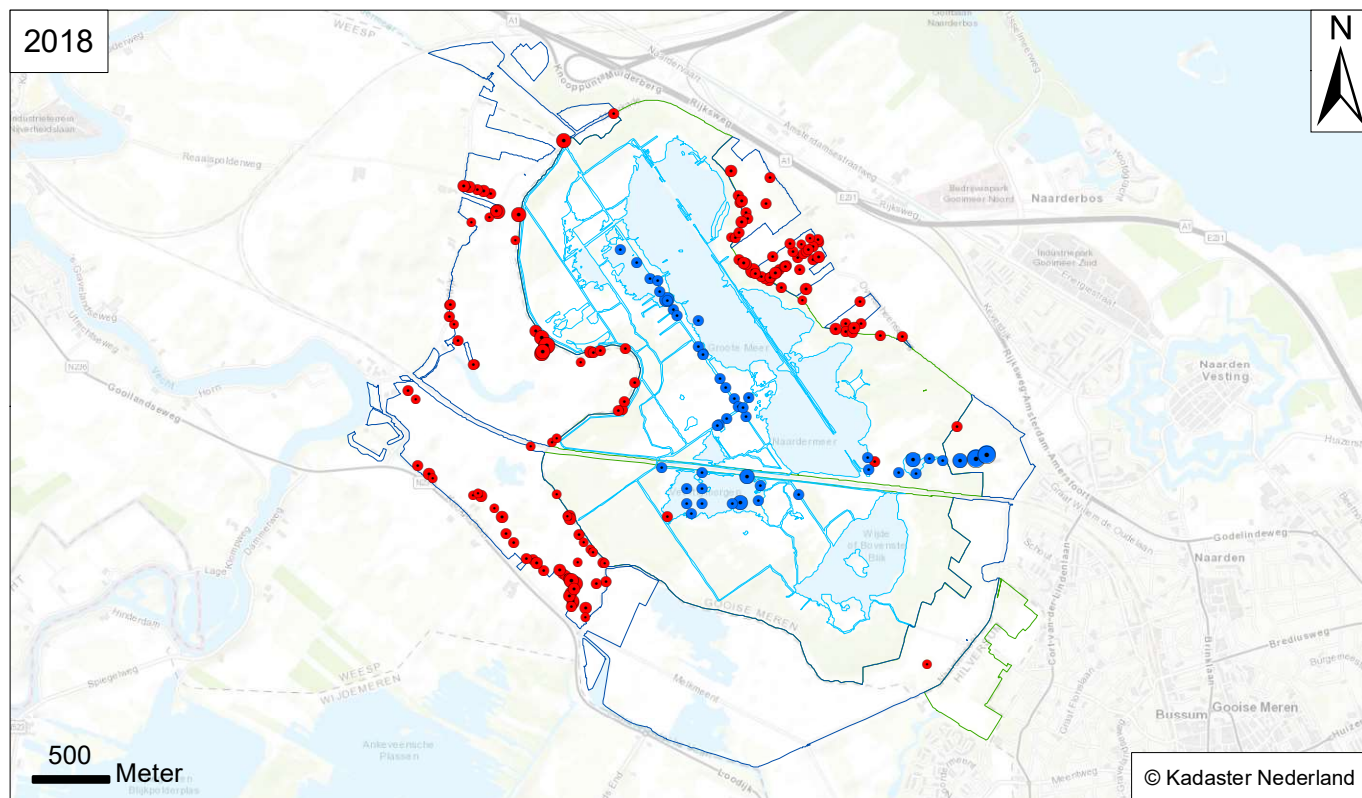
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Gekroesd fonteinkruid is verspreid aangetroffen in de deelgebieden Grote Meer, Spookgat en Zandgat.

Ecologie: Gekroesd fonteinkruid is vooral te vinden in stilstaand of stromend, voedselrijk, meestal ondiep, helder of enigszins vervuurd water.

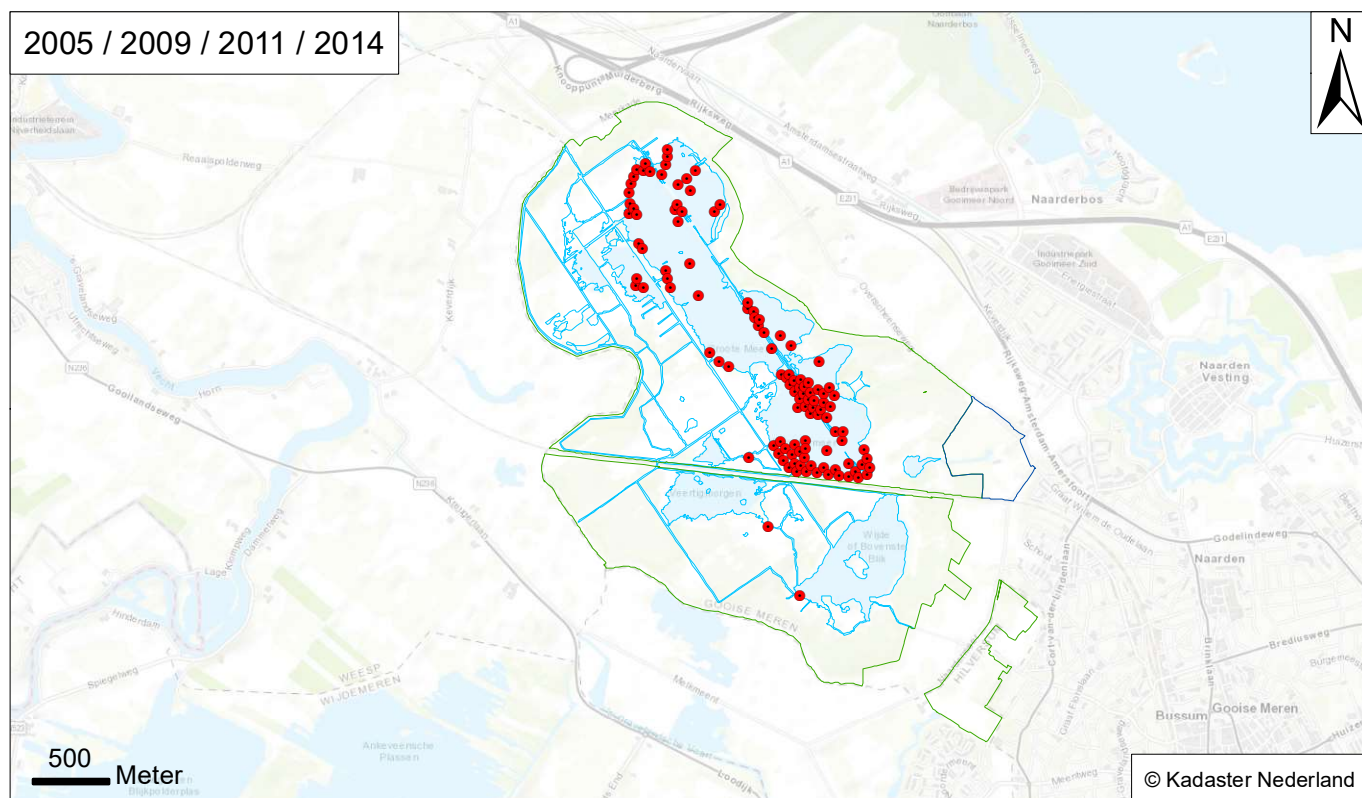
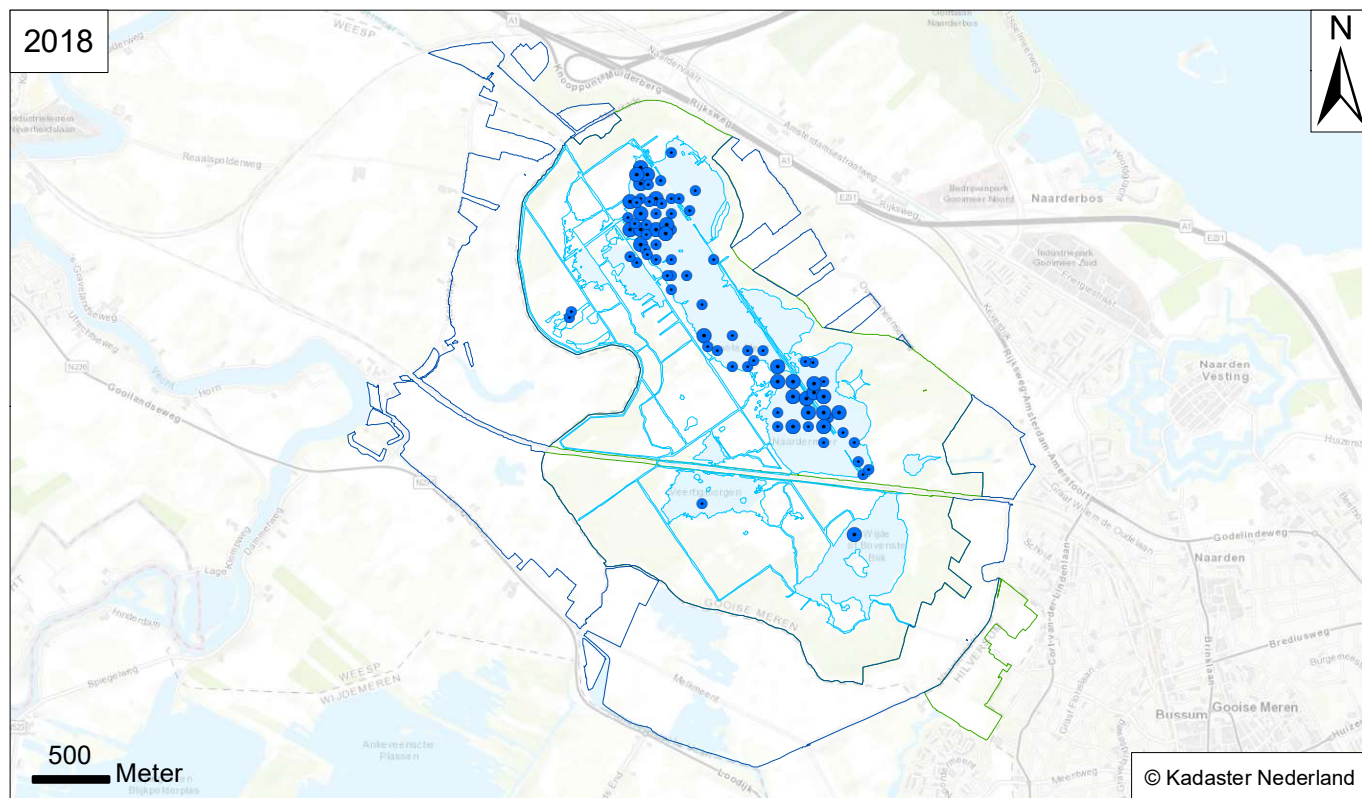

Glanzig fonteinkruid (*Potamogeton lucens*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A Habitattype: H3150

Verspreiding: Glanzig fonteinkruid is algemeen in de Keverdijksche- en Keverdijksche Overscheense Polder. Daarnaast is de soort veel gekarteerd in het Naardermeer, met name rond Veertig Morgen en de Hoofdtocht. De soort is ook in de sloot bij Stadzigt aanwezig.

Ecologie: Glanzig fonteinkruid groeit in matig voedselrijk, zoet water met een bodem van veen, klei of leem. De soort komt voor in tamelijk woelig als rustig water.

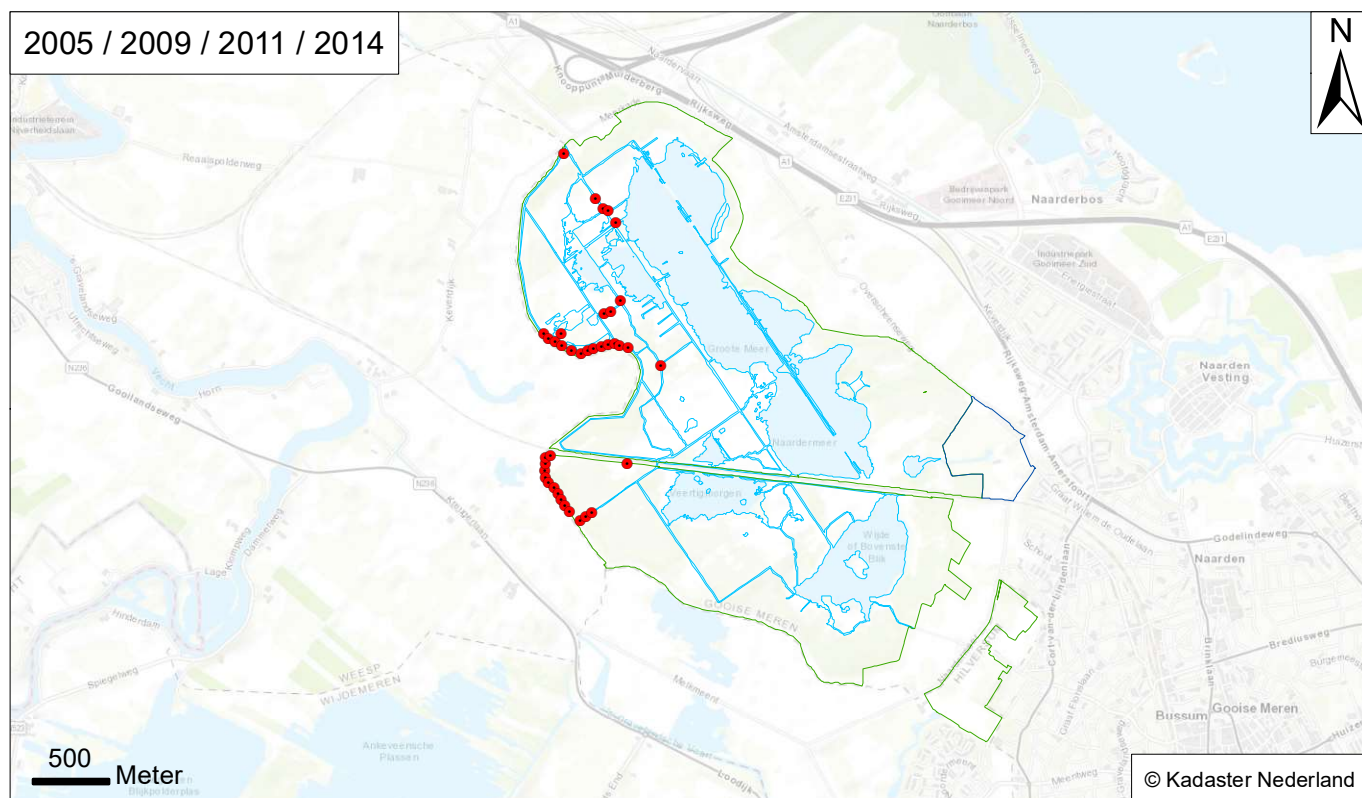
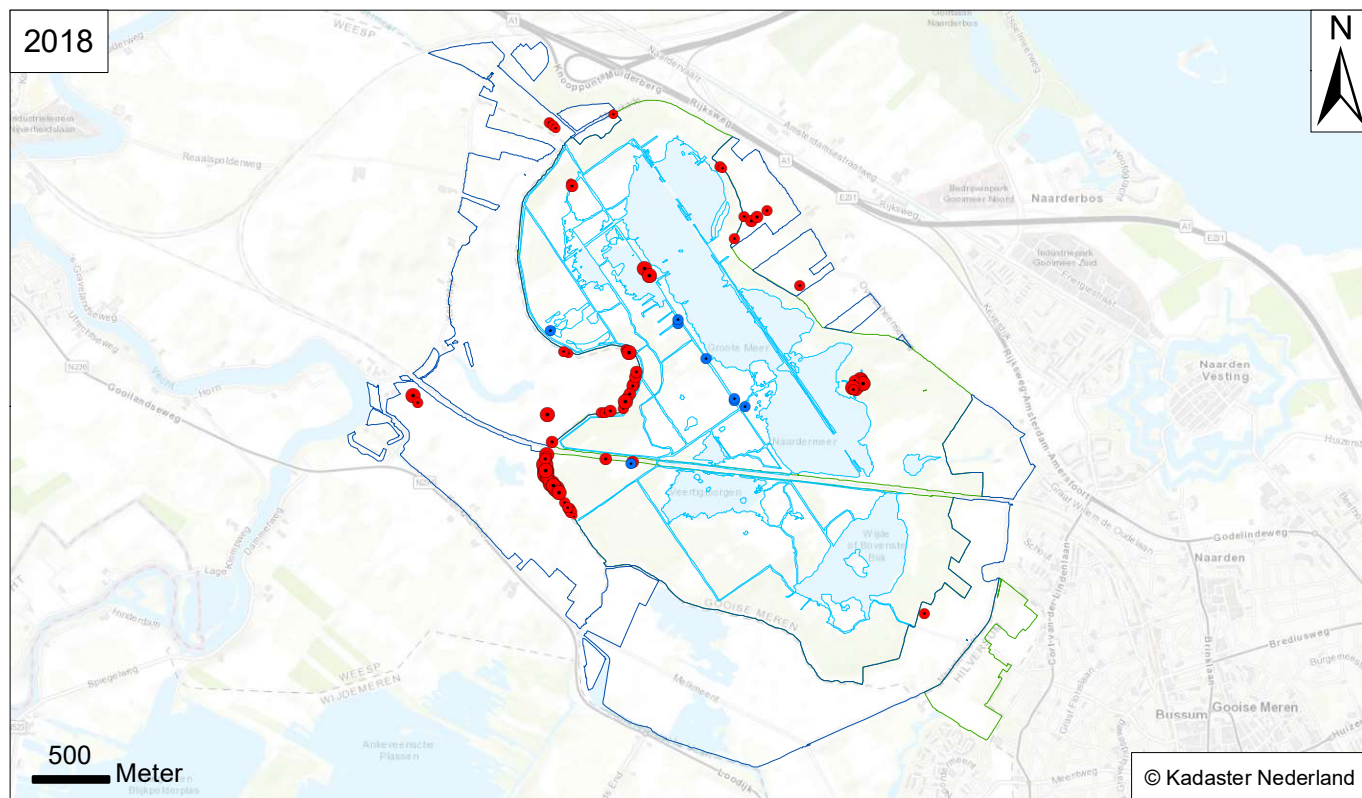

Puntig fonteinkruid (*Potamogeton mucronatus*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A Habitattype: -

Verspreiding: Puntig fonteinkruid is één van de meest algemene soorten in het Naardermeer. Het gros van de waarnemingen komt van de meren ten noorden van de spoorlijn.

Ecologie: Puntig fonteinkruid is een kenmerkende soort van stilstaande tot zwak stromende, niet verontreinigde wateren. De soort komt soms ook voor in diepere en grotere wateren.

Drijvend fonteinkruid (*Potamogeton natans*)

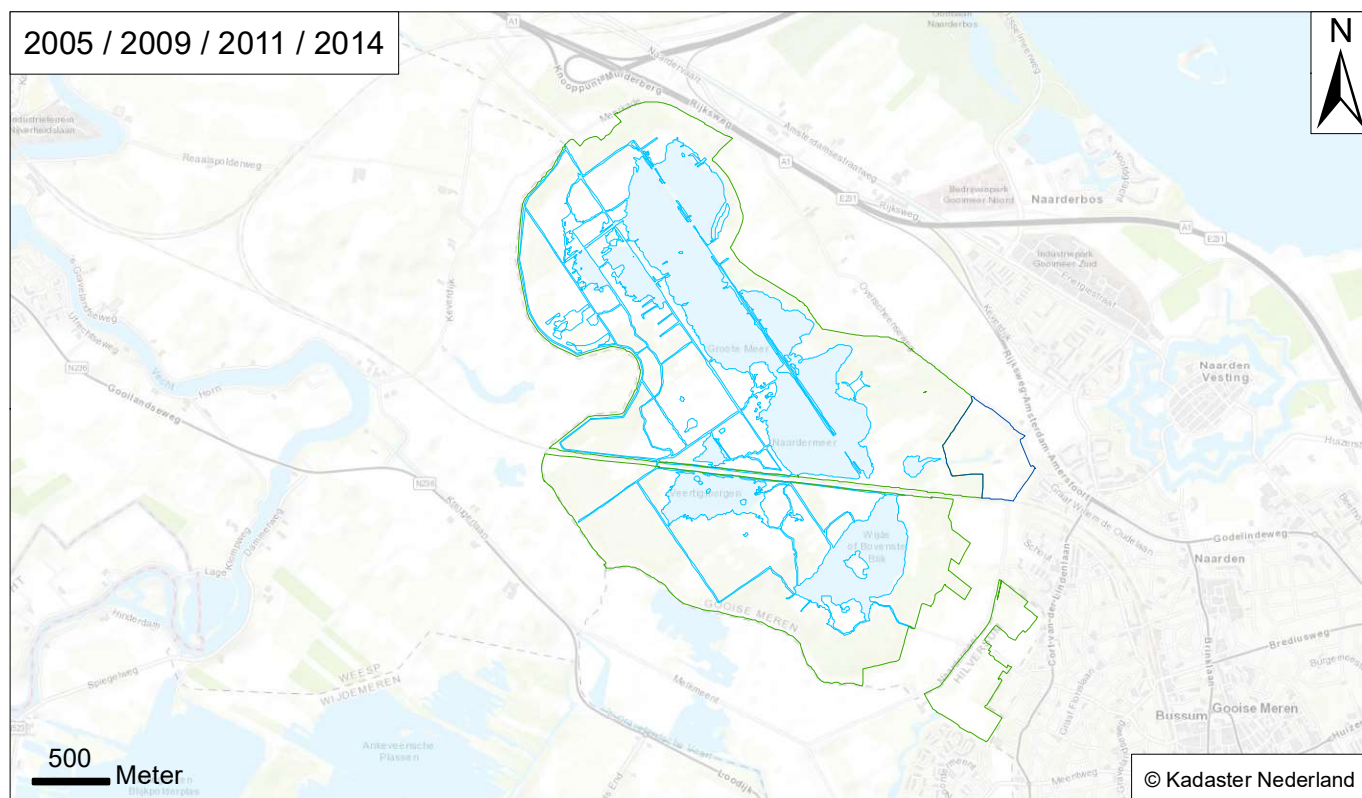
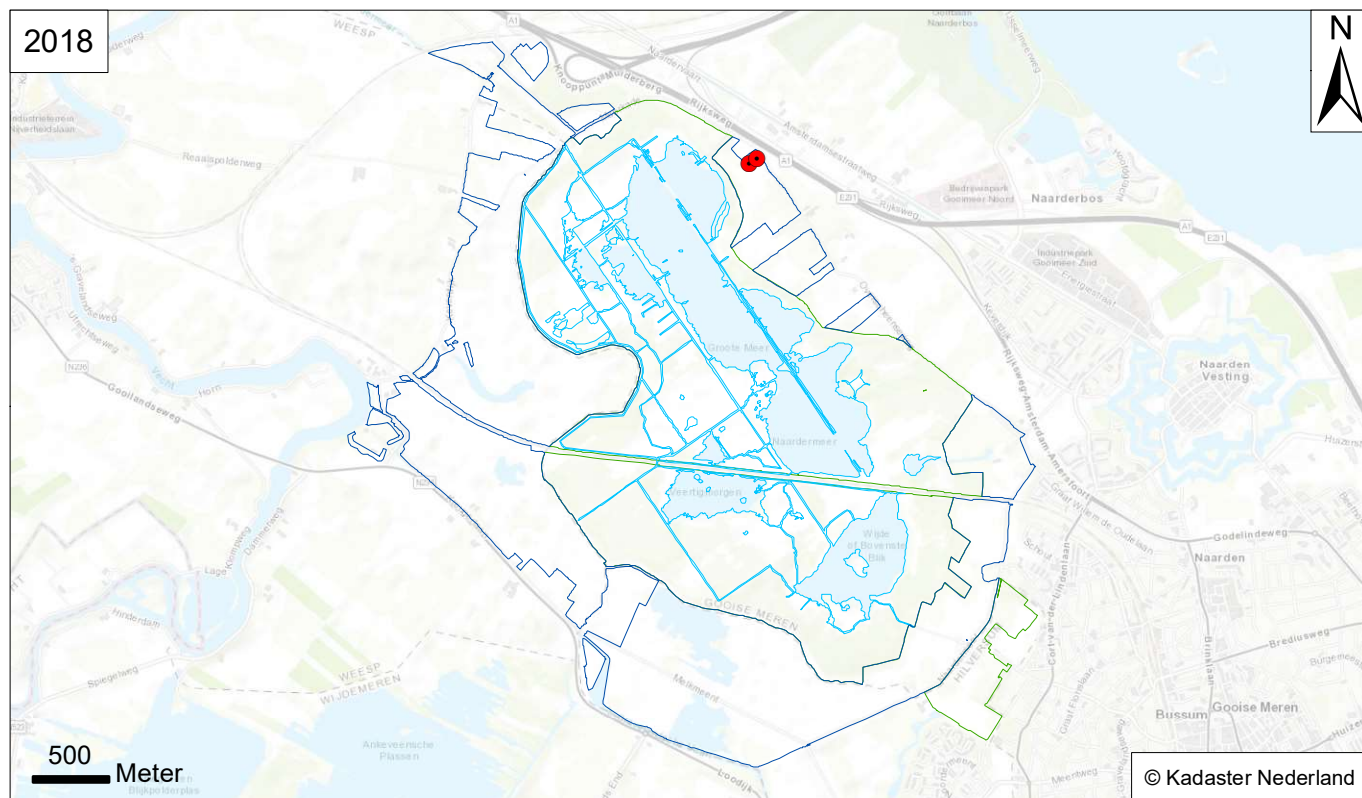
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.02

Habitattype: -

Verspreiding: Drijvend fonteinkruid is verspreid in de Keverdijksche Polder aangetroffen, met name langs de Meerkade. De soort is ook in de Keverdijksche Overscheense Polder aangetroffen.

Ecologie: Drijvend fonteinkruid is een soort van de meer stabiele, matig voedselrijke, matig zure tot neutrale, vaak vrij carbonaatarme wateren. De soort is vooral te vinden in vrij ondiep water, ook wel in diep water mits tegen de golfslag beschut.

Stomp fonteinkruid (*Potamogeton obtusifolius*)

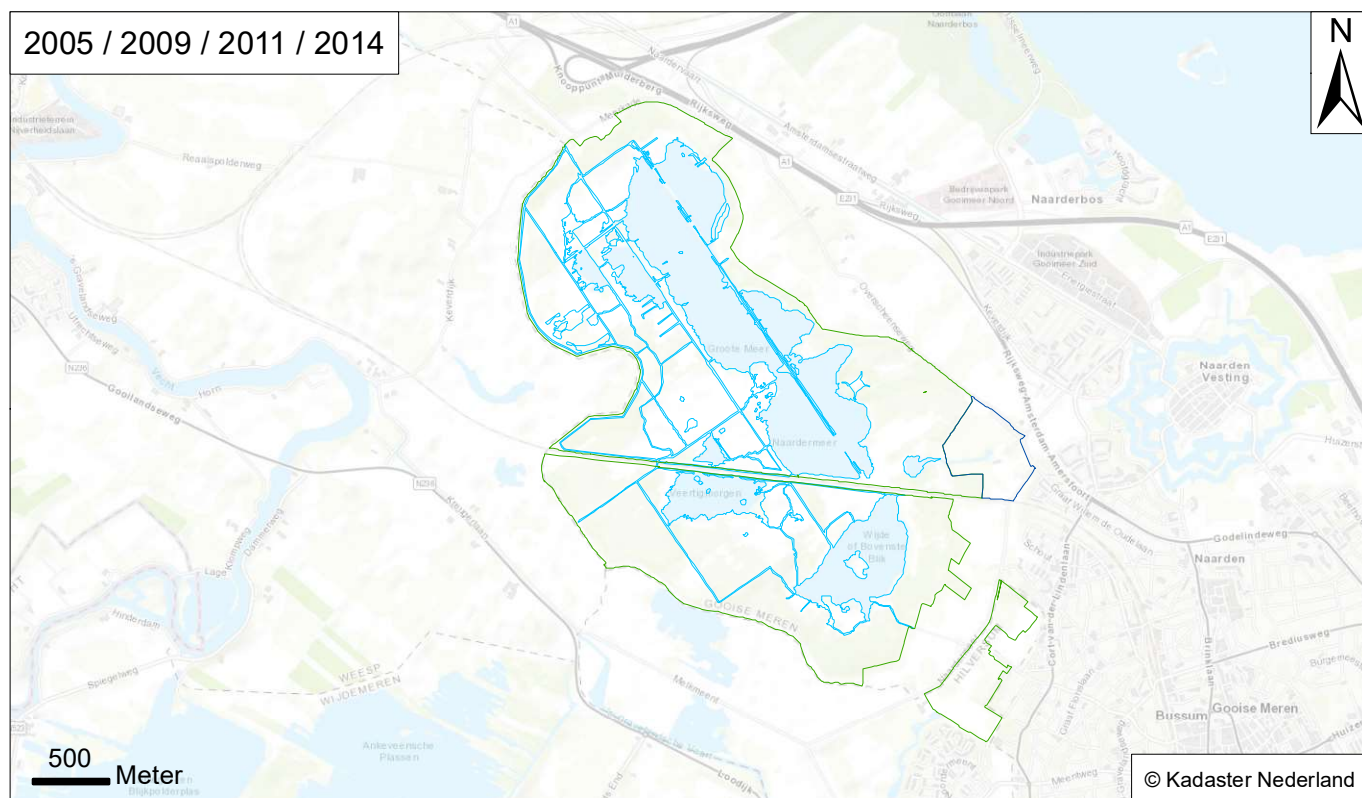
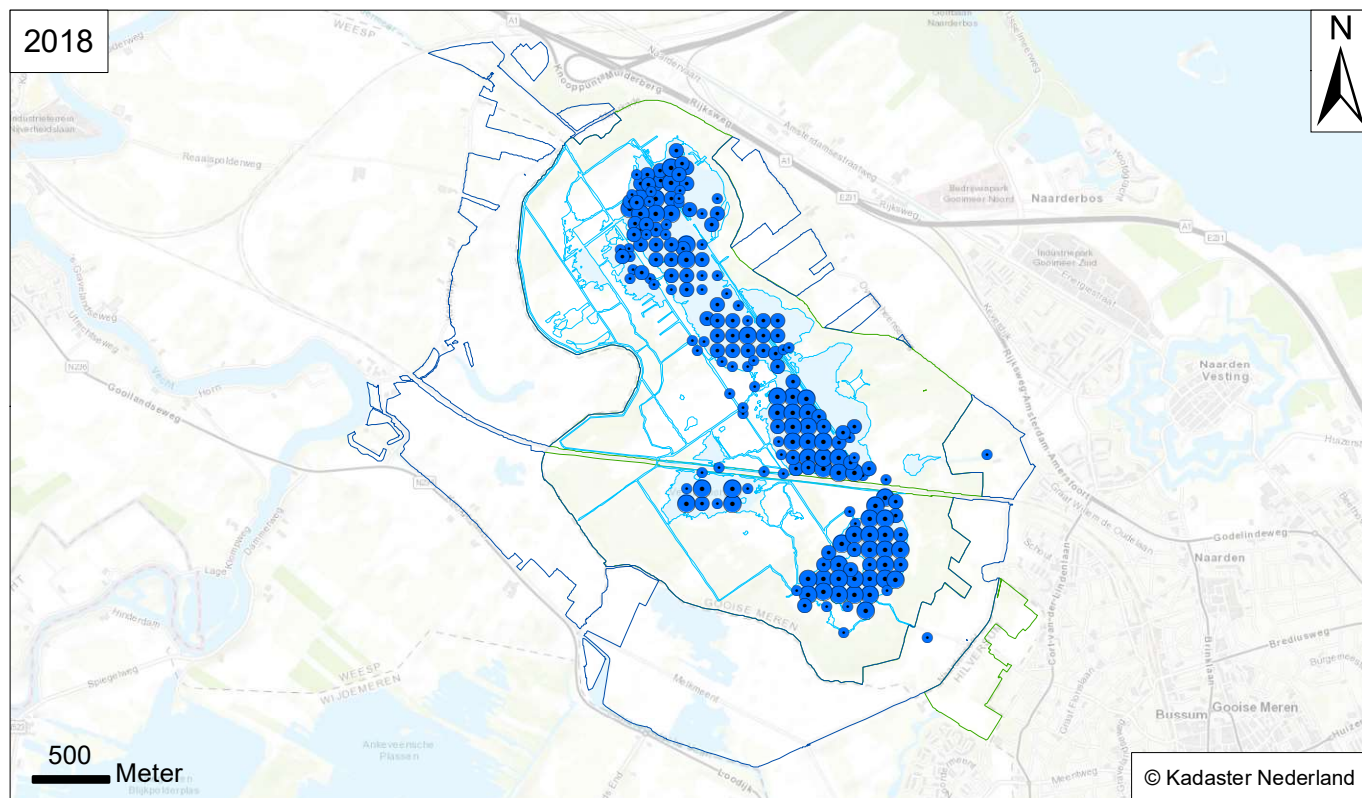
Rode Lijst: KW

SNL-type: N04.02, N04.04A

Habitatype: -

Verspreiding: Stomp fonteinkruid is op slechts twee plaatsen aangetroffen bij De Machine in de Kevedijksche Overscheense Polder.

Ecologie: Stomp fonteinkruid komt voor in zonbeschenen, ondiepe, stilstaande tot langzaam stromende, kalkarme tot neutrale, zoete wateren boven een minerale tot organische bodem.

Schedefonteinkruid (*Potamogeton pectinatus*)

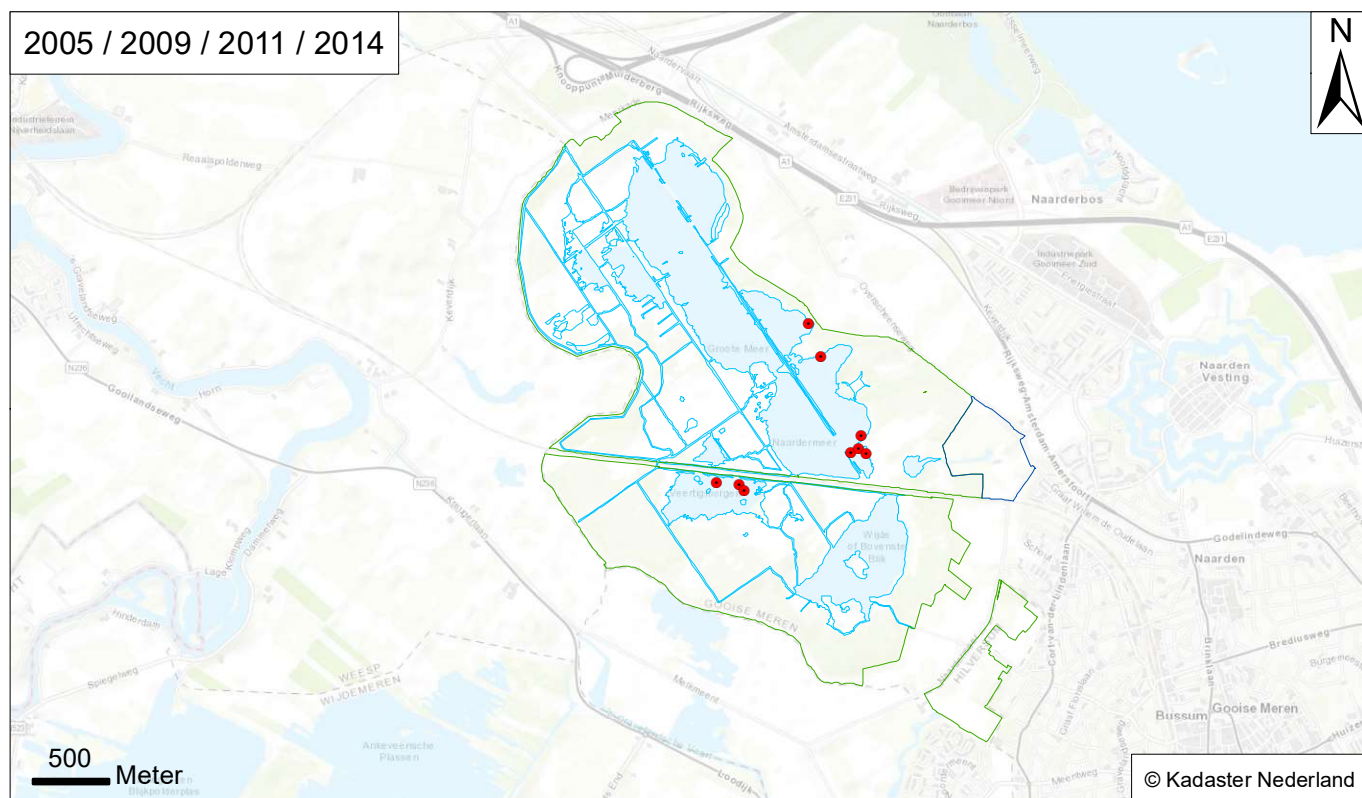
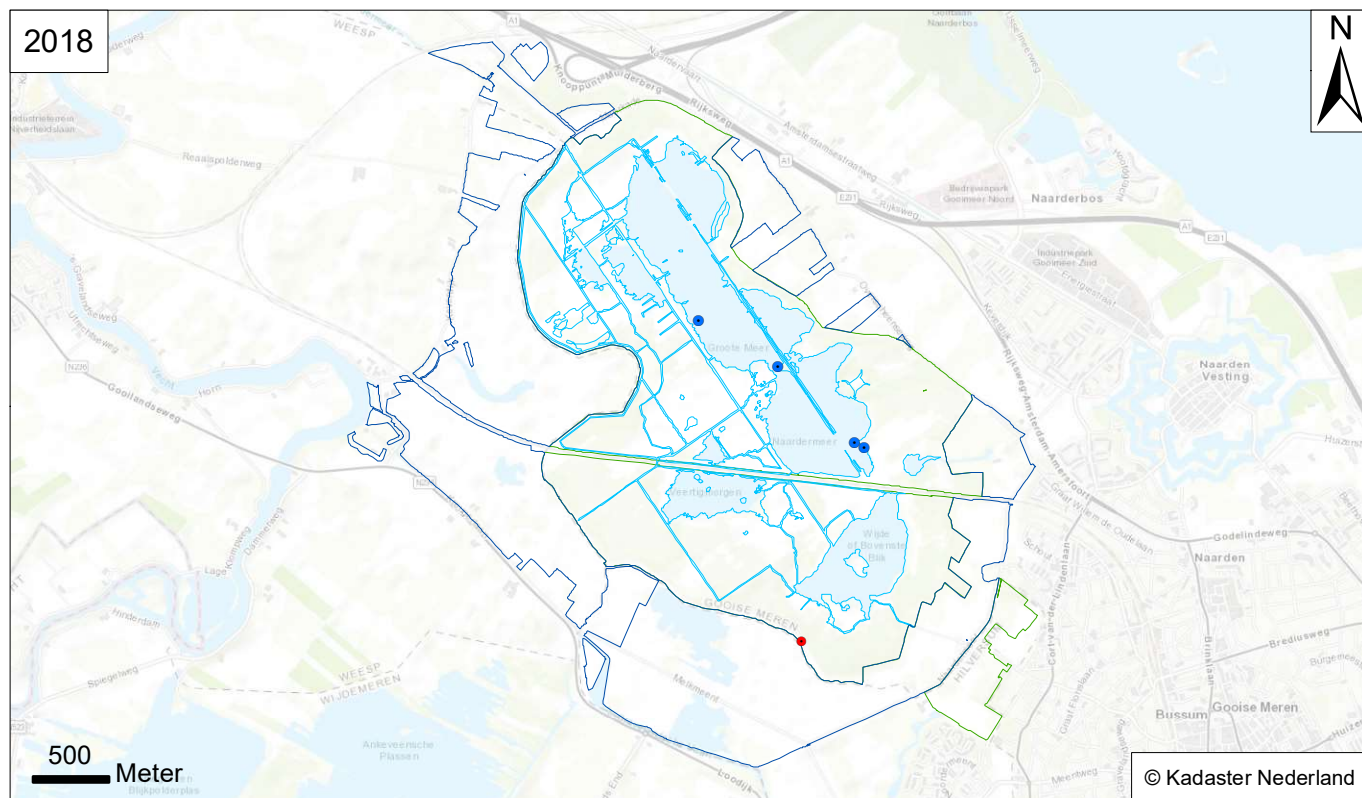
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Schedefonteinkruid komt zeer algemeen voor binnen de grote open wateren van het Naardermeer.

Ecologie: Schedefonteinkruid is een plant van matig tot zeer carbonaat- en voedselrijk, basisch, brak of zoet water. Het betreft de minst kritische fonteinkruidsoort, welke goed bestand is tegen hoge ammoniakconcentraties en verontreiniging.

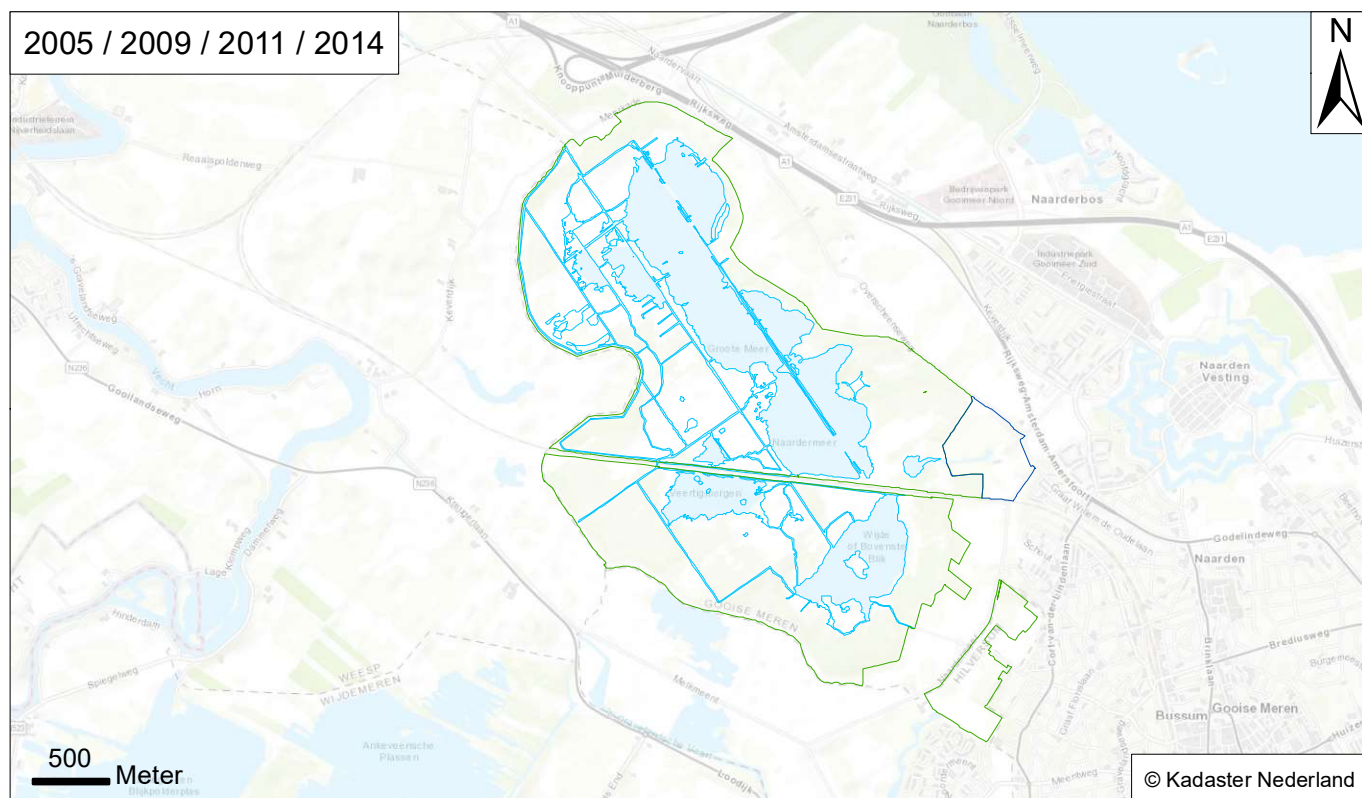
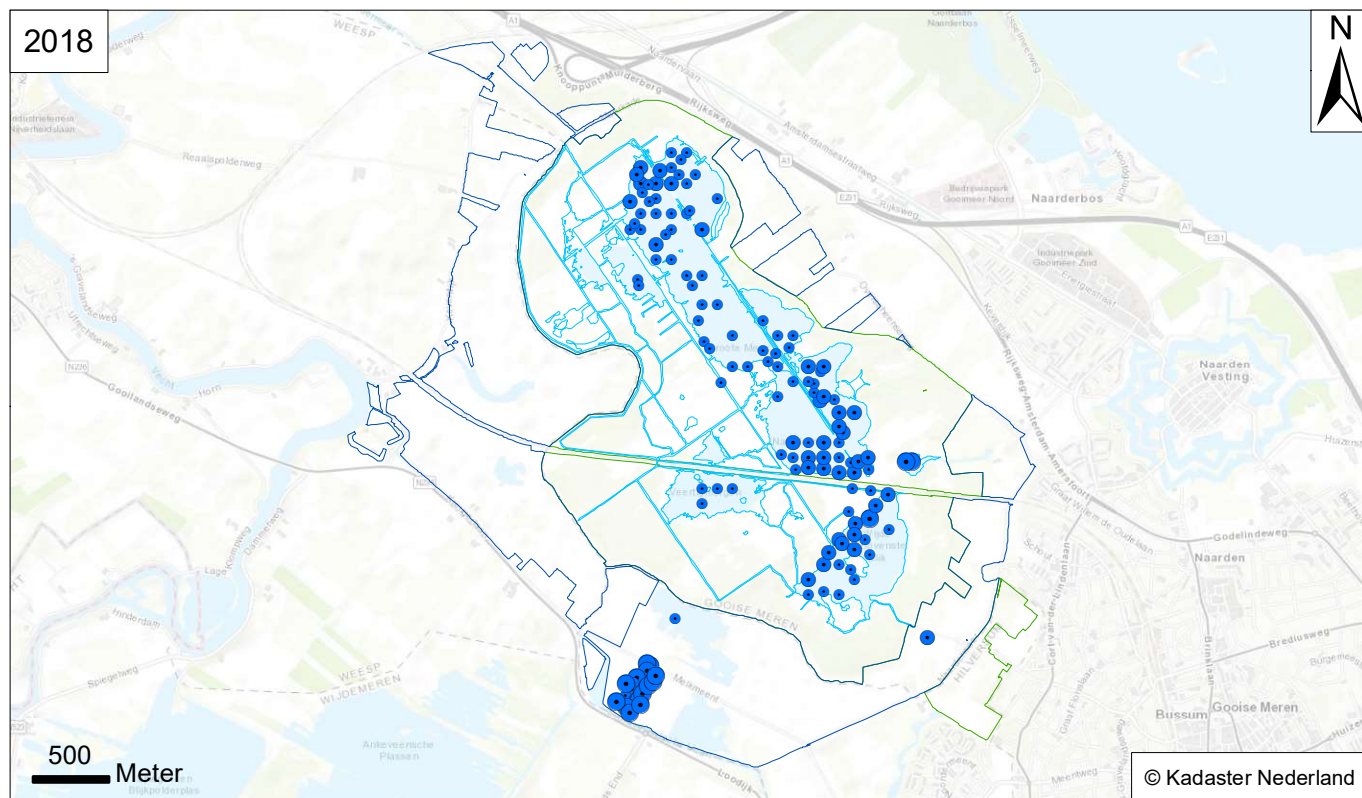

Doorgroeid fonteinkruid (*Potamogeton perfoliatus*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N03.01, N04.02, N04.04A, N05.01, N05.02 Habitattype: H3150

Verspreiding: Doorgroeid fonteinkruid is relatief schaars en is alleen in het Grote Meer aangetroffen en aan de zuidrand van de Siepeltjeskade.

Ecologie: Doorgroeid fonteinkruid komt voor in een breed scala aan wateren, waaronder in meren, plassen, kanalen, rivieren, beken en sloten. Deze soort groeit in (matig) voedselrijk, carbonaat- en tevens sulfaatrijk, neutraal tot basisch, stilstaand tot sterk stromend, helder tot matig troebel, zoet of brak, niet te ondiep water met een minerale bodem.

Tenger fonteinkruid (*Potamogeton pusillus*)

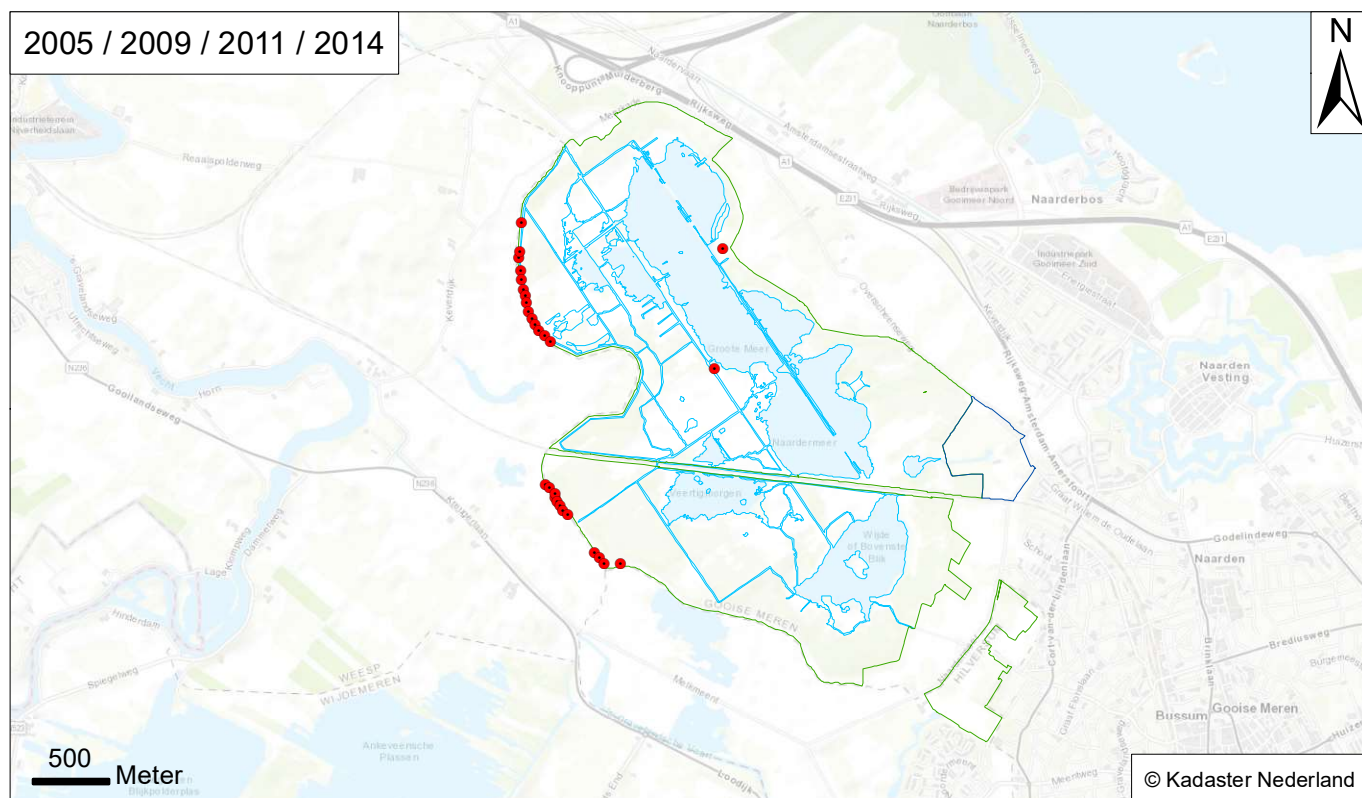
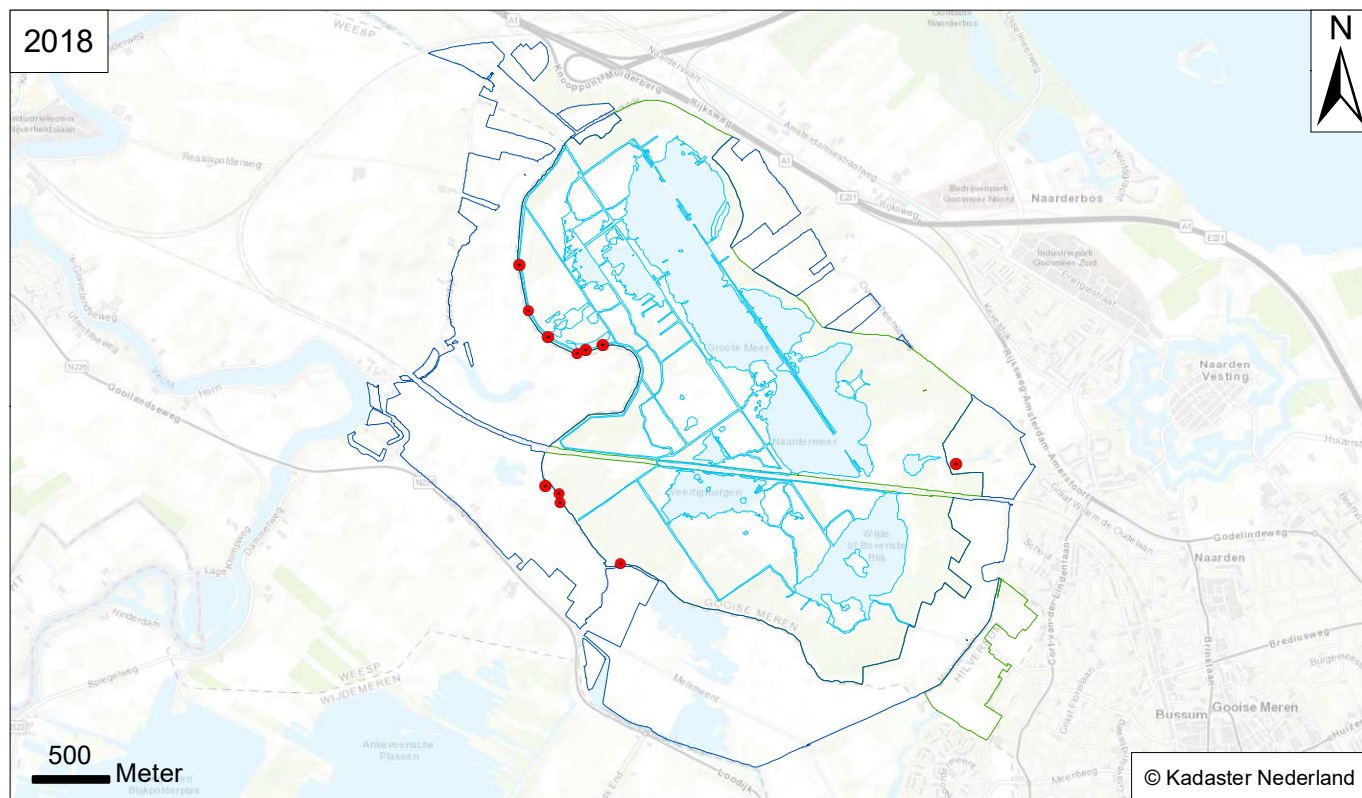
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Tenger fonteinkruid is zeer talrijk binnen het gehele Naardermeer. De soort is ook aangetroffen in het zuidwestelijke deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Tenger fonteinkruid is een plant van voedselrijk, zowel carbonaat- als sulfaatrijk, ondiep, zoet of zwak brak, meestal basisch, stilstaand of zwak stromend water.

Gewone brunel (*Prunella vulgaris*)

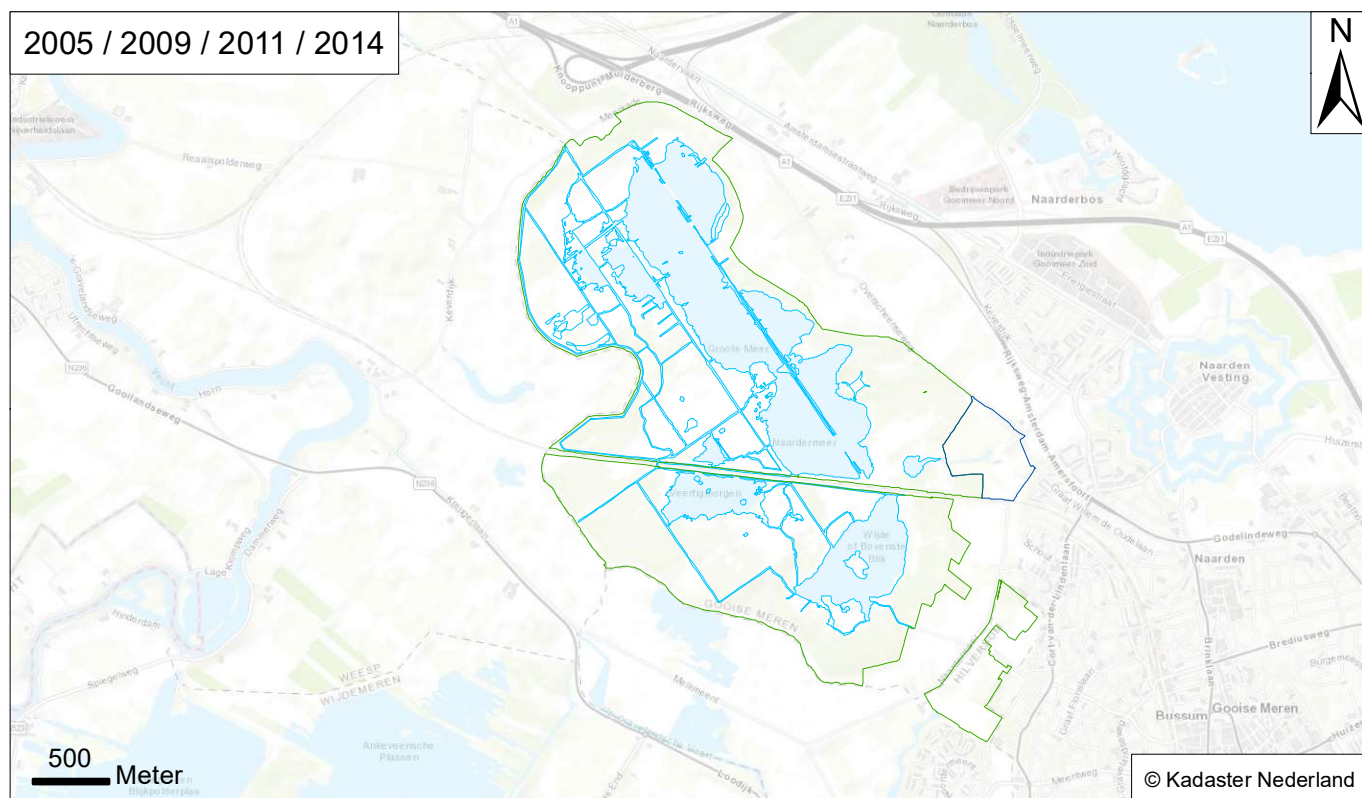
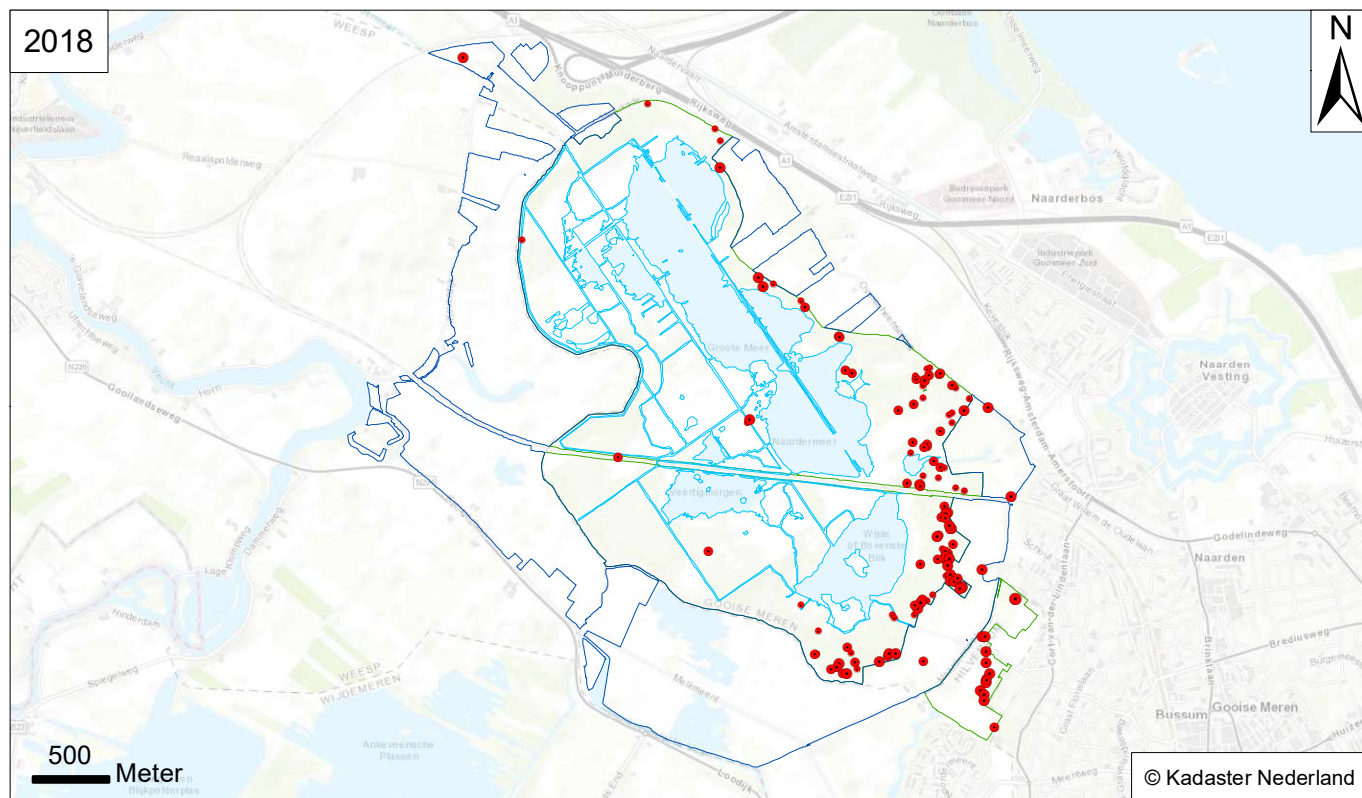
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitattype: -

Verspreiding: Gewone brunel is op enkele plaatsen aangetroffen aan de noordostrand van de Keverdijksche Polder en in Stadztigt.

Ecologie: Gewone brunel is een zeer algemene soort van vochtige, matig voedselrijke graslanden, grazige duinvalleien en bospaden.

Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*)

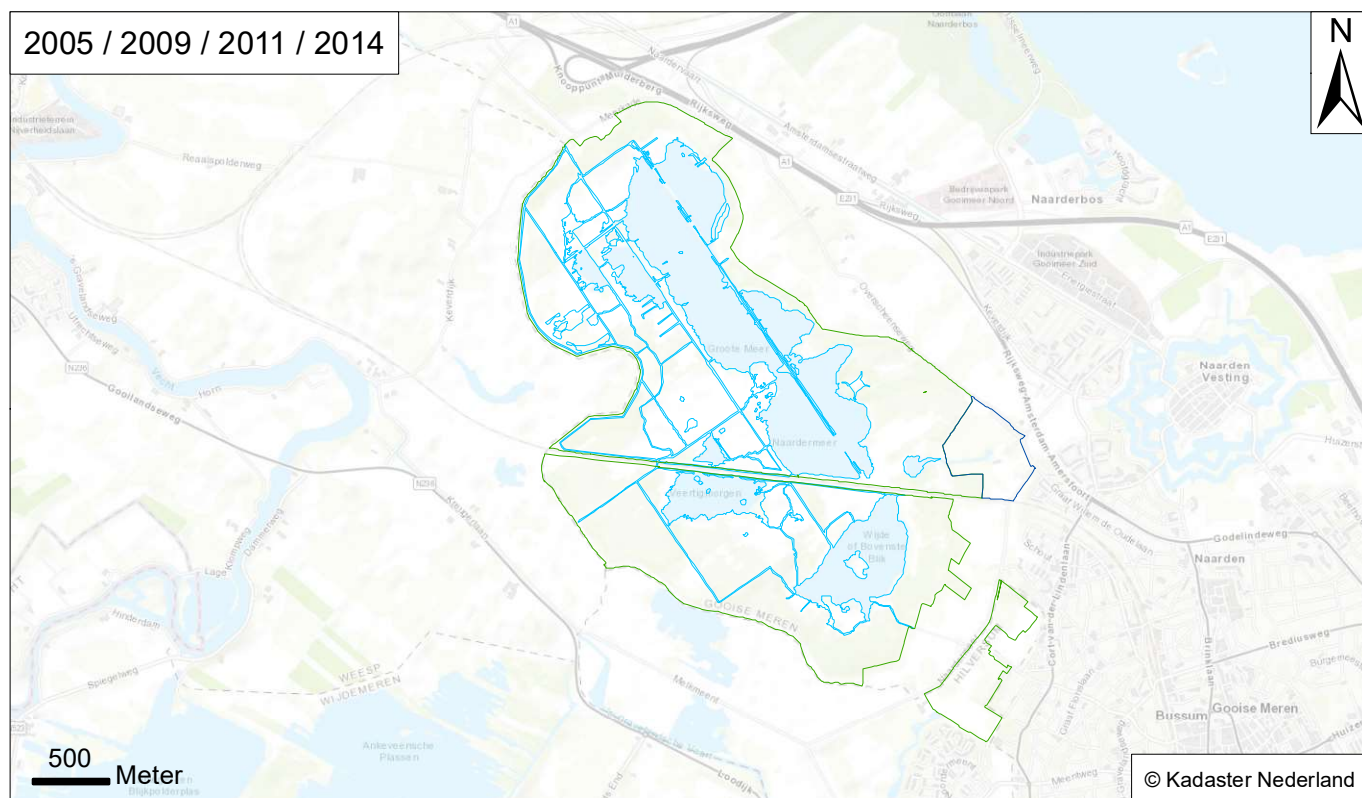
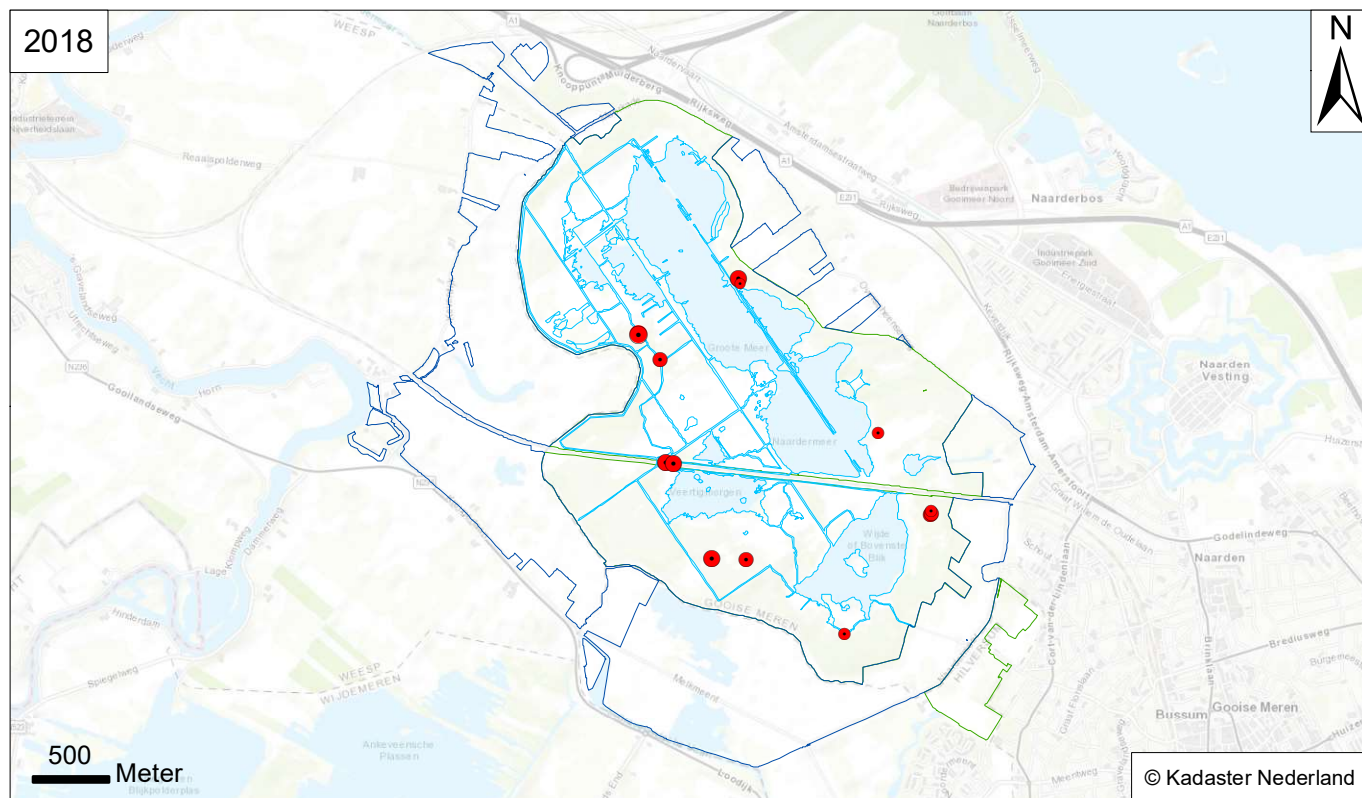
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Amerikaanse vogelkers is veel gekarteerd in de oostelijke helft van het Naardermeer, op de zandgronden. De soort is ook in het Laegieskamp aanwezig.

Ecologie: Amerikaanse vogelkers staat op licht beschaduwde, kalkarme, (matig) voedselarme zandbodems. Amerikaanse vogelkers komt vaak voor in bossen en storingssituaties, zoals kapvlakten.

Adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*)

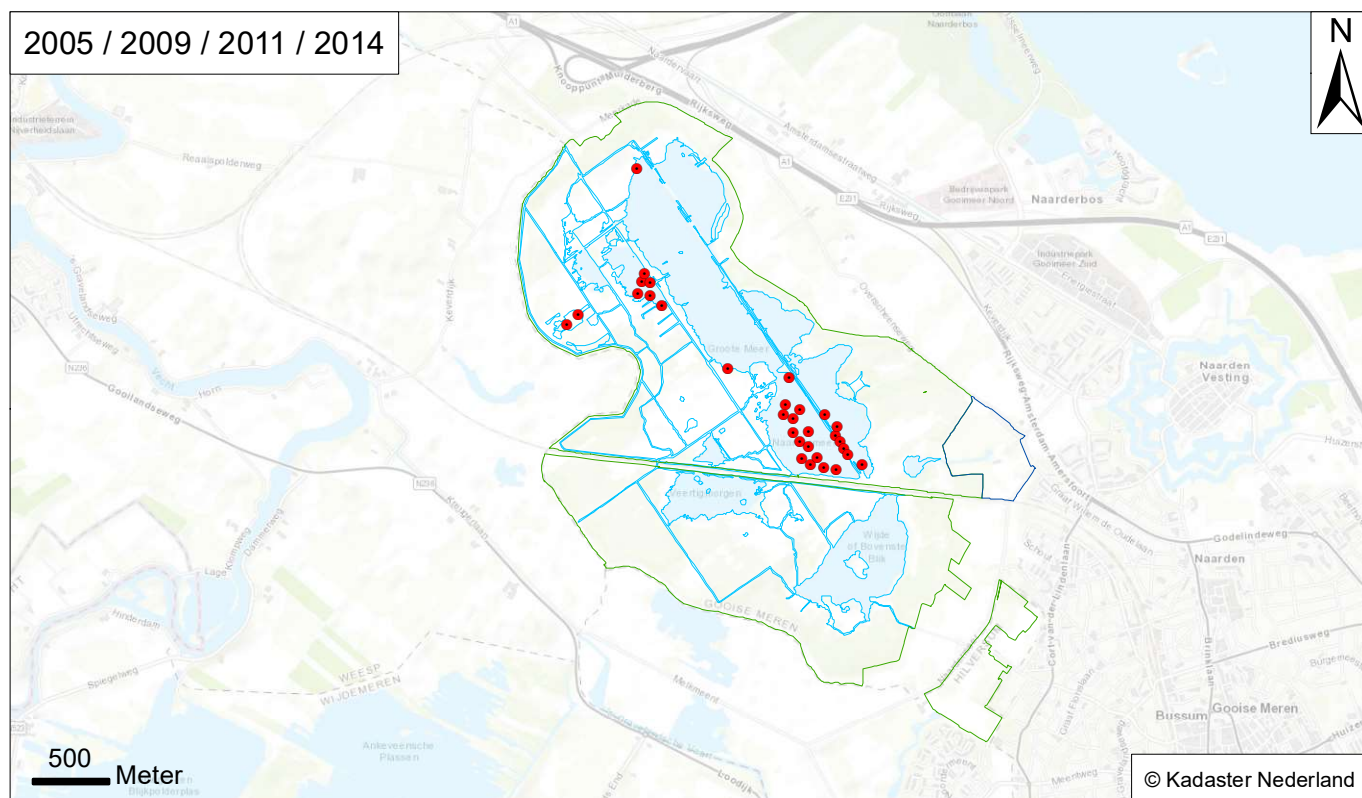
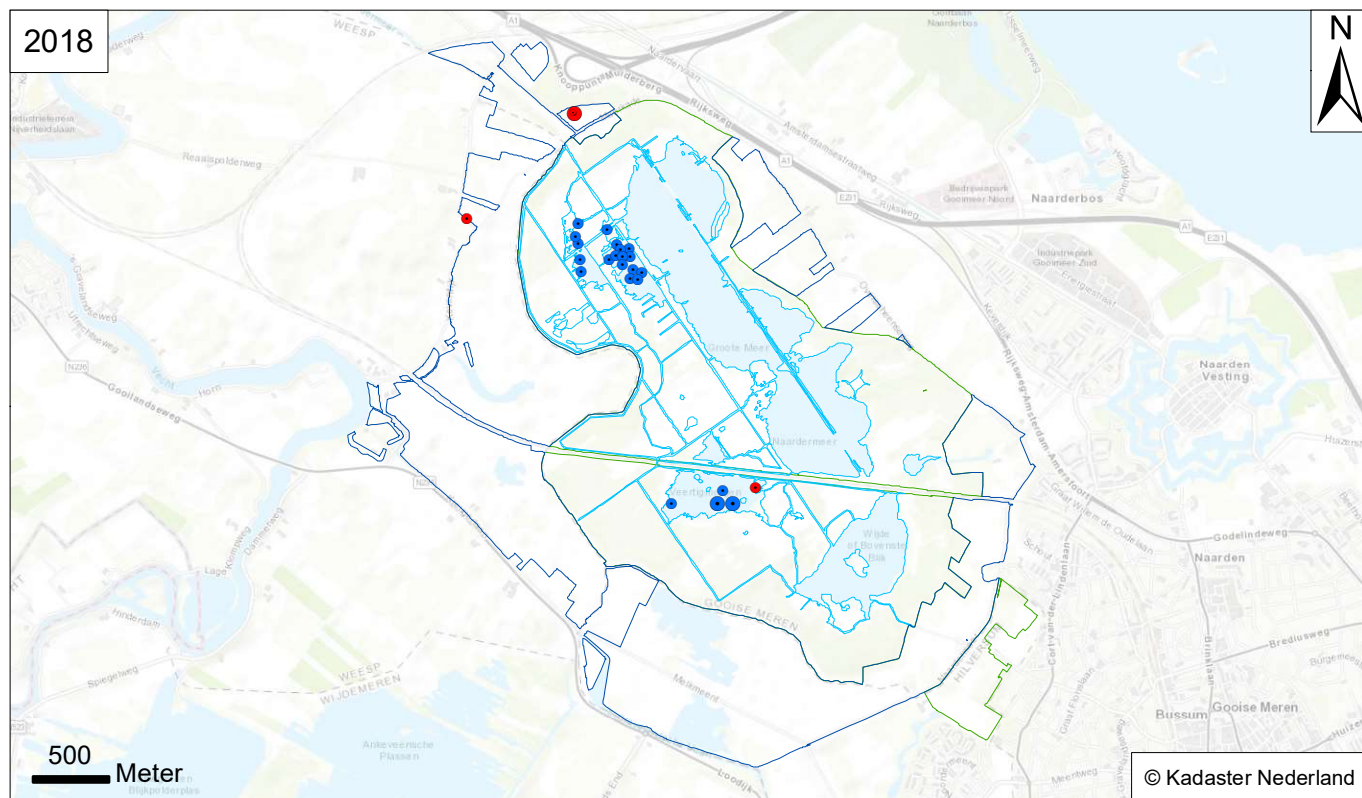
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Adelaarsvaren is verspreid in de bossen van het Naardermeer aangetroffen.

Ecologie: Adelaarsvaren is een soort die voorkomt op droge tot vochtige, matig voedselarme en humeuze zure gronden in bossen, bosranden en op kapvlakten.

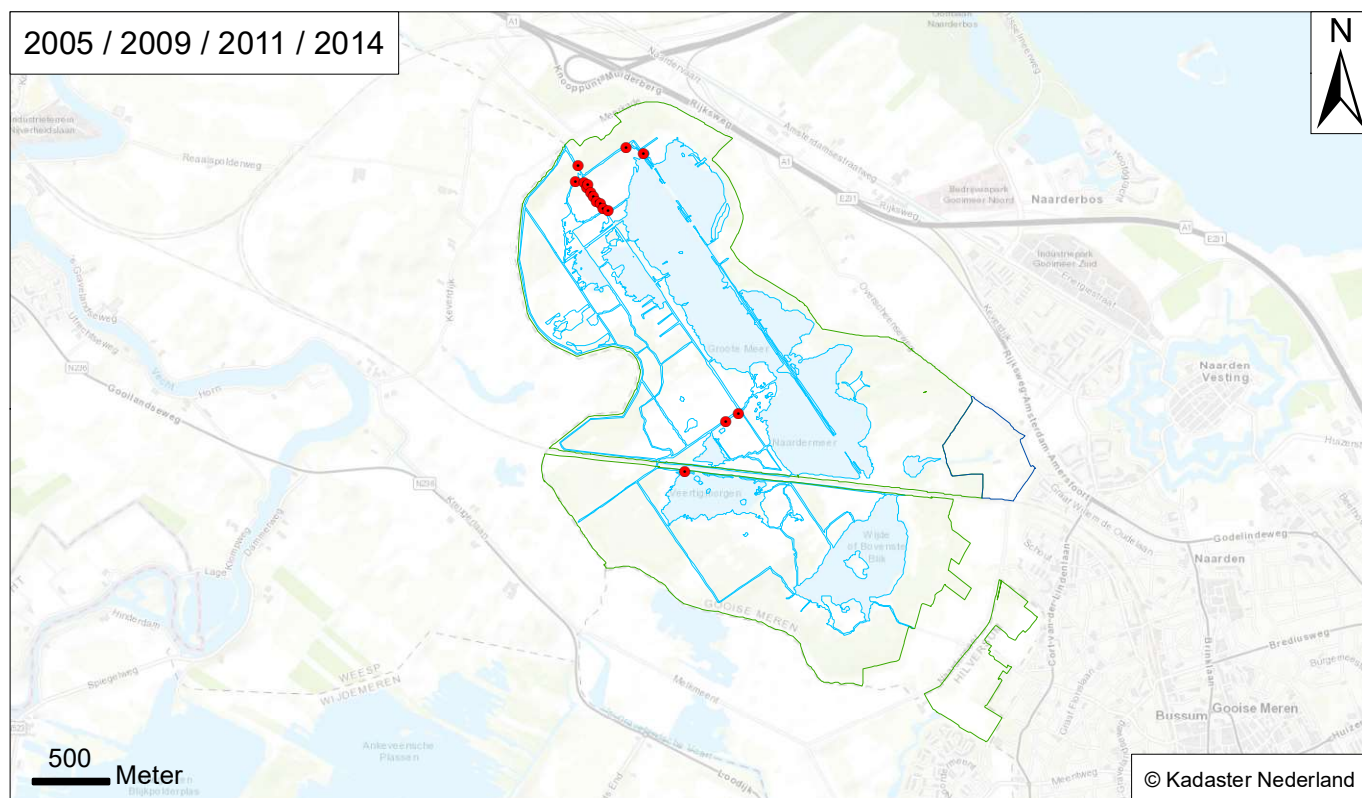
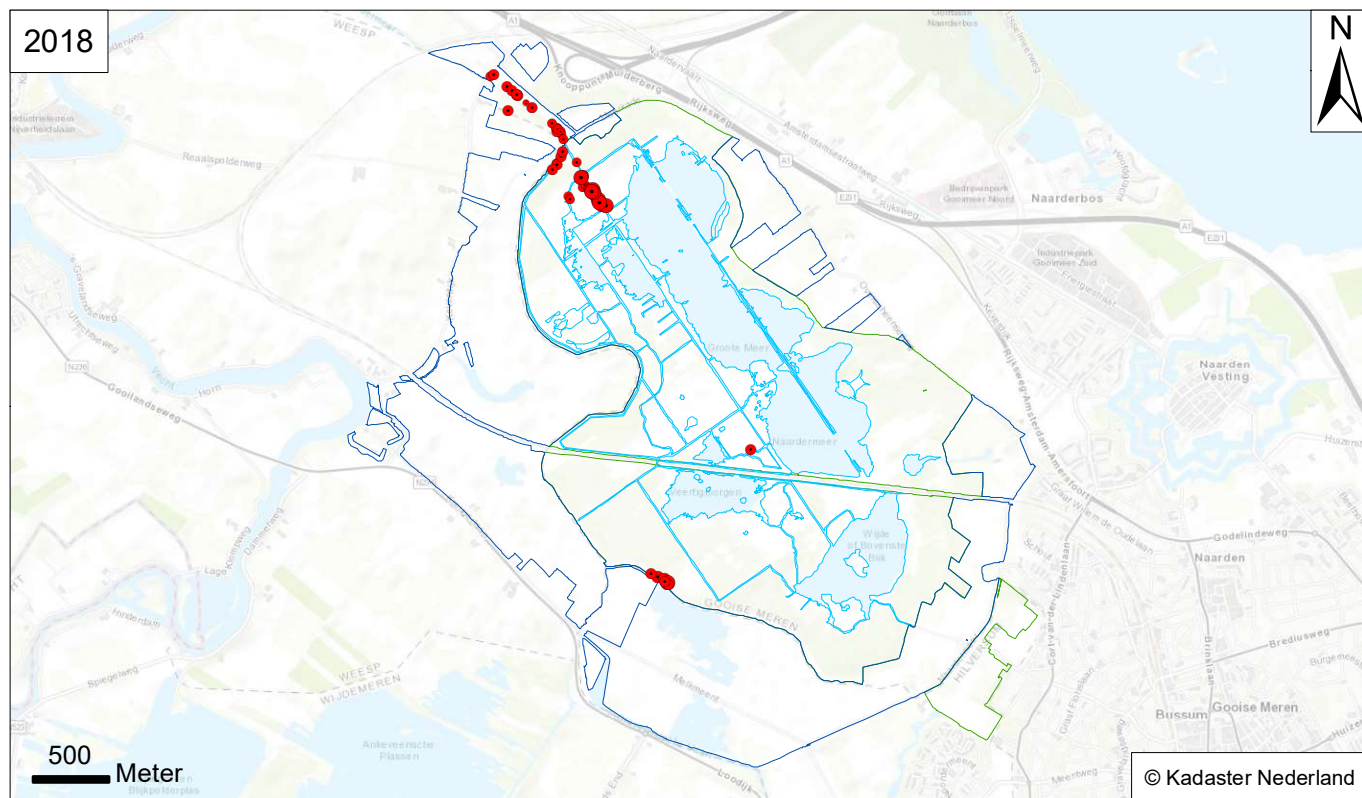

Stijve waterranonkel (*Ranunculus circinatus*)

Rode Lijst: - SNL-type: N02.01A, N02.01B, N04.02, N04.04A Habitattype: -

Verspreiding: Stijve Waterranonkel is met name gekarteerd in het Spookgat en in Veertig Morgen.

Ecologie: Stijve waterranonkel is een kenmerkende soort van heldere, stilstaande of zwak stromende, matig voedselrijke tot voedselrijke, meestal kalkrijke wateren met een zand-, klei- of veenbodem.

Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*)

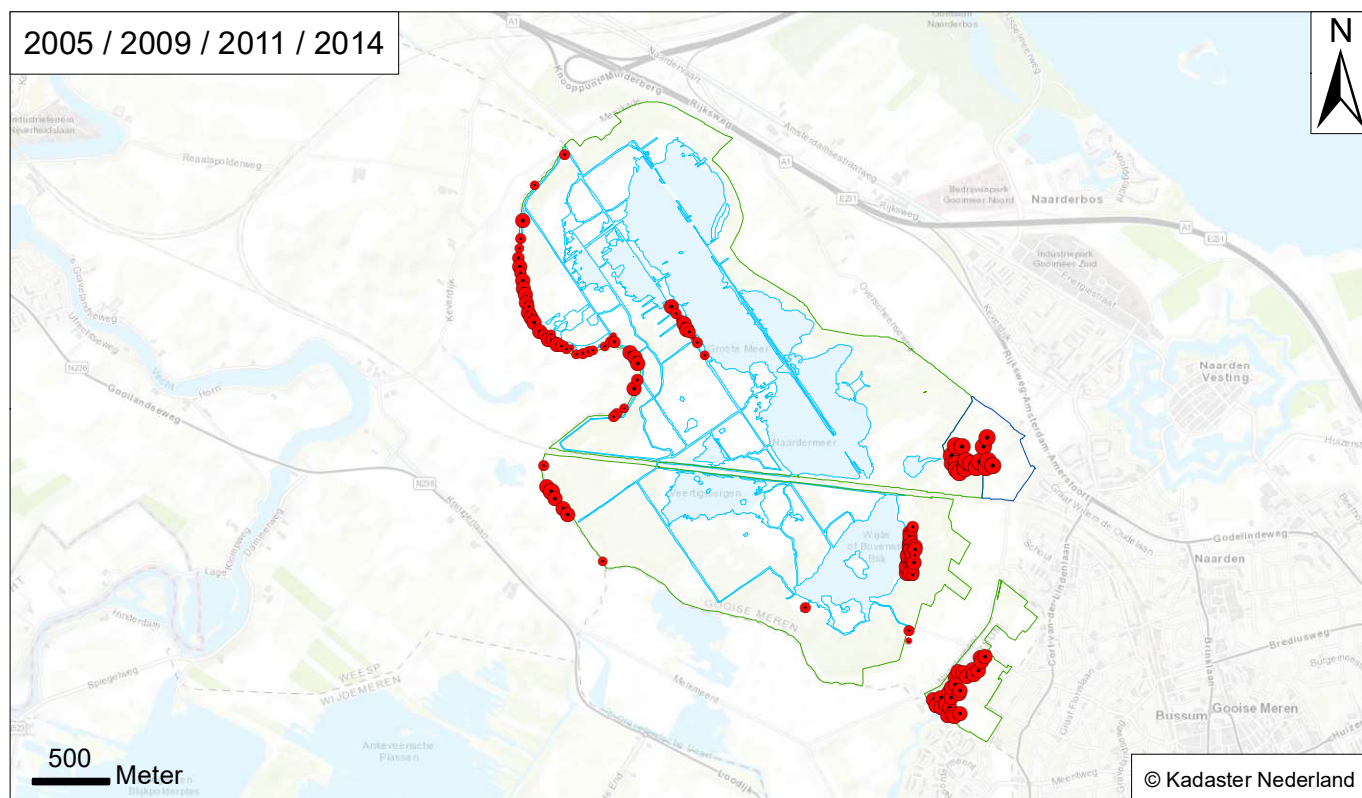
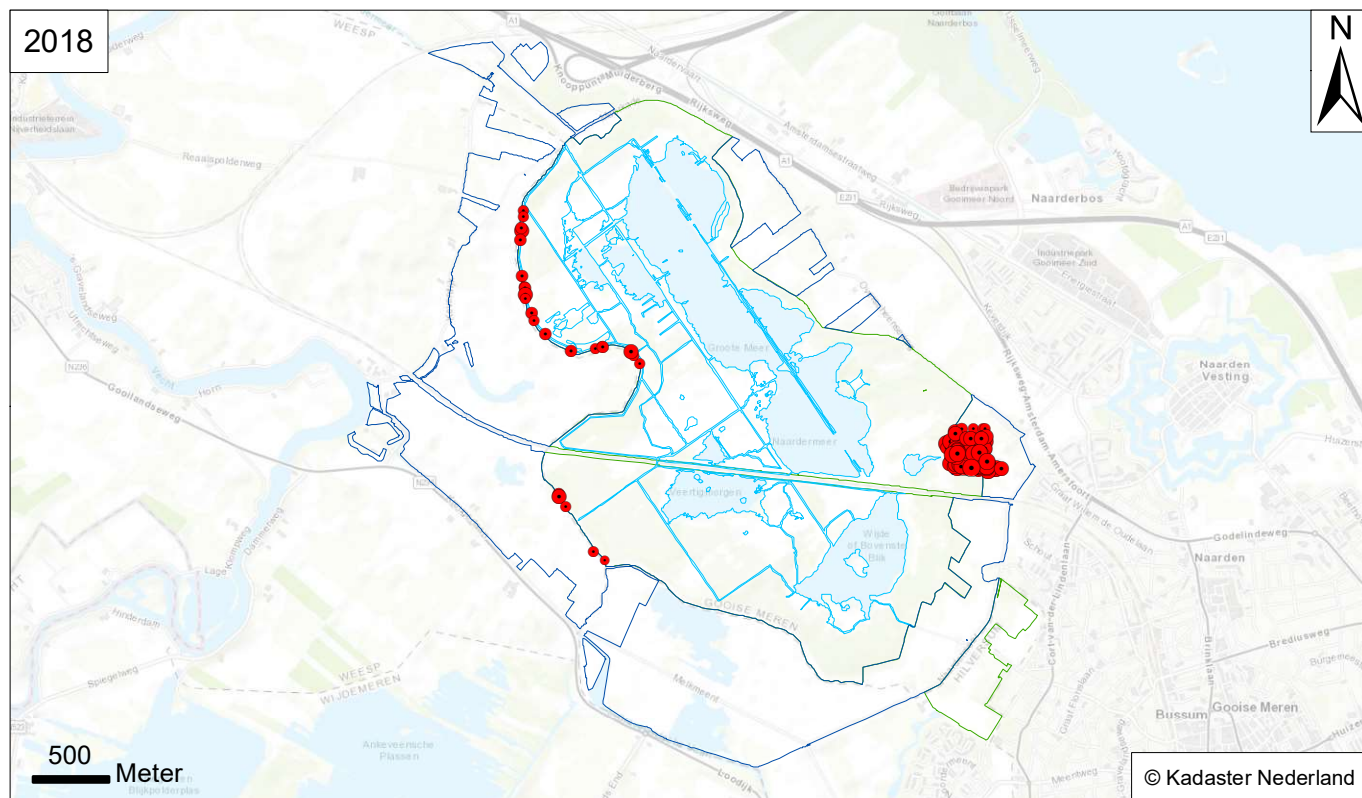
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.02, N08.03

Habitatype: -

Verspreiding: Grote boterbloem is een vrij schaarse soort, waarvan het zwaartepunt van de verspreiding zich bevindt rond de Visserij en de Keverdijk.

Ecologie: Grote boterbloem gedijt in oevers langs stilstaande of zwakstromende wateren op natte, matig voedselrijke en vaak iets kalkhoudende bodems.

Grote ratelaar (*Rhinanthus angustifolius*)

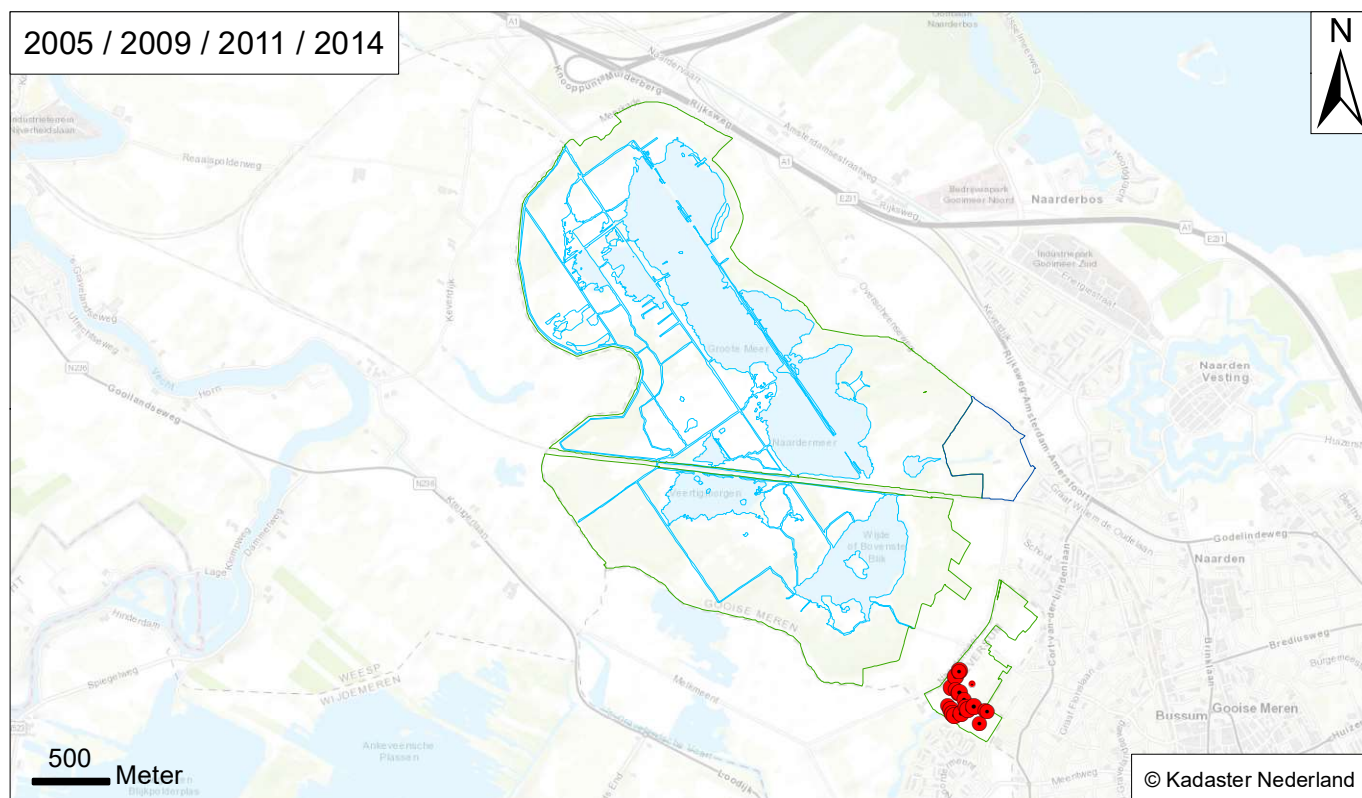
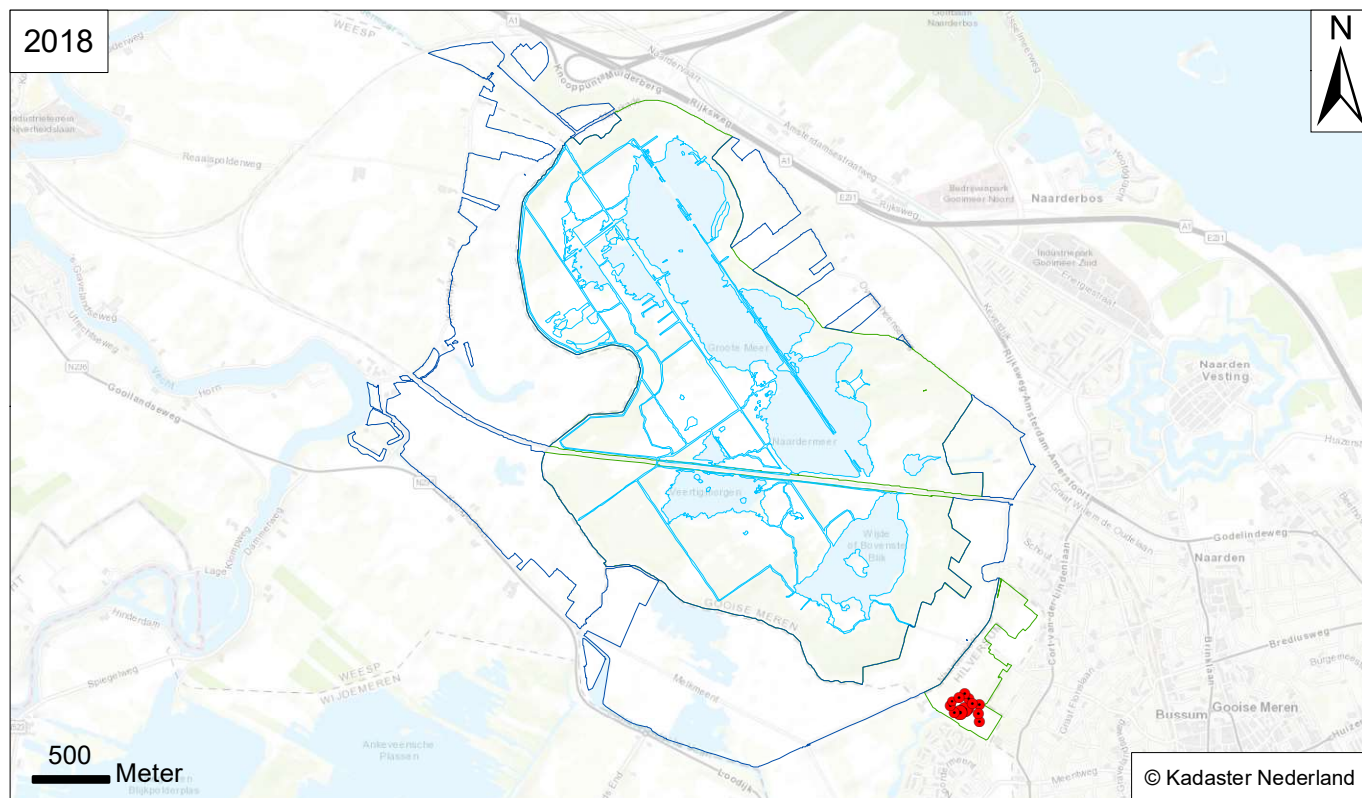
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: Grote ratelaar is alleen gekarteerd in N12.02, waardoor de soort in het Laegieskamp en de kern van het Naardermeer niet is gekarteerd. De soort is wel gekarteerd langs de Meerkade, met name het deel grenzend aan de Keverdijksche Polder en in Stadzigt.

Ecologie: Grote ratelaar komt voor in allerlei grazige, weinig of niet bemeste vegetaties, op vrijwel alle bodemsoorten en kan in een licht zilt milieu voorkomen. Beweiding in de eerste helft van het jaar maakt zaadzetting onmogelijk en doet de soort verdwijnen.

Kleine ratelaar (*Rhinanthus minor*)

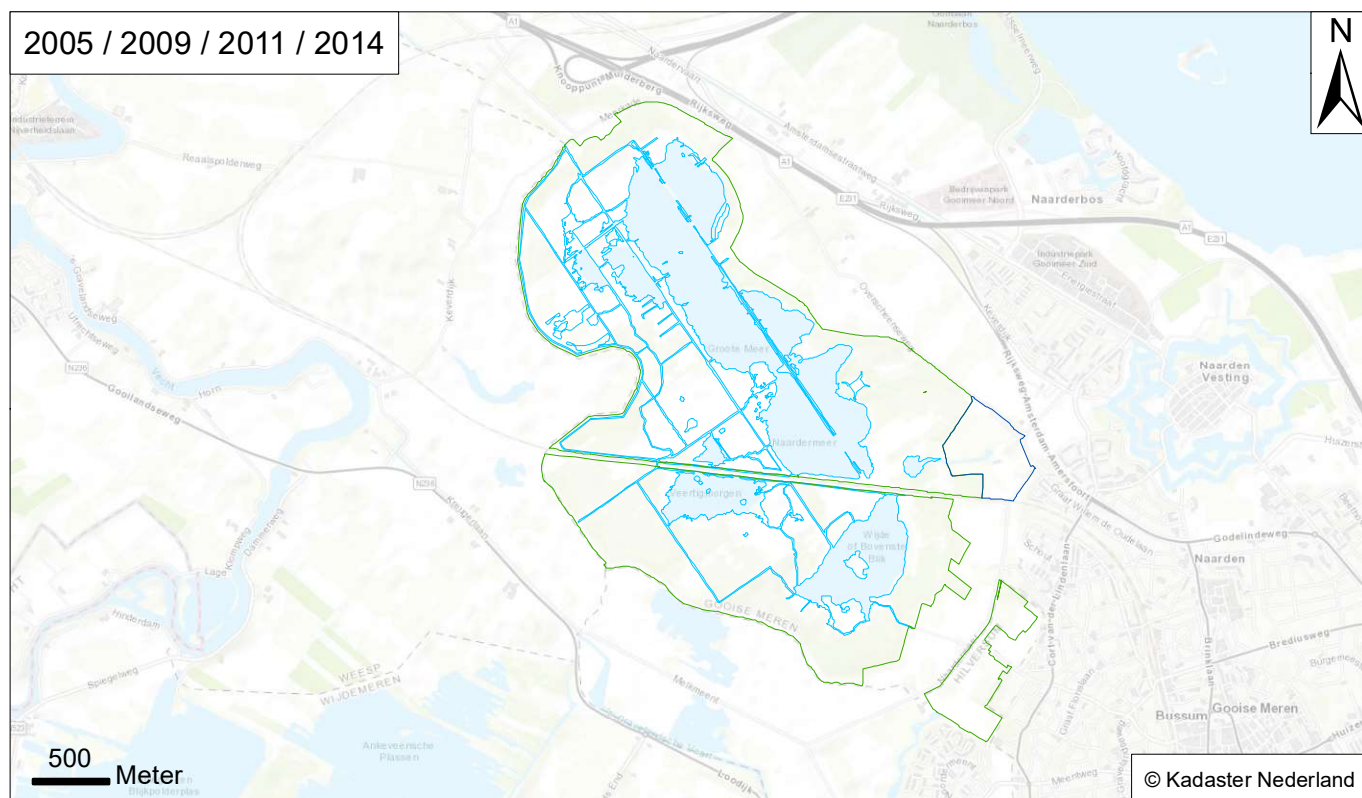
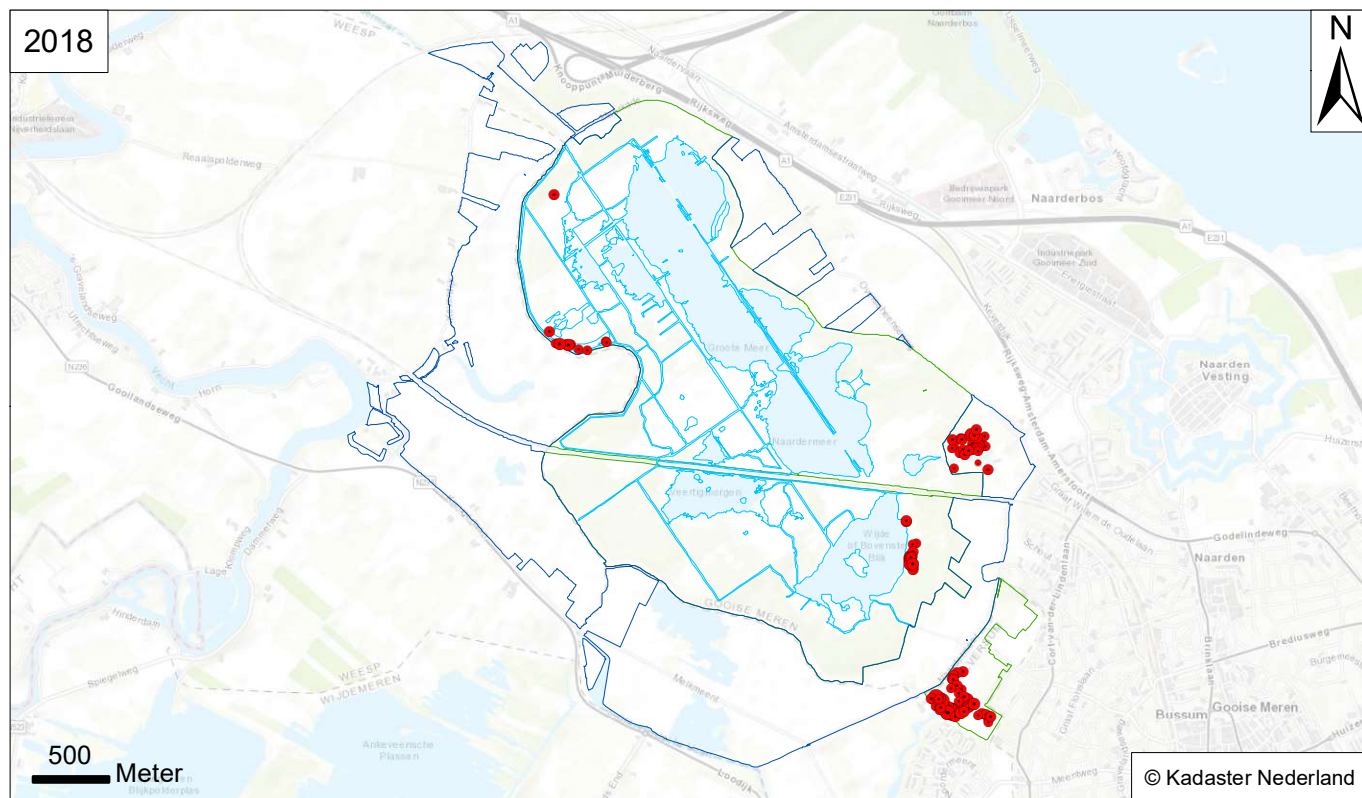
Rode Lijst: GE

SNL-type: N12.01, N12.03, A02.01

Habitatype: -

Verspreiding: Kleine ratelaar is alleen waargenomen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp. De soort is ten opzichte van de voorgaande kartering afgenomen.

Ecologie: Hoewel Kleine ratelaar op soortgelijke standplaatsen en bodemtypen kan voorkomen als Grote ratelaar, ligt zijn zwaartepunt meer in droge graslanden. Daarnaast is de grasmat veelal opener en lager. De soort is gevoelig voor beweiding vóór of gedurende de bloeitijd.

Kruijpilg (*Salix repens*)

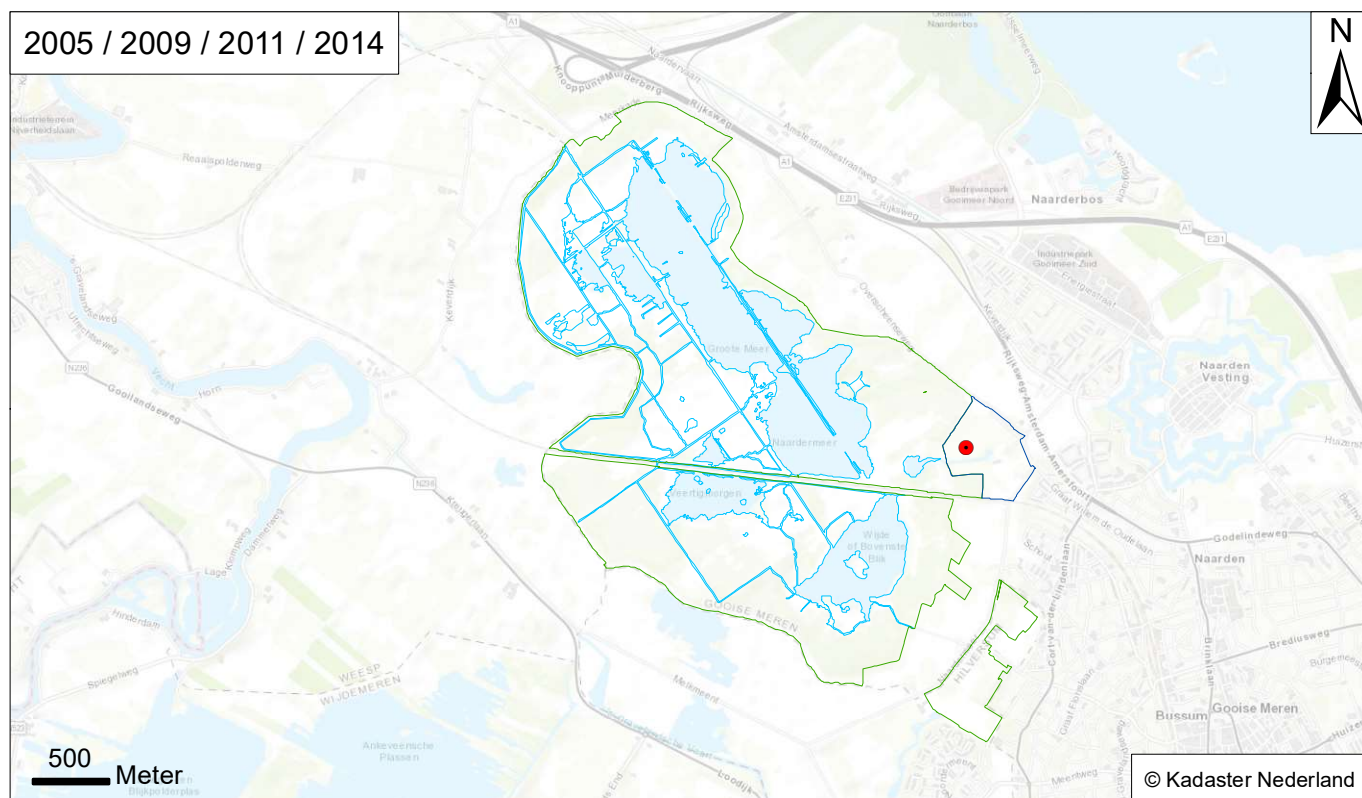
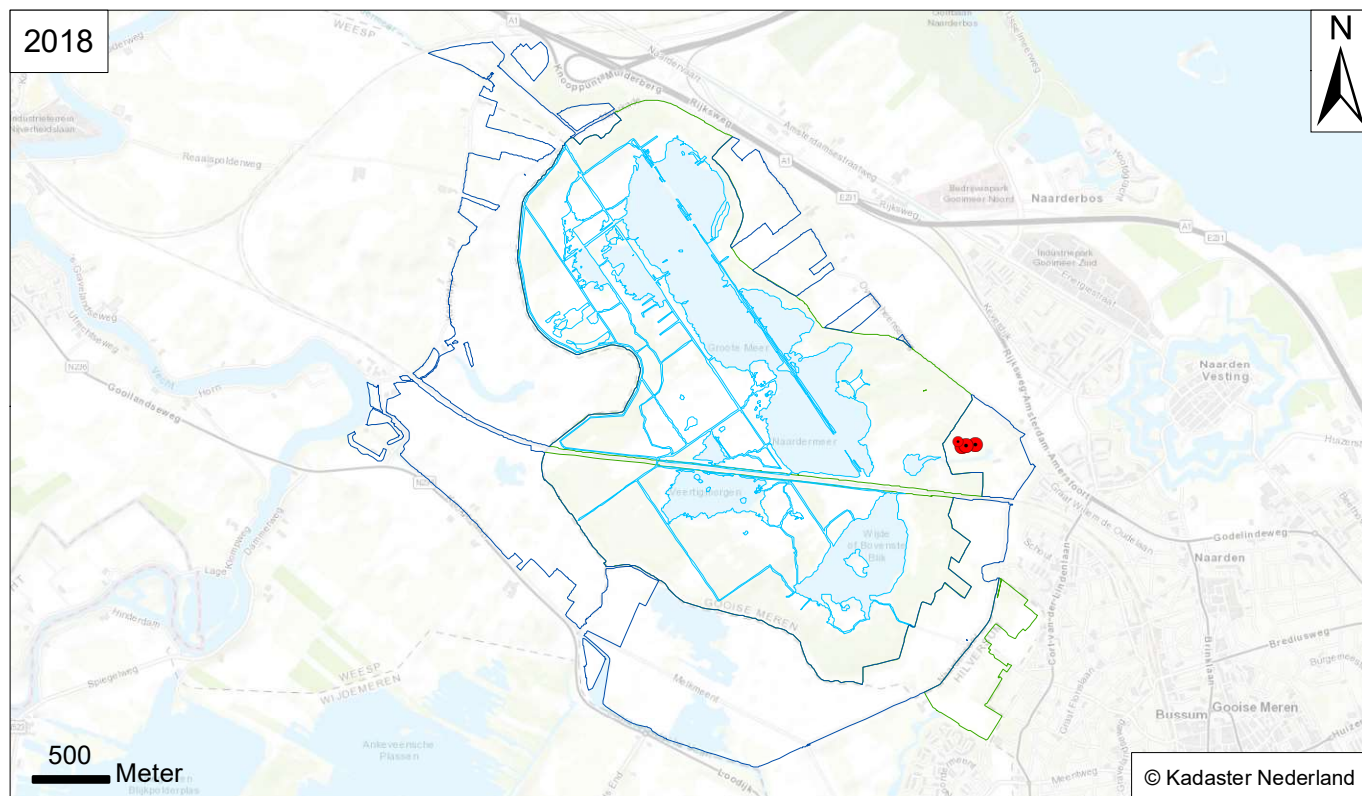
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.04, N07.01

Habitatype: -

Verspreiding: Kruijpilg is onder andere aangetroffen in het Laegieskamp, De Laan en Stadzigt.

Ecologie: Kruijpilg komt voor op onbemeste zand-, leem- of veenbodems in moerassen, maar ook in moerasbossen en schraallanden. De soort ontkiemt alleen onder relatief natte omstandigheden en houdt alleen stand in vegetaties waar begrazing of overstuiving met zand plaatsvindt.

Waterpunge (*Samolus valerandi*)

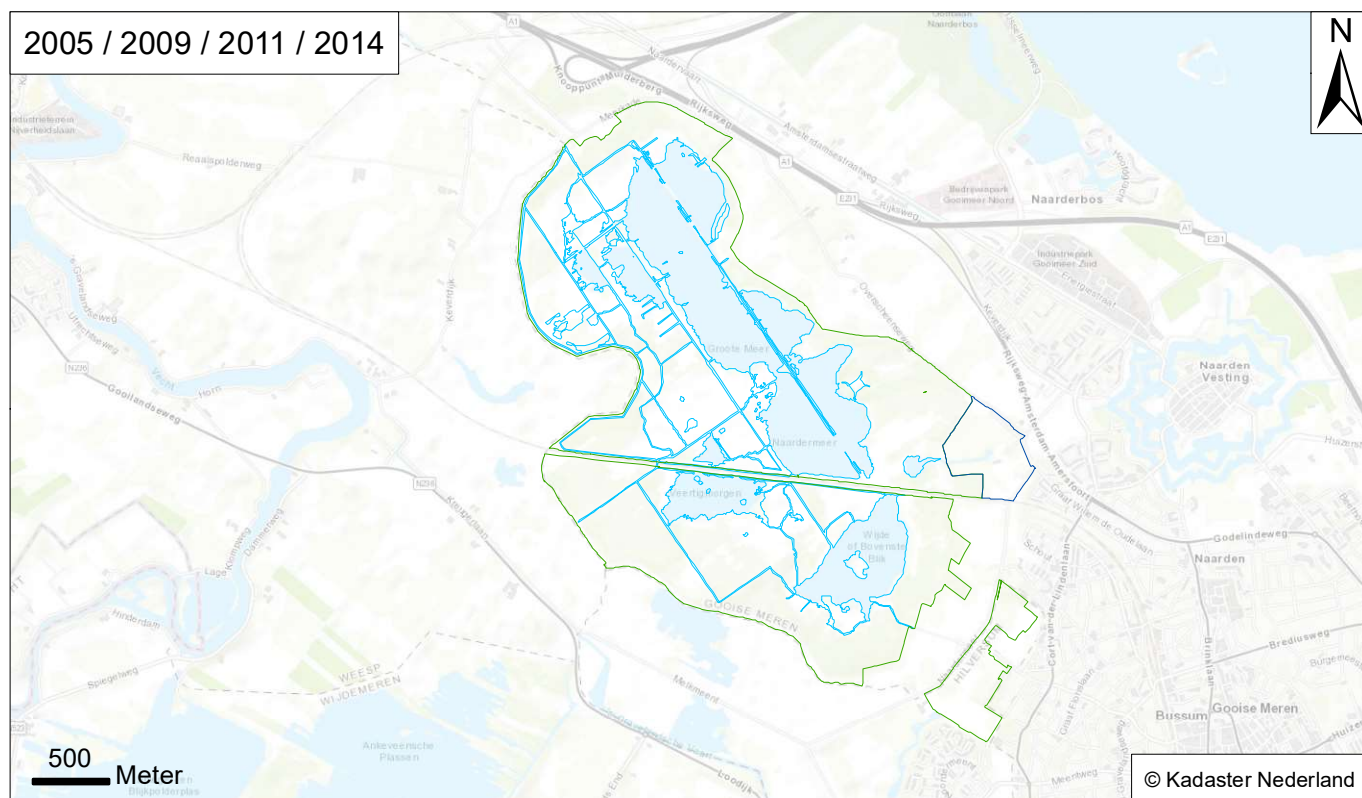
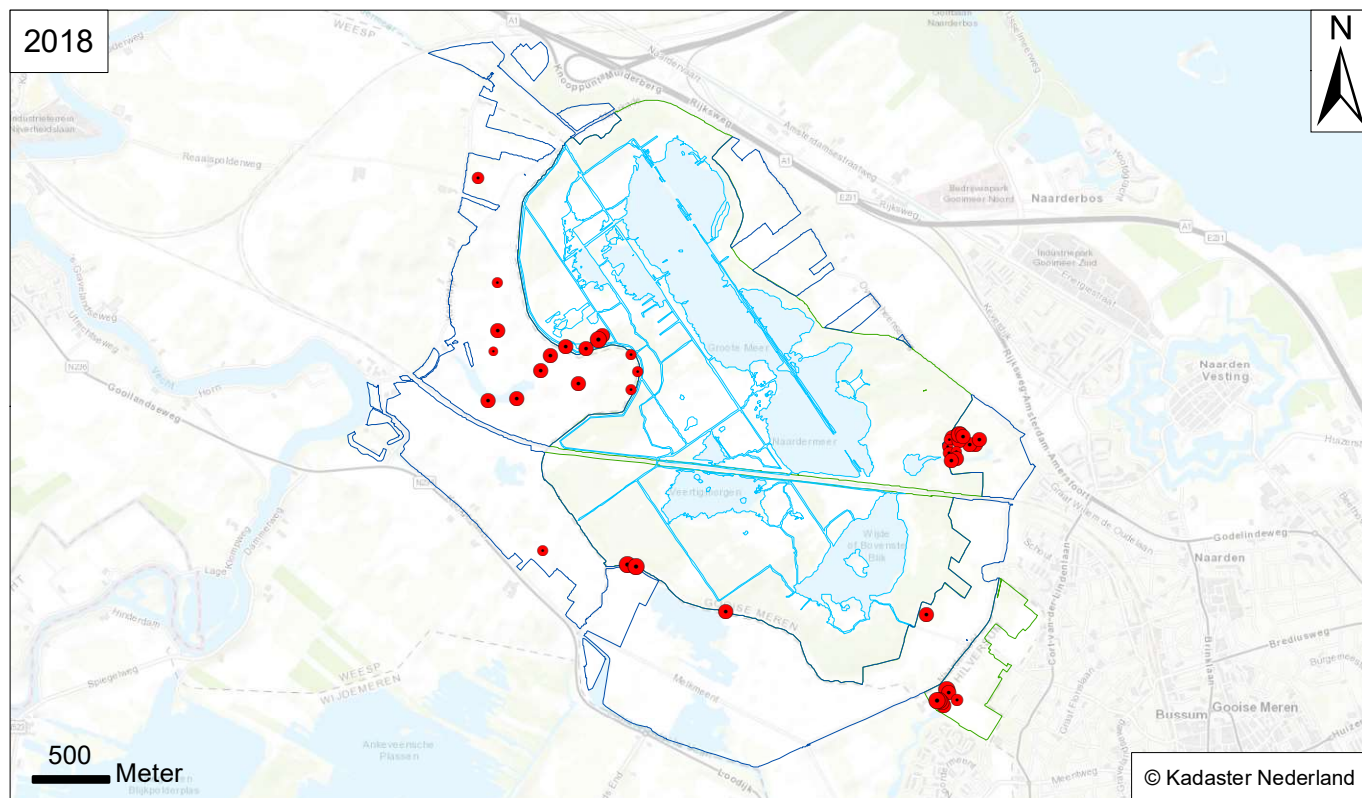
Rode Lijst: -

SNL-type: N08.03

Habitattype: H2190_A

Verspreiding: Waterpunge is alleen aangetroffen in Stadzigt. De soort lijkt zich hier te hebben uitgebreid.

Ecologie: Waterpunge kan in zeer uiteenlopende vegetatietypen voorkomen. De plant is gebonden aan een vochtige bodem en groeit op plekken die 's winters onder water staan. De plant gedijt goed bij lage zoutconcentraties en komt op ontziltende locaties voor. Bij hogere zoutconcentraties wordt de groei van Waterpunge sterk geremd. Waterpunge heeft een gering concurrentievermogen en komt hoofdzakelijk in pioniervegetaties voor. De soort kan zowel op lichte klei als op zand, leem of laagveen groeien, maar mijdt zure milieus.

Ruwe bies (*Schoenoplectus tabernaemontani*)

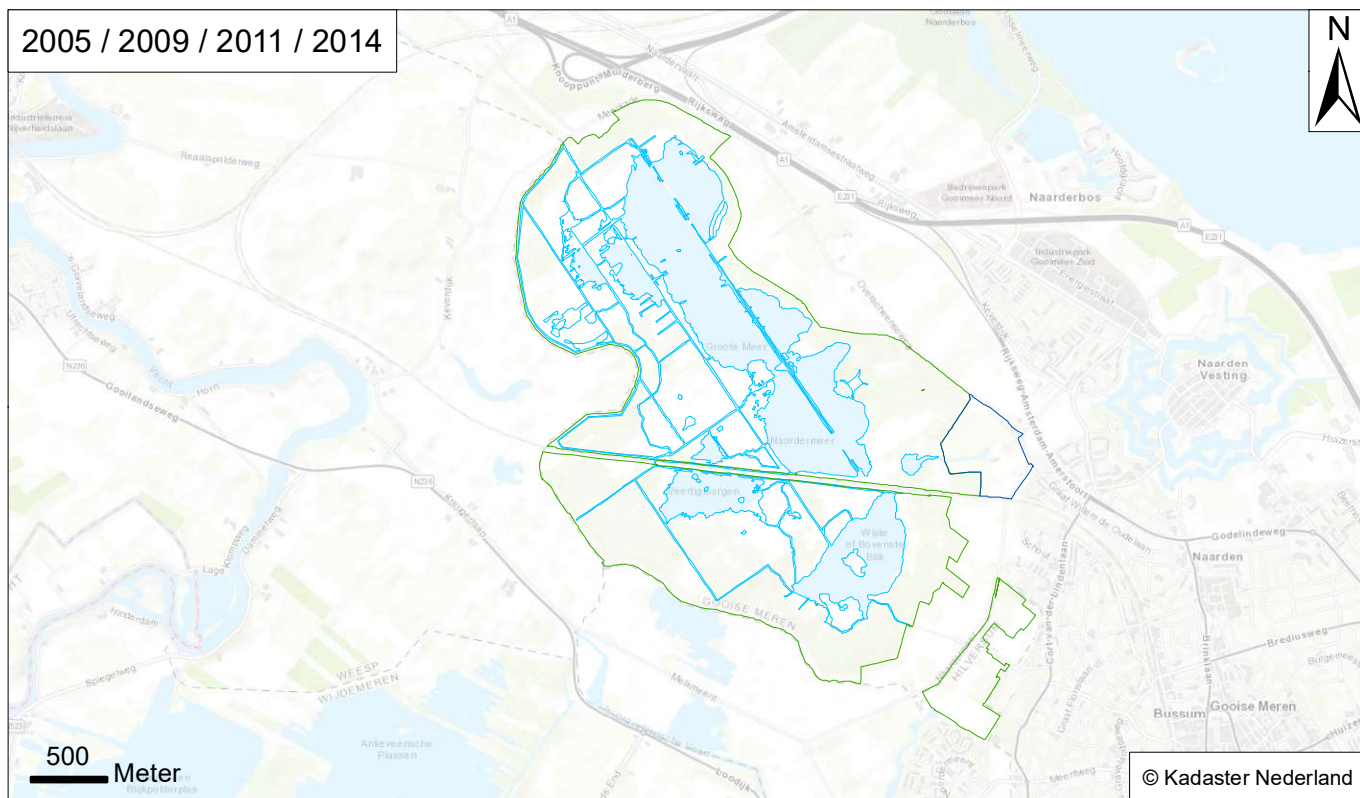
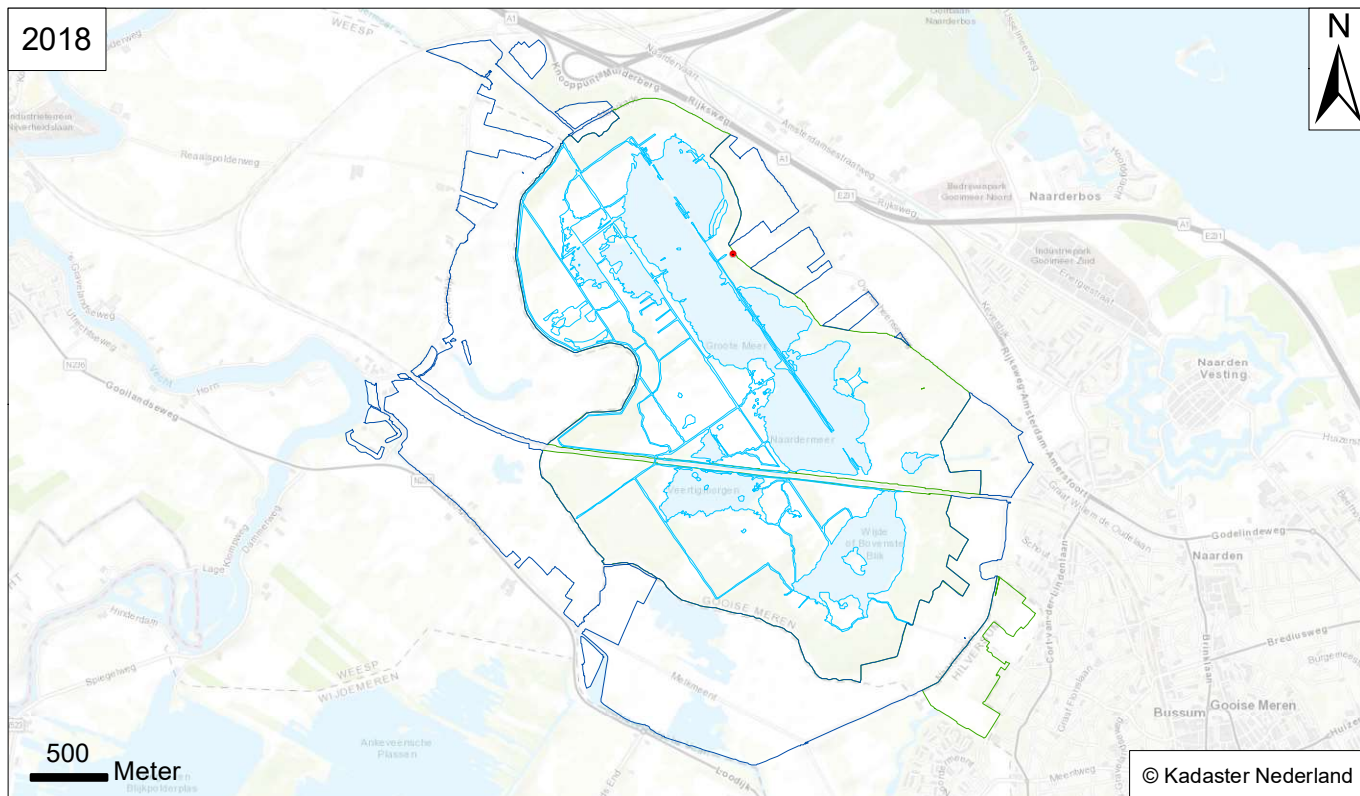
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01

Habitattype: -

Verspreiding: Ruwe bies is een vrij algemene soort in Stadzigt en het zuidwestelijk deel van het Laegieskamp. De soort is op een aantal plaatsen aangetroffen in de Keverdijksche Polder.

Ecologie: Ruwe bies is een soort van licht brakke omstandigheden in en aan wateren en in rietlanden. Een ander belangrijk biotoop van Ruwe bies is het zoetwatergetijdengebied. Hier groot Ruwe bies op laaggelegen slikplaten, die alleen bij laagwater kortstondig droogvallen.

Voorjaarshelmkruid (*Scrophularia vernalis*)

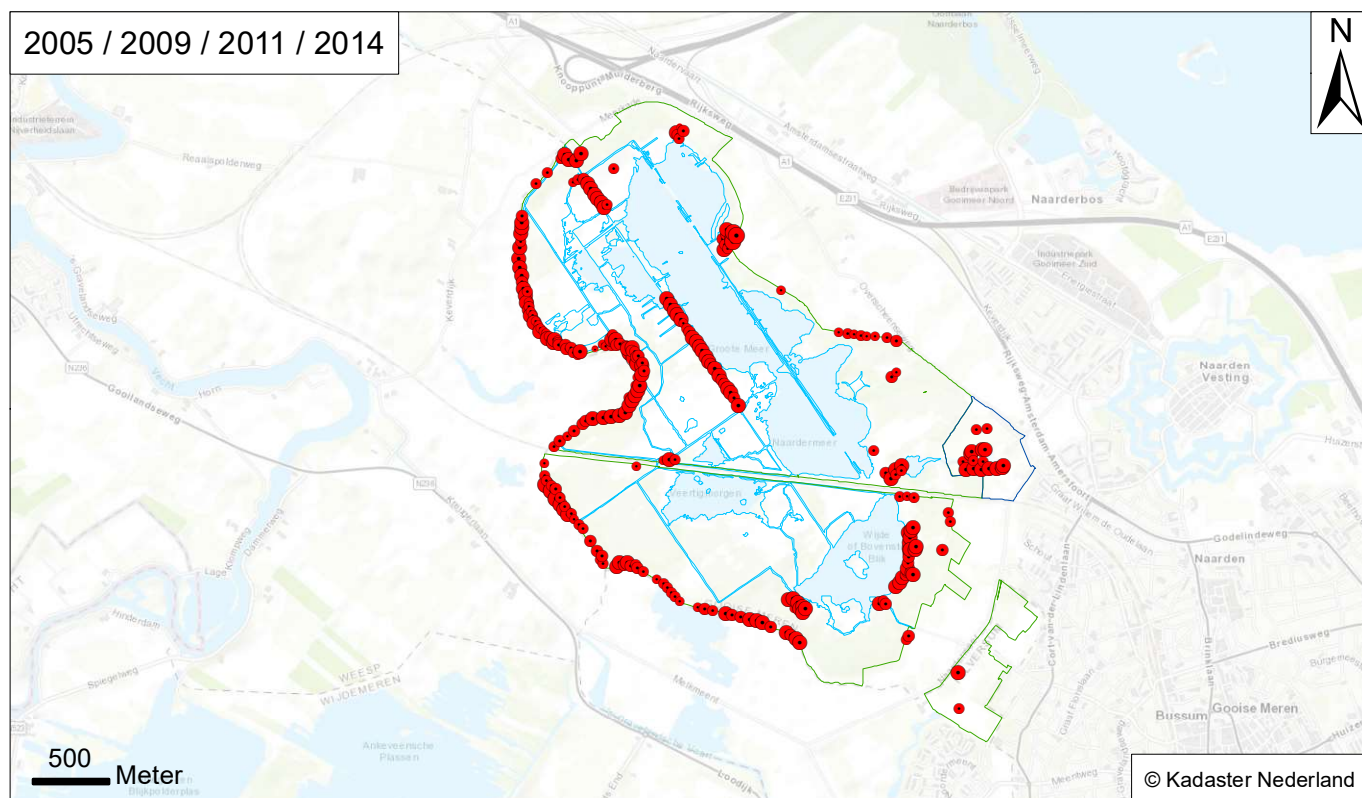
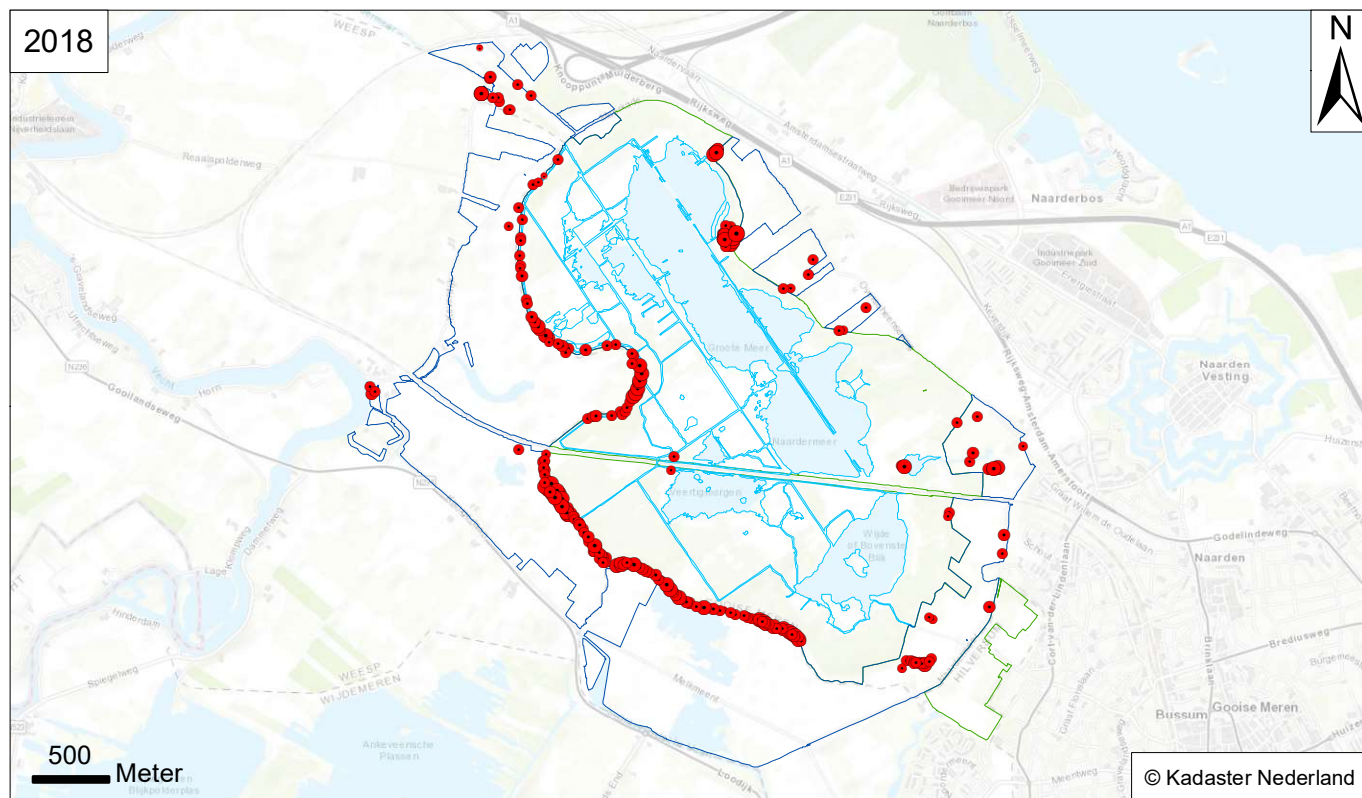
Rode Lijst: -

SNL-type: N15.01

Habitattype: H2180_B

Verspreiding: Voorjaarshelmkruid is alleen aangetroffen in De Elshof.

Ecologie: Voorjaarshelmkruid gedijt op licht beschaduwde, droge tot iets vochtige, zwak zure tot kalkrijke, vaak omgewerkte, humeuze zandgrond. De soort wordt met name gevonden in de duinen en bossen en bosranden.

Echte koekoeksbloem (*Silene flos-cuculi*)

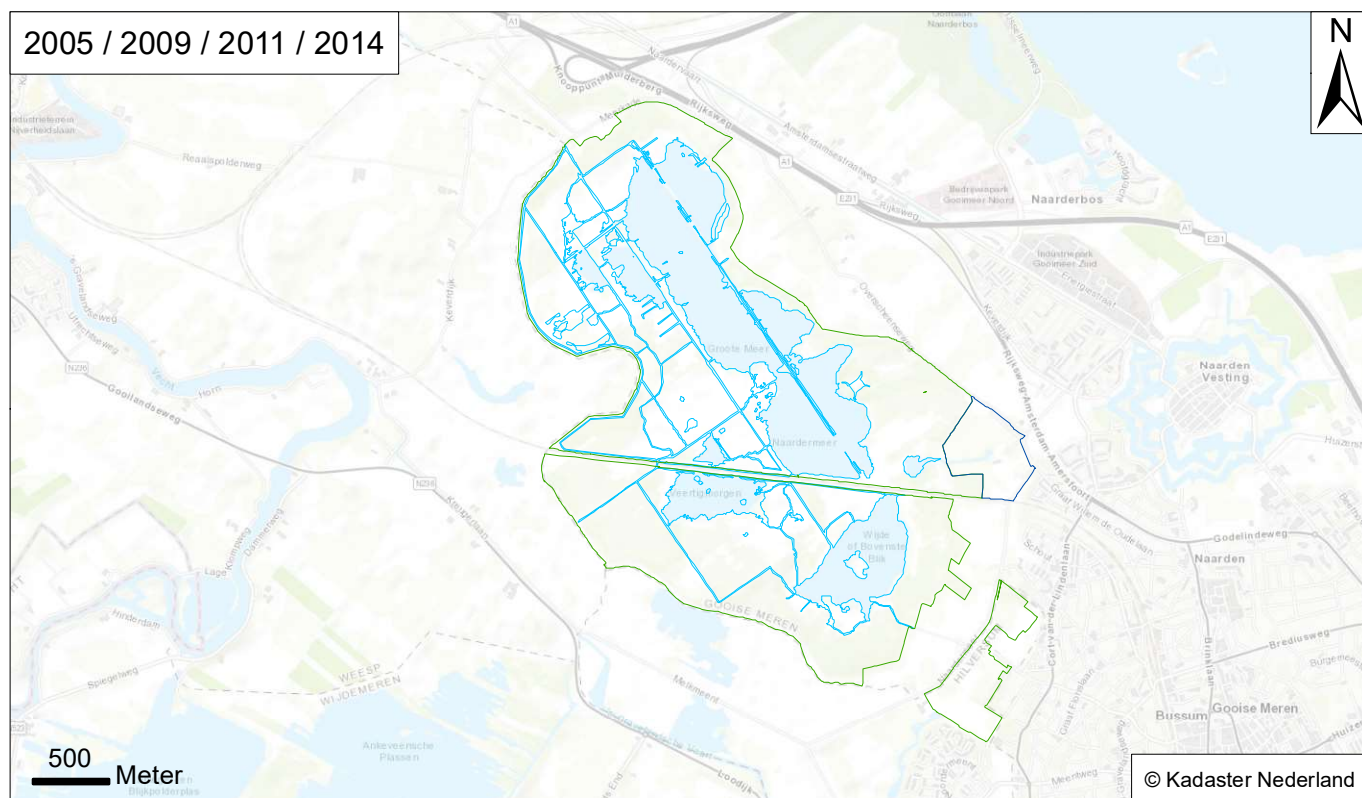
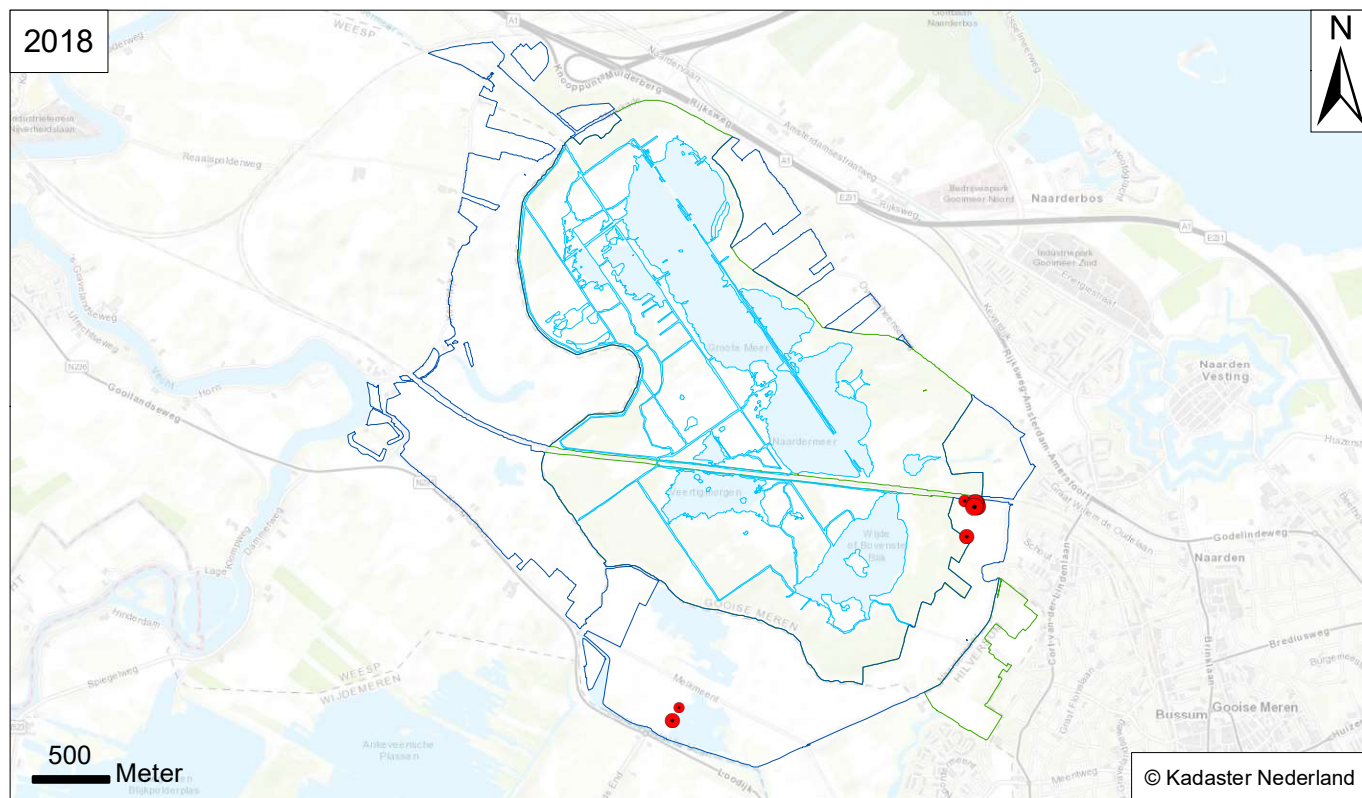
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.02, A02.01

Habitattype: -

Verspreiding: Echte koekoeksbloem is alleen gekarteerd in beheertype N12.02. De soort is verspreid in de bufferzone aangetroffen.

Ecologie: Echte koekoeksbloem is een plant van natte hooilanden. De soort komt voor in relatief open vegetaties op matig voedselrijke grond. De soort komt hoofdzakelijk voor op veen, maar kan ook op zand, leem of zavel voorkomen. Echte koekoeksbloem groeit in licht bemeste tot onbemeste gras- en rietvegetaties. De soort is slecht bestand tegen zware bemesting en neemt af bij intensieve begrazing.

Late guldenroede (*Solidago gigantea*)

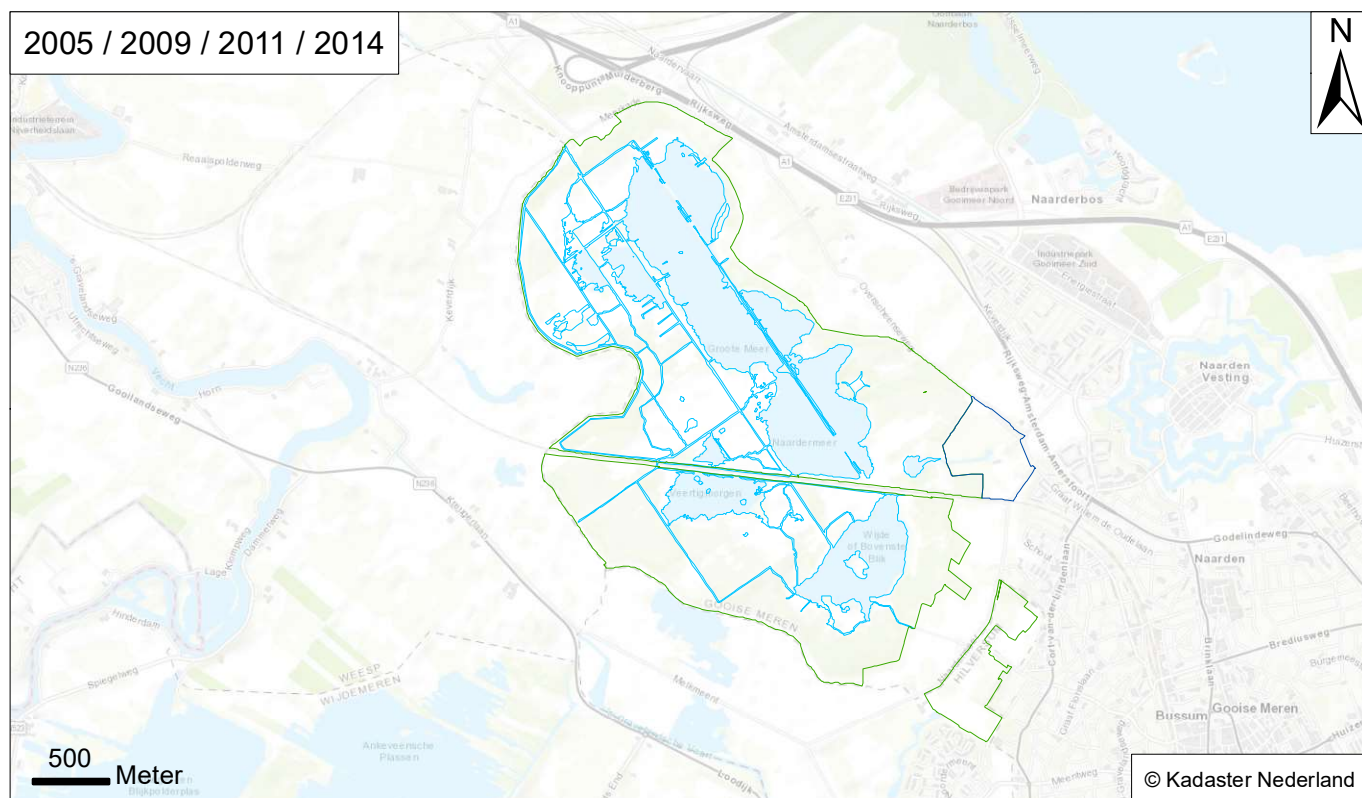
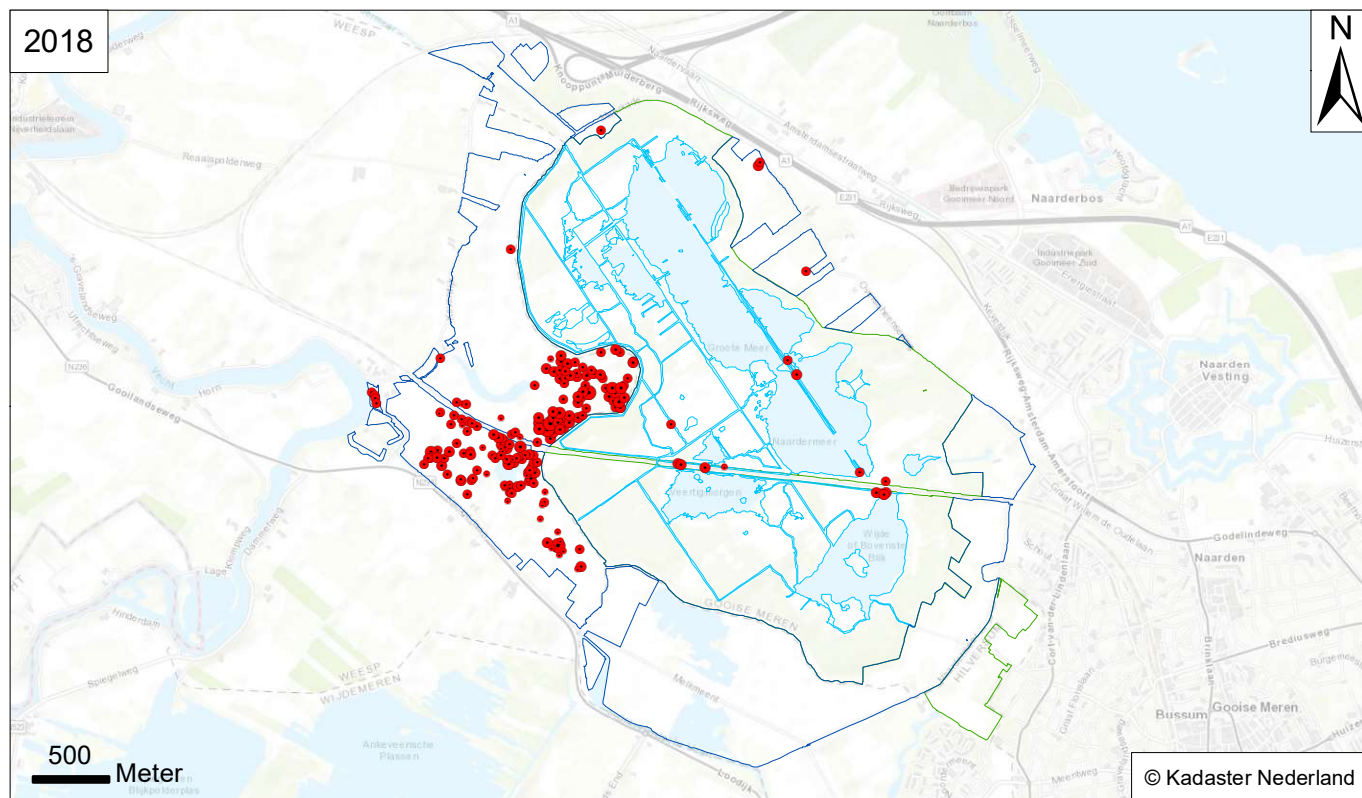
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Late guldenroede is aangetroffen ten zuiden van Stadzigt en in het zuidelijk deel van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Late guldenroede komt voor op zonnige, vochtige tot natte plaatsen. De soort groeit in ruigten aan rivieroeveren en open plekken in bossen. De bodem is voedselrijk en vaak verstoord.

Moerasmelkdistel (*Sonchus palustris*)

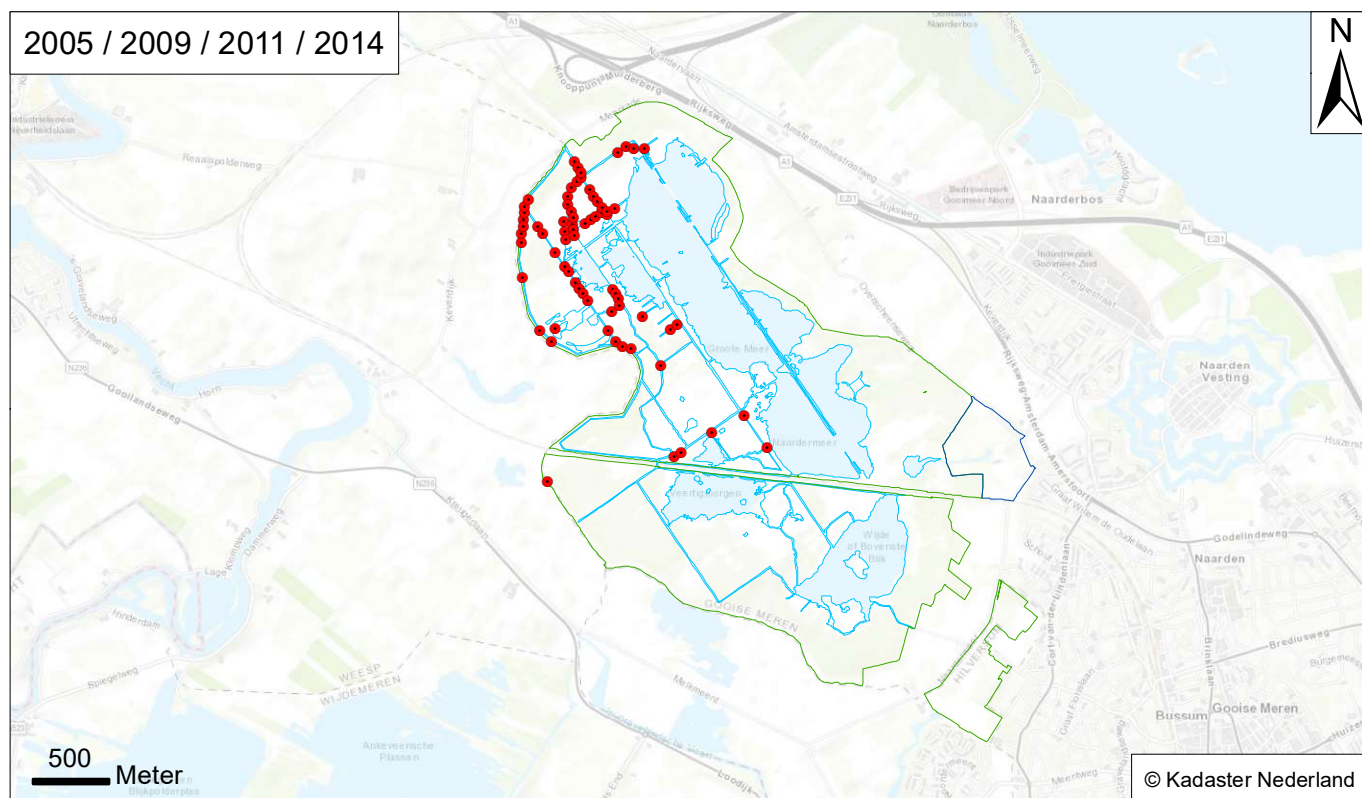
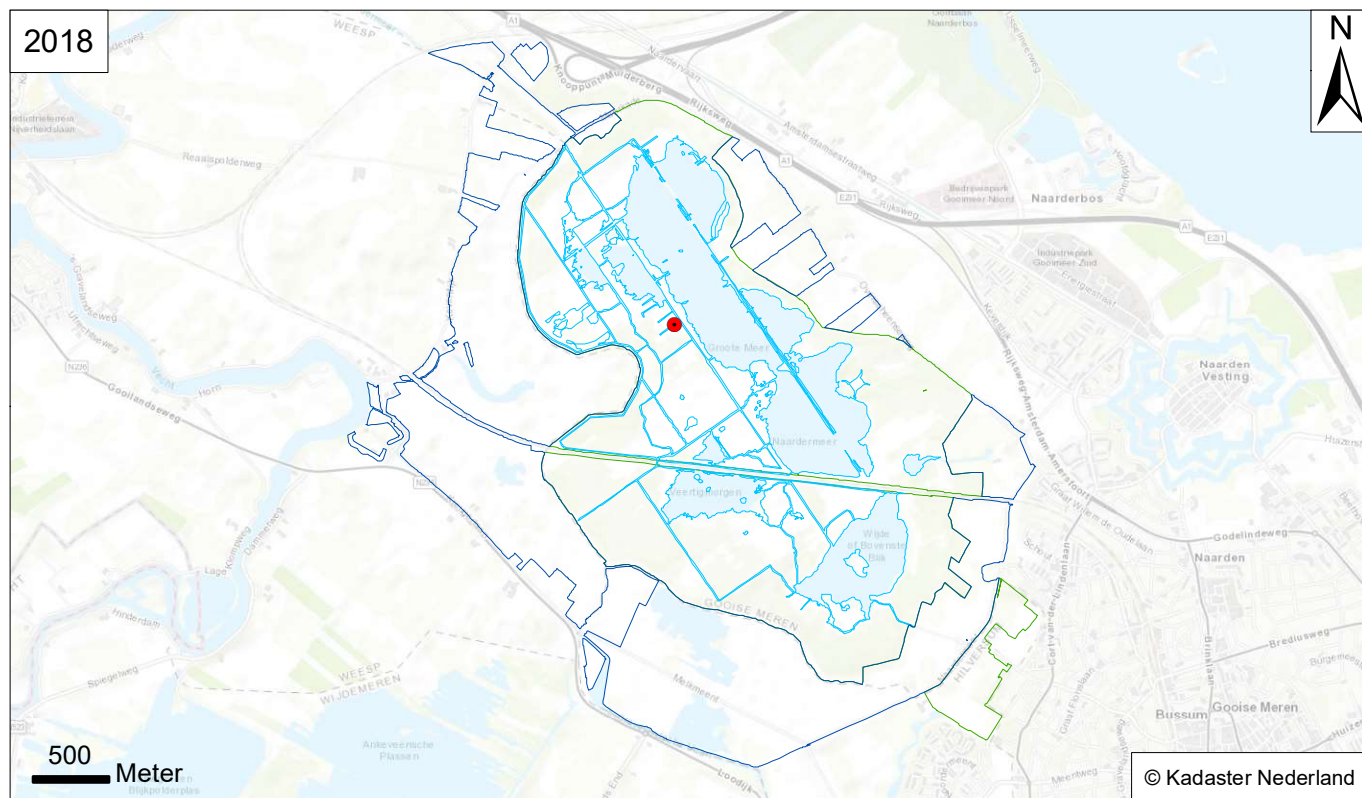
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.01, N05.02

Habitattype: H6430_B

Verspreiding: Moerasmelkdistel is een algemene soort in de Keverdijksche Polder, zowel ten noorden als ten zuiden van de spoorlijn. Verder is de soort aangetroffen in de rietruigten langs de spoorlijn.

Ecologie: Moerasmelkdistel is een karakteristieke verschijning in oeverruigten langs meren en plassen, aan benedenlopen van grote rivieren, langs vaarten, spoorsloten en andere brede sloten, vooral langs zwak brakke wateren. Door ontzilting komt de soort nu ook voor langs afgesloten zeearmen in het Deltagebied. Moerasmelkdistel groeit op zwaar organisch strooisel (bijv. dode resten van Riet) dat op veen of klei is afgezet. Buiten Nederland gaat de soort hard achteruit en is hij bedreigd.

Kleine egelskop (*Sparganium emersum*)

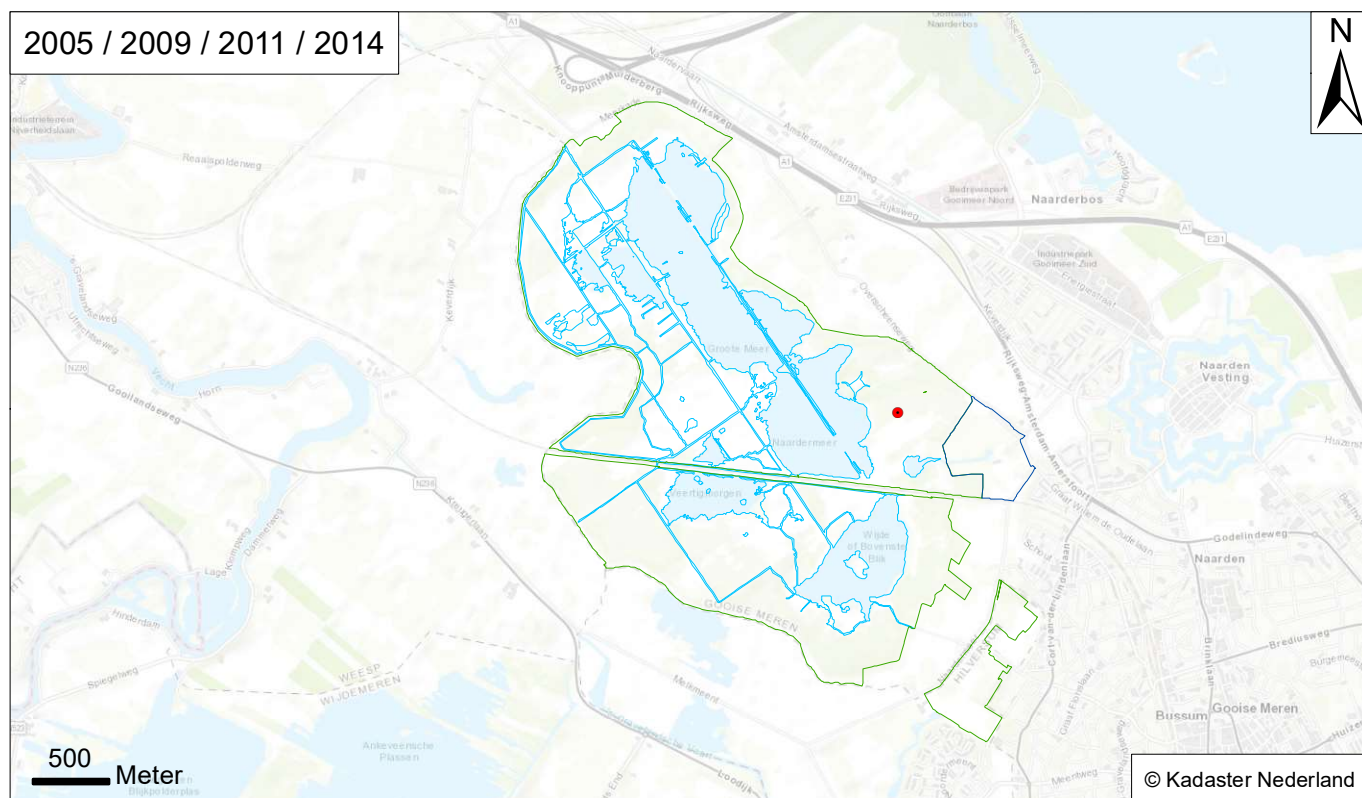
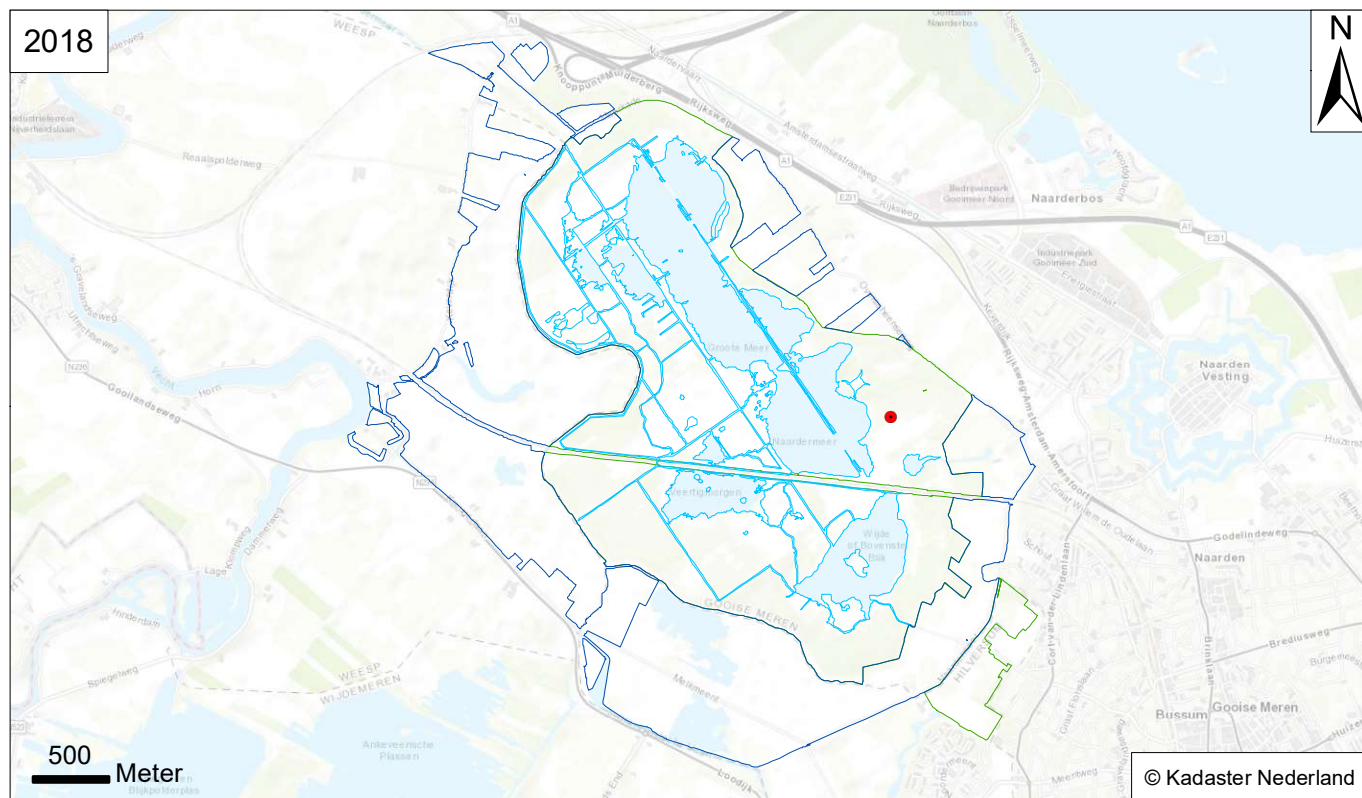
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitattype: -

Verspreiding: Kleine egelskop is éénmaal aangetroffen in het Naardermeer. De soort is op veel plaatsen niet teruggevonden.

Ecologie: Kleine egelskop is gebonden aan matig voedselrijk tot voedselrijk, zwak basisch, stilstaand tot stromend water op een bodem van zand, veen of klei. De soort wordt het meest aangetroffen in kwelgevoede wateren.

Smalbladig veenmos (*Sphagnum angustifolium*)

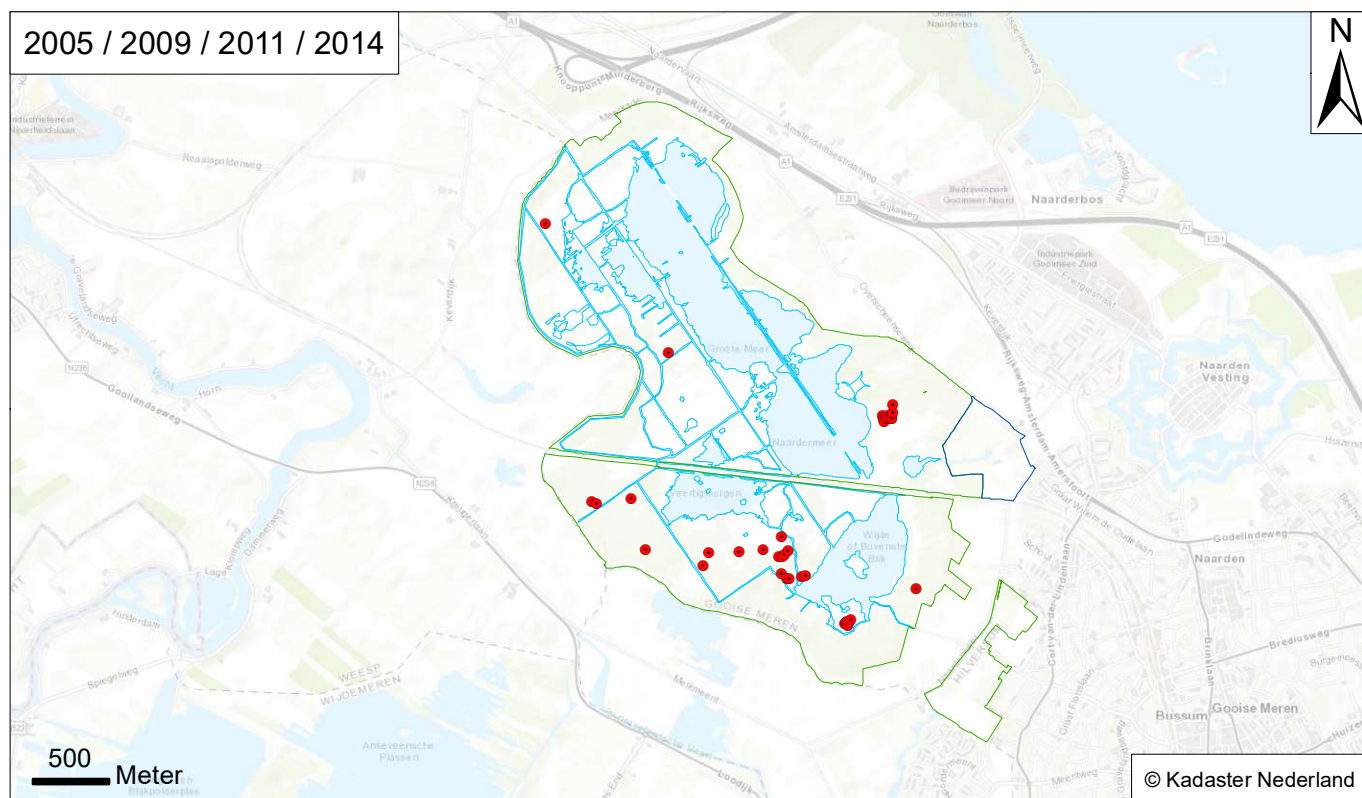
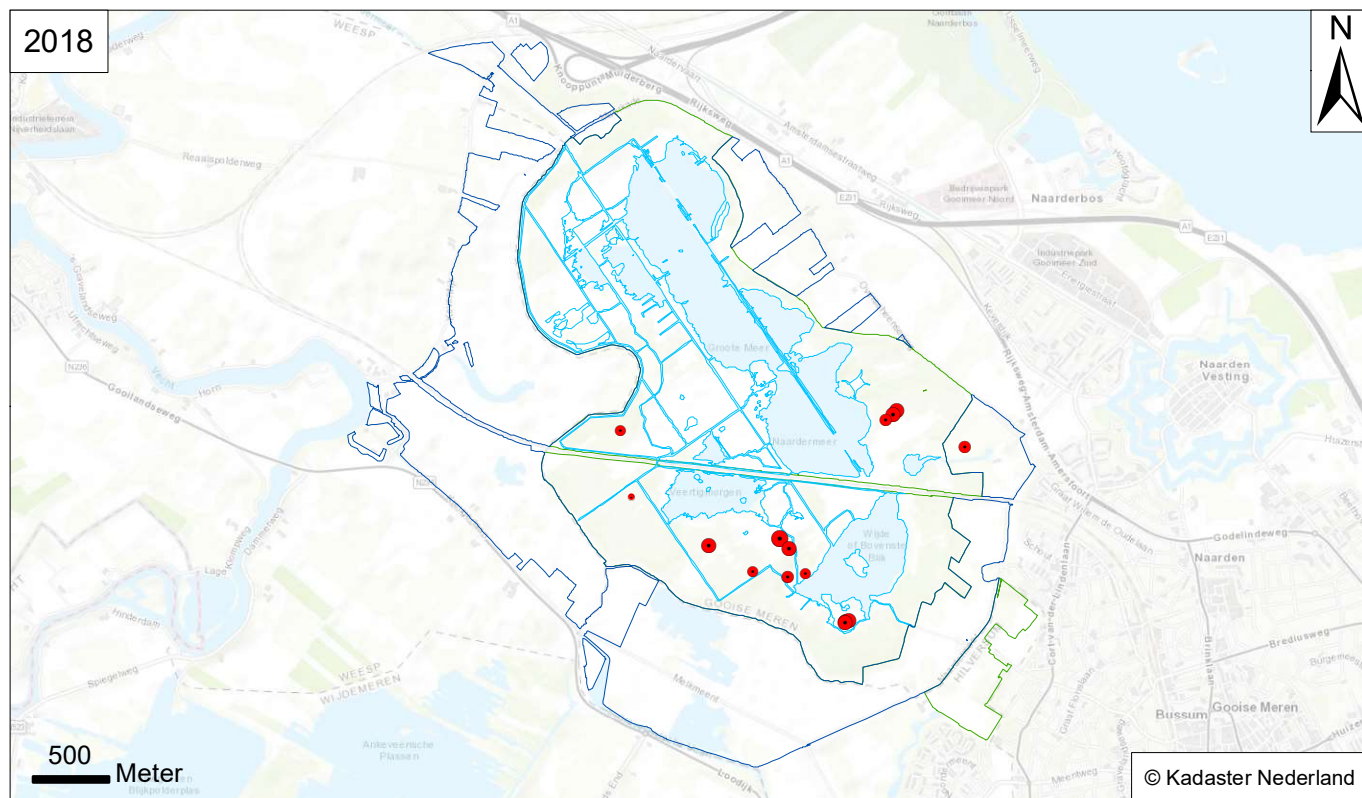
Rode Lijst: GE

SNL-type: -

Habitatype: H91D0

Verspreiding: Smalbladig veenmos is teruggevonden op de bekende groeiplaats ten noorden van Stadzigt.

Ecologie: Smalbladig veenmos is een typische soort van veenmos- en zeggenrijk berkenbroekbos. In vergelijking met Fraai veenmos prefereert Smalbladig veenmos minder zuur en mineraalrijker water.

Stijf veenmos (*Sphagnum capillifolium*)

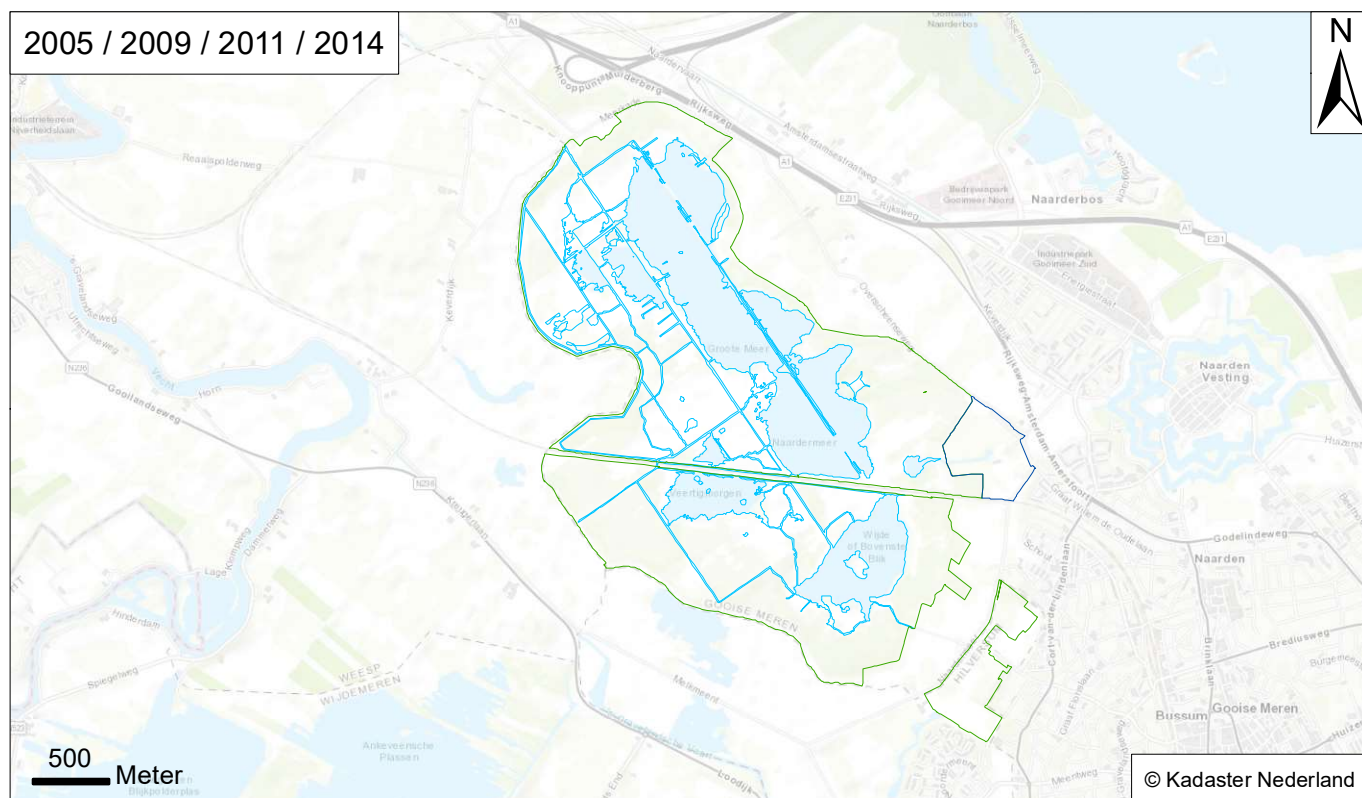
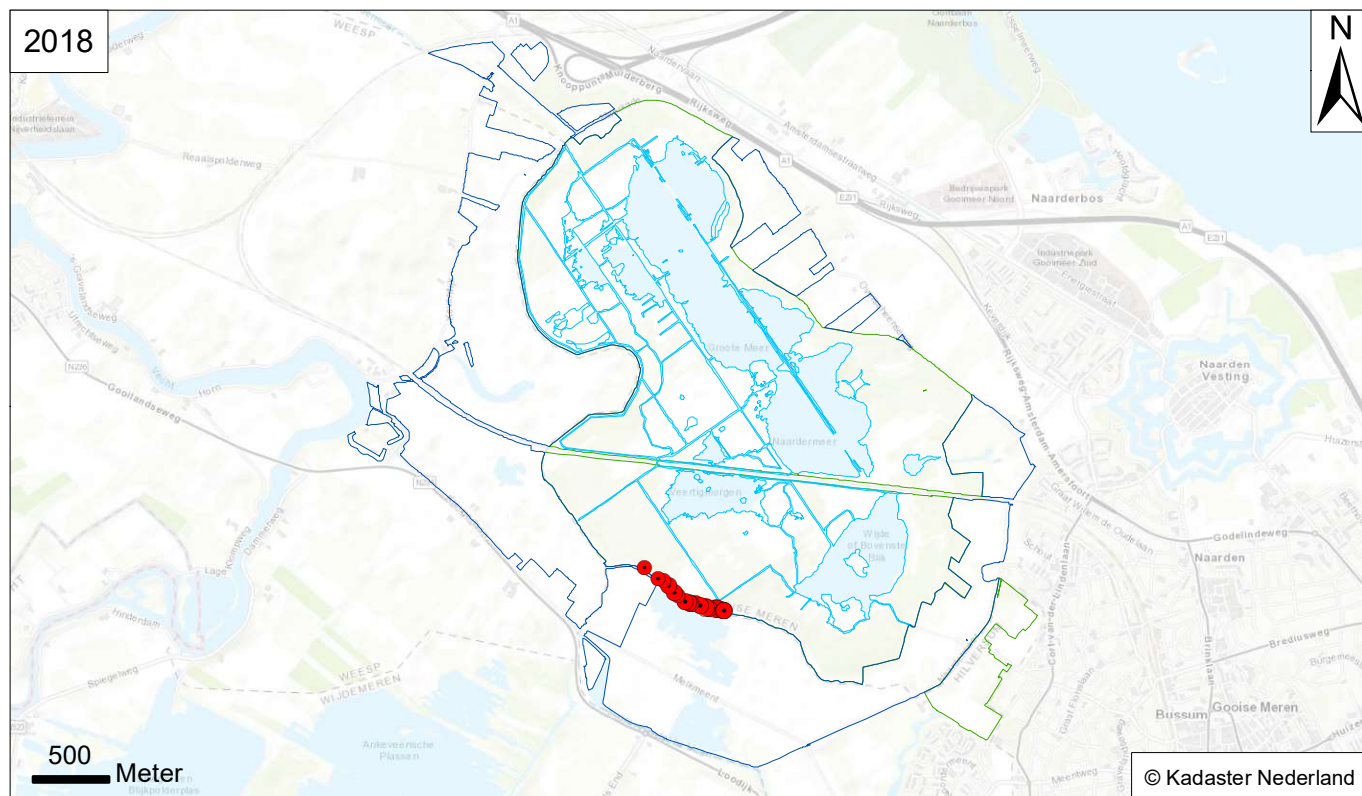
Rode Lijst: KW

SNL-type: N14.02

Habitatype: -

Verspreiding: Stijf veenmos is met name in het zuidelijk deel van het Naardermeer aangetroffen. Verder is de soort gevonden in het berkenbroek ten noordwesten van Stadzicht.

Ecologie: Stijf veenmos komt voor in laagveenmoerassen, broekbossen, veenmosrietland en hangveentjes op beboste stuifheuveld. De soort kan hier op relatief droge plaatsen voorkomen.

Geoord veenmos (*Sphagnum denticulatum*)

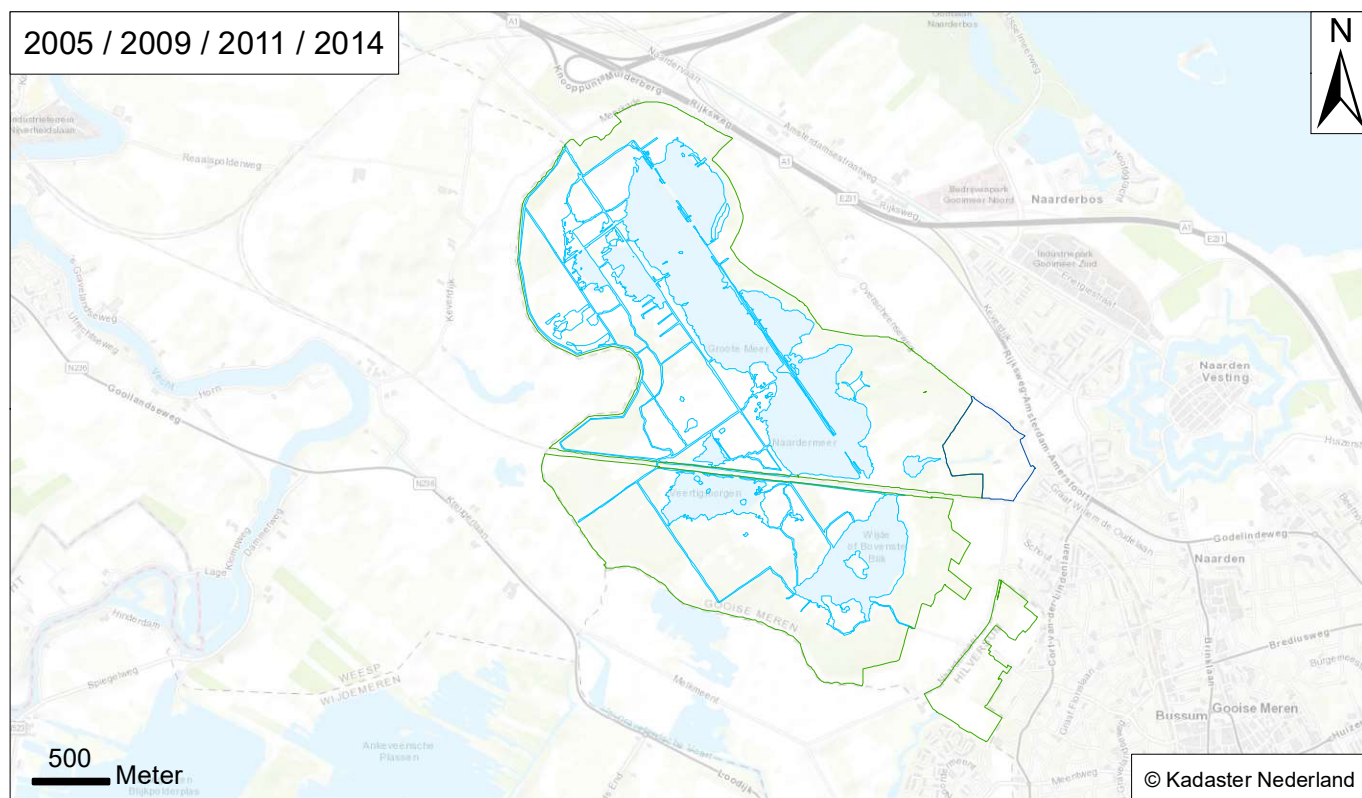
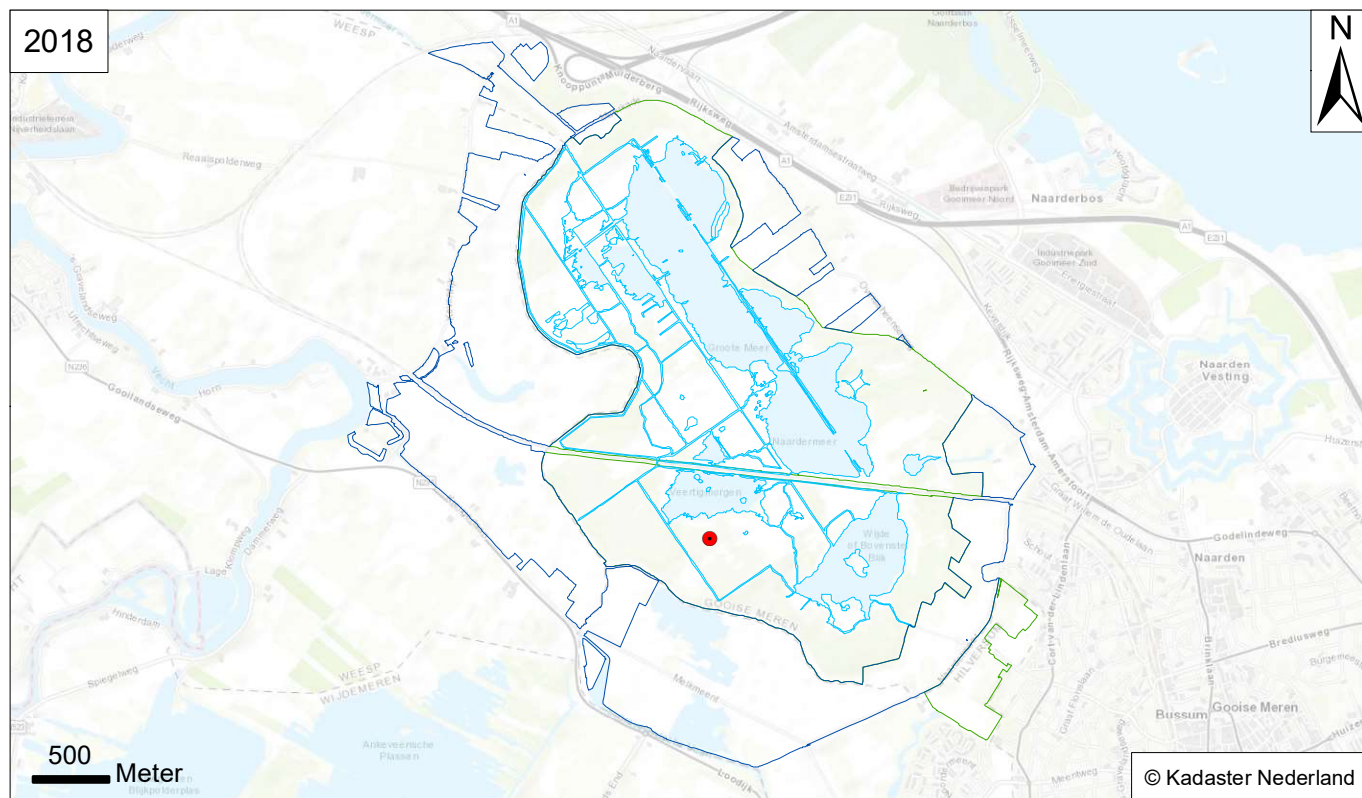
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: H3160

Verspreiding: Geoord veenmos is veel aangetroffen langs de Meerkade ten noorden van de Hilversumse Bovenmeent.

Ecologie: Geoord veenmos is een typische soort van voedselarme, natte plaatsen in en rond heidevennen, greppels en poeltjes.

Slank veenmos (*Sphagnum flexuosum*)

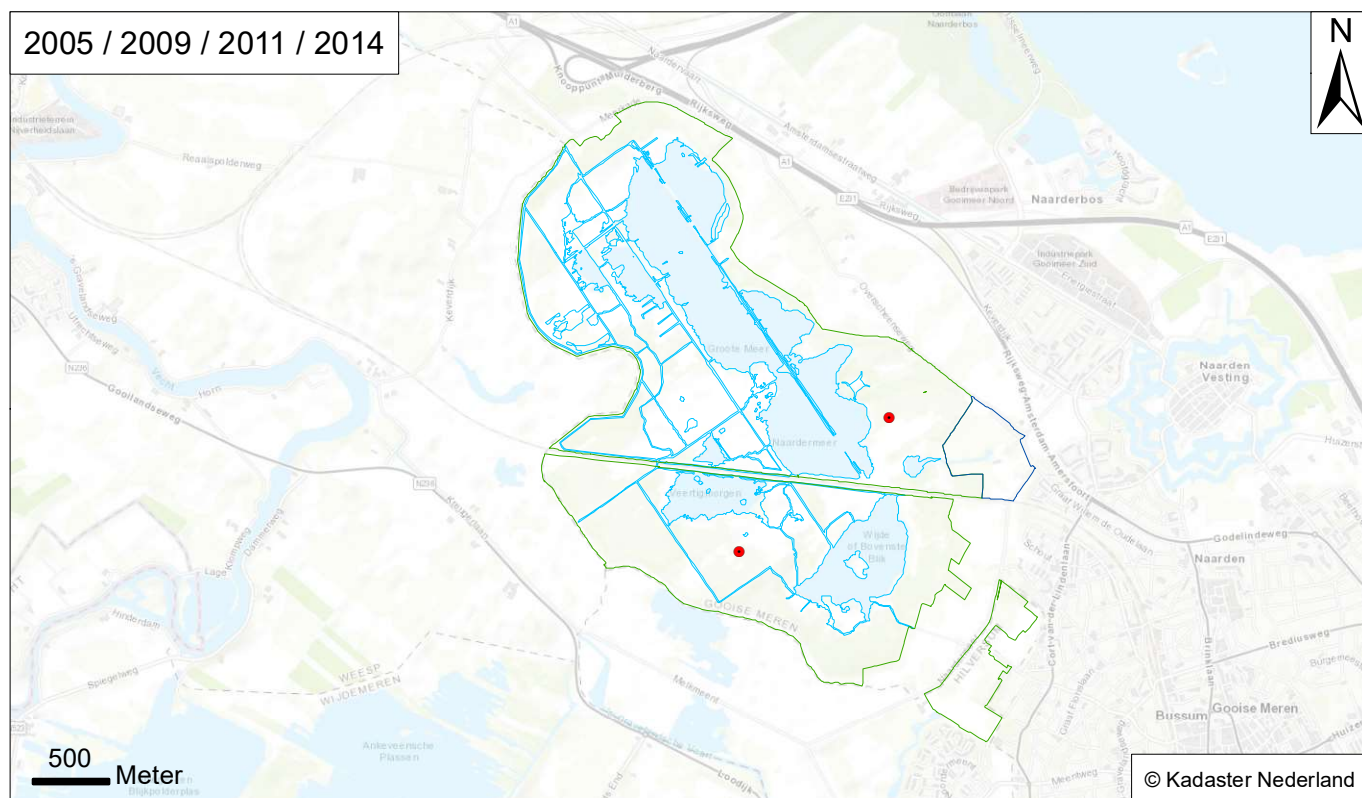
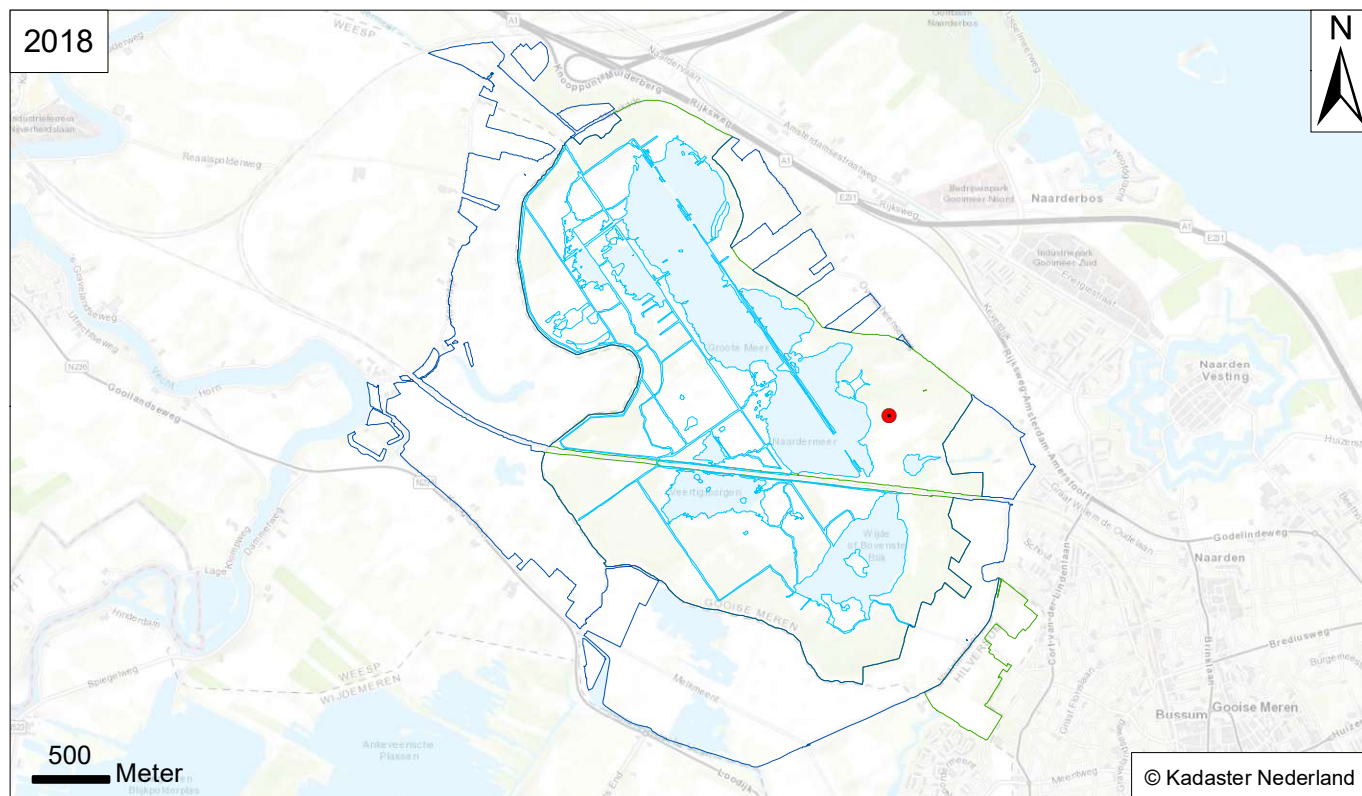
Rode Lijst: KW

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Deze soort is aangetroffen in het berkenbroekbos ten noordoosten van de Drie Elssloot.

Ecologie: Slank veenmos is een typische soort van beschaduwde natte standplaatsen in mesotrofe of matig oligotrofe omstandigheden, zoals Elzen- en Berkenbroekbossen.

Bruin veenmos (*Sphagnum fuscum*)

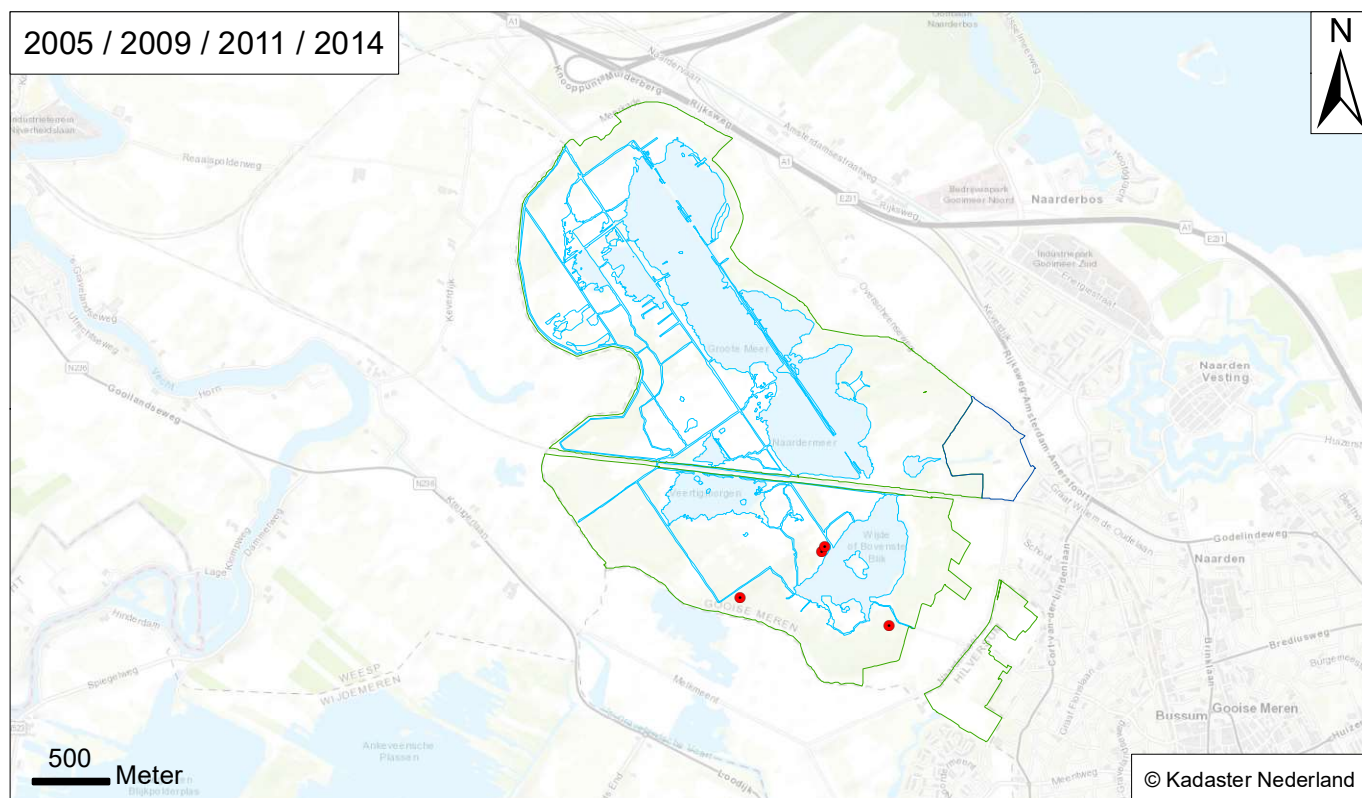
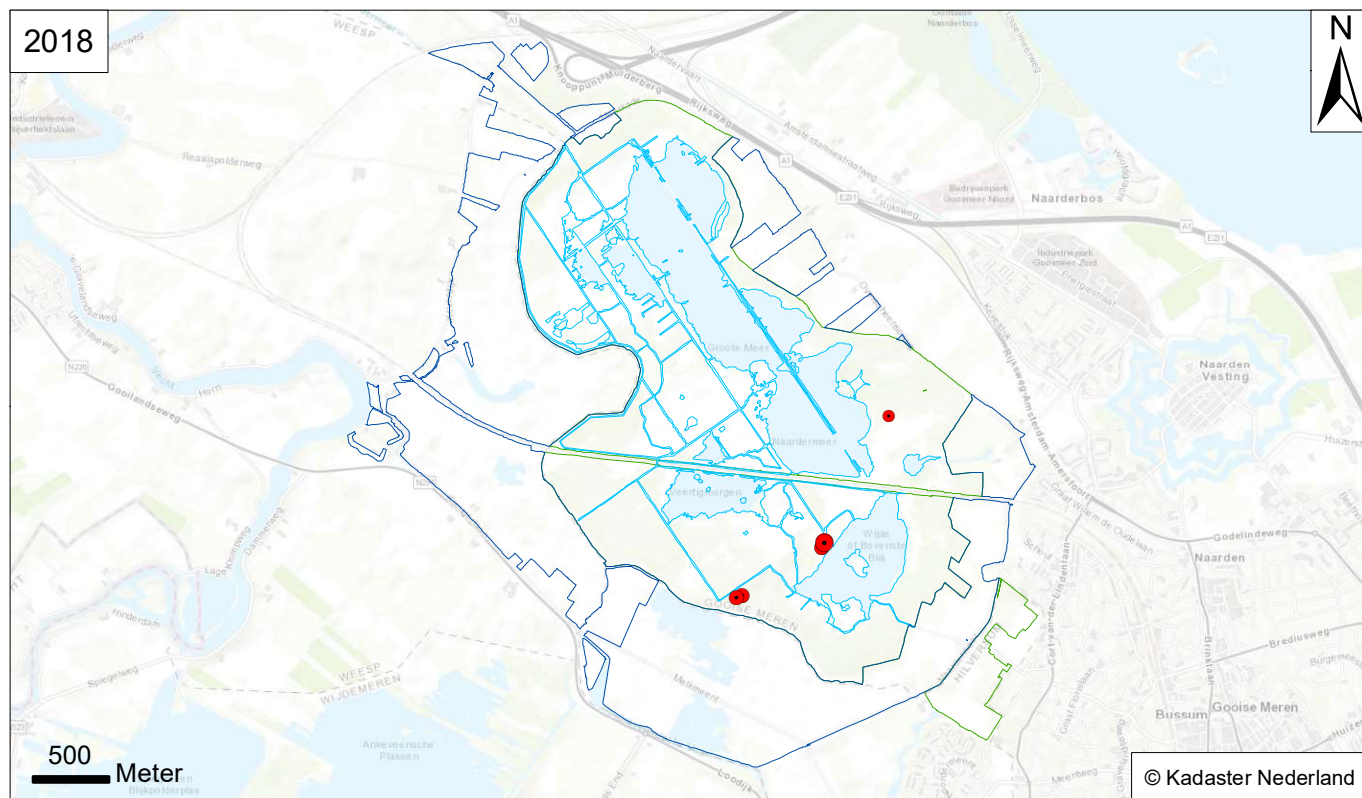
Rode Lijst: GE

SNL-type: N06.03

Habitatype: -

Verspreiding: Bruin veenmos is op slechts één groeiplaats teruggevonden, in het berkenbroekbos ten noorden van Stadzicht.

Ecologie: Bruin veenmos is een zeer zeldzame soort van veenmosrietland en trilvenen. Ze wordt zelden aangetroffen in natuurontwikkelingsterreinen.

Gerafeld veenmos (*Sphagnum girgensohnii*)

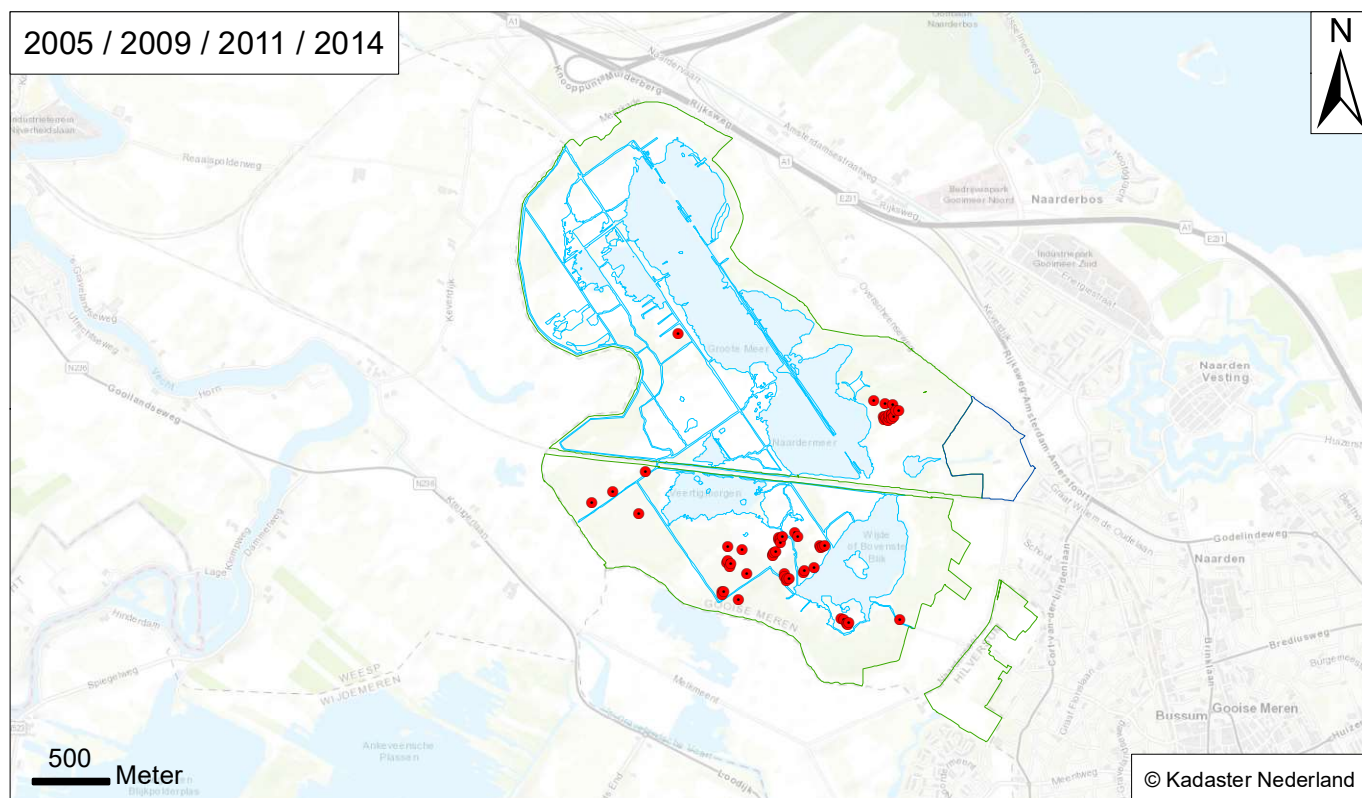
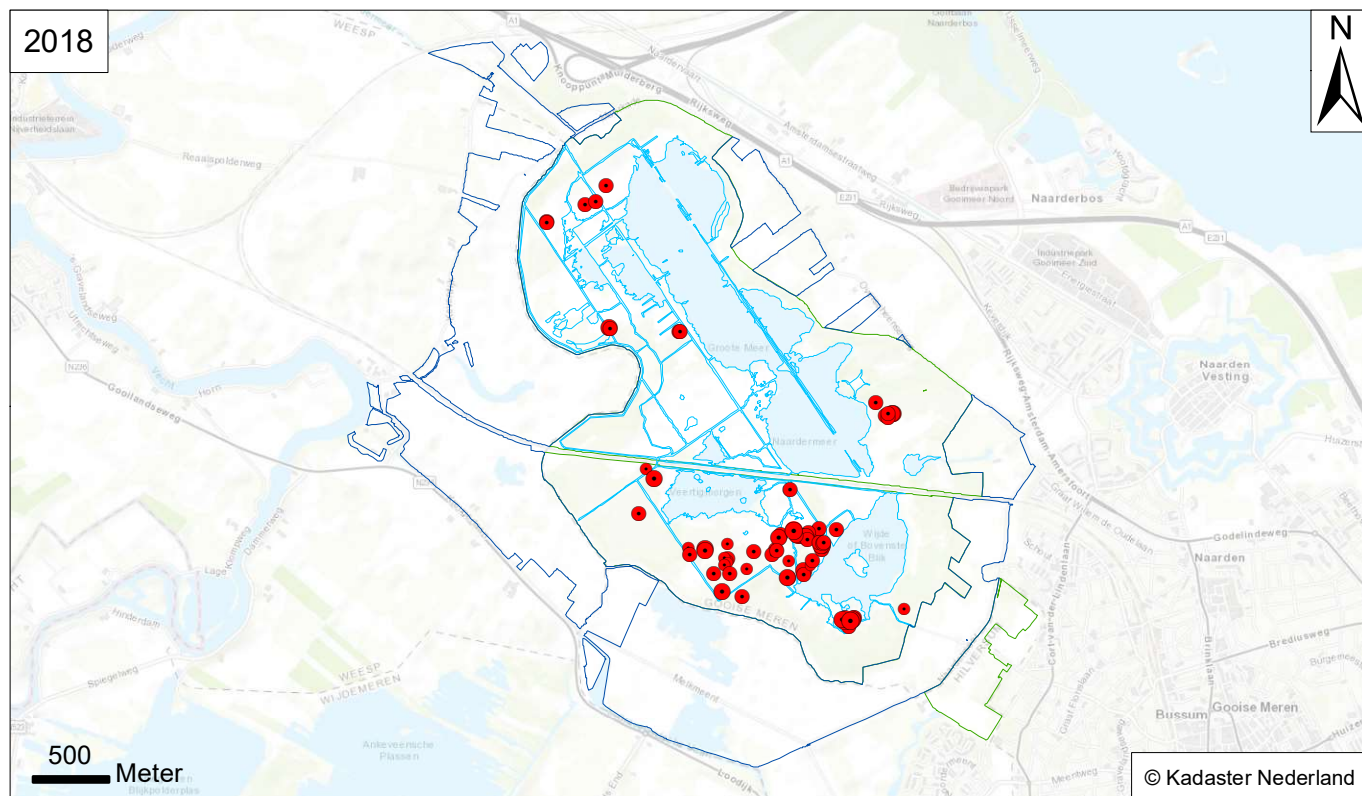
Rode Lijst: GE

SNL-type: -

Habitattype: -

Verspreiding: Gerafeld veenmos is op een aantal plaatsen aangetroffen. De soort is ook aangetroffen in het Berkenbroekbos ten noorden van Stadzigt; dit betreft een nieuwe vindplaats.

Ecologie: Gerafeld veenmos komt voor op met name de Pleistocene zandgronden en in laagveengebieden. Binnen het laagveengebied is de soort gebonden aan nat berkenbroekbos en overgangen tussen licht verzuurd Elzenbroek en Berkenbroekbos.

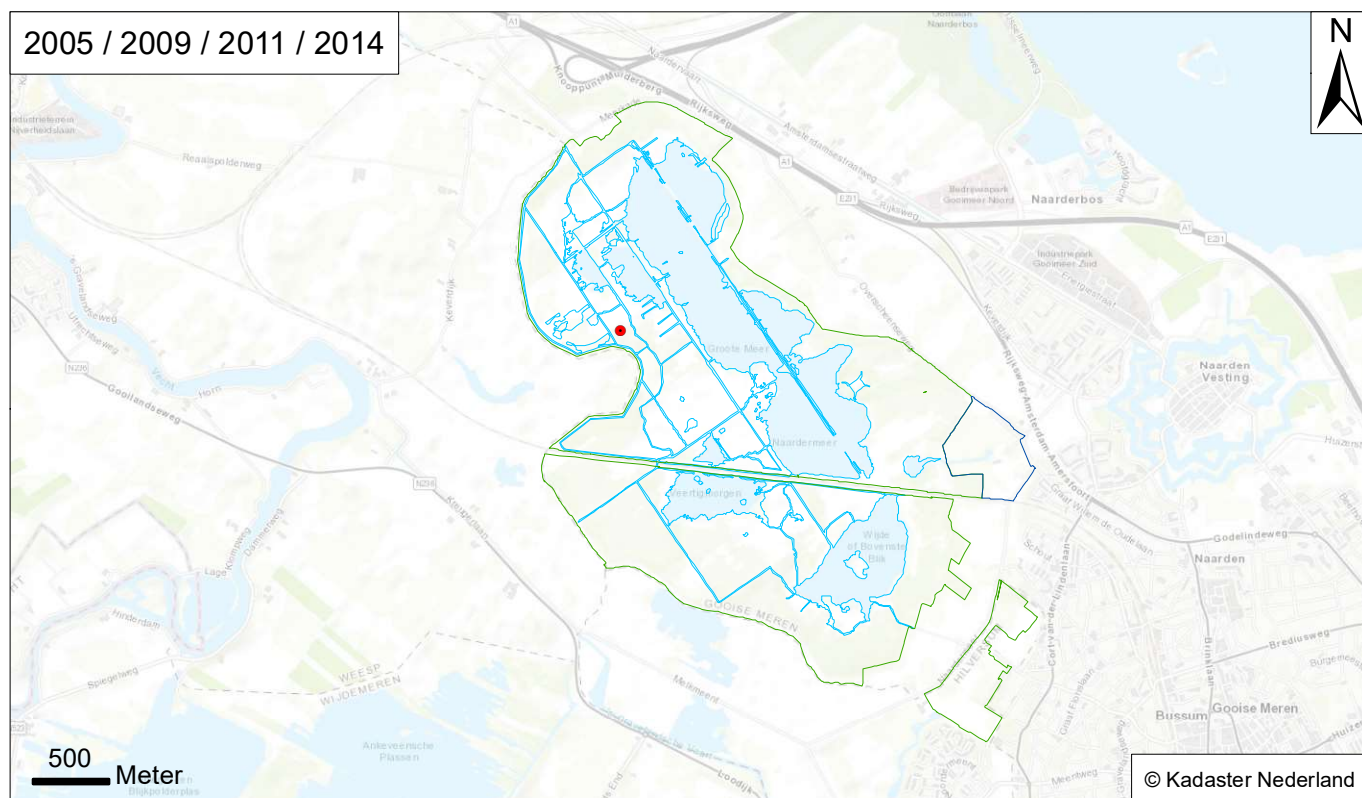
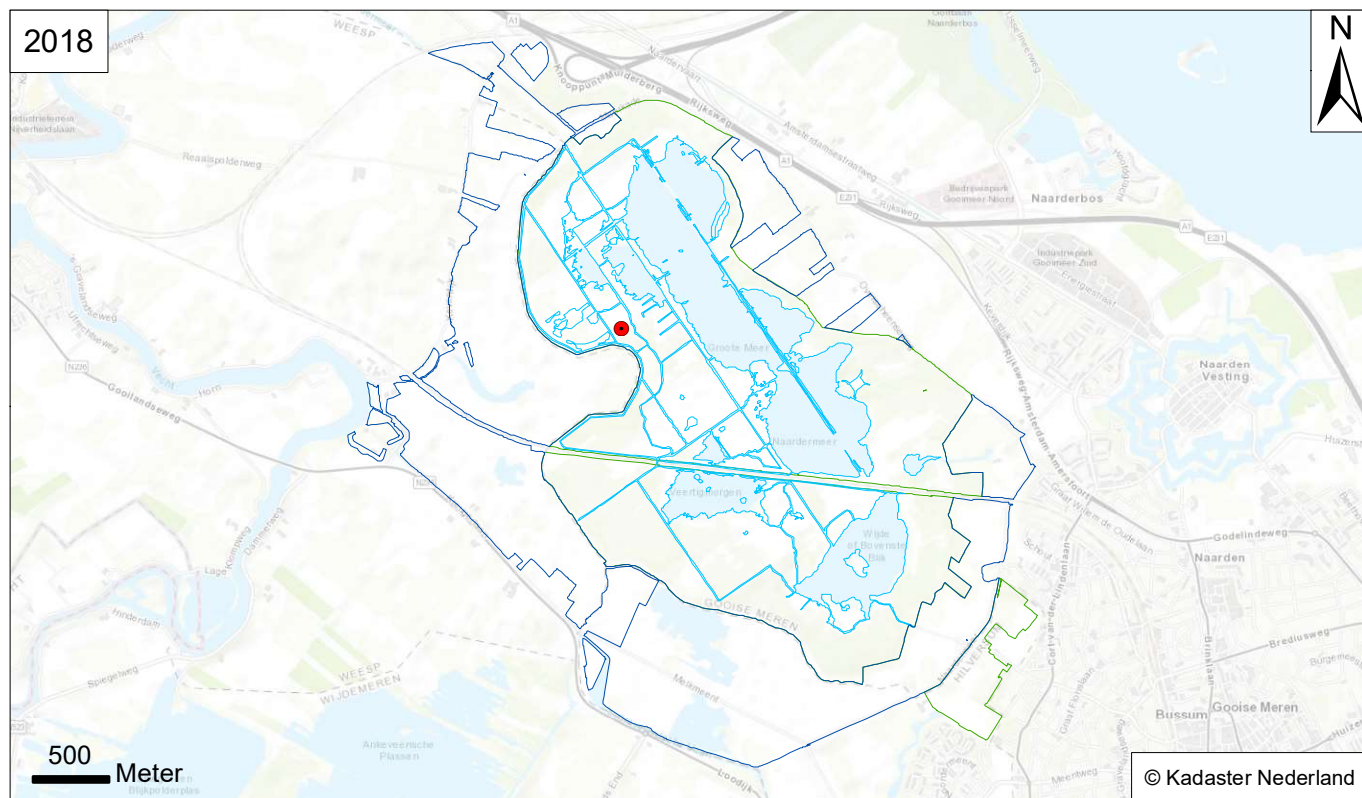

Hoogveenveenmos (*Sphagnum magellanicum*)

Rode Lijst: KW SNL-type: N06.01, N06.03, N06.06, N14.02 Habitattype: H7120, H7110_A, H7110_B

Verspreiding: Hoogveenveenmos is met name aanwezig in de bossen ten zuiden van de spoorlijn. De soort is ook aangetroffen op de Punt en in het Berkenbroek ten noorden van Stadzigt. De soort is ook waargenomen ten zuiden van de Visserij.

Ecologie: Hoogveenveenmos is een typische soort van (levend) hoogveen. Daarnaast kan ze ook voor in natte, veenmosrijke heiden, veenmosrietlanden en berkenbroekbossen.

Uitgebeten veenmos (*Sphagnum riparium*)

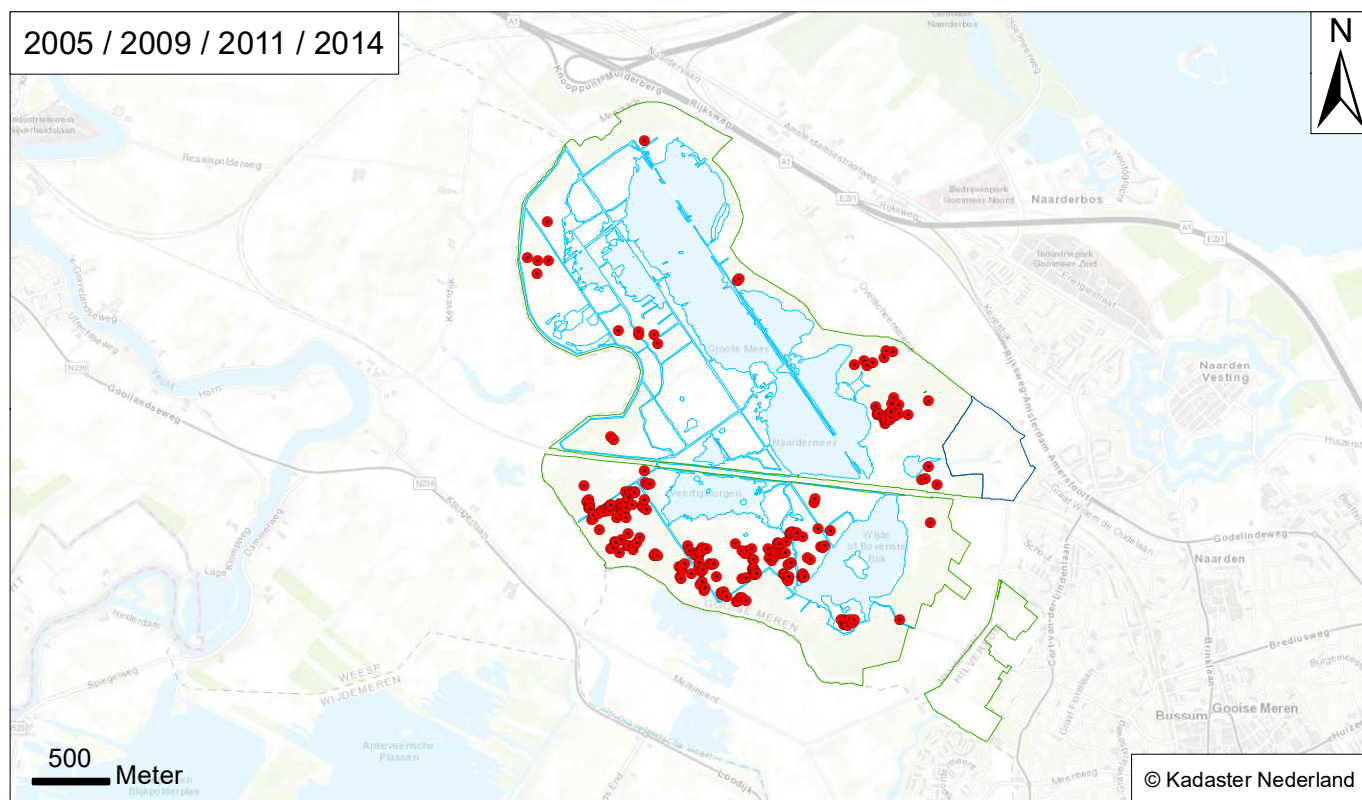
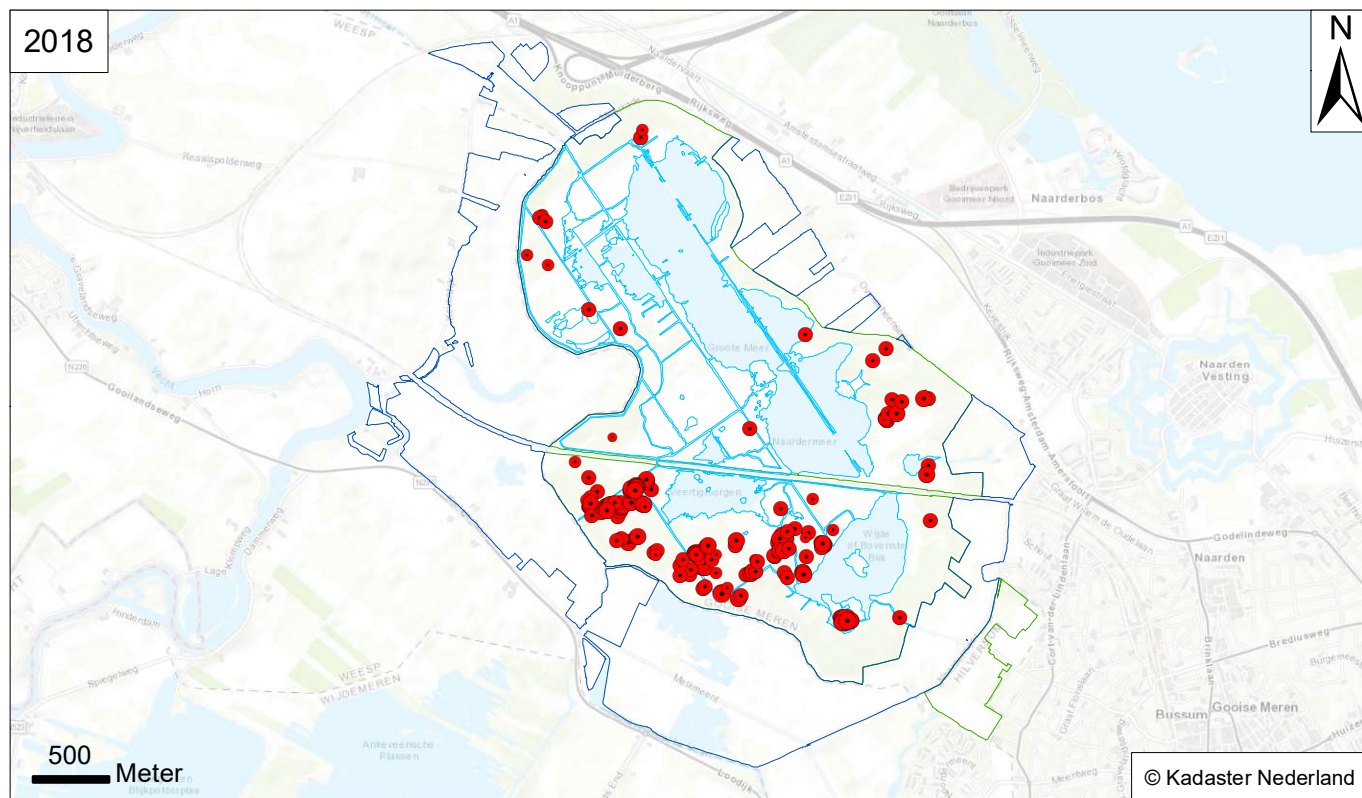
Rode Lijst: GE

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Uitgebeten veenmos is waargenomen op de bekende groeiplaats in het bos bij de Martelaarsgracht.

Ecologie: Uitgebeten veenmos wordt aangetroffen op overgangen van zure naar met grondwater gevoede systemen; het water is meestal licht gebufferd en mesotroof.

Violet veenmos (*Sphagnum russowii*)

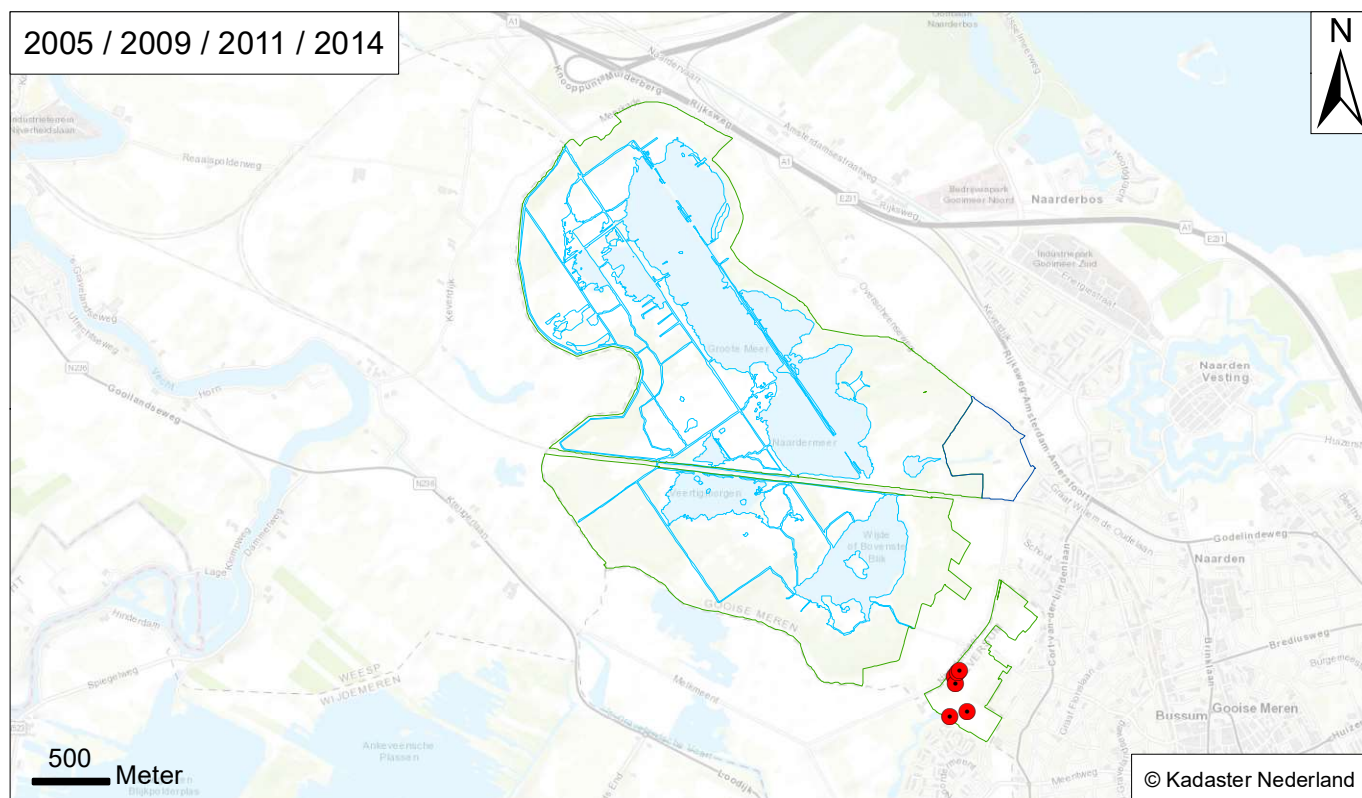
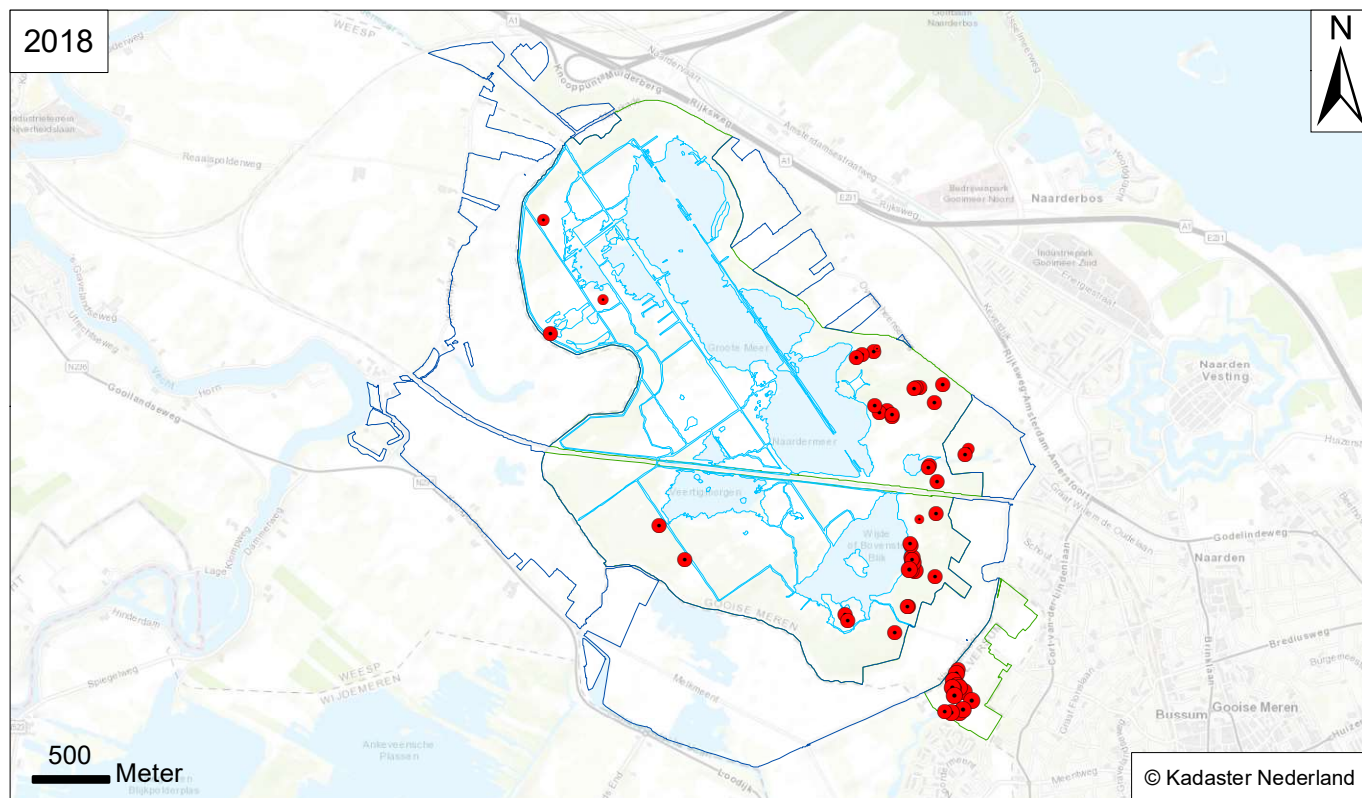
Rode Lijst: -

SNL-type: N14.02

Habitattype: H91D0

Verspreiding: Violet veenmos is veel gekarteerd in de bossen ten zuiden van de spoorlijn. De verspreiding van de soort is in grote lijnen hetzelfde gebleven.

Ecologie: Violet veenmos groeit doorgaans op zure humus. De meeste vindplaatsen van Violet veenmos zijn te vinden in Berkenbroekbossen. Daarnaast wordt deze soort gevonden in veenmosrietlanden en venen of veenranden met strooiselophoping van Riet of heide-achtigen zoals Rijsbes. Ook in stuifzandveentjes op de Veluwe kan Violet veenmos worden aangetroffen.

Glanzend veenmos (*Sphagnum subnitens*)

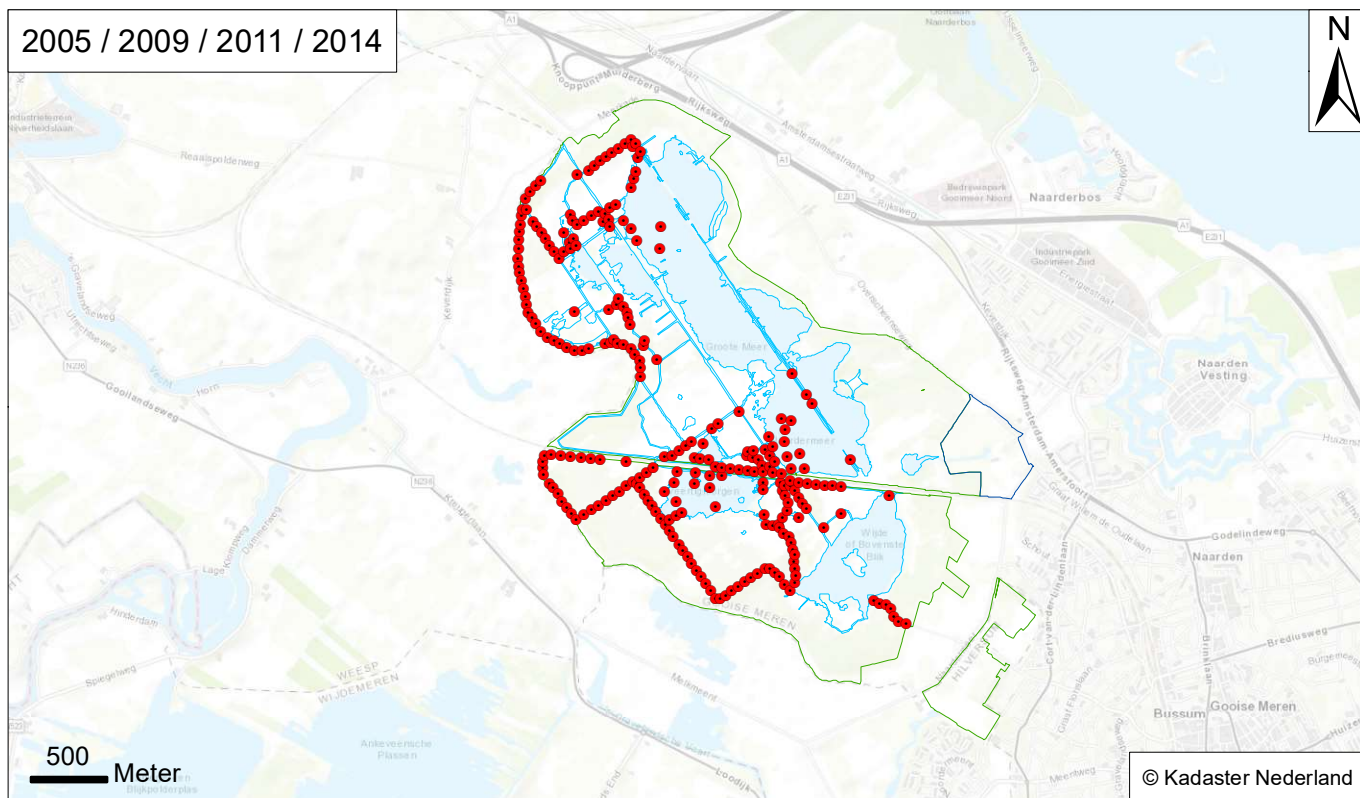
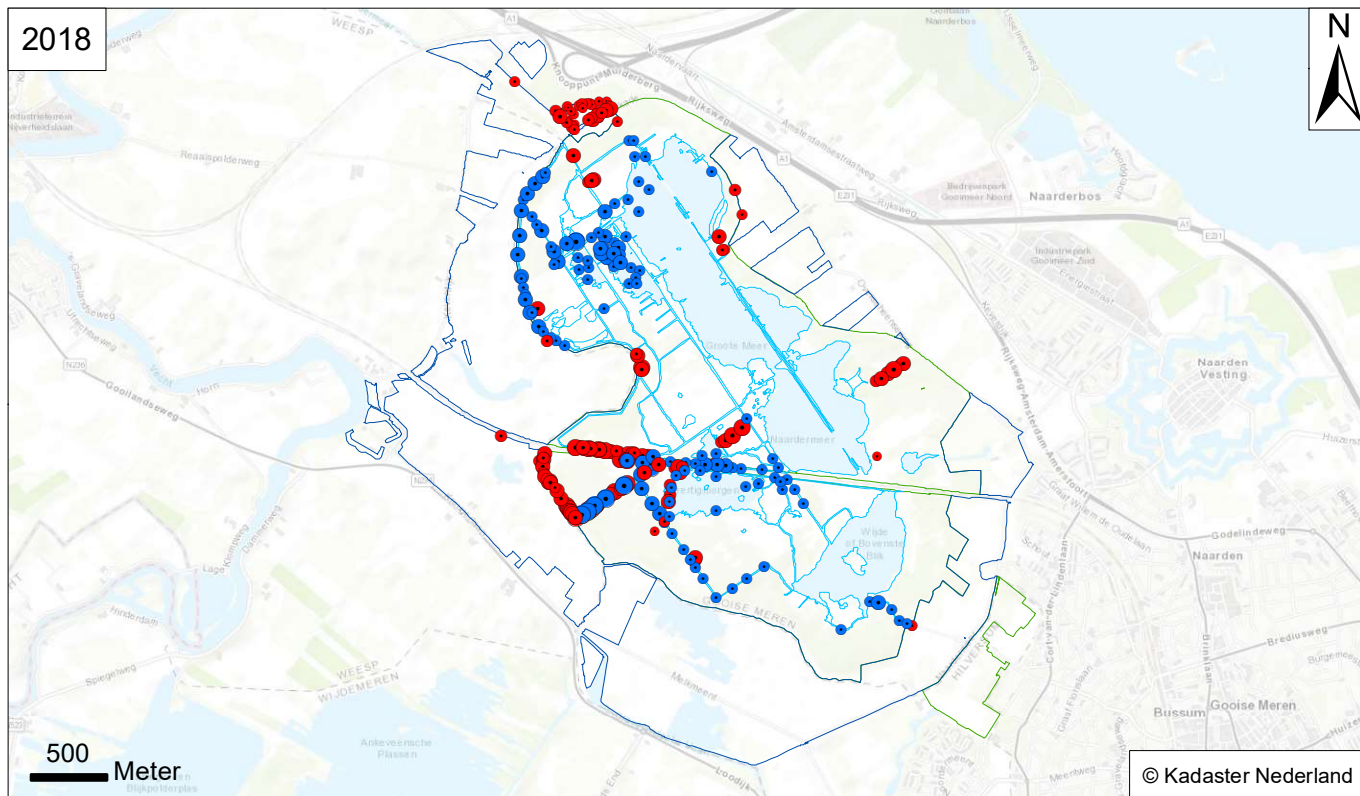
Rode Lijst: KW

SNL-type: N06.01, N14.02

Habitattype: H7140_B

Verspreiding: Glanzend veenmos is een vrij schaarse soort die verspreid in de berkenbroekbossen is aangetroffen. Tevens is de soort op enkele plaatsen in veenmosrietland aangetroffen, zoals ten zuiden van De Driehoek. De soort is ook veel aangetroffen in het zuidelijk deel van het Laegieskamp.

Ecologie: Glanzend veenmos is gebonden aan zure stanplaatsen in laagveenmoerassen, veenmosrietlanden en broekbossen.

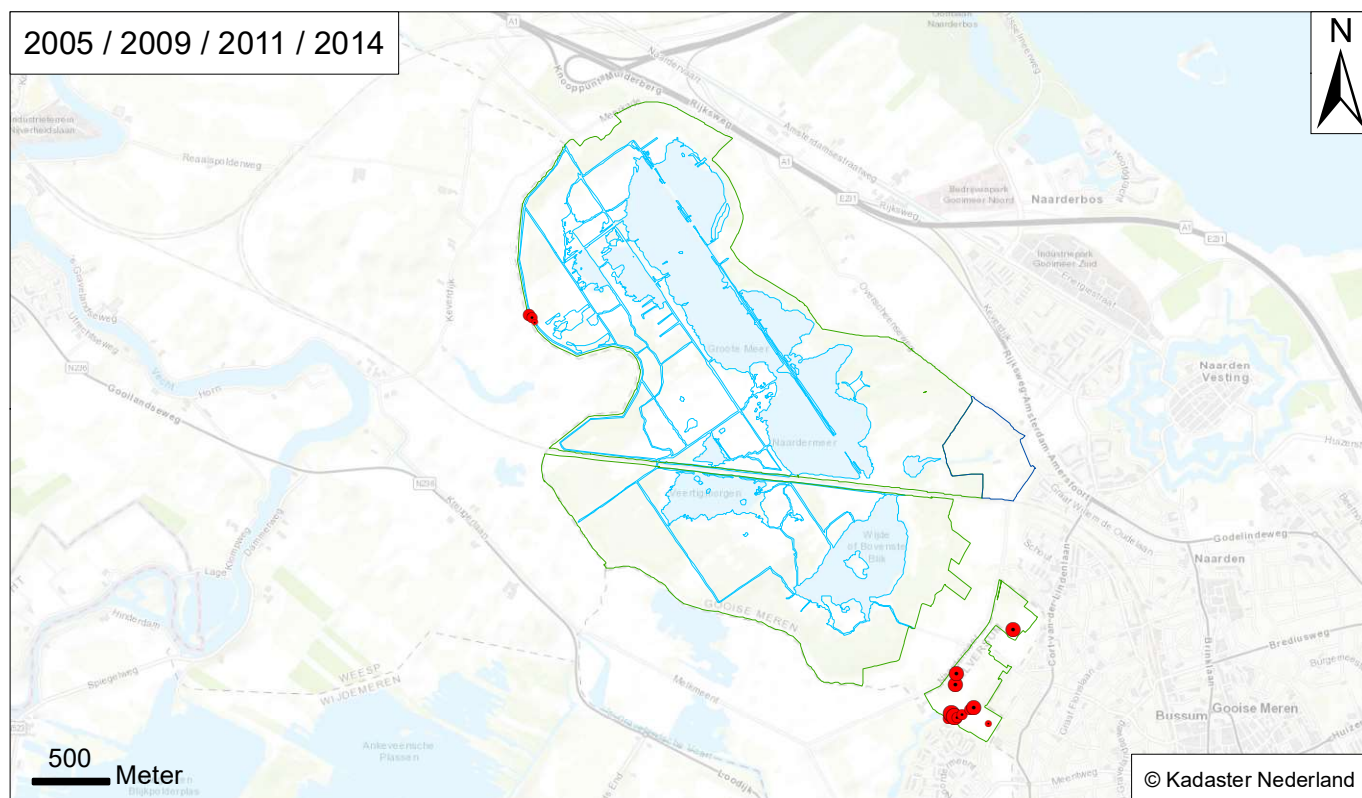
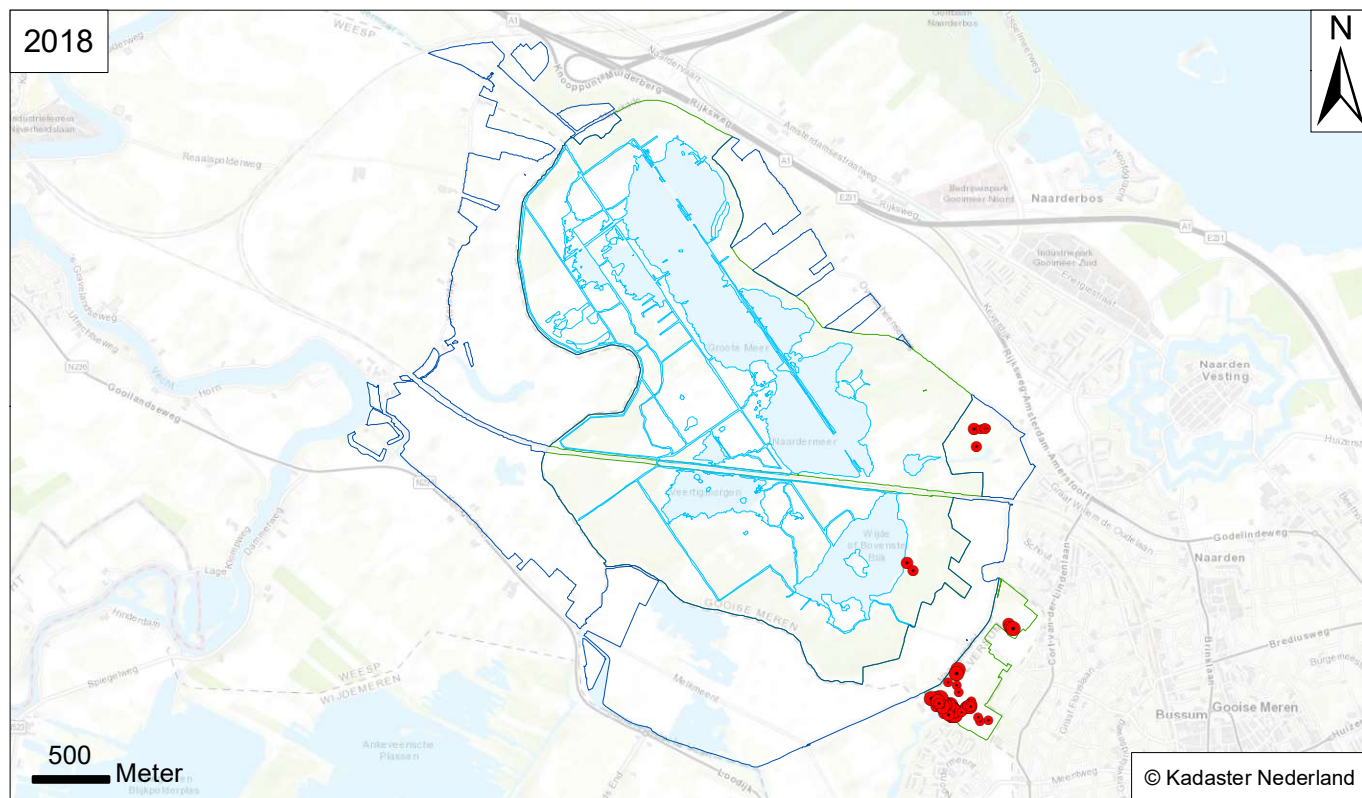

Krabbenscheer (*Stratiotes aloides*)

Rode Lijst: GE SNL-type: N02.01B, N04.02, N05.01, N05.02 Habitatype: H3150

Verspreiding: Krabbenscheer is een algemene soort van zowel brede en smalle sloten in het Naardermeer. De soort is verspreid in met name het westelijke deel aangetroffen. De hoogste dichtheden bevinden zich rond de Verlengde Boomtocht en het Spookgat.

Ecologie: Krabbenscheer komt voor in luwe wateren met een diepte van 0,5 tot circa 2 meter. De soort staat vaak in iets voedselrijk, zwak zuur tot zwak basisch water. De soort is gevoelig voor sulfide.

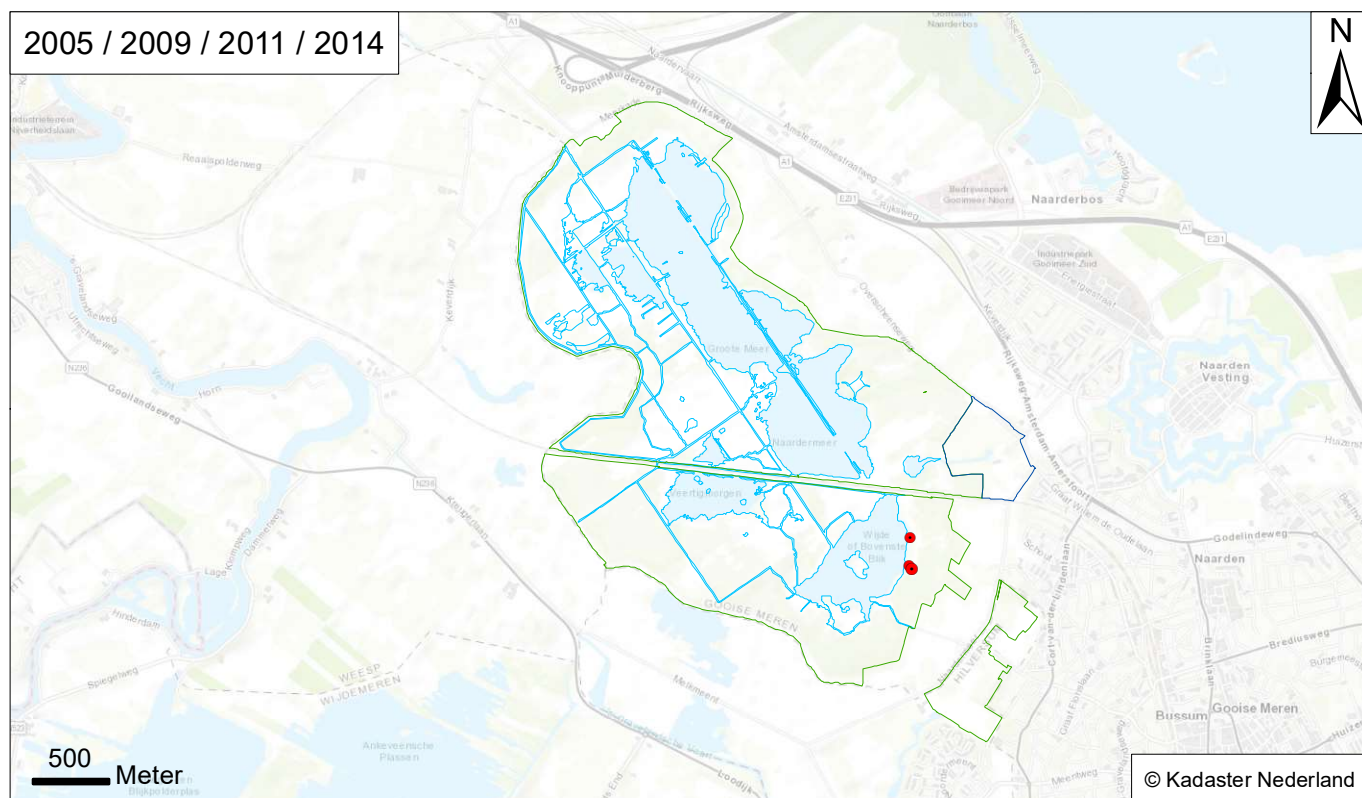
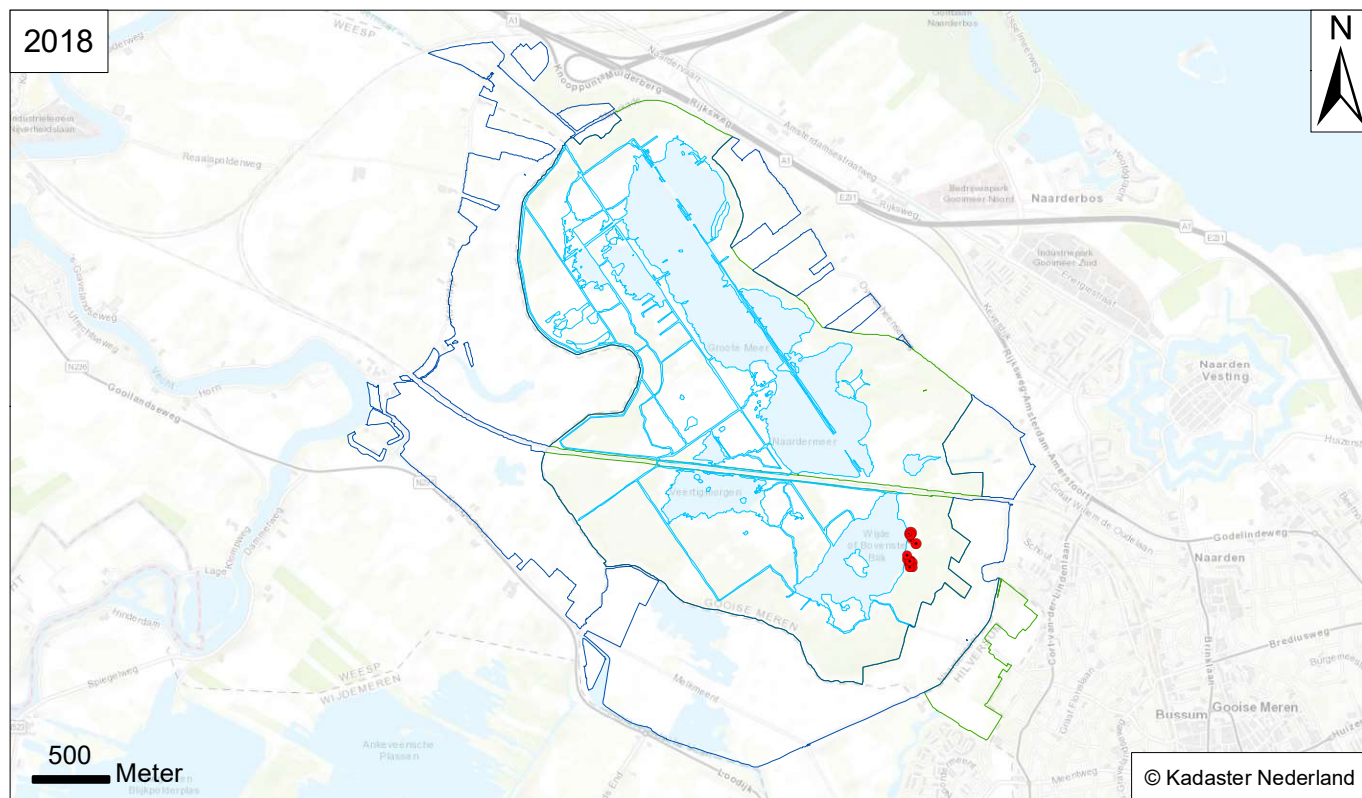

Blauwe knoop (*Succisa pratensis*)

Rode Lijst: GE SNL-type: N05.02, N06.01, N06.04, N07.01, N10.01 Habitattype: H6410

Verspreiding: Blauwe knoop is een vrij algemene soort in het Laegieskamp. Verder is de soort aangetroffen in De Laan en Stadzigt. De oude groeiplaatsen langs de Meerkade zijn niet meer teruggevonden.

Ecologie: Blauwe knoop is een kenmerkende soort van blauwgrasland. De soort wordt daarnaast ook in andere schrale vegetaties aangetroffen, zoals duinvalleien, heischraalgrasland en oud veenmosrietland. De standplaats is zonnig en doorgaans vochtig tot nat, maar soms vrij droog. De bodem is matig voedselarm, weinig of niet bemest en zwak zuur.

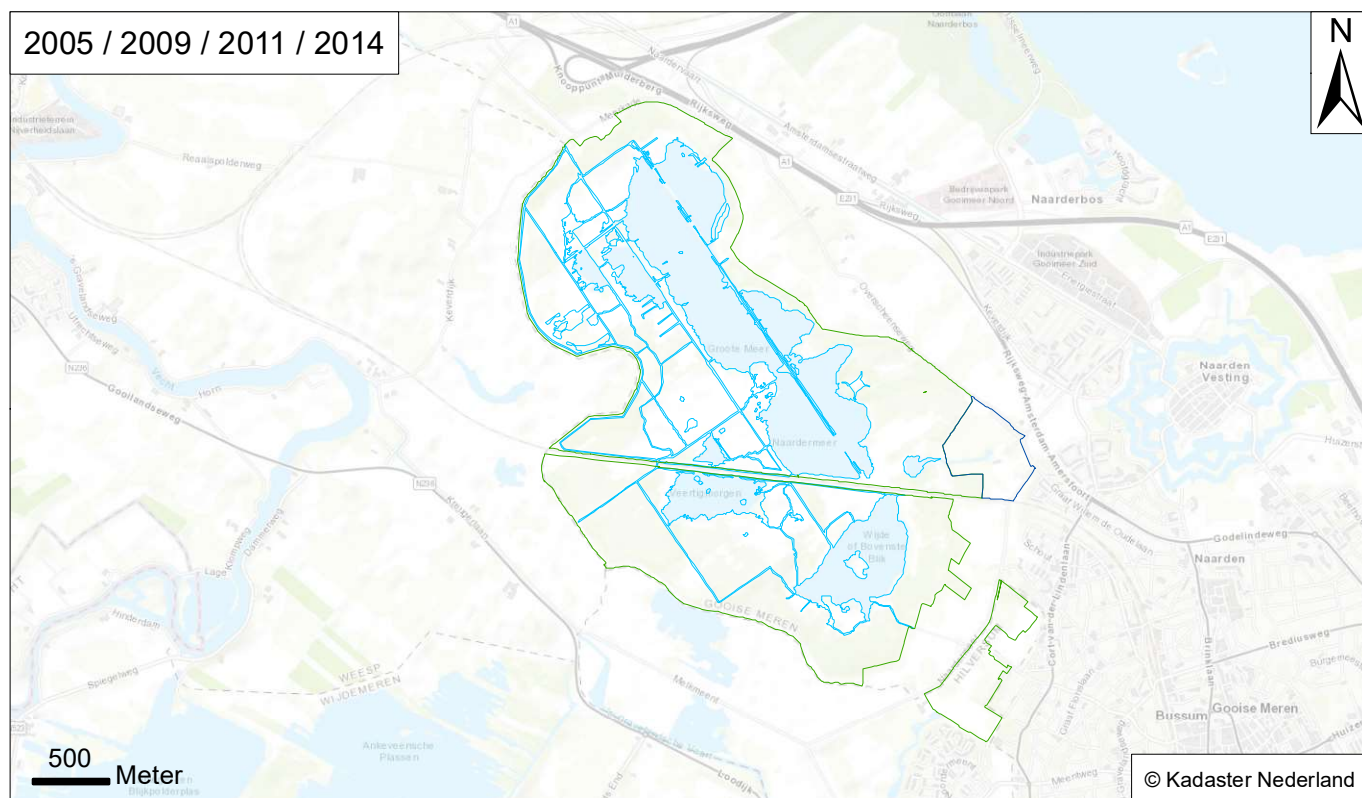
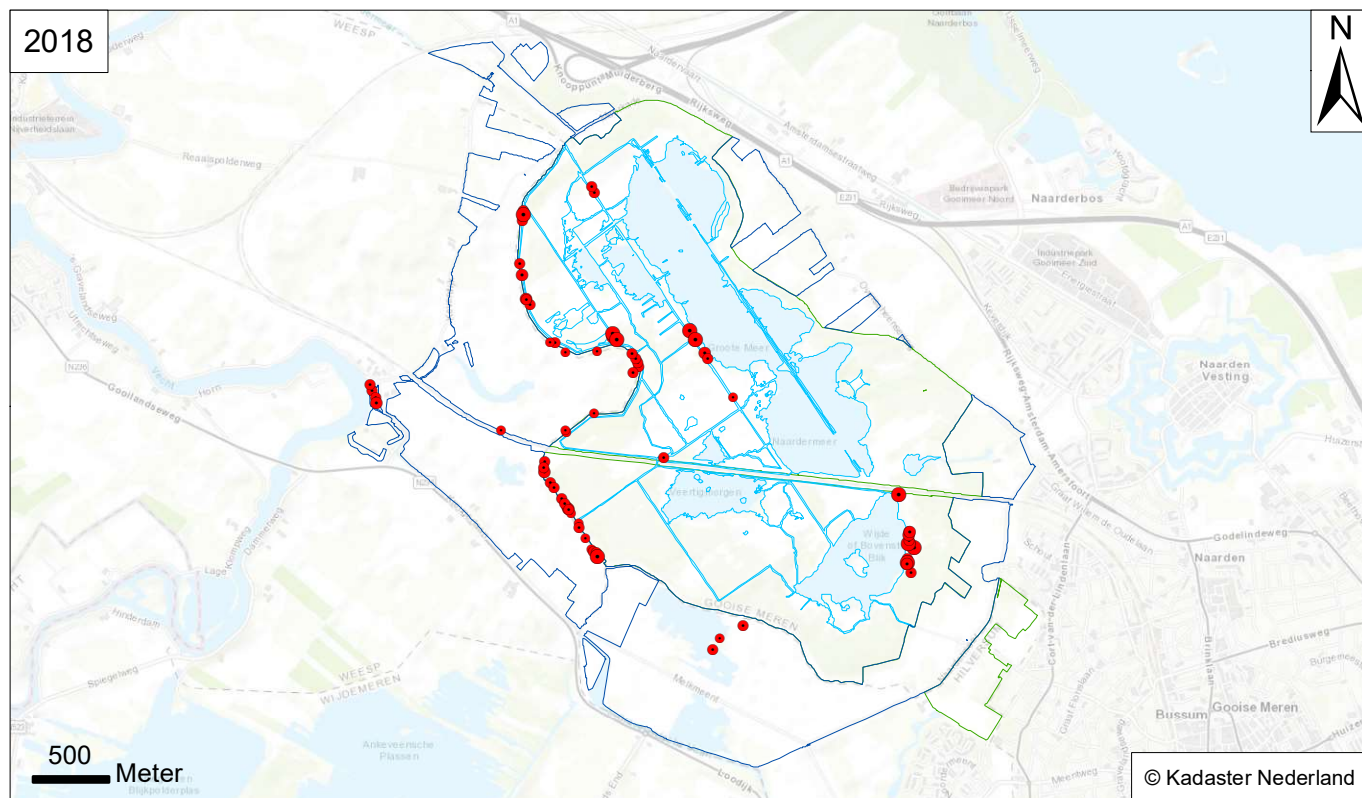

Schraallandpaardenbloem* (*Taraxacum celticum**)

Rode Lijst: - SNL-type: N10.01, N10.02, N12.04 Habitattype: -

Verspreiding: Schraallandpaardenbloem is alleen aangetroffen in het trilveen De Laan.

Ecologie: Schraallandpaardenbloem is een soort van hooi- en weilanden, vochtige duinvalleien, uiterwaardgraslanden en blauwgraslanden. Ze groeit op natte plaatsen op matig voedselarme, zoete, brakke of zilte grond.

Poelruit (*Thalictrum flavum*)

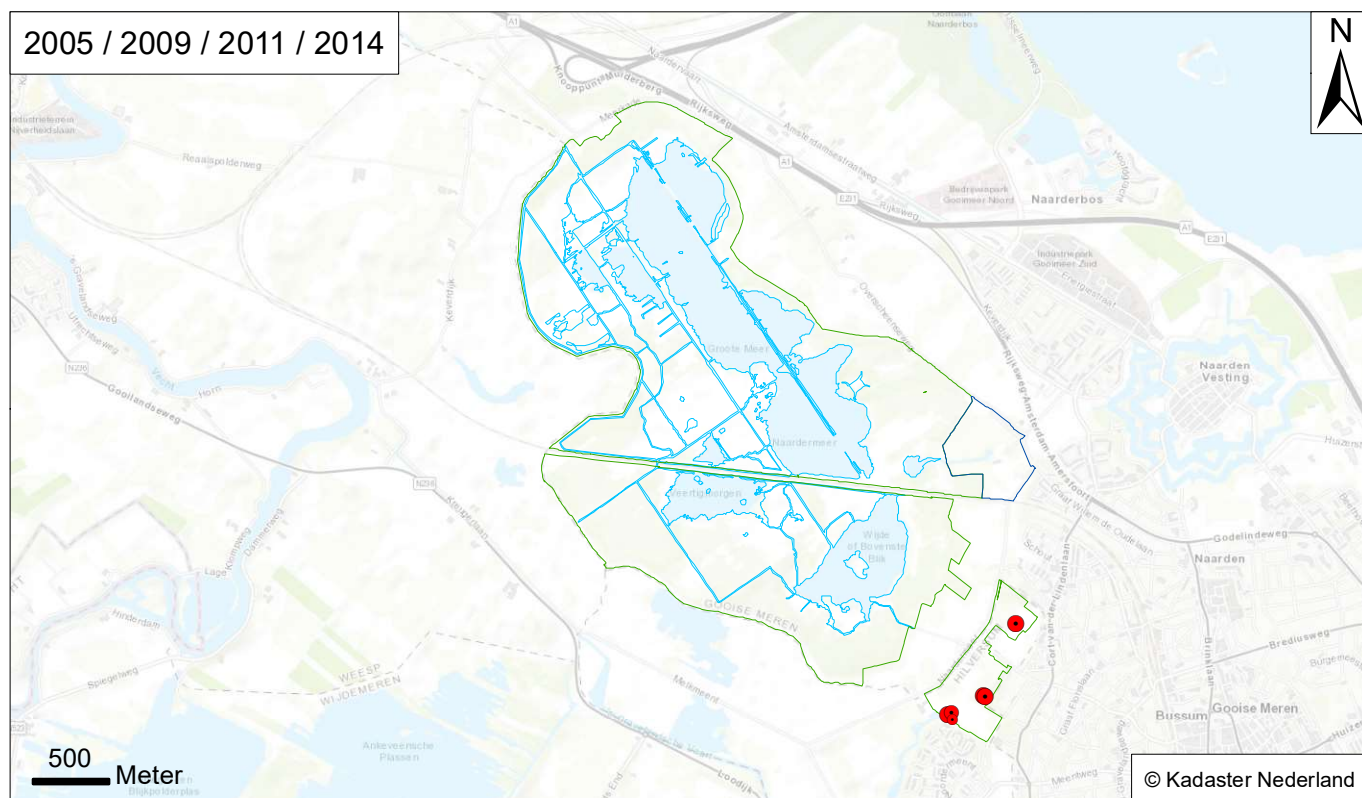
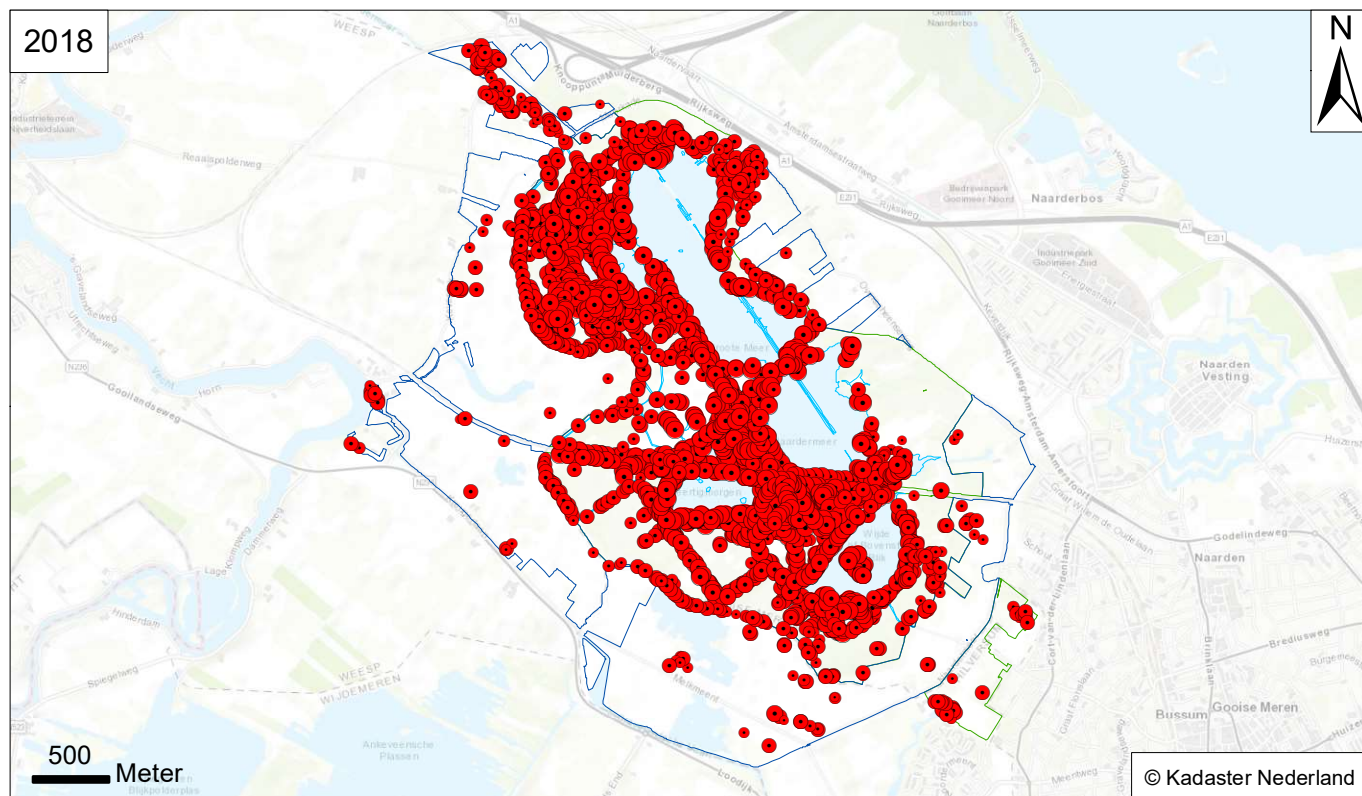
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.01, N05.02, N14.02

Habitattype: H6430_A

Verspreiding: Poelruit is verspreid in het Naardermeer aangetroffen, met name in De Laan en langs de Hoofdtocht. De soort is verder langs de Westelijke Meerkade aangetroffen. Voorts is Poelruit aangetroffen in de rietvegetatie ten noorden van Fort Uitermeer.

Ecologie: Poelruit is een soort van natte, voedselrijke grond aan waterkanten, vochtige ruigten, in drassige graslanden en in grienden.

Moerasvaren (*Thelypteris palustris*)

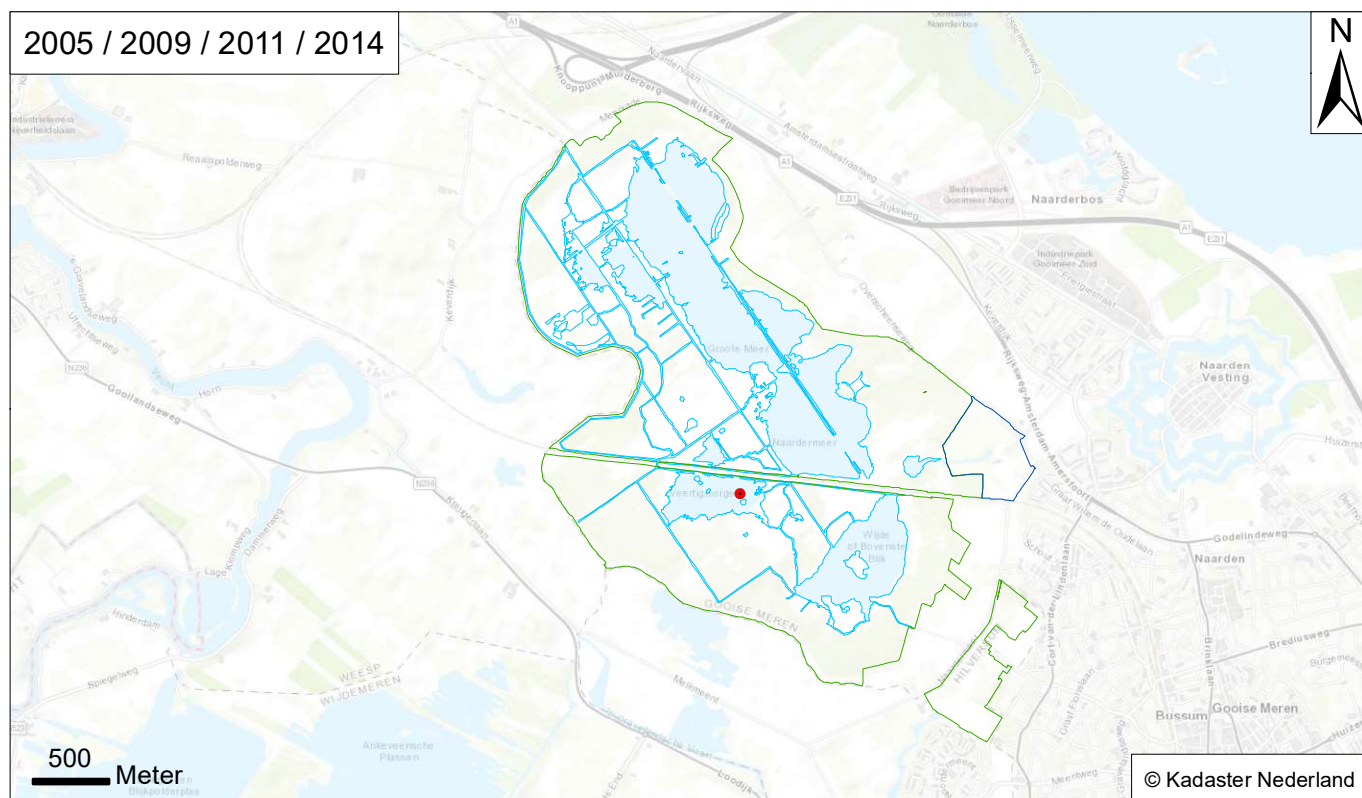
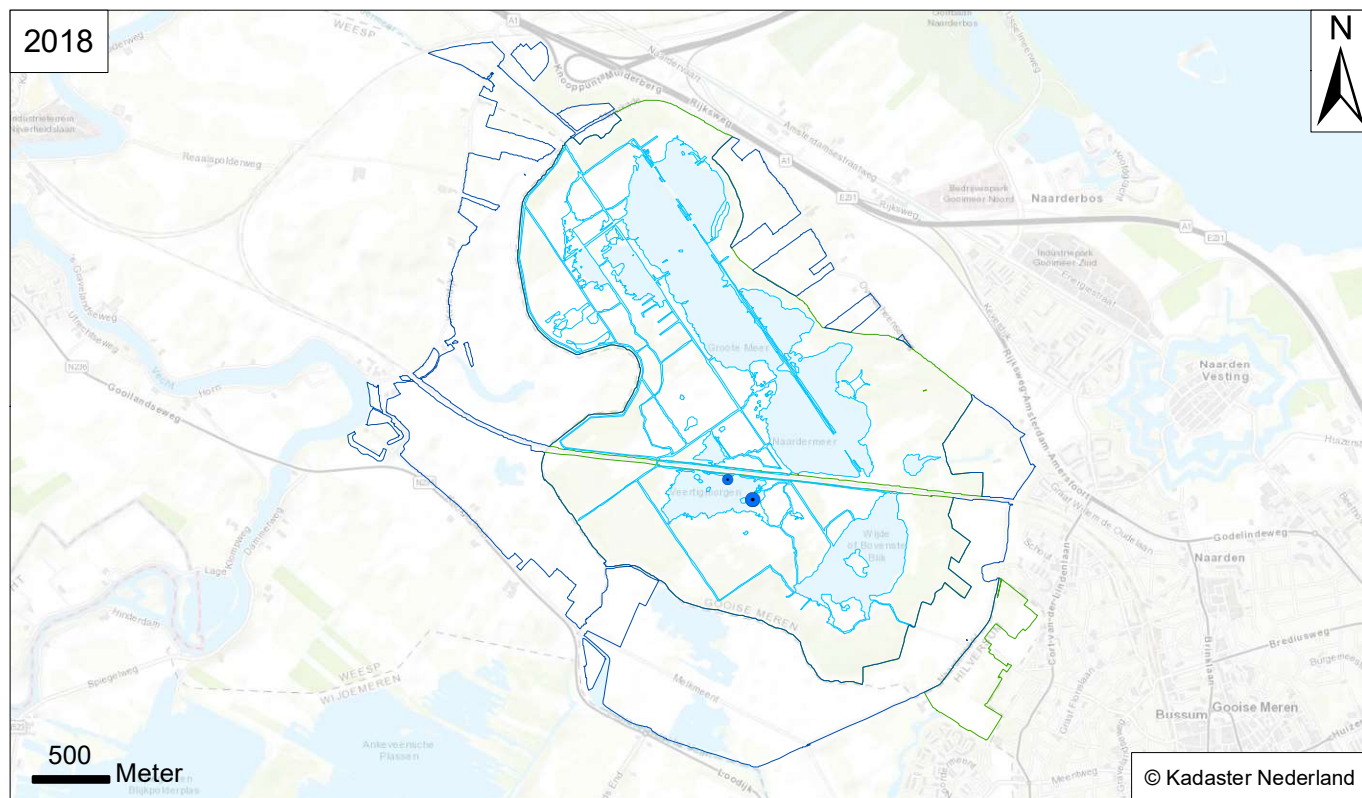
Rode Lijst: -

SNL-type: N05.01, N05.02

Habitattype: -

Verspreiding: Moerasvaren is een zeer algemene soort in het gehele Naardermeer. De soort komt ook in de bufferzone lokaal algemeen voor.

Ecologie: Moerasvaren is een soort van zoete milieus en groeit vooral op moerassige, meestal matig tot vrij voedselrijke bodem. De soort komt hoofdzakelijk in laagveen, maar komt in mindere mate ook op de zandgronden voor. Veelal betreft het broekbossen, rietlanden of andersoortige moerassen.

Vertakt boomglanswier (*Tolypella intricata*)

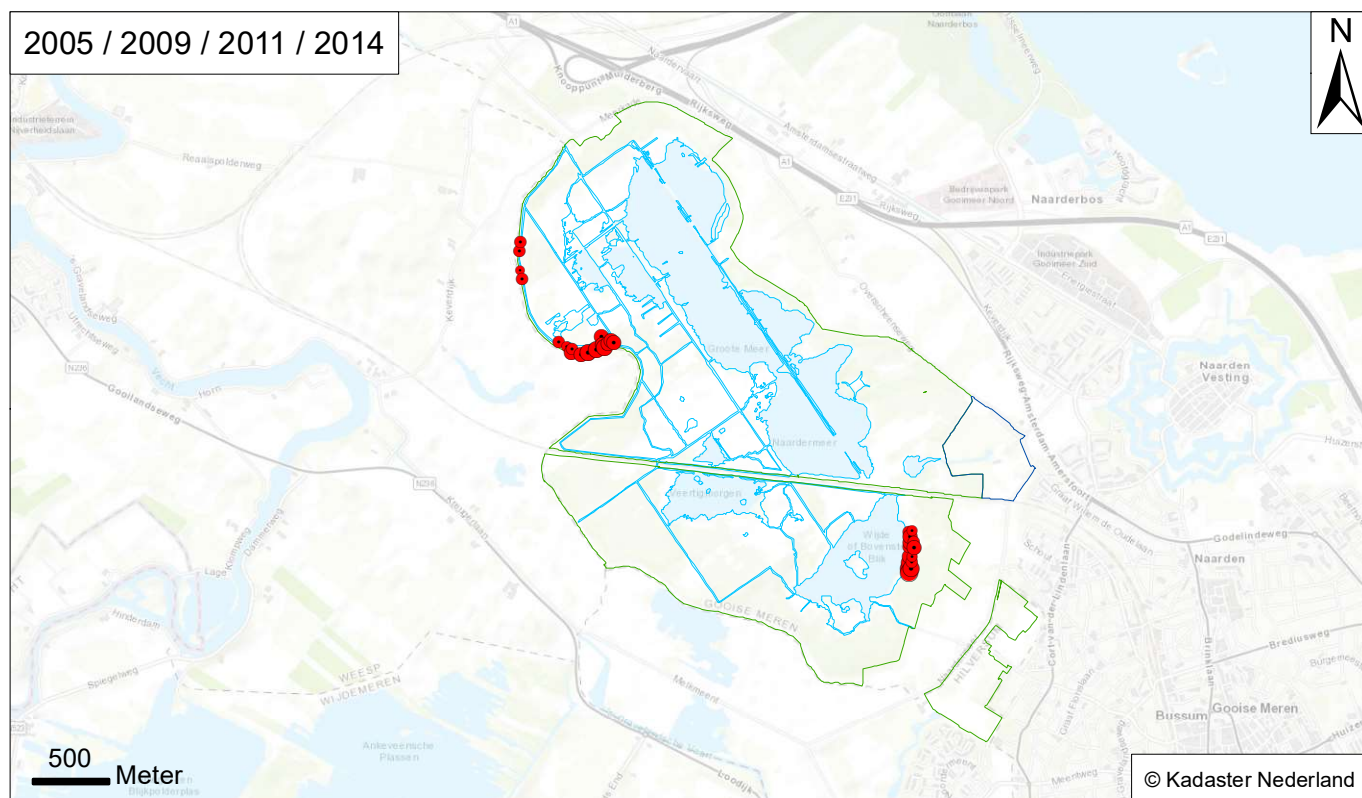
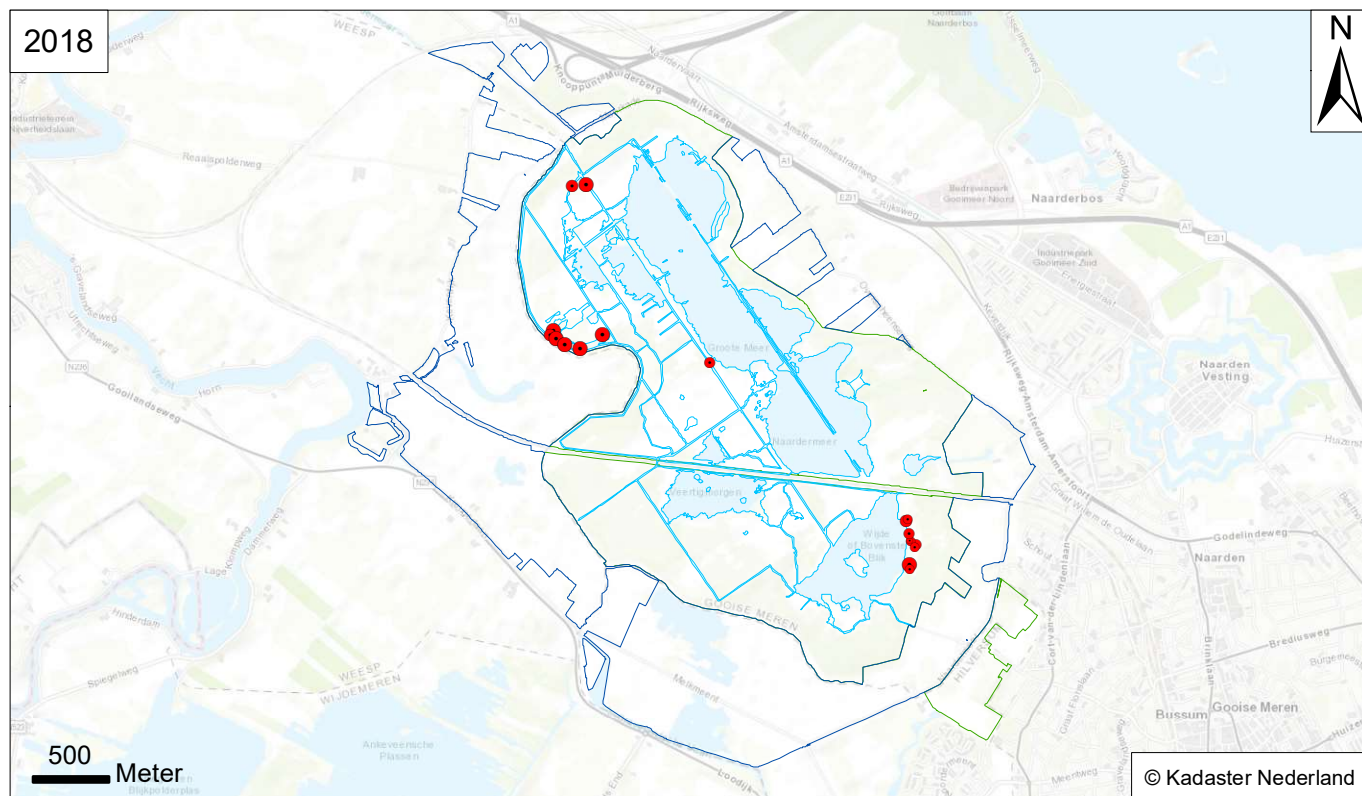
Rode Lijst: -

SNL-type: N01.03, N04.01

Habitatype: -

Verspreiding: Vertakt boomglanswier is alleen aangetroffen in Veertig Morgen. De soort lijkt zich iets te hebben uitgebreid.

Ecologie: Vertakt boomglanswier is sterk efemeer. Ze komt voor in tijdelijke kleine watertjes (greppels, karresporen en pas gegraven of recent geschoonde sloten en poelen. De wateren zijn nitraat- en fosfaatarm.

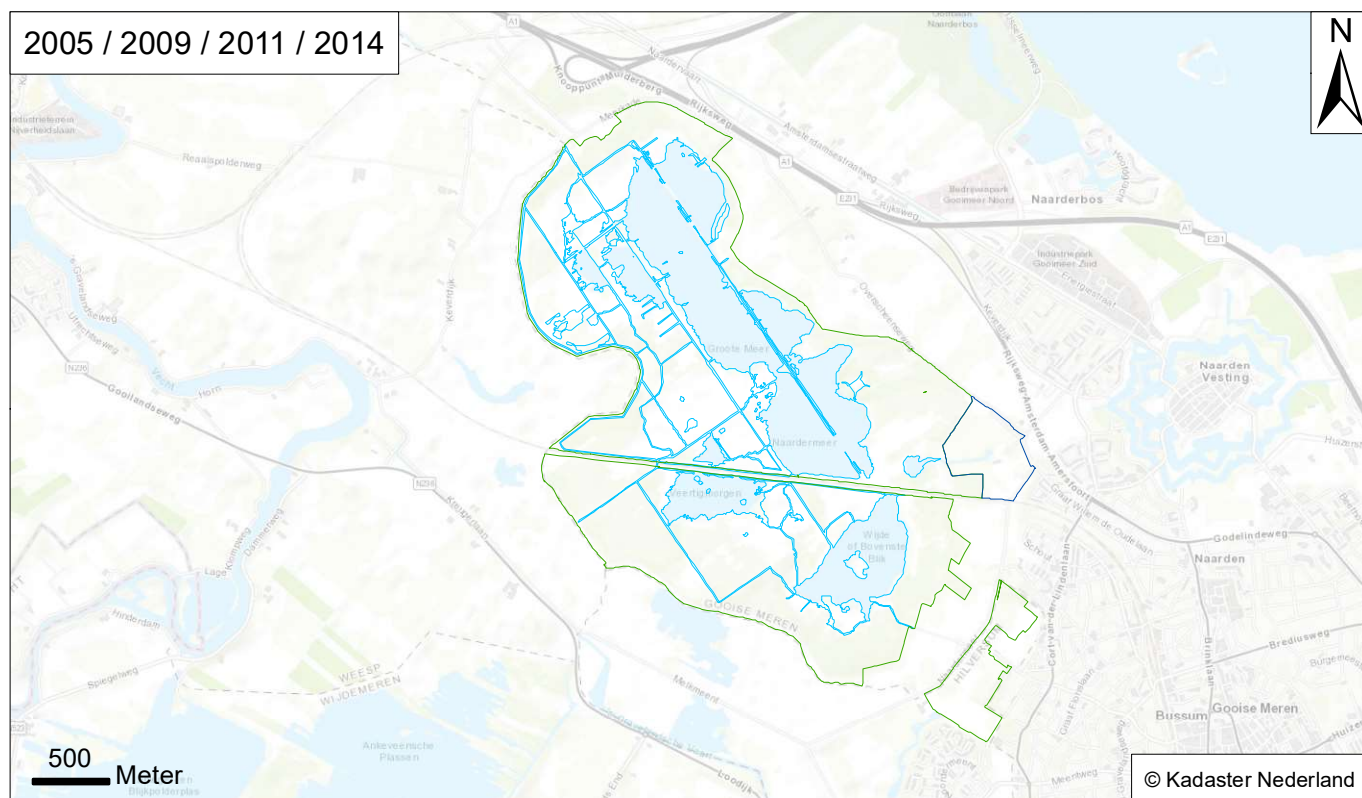
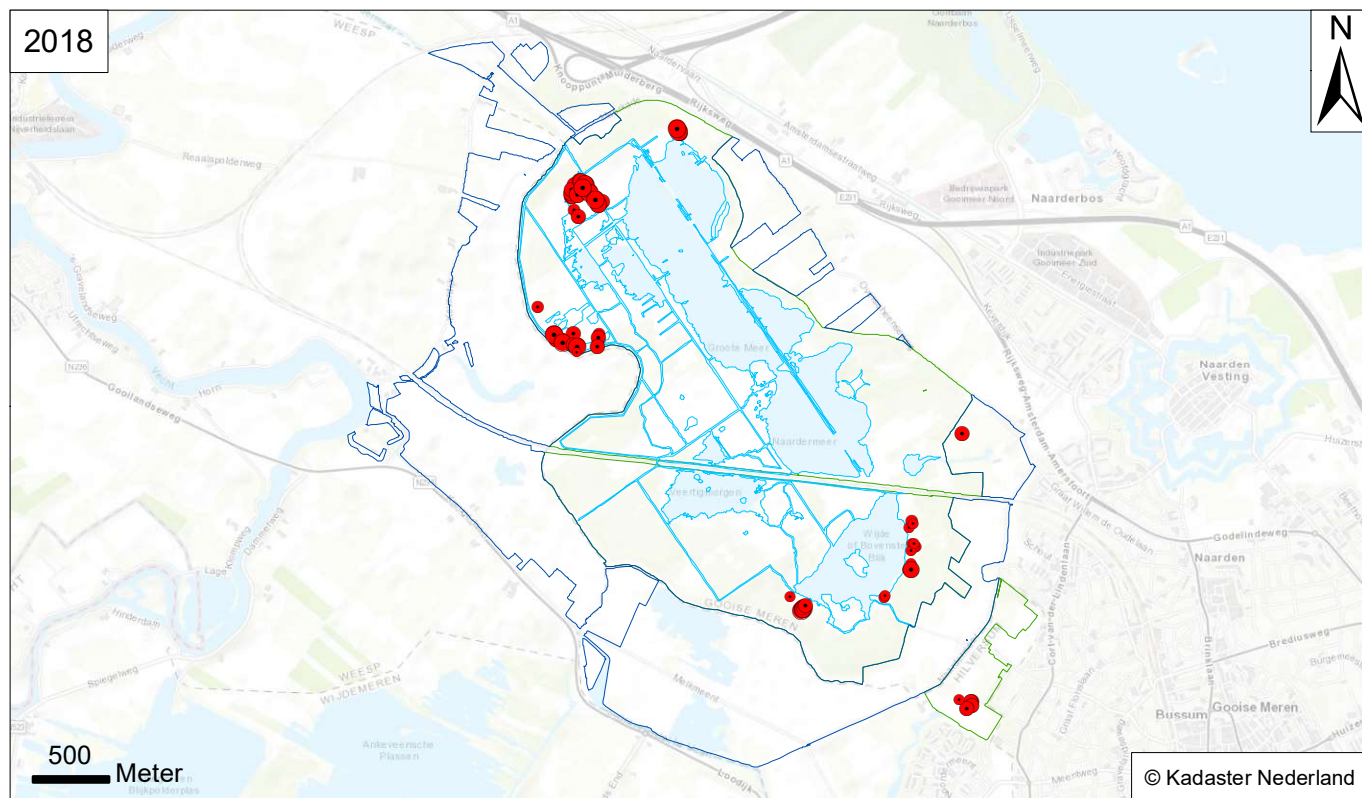

Moeraszoutgras (*Triglochin palustris*)

Rode Lijst: - SNL-type: N05.01, N06.01, N10.02, N12.04, A02.01 Habitattype: -

Verspreiding: Moeraszoutgras is een algemene soort in De Laan en ten westen van de Westtocht. Tevens is de soort aangetroffen op de geplagde percelen ten zuiden van de Visserij.

Ecologie: Moeraszoutgras is een soort van lage vegetaties op vochtige tot natte soms brakke gronden. Zij groeit op onbeschaduwde, ook 's zomers vochtig tot drassig blijvende, meestal grazige plaatsen op vrij voedselrijke tot vrij voedselarme, matig zure tot zwak basische, al of niet kalkhoudende grond. Ze verdraagt vrij veel zout.

Klein blaasjeskruid (*Utricularia minor*)

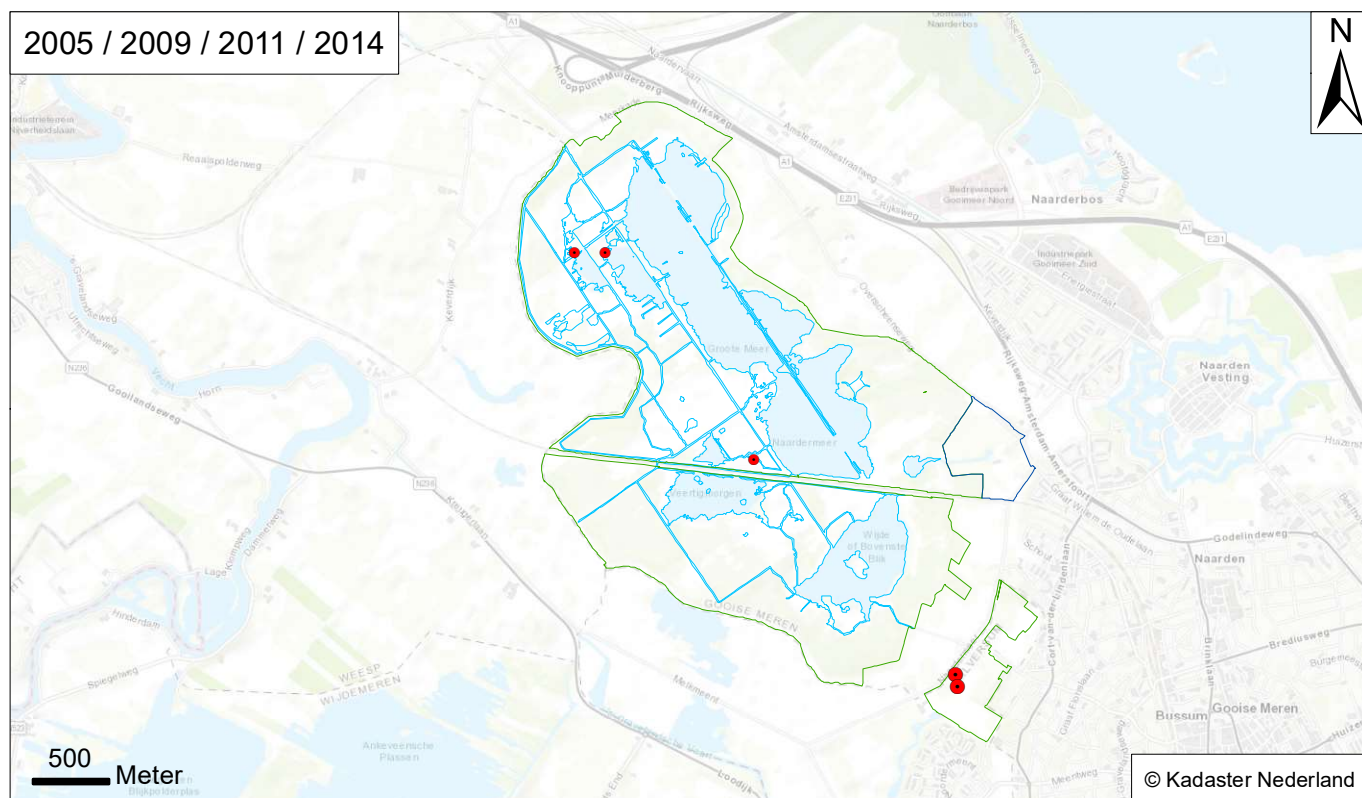
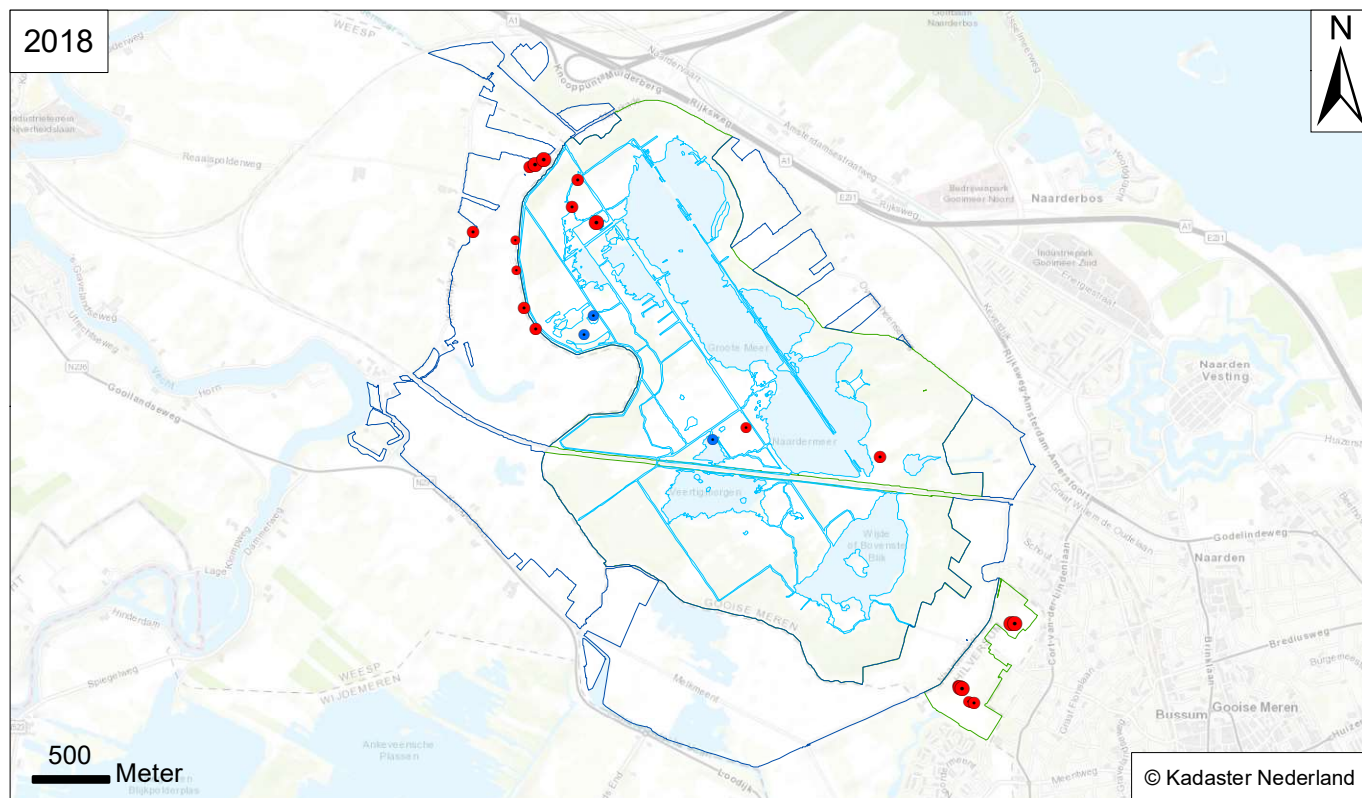
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N06.02, N06.06

Habitatype: -

Verspreiding: Klein blaasjeskruid is aangetroffen op de geplagde percelen ten zuiden van de Visserij en ten westen van de Westtocht. verder is de soort aangetroffen in De Laan en Laegieskamp.

Ecologie: Klein blaasjeskruid groeit in voedselarme vennen en gegraven (hoog)veenputten en soms droogvallende slenkjes van zeggemoerassen en veenmosrietlanden. Ze is een kenmerkende soort voor carbonaat- en fosfaatarm wateren op zand of veenbodem.

Groot blaasjeskruid (*Utricularia vulgaris*)

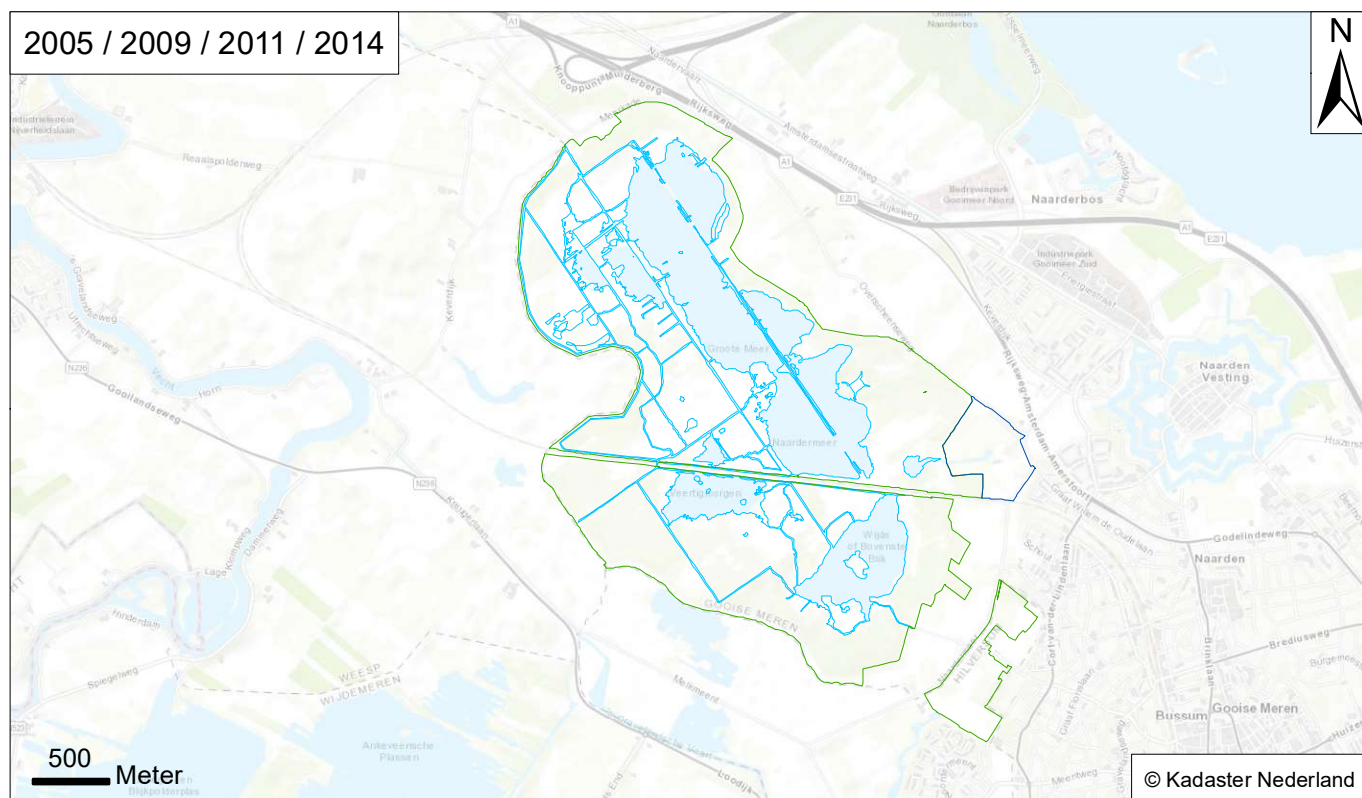
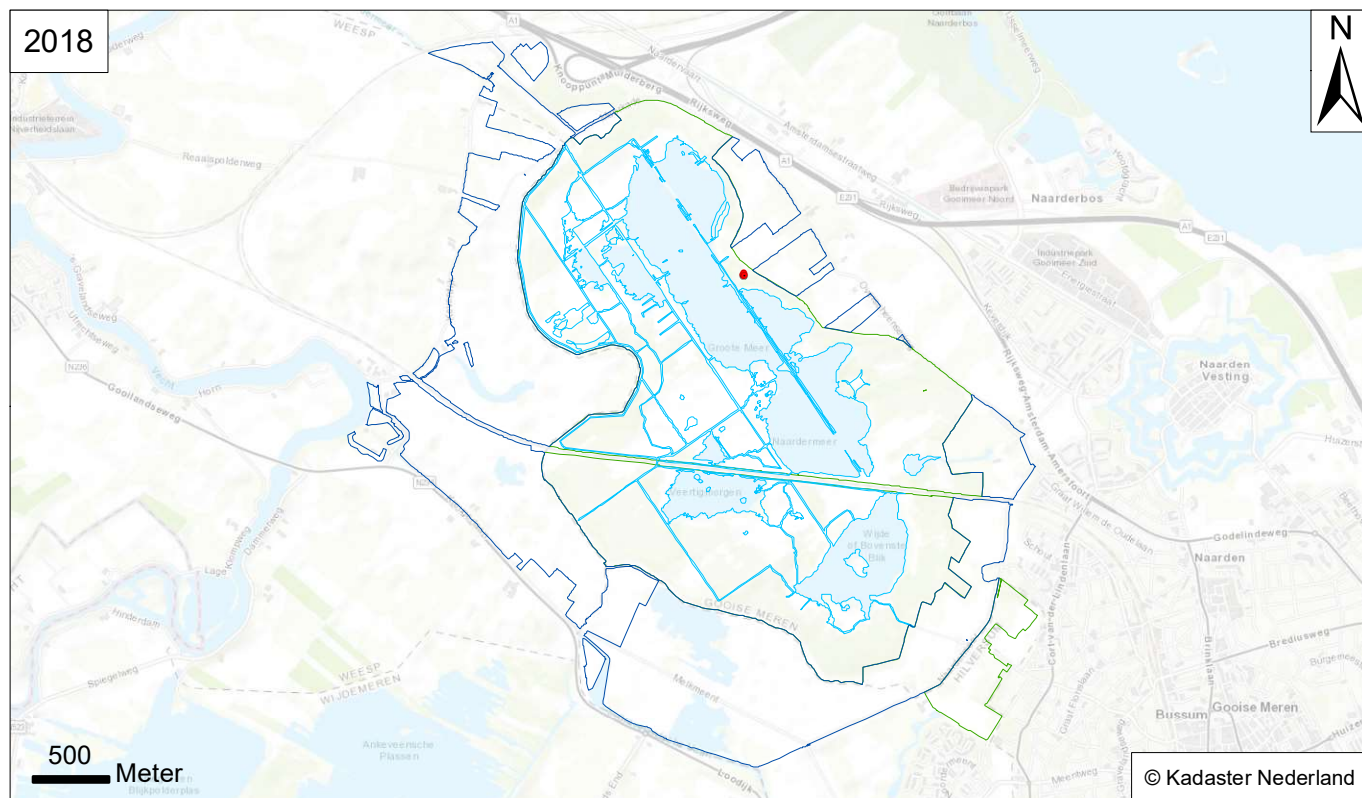
Rode Lijst: -

SNL-type: N02.01B, N03.01, N04.02

Habitatype: H3150

Verspreiding: Groot blaasjeskruid is een algemene soort van de noordkant van de Keverdijsche Polder. De soort is in de water van het Naardermeer sporadisch aangetroffen. Tevens is de soort op enkele plaatsen in het Laegieskamp aangetroffen.

Ecologie: Groot blaasjeskruid is een soort van matig tot voedselrijke wateren op vooral (laag)veen en rivierklei. De standplaatsen zijn zonnig tot half beschaduwde, rustig, ondiep, stilstaand of langzaam stromend. De wateren zijn nauwelijks verontreinigd en neutraal tot basisch.

Trosbosbes (*Vaccinium corymbosum*)

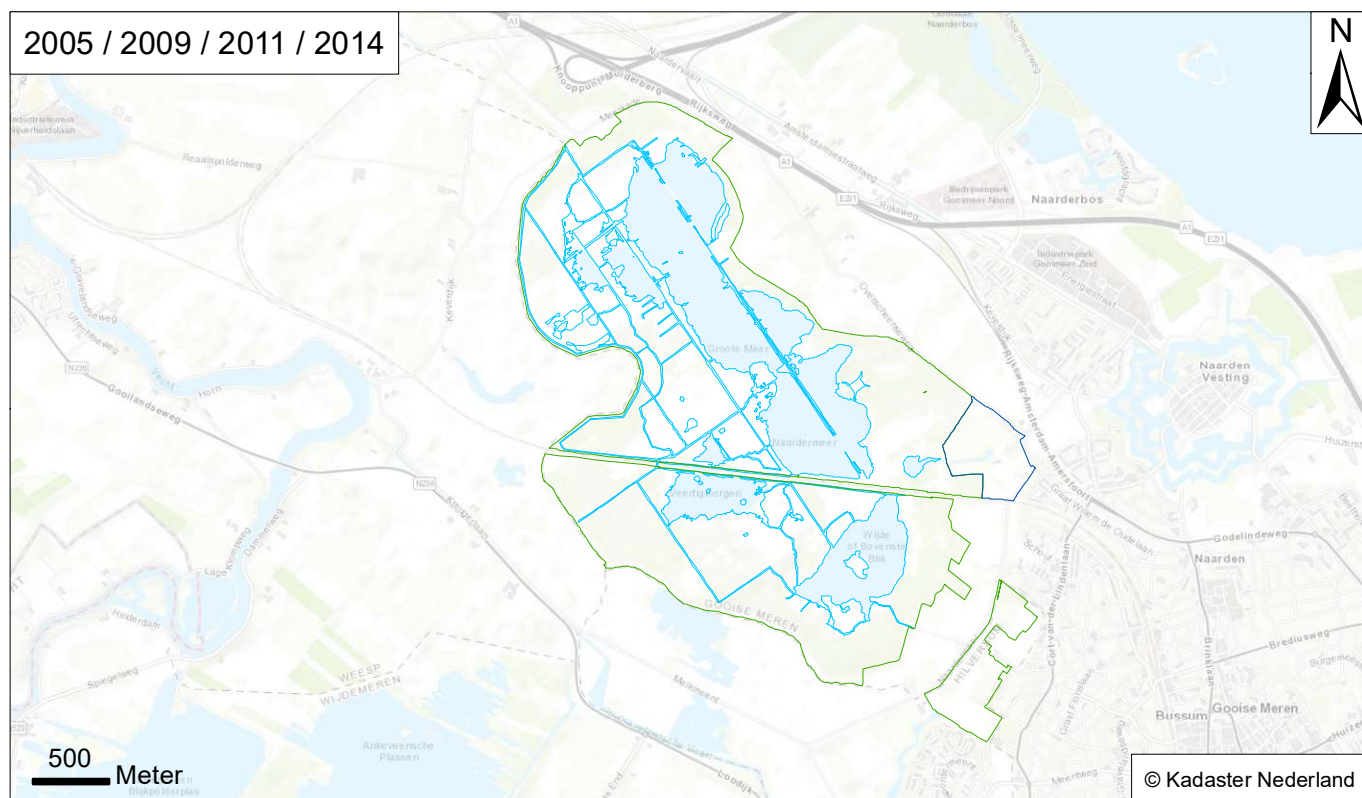
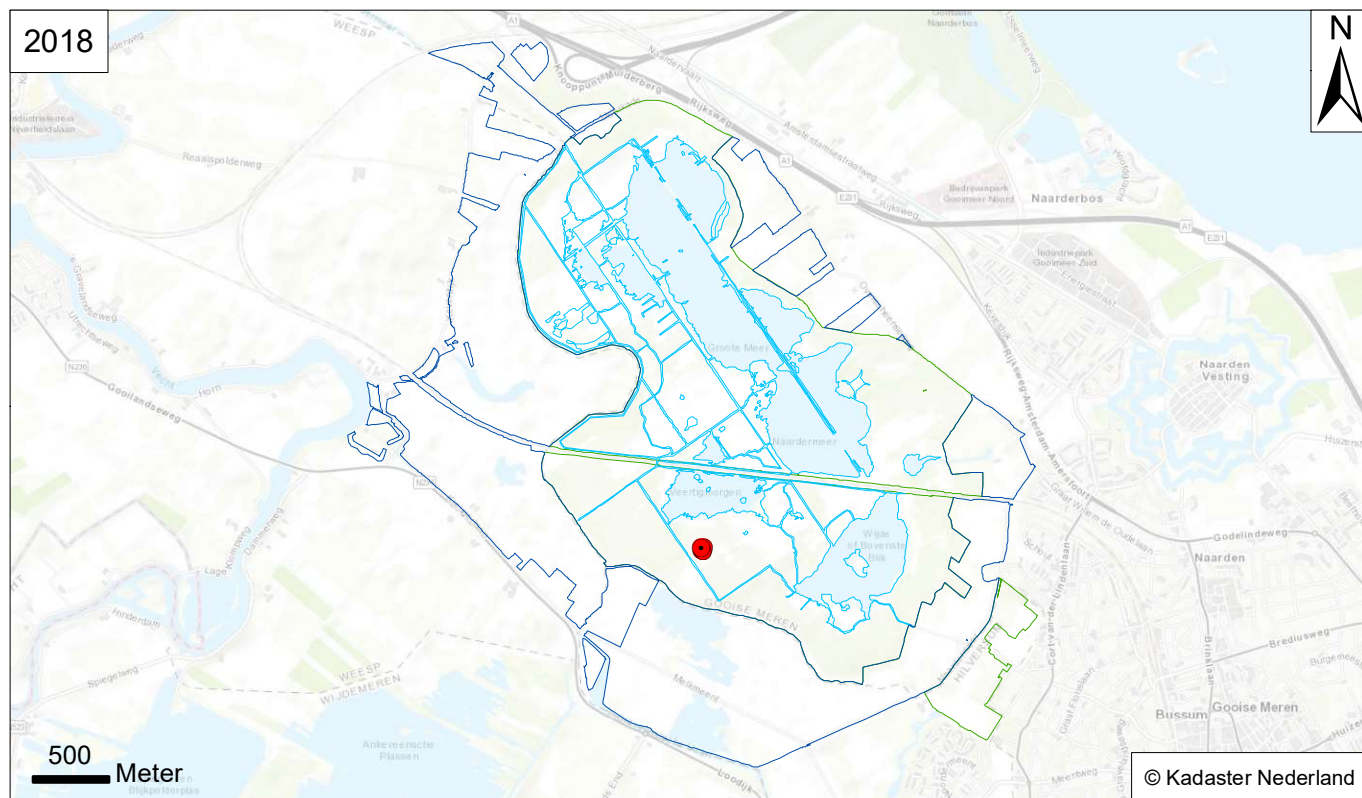
Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: De exotische Trosbosbes is aangetroffen in het berkenbroekbos ten zuiden van De Elshof. In totaal werden vijf manshoge struiken aangetroffen.

Ecologie: Trosbosbes is een soort van natte heiden, hoogveenmoerassen, bossen en langs hoogveenvennen en bosranden. Ze staat op zonnige tot iets beschaduwde plaatsen op een voedselarme, vochtige tot natte, zure grond.

Rode bosbes (*Vaccinium vitis-idaea*)

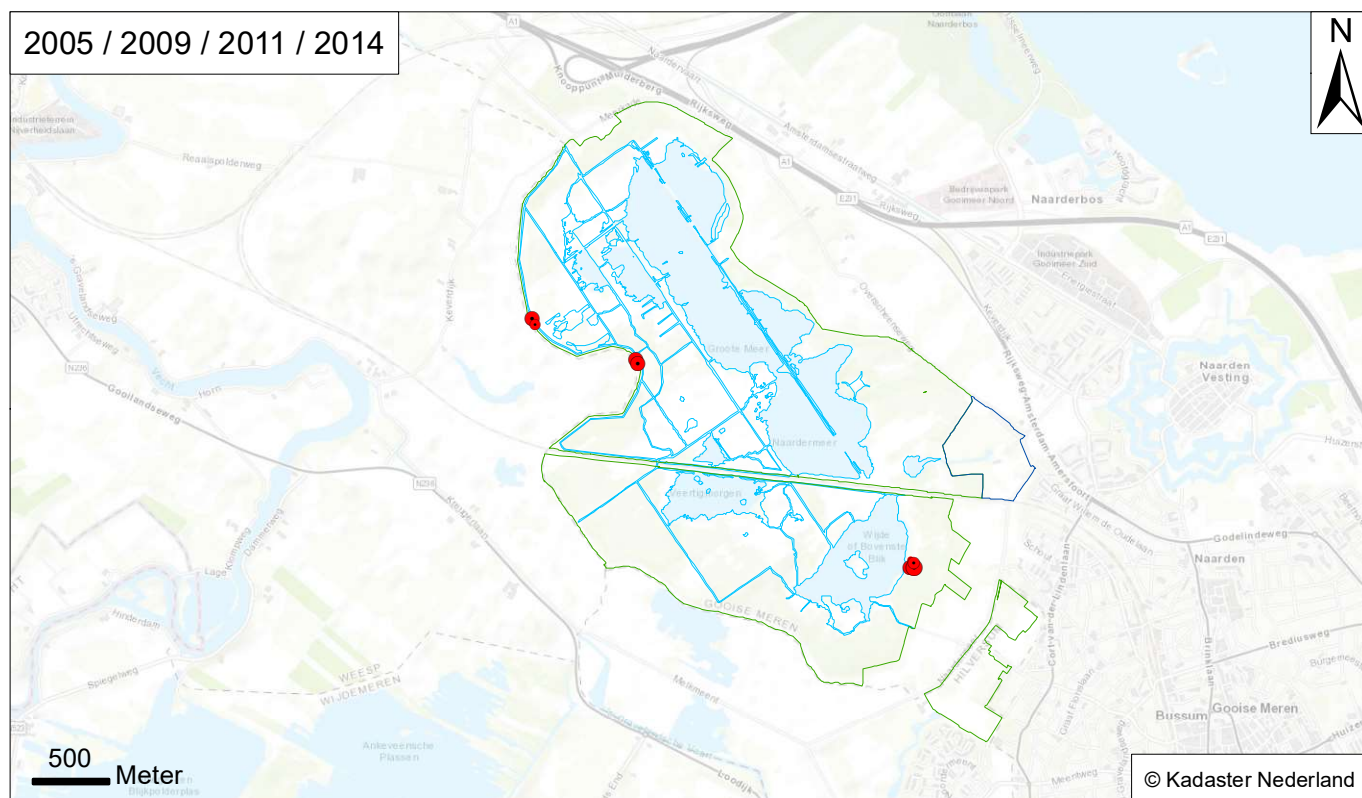
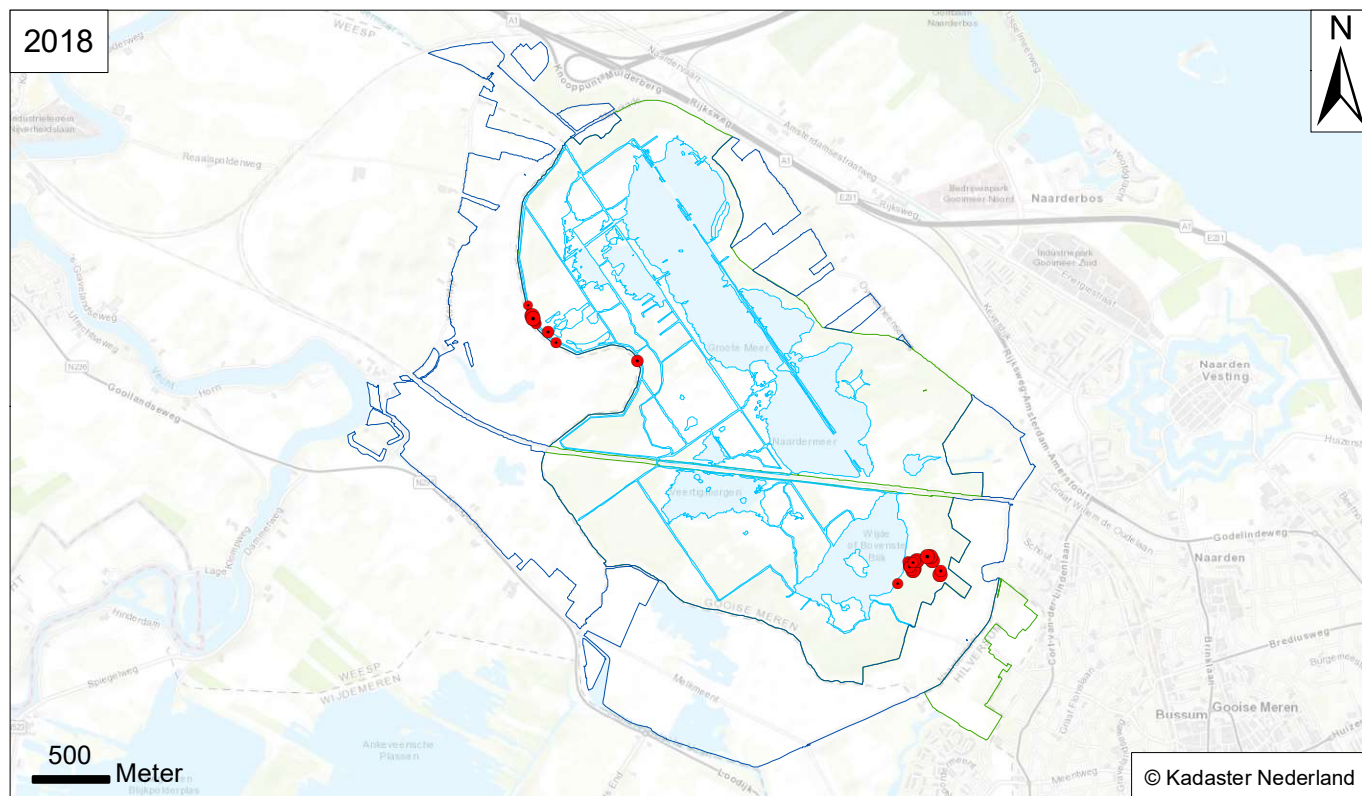
Rode Lijst: -

SNL-type: N06.01

Habitatype: -

Verspreiding: Van deze soort zijn twee grote groeiplaatsen aanwezig in het berkenbroekbos ten noordwesten van de Siepeltjeskade.

Ecologie: Rode bosbes groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen. De bodem is droog tot soms nat, voedselarm en zuur. Binnen het laagveengebied is de soort voornamelijk gebonden aan moerasheide en berkenbroekbos.

Kleine valeriaan (*Valeriana dioica*)

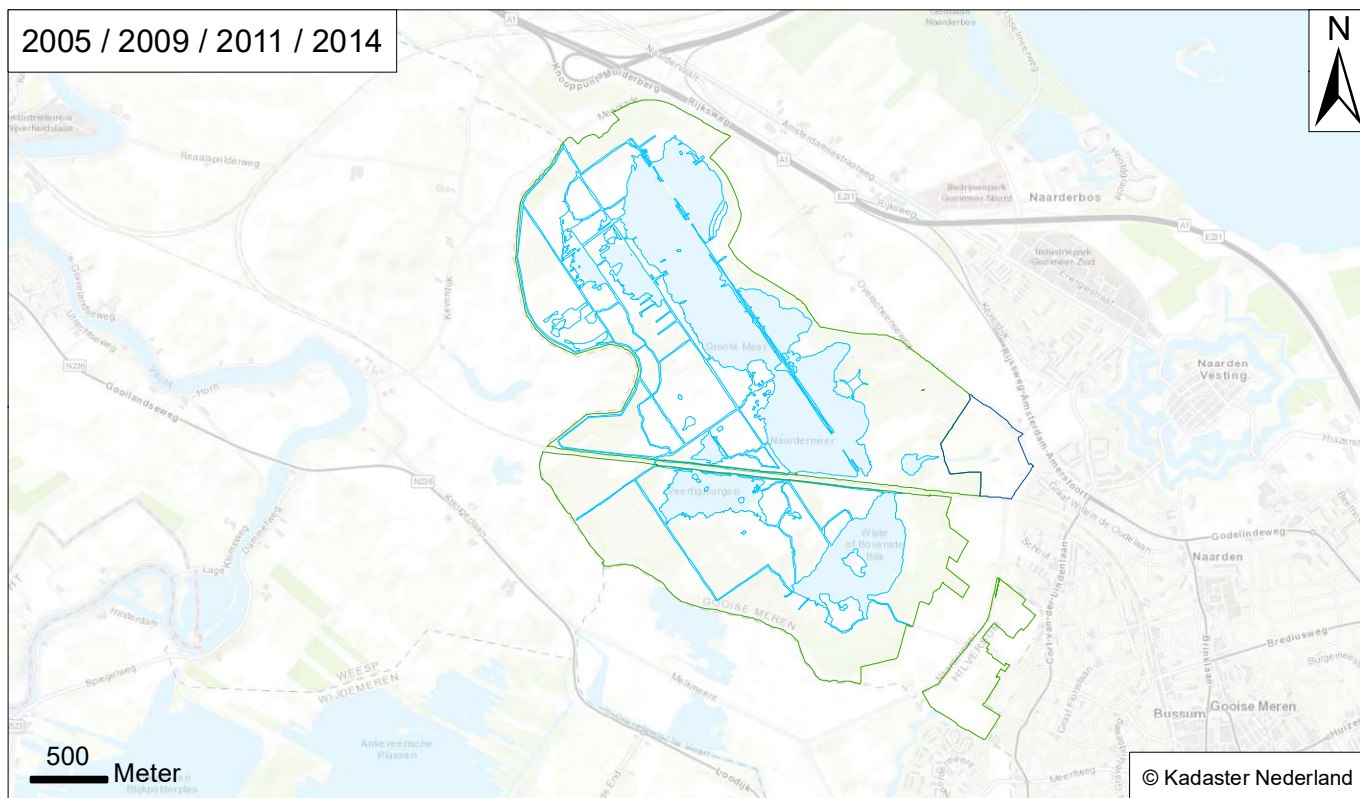
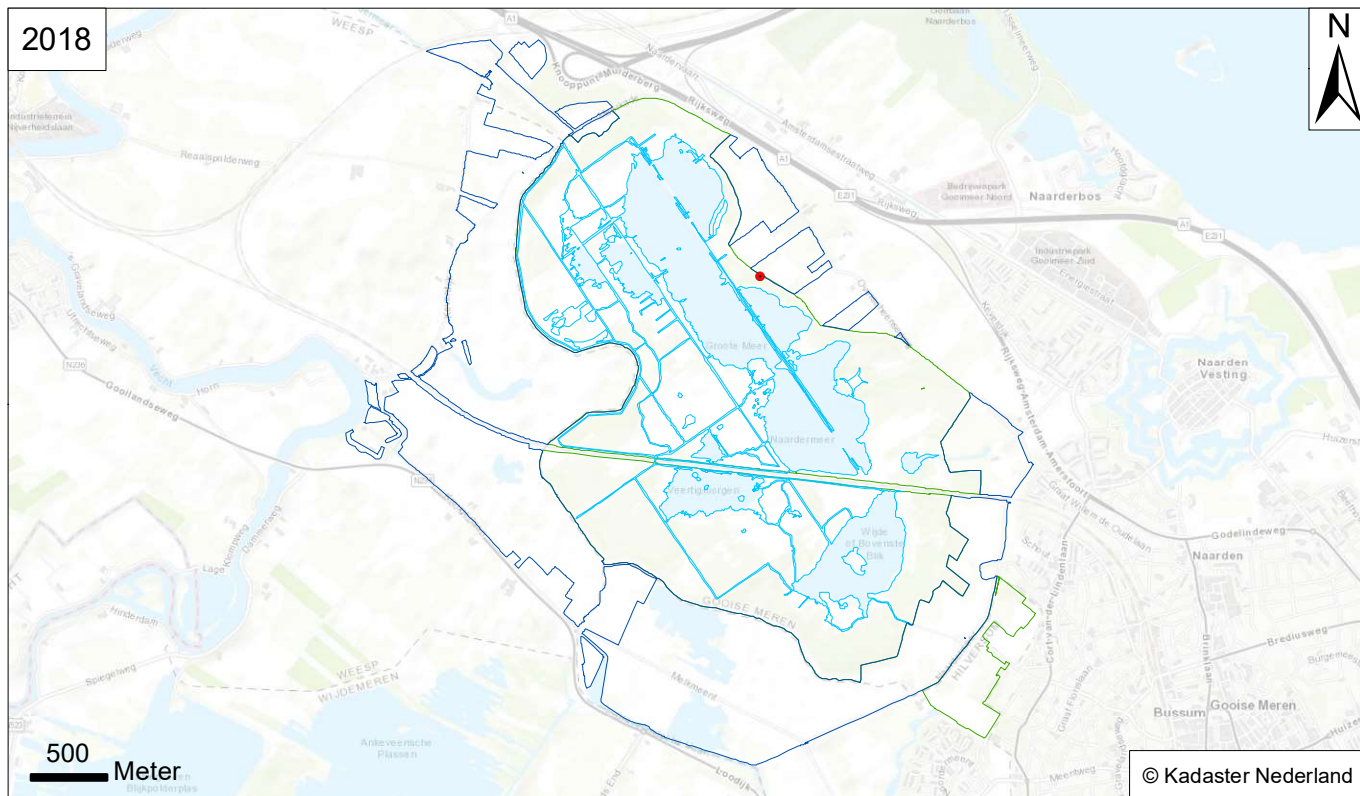
Rode Lijst: KW

SNL-type: N05.01, N05.02, N06.01, N06.02, N10.01, N10.02, A02.01

Habitattype: H6410

Verspreiding: De Kleine valeriaan is alleen aangetroffen in de omgeving van trilveen De Laan en aan de westzijde van de Meerkade.

Ecologie: Kleine valeriaan is een soort van blauwgraslanden, elzenbroekbossen en andere matig voedselrijke vegetaties. Van belang is de invloed van (licht)gebufferd grondwater. Ze staat op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op vochtige tot natte, matig voedselarme tot matig voedselrijke, zwak tot matig zure bodem.

IJzerhard (*Verbena officinalis*)

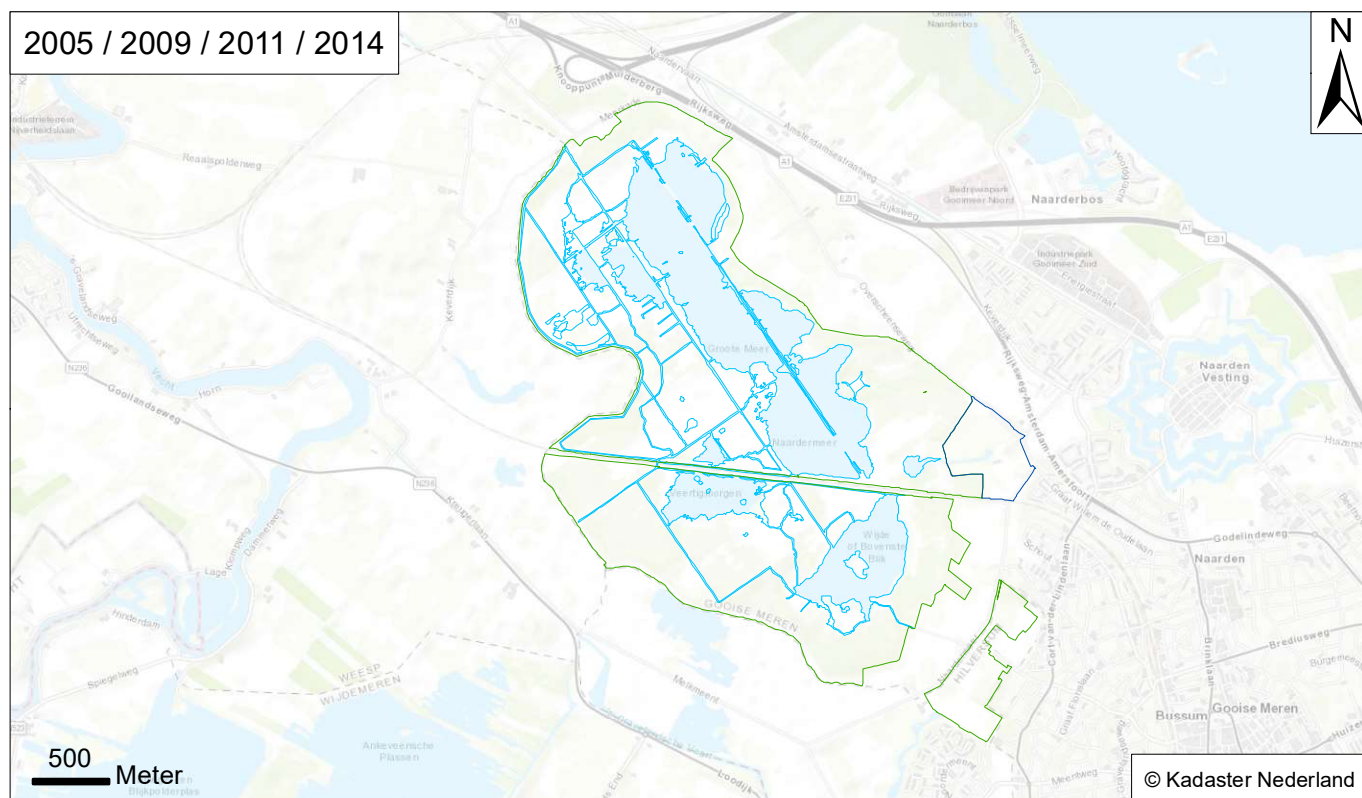
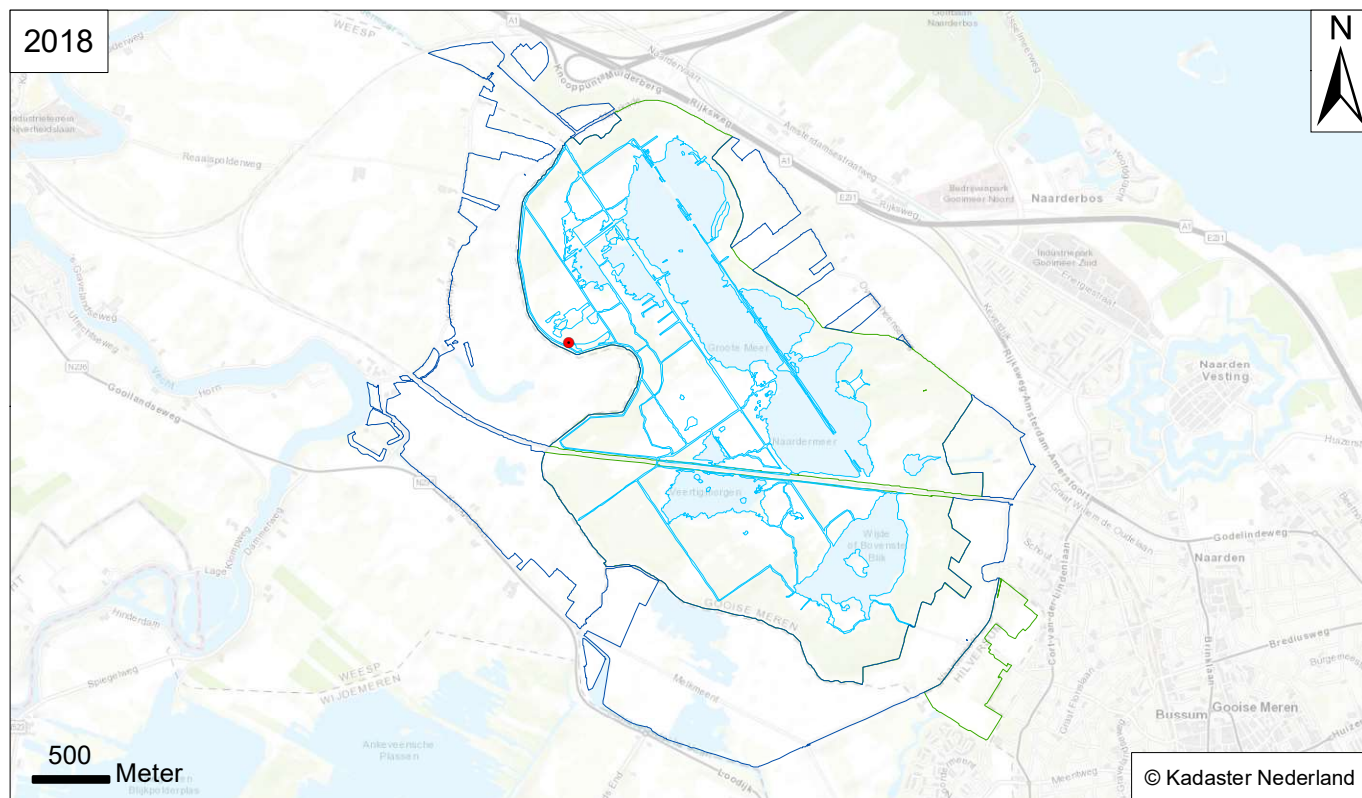
Rode Lijst: -

SNL-type: N12.01

Habitatype: -

Verspreiding: IJzerhard is éénmaal aangetroffen bij De Elshof.

Ecologie: IJzerhard is een plant van zonnige plaatsen op vochtige tot vrij droge, min of meer stikstofrijke, kalkhoudende grond. De soort heeft een vrij hoge warmtebehoefte. IJzerhard is tamelijk resistent tegen betreding en handhaaft zich op vrij open ruige plekken.

Schildereprijs (*Veronica scutellata*)

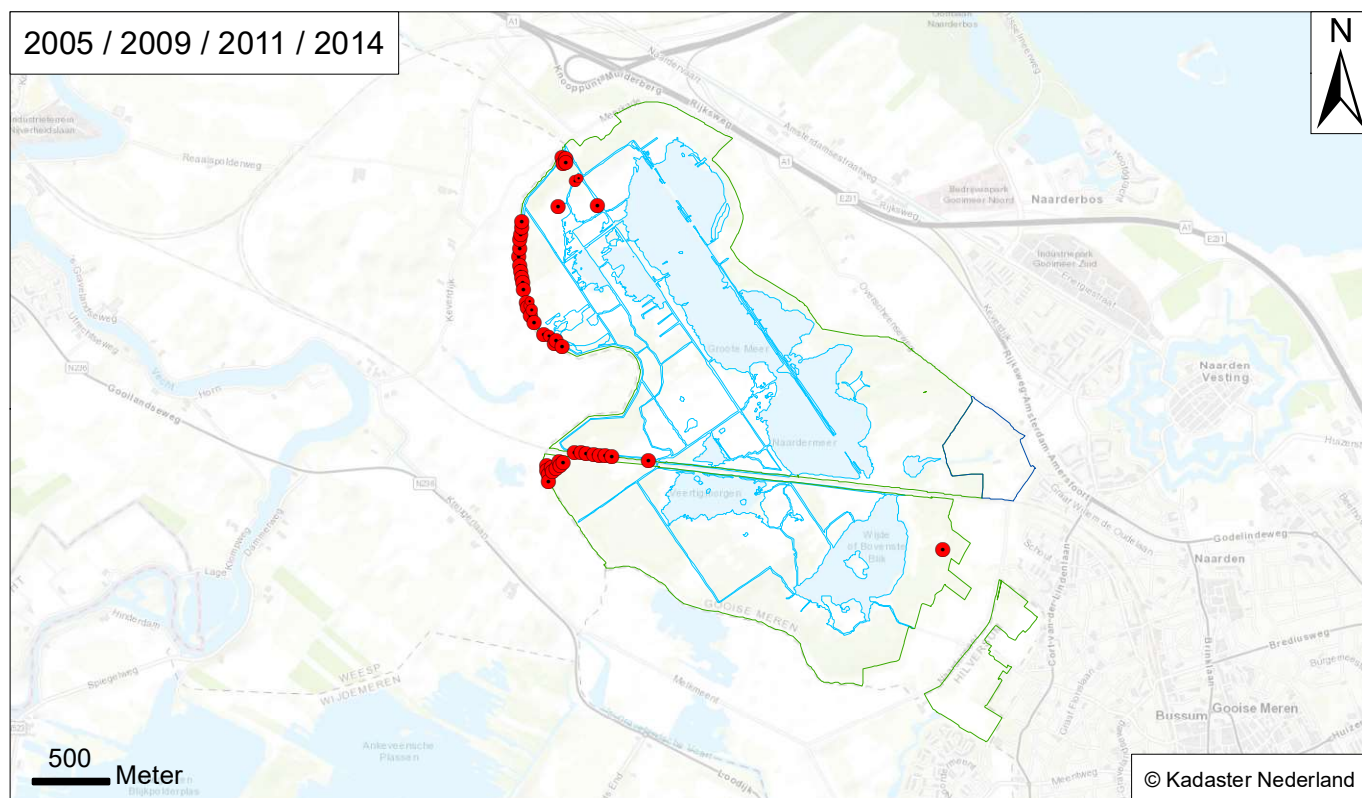
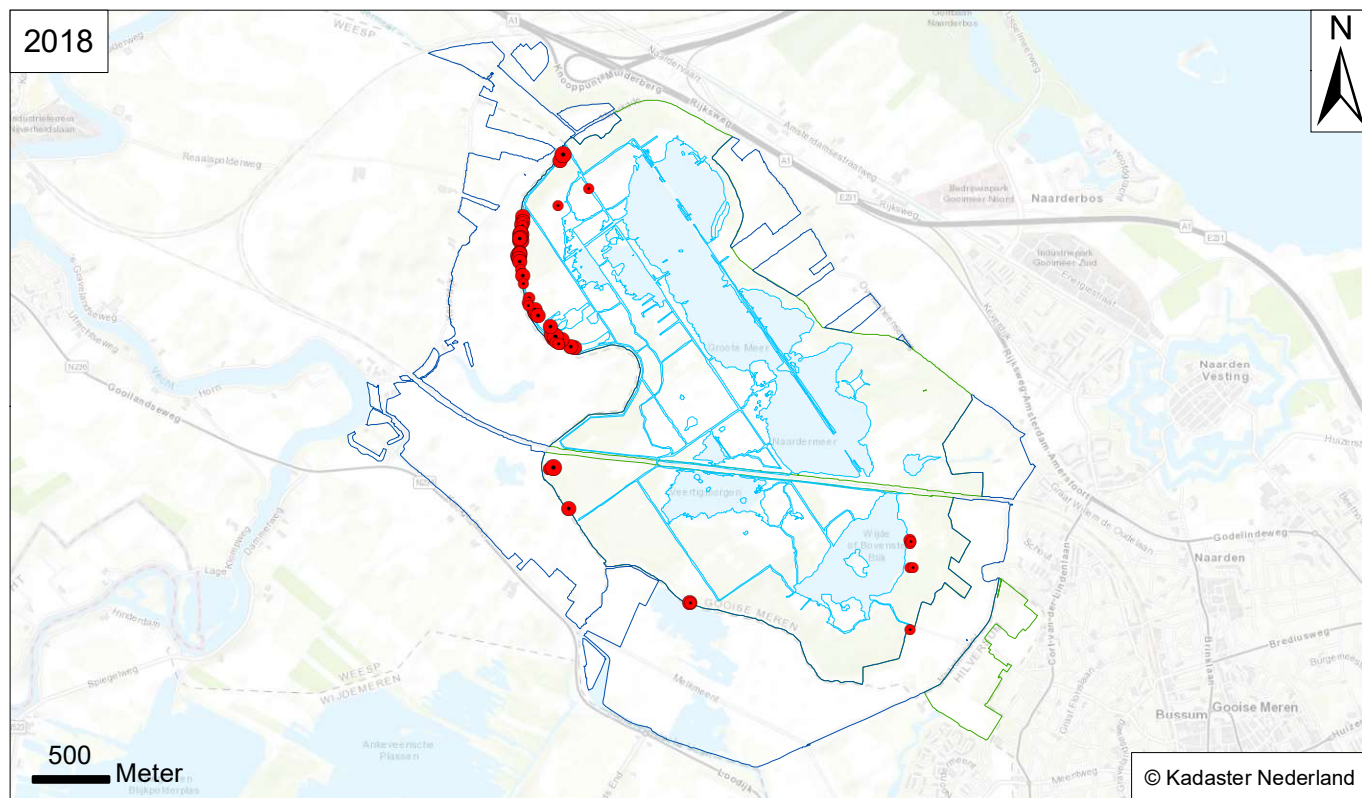
Rode Lijst: -

SNL-type: N10.01

Habitatype: -

Verspreiding: Schildereprijs is aangetroffen op de geplagde percelen ten zuidwesten van de Westtocht.

Ecologie: Schildereprijs is een soort van iets open begroeiingen in moeras en laag blijvende vegetatie aan waterkanten. De soort groeit op natte, matig voedselrijke en iets carbonaat- en fosfaatarme, tot iets zure grond. De standplaatsen kan 's winters inunderen.

Moerasviooltje (*Viola palustris*)

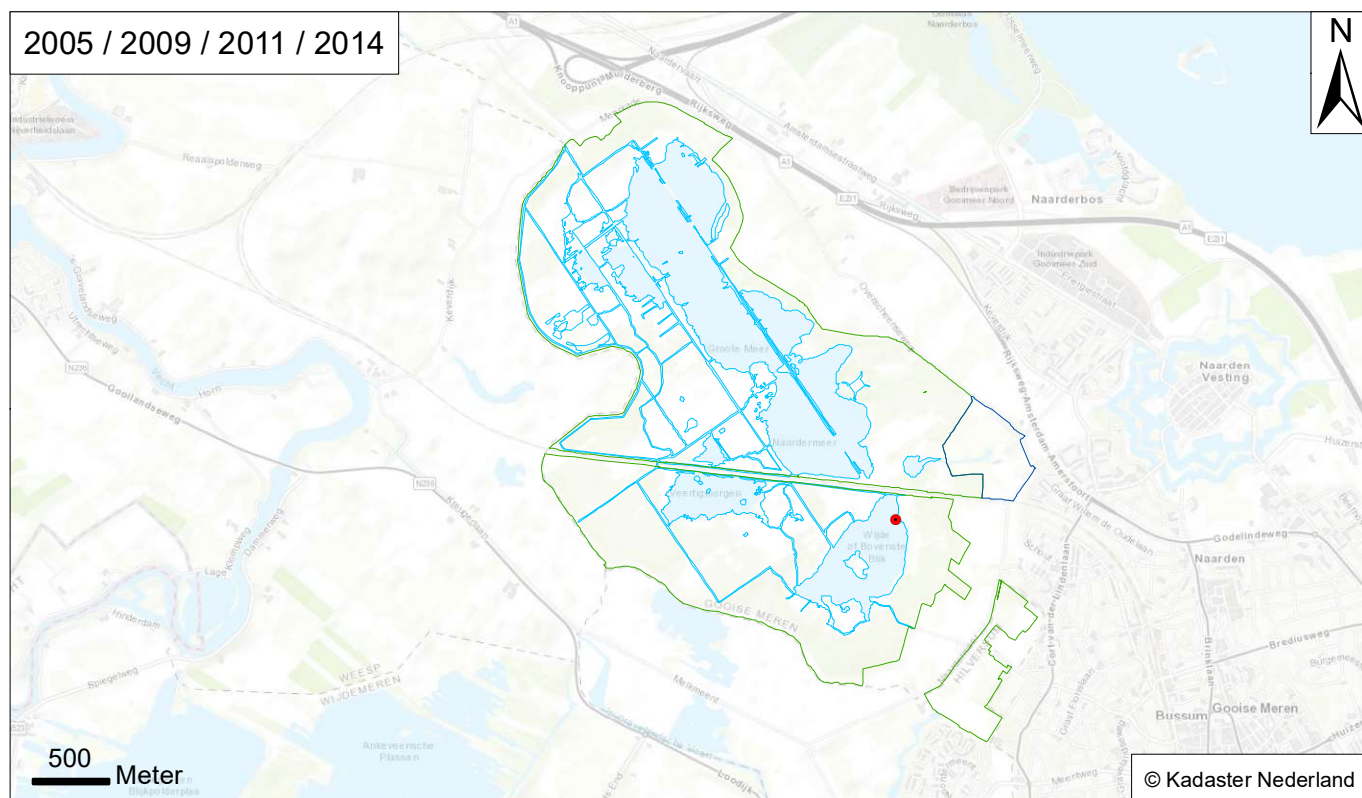
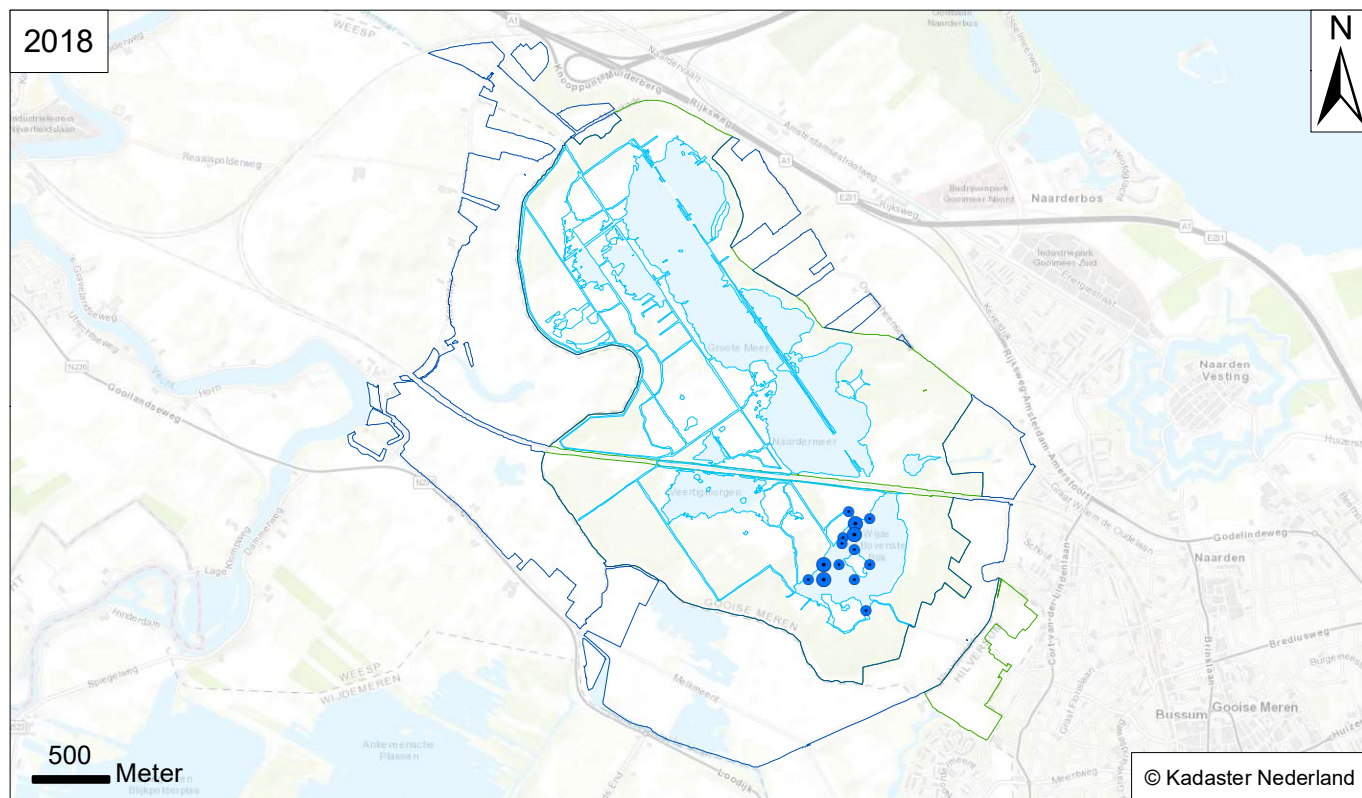
Rode Lijst: -

SNL-type: N17.01

Habitatype: -

Verspreiding: Moerasviooltje is een algemene soort langs de westelijke Meerkade. Daarnaast is de soort op enkele plaatsen in het trilveen De Laan aangetroffen.

Ecologie: Moerasviooltje is een soort van broek- en bronbossen, moerasstruwelen, veenmosrietlanden, trilvenen, natte heideterreinen, brongebieden, hoogvenen en kapvlakten. Ze groeit op licht beschaduwde, natte tot drassige, matig voedselrijke, zure bodem op laagveen, zand en lichte zavel.

Zittende zannichellia (*Zannichellia palustris* subsp. *palustris*)

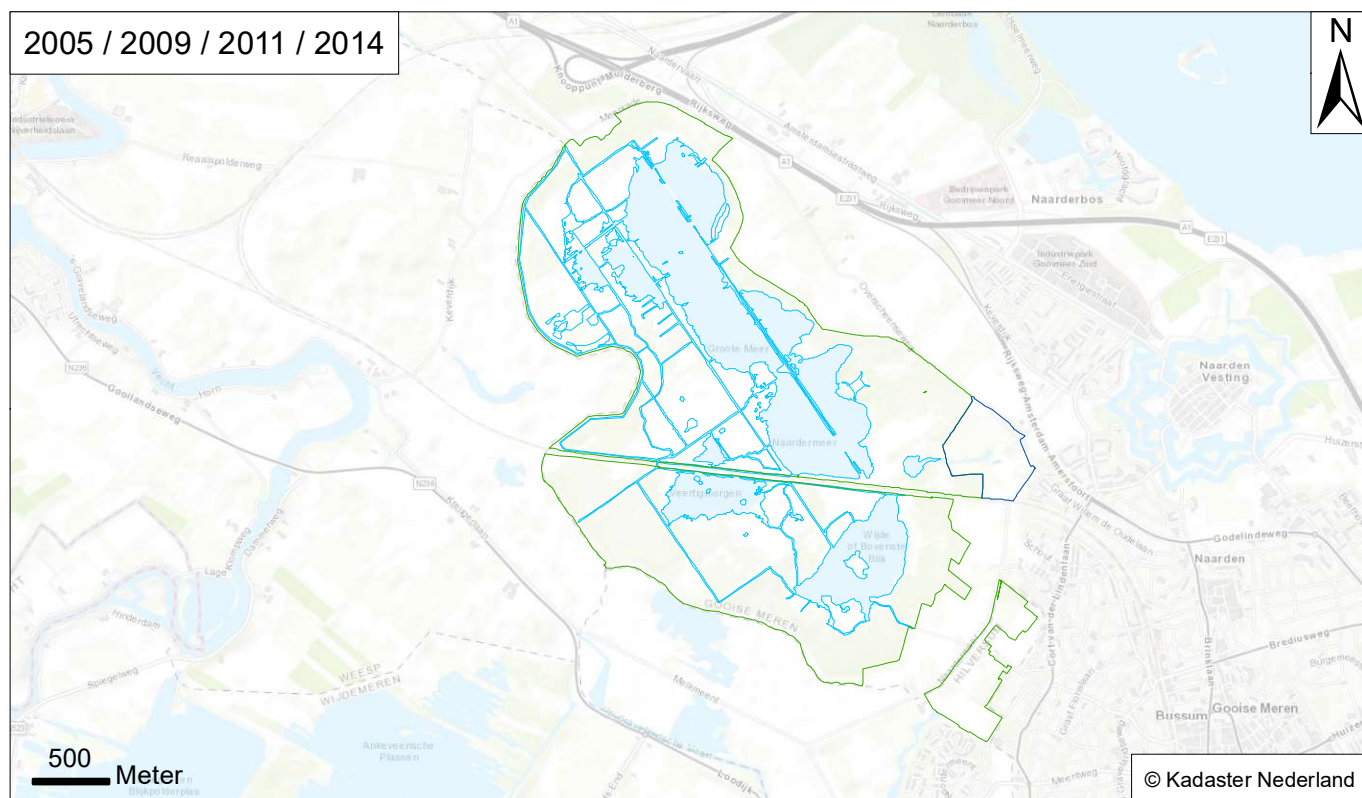
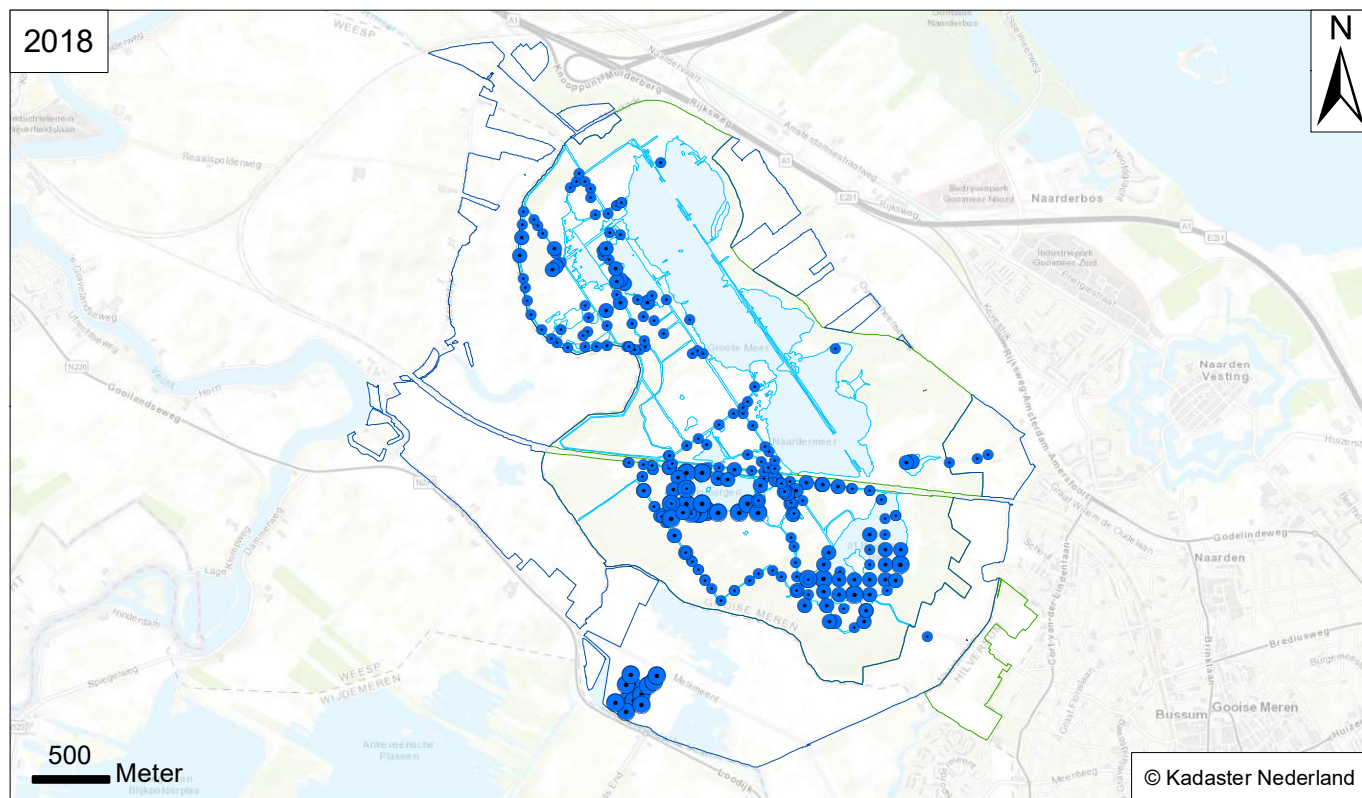
Rode Lijst: -

SNL-type: N04.02, N04.04A

Habitattype: -

Verspreiding: Zittende zannichellia is alleen aangetroffen in Bovenste Blik.

Ecologie: Zittende zannichellia is een soort van basisch en carbonaatrijk, voedselarm tot tamelijk voedselrijk, zoet of soms brak, al dan niet stromend, vrij ondiep water. De bodem is veelal kleiig en kalkrijk.

Draadwier (Flap) (*Zygmales spec.*)

Rode Lijst: -

SNL-type: -

Habitatype: -

Verspreiding: Darmwier is veel aangetroffen in vrijwel alle open wateren, met uitzondering van het Grote Meer.

Ecologie: Draadwier komt voor in allerlei stilstaande, voedselrijke wateren, zowel brede vaarten, sloten als grotere, open wateren.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl